JO. ALBERTI FABRICII ... BIBLIOTHECA GRAECA, SIVE NOTITIA SCRIPTORUM VETERUM...

Johann Albert Fabricius, Josè Maria Fonseca de Evora

A

JO. ALBERTI FABRICII,
D. Prof. Publ. & h. a. Gymnasii Rectoris,

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ

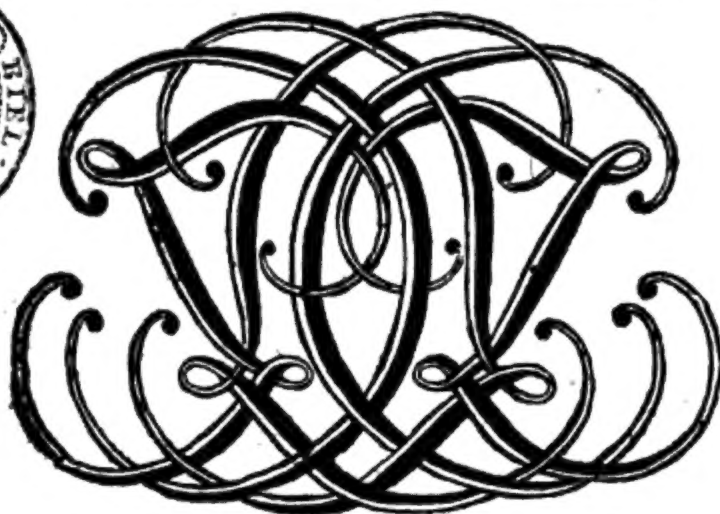
LIBRI V. PARS ALTERA,

Sive *Volumen Sextum*,

Quo Græci Auctores Annalium, & Historiæ Ecclesiasticæ ac Byzantinæ, nec non Erotici Scriptores recensentur.

Accessit præter LEONIS Imp. Naumachica, & Carmen HELIODORI de Chrysopœia ad Theodosium Imp. aliaque aliorum inedita hactenus monumenta, Auctoris dissertatio, qua probatur *Crucem* qua in cœlo visa DEUS usus est ad *Constantini M.* animum permovendum, fuisse phænomenon (perinde ut iridem) naturale, in halone solari.

HAMBURGI,
Sumptu CHRISTIANI LIEBEZEIT,
ANNO MDCCXIV.

NOBILISSIMO VIRO

ZACHARIÆ CONRADO ab UFFENBACH,

J. U. Doctori Consultissimo,

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

LIceat quæso mihi TE, VIR AMPLISSIME, haud invito, Nomen Tuum omni Laude florens libro huic meo tesseræ systaticæ instar præfigere, atque oblatione præsentis Voluminis, quod Tibi sacrum esse volo, tanquam testimonio publico, meæ in Te observantiæ & amoris mei firmare fidem, memoriamque mei apud Te, magnis terrarum intervallis disjuncti recentare. Nemo eorum qui Virtutes Tuas perspectas habent, ac Te noverunt, sibi imperare potest, ut Te non amet colatque inter decora Francofurti

Tuæ atque ornamenta longe clariſſima: Nemo ex illa Urbe ad nos venit, qui non idem eruditionem Tuam, humanitatem & pronam juvandi Literas voluntatem celebret laudibus, atque commemoret libenter. Neque tam omnes expetunt oculis animisque uſurpare apparatiſſimum illum librorum in Bibliotheca Tua delectum, & copiam, quæ non mediocri ſumtu judicioque non minori Tuo amplificatur quotidie, & rariſſimis monumentis locupletatur; quàm Te, adeo inſtructi ac pulchri Muſarum ſacrarii æditimum, & theſauri librarii ſcientiſſimum Dominum ac cuſtodem, doctrina & ingenio ac variorum itinerum uſu præſtantem convenire & alloqui. Memini ipſe quantam ex colloquio Tuo voluptatem ceperim, cum in hac Urbe mihi daretur frui honore Te videndi coràm, cujus per literas jam fueram humanitatem expertus, & amicitiam quam abſentes jam inter nos junctam pridem

dem habebamns, cum præſente magis conglutinandi, ſtrictiusque ſanciendi. Geſtiit inde animus monumento aliquo publico teſtatum omnibus facere, quanti virtutes Tuas æſtimem: quod cogitanti mihi alia inſuper cauſſa ſe ſuggeſſit, quæ hocce Volumen ut Tibi dicarem, me facile potuit impellere, effecitque ut quod ex parte jam per ſe Tibi proprie debebatur, totum jam à me jubeatur eſſe Tuum jure merito. Sane haud ingratum, ſpero, erit doctis cognoſcere, quale ſit Cerimoniale illud Aulæ & Eccleſiæ CPolitanæ, quod locuples opus Conſtantini Porphyrogeniti juſſu & auſpiciis conditum, ac necdum luci publicæ donatum, à Te MStum aſſervatur, & cujus notitiam atque argumenta benevole à Te mihi communicata huic libro * cujus magna pars in recenſendis Hiſtoriæ CPolitanæ ſcriptoribus verſatur, inſerui, eoque veluti purpureo limbo telam meam exornavi. Quod vero omnes eruditi

* Pag. 622. ſeq.

diti mecum à Te uno ore flagitabunt, qvod invidere Tu illis pro Tua in literas voluntate neutiqvam potes, omnem rogo impendas operam, ut qvam primum bees Orbem literatum tam egregio thesauro, patiarisq; scriptoribus Byzantinis addi opus luce dignissimum, ac singularis pretii, è qvo ad Historiæ pariter latifundia amplificanda, & ad cognoscenda penitius linguæ Græcæ labentis nondum satis reclusa adyta, cognitionemque jucundam Antiquitatis, nova insignia haud dubie auxilia & adminicula nobis poterimus polliceri. Ita prosperi Tibi sint laudum Tuarum conatus & ex voto fluant, diuqve felix sis ac sospes, ut cum communi utilitate conjuncta felicitas Tua prosperet rem literariam ac publicam pulcherrimis successibus. Vale. Scripsi Hamburgi, Calendis Maji, A. C. CIↃ IↃ CC XIV.

AD

AD LECTOREM.

Um scriptorum Græcorum à temporibus Constantini M. copia non permiserit mihi hoc volumine omnia complecti, quæ ad librum quintum absolvendum superant, rogandus à me es, quisquis illorum amore duceris, ut serena interim fronte accipias quæ jam Tibi à me exhibentur. Ut autem videas quid adhuc restet, reliquatoremq; me ad breve temporis feras æque ac patienter, ecce Tibi indicem capitum proximo studio, si conatibus meis porro benigniter adspiret optimum Numen, tecum deinceps communicandorum:

1. De Dionysio Thrace, Hephæstione, Apollonio Dyscolo, Herodiano & aliis Grammaticis Græcis editis, ineditis atqve deperditis.
2. De Libanii Rhetoris scriptis & qvædam illius hactenus inedita, cum versione ac notis Rev. Viri, D. Godfridi Olearii.
3. De Juliano Imp. ejusqve libris adversus Christianos, & aliis scriptis editis, ineditis, & deperditis, subjuncto elencho trecentorum amplius pro Christianæ Religionis veritate scriptorum, veterum ac recentium.
4. De S. Epiphanio & aliis qvi adversus hæreses scripserunt: ac de scriptis Græcis Hæreticorum qvarti à CHristo nato sæculi, & posteræ deinceps ætatis.
5. De Gregorio utroqve, Nazianzeno & Nysseno, ac de duobus Basiliis, Magno & Seleuciensi.
6. De Apollinari, Nonno, Georgio Piside, Emanuele Phile & aliis Poëtis Græcis Christianis.
7. De Cyrillo utroqve, Hierosolymitano & Alexandrino, atqve Patriarcharum utriusqve Sedis notitia Chronologica atqve Alphabetica.
8. De Themistio Euphrada ejusqve Orationibus & scriptis in Aristotelem, atqve Index scriptorum in illis laudatorum.
9. De Johanne Chrysostomo, & series Chronologica atqve Alphabetica Patriarcharum Antiochenorum.
10. De S. Macario, & aliis qvarti sæculi sive qvi exstant, sive qvi intercidere, Græcis scriptoribus.
11. De Asterio, Synesio, Theodorito & aliis sæculi qvinti scriptoribus Græcis editis & deperditis.
12. De Theone & Pappo Alexandrinis, & de aliis Mathematicis qvos superioribus Voluminibus indictos prætermisi. Index scriptorum à Theone & Pappo allegatorum.
13. De Anastasio Sinaita & aliis scriptoribus Græcis, qvi floruere sæculo post CHristum natum sexto.
14. De scriptis Syriani, Procli, Marini, Olympiodori, Simplicii & aliorum Græcorum Platonis & Aristotelis interpretum non Christianorum, atqve indices scriptorum qvi ab iis laudantur.
15. De scriptis Johannis Philoponi atqve aliorum Christianorum Philosophi interpretum, nec non index scriptorum in Philoponi commentariis allegatorum.

Hisce capitibus absolutis licebit mihi demum, quod jampridem cupio, progredi ad librum sextum sive ultimum, quo juris utriusque scriptores Græcos, Legum Canonum Conciliorumque auctores & interpretes, nec minus Medicos, Chirurgos, ac Chemicos exponam, persequarq; supposititios quosdam & alios scriptores in prioribus voluminibus prætermissos, & non dictas alibi à me auctorum Græcorum collectiones: quo facto totum opus indicibus necessariis instruere, colophonemque ei imponere fas erit. Nunc quo cognoscas neq; huic, quod præsens tibi offero, volumini argumentum dignum studio tuo deesse, en tibi summa ejus capita brevi tabella descripta:

Index eorum, qvæ hoc Volumine sexto sive LIBRI QVINTI parte secunda continentur:

Ca-

)( )(3 De

* Vide Lambecium VIII. p. 469.

De

Unum adhuc est quod te velim, Lector Benevole, de scriptore ad calcem Bibliographiæ antiquariæ, ante anni spatium à me edito, Codex MS. membranaceus qui Carmen non contemnendum de ritibus Missæ mihi sub nomine Mauritii Senonensis offerebat, verba dedit mihi, persuasitque ut illud quoniam editum non memineram, Bibliographiæ meæ annecterem atque tibi legendum offerrem. Ab eo tempore ex auctione Bibliothecæ egregii viri & cum viveret mihi amici Theodori Jansonii Almelooveenii nactus sum fragmenta Caroli M. & Rabani aliorumque de veteris Ecclesiæ ritibus, Wolfgango Lazio curante excusa Antwerpiæ A. 1560. 8. in quibus idem carmen sed sine nomine auctoris & parum emendatum vidi exstare pag. 112. hoc titulo: Incipiunt versus de Mysterio Missæ, in vetustissimo Codice, incerto auctore: qvos ob antiqvitatem, cum pleriqve sint manci, aut ubiqve non constent, mutare consulto noluimus. *Postea allatum ad me è Belgio est volumen Operum Hildeberti, Cenomanensis primum deinde Turonensis Episcopi, sæculo duodecimo, eodem quo Mauritius vixit clari, editum Parisiis A. 1708 fol. & Antonii Beaugendre, Monachi Benedictini opera expolitum: in illo pag. 1135. reperio idem carmen sub Hildeberti nomine accurate recensitum ad Codices sex MSS. atque editionem Hildeberti Parisiensem A. 1548. Exstat etiam sub Hilberti nomine in Bibliothecis Patrum Parisiensibus universis, nec non in Coloniensi T. XI. & Lugdunensi T. XXI. Ex emendationibus vero quas vir doctus Christophorus Augustus Heumannus Actis Eruditorum Lipsiensibus Anni superioris MDCXIII. p. 542. seq. fecit inseri, sunt quæ consensu Codicum constanter repudiantur, & sine quibus sensus pulchre consistit, ut primo statim versu, vocabulum* piorum *quod jubet reponere pro* priorum *quod est in omnibus editis ac MSS. & instituto scriptoris optime congruit, & versu 549. confirmatur. Sunt nihilominus etiam quæ scite excogita sunt, nec temere repudianda, ut quod versu 31. vir Clarissimus legit:*

Ille stat à dextris, qvia qvæ fuit antea inanes
Exsecrata Deos, gens qvasi dextra fuit.

Similiter versu 73. recte monet legendum esse probat, *& versu 158.* actor, *pro* auctor *quod posterius etiam novo operum Hildeberti editori placuisse video. Vale.*

BIBLI-

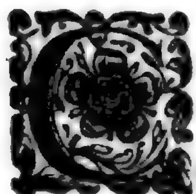

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ LIBRI V. *PARS ALTERA.*

CAPUT III.
DE CONSTANTINO MAGNO, IMPERATORE.

Constantinus M. 1. *Ejus Orationes, Epistolæ & edicta.* 2. *Confessio & Donatio supposita Constantino.* 3. *Dissertatio sive Digressio qua probatur crucem quam vidit in cælo Constantinus, fuisse Phænomenon naturale Crucis in Halone solari.* 4.

I.

C. Flavius Valerius Aurelius Claudius CONSTANTINUS, cognomine *Magnus*, Flavii a) Valerii Constantii Chlori F. natus Naisi Daciæ opido A. C. 274. die

a) Ita vocatur in numis, ut apud Tristanum T. 3. p. 395. qvanqvam alii, ut Aurelius Victor Julium Constantium appellant. Constantini M. numos illustrarunt præter alios, qvi numismata Imperatorum edidere, Cangius in familiis Byz. atqve Alexander Wilthelmius S. I. in Actis Sanctor. T. V. Maji p. 11. seq.

die 27. Febr. Parenti in Imperio ſucceſſit A. C. 306. 25. Jul. Uxorem habuit *Minervinam* Criſpi matrem, eaqve defuncta Herculii filiam Flaviam Maximianam *Fauſtam*, ex qva Conſtantinum, Conſtantium & Conſtantem, Conſtantiamqve & Helenam genuit. Idem poſt viſum in Cœlo Crucis inſigne Chriſtiana ſacra amplexus & victoria de Maxentio potitus eſt A. C. 312. Hinc Maximino à perſeqvendis Chriſtianis deſiſtere coacto, & victo etiam Licinio nihil ab eo intermiſſum qvod ad Eccleſiam CHriſti ornandam amplificandamq; & ſtudia literarum fovenda b) facere poſſet. Unde à Græcis ἰσαπόστολος vel ὁ ἐν βασιλεῦσι c) Ἀπόστολος dicitur & ſolenniter colitur ejus memoria die XXI. Maji. Non ineleganter etiam à Theodorito in Hiſtoria religioſa p. 768. appellatur Chriſtianorum Zorobabel, qvi fideles è captivitate liberavit & templa eis reſtituit. Deniqve multis pace & bello præclare geſtis, morti vicinus ab Euſebio Nicomedienſi non procul Nicomedia in Achyrone villa baptiſmum d) ſuſcepit, & paucis diebus poſt diem obiit ſacro Pentecoſtes feſto 22. Maj. A. C. 337. Feliciano & Titiano COSS. cum regnaſſet 30. annos, menſes novem, dies 27. vixiſſetqve annos 63. menſes duos, & dies 25.

II. Exſtant ejus *Epiſtolæ* complures ab Euſebio & aliis ſervatæ, qvæ à doctiſſimo Caveo in Hiſt. literaria ſcriptorum Eccleſiaſticorum diligenter recenſentur. Ejus obſervatis pauca hæc ſi placet addes. *Epiſtola ad*

b) Aurel. Victor in Epitome cap. 41. de Conſtantino: *Commodiſſimus rebus multis fuit: Calumnias ſedare legibus ſeveriſſimis, nutrire artes bonas, præcipue ſtudia literarum: legere ipſe, ſcribere, meditari, audire legationes & querimonias provinciarum.* Confer Euſebii Orat. de laudibus Conſtantini pag. 361. ubi de Scholis ab eo conſtitutis.

c) Vide Valeſ. ad Euſeb. IV. 60. de vita Conſtantini, & Mich. le Qvien ad Damaſcenum T. 1. pag. 630.

d) Baptiſmum alterum, qvem à Silveſtro Epiſcopo Romano ſuſcepiſſe lepra obſitum Conſtantinum, acriter adverſus Tentzelium τὸν μαχαιρίτην diſputat Clariſſimus Schelſtratenus, fabulis adſcribunt non modo Proteſtantes, ut præter laudatum Tentzelium parte 2. diſſ. ſelectar. Abrahám Scultetus in diſſ. antiBaroniana de baptiſmo Conſtantini Romano, Neoſtadii 1607. 4. ſed pleriqve etiam in Romana Eccleſia eruditi viri, ut Benedictini ad Ambroſium T. 2. pag. 1209. Tillemontius T. 4. Hiſt. Imperator. pag. 634. Papebrochius in Actis Sanctor. T. V. Maji 21. pag. 14. ſq. & Conradus Janningus in Apologia pro Papebrochio, qvæ præmittitur Actis Sanctorum T. 1. Junii pag. XVI. ſeq.

ad Athanasium fragmentum pro Ario recipiendo e) habet etiam Socrates lib. 1. cap. 27. & Sozomenus II. 22. *Edictum prius pro pace* Christianis concedenda, qvod Græce Eusebius refert X. 5. Hist. servavit latine Lactantius lib. de mortibus persecutorum c. 48. *Epistola ad Ecclesias de Synodo Nicæna* legitur etiam apud Theodoritum lib. 1. Hist. Eccles. cap. 10. *Epistola ad Arium & Arianos* qvam producit Gelasius in Actis Concilii Nicæni III. 1. supposititia videtur Casaubono in Casaubonianis pag. 143. Prodiit hoc rescriptum etiam separatim Paris. 1595. 8. Ab *Epistola ad Synodum Tyriam* qvam habent Eusebius IV. 42. de vita Constantini, & Theodoritus lib. 1. Hist. cap. 29. diversa est qvæ exstat apud Socratem lib. 1. cap. 34. Sozomenum II. 28. nec minus in Tripartita III. 7. & apud Nicephorum VIII. 50.

Oratio ad sanctorum cœtum, ad calcem librorum Eusebii de Constantini vita legitur Græce è latino versa, non ab Eusebio, sed ab alio interprete, ut ipse lib. IV. cap. 32. de vita Constantini diserte innuit.

Similiter à nescio qvo è latino Græce versa est brevis *Oratio Ad Synodum Nicænam de Pace*, qvam idem Eusebius III. 12. exhibet. Prolixiorem qvæ occurrit apud Gelasium II. 7. legit etiam Theodoritus, ut ex ejus lib. 1. cap. 7. Historiæ colligitur.

Edicta qvam plurima Constantini illustrant Jac. Godofredus ad Codicem Theodosianum, Franciscus Balduinus JCtus in suo Constantino Basil. 1556. & Argent. 1612. 8. & qvi ad tempora qvælibet sua revocant Annalium scriptores, ac præcipue Tillemontius Tomo IV. Historiæ Imperatorum. Cæterum edictum qvod sub Constantini nomine vulgavit Nicolaus Cusanus lib. III. Concordiæ Catholicæ cap. 35. Honorio ac Theodosio vindicat, & integrius edidit Sirmondus ad Sidonium pag. 245.

e) Neqve tamen Arii hæresin ideo probavit Constantinus, de qva nondum ei satis liqvebat, sed speravit se ita dissidiorum semen in herba suppressurum. Confer ejus Epistolam Irenicam ad Alexandrum & Arium, apud Eusebium II. 64. seq. de vita Constantini, & ad illam B. Balthas. Bebelii exercitationem Historico Theolog. Argentorat. 1663. & Nic. Vedelium de prudentia Veteris Ecclesiæ pag. 202. 267.

III. *Confessio* Constantini ad Silvestrum Episcopum Romæ, qvæ latine exstat ad calcem recognitionum, aliorumqve scriptorum Clementi Rom. suppositorum, Colon. 1569. fol. pag. 471. perinde ut Acta Silvestri, spuria est.

Donatio qvæ eidem Silvestro à Constantino facta fertur, Romanæ etiam Ecclesiæ doctissimorum virorum f) judicio ac consensu itidem est commentitia. Primus ejus meminit Æneas Parisiensis, qvi circa A. C. 854. scripsit, libro adversus decem objectiones Græcorum T. 7. spicilegii Dacheriani pag. 111. inde Hincmarus Rhemensis, Petrus Damiani, Leo IX. Ado, aliiqve. Editiones ejus admodum diversæ feruntur, una qvam habent Acta spuria Silvestri, qvamqve Anselmus Lucensis Collectioni suæ Canoum lib. IV. cap. 32. DEus dedit lib. IV. c. 2. Ivo Carnotensis parte 5. decreti cap. 49. & Gratianus parte 1. decreti dist. 96. c. 14. latine inseruit, licet in antiqvioribus Gratiani Codicibus legi negat Antoninus ArchiEpiscopus Flo-

f) Primus prolixa & diserta Oratione ejus falsitatem ostendit *Laurentius Valla*, qvæ & separatim excusa est plus simplici vice, & cum Ulrici Hutteni præf. in Ortuini Gratii fasciculo rerum expetendarum ac fugiendarum apud Londinenses recuso, & in Simonis Schardii syntagmate tractatuum de Imperiali jurisdictione legitur. Æneæ Sylvii aliorumqve plurium testimonia Vallæ suffragantia produxit Flacius in Catalogo testium Veritatis, & Rob. Cocus in censura Vett. scriptorum, qvibus adde Baronium ad A. C. 324. n. 118. seq. & 1191. n. 52. seq. Isaacium Habertum ad Ecclesiæ Græcæ ἀρχιερατικὸν pag. 24. Jo. Morinum in Historia Gallice edita liberatæ per Constantinum Ecclesiæ, deqve origine ac progressu potestatis sæcularis Romani Pontificis c. 8., Petrum de Marca III, 12. de Concordia Sac. & Imperii & VI. 6. §. 6. Antonium Pagi ad A. 324. n. 16. Tillemontium T. 4. Hist. Imperator. pag. 226. Petrum Josephum Cantelium Hist. urbium metropol. parte 2. diss. 2. cap. 2. n. 7. & præcipue Natalem Alex. Sec. IV. diss. 25. Qvos facile opposueris Aug. Steucho lib. de donatione Constantini, Lugd. 1545. Jac. Gretsero de munificentia Principum in sedem Apostolicam, Ingolstad. 1610. 4. pag. 86. seq & Apologia pro Bellarmino cap. 21. & Nicolao Schaten in Carolo Magno Romano Catholico lib. 2. cap. 6. Ex Protestantibus de falsitate donationis hujus videndi Jo. Henelius in Otio Uratislaviensi cap. 22. Gisb. Voëtius T. 2. dispp. select. pag. 869. seq. Jac Usserius de Ecclesiarum successione & statu pag. 60. Jo. Rainoldus Colloqvio cum Hardto pag. 227. seq. Franciscus Hottomannus in bruto fulmine Sixti V. pag. 128. 151. seq. & novissime Rev. D. Jo. Andreas Schmidius in Historia Sæculi IV. fabulis variorum in rebus Constantini M. maculata, Helmst. 1712. &c. *Edictum seu fictum seu depravatum, adeoque indignum quo Silvestri Pontificis Historia augeatur*, inqvit Papebrochius, propylæo ad Acta Sanctor. T. 2. April. pag. 1.

Florentinus parte 1. hist. tit. 8. cap. 2. §. 8. *Theodorus* autem *Balsamon* Græce versam exhibet in scholiis ad Photii Nomocanonem tit. VIII. in Bibl. Canonica Justelli T. 2. pag. 929. seq. Illa Balsamonis versio una cum altera *Matthæi Blastaris* edita etiam est à Marqvardo Frehero A. 1610. 4. additis animadversionibus. Longe prolixior est qvam vertit è Græco latine & Julio II. Pontifici inscripsit *Bartholomæus Picernus* de Monte arduo. Hæc præmissam habet, qvam modo memoravi fictitiam Constantini *confessionem*, atqve post editionem Colon. 1515. sæpius lucem vidit & D. Joach. Hildebrandi dissertationi de donatione Constantini Imp. præmissa Helmst. 1661. & 1703. atqve Balthasaris Gvalteri diatribæ elencticæ de Imp. Constantini baptismo, donatione & legatione ad Concilium Nicænum, Jen. 1618. 12. pag. 67. seq. inserta legitur. Atqve *Augustinum Steuchum* arguit Jo. Bodinus lib. 1. de Rep. cap. 9. pag. 221. Græco sermone donationem Constantini scripsisse, ut fucum faceret: *sed fraus*, inqvit, *facile ex ipsius oratione & antiquitatis cognitione confutatur.* Alia Græca versio (*Constantini Harmenopuli*, ut notat Nesselius parte 2. Catalogi MSS. p. 27.) exstat in Bibl. Cæsarea & Lambecio lib. V. pag. 244. memoratur, sed qvoad sensum eadem est cum illa Balsamonis, cujus idem p. 237. mentionem facit. Hanc ipsam è Codice Regis Christianissimi Græce & latine exhibet Julius Cæsar Bulengerus, lib. 2. de Imperio Romano cap. 6. pag. 318. & qvoniam brevis est, hoc etiam loco exstare non erit, puto, Lectori ingratum, injucundumve.

*Θέσπισμα τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, περὶ τοῦ πάπα ῥώμης. Θεσπίζομεν * πᾶσι τοῖς σατράπαις, καὶ τῇ συγκλήτῳ τῆς ἡμῶν βασιλείας, τὸν ῥώμης ἐπίσκοπον καὶ διάδοχον τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ κυρίου μου πέτρου, πλείονα τῆς βασιλείας ἔχειν ἐξουσίαν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, κατὰ πάντων πολλῷ πλέον ἢ τὸν βασιλέα τιμᾶσθαι καὶ σέβεσθαι κεφαλαιώτε εἶναι τῶν τεσσάρων ἀρχαίων θρόνων, κρίνεσθαί τι πρὸς αὐτοῦ, καὶ ψηφίζεσθαι τὰ τῇ ὀρθοδόξῳ συμβαίνοντα πίστει. δωρού-*

Edictum, ac effatum divinum magni Constantini de Pontifice Romano. Omnibus Provinciarum rectoribus, & Senatui R. Imperii, Romanum Pontificem, successorem Sanctorum Apostolorum, & Domini mei Petri, majorem quam Imperator habere potestatem per universum orbem adversus omnes, (deest καὶ) *& plusquam Imperatorem coli & honorari, caputque esse quatuor antiquarum sedium, & ab eo judicari, & decerni quæ orthodoxæ fidei conveniunt, Edicimus:*

* MS. Vindobonense addit, σύν. *Decernimus una cum omnibus Satrapis & Senatu Imperii nostri.*

δωρούμεθα γὰρ τῷ πατρὶ μου τῷ μακαρίῳ σιλβέστρῳ καὶ τοῖς αὐτοῦ διαδόχοις τὸ ἡμέτερον παλάτιον, τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διάδημα ἐκ λίθων τιμίων καὶ μαργάρων συγκείμενον, τὸ κυκλοῦν τὸν τράχηλον ὠμοφόριον, τὴν πορφυρᾶν χλαμύδα, τὸν κόκκινον χιτῶνα, καὶ πάντα τὰ βασιλικὰ ἐνδύματα, τὰ τῶν βασιλικῶν ἵππων ἀξιώματα, τὰ σκῆπτρα, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς βασιλείας κοσμήματα, καὶ τὴν δόξαν ἅπασαν τῆς ἡμῶν ἐξουσίας. τοὺς δὲ τῷ κλήρῳ τῆς ἁγιωτάτης ῥώμης κατειλεγμένους, κοσμεῖσθαι κελεύομεν παραπλησίως τῇ συγκλήτῳ ἡμῶν ἐνδύμασιν, ἵπποις ἐποχουμένους, ὀθόνας περικειμένους λευκάς. ὡς δὲ καὶ τὰ ὑποδήματα τούτων ὀθονίων εἶναι πεποιημένα λευκῶν, καὶ ὃς ἂν αἱροῖτο κληρικὸς, ἐκ τῆς ἡμῶν συγκλήτου γενέσθαι τοῦτον πρός τινος μηδαμῶς εἴργεσθαι. ὅτι γε μὴν τὴν ἐκ χρυσίου στεφάνην φρονήματος μετριότητι ὁ πατήρ μου ὁ ἅγιος σίλβεστρος παραιτεῖται, ταῦτά τοι τὸν ὑπέρλαμπρον χῶρον σημαίνοντα τὴν ἁγίαν ἀνάστασιν, τῇ ἁγίᾳ κεφαλῇ αὐτοῦ ἰδίαις χερσὶν ἐπεθήκαμεν. ἡμεῖς στράτωρας ὀφφίκιον ὑπελθόντες, καὶ τὰ χαλινὰ τοῦ ἵππου αὐτοῦ κατέχοντες, τῆς αὐλῆς τῶν ἱερῶν αὐτοῦ ἐξίεμεν ἀνακτόρων, αἰδοῖ καὶ φόβῳ τοῦ κυρίου μου τοῦ ἁγίου συνεχόμενοι πέτρου. τῶν χρησίμων δὲ κομιδῇ καὶ θεοφίλων νενομίκαμεν, ἐκστῆναι μὲν τῆς πόλεως ῥώμης, καὶ τῶν δυτικῶν ἁπάντων χωρῶν τε καὶ πόλεων τῷ ἁγιωτάτῳ πάππᾳ, τὸ δὲ τῆς βασιλείας κράτος πρὸς τὰ τῆς ἑώας μέρη μετενεγκεῖν, καὶ τὴν ἐν καλλίστῳ τῶν ὑφ᾽ ἡλίῳ τοῦ βυζαντίου πόλιν καταλαβεῖν, καὶ ἐν αὐτῇ ἱδρύσασθαι τὰ βασίλεια, ἄδικον οἰη-

mus: Donamus enim Patri meo Beato Sylvestro, & successoribus ejus nostrum Palatium, diadema capitis lapillis pretiosis & gemmis intextum, epomidem quæ collum cingat, chlamydem purpuream, coccineam tunicam, & omnia regia vestimenta, ephippia quibus equi regii insternuntur, sceptra, & reliqua imperii ornamenta, & gloriam omnem meæ potestatis. Eos autem qui in clerum Romanum allecti sunt, ornari jubemus iisdem quibus Senatus noster vestimentis, (* lego παραπλησίοις) *equo vehi, albis vestibus tegi. Ita & calceos eorum fieri ex pannis albis, & eum qui lectus sit clericus, à nemine impediri posse, quo minus sit Senator. Quando vero coronam auream pater meus S. Sylvester, qua est humilitate & moderatione respuit, hæc ornamenta quæ sanctam resurrectionem, & superillustrem locum significant* (lego καὶ τὴν ἁγίαν) *sancto ejus capiti imposuimus. Nos stratoris officium obeuntes, & frena ejus equi tenentes, ex aula palatii exivimus, reverentia & metu Domini mei S. Petri. Maxime autem utile & amicum DEO esse duximus cedere urbe Roma, & omnibus occidentis locis ac urbibus sanctissimo Papæ, & robur imperii transferre ad ortum, & capere Byzantium urbem optimo sub sole situ, & eo sedem imperii ponere: iniquum existimantes ut Imperator in eo loco summam potestatem habeat, ubi Christiana fidei cælitus principium nobis fuit. Cum hæc manu propria scripserimus, & reliquiis Domi-*

* Emendationes hæ sunt interpretis Bulengeri.

οἰηθέντες ἐξουσίαν ἔχειν τὴν ἐπὶ γῆς βασιλείαν, ἔνθα καὶ ἀρχὴ τῆς τῶν χριστιανῶν θρησκείας ἐκ τῶν οὐρανῶν ἀπῆξεν ἡμῖν. ταῦτα ταῖς ἰδίαις χερσὶ γράψαντες, καὶ τῷ νεκρῷ τοῦ κυρίου μου ἐπιθέμενοι Πέτρου, πίστεις ἐνόρκους ποιούμεθα, οὐ μόνον ὅλως παραβῆναι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἡμετέροις διαδόχοις κράτος φυλάττειν ἀπαραθραύστως παρεγγυώμεθα πρὸς τὸν πατέρα ἡμῶν πάππαν, καὶ τοὺς αὐτοῦ διαδόχους.

Domini mei Petri imposuerimus, jusjurandum damus, non modo nos servaturos quae sanximus, verum & nostros successores, ut sancte ac religiose servent, obstringimus, idque jurati patri nostro Papae, & successoribus ejus pollicemur.

IV. Claudam hoc caput dissertatione de literis qvas in cœlo legisse creditur Constantinus Imperator, ἐν τούτῳ νίκα, & de Cruce qvam vidisse se † juravit, & juranti libenter credimus. Qvamvis autem digressio ista paullo alienor ab argumento Bibliothecæ hujus Græcæ videri possit, tamen existimavi hoc non inoportuno loco satisfacere me posse desiderio illorum, qvi sententiam super illa re meam, à communi nonnihil abhorrentem, argumentis confirmatam videre voluerint. Est autem de Cruce Constantini diatribe ante septem annos à me edita, & respondente Nobilissimo Viro *Christoph. Woltereck* Glukstadiensi, publice in Gymnasio Hamburgensi defensitata qva probavi Crucem qvam in Cœlo vidit Constantinus Imp. fuisse phænomenon Naturale, qvale in halonibus non Lunaribus modo sed etiam Solaribus conspiciendum se subinde, licet haud ita freqventer offert: nec mediocriter in sententia mea confirmatus sum, cum postea intellexi idem non absurdum visum Reverendo Helmstadiensium Theologo ac Philosopho, Mathematicas inprimis disciplinas egregie docto, D. Jo. Andreæ Schmidio in diss. de Luna in Cruce visa, Jenæ 1681. atqve in Historia Seculi IV. fabulis maculata, Helmst. 1712.

Exer-

† Nolim igitur rem totam pro astuto Constantini commento & strategemate habere cum V. C. Jacobo Tollio, qvi notis ad Lactantium c. 44. de mortibus persecutorum: *strategema*, inqvit, *hoc Constantini non minus scitum, quam illud Philippi Macedonis fuit quo sacrilegos Phocenses protrivit.* & ad c. 46. *Non minus egregium hoc Licinii strategema atque illud, de quo supra, Constantini. Eodem ferme astu usus Sertorius apud Plutarchum: nec Scipionis in templum Jovis secessus, aut Numæ ad Deam Egeriam aditus diversi generis sunt.* Et præf. ad Gallicam Longini versionem: *Mais moy - trouvant que le Roy Antigonus successeur d'Alexandre le Grand s'est servy du méme stratageme, feignant d'avoir veu au ciel une pentagone, qui est le symbole du Salut, avec ces paroles,* in hoc signo vinces, *& qu'il le fit peindre aux bouclers de ses soldats, & gaigna ainsi la bataille: trouvant aussi, qu'un Roy de Portugal a eu la méme vision que Constantin, & qu'il a par là remporté la victoire sur ses ennemis, j'avoue que je considere tous ces miracles comme de finesses militaires des grands Capitaines.*

Exercitatio Critica,

qva disputatur, Crucem, qvam in Cœlis vidisse se juravit Constantinus Imp. fuisse Phænomenon Naturale in Halone Solari.

Præfatio.

SAnctus STEPHANUS jamjam coronandus Martyrio, per imbrem saxeum intuetur cœlos apertos, Divinam gloriam videt, ac Jesum, veluti paratum in sui auxilium, lætus contemplatur stantem * à dextris DEI. Act. VII. 55. At Magnus CONSTANTINUS ingressus Imperium Romanum, & coronam capiti firmaturus suo, pro CHristo nudam crucem in cœlo conspicit, & in hac jubetur vincere. Stephanus sub tecto ** clarissima fidei acie in cœlum penetrat, & jam incipit DEum videre qvalis est: Constantinus contrà sub dio clausum suspicit cœlum, de qvo crucis imago, res mira sed vacua, ad oculos corporis ejus demittitur. Jam vides mi lector, præstantiorem fuisse ac

* Accurate rem putando hoc *stare* ad dextram DEI, non magis situm certum corporis denotat, quuam quod alibi dicitur *sedere*. Nihil enim aliud hæc verba significant, quam CHristum etiam secundum humanam naturam participem esse throni ac Majestatis Divinæ, imperiique in creaturas ac singillatim in Ecclesiam. Sic non Hebræi tantum sed Græci quoque & Latini passim utuntur verbis incedere, stare, venire, pro esse. Vide quæ viri Docti ad Gen. XV. 2. *orbus incedo.* Neque alio sesu Virgilius 1. 50. Æneid. *Ast ego qua Divum incedo Regina.* Idem V. 68. *Aut jaculo incedis melior levibusque sagittis.* Seneca Epist. LXXI. *quærimus sæpe eos, quibuscum stamus* i. e. sumus, sive versamur. Mamilius IV. 547. *Judex extrema sistet vitæque necisque.* Sistet i. e. stabit, quod iterum positum pro erit, ut pluribus scriptorum testimoniis ad eum locum docuit illustris Huetius.

** Augustinus cap. 42. de, cognitione Veræ vitæ: *Concio illa, in qua Stephanus stans CHristum conspexit, in domo aliqua fuit, cujus tecti culmen ipsius corporeus oculus penetrare minime potuit. Constat igitur quod non oculo corporeo, sed intuitu interioris hominis CHristum non in corporeo sed in intellectuali cælo viderit.* Confer. D. Philippi Nicolai *τοῦ μακαρίτου* Opera Latina T. 1. pag. 258.

ac diviniorem imaginem oblatam Stephano morienti, qvam Constantino imperanti ac jam triumphaturo. Addes fortassis, qvanto præstantiorem, tanto qvoqve certiorem, fideque digniorem. Ita est profecto, neqve enim humana testimonia comparanda divinis sunt. At si me audis, non statim hinc, qvod faciunt multi, crucem illam à Constantino visam totam callidis adscribes commentis, Politicæqve regnaturientis fraudi, sed vere oblatam ipsius oculis, credes tot testibus antiqvis, Constantino deniqve ipsi, saltim jurato: neqve tamen illico propterea eam stupebis tanqvam rem miraculis proprie accensendam. Hoc præsentis diatribæ est institutum, hæc ratio, qvam si probavero tuæ æqvitati, non temere de hoc argumento post tot viros egregios in arenam descendisse videbor. Si non probavero, certe ero verecundior his, qvi non dubitant veterem historiam omnem meris suspicionibus suis conculcare, ac Constantinum principem Ecclesiæ Patronum sola conjectura fraudis ac perjurii reum agere.

Argumentum Dissertationis.

Testimonium Constantini ipsius de Cruce in cælo visa, apud Eusebium. §. 1. *Artemii testimonium dubium.* 2. *Lactantii & aliorum, qvi somnii solius meminerunt, nullum.* 3. *In numis antiqvis nihil pro cruce in cælo visa præsidii.* 4. *Philostorgii, aliorumque Eusebio suffragantium testimonia.* 5. *De loco, anno ac die visæ in cælo crucis.* 6. *Non fuisse hoc commentum Politicum Constantini.* 7. *Neque tamen fuisse miraculum proprie dictum, sed crucem in Halone solari visam fuisse à Constantino & exercitu.* 8. *Huic sententiæ ex asse favere descriptionem Eusebii, formam & materiam crucis, tempus, spectatores.* 9. *Præcipue alias cruces similiter in cælo visas & pro miraculo habitas, quarum decem amplius exempla afferuntur.* 10. *De cruce quam in cælo vidit Waldemarus secundus Daniæ Rex, unde ordo Equitum Danebrogæ. De cruce visa ab Electore Saxoniæ Friderico Sapiente, ejusque Fratre Johanne. ibid. De literis quas cruci adjunctas vidit Constantinus, In hoc vince.* 11. *Error ridiculus de Nica Etymologici M. auctore ex verbis ἐν τούτῳ νίκα ortus. ibid. Locus Philostorgii, de lucido tractu quem suo tempore in cælis per aliquot menses observatum scribit, mantissæ vicem illustratus.* 12.

I.

DUas res admirandas Constantino Imperatori accidisse refert Eusebius, qvæ neutiqvam sunt inter se confundendæ. Una eaqve prior vigilanti contigit, altera ac posterior dormienti. Vigilans primum crucem in cœlo vidisse Constantinus traditur: postea dormienti apparuisse CHRISTUS, cum cruce, præcepisseqve, hoc ut in hostes tanqvam præsidio ac militari signo uteretur. Posterioris solius meminit auctor Chronici Orientalis fol. 57. *Anno decimo septimo Imperii Constantini apparuit ei in somnio signum Crucis, audivitque vocem sibi dicentem: porta hoc signum, vinces hostes tuos.* De priori imagine Crucis, qvæ vigilantis sese obtulit oculis, potissimum hac dissertatione solliciti erimus, itaq; ante omnia de eadem adscribenda sunt Eusebii verba. Ita vero ille lib. 1. de Vita Constantini cap. XXVIII. cum narrasset Constantinum Maxentii tyrannidi frangendæ occurrere parantem, idolorum agnita rejectaque vanitate atqve impietate, vero DEO Patris sui (Constantinus enim Chlorus jam favere Christianis cœperat) adhærere constituisse. *Hujus ergo opem implorare cœpit, orans atque obsecrans, ut se ipsi noscendum præberet, ac præsentibus negotiis adjutricem manum porrigeret. Hæc precanti ac suppliciter postulanti Imperatori admirabile quoddam à DEO missum aparuit.* Θεοσημία τις ἐπιφαίνεται παραδοξοτάτη, ἣν τάχα μὲν ἄλλου λέγοντος οὐ ῥᾴδιον ἦν ἀποδέξασθαι, αὐτοῦ δὲ τοῦ νικητοῦ βασιλέως τοῖς τὴν γραφὴν διηγουμένοις ἡμῖν μακροῖς ὕστερον χρόνοις, ὅτε ἠξιώθημεν τῆς αὐτοῦ γνώσεώς τε καὶ ὁμιλίας, ἐξαγγείλαντος, ΟΡΚΟΙΣ ΤΕ ΠΙΣΤΩΣΑΜΕΝΟΥ ΤΟΝ ΛΟΓΟΝ, Τίς ἂν ἀμφιβάλοι μὴ οὐχὶ πιστεῦσαι τῷ διηγήματι; μάλισθ᾽ ὅτε καὶ ὁ μετὰ ταῦτα χρόνος ἀληθῆ τῷ λόγῳ παρέσχε τὴν μαρτυρίαν. *Quod siquidem ab alio quopiam diceretur, haud facile quis fidem esset habiturus. Verum cum ipse Victor Augustus nobis, qui hanc Historiam scribimus, longo post tempore, cum videlicet in ejus notitiam & familiaritatem pervenimus, id retulerit, & SERMONEM SACRAMENTI RELIGIO FIRMAVERIT, quis posthac fidem huic narrationi habere dubitabit? Præsertim cum id quod subsecutum est tempus, sermonis hujus veritatem testimonio suo confirmaverit.* Ἀμφὶ μεσημβρινὰς ἡλίου ὥρας ἤδη τῆς ἡμέρας ἀποκλινούσης, αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν ἔφη ἐν αὐτῷ οὐρανῷ ὑπερκείμενον τοῦ ἡλίου σταυροῦ τρόπαιον ἐκ φωτὸς συνιστάμενον, γραφήν τε αὐτῷ συνῆφθαι, λέγουσαν, τούτῳ νίκα. *Horis diei meridianis, sole in occasum vergente, crucis tropæum in cœlo ex luce conflatum, Soli superpositum ipsis oculis*

se

se vidisse affirmavit, cum hujusmodi inscriptione: hac vince. Θάμβος δ' ἐπὶ τῷ θεάματι κρατῆσαι αὐτόν τε καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἅπαν, ὃ δὴ στελλομένῳ ποι πορείαν, συνείπετό τε καὶ θεωρὸν ἐγένετο θαύματος. *Eo viso & seipsum, & milites omnes qui ipsum iter facientem sequebantur, & qui spectatores miraculi fuerant, vehementer obstupefactos.* In hoc luculento testimonio, qvod ad verbum repetit Sozomenus lib. 1. cap. 3. & Hist. Tripartita lib. 1. cap. 4. videmus Eusebium non modo ea se scribere profiteri, qvæ ex Constantini ipsius ore coram accepit, sed qvæ jurejurando etiam ille confirmaverat, & qvæ non solus Constantinus sed totus exercitus suis viderat oculis, ex qvo multi, tum cum ista Eusebius scriberet, adhuc fuerunt haud dubie in vivis. Confer Jacobum Gretserum lib. 2. de Cruce cap. 23. seq.

II. *Artemius* his anumerandus merito esset, cujus testimonio plurimum tribuit Cæsar Baronius ad annum Christi CCCXII. num. 21. si modo Acta Artemii, quæ apud Surium ad Octobris diem vicesimum leguntur, pro sinceris & nulla parte suspectis possent à viris doctis admitti. Narratur enim in illis Actis Artemius, Præfectura Augustali à Juliano Imperatore ideo, qvod Christo nomen dedisset, exutus, inter alia in hanc sententiam ad Julianum verba fecisse: *Ad CHristum declinavit Constantinus ab illo vocatus* (non ab hominibus neqve per homines sed οὐρανόθεν sive de cœlo vocatum Constantinum scribit etiam Theodoritus lib. 1. Hist. cap. 2.) *quando difficillimum commisit prelium adversus Maxentium. Tunc enim ei in meridie apparuit signum crucis, radiis Solis splendidius, & literis aureis belli significans victoriam. Nam nos quoque ipsi adspeximus, cum bello interessemus, & literas legimus: quinetiam totus quoque id est contemplatus exercitus, & multi hujus sunt testes in excercitu Tuo.* Verum per me qvisqve ut volet, ita huic Artemii testimonio addet vel demet fidem, probe enim notum est qvantum in confingendis vel interpolandis ejusmodi Martyrum actis sibi permiserit falsa multarum ætatum pietas. Confer quæ de Cruce Constantini in Actis Apocryphis S. Quiriaci T. 1. Maji p. 445. & in Actis S. Silvestri T. 5. Maji pag. 19.

III. Solet etiam pro confirmanda hac re ad Lactantium provocari, sed ille de cruce in cœlo visa tacet, solum somnium commemorat, libro de mortibus persecutorum cap. XLIV. *Commoni-*

tus est in quiete Constantinus, ut cæleste signum DEI notaret in scutis, atq; ita prælium committeret. Fecit ut jussus est, & transversa X litera summo capite circumflexo Christum in scutis notat, quo signo armatus exercitus capit ferrum. Possit qvidem videri à Lactantio dici *coeleste signum DEI*, qvasi in cœlo ostensum à DEO & in cœlo à Constantino visum: verum qui hoc in dubium vocaturus esset, facile posset afferre loca plura scriptorum Græcorum, Latinorumqve, qvibus sine illo respectu ad Constantini visionem crux vocatur signum cœleste, qvoniam de cruce veteres pleriqve interpretabantur locum Matthæi XXIV. 30. ut docuit vir eruditissimus Gerh. Joh. Vossius in Thesibus Theologicis pag. 228. seq. Somnium qvoqve solum, qvod miror, commemorat non Johannes modo Malala in Chronica Historia lib. 2. pag. 2. *καὶ ἑλκυσθεὶς εἰς ὕπνον εἶδε κατ' ὄναρ ἐν τῷ οὐρανῷ σταυρὸν, ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, ἐν τούτῳ νίκα. καὶ ἀναγνοὺς τὸ ἐπιγεγραμμένον ἐν τῷ σταυρῷ, διυπνίσθη, καὶ ἀναστὰς ἐποίησε σίγνον σταυροῦ* &c. *Somno deinde correptus, per quietem vidit crucem in cælo, cui inscriptum erat: In hoc vince. Perlecta autem inscriptione, è somno expergefactus est. Surgens itaque &c.* Sed qvoqve antiqvior longe Rufinus lib. IX. historiæ Eccles. cap. 9. & ex eo auctor Hist. Miscellæ XI. 7. tum Nicolaus Primus Papa in responso ad consulta Barbarorum cap. 34. Abbas Urspergensis in Chronico; & Haymo Halberstadensis VIII. 4. Hist Eccles. *Cum igitur anxius Constantinus & multa secum de imminentis belli necessitate pervolvens iter ageret, atque ad cælum sæpius oculos elevaret, & inde sibi divinum deprecaretur auxilium, vidit per soporem ad Orientis partem signum crucis igneo fulgore rutilare. Cumque tanto visu fuisset exterritus, ac novo perturbaretur adspectu, adstare sibi videt Angelos, dicentes: ἐν τούτῳ νίκα, id est in hoc vince.* Illud de angelis legas etiam in Historia Tripartita lib. 1. cap. 4. e Sozomeno pag. 404. edit. Valesiii. At alias insuper fabellas adjungit Theodoricus Engelhusius pag 63. Chronici. *Hic Constantinus sexto anno regni sui, cum gens Barbarorum congregata super Danubium parata ad bellum foret contra Imperium Romanum, cum timeret multitudinem, audivit in somno, noli timere, sed respice sursum & vide. Intendens ergo in cælum, vidensque Crucem in claro, & desuper scriptum titulum, in hoc vinces, bellavit & vicit. Post victoriam convocans sacerdotes idolorum, cum adhuc paganus esset, quærebat ab eis, cujus DEI esset hoc signum? Et dixerunt quidam, hoc signum cælestis DEI est, & evangelizarunt ei fidem CHristi. Mittens igitur ad Eusebium Episcopum urbis Romæ, baptizatus est.* Eruditis constat, baptismum Constantini Romanum non minus commentitium esse,

qvam

qvam Eusebium urbis Romæ Episcopum jam anno ante visam à Constantino crucem obiisse. Itaqve ad alia pergamus.

IV. Claudius Molinetus Canonicus Regularis Congregationis Gallicanæ, in Ephemeridibus Parisiensibus Anni MDCLXXXI. Ephemeride undecima, inserendam dedit dissertationem de veritate crucis à Constantino visæ, confirmata ex numis antiquis. Etsi vero elegantia sunt nec inficianda qvæ ibi affert de labaris, cruce & Monogrammate CHristi notatis, qvale etiam occurit in Optatiani Porphyrii (Constantini æqvalis) Panegyrico tabula IX. & XVI. edit. Velseri: & qvalia etiam observata sunt in numis aliisqve monumentis à Baronio ad A. CCCXII. num. 23. seqq. Lipsio lib. III. de cruce cap. 15. Antonio Augustino dialogo 1. de usu numismatum, Cangio de inferioris ævi numismatis §. 24. & in familiis Byzantinis tabula IX. itemq; * aliis; nullus tamen extat numus, nullum vetus monumentum, qvo crux in cœlo à Constantino visa diserte confirmetur. Qvanqvam non negaverim, Constantinum numis crucem in cœlo visam insculpi curavisse, sive *τῷ βασιλικῷ τῆς πολιτείας νομίσματι τὸ, τι οὐρανοφανὲς σημεῖον τοῦ σωτηρίου σταυροῦ καὶ θεανδρικοῦ χριστοῦ χαρακτῆρα ἐν αὐτῷ μετὰ τοῦ ἰδίου ἀνατυπώσασθαι*, ut ait Joh. Damascenus in Synodica ad Theophilum pag. 112.

V. Non desunt tamen scriptores veteres qvamplurimi, qvi Eusebii narrationi de cruce in cœlo, non per somnum, sed à vigilante conspecta Constantino, suffragantur, licet nonnulla ejus paulo aliter referunt. Philostorgius lib. 1. c. 6. ansam conversionis Constantini ad Christianam fidem narrans fuisse victoriam de Maxentio reportatam, addit, circa eandem, *καθ' αὐτήν*, apparuisse *τὸ τοῦ σταυροῦ σημεῖον κατὰ ἀνατολὰς ἐπὶ μήκιστον διῆκον, αἴγλης αὐτὸν καταπληστοῦσης καὶ ἀστέρων αὐτὸν κύκλῳ περιθεόντων ἴριδος τρόπῳ, καὶ πρὸς γράμματα τὸν χαρακτῆρα ῥυθμιζομένων. τὸ δὲ ἄρα ῥωμαίων ἔλεγε φωνῇ, ἐν τούτῳ νίκα. Signum crucis in Oriente longissime protensum, luce quadam admirabili eam depingente, & stellis undique circa eam currentibus instar cœlestis arcus, & literarum formam exprimentibus. Porro literæ latino sermone hæc verba designabant: In hoc vinces.* Philostorgii vestigia legunt Nicephorus VIII. 3. Cedrenus & Zonaras in Annalibus. At Socrates lib. 1. Hist. cap. 2.

* Vide B. D. Dorshei pentadecadem diss. pag. 251. 252.

ἐν τοιαύτῃ τοίνυν ἀμφισβητήσει τυγχάνοντι, καί που ἅμα τοῖς στρατιώταις ὁδεύοντι, συνέβη θαυμάσιόν τι καὶ λόγου κρεῖττον θεάσασθαι. Περὶ γὰρ μεσημβρινὰς ἡλίου ὥρας, ἤδη τῆς ἡμέρας ἀποκλινούσης, εἶδεν ἐν τῷ οὐρανῷ στῦλον φωτὸς σταυροειδῆ, ἐν ᾧ γράμματα ἦν λέγοντα, ἐν τούτῳ νίκα. Τοῦτο φανὲν τὸ σημεῖον τὸν βασιλέα ἐξέπληττεν. Αὐτοῖς τε τοῖς οἰκείοις σχεδὸν ἀπιστῶν ὀφθαλμοῖς ἠρώτα καὶ τοὺς παρόντας, εἰ καὶ αὐτοὶ τῆς αὐτῆς ἀπολαύουσιν ὄψεως. τῶν δὲ συμφωνησάντων, ἀνεῤῥώννυτο μὲν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ θείᾳ καὶ θαυμαστῇ φαντασίᾳ. *Porro, dum in ancipiti deliberatione versatur Constantinus, forte illi cum militibus iter facienti admirabilis quædam & quæ omnem dicendi vim superat visio oblata est. Horis enim meridianis cum jam dies vergeret in vesperum,* lucis columnam instar crucis *in cælo videt, cui inscripta erant* (Nicephorus VII. 29. eandem rem è Socrate referens, interserit verba: γράμμασι Ῥωμαϊκοῖς δι' ἀστέρων ἐκτυπωθεῖσιν *literis latinis per stellas ex simili luce expressis) hæc verba: In hoc Vince. Hujusmodi signo statim obstupefactus est Imperator. Nec jam suis ipse oculis satis fidens, interrogavit eos qui aderant, num & ipsi idem signum vidissent. Quibus idem sibi quoque visum esse testantibus, Imperator quidem confirmatus est divina illa ac mirabili visione.* Ex hoc Socratis loco emendandus Svidas in Μαξέντιος, ubi male στροφειδῶς excusum pro σταυροειδῶς. εἶδεν ἐν τῷ οὐρανῷ στῦλον πυρὸς σταυροειδῶς γράφοντα, ἐν τούτῳ νίκα, καὶ γέγονε χριστιανός. *Vidit in cælo lucis columnam crucis forma, scribentem, in hoc vince, & factus est Christianus.* Gelasius Cyzicenus in Historia Concilii Nicæni lib. 1. cap. 4. celebrans qvantopere DEUS adamaverit Constantinum δείξας αὐτῷ τὸ σωτήριον τοῦ σταυροῦ σύμβολον φωτοειδῶς ἐν τῷ οὐρανῷ, *ostendens ei salutare Crucis signum ex lucis splendore in cælo figuratum*, additis literis qvibus visionis usus ac ac vis significaretur, τούτῳ νίκα, *hoc vince:* subjungit, istud nec Græcis nec Judæis fabulam videri debere, cum multa ex utrorumqve libris incredibiliora proferri qveant, qvæ tamen ab illis creduntur esse verissima. Scriptor Anonymus Actorum Concilii Nicæni, qvæ ex codice Regis Christianissimi & Segvieriano edidit Combefisius Historiæ Monothelitarum pag. 576. Photius autem Cod. CCLVI. retulit sub titulo πολιτεία τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν Μητροφάνους καὶ Ἀλεξάνδρου p. 765. συμπλακεὶς μάχῃ (πρὸς Μαξέντιον ὁ Κωνσταντῖνος) τὰ πρῶτα μὲν ἐγγὺς γίνεται τοῦ λαβεῖν τὸ ἧττον. Φανέντος δ' αὐτῷ κατὰ τὸν οὐρανὸν τοῦ τύπου τοῦ σταυροῦ φωτὶ αὔλῳ ἐγκεχαραγμένου, καὶ γράμματι τῆς αὐτῆς ὕλης εὐαγγελιζομένου τὴν νίκην, ἔλεγε γὰρ τὸ γράμμα, ἐν τούτῳ νίκα, συμβαλὼν τοῖς πολεμίοις καὶ τοῦ πολέμου καὶ τοῦ τυράννου σκυλεύει τὸ κράτος.

Com-

Commissa cum Maxentio pugna parum abfuit quin vinceretur Constantinus. Crucis demum in cœlo apparente figura, insculpta illa immateriali lumine atque literis ex eodem lumine annunciantibus victoriam, dicebat enim scriptura: in hoc Vince, cum hostibus congressus belli pariter & tyranni vim frangit. Duo hic cum Maxentio commissa prælia supponit scriptor, addit enim; πρὸ δὲ τῆς συμπλοκῆς τὴν θείαν ὄψιν εἰς τροπαίου σχῆμα μορφώσας καὶ χρυσοκολλήτοις λίθοις ἁρμόσας, ἐδίδου φέρειν τοῖς περιπατεύουσι. *Ante vero prælium* (alrerum puta) *quam viderat ostensam crucem trophæi instar efformans, gemmisque auro insertis concinnans, iis ferendam dedit qui equitatui præibant.* Michaël Glycas parte IV. Annalium pag. 247. Ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἡνίκα κατὰ Μαξεντίου ἐστράτευε, τότε εἶδεν ἐν οὐρανῷ τὸν τίμιον σταυρὸν ἐφ' ᾧ νενίκηκεν, εἶτα ῥαθυμήσας καὶ κατ' ἐχθρῶν ὁρμήσας ὕπνωσε, καὶ κατ' ὄναρ ὑπὸ ῥάβδου πλήττεται τοὺς μυκτῆρας, κἀκεῖθεν αἷμα ἐξιὸν τὸν σταυρὸν ἐν ὀθόνῃ χάραξε. *Quo tempore Constantinus Magnus copias contra Maxentium ducebat, signum Veneranda Crucis in aëre conspexit, indeque cum hoste congressus victor discessit. Tum vero negligentior factus, ubi rursus in hostem prorupisset, victus est, quo detrimento accepto quendam in mœrorem incidit & consopitus est. Heic per quietem visus est sibi nares virga quadam verberari. Moxque de naribus sanguis promanans in veste linea notam crucis expressit.* Auctor Chronici qvod Alexandrinum vulgo vocant, & præstantissimus Cangius in editione sua inscripsit Chronicon Paschale, pag. 280. κινήσαντος κατὰ τῶν δυσσεβεστάτων Τυράννων Μαξιμίνου, Γαλερίου καὶ Μαξεντίου, ὤφθη αὐτῷ κατ' αὐτῶν ἀπερχομένῳ πολεμῆσαι, φωτοειδῶς ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ μέσον, καὶ ὑποκάτω διὰ φωτοειδῶν γραμμάτων ταῦτα, ἐν τούτῳ νίκα, καὶ φανερώτατα. *In impiissimos Tyrannos Maximinum, Galerium, & Maxentium* (Constantino) *bellum moventi, cum in eos prælio decertaturus progrederetur, fulgens in cœlo Crucis signum in medio apparuit, in cujus infima parte* (ita malo reddere hunc locum qvam cum eruditissimo Cangio: *crucis signum apparuit, in cujus media & infima parte*) *fulgidis & manifestis characteribus scriptum erat, in hoc Vince.*

VI. Obtulit sese crux videnda Constantino post prælia cum barbaris commissa, de qvibus Nazarius in panegyrico c. 18. sub dio in Castris, cum Romam obsideret, An. Christi CCCXII. die septimo Kal. Novembris. Hoc recte colligit Stephanus Baluzius, vir supra laudes, è Lactantio, qvi somnium Constantini, qvod Eusebius mox insecutum esse post visam in cœlo crucem affirmat, perspicue ad illum locum

locum & ad illud tempus retulit. *Dimicatum, & Maxentiani milites prævalebant, donec postea confirmato animo Constantinus & ad utrumque paratus* (urbem obsidendum & prælio decernendum) *copias omnes ad urbem propius admovit, & è regione pontis Milvii consedit. Imminebat dies, quo Maxentius Imperium ceperat, qui est ad sextum Kalendas Novembris, & Quinquennalia terminabantur. Commonitus est in quiete Constantinus &c.* Non igitur audiendi sunt ii, qvi conjecturis qvibusdam levibus ducti hanc visionem contigisse existimant Augustoduni cum in Galliis Constantinus versaretur, vel ad Vesontinam Civitatem, ut contendit Patriæ * suæ hanc gloriam vindicaturus Petrus Franciscus Chifletius Vesontionensis, in dissertatione edita Parisiis Anno MDCLXXVI. & Tillemontius Tom. IV. Historiæ Imperatorum Gallice editæ pag. 573. seq.

VII. Multo minus audiendos putaverim, qui cum Jacobo Oiselio in thesauro numismatum antiqvorum pag 463. totum hoc negotium de cruce ostensa Constantino referunt ad pias veterum fraudes, sive cum Jacobo Tollio in notis ad Lactantium & in præf. ad Gallicam Longini versionem ab acutissimo Boilavio Despræo concinnatam habent pro strategmate non minus scito, qvam fuit illud Philippi Macedonis, qvo Phocenses templi Delphici spoliatores protrivit, jussis militibus suis coronas laureas DEI insigne sumere, atqve ita veluti DEO duce in prælium pergere, teste Justino VIII. 2. Vel Antiochi illud cognomento Soteris, qvi cum Galatis prælium conserturus, Alexandrum M. professus est sibi adstitisse per somnium, ac κελεύειν σύνθημα πρὸ τῆς μάχης παραδοῦναι τῇ στρατιᾷ τὸ ὑγιαίνειν, præcepisse tesseræ loco dari militibus suis vocabulum ὑγιαίνειν ** sive *valere*, qvo facto insignem illam de hoste victoriam retu-

* Egregium Dan. Papebrochii monitum T. 5. Actor. Maji pag. 20. *Laudandum est enimvero ornandæ patriæ studium, sed nescio an ulli moderandum magis quam Historico, nisi enim id fecerit, quanto fuerit eruditior, tanto pronior erit ad patrias traditiones qualescunque animosius fidentiusque propugnandas, nec poterit quam sint eæ male fundatæ agnoscere.*

** G. I. Vossius IX. 36. de Idololatria, & Stephan. Le Moyne p. 89. ad Varia sacra, Pentagonum impertitum esse ab Antiocho militibus affirmant, nescio qvo auctore, licet constat Pentagonum esse symbolum τοῦ ὑγιαίνειν. Nisi forte colligunt hoc è numo, qvem dat Pierius Valerianus lib. XLVII. de Hieroglyphicis Ægyptior. cap. 37.

retulit, ut narrat Lucianus pro lapſu inter ſalutandum Tom. 1. pag. 499. ſeq. Vel Antigoni, qvi Alexandro in regno Macdoniæ ſucceſſit, atq; exercitui ſuo perſuaſit vidiſſe ſe in cœlo pentagonum Salutis Symbolum cum verbis ἐν τούτῳ νίκα, illoqve ſcuta militum ſuorum ornavit. Vel deniqve Regis primi Portugalliæ Alphonſi Henrici, qui (ex relatione Anno 1596. demum publicata) traditur Anno 1142. conflicturus cum incredibili Maurorum multitudine, CHriſtum vidiſſe in cruce ſplendida promittentem ſibi victoriam, & futura familiæ ſuæ fata prædicentem. At enim ab his omnibus longe diverſa eſt qvæ Conſtantini oculos perſtrinxit cœleſtis crux, qvia non ſolus eam vidit Conſtantinus, ſed totus exercitus, τὸ στρατιωτικὸν ἅπαν, teſte Euſebio eam oculis uſurpavit, & eſt admirata. Itaqve hæc res Conſtantini qvidem, ſed non ſolius fide nititur, cum multi qvi excercitui illi interfuerant, Euſebio ſcribente adhuc ſuperſtites, eum facile potuiſſent mendacii convincere, niſi vere hoc de ipſis prodidiſſet. Utqvi nec Zoſimus Ethnicus, qvi diu poſt ſcripſit, Conſtantini nomini infeſtiſſimus, hoc velut à Chriſtianis falſo proditum exagitat, ſed abominatus, plane prætermittit, & loco ejus oſtentum noctuarum muros urbis Romæ opplentium memorat lib. II. cap. 16. Qvemadmodum Nazarius in Panegyrico cap. 14. de cœlo miſſos in ſubſidium Conſtantini auxiliatores refert: *Flagrabant verendum neſcio quid umbones coruſci, & cæleſtium armorum lux terribilis ardebat, tales enim venerant ut tui crederentur. Hæc ipſorum ſermocinatio, hoc inter audientes ferebant: Conſtantinum petimus, Conſtantino imus auxilio.* Silentium vero Aurelii Victoris minus miramur, tam exiguo in compendio, cum è Chriſtianis crucem viſam præterierint etiam Sulpicius Severus, atq; in Hiſtoria ſua ipſe Euſebius, contentus dixiſſe Conſtantinum τῆς ἐκ θεοῦ συμμαχίας ἀνημμένον *divino adjutum auxilio*, hoſtes fudiſſe, & deinde victorem Romæ imagini ſive ſtatuæ ſuæ cum cruce appoſuiſſe hanc hypographen: τούτῳ τῷ σωτηριώδει σημείῳ τῷ ἀληθινῷ ἐλέγχῳ τῆς ἀνδρείας τὴν πόλιν ὑμῶν ἀπὸ ζυγοῦ τοῦ τυράννου διασωθεῖσαν ἠλευθέρωσα &c. *Hoc ſalutari ſigno, quod vera virtutis inſigne eſt, veſtram urbem Tyrannicæ Dominationis jugo liberatam ſervavi.* lib. IX. 9. Neqve Conſtantini fidei, qvi juratus Euſebio crucem viſam à ſe in cœlo affirmavit, vel hilum detrahere poteſt Zoſimi calumnia, qvi lib. II. cap. 27. ait ſolenne ipſi fuiſſe jurisjurandi religionem violare, τοὺς ὅρκους πατήσας, ἦν γὰρ τοῦτο αὐτῷ σύνηθες, nam illo ipſo in loco qvo Conſtanti-

ſtantinum perjurii reum peragit, falſo hoc à Zoſimo & ex præconcepto adverſus Conſtantinum odio fieri palam eſt, cum Licinius, qvem contra fidem ſacramenti occiſum Theſſalonicæ qveritur, res novas interim denuo ſit molitus, teſte Socrate & aliis. Et qvoniam nonnulli, neſcio qvo ſtudio, malunt uni Zoſimo Ethnico Conſtantinum proculcanti credere, qvam mille Chriſtianis, audiant & alterum Ethnicum, Praxagoram Athenienſem, qui in libris de Conſtantino, qvos legit Photius cod. LXII. fatetur, *ὅτι πάσῃ ἀρετῇ καὶ καλοκαγαθίᾳ καὶ παντὶ εὐτυχήματι πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότας ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἀπεκρύψατο. Quod omni virtutum & honeſtatis genere, omnique adeo felicitate omnes omnino qui ſe anteceſſerunt Imperatores facile obſcuravit Conſtantinus.* Argumentis cæteris, qvibus totum hoc de viſa cruce negotium præfidenter nimis inter commenta adſcripſerunt viri qvidam docti, diatriba ſingulari Witebergæ Anno 1706. edita ſatisfecit Clariſſimus doctrina atqve ingenio Vir & Collega meus conjunctiſſimus Jo. Chriſtophorus Wolfius, Wernigerodenſis: itaqve hoc in loco nihil aliud addo, qvam Centuriarum Magdeburgenſium ſcriptores à Molineto * præter rem referri inter eos, qvi narrationem illam Euſebii plane in dubium vocant adqve adſpernantur: Centuria enim qvarta duobus in locis, capite ſecundo & tertio decimo, ita illam referunt, ut pro vera habuiſſe ſe non obſcure teſtentur.

VIII. Qvemadmodum autem vere crucem in cœlis viſam à Conſtantino fuiſſe, non ſine cauſa, ut opinor, mihi perſvadeo, ita ex altera parte vix ac ne vix qvidem aſſentior iis, qvi per ſingulare miraculum hoc à DEO factum opinantur. Neutiqvam ſane, qvod dubitem de divina potentia, qvis enim ſtupor eſſet exiſtimare, DEum, qvi cœlum & terram, qui ſolem & ſidera condidit, eundem ſi velit non poſſe etiam crucem lucidam præter conſvetas naturæ leges producere, atqve in cœlis tropæi inſtar ſuſpendere. At viciſſim leges Naturæ tanta mihi ſapientia & tam conſulto à ſummo Numine ſancitæ videntur, tanta qvoqve eſt cordatorum omnium judicio poſt ſtabilitam utriusq; fœderis Eccleſiam miraculorum non inficiandorum raritas, ut qvi narrationibus qvibuscunqve incredibilibus divinæ ſtatim omnipotentiæ magnitudine volunt fidem addere,

* Ephemerid. Pariſ. Anno MDCLXXXI. p. 131. edit. Amſtelod.

re, iis occinendum ſit illud Ciceronis 2. divinatione, qvod potuiſſet DEus illos qvoqve, qui nihil non credunt, minus ſuperſtitioſos reddere, ſi voluiſſet. *Nihil eſt, inquiunt, qvod DEus efficere non poſſit. Utinam ſapientes eos effeciſſet, ne omnia cum ſuperſtitioſa ſollicitudine & miſeria crederent.* Præterea, ſi ex naturalibus cauſis, & uſu vitæ de re aliqva conſtat, non minus temere recurritur ad miraculum, qvam imperiti qvondam Aſtronomiæ populi, & majorum noſtrum memoria Americani, Eclipſes tanqvam prodigia à Deorum indignatione profecta exhorruerunt. Cum igitur narratio de cruce à Conſtantino viſa ejuscemodi ſit, ut non admodum conveniat aliis viſionibus divinis, & per miraculum factis: Saulo enim cum in Paulum Apoſtolum & vas electum convertendus eſſet, non nuda crux, ſed Chriſtus ipſe, qvem perſecutus erat, apparuit, ne de S. Stephano repetam qvod in præfatione jam dixi: Cum porro crux illa ex phænomeno Naturali commode ac perſpicue poſſit explicari: cum phænomenon illud Naturale ſit adeo rarum, ut longe facilius qvam Eclipſes potuerit in admirationem rapere Conſtantinum, militesqve ſpectantes, & miraculi ſpeciem illis objicere: cum deniqve ævo Conſtantini non adeo magna, certe non per vulgus, fuerit peritia intimior Phyſices, Opticesqve & Aſtronomiæ: non video qvi poſſit abſurditatis vel impudentiæ argui opinio, qva veriſimillimum mihi videtur, Crucem Conſtantino ejusqve exercitui in Cœlo oblatam, fuiſſe admirandum ejusmodi phœnomenon naturale, qvo Crux lucida in Halone ſolari cum parheliis conſpici ſolet, neqve magis ideo adſcribendam miraculis, qvam qvod Dio Casſius inter prodigia, everſionem Reip. Romanæ portendentia, temere retulit *τὸν ἥλιον ἐν τρισὶ κύκλοις φαντάζεσθαι δοκούμενον, ἕνα γε αὐτῶν στεφάνῃ πυρώδους τινὸς περιέχοντος*, *ſolem tripliccm viſum & corona ignea circumdatum.* Xiphilin. pag. 33. edit. Rob. Stephani.

IX. Notum eſt Aſtrophilis, plerosqve Halones ſolares & parhelios, * uti lunares qvoqve & paraſelenas, ſine cruce apC 2 pare-

* Confer deſcriptiones Halonum Solarium & parheliorum factas à Gaſſendo, Carteſio, Hevelio, Hugenio, tum qvæ exhibentur in Transactionibus Piloſoph. Anglicanis A. 1670. pag. 1065. ſeq. In Actis Erud. T. 2. ſupplem. p. 229. ſq. & Anno 1694. Menſe Jul. p. 320. In Novis lit. Maris Baltici A. 1701 p. 175. ſeq. & 1702. p. 116. In Obſervationibus Hiſtoricis Hamburg. A. 1699. pag. 150. Memoires de Trevoux 1701. II. pag. 342. Galleria di Minerva T. 3. p. 263. &c.

parere, ac præcipue circa ſolares coronas & parhelios cruces eſſe rariſſimas, qvo magis miranda res Conſtantino viſa merito fuit, cum hodieq; multi ſunt, qvos facile credo per omnem vitam ne parhelios qvidem ne dum crucem in halone ſolari vidiſſe. Neq; enim aër ſemper tranqvillus, neq; nubes tranqvillo aëre ita ſunt freqventiſſime comparatæ, ut ſpecularibus veluti & glacialibus granulis cylindricis ſemipellucidis turgidæ, Solis imagines tam fulgide reddere, & circa eas arcus, è qvibus inchoatis fere cruces conſtituuntur, circumſcribere poſſint. Fieri illud tamen nonnunqvam, & naturæ legibus fieri, res eſt Phyſicorum & Aſtronomorum filiis teſtatiſſima, ut patet vel ex figura Halonis ſolaris, qvam è Tranſactionibus Philoſophicis Anglicanis Anno 1670. editis numero LX, hic adjunxi, & cui præter alteram à celeberrimo Hevelio & tertiam à Rev. Viro Caſpare Buſſingio obſervatam addidi, etiam qvarto loco unam Halonis lunaris, non minus crucem in ſe conſpicuam habentis, qvam de nocte VII. Cal. Februarii Anno MDCLXXXIV. ipſe oculis uſurpare me memini Lipſiæ admodum adoleſcens. Jam ſi Euſebii deſcriptionem Crucis à Conſtantino viſæ accuratius inſpiciamus, huic ſane Phænomeno naturali Halonis ſolaris nihil non in ea favere intelligemus, Formam, Materiam, Tempus, Spectatores. Diſerte enim ait fuiſſe ὑπερκείμενον τȣ̃ ἡλίȣ σταυρȣ̃ τρόπαιον, *crucis tropæum ſoli ſuperpoſitum*, ut ſolem vel parhelium decuſſatim ſcinderet, qvemadmodum in appoſita figura videmus: Deinde ait Euſebius *conſtitiſſe ex luce*, ἐκ φωτὸς συνιστάμενον, neqve enim ex alia re cruces in halonibus ejusmodi conſtant, qvam ex luce ſolis mirifice refracta in nubibus, perinde fere uti calix è vitro ſub radiis ſolis in aëre libratus, halonem qvendam in menſa ſuppoſita deſcribit. Nec fides habenda Eutychio Tom. 1. Annal. pag. 423. & aliis, narrantibus *Crucem è ſtellis fulgentem* Conſtantino per ipſum meridiem apparuiſſe. Porro addit Euſebius, apparuiſſe crucem illam in cœlo ἀμφὶ μεσημβρινὰς ἡλίȣ ὥρας ἤδη τῆς ἡμέρας ἀποκλινȣ́σης *horis diei meridianis*, * *ſole in occaſum vergente*. Qvis vero neſcit, hoc ipſum eſſe tempus ſolenne, qvo conſpiciendos ſe Halones Solares

* Joh. Columbus Vir Clariſſ. in notis ad Lactantii cap. 44. de mortibus perſecutor. p. 216. docet, meridiem vocari non raro veteribus, tempus qvod poſt medium diem eſt, ſive qvod non longe antecedit occaſum ſolis. Atqve ita intelligendum eſſe hoc loco Euſebium, oſtendunt verba, ἤδη τῆς ἡμέρας ἀποκλινȣ́σης, die jam in veſperum inclinante.

res præbent hominibus, non minus qvam tempus matutinum. Aristoteles III. 6. Meteorolog. ubi de parheliis, virgis &c. γίνονται δ᾽, ὥσπερ εἴπομεν, περὶ τὰς δυσμὰς καὶ περὶ τὰς ἀνατολάς. *Contingunt autem, ut diximus, circa occasum & circa ortum solis.* Neqve autem tempus ortus vel occasus tam arcte hic computandum est, qvin horas aliquot ortum sequentes, vel antecedentes occasum complectatur, qvemadmodum usus & exempla parheliorum visorum demonstrant. Deniqve qvod non Constantinus solus, sed etiam exercitus illam crucem viderunt, hinc maxime credibile est, non fuisse istam visionem ejusmodi miraculosam, qvalis contigit Paulo divinitus perculso, comitibus ipsius nihil spectantibus: sed vero naturale fuisse phænomenon, nonminus militum qvam Constantini oculis obvium, qvo ipso tamen velut iride, DEus ad rem singularem signandam uti potuit.

X. Probabiliorem hanc sententiam, ni fallor, reddunt vel maxime exempla consimilia, nam & sæpius accidisse ejusmodi in cœlo visum, & prodigii instar ac miraculi divini attonitos reddidisse mortales accepimus, ut vel omnia illa negare, vel præter verisimilitudinem adscribere miraculis, vel Constantini pariter ac cæteras, qvas jam commemoraturus sum, cruces in cœlo visas, de phænomeno naturali explicare cogamur. Prætereo qvod Nicephorus non magna fide scriptor, Constantino ipsi iterum iterumqve postea crucem in cœlo visam, sive narrat, sive fabulatur. Semel in obsidione Byzantii, VII. 47. Hist. *Vespera diei erat, & Imperator languidus & mæstus inopia consilii continue oculos in cælum intendit, atque ibi rursum, itidem ut Romæ, quum contra Maxentium bellum gereret, scripturam stellarum ordine atque distinctione conformatam vidit hoc sic significantem: Invoca me in die tribulationis tuæ, & liberabo te, & glorificabis me* (ex Psal. L. 15.) *Stupore igitur percitus rursum oculos in cælum sustulit, atque iterum* καὶ σταυρὸς πάλιν ἀπὸ ἀστέρων ἐστηριγμένος ἐν οὐρανῷ καὶ γραφὴ περικύκλῳ τοῦτο διαγορεύουσα, ἐν τούτῳ τῷ σημείῳ πάντας νικήσεις τοὺς πολεμίους. *Crucem stellis sicuti antea effigiatam in cælo, & inscriptionem circum eam conspexit, cujus hæc sententia erat: In hoc signo hostes omnes vinces.* Iterum deinde, cum adversus Scythas pugnaturus esset Constantinus, Danubio per pontem saxeum juncto VII. 49. *Istrum fluvium, qui Danubius quoque dicitur, ponte saxeo junxit: eoque transito, Scythicam gentem quæ ultra id flumen coluit, sibi subjugavit. Quo tempore*

ei denuo in cælo τὸ σωτήριον ὅπλον *salutifera illa armatura apparuit, victoriamque eam, sicuti & antea, conciliavit*, sive uti malim reddere, *fidem reportandæ victoriæ fecit*, τὴν νίκην ἐμνηστεύσατο. Confer si placet Gretserum lib. 2. de Cruce cap. 30. seq.

Melioribus testibus nititur, qvæ sub Constantio Imp. Anno Christi CCCLI visa est crux in cœlo, Nonis Maji, qvam ita describit Cyrillus Hierosolymitanus in Epistola ad Constantium περὶ τοῦ ἐν οὐρανοῖς φανέντος σημείου τοῦ σταυροῦ pag. 306. editionis præclaræ viri præstantissimi Thomæ Milles: ὁ μακάριος σταυρὸς φωτὸς μαρμαρυγαῖς ἀπαστράπτων ἐν Ἱεροσολύμοις ὤφθη. Ἐν γὰρ ταῖς ἁγίαις ταύταις ἡμέραις τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς νόναις Μαΐαις περὶ τρίτην ὥραν παμμεγέθης ὁ σταυρὸς ἐκ φωτὸς κατεσκευασμένος ἐν οὐρανῷ ὑπεράνω τοῦ ἁγίου Γολγοθᾶ καὶ μέχρι τοῦ ἁγίου ὄρους τῶν ἐλαιῶν. *Beata crux lucis radiis resplendens visa est Hierosolymis. Sacris enim hisce Pentecostes diebus, Nonis Maji circa horam tertiam diei* (ex nostra computandi ratione circa octavam matutinam) *permagna Crux ex luce facta in cælo super sanctum Golgatha, ad usque montem extensa olivarum apparuit.* Meminit & Eutychius T. 1. pag. 475. seq. Chronicon Orientale fol. 57. In Græcorum Horologio pag. 413. ad VII. Martii. Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος σημείου τοῦ σταυροῦ ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ περὶ ὥραν γʹ τῆς ἡμέρας ἐπὶ Κωνσταντίου βασιλέως ἀπὸ τοῦ ἁγίου κρανίου ἐκτεταμένου δι᾽ ἀστέρων ἕως τοῦ ἁγίου ὄρους τῶν ἐλαιῶν. In Ephemeridibus Moscorum qvas figuris sive iconibus illustratas edidit Papebrochius ante T. 1. Maji, ad diem Maji septimum *memoria Crucis apparentis tempore Constantii:* licet in icone apparitio Constantino M. facta repræsentatur. Vide & Jac. Gretserum lib. 2. de Cruce cap. 45. sq. Imperatorem non ipsum vidisse hanc crucem, sed ex aliorum relatione, & ex Cyrilli Epistola, certiorem de hac re factum, tradit Sozomenus IV. 5. At enim Hierosolymis qvidem non vidit, verum in castris contra Magnentium pugnaturus vidit, si credimus Philostorgio III. 26. Ὁ μὴν οὖν Κωνστάντιος ἐγκρατὴς τοῦ τυράννου γίνεται, κἀνταῦθα τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ ἐπὶ μέγιστον προφανέντος καὶ καταπληκτικωτάταις αἴγλαις ὑπεραστράψαντος τὸ τῆς ἡμέρας φῶς. Ὤφθη δὲ ἐπὶ τῶν Ἱεροσολύμων περὶ τὴν τρίτην ὥραν μάλιστα τῆς ἡμέρας, ἑορτῆς τῆς λεγομένης Πεντηκοστῆς ἐνισταμένης. Ὁ δὲ θεογράφος τύπος ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ λεγομένου κρανίου μέχρι καὶ τοῦ ἐλαιῶν ὄρους διήκων ὁρᾶτο, ἴριδος μεγάλης στεφάνου τρόπον πανταχόθεν αὐτὸν περιειληφυίας. Ἐδήλου δὲ ἄρα ἡ μὲν ἶρις τὴν τοῦ σταυρωθέντος καὶ ἀναληφθέντος εὐμένειαν, ὁ δὲ

ὁ δὲ στέφανος τὴν τοῦ βασιλέως νίκην. Τὸ δὲ σελασφόρον ἐκεῖνο καὶ σεβάσμιον θέαμα οὐδὲ τοῖς ἐπὶ στρατοπέδου ἀθέατον ἦν &c. *Et Constantinus quidem victoriam de Tyranno* (Magnentio) *reportavit , cum signum Crucis illic quoque visum esset ad longissimum spatium protensum , & diurnam lucem splendidissimis ad stuporem usque radiis longe superans. Apparuit autem Hierosolymis circa horam tertiam ejus diei , quæ vulgo dicitur Pentecoste. Porro hoc signum divinitus pictum à Calvariæ monte usque ad montem olivarum pertingere videbatur , magna Iride instar Coronæ illud undique ambiente. Et Iris quidem CHristi crucifixi & in cælum assumpti clementiam designabat : Corona vero Imperatoris victoriam. Porro splendidum istud ac venerandum signum , ne militum quidem oculos effugit , sed ab utroque exercitu clare conspectum , Magnentium quidem & eos qui à partibus illius stabant , utpote dæmonum cultui addictos , supra modum terruit : Constantio vero & iis qui cum illo erant , invictam quandam fiduciam addidit.* At vero tempus prælii adversus Magnentium commissi parum cum tempore * visæ crucis convenit, siqvidem Idatii Fasti cum Magnentio Constantinum ad Mursam conflixisse testantur IV. Kal. Octobris (Anno Christi CCCLI. Sergio & Nigriniano Coss.) qvod confirmat Julianus Imp. confectum illud bellum testatus λήγοντος ἤδη τῆς ὀπώρας, *autumno jam desinente.* Orat. 1. pag. 38. In iisdem Fastis ad 3. Kal. Februarii ejusdem Anni traditur , apparuisse in Oriente signum Salvatoris , qvod die Pentocostes apparuisse præter jam laudatos referunt acta Anthemii apud Surium XX. Octobr. & Baronium ad Annum CCCLIII. num. 23. Auctor Chronici Alex. tum Theophanes, Cedrenus , Glycas , & Nicephorus IX. 32. Auctor Historiæ Miscellæ XI. 20. *Tunc Constatius Imperator Gallum patruelem suum Cæsarem fecit , cui nomen suum imponens Syriam Antiochiæ habitandam destinavit , ut partes per eum custodirentur Orientales. Quo ad Antiochiam veniente , circa Orientem signum apparuit in cælo die Pentecostes. Columna namque sub speciem crucis in cælo visa est (στύλος σταυροειδὴς ἐν τῷ οὐρανῷ ὀφθείς* Socrati II. 28. Hist.) *speciem luminis habens extensam à Golgotha usque ad montem Olivarum ; in circuitu autem ejus Corona erat velut Iridis speciem habens. Hoc & Constantius Gallus vidit.* Iisdem fere verbis è Socrate rem refert Tripartita V. 5. Meminit & Sanctus Hieronymus in Chronico, ex Pontaci editione : *Syriæ populis crucis signum & maximo inspicientium terrore in Orientali plaga apparuit.*

Anno

* Confer Illustris Ez. Spanhemii notas ad Julianum pag. 244. seq.

Anno CHristi CCCLXIII. cum Julianus Imp. Hierosolymas instaurari jussisset, non modo *metuendi globi flammarum prope fundamenta, crebris assultibus erumpentes fecere locum, exustis aliquoties operantibus, inaccessum*, ut præter Christianos scriptores testatur Ammianus Marcellinus XXIII. 1. sed crux qvoqve in cœlo visa terruit hostes Christianorum, ut his verbis refert Gregorius Nazianzenus invectiva in Julianum secunda non longe ab initio pag. 112. Ὃ δὲ ἐπὶ τούτῳ παραδοξότερον καὶ περιφανέστερον, ἔστη φῶς ἐν τῷ οὐρανῷ τὸν σταυρὸν περιγράφον, καὶ τὸ πρότερον ἐπὶ γῆς ἀτιμαζόμενον τοῖς ἀθέοις τὸ σχῆμα, νῦν ἐν οὐρανῷ δείκνυται πᾶσιν ἐπίσης, καὶ γίνεται τρόπαιον τῷ Θεῷ τῆς κατὰ τῶν ἀσεβῶν νίκης, τρόπαιον παντὸς ὑψηλότερον. Πρὸς ταῦτα τί φήσονται οἱ τοῦ αἰῶνος τούτου σοφοί; *Quod autem hoc etim mirabilius clariusque fuit, lux in cælo stetit, crucem in orbem describens, ac nomen illud & figura quæ in terra prius impiis contemtui fuerat, in cælo nunc omnibus æque ostenditur, Deoque victoriæ de impiis relatæ tropæum efficitur, tropæo omni sublimius & præclarius. Ad hæc porro quid dicturi sunt hujus sæculi sapientes?*

Eneconi, Graciæ, cognomento Aristæ, filio, qvi primus Arragoniæ ac Navarræ Regis nomen assumsit (Anno CHristi DCCLVIII. ut ad illum annum notat Antonius Pagi num 12.) idem plane qvod Constantino accidit, si credimus Lucio Marinæo Siculo, aliisqve rerum Hispanicarum scriptoribus. Cum enim adversus Mauros prælio decertaturus esset, visum & illi in cœlo crucis signum est, qvo fretus primo statim impetu incredibilem vim hostium fudit protrivitqve. Hæc ipsa crux deinde ab Enecone armis insculpta, hodieqve sempiternæ memoriæ ergo in Arragonici Regni insignibus cernitur.

Anno qvoqve CHristi DCCLXXIV. rubra CHristi crux in cœlis post solis occasum apparuit, ut notatum * Chronologo Saxoni ad illum annum, pag. 61. cujus loci indicium debere me fateor indicio Nicolai Gurtleri Viri Clariss. in Historia Templariorum num. LXXVIII. Edidit illud Chronicum Edmundus Gibson Oxon. 1692. 4to.

Dodechinus abbas, qvi Chronicon continuavit Mariani Scoti, atqve in Joh. Pistorii collectione scriptorum rerum Germanica-

* In eodem Chronico ad A. DCCCVI. *Hoc ipso etiam anno XI. Non. Junii Crucis signum ostensum est in luna qvodam Mercurii die sub Auroram. Postea item hoc anno 3. Kal. Septembris mirabilis Circulus conspicuus fuit circa solem.*

nicarum legitur, Ad Annum CHristi MCXLVII. pag. 473. *Quum Episcopus & omnis populus Clerusque* (Merseburgensis) *qui ad diem festum convenerant, adstarent, quasi iris in cœlo apparuit, ac in medio cruces ostensæ sunt.*

Robertus de Monte, in appendice ad Chronicon Sigeberti Gemblacensis ad A. C. 1177. p. 662. edit. ejusdem Pistorii; *In nocte Sancti Andreæ factus est ventus vehemens, & in ipsa festivitate & in prædicta vigilia apparuit lux, mane veniens ab Oriente usque ad Occidentem, qua die pugnaverunt Christiani cum paganis apud S. Georgium de Ramula. Putabat enim Salaadin, qui duxerat uxorem Naraadin jam defuncti, quod posset capere urbem Hierusalem defensoribus destitutam, quia Comes Flandrensis duxerat fere omnes Christianos milites ad obsidionem Harenc. Sed tamen Rex Hierusalem & Patriarcha & alii religiosi Viri habentes paucos milites, & servientes; per virtutem sanctæ Crucis vicerunt innumirabilem exercitum paganorum, cujus crucis longitudo à terra ad cœlum paganis apparuit, sicut ipsi dixerunt.*

Matthæus Paris ad A.C. MCCXVII. sub Richardo III. p. 203. *Sub his quoque diebus mense Majo, feria scilicet sexta ante Pentecosten, excitata fuit provincia Coloniensis in obsequium Salvatoris. Nam in villa de Bebon Frisia, apparuit in aëre triplex forma Crucis: una coloris candidi adversus Aquilonem, altera versus Meridiem, ejusdem Schematis & coloris: tertia media colore colorata, habens crucis patibulum, & formam hominis in eo suspensi brachiis elevatis & extensis cum infixione clavorum in manibus & pedibus & capite inclinato: Et hac media fuit inter alias, in quibus corporis humani effigies non apparebat. Alia vice & alio loco, in villa scilicet Frisiæ, quæ Fuserbuse appellatur, Crux apparuit juxta solum crocærulei coloris, & hanc plures quam priorem viderunt. Tertia apparuit in villa de Doctham, in qua B. Bonifacius martyrio coronatus est: ubi in festo ejusdem Martyris, cum multa hominum millia convenissent, visa est Crux magna & alba, ac si lignum trabis ex transversa alterius trabis artificialiter construeretur: Movebatur autem paulatim ab Aquilone ad Orientem, & hanc plurimi homines conspexerunt.*

Nescio sitne hisce adjungendum, qvod biennio post, Anno MCCXIX. Waldemarus II. Daniæ Rex, in prælio cum Livonis amissa aqvila sive vexillo suo vidisse fertur descendentem ad se de cœ-

D lo

lo albam crucem rubro circumdatam cingulo, qva Vexilli loco usus, non modo militum suorum jam terga dare hosti incipientium ordines feliciter restituit, sed etiam Livonorum aciem acerrimo conflictu perrupit, atqve egregiam ad suos, fusis infidelibus, reportavit victoriam, ac præterea multis eorum, ut Christo nomen darent auctor fuit. Possit aliqvis inde conjicere, halonis solaris cum cruce non ita pridem in Cœlo visi ectypon Regem fieri curasse, atque vexilli loco divinitus dati militibus suis commendasse. Cum vero res tam feliciter & ex voto successisset, Rex non modo Danebrogicum ordinem Eqvestrem instituit, à cœlesti illo labaro, qvod Danebrogam vocabant, appellatum, & cruce illa symboli & insignis vice donatum, sed & in insignibus qvoqve Regni Danici Crucem inde candidam in solo rubeo jussit comparere, ut narrant Joh. Isaacius Pontanus Chorograph. Danicæ pag. 770. & Tho. Bartholinus in diss. Historica de Equestri Ordine Danebrogico.

Thomas Brabantius, à Monasterio in Artesia, ubi Canonicus Regularis fuit, Cantipratanus vulgo cognominatus, libro secundo Apiarii capite 3. sibi qvoqve crucem ejusmodi in cœlo conspectam refert anno CHristi MCCXLVI. *Ego fidelium novissimus, antequam piissimus Ludovicus, Francorum Rex, anno ab Incarnatione MCCXLVI. crucem transmarinam susciperet, crucem in cœlo ex clarissimo & sidereo lumine vidi, nec recolo me decentius & operosius formatam crucem unquam sub aliqua materia vel figura vidisse.*

Deniqve ut recentius qvoqve exemplum subjungam, Philippus Melanchthon in Oratione de Johanne Duce Saxoniæ, Tomo 2. Declamationum pag. 738. *Eo*, inqvit, *anno, quo primum mense Novembri edita sunt Reverendi Viri D. Lutheri propositiones de indulgentiis,* (notum est hoc factum fuisse Anno MDXVII.) *cum ex templo Wimariæ in Natali CHristi duo Fratres* (Fridericus Elector & Johannes) *& Filius Dux Johannes Fridericus una post mediam noctem, ut magna in utroque erat reverentia erga res divinas, egrediuntur cum frequenti comitatu, vident supra arcem, cœlo sereno, fulgentem crucem purpuream satis magnam & perspicue expressa figura. Ibi cum diu starent attoniti spectatores, Fratres colloqui de Religione cœperunt, & eo signo portendi futura certamina de doctrina & domus Saxonicæ pericula vaticinati sunt.* Vix dubito quidem, hanc Crucem Principibus gloriosæ me-

memoriæ de nocte visam, aliam fuisse qvam qvalis in halonibus lunaribus offerre se solet, & qvalem Figura 4. expressam vides, ac prope persvadeo mihi, lectorem æqvum, si hæc exempla cum Constantini Cruce cœlesti contulerit, minus mihi vitio daturum esse, qvod illam qvoqve nihil aliud qvam naturale ejusmodi phænomenon crucis in halone solari fuisse, audeam affirmare.

X. Non deerunt tamen, qvi huic sententiæ vel maxime opinabuntur obstare, quam Cruci superadditam similiter Eusebio juravit Constantinus γραφὴν, *Hôc vince*. Qvis enim unqvam in halone solari ejusmodi literas conspexit, qvis sine absurditate tam admirandam Scripturam cœlestem causis tribuet naturalibus? Eqvidem si mihi persvaderem, de literis expressis in cœlo à se visis, sive Græcis sive Latinis (neqve enim consentiunt inter se scriptores, qui Eusebii locum perperam ut mox ostendam acceperunt) Constantinum istud vere affirmasse, ne dubitarem qvidem de miraculo, qvoniam neqve nugivendulorum gerris de Alphabeto naturali cœlesti apud Gaffarellum fidem habeo, neq; literas hominum invento & consilio significantes, à Natura sola sibi relicta tam apposite conjungi credo: qva enim qvæso ratione in cœlo per causas naturales ad significandam rem tam conceptam coire, & secundum regulas Grammaticas construi posse hos characteres aliqvis non plane plumbeus existimaret? Si vero circa literas hasce fraudis haberem Constantinum suspectum, & qvanqvam juratum, tamen haud dubitarem verba dedisse Eusebium lectoribus, cum literas illas in cœlo Constantinus vidisse se affirmavit, Eusebius scripsit: qvo demum colore possim reprehendere eos, qvi universum visum callidis commentis andacter accensent, & universam narrationem pro falsa atqve incredibili explodunt? Vide igitur qvomodo Eusebii verba intelligenda esse censeam. Ait nimirum ex ore Constantini, tropæo crucis cœlestis συνῆφθαι γραφὴν, λέγουσαν, τούτῳ νίκα *adjunctam fuisse picturam, indicantem, in hoc ipsi esse vincendum.* Qvalis qvæso hæc fuit pictura? Coronam fuisse respondeo, qvalis solet esse halonum solarium, Coronam, inqvam, symbolum notissimum Victoriæ. Non opus est docere eruditos, γραφὴν recte à me transferri hoc loco picturam, & picturam recte posse dici λέγειν sive innuere. Minime autem coactam esse hanc interpretationem de corona, victoriam per Crucem promittente, docet Philostorgius, qvi III. 26. agens de

altera cruce cœlesti visa Hierosolymis, ἐδήλου δὲ ἄρα, inqvit, ἡ μὲν ἶρις τὴν τοῦ σταυρωθέντος καὶ ἀναληφθέντος εὐμένειαν, Ὁ ΔΕ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΤΗΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΝΙΚΗΝ. *Et Iris quidem CHristi crucifixi & in cœlum assumti clementiam designabat*, CORONA vero IMPERATORIS VICTORIAM. Sic S. Nazianzenus de Corona in cœlis apparente Orat. IV. Tom. I. p. 112. οὗτος τῆς τοῦ χριστοῦ νίκης ὁ στέφανος. *Hæc victoria CHRISTI corona erat.* Habemus igitur illud τούτῳ νίκα in cœlo expressum γραφῇ, symbolo & pictura Coronæ, atqve inde intelligimus, qvam non modo ridicule, sed etiam contra Eusebii mentem Constantini visum interpretati sint pleriqve de literis, vel Græcis vel Latinis cœlo inscriptis τούτῳ νίκα, vel ἐν τούτῳ νίκα, *Hoc vince, in hoc vince*, qvas vel stellis vel luce divina expressas sibi temere persuaserunt. Non mirum autem in labaris, numis & aliis variis monumentis antiqvis verba ipsa deinde inscripta potius cum Cruce vel Christi Monogrammate, etiam superstite Constantino, qvam coronæ symbolum conspici qvia illis clarius hoc, qvod volebant, qvam per Symboli ænigma indicabatur. Adeo autem vulgare fuit olim labari vel crucis figuram cum verbis τούτῳ νίκα passim appingere, ut libris qvoq; vetustis ne sacri qvidem agumenti, qvin imo Tabulæ lusoriæ apud Gruterum pag. MXLIX. 1. inscripta reperiantur. Neqve aliam originem habet virorum qvorundam doctorum error sane festivus, qvi scriptorem Græcum Magni Etymologici Nicam appellant, nomen inter Grammaticos veteres Græcos admodum incognitum. Cum enim in fronte codicis, qvi fuit apud Angelum Politianum, appictum esset labarum verbis ἐν τούτῳ νίκα, literis ἐν τούτῳ ex altera parte detritis ac deletis, hæ qvæ supererant νίκα, egregiam istam de auctore libri Nica conjecturam viris præstantissimis suppeditarunt, ut ex Emerico Bigotio, qvem Is. Vossius hoc docuerat, accepisse se refert Ægidius Menagius cap. LXXVI. Anti-Bailleti. In vetusto Codice scriptorum laudati Nazianzeni similem inscriptionem notasse se testatur Montfauconus V. C. pag. 251 Palæographiæ Græcæ.

XII. Moneamne mantissæ loco Astrophilos etiam de loco altero insigni Philostorgii, qvo aliud Phænomenon cœleste mirandum nobis enarrat, cui lux afferri poterit ex observatis Virorum præstantissimorum nostræ ætatis, qvibus talia propius cognoscere, inqve domos superas scandere cura fuit. En Philostorgii verba XII. 8.

Ἐκλαι-

Ἐκλείποντι δὲ τῷ ἡλίῳ Φέγγος τι κατὰ τὸν οὐρανὸν συνανεφάνη κώνου σχῆμα περιδυόμενον, ὅ, τινες ἐξ ἀμαθίας ἀστέρα κομήτην ἐκάλουν. Καὶ γὰρ ὧν ἐκεῖνος ἐδείκνυ, οὐδὲν ἦν κομήτης παράσημον. Οὔτε γὰρ τὸ Φέγγος εἰς κόμην ἐπέβαινεν, οὔτε ἀστέρι ὅλως ἐῴκει, ἀλλ' οἷον λύχνου τις μεγάλη Φλὸξ ὑπῆρχε καθ' ἑαυτὴν ὁρωμένη, μηδενὸς ἀστέρος θρυαλλίδος αὐτῷ τινος μορφὴν ὑποτρέχοντος. Ἀλλὰ γὰρ καὶ τῇ κινήσει παρήλλαττε. Καὶ γὰρ κινηθεὶς ὅθεν ὁ ἥλιος κατὰ ἰσημερίαν ἀνίσχει, ἐκεῖθεν τὸν κατὰ τῆς οὐρᾶς ἄρκτου τεταγμένον ἔσχατον ἀστέρα ὑπερενεγκὼν ἠρέμα προὔβαινε πορευόμενος ἐπὶ δυσμάς, ἐπεὶ δὲ διεμέτρει τὸν οὐρανὸν, ἀφανὴς ἦν, πλείους τεσσάρων μηνῶν ἐξαινυσθείσης αὐτῷ τῆς πορείας. Ἡ δὲ κορυφὴ τοῦ Φέγγους νῦν μὲν εἰς μῆκος μέγα ὠξύνετο, ὡς ἐκβαίνειν τοὺς τοῦ κώνου λόγους, νῦν δὲ πρὸς τὸ ἐκείνου μέτρον συνεστέλλετο, καὶ ἄλλα δὲ παρεῖχε τερατώδη θεάματα, δι' ὧν τῆς τῶν συνήθων Φασμάτων ἐξηλλάττετο Φύσεως. ἤρξατο δὲ ἀπὸ μέσου θέρους σχεδόν τι μέχρι τῆς τοῦ μετοπώρου τελευτῆς. *Eo ipſo tempore, quo ſol defecit* (ſub Theodoſio Juniore Anno CHriſti CCCCXI. die XIX. Julii) *fulgor quidam in cælo apparuit, coni ſimilitudinem referens, quem nonnulli præ imperitia Cometam vocarunt. In his enim quæ fulgor ille nobis oſtendit, nihil erat ſimile Cometæ. Nam neque in comam deſinebat lux illa, neque ullam omnino ſtellæ ſpeciem præferebat. Sed velut lampadis cujusdam ingens flamma per ſe ipſam ſubſiſtens videbatur, nulla ſubtus ſtella ellychnii ſpeciem præferente. Sed & motus ejus longe diverſus fuit à motu Cometarum. Mota enim primum ab ortu ſolis æquinoctiali, inde ultimam ſtellam in cauda Urſæ ſitam transgreſſa, paulatim ad occaſum proceſſit. Poſtquam vero univerſum Cœlum permenſa eſt, tandem diſparuit, cum curſus ejus plus quam quatuor menſes duraſſet. Porro ejus vertex, nunc quidem in magnam longitudinem acuebatur, adeo ut coni modum ac menſuram excederet, nunc vero ad coni menſuram redibat. Alias præterea prodigioſas ſpecies oculis ſubjecit, quæ à vulgarium ſignorum natura illam differre oſtendebant. Cœpit autem à media æſtate & ad exitum ferme autumni perſeveravit.* Ne longior ſim, tantum adnotabo ſimile admirandum ac rariſſimum Phænomenon ante hos tres & viginti annos obſervatum eſſe ab illuſtri Mathematico Joh. Dominico Caſſino, & accurate deſcriptum ac delineatum in Ephemeridibus Pariſienſibus Anni MDCLXXXIII. pag. 131. Occurrit etiam in Actis laudatiſſimis Eruditorum Lipſienſibus ejusdem anni p. 174. unde deſcriptionem integram petet qvi deliciis ejusmodi ducitur, conferetq; qvæ in iisdem Actis Anni MDCXCIV. pag. 58. de non plane diverſa cœleſti luce ex obſervatione V. C. Georgii Chriſtophori Eimarti traduntur.

AUCTORI LUCIS DEO GLORIA.

CAPUT IV.

DE EUSEBIO Cæſareenſi, & aliis Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ atqve Chronicorum Scriptoribus Græcis.

De Euſebii vita & doctrina, 1. *Ejus ſcripta Græce edita. Chronicon,* id. *Præparatio Evangelica,* 2. *Index plenior ſcriptorum in illo opere laudatorum,* id. *Demonſtratio Evangelica,* 3. *Hiſtoria Eccleſiaſtica,* 4. *Index ſcriptorum & virorum illuſtrium in illa memoratorum accuratus,* id. *De Martyribus Palæſtinæ,* 5. *contra Hieroclem,* 6. *contra Marcellum,* 7. *de Eccleſiaſtica Theologia,* 8. *Epiſtola de fide Nicæna,* 9. *de locis Hebraicis,* 10. *Commentarii in Pſalmos* 11. *in Canticum Canticor,* 12. *De vitis Prophetarum,* 13. *in Eſaiam Commentarii,* 14. *Canones Evangeliorum cum præmiſſa ad Carpianum Epiſtola, quæ Græce & Latine exhibetur,* 15. *De diſſonantia Evangeliorum,* 16. *Oratio de Conſtantini M. laudibus,* 17. *Libri IV. de vita ejusdem Conſtantini,* 18. *Fragmenta ex libris de vita Pamphili Martyris,* 19. *Ex collectione veterum Martyriorum,* 20. *Epiſtola ad Conſtantiam Auguſtam,* 21. *Quæ Latine tantum exſtant, liber primus Apologiæ pro Origene,* 22. *Opuſcula XIV. à Sirmondo publicata,* 23. *Acta ſpuria Silveſtri I. Papæ,* 24. *Scripta inedita,* 25. *deperdita* 26. *Alii Euſebii amplius quinquaginta* 27. *Alii Scriptores Græci Hiſt. Eccleſiaſticæ deperditi,* 28. *Alii qui integri vel ex parte exſtant, Philoſtorgius,* 29. *Socrates,* 30. *Sozomenus,* 31. *Theodoritus,* 32. *Evagrius,* 33. *Theodorus Lector,* 34. *Nicephorus Calliſti,* 35. *Chronicorum ſcriptores Græci deperditi,* 36. *Alii qui exſtant* 37. 38. 39. 40.

I.

EUSEBIUS *Pamphili* Martyris non filius vel ſororis filius nec ſervus, ſed amicus a) ſingularis (ut ab eo nomen tulerit) frater vel conſobrinus Euſebii Nicomedienſis

a) Hieron. Epiſt. 65. & c. 81. de S. E. Photius Cod. 13. Hanckius de ſcript Hiſt. Byz. pag. 4. Sic C. Avianum Philoxenum Aviani nomen ab amico ſuo Flacco Aviano conſecutum ſcribit Cicero XIII. Epiſt. 35. Etiam Judas Jacobi & Petrus Damiani dictus uterqve à fratre.

dienſis, b) Dorothei forte Eunuchi presbyteri Antiocheni diſcipulus ', *Cæſarea* Palæſtinæ, qvæ prius Turris Stratonis appellabatur Epiſcopus ab A. C. 315. ad 339. vel 340. qvo diem obiit major ſeptuagenario. Vir Conſtantino Imp. charus qvem genere etiam longius * contigebat, & ſua ætate eruditiſſimus fuit, ac Baſilii de Spiritu S. cap. 29. judicio διὰ πολυπειρίας ἀξιόπιστος, atqve ut à Nicephora Gregora lib. XIX. Hiſt. pag. 592. vero elogio appellatur, τῶν πώποτε λογίων πρῶτος. De illius vita, de qva liber Acacii c) poſt Euſebium Epiſcopi Cæſareenſis, & librorum ejus heredis interci-

b) H. Valeſius de vita & ſcriptis Euſebii ex Epiſtola Arii apud Epiphan. LXIX. 6. Ceterum Dorotheum illum (de qvo Euſeb. VII. 32. Hiſt.) Baronius ad Martyrolog. V. Jun. male confundit cum Dorotheo Tyri Epiſcopo. Vide Acta Sanctor. T. 1. Junii pag. 435.

* Hoc inde colligo, qvia Euſebius Nicomedienſis, noſtri Euſebii frater Julianum Imp. genere contingebat, teſte Ammiano XXII. 9.

c) Acacius *Cæſareenſis* Epiſcopus vitam Magiſtri ac deceſſoris ſui Euſebii ſcripſerat teſte Socrate II. 4. Male Agapius legitur pro Acacio in Hiſt. tripartita IV. 3. licet claruit etiam Agapius Cæſareenſis Epiſcopus, ſed is ante Euſebium fuit, eumqve in clerum adſcivit & deinde ſucceſſorem habuit. Inter alia Acacii hujus ſcripta fuerunt *libri XVII. in Eccleſiaſten.* Hieron. Catalog cap. 98. συμμίκτων ζητημάτων ſive ut idem Hieron. Epiſt. 152. ad Minerium & Alex. T. 3. p. 125. librum qvartum laudans appellat, συλλεκτῶν ζητημάτων *libri VI.* id. *Epiſtola & ſcripta nomine Synodi CPol.* A. 360. concepta. Philoſtorg. IV. 12. *Fidei formula* in Synodo Seleucienſi A. 359. edita qvam ſervavit Epiphanius LXXIII. 25. & Socrates II. 40. Ἀντιλογίας *adverſus Marcellum Ancyranum.* Epiph. LXXII. 5 - 9. ubi inſigne ex illo libro fragmentum. Acacio etiam tribuit Tillemontius qvod *de fide adverſus Sabellium* ſub Euſebii nomine edidit Sirmondus. Vide Tillemont. Tom. VI. memor. Hiſt. Eccleſ. part. 2. p. 111. edit. Bruxell. Acacii hujus fragmenta qvædam occurront in catenis editis & MSS. Alius fuit, licet ejusdem ætatis Acacius *Tarſi* Epiſcopus de qvo Philoſtrog. V. 1. Alius presbyter & Archimandrita *Beroëenſis* cujus & Pauli Presb. *Epiſtola ad Epiphanium* qva eum A. C. 375. ad ſcribendum contra hæreſes invitavit, cum Epiphanii reſponſione, hujus panario præmittitur. Neſcio idemne Acacius Beroënſis Epiſcopus circa A C. 431. annos 110. natus cujus *Epiſtola bina ad Alex. Hierapolitanum* leguntur in variar. Epiſtolarum volumine ad Concil. Epheſinum ſpectantium in editione Chriſtiani Lupi (A. 1682.) & Steph. Baluzii (nova collect. Concilior. A. 1683.) cap. 41. & 55. ſed in Jo. Garnerii (auctar. Opp. Theodoriti A. 1684.) cap. 30. & 44. & *Confeſſio fidei*, edit. Lupi ac Baluz. cap. 221. Garnerii cap. 178. *Epiſtola ad Cyrillum Alex.* T. 5. Opp. Cyrilli parte 2. & in Actis Concilii Epheſini T. 3. edit. Labbei pag. 382. • De Acacio *Melitenes* in Armenia Epiſcopo & Neſtorii oppugnatore videndus Caveus ad A. 431. Hujus *homiliam* in Synodo Epheſino habitam & Neſtorii hæreſi oppoſitam Combefi-

tercidit, nolo repetere qvæ multis erudite tradiderunt præſtantes Viri Henr. Valeſius, d) Martinus Hanckius e) Gvil. Caveus f) Tillemontius g) & Jo. Clericus h) ne de aliis * in præſenti memorem. Tantum profiteor me aſſentiri viris doctis, qvi agnoſcunt varia qvidem in Euſebii ſcriptis eſſe de dogmatibus qvibusdam, qvæ durius & parum commode dicta videntur, tamen Myſterium SS. Triadis & *συναΐδιον* Filium ex Patris eſſentia DEum de DEo genitum *αὐτόθεον* agnoviſſe, atq; adeo ab hæreſi propria Arii fuiſſe alienum, diſerteq; rejicere eos qvi CHRISTUM *κτίσμα* vel *ἐξ οὐκ ὄντων* dicere auſi ſunt, lib. 1. de Eccleſiaſt. Theolog. cap. 9. lib. 3. c. 2. p. 150. ſq. qvæ loca jam laudat Socrates II. 21. & qvanqvam homouſii

beſiſius latine exhibet in Bibl. ſua Concionatoria ad feſtū Annunciationis. Ad iſtum Acacium Epiſtolas Firmi Epiſcopi edidit doctiſſimus Muratorius Patav. 1709 4. in Analectis Græcis, qvi pag. 300. obſervat plures hujus nominis Epiſcopus illo tempore claruiſſe, Epiſcopum *Cæſenorum*, Epiſcopum *Hellada*, Epiſcopum *Scopenorum*: Plures etiam circa A. C. 450. ut Epiſcopum *Antiochiæ minoris*, Epiſcopum *Ariarathiæ*, Epiſcopum *Cynnenſem*, Epiſcopum *Proconiſſi*. Fuit & Acacius *Armeniæ præfectus*, cujus in Juſtiniani Novella 31. mentio. De Acacio Patriarcha *CPol.* cujus una alteraqve Epiſtola exſtat, idem Caveus ad A. C. 471. Vide & Photium Cod. 42.

d) H. Valeſius Hiſtor. Eccleſ. Euſebianæ non modo præmiſit commentationem ſuam de Euſebii vita & ſcriptis, ſed etiam teſtimonia veterum pro Euſebio & contra Euſebium magno numero adjunxit.

e) Martinus Hanckius de ſcriptoribus Hiſt. Byz. cap. 1.

f) Gvil. Caveus in Chartophylace & Hiſt. literaria, atqve Vitis Patrum Anglice editis Latineqve & Belgice translatis, T. 2. & in Epiſtola Apologetica adverſus Jo. Clericum Lond. 1700. 8.

g) Tillemontius Tom. VI. & VII. memor. Hiſt. Eccleſ.

h) Jo. Clericus in Vita Euſebii T. 10. Bibl. Univerſal. pag. 380. ſeq. & in Epiſtolis Criticis Epiſt. 2. Cum qvo Euſebium Arianiſmi arguunt (ne veteres Valeſio & ad Zonaram p. 30. Cangio laudatos memorem) Petavius lib. 1. de Trinitate c. 11. & 12. Rich. Montacutius ad Euſeb. contra Marcellum, Ancyranum, H. Noris diſſ. de V. Synodo c. ult. p. 105. ut Sandium alioſqve omittam. Defendunt vel excuſant Valeſius, Bullus, defenſ. fidei Nicænæ pag. 392. ſeq. 442. ſeq. 478. ſeq. 517. ſeq. B. Calovius in Confeſſione Martyrum T. 2. Opp. anti Socin. p. 519. Florentinius ad Hieronymi Martyrolog. pag. 71. ſeq. Caveus diſſ. & Epiſtola contra Jo. Clericum, Petrus Molinæus contra Perronum III. 2. &c.

* Ut Jo. Chriſtophori Erneſti, Keulâ Schwartzburgici, in duabus de Euſebio diſſertationibus, Witeberg. 1688.

ſii vocabulo i) primum uti veritus eſt, tamen re maturius perpenſa deinde id probaſſe, & damnationi Arii in Synodo Nicænâ, bona fide ſubſcripſiſſe. Neqve adeo negaſſe Spiritus S. divinitatem, ſed modo eum à Patre & Filio diſtinctum & à filio proficiſcentem docuiſſe. Vide lib. 2. de Eccleſ. Theol. c. 5. ſq. Cæterum cum magno fructu uſus Bibliotheca Pamphili, cujus indicem * etiam vitæ Pamphili inſeruit, & altera qvam in Ælia urbe ſive Hieroſolymis ab Alexandro Epiſcopo conditam teſtatur lib. VI. Hiſt. cap. 20. Veteris Hiſtoriæ omnis, Eccleſiaſticæ maxime, & aliarum rerum ſcitu digniſſimarum tam præclara ſervavit monumenta, licet non ſemper fortaſſe accurate ſatis expoſita, ut ſcripta ejus qvæ jam referam, pleraqve ad nos perveniſſe, & in tanto bonorum ineptorumqve librorum naufragio non ſimul periiſſe, ſingularis felicitatis eſſe arbitrer.

I. *Chronicon* ſive Παντοδαπὴ ἱςορία, *de cunctis temporibus Hiſtoria*, ut titulus Operis k) latine transfertur in Epiſtola Auguſtini 35. ex qvo loco etiam conſtat non ubiqve obvios jam tum fuiſſe Chronici Euſebiani Codices. In libros duos diviſum fuit ab auctore, qvorum priorem inſcripſit *χρονογραφίαν*, poſteriorem *χρονικὸν κανόνα*. Atqve hanc *Epitomen* vocat Hieronymus In priore ex Manethone, Apollodoro, Phlegonte, Joſepho, Africano aliisqve origenes & ſucceſſiones resqve memorabiles variarum gentium ab Orbe condito per varia capita perſecutus eſt: in poſteriore omnia ſerie unâ ad annos ſuos relata digeſſit ab Anno l) vocationis Abrahami, h. e. ante

i) Hinc Athanaſio dicitur prius fuiſſe *συντρέχων τῇ Ἀρειανῇ αἱρέσει, ὕςερον δὲ ὑπογράψας ἐν αὐτῇ τῇ Νικαίας συνόδῳ γράψαι τοῖς ἰδίοις διαβεβαιώμενος, ὅτι καὶ τῶν παλαιῶν τινας λογίους καὶ ἐπισκόπους καὶ συγγραφεῖς ἔγνωκεν ἐπὶ τῆς τοῦ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ Θεότητος τῷ τοῦ ὁμουσίου χρησαμένους ὀνόματι.* Epiſt. ad Africanos T. 1. pag. 721. Confer Euſebii Epiſt. ad Cæſareenſes, apud Socratem lib. 1. cap. 8.

* Vide lib. VI. Hiſt. cap. 32.

k) *χρονικὰ συγγράμματα* ſua memorat Euſebius in Eſaiæ XIII. 17. *χρονικοὺς κανόνας* X. 9. præparat. p. 484. & lib. 1. Hiſt. Eccleſ. cap. 1 *Ἀρχαιολογίαν* atq; *ἀρχαιολογικὴν ἱςορίαν* vocat Anaſtaſius Sinaita qv. 41. & 65. *temporum Hiſtoriam* Auguſtinus II. 39. de Doctrina Chriſtiana. *Digeſtionem temporum* Hieron. 1. in Rufin. *χρονογραφίαν* Epiphanius ſub extremum libri de ponder. & menſur. *Chronicorum Hiſtoriam* breviarium MS. Eccleſiæ Lemovicenſis, Valeſio laudatum. Alia veterum loca titulos Chronici Euſebiani varie referentia notavit Scaliger ante Græca Euſebii, Chroniconqve Hieronymianum, Hanckius pag. 87. ſeq de ſcriptoribus rerum Byz. & Allatius ad Euſtathii Hexaëm. pag. 13.

l) Euſebiani Chronici Epocham initium capere ab Cal. Sept. ſive autumno anni ante CHRISTUM natum 2017. Periodi Jul. 2697. diſputat Petavius lib. IX. de doctrina temporum cap. 1.

CHRISTUM 2017. ad vicennalia usqve Constantini M. A.C. 325. Laudat præter alios Eustathius Antiochenus in Hexaëmero sub init. cui Eusebius vocatur ἀγίων τις, ut ab Ecclesia Gallicana diu illum cultum pro Martyre, notat Janningus in Apologia pro Papebrochio, præfixa Actis Sanctor. Junii T. 1. pag. XVII. seq.

Græcum opus Eusebii intercidit, præter fragmenta & lacinias qvas recentiores Chronologi servarunt, Syncellus inprimis, & Cedrenus, Chroniciqve Alexandrini sive Paschalis scriptor, ne de aliis jam dicam: nam ut vere Josephus Scaliger, *qui post Eusebium scripserunt, omne scriptum de temporibus aridum esse censuerunt, quod non hujus fontibus irrigatum esset.* Ex illis Græca ut potuit collegit edidítqve & illustravit doctissimis notis idem *Scaliger*, sed non modo Syncelli & Chronici Alex. tum temporis nondum editorum apographis parum emendatis m) usus est, sed etiam varia ad Eusebium retulit, qvæ parum credibile n) est ab illo scripta fuisse. *Latine* vertit & Vincentio cuidam ac Gallieno inscripsit *Hieronymus*, ita ut hinc inde ex Latinis præcipue scriptoribus qvædam adderet o) alia omitteret, ac deinde Chronicon ad A. C. 378. (Valente sextum & Valentiniano secundum COSS.) continuaret. Codices latini Chronici Eusebiani, oscitantia librariorum mire inter se variant, & sæpius nec inter se nec cum Historia facile possunt conciliari. Confer Henrici Dodvvelli diss. 3. ad Irenæum. §. 2. Henr. Valesius pag. 10. ad Eusebii Hist. vetustissimos Codices laudat Acutianum, Lipsii & Ortelii. Laudat qvoqve vetustissimam editionem Mediolanensem, qvam nec Pontacus nec Scaliger viderit. Consuluit tamen *Arnoldus Pontacus* Episcopus Vasaten-

m) If. Vossius in auctario castigatt. Georgii Hornii pag. 370. *Quia apographum Syncelli quod Scaligero transmissum fuit, raptim & vitiose admodum descripserat Casaubonus nescio an alius, ideo plurimi passim in hoc opere tam in annis quam in nominibus errores fuere commissi.* Multis hoc docet Jacobus Goarus notis ad Syncellum pag. 504. - 528.

n) Vide Conringium de Medicina Hermet. pag. 21. & 30. Steph. le Moyne prolegom. ad Varia S. * 32. 2. b. Hanckium de scriptoribus Byz. pag. 92. seq.

o) id. pag. 93. seq. 96. seq. Jo. Andreas Bosius diss. ad periocham Josephi de CHRISTO, cap. 2. § 7. seq.

tensis præter Codices MSS. duodetriginta, editiones octo, p) atq; ex illis præclaram suam concinuavit, in qva mirum studium atq; industriam non dubitavit etiam Scaliger Epist. 104. atq; alibi omnibus laudibus proseqvi, editorisq; doctrinam candorem modestiam & diligentiam celebrare. Et omnium correctissima vocatur Jo. Morino pag. 277. Exerc. Bibl. Prodiitqve notis Pontaci & castigationibus illustrata una cum Prosperi Chronico, Burdigalæ 1604. fol. sed raro hodie reperitur. Neq; ubivis obvia altera *Auberti Miræi*, posteriorem tantum partem à CHRISTO nato exhibens, additaq; habens Chronica Sigeberti & Anselmi Gemblacensis, Antvverp. 1608. 4. confer B. Ittigium de Bibliothecis Patrum pag. 743. Cæterum ob præclaras accessiones atqve doctissimas notas freqventissime in manibus eruditorum versatur editio *Scaligeri*, q) altera præcipue ac postuma Amstelodamensis A. 1658. fol. qvæ Alexandri Mori præfationem & Scaligeri commentarios ad latinam Hieronymi interpretationem & Græca Eusebii emendatos & tertia parte auctiores (qvam prior editio Lugd. Bat. 1606. fol.) exhibet, & libros tres Isagogicorum Chronologiæ Canonum ejusdem Scaligeri subjunctos habet. Chronico Eusebiano subjecta sunt Hieronymi de qvo dixi supplementum & *Prosperi Tironis* ab A. C. 379. ubi desiit Hieronymus, ad A. 444. *Victoris* Tunnunensis Chronicon ab A. 445. ad A. 565. *Joannis* Abbatis *Biclariensis* ab A. 565. usqve ad annum Mauritii octavum A. C. 593. *Idatii* ab A. C. 379. ubi Hieronymus desinit ad 428. *Marcellini Comitis* ab A. C. 379. ad

p) Veteres Chronici EusebioHieronymiani ante Pontacum editiones sunt Veneta 1483. 4. Paris. 1512. 4. apud Henr. Stephanum avum, cum continuatione Matth. Palmerii ac Multivallis, & Basil. 1529. fol. edente Jo. Sichardo cum Chronicis Prosperi, Cassiodori, Hermanni Contracti & Matthæi Palmerii. Hinc cum aliis Eusebii scriptis, & Prosperi ac Matthæi Palmerii Chronico Basil. 1542. 1548. 1559. 1570. fol. Paris. 1581. fol. *Alphonsi Tostati* commentarius in Eusebii Chronicon, Hispanica lingva, Salmanticæ prodiit sumtu Francisci Ximenii Cardinalis A. 1506. fol. qvinqve Voluminibus.

q) Recensetur à Labbeo T. 1. de script. Eccles. pag. 302. & Tho. Ittigio lib. de Bibliothecis Patrum p. 745. seq. Emendationes Salmasii ex Codd. Palatinis IV. cum Conr. Sam Schurzfleischi τῦ μακαρίτυ ad Eusebii Chron. observationibus edidit frater Clariss. D. Henr. Leonhardus Schurzfleischius Witeb. 1712. 4. in notitia Principalis Bibliothecæ Vinariensis, in qvam editio Lugd Bat 1606. manu Salmasii notata pervenit ex Bibliotheca Gudiana. Inter Codices If. Vossii cum MSS. collatos Colomesius n. 1. memorat Chronicon Eusebianum editionis Scaligerianæ, qvod cum MSS. commisit Cornelius Tollius.

ad A. 534. & Veteris scriptoris sive interpretis incerti excerpta latina Chronologica ex Africano, Eusebio & aliis, vulgata è Codice Bibl. Puteanæ. Post hæc seqvuntur Græce qvæ Scaliger velut Eusebiana collegit ac digessit. Anonymi ἐπιτομὴ χρόνων (Chronici Alex. vel Fastorum Siculor. nomine vulgo venit) ab Adamo ad annum Heraclii vicesimum, A. C. 629. ex Codice If. Casauboni. Nicephori Patriarchæ χρονογραφία. Deniqve seqvitur ἱστοριῶν συναγωγὴ & Ὀλυμπιάδων ἀναγραφὴ, non veteris scriptoris, sed ut recte viri docti notarunt, ipsius Scaligeri, qvi illam ex scriptoribus editis & ineditis collegit ac digessit, etiam Latinis, qvorum loca Græce transtulit & hisce collectaneis inseruit.

Reprehendit Eusebius hinc inde Africanum, ipse vicissim reprehensus est ab Aniano, Panodoro, Georgio Syncello & aliis, interdum etiam ubi ipsi erant reprehendi: Diodoro etiam Tarsensi de qvo Svidas, præcipue à Scaligero & aliis Chronologis recentioribus.

2. Εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως προπαρασκευή r) *Præparationis Evangelicæ* ad Theodotum Episcopum Laodicenum *libri XV.* sive collectio pulcherrima argumentorum variorumqve notatu dignissimorum monumentorum ac testimoniorum ex scriptoribus externis magnam partem hodie deperditis) qva animus lectoris præparetur ad demonstrationes de veritate Evangelii CHRISTI ex sacris literis tanto facilius imbibendas, admittendasq;. *Latine* vertit & Nicolao V. Pontifici inscripsit *Georgius Trapezuntius* sed cuj⁹ interpretationem valde mancam ac confusam esse merito qveritur Allatius de Georgiis p. 375. & Petavius XIV. 11. de incarnatione §. 2. *Trapezuntius latina sua versione non tam Eusebio lucem attulit, quam eo fœde laniendo, addendo ac depravando justam de se querelam posteris reliquit.* Confer Vossium de Hist. Græcis pag. 70. & Jo. Rainoldi Censuram Apocryphorum librorum Tom. 1. pag. 803. Prodiit latina Trapezuntii versio Tarvisii 1480. fol. Hagenoæ 1522. 4. Colon. 1539. fol. & inter Eusebii opera Basil. 1542. 1548.

r) Eusebius ipse VI. 10. præparat. pag. 280. ὧν δὴ καὶ μάλιστα ἡμῖν δεῖ εἰς τὴν τῆς Εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως προπαρασκευήν. Adde lib. XV. cap. 1. ubi post expositam horum librorum anacephalæosin ait jam ad demonstrationem Evangelicam tanqvam nobilius argumentum se progredi. Τοῦτο δὴ οὖν σὺν θεῷ διὰ τῆς ἀληθείας ἡμῖν ἐπισφραγισθέντος, τὰ μὲν τῆς προπαρασκευῆς ἐνταῦθα μοι περιγραφήσεται. Μεταβὰς δὲ ἐπὶ τὴν ἐντελεστέραν ὑπόθεσιν τῆς Εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως &c. Libros XV. προπαρασκευῆς Evangelicæ memorat etiam Hieron.

1548. 1559. 1570. fol. & Parif. 1581. fol. fed in libris qvatuordecim fupplevit *Jo. Thomas Freigius* & qvi fcholia etiam addidit *Jo Jacobus Grynæus*: librum decimum qvintum vertit *Marcus Hopperus*.

Græce primus vulgavit Rob. Stephanus Parif. 1544. fol. typis Regiis. Deniqve *Franciscus Vigerus* Rothomagenfis S. I. presbyter ex duobus Codicibus Bibl. Regiæ, qvorum altero Stephanus ufus fuerat, & Variis lect. Codicis Montacutiani Græca recenfuit, novamqve meliorem verfionem fuam & notas addidit Parif. 1628. fol. qvæ editio *Græcolatina* recufa eft Lipfiæ (licet titulus Coloniam præfert) 1688. fol. Exftant etiam hi libri MSS. in Bibl. Florentina, & Veneta S. Marci (ubi tres Codices hujus operis, tefte Clariff Montfaucono p. 42. Diarii Italici) aliisqve. In Codice Bibl. Regiæ in fine trium priorum librorum numerus στίχων adfcriptus eft, ut notavit idem Montfauconis in palæographia Græca pag. 276. In Catalogo MSS. If. Voffii num. 197. annotat Colomefius exftare librum præparationis nonum, ex qvo multa reftitui poffint in editis depravata. Habuit & Tho. Gale libros hos emendatos ex membranis antiqvis. Difpofitionem operis, librorumq; fingulorum qvindecim argumentum breviter exponit Eufebius libri XV. capite 1. teftatus, ut dixi, fe inde ad τὴν ἐντελεστέραν ὑπόθεσιν τῆς Ἐυαγγελικῆς ἀποδείξεως *ad auguftius argumentum, Demonftrationem Evangelicam* progreffurum.

Index Scriptorum in Eufebii præparationis Evangelicæ libris laudatorum, concinnatus à me ad paginas edit. Græcolatinæ Parif. & Lipf.

Anaxi-

Ari-

Ari-

Cyclici

Jan-

Maxi-

Nico-

Phœ-

* Vigerus explicat, *Chronica*, ab עתות: Montacutii Codex ἠθικῶν.

Poly-

Thucy-

3. Εὐαγγελικὴ ἀπόδειξις *Demonstrationis Evangelicæ* ex viginti libris, decem: primus * nimirum (initio mutilus) usq; ad decimum itidem extrema parte truncum. Hujus operis, qvo veritatem Christianæ Religionis ex sacris litteris & Vet. Test. maxime adstruit, & Vaticinia de CHRISTO colligit atqve interpretatur, Codices MSS. rarissimi sunt, Montfauconiqve judicio s) videntur omnes descripti ex membranaceo codice antiqvo, qvi exstat in Bibl. Regis Galliæ: nam omnes sunt perinde in fronte mutili, & ab eadem voce incipiunt, atqve in eadem desinunt. Libros viginti memorat Hieronymus c. 81. Catalogi, & Photius Cod. 10. Librum XVIII. laudat Hieron. præf. in Hoseam, testatus illo libro Eusebium de Hosea qvædam disputasse. Aliud Eusebii opus fuit τῆς καθόλου στοιχειώδους εἰσαγωγῆς pluribus constans libris, cujus sextus, septimus, octavus, & nonus, exstant adhuc MSS. sub titulo *Eclogarum Propheticarum de CHRISTO* libris IV. Hos enim libros in Bibl. Vindobonensi superesse testatur Lambecius lib. 1. p. 139. sq. & lib. 3. p. 75. Ex eodem Lambecio apponam hæc libri qvarti Eclogarum Propheticarum: ἀλλὰ γὰρ ἐν τέταρσι καὶ τὴν τῶν ἐκλογῶν ὑπόθεσιν ἐν τῷ ΤΗΣ ΚΑΤΟΛΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΕΝΝΑΤΩΙ τούτῳ συγγράμματι περιγράψαντες, ἐν τῷ ΔΕΚΑΤΩΙ τοῖς ἀπὸ τῶν ἀθέων αἱρέσεων τὸν λογισμὸν ἀποβεβλαμμένοις ἑτέραν ἁρμόττουσαν ἔφοδον παρασχεῖν πειρασόμεθα. Mentio hujus operis in Eusebii Hist. Eccles. lib. 1. cap. 2. ubi opus illud à Demonstratione Evangelica distingvit: ἀλλὰ γὰρ ἐν οἰκείοις ὑπομνήμασι τὰς περὶ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ΠΡΟΦΗΤΙΚΑΣ ΕΚΛΟΓΑΣ συναγαγόντες, ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΩΤΕΡΟΝ τε τὰ περὶ αὐτοῦ δηλούμενα ἐν ΕΤΕΡΟΙΣ συστήσαντες, τοῖς εἰρημένοις ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκεσθησόμεθα. Doctiss. Blondellus lib. de Episcopis p. 45. ait Eusebium in Demonstratione allegare Historiam suam, sed lib. VI. cap. 13. pag. 273. ad ἱστορίαν qvidem suam hoc est ad notitiam & experientiam provocat, Historiæ autem Ecclesiasticæ à se scriptæ neutiqvam meminit. Verba sunt: εἰ γοῦν τι δύναται καὶ ἡ ἡμετέρα ἱστορία, καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν πάλαι βοωμένην Σιὼν ζεύγεσι βοῶν ὑπὸ

* Primi libri argumentum perspicue exponit Eusebius XV. 1. præparat. p. 790. & cap. ult. p. 856. quod cum eo qui in hodiernis codicibus primus est, congruit. Atq; cæteros novem continenter ita ab auctore fuisse subjunctos atq; connexos, ex ipsis librorum exordiis, in quibus numerus etiam subinde libri cujusq; exprimitur, patet.

s) Montfauconus Diar. Italic. pag. 12. 42.

ὑπὸ Ῥωμαίων ἀνδρῶν δεχομένην ὀφθαλμοῖς παρειλήφαμεν. Uberiorem ἐξέτασιν *locorum Propheticorum de Vocatione Gentium* facturum se promittit lib. 2. Demonstrat. pag. 53. qvæ in præsenti οὔτε ἀναλέγειν οὔτε ἑρμηνεύειν καιρός. pag. 48. Illa ἐξέτασις perinde ut decem ultimi Demonstrationis libri intercidere. Et dubito an diversi ab editis exstent in Bibl. Vaticana, licet in Scaligeranis legas: *il y a au Vatican les dix derniers livres ἀποδείξεων d'Eusebe, mais les Italiens sont si jaloux, qu'ils ne les voudroint pas prester.*

Latine vertit *Bernardinus Donatus Veronensis*, dicavitqve Paulo tertio Pontifici. Prodiit ejus versio Venetiis primum, hinc Colon. 1542. fol. & cum aliis Eusebii Operibus Basil. 1542. 1548. 1559. & 1570. fol. additis Scholiis *Jo. Jac. Grynæi*: & Paris. 1581. fol. Nonnulla in ejus versione castigat Jacobus Billius in observationibus suis sacris, & Georgius Calixtus §. 54. diss. qvod Filius DEI Patribus V.T. in propria hypostasi non apparuerit, notat Donatum pleraqve de CHRISTO durius & licentius ab Eusebio dicta sic esse interpretatum, ut emolliret. Atqve ob similem causam omisisse qvædam, monet Possevinus in apparatu sacro.

Græce typis nitidis Regiis è Codice Regio edidit primus Rob. Stephanus. Paris. 1545. fol.

Græce & latine cum Donati versione, & variis lectionibus & castigationibus brevibus Paris. 1628. fol. additis libro Eusebii contra Hieroclem, duobus contra Marcellum Ancyranum, & tribus de Ecclesiastica Theologia. Hæc editio repetita est Coloniæ (sive Lipsiæ potius) 1688. fol.

4. Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, *Historia Ecclesiastica Libri X.* * e qvibus ultimum dicavit Paulino t) qui Tyri atqve inde per sex menses Antiochiæ post depositum Eustathium Episcopus fuit. Absolutum opus Crispo u) adhuc superstite, qvem X. 9. βασιλέα φιλανθρω-

* Apud Theophanem p. 5. pro τὴν ὀκτάβιβλον, legendum τὴν ὀγδόην βίβλον, ut Combefisius etiam in notis animadvertit. Adde Hanckium p. 100. de scriptoribus byz. Fallitur enim Jacobus Goarus, qvi putat Theophanem ad opus Eusebii qvo veterum Martyrum acta collegerat respicere idqve octo libris constitisse.

t) Hunc Paulinum ἱερώτατον vocat Eusebius Lib. X. cap. 1. Senem jam fuisse patet ex p. 317. d. De illo multis Hanckius p. 106--113. contendens ante Eustathium sedisse Antiochiæ & paulo ante Concilium Nicænum diem obiisse. Sed veriora videntur, quæ habet Antonius Pagi ad A. C. 340. num. 21.

u) Idem Hanckius, p. 103. seq. & Papebrochius T. 3. Act. Sanctor. April. p. 108. Pagi ad A. C. 316. n. 18. 19.

λαυθρωπότατον, & mox θεοφιλέστατον καὶ κτ παίντα τῶ πατρὸς ὅμοιον appellat. Qvanqvam vero Hegesippus, & Africanus, qvodam modo Eusebio præiverant, Papias qvoqve & Justinus ac Clemens Alexandrinus, Irenæus aliiq; varia in scriptis suis annotaverant, qvæ ad Historiam Ecclesiæ & Hæresium facerent, justum tamen Ecclesiasticæ Historiæ corpus nemo ante Eusebium condidit, unde merito ait, se πρῶτον τῇ ὑποθέσει ἐπιβῆναι *primum aggressum esse hoc argumentum.* Deduxit autem illud a Christianismi primordiis usqve ad Licinium a Constantino M. superatum extinctumqve, & pacem Ecclesiæ redditam A. C. 324. Indices capitum ab ipso Eusebio præfixos docet Valesius. Τὴν καθόλυ ἱστορίαν, *Historiam universalem* Ecclesiasticam vocat opus suum Eusebius lib. VIII. cap. 2. pag. 294.

Latine vertere voluit Hieronymus, * scripturus Historiam Ecclesiasticam, qvi etiam libro de Scriptoribus Ecclesiasticis pleraqve omnia repetiit ex Eusebio, licet translata liberius nec semper satis accurate. Vertit Eusebii Historiam *Rufinus*, sed ita ut varia passim, librumqve decimum x) integrum propemodum omitteret, alia adderet atqve interpolaret, & ipse libros duos novos subjungeret y) producentes Historiæ telam ad Theodosii M. obitum usq;, sed incertis qvibus scatent & parum credibilibus narrationibus judicio & fidei Eusebii neutiqvam respondentes. Rufini versio dicata Chromatio Aqvilejensi Episcopo, & jam Augustino lib. de cura pro mortuis c. 6. laudata, qvæ lucem vidit Rom. 1476. fol. Mantuæ. 1479. fol. Paris. sine temporis nota, literis Longobardicis, ex emendatione Goffredi Boussardi 8. Lugd. 1523. 8. Paris. 1541. fol. & Basil. 1523. 1528.

H 2 ex

* Hieron. in vita S. Malchi: *Prius exerceri cupio in parvo opere, & veluti quandam rubiginem lingvæ abstergere, ut venire possim ad latiorem historiam. Scribere enim disposui, (si tamen vitam Deus dederit, & si vituperatores mei saltem fugientem me & clausum persequi desierint) ab eventu Salvatoris usq; ad nostram ætatem, id est, ab Apostolis usque ad hujus temporis faciem, quomodo & per quos CHristi Ecclesia nata sit & adulta, persecutionibus creverit, martyriis coronata sit, & postquam ad Christianos Principes venerit, potentia quidem & divitiis major, virtutibus minor facta sit.*

x) Rufinus Epist. ad Chromat. *Sciendum est, quod decimus liber hujus operis in Græco, quoniam perparum habet in rebus gestis, per reliqua omnia in Episcoporum panegyricis tractatibus nihil ad scientiam rerum occupatus, omissis qvæ videbantur superflua, historiæ, si quid habuit, nono conjunximus libro, & in ipso Eusebii narrationis dedimus finem. Decimum vero & undecimum librum nos conscripsimus, &c.*

y) De horum duorum Ruffini librorum Græca versione dixi infra in Socrate.

ex recensione Beati Rhenani, cum Hist. Tripartita, cui in edit. 1535. fol. accedunt liber Nicephori XVII. incerto interprete, Victor Vitensis de persecutione Vandalica, & Græce primum tunc editi libri V. Hist. Ecclesiasticæ Theodoriti. Prodiit iterum Rufini versio cum Hist. tripartita Basil. 1539. 1568. Francof. 1588. Itidem Basil. 1542. 1548. 1559. 1570. fol. cum *Jo. Jac Grynai* scholiis, inter alia Eusebii opera. Novam versionem composuit & Eduardo VI. Angliæ Regi dicavit *Wolfgangus Musculus*, editam cum versione librorum de vita Constantini, Historiæqve Socratis, Sozomeni, Evagrii ac Theodori Lectoris & Dorothei Tyrii, & qvem Camerarius transtulit Theodoriti, Basil. 1549. 1557. 1562. 1611. fol. Omisit Rufino etiam præteritum librum de Martyribus Palæstinæ, qvamobrem perinde ut ob alios nævos à Valesio reprehenditur. Tertia versio Historiæ Eccles. Eusebii, item Socratis, Theodoriti, Sorzomeni & Evagrii, auctore *Jo. Christophorsono* Cicestriensi Episcopo, prodiit Lovanii 1570. & Coloniæ 1470. & 1581. cum *Suffridi Petri* annotationibus, fol. & Paris. 1571. fol. qvam licet *latinissimam* vocat Montacutius. T. 1. Orig. p. 264. tamen multis in locis infeliciter reddere Eusebium & Baronio errandi ansam passim dedisse, multi jam observarunt, qvorum judicia collegit Martinus Kempius in Bibl. Theologica p. 509. sq. & B. Tho. Ittigius præf. ad Hist Eccles. seculi 2. p. 3. sq. Vide & D. Dorschei diatyposin Concilii Nicæni p. 4. Librum de Martyribus Palæstinæ Christophorsonus in octavum Historiæ librum transfudit. Qvartam versionem *Mereditbi Hanmeri*, illius qvi Chronicon Hiberniæ edidit, haud vidi, neqve editam puto. Sexta *Henr. Valesii* prodiit, Græcis Eusebii omissis, Paris. 1678. fol.

Græce Eusebii, Socratis, Theodoriti, Sozomeni & Evagrii Historiam Ecclesiasticam elegantissimis typis ex Codd. Regiis edidit Rob. Stephanus Paris. 1544. fol. Confer. laudati Ittigii librum de Patrum Bibliothecis p. 727. sq.

Græce & Latine eosdem scriptores vulgarunt Genevenses, addita Jo. Christophorsoni versione & Suffridi Petri annotationibus. Anno 1612. fol. qvæ editio quia parum emendata est, ideo nihil ea flagitiosius prodiisse ait Montacutius p. 187. apparatus ad Origines Ecclesiasticas.

Ab eo tempore Eusebii Historia, liber de Martyribus Palæstinæ, libri IV. de vita Constantini, cum Constantini Oratione ad Sanctos

ctos & Eusebii in Constantinum Panegyrico insignem accepit lucem à præclara industria erudissimi viri *Henrici Valesii*, qvi Græca recensuit ad MSS. binos Regiæ Bibl. qvibus Rob. Stephanus usus fuerat, tertiumqve optimum Mazarinianum, scholiis etiam græcis hinc inde illustratum, qvas notis suis plerasqve Valesius inseruit, & quartum Nic. Fucketii, tum varias lect. e Turnebi, Vulcobii & Savilii Codicibus: tum novam & accuratiorem * versionem notasq; doctas atq; omnibus Historiæ Eccles. studiosis legendas addidit, deniqve præter diss. de vita Eusebii & scriptis, & veterum de Eusebio in utramq; partem testimonia, præmisit Petri de Marca Epistolam ad se scriptam de originibus Christianismi in Gallia, qvo de argumento conferri etiam possunt Andreas Saussæus de Mysticis Galliæ scriptoribus p. 279. sq. & 300. sq. & auctor novæ dissertationis de tempore introducta in Galliam Christianæ religionis (de qva Ephemerides Parisienses A. 1703. p. 1071.) præcipue Joannes Launojus in Epistola Petri de Marca dispunctione. Dissertationes Valesius notis suis subjunxit has qvatuor 1) de schismate Donatistarum usqve ad A. C. 325. 2) de uno tantum non duobus templis a Constantino Hierosolymæ conditis. 3) Ad Jac. Usserium, adversus illius sententiam de perdita versione LXX. Interpretum & Hexaplis Origenis. 4) De Martyrologio qvod Rosvveidus edidit, & perperam pro veteri genuino Romano Martyrologio jactavit. Prodiit Eusebius Valesii Græce & latine Paris. perqvam nitide A. 1659. fol. apud Antonium Vitré, & ex Valesii chirographo paucis qvibusdam in versione mutatis atq; pluribus additis qvæ uncinis inclusa sunt in animadversionibus ex secundis Valesii curis, apud Petrum le Petit, Paris. 1677. fol. Exinde ad priorem edit. recusus Moguntiæ ut habet titulus, sive Francofurti potius 1672. fol. & ad posteriorem editionem Parisiensem, Amsterd. 1695. fol. typis Francofurtensibus Wustianis. Paginæ Eusebii qvod vehementer dolendum in hac postrema haud respondent. Obiit Valesius Parisiis, Nonis Maji A. 1676. Vitaq; ejus à fratre Hadriano scripta ad Ludovicum Nublæum, post Parisiensem editionem recusa Lipsiæ 1680. 8. cura nobilissimi Viri Frid. Ben. Carpzovii, atqve in vitis selectorum

* Non desunt qvidem in hac etiam versione sui hinc inde nævi, à viris doctis partem ab eo tempore notati, sed propter plurima qvæ rectissime atqve eruditissime vir summus vidit & expressit, laudem semper maximam feret ab æqvis & cordatis lectoribus, nedum veniam ob qvantulascunqve hallucinationes.

aliqvot virorum a Guil. Batesio collectis & Londini A. 1681 & 1704. 4. editis p. 719. & ante Eusebium Valesii edit. Amst. 1695. fol.

Germanice Eusebii & Rufini atqve tripartitam historiam cum continuatione usqve ad A. C. 1545. edidit D. Caspar Hedio, Argentorati apud Jo. Hervvagium 1545. fol.

Belgice prodiit Dordraci 1613. fol.

Anglice per Samuelem Parkerum versos & in Epitomen redactos Eusebii libros X. Historiæ Ecclesiasticæ, didici ex Novellis Reip. litterariis A. 1703. mense Augusto, pag. 229.

Gallice Claudio Seyssellio, Archi-Episcopo Taurinensi interprete, qvæ versio laudatur in Morlerii speciminibus literariis (essais de literature T. 1 pag. 35.) Novissime ex interpretatione Lud. Cousini. Paris. 1675. 4. Hunc Eusebii, Socratis, Sozomeni ac Theodoreti locos aliqvot sublesta fide vertisse arguit Paulus Colomesius in Observatt. sacris. p. 61.

Eusebii Historiam integram propemodum in suum opus transscripsit Nicephorus Callistus, unde Valesius ad singula Eusebii capita numeros Nicephorianos in margine annotavit. Totum qvoq; ut jam dixi Catalogum suum scriptorum Ecclesiasticorum, paucis exceptis, ex Eusebii Historia concinnavit transtulitq; Hieronymus, neqve enim alioqvi puto ab illo Historiam ipsam Eusebii integram latine translatam, licet hoc aliqvis suspicari possit ex his ejus verbis lib. 1. in Rufin. *Laudavi Eusebium in Ecclesiastica Historia, in digestione temporum, in descriptione sanctæ terræ, & hæc ipsa opuscula in latinum vertens mea lingva hominibus dedi.* Etiam Hieronymo versionem Eusebianæ historiæ tribuit Bridefertus Ramesiensis in glossis ad Bedam de temporum ratione cap. 28. Sed illam Rufini esse constat. Qvo sensu autem Apocryphis accenseatur Historia Eusebii in Gelasiano decreto, disputant Jo. Pearsonius 1. Vindic. Ignatii p. 48. & Matthæus Larroqvanus in Observationibus ad Personianas Vindicias pag. 35. seq. Vide & Baluzium ad Antonium Augustinum de emendatione Gratiani pag. 717. seq. edit. Mastrichtianæ, ubi confutat Carolum Molinæum, qvi de altero Eusebio Pamphili & altera Historia Eccles. cogitavit. Sane multis exemplis patet, in illo decreto Apocrypha vocari non modo scripta supposita Auctoribus

ribus per hæreticos & falſa, ſed etiam vera & certisſima non hæreticorum modo manifeſtariorum, ſed qvoqve eorum ſcriptorum, qvorum doctrina non per omnia Eccleſiæ probata erat, uti Euſebius Arianiſmi ſuſpectus fuit apud multos, & Colluthianorum atqve Meletianorum z) familiaritate male audivit.

INDEX accuratus Scriptorum, Epiſcoporum & aliorum Virorum illuſtrium, Hæreticorum qvoqve memoratorum in Euſebii Hiſtoria Eccleſ. & libris de vita Conſtantini,

Adornatus à me ad paginas editionis Græcolatinæ Valeſianæ Pariſienſis & Moguntinæ.

Ælia-

z) Confer Tillemont. T. V. memor. Hiſt. Eccleſ. part. 1. pag. 156.

Asty-

Chæ-

Flo-

94

Chæ-

Dusa-

Flo-

Lucius

Mari-

Mil-

Pio-

San-

Ste-

5. *Περὶ τῶν ἐν Παλαιστίνῃ μαρτυρησάντων. De martyribus Palæſtinæ* in perſecutione Diocletiani & Maximini ab A. C. 303. ad 310. paſſis

a) liber

a) liber, in editione Græca *Rob. Stephani* & Græcolatina *H. Valesii* cum ejus versione libro octavo Historiæ Ecclesiasticæ subjicitur: à Rufino & Musculo prætermissus, à *Christophorsono* pro parte libri octavi editus, & à *Suffrido Petri* scholiis illustratus. Hunc latine ex Valesii versione cum notis suis *Theodoricus Ruinartus* inseruit Actis Martyrum * selectis, pag. 330-352. Paris. 1689. 4. A *Vincentio Marinerio* translatus, fuit apud Jo. Bollandum, ut ipse testatur præf. ad T. 1. Act. Sanctorum Januarii pag. 45. b. Librum illum tanqvam ab opere Hist. Eccles. diversum promittit Eusebius VIII. 13. pag. 308. οἷς γε μὴν αὐτὸς παρεγενόμην, τούτους καὶ τοῖς μεθ' ἡμᾶς γνωρίμους δι' ἑτέρας ποιήσομαι γραφῆς.

6. Liber *contra Hieroclem*, Bithyniæ ex Vicario Præsidem & postea Alexandriæ b) ἔπαρχον, πρὸς τὰ ὑπὸ Φιλοστράτου εἰς Ἀπολλώνιον τὸν Τυανέα διὰ τὴν Ἱεροκλεῖ παραληφθεῖσαν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Χριστοῦ σύγκρισιν. Auctor & consiliarius Diocletiano ad faciendam persecutionem fuit ille Hierocles teste Lactantio c. 16. de mortibus persecutorum, & *libros duos ad Christianos* scripsit, ut idem refert lib. 5. cap. 2. Institutt. divinar. (λόγους φιλαληθεῖς πρὸς τοὺς χριστιανοὺς inscripsisse colligas ex eodem atq; Eusebio,) qvibus inter alia ostendere voluit Apollonium vel paria cum CHRISTO vel etiam majora fecisse. Primus Eusebii librum, qvem Photius Cod. 39. ἀνασκευαστικὸν βιβλιδάριον πρὸς τοὺς ὑπὲρ Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως Ἱεροκλέους λόγους vocat, *Græce* edidit Aldus cum Philostrati Apollonio Venet. 1502. fol. & 1535. 8. *latine* vertit *Zenobius Acciajolus* Florentinus Ord. Prædicatorum, præmissa ad Laurentium Medicem Epistola, Colon. 1532. 8. cum Philostrato de vita Apollonii, atqve sæpius inter Eusebii opera junctim latine edita, ad calcem librorum de Evangelica demonstratione. Pessime à Florentino interprete versum esse hunc librum, notavit Pearsonius præf. ad Hieroclem. *Græce & latine* cum Acciajoli versione, & variis lect. è Codice Regis Galliæ à *Federico Mo-*

 rello

a) Vide Hanckium de scriptoribus Byz. pag. 118. & D. Christianum Kortholtum de persecutionibus Vet. Ecclesiæ pag. 468. Δεκαετῆ χρόνον durasse illam persecutionem notat Eusebius VIII. 15. Hist. cum post octavum annum aliqvantisper remisisset. id. 16.

* Acta illa Martyrum selecta viderunt etiam lucem Gallice, Droneto & Malpertuio interpretibus, Paris. 1708. 8.

b) Vales. pag. 177. ad Euseb. Epiphan. LXVIII. 1. De Hierocle juniore cujus commentarius in aurea carmina exstat, aliisqve ejus nominis dixi lib. 2. cap. 12. §. 7. & de Philostrati opere lib. 4. cap. 24. §. 2.

rello adſcriptis prodiit inter Philoſtrati Opera p. 433. Pariſ. 1608. fol. Deinde cum caſtigationibus ex eodem Regio Codice ab *Luca Holſtenio* adnotatis, qvi etiam verſionem locis qvibusdam interpolavit: ad calcem librorum Euſebii de demonſtratione (non, ut clariſſ. Caveus memoriæ lapſu ſcripſit, cum libris de præparatione) Evangelica, Pariſ. 1628. fol. Lipſ. 1688. fol. Deniqve cum nova verſione notisqve Rev. D. *Godfridi Olearii*, qvi etiam librum in capita diſtinxit, & collatis Philoſtrati locis paſſim emendavit, Lipſ. 1709. fol. in luculenta illa Operum Philoſtrati editione.

Gallice vertit Ludovicus Couſinus Pariſ. 1684. 4. *diſcours touchant les miracles attribuez à Apollonius de Tyane* &c.

7. *Κατὰ Μαρκέλλου, Libri duo contra Marcellum* Ancyræ Epiſcopum, ejusqve *σύγγραμμα* c) prolixum decies mille prope verſuum, qvo Sabellianiſmum incautus propugnaverat; Filiumqve & Patrem docuerat ὀνόμασι μὲν διαφόροις Πατρὸς καὶ υἱοῦ χρηματίζοντας, οὐσίᾳ δὲ καὶ ὑποστάσει ἓν ὄντας, oppugnaveratqve Aſterium maxime Cappadocem, tum Euſebium τὸν μέγαν, (Nicomedienſem) Paulinum Tyri ac deinde Antiochiæ Epiſcopum, Origenem, Narciſſum Neroniadis Epiſcopum & alterum Euſebium Cæſareæ Paleſtinæ. Damnavit Marcellum Synodus ex Ponto, Cappadocia, Aſia, Phrygia, Bithynia, Thracia & ulterioribus regionibus congregata CPoli A. C. 336. & Euſebio ut illum confutaret in mandatis dedit, ut ipſe narrat extremo libri poſterioris. Hos libros anteqvam ederentur lectos Turriano, primus è MS. Codice recenſuit & latina verſione ac notis illuſtravit *Rich. Montacutius*, editos ad calcem librorum de demonſtratione Evangel. Pariſ. 1628. fol. Lipſ. 1688. fol. MStum Codicem habuit V. C. Thomas Galeus.

8. *Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Θεολογίας, τῶν πρὸς Μάρκελλον ἐλέγχων βιβλία γ'. De Eccleſiaſtica Theologia* adverſus eundem Marcellum

c) De hoc Marcelli libro qvo Aſterium Sophiſtam & Arianos impugnans in alterum extremum prolapſus & cum Sabellio vel Paulo Samoſateno facere viſus eſt, confer Socratem lib. 1. cap. 36. Sozomenum II. 33. Tripartitam III. 9. & Nicephorum VIII. 53 Hiſt. Marcellus in Synodo CPol. depoſitus poſtea in Sardicenſi A. C. 347. Epiſcopatum recuperavit, profeſſus ſe non ita ſentire ut ab Euſebio accuſatus fuerat. Socrates lib. 1. cap. 36. & lib. 2. cap. 20. & ex eo Nicephorus ajunt Marcellum ab Euſebio confutatum *libris tribus*. Idem numerus occurrit in tripartita. Vidit igitur Socrates tantum libros tres de Eccleſiaſtica Theologia eidem Marcello oppoſitos, è qvibus nonnulla profert lib. 2. cap. 21. Marcelli hujus diſcipulus fuit Photinus

lum, confutationum *libri III.* inscripti Flaccillo, Antiochiæ ad Daphnem Episcopo, & ab eodem Montacutio cum superioribus duobus libris latina versione ac notis illustrati, & ad calcem Demonstrationis editi. Hos qvinqve libros adversus Marcellum Labbeus putat innui ab Hieronymo in Catalogo cap. 81. & Svida, qvando inter Eusebii scripta memorat libros qvinqve περὶ θεοφανείας. Videtur enim hoc idem illi esse qvod θεολογίας. Sed id tanqvam incertum omitto, cum Hebed JEsu qvoqve in Catalogo librorum Chaldaicorum memoret Eusebii librum *de ortu divino.* Libros tres Ecclesiasticæ Theologiæ MSS. habuit Galeus, adscriptis etiam ex alio Codice emendationibus.

9. *Epistola de Fide Nicana ad Cæsareenses* qvam servarunt Gelasius Cyzicenus in Actis Corcilii Nicæni II. 35. seq. 50. Epistolam Encyclicam appellans, & Socrates lib. 1. cap. 8. pag. 23. seq. atqve Theodoritus lib. I. hist. cap. 12. unde repetunt Tripartita lib. 2. cap. 11. & Nicephorus VIII. 22. Hoc est ἀπολογητικὸν eidem Gelasio memoratum. lib 2. cap. 1. qvod ad Episcoporum Orthodoxorum κοινὸν missum affirmat. Ex hac Epistola nonnihil producit S. Athanasius Epist. ad Africanos Episcopos T. I. pag. 937. & ad calcem Epist. de Synodi Nicænæ decretis. MStum occurrere in Bibl. Vindobonensi notat Lambecius III. p. 86. Verba qvæ Theodoritus pag. 40. aliiqve habent, & Socrates pag. 27. atqve Tripartita omittit, illa Caveus in Apologia adversus Jo. Clericum pag. 89. contendit cum Eusebii Doctrina de æterna Filii hypostasi è diametro pugnare, adeoqve non esse Eusebii, sed Ariani cujusdam fraude inserta, qvod etiam affirmaverat in diss. pro Eusebio pag. 47. edit. Genev.

10. Περὶ τῶν τοπικῶν ὀνομάτων ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ, *de locis Hebraicis*, de qvo libro non repetam qvæ dixi lib. IV. cap. 2. §. 13. & cap. 35. §. 1. tantum addam in Catalogo MSS. Isaaci Vossii num. 10. memorari Eusebium de locis sacris cum expositione Hieronymi, & prolixis Petri Bertii commentariis hactenus ineditis. Inscripsit hunc libellum Eusebius *Paulino*, Tyri Episcopo qvem ἱερὸν θεοῦ ἄνθρωπον vocat, eidem nempe cui decimum historiæ Ecclesiasticæ librum consecravit. Cæterum & *Hieronymus*, cujus adhuc exstat latina interpretatio, sæpius etiam in Operibus ejus edita, meminit alterius versionis sed imperitæ & parum latinæ, qvam ante

M 3 ipsum

ipsum nescio qvis componere ausus fuerat. MS. habuit Eusebii libellum & Hieronymi versionem Tho. Galeus. Memoratur etiam in Catalogo MSS. Angliæ Tom. 2. pag. 247. in ædibus Jacobæis n. 850. Eusebius de locis Hebraicis cum multis emendationibus. Et Jo. Pearsonius præfat. erudita in LXX. Interpretes laudat Codicem Bonfreriano meliorem. Præmiserat Eusebius huic libello *topographiam terræ Judææ & distinctas tribuum sortes, ipsius quoque Hierusalem, templique in ea cum brevissima expositione picturam*, ut ex Hieronymi præfatione constat, sed illa jampridem interciderunt. Nescio topographiamne illam intelligat Hebed Jesu, qvando in Catalogo librorum Haldaicorum pag. 18. memorat Eusebii librum *de figura Mundi*.

11. Commentarios eruditissimos in Psalmos 150. scripsisse Eusebium nostrum testatur Hieronymus in Catalogo cap. 81. & Svidas. Illos *latine* interpretatus fuit *Eusebius Vercellensis* ut idem Hieron. auctor est Epistola 89. ad Augustin. & cap. 96. Catalogi, atqve contra Vigilantium, ubi docet hæretica, hoc est qvæ Arianam * hæresin sapere videbantur ab interprete prætermissa. Allegatur Eusebius in Psalmos à Gelasio de duabus Naturis, Theodorito apud Anton. Agellium in Psalm. 88. & in Catenis editis ac MSS. in Psalmos. Primus Eusebii ὑπομνήματα sive *Commentaria in Psalmos* CXVIIII. ex tribus Codicibus Perroniano, Segvieriano & Colbertino, collatis etiam Catenis MSS. atqve editis in Psalmos eruit & cum latina versione sua atqve erudita præliminari dissertatione edidit *Bernardus de Montfaucon* in nova collectione Patrum Tomo I. Paris. 1607. fol. Latina versio Eusebii Vercellensis, & Græca ipsa in Psalmos posteriores 31. interciderunt. Multa in hoc opere fragmenta occurrunt interpretum Aqvilæ, Symmachi & Theodotionis Allegatur etiam *Origenes* in Psal. 119. pag. 723. & in Psal. 4. *Asterius* pag. 28. Eusebii περιοχαὶ sive ὑποθέσεις *argumenta brevia in Psalmos* ex codice vetusto Barberiniano edita fuerant in Tomo VI. Bibliorum polyglotton Londinens. pag. 137. seq. Fragmentum in Psalmum 86. fuit apud Tho. Galeum. Etiam in Catalogo MSS. Bibl. Mediceæ video memorari Eusebium in Psalmos. Præfatiunculas duas, alteram περὶ τοῦ διαψάλματος, alteram ὑπόθεσιν εἰς τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν ψαλμῶν memorat Lambecius III.

* Tale est, qvod in verba Psalmi CX. 1. *Dixit Dominus Domino meo*, affertur in Synodi septimæ sive Nicænæ Act. 6. sect. 5. T. 3. Binii pag. 662. qvod in Montfauconi editione haud legitur.

III. pag. 24. & 29. Commentarios illos ſcriptos ab Euſebio circa A.C. 337. notat Montfauconus in Epiſtola de Therapevtis p. 151.

12. Ex Commentariis *in Canticum Canticorum*, fragmenta Græce edidit *Jo. Meurſius*, cum Polychronii Diaconi ἐξηγήσει & Mich. Pſelli ἑρμηνείᾳ verſibus ſcripta Politicis. Lugd. Bat. 1617. 4. Totum qvidem illum Commentarium ſub Euſebii nomine, ex Codice Bibl. Palatinæ editum Euſebii non eſſe, perſpicuum eſt, in qvo occurrunt fragmenta *Athanaſii* pag 18. 32. 39. 51. *Didymi* pag. 19. *Gregorii Nyſſeni* pag. 11. 14. *Philonis Carpathii* pag. 13. ſeq. 32. 34. 39. 44. 52. ſeq. & *Theophili* (an *Theophylacti*) pag. 37. Confer Lambecium III. pag. 77. & Raynaudum de bonis ac malis libris pag. 138.

13. Περὶ τῆς ἐν βιβλίῳ τῶν προφητῶν ὀνομασίας, *De vitis Prophetarum*, Euſebii ἀποσπασμάτιον ex antiqviſſimo codice Rupefucaldino (qvem hodie ſervat Bibliotheca Collegii Jeſuitar. Pariſ.) Græce edidit, latinamqve verſionem addidit *Jo. Curterius*, ante Procopii Gazæi Commentarios in Eſaiam. Pariſ. 1580. fol.

14. *Commentarios in Eſaiam* libris decem ſcripſiſſe Euſebium Hieronymus teſtatur cap. 81. Catalogi, & Svidas, igitur emendandum qvod libri qvindecim memorantur in Hieronymi præfat. ad Eſaiam. Illos magnam partem ex Codice Perroniano & Catenis MSS. regiis reſtituit, Græceqve cum verſione & præfatione ſua primus edidit ſupra jam mihi laudatus *Bernhardus de Montfaucon* in nova collectione Patrum Tomo 2. Pariſ. 1706. fol. Ex hoc Euſebii opere multa ad verbum transtulere Hieronymus (qvi etiam ubi Euſebius ab Hebræo doctore aliqvid edidiciſſe ſe ſcripſit, idem veluti de ſe teſtatur) Procopius Gazæus & Catenarum Græcarum in Eſaiam auctores Joannes Drungarius, Andreas presbyter aliiqve. Fallitur enim Lambecius qvi III. pag. 41. Catenam MS. in Eſaiam memorans, ubi Euſebius laudatur, ait ſine dubio intelligi ejus libros Eclogarum Propheticarum de CHRISTO. Etiam in his Euſebii commentariis freqventer laudantur fragmenta veterum interpretum Aqvilæ, Symmachi ac Theodotionis. Cæterum non diffitendum ad pleraqve Prophetæ capita non tam Euſebii commentarios integros, qvam prolixiora ex illis excerpta tantum ſervata eſſe. Diſtinctio etiam in libros & commentarios in caput totum 61. periit. Neqve ab Euſebio videtur eſſe clauſula: ἧς καὶ ἡμεῖς ἀξιωθείημεν εὐχαῖς καὶ πρεσβείαις πάντων τῶν ἁγίων. Ἀμήν. Cæterum monendus eſt lector Commentarios in Eſaiam

Esaiam, qvi feruntur sub nomine Basilii Cæsareensis, etiam Eusebio perperam tribui in nonnullis Codicibus, ut Thuano qvi hodie est Colbertinus 2596.

15. *Canones* sive indices decem Harmoniæ *Evangeliorum* cum præmissa *ad Carpianum Epistola*. De his dixi lib. IV. cap. 5. §. 20. Videndus etiam Rich. Simon Lib. III. Hist. Criticæ N. T. pag. 427. seq. & lib. 3. pag. 90. Jo. Millius prolegom. ad N. T. pag. LXX. qvi & ipse Canones una cum Epistola ad Carpianum Græce Novo Testamento à se edito, Erasmi & Rob. Stephani exemplo præfixit. Latine veteribus qvibusdam Bibliorum Codicibus præmittitur, atqve inde vulgata est in Orthodoxisgraphis & à Josepho Maria Thomasio, unde à Marcianæo in divina qvam vocat Bibliotheca prætermissam miror, licet Canones ipsos Novo Test. recte præmisit, ex testimonio ipsius Hieronymi præf. ad Damasum in qvatuor Evangelia: *Canones quoque, quos Eusebius Cæsareensis Episcopus Alexandrinum secutus Ammonium, in decem numeros ordinavit, sicut in Græco habentur expressimus.* Idem Hieronymus cap. 55. Catalogi, & ex eo Isidorus Hisp. VI. 15. Origg. ait Ammonium Evangelicos Canones excogitasse, qvos postea secutus sit Eusebius Cæsareensis. Verum Canones illos neutiqvam excogitavit Ammonius, sed tantummodo Harmoniæ Evangelicæ auctor fuit, ita compositæ ut fundamenti loco Matthæus substerneretur, eiqve deinde annotarentur capita parallela ex cæteris Evangelistis, intexerenturqve aliorum Evangelistarum narrationes ab Matthæo omissæ. Hinc ut aliorum etiam trium Evangelistarum series & cum cæteris Evangelistis comparatio constaret, Eusebius testatur se decem hosce Canones excogitasse & composuisse. Sed qvid vetat ipsam Eusebii Epistolam, cum brevis admodum sit, & in pluribus editionibus Bibliorum & Hieronymi, in qvibus Canones * ipsi tamen leguntur, prætermissa, hic infra ponere una cum veteri latina versione. Græce MS. haberi Neapoli in Bibl. Augustinianorum notavit Mabillonius T. 1. Musei Italici pag. 110. Laudat hosce Canones Eusebianos Cassiodorus cap. 7. Institutt. divinar. Et freqvens illorum usus fuit in Ecclesiis Orientis pariter & Occidentis, ut ex Codicibus MSS. Bibliorum in variis versionibus notarunt Viri docti.

Ευσε-

* In Codice Vindobonensi hoc adjectum legitur scholion: Κανόνες δὲ προσηγορεύθησαν διὰ τὸ εὐθὲς αὐτῶν καὶ ἀκριβές. ὥσπερ γὰρ εὐθυντῆσι τισὶ γραμμαῖς ταῖς ἰδίαις εὐθύνησι χρώμενοι οὐκ ἐῶσι τὸν νοῦν περιπλανᾶσθαι τοῦ ἀκροατοῦ, ἀλλὰ πρὸς τὴν ὁμοφωνίαν ἄγουσιν αὐτὸν τῶν ἐνεχθεισῶν φωνῶν τοῖς Εὐαγγελισταῖς.

Εὐσέβιος Καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν Κυρίῳ χαίρειν.

ΑΜΜΩΝΙΟΣ μὲν ὁ Ἀλεξανδρεύς, πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν εἰσαγηοχώς, τὸ διὰ τεσσάρων ἡμῖν καταλέλοιπεν εὐαγγέλιον, τῷ κατὰ Ματθαῖον τὰς ὁμοφώνους τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν περικοπὰς παραθείς, ὡς ἐξ ἀνάγκης συμβῆναι τὸν τῆς ἀκολουθίας εἱρμὸν τῶν τριῶν διαφθαρῆναι, ὅσον ἐπὶ τῷ ὕφει τῆς ἀναγνώσεως. ἵνα δὲ σωζομένου καὶ τοῦ τῶν λοιπῶν δι' ὅλου σώματός τε καὶ εἱρμοῦ, εἰδέναι ἔχοις τοὺς οἰκείους ἑκάστου εὐαγγελιστοῦ τόπους, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν φιλαλήθως εἰπεῖν, ἐκ τοῦ πονήματος τοῦ προειρημένου ἀνδρὸς εἰληφὼς ἀφορμάς, καθ' ἑτέραν μέθοδον κανόνας δέκα τὸν ἀριθμὸν διεχάραξά σοι τοὺς ὑποτεταγμένους· ὧν ὁ μὲν πρῶτος περιέχει ἀριθμοὺς ἐν οἷς τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν οἱ τέσσαρες, Ματθαῖος, Μάρκος, Λουκᾶς, Ἰωάννης. Ὁ δεύτερος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος, Μάρκος, Λουκᾶς. Ὁ τρίτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος, Λουκᾶς, Ἰωάννης. Ὁ τέταρτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος, Μάρκος, Ἰωάννης. Ὁ πέμπτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος, Λουκᾶς. Ὁ ἕκτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος, Μάρκος. Ὁ ἕβδομος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος, Ἰωάννης. Ὁ ὄγδοος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Μάρκος, Λουκᾶς. Ὁ ἔνατος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Λουκᾶς, Ἰωάννης. Ὁ δέκατος, ἐν ᾧ περὶ τινῶν ἕκαστος αὐτῶν ἰδίως ἀνέγραψεν. Αὕτη μὲν οὖν ἡ τῶν ὑπο-

Euſebius Carpiano Fr. in Domino S.

AMMONIUS qvidam Alexandrinus, magno ſtudio atqve induſtria unum nobis pro qvatuor Evangeliis dereliqvit. Namqve trium Evangeliorum ſenſus exceptos, omnes ſimiles contextus Matthæi Evangelio qvaſi ad unum congeſtos, annexuit: ita ut eorundem qvantum ad tenorem pertinet lectionis, ſeqvens jam ſtylus interruptus eſſe videatur. Verum ut ſalvo corpore, ſive textu cæterorum hic Evangeliorum propria & familiaria loca, in qvibus eadem ſimiliterqve dixerunt, ſcire poſſis, ac verè diſſerere, accepta occaſione ex prædicti viri ſtudio, alia ratione decem numerorum tibi titulos deſignavi. Qvorum primus, qvatuor in ſe continet numeros, in qvibus ſimilia ab univerſis dicta ſunt, Matthæo, Marco, Luca, Joanne. Secundus, in qvibus tres, Matthæus, Marcus, Lucas. Tertius, in qvibus tres, Matthæus, Lucas, Joannes. Qvartus in qvibus tres, Matthæus, Marcus, Lucas. Qvintus in qvibus duo, Matthæus Lucas. Sextus in qvibus duo, Matthæus Marcus. Septimus, in qvibus duo, Matthæus, Joannes. Octavus in qvibus duo, Marcus, Lucas. Nonus, in qvibus duo, Lucas, Joannes. Decimus, in qvibus ſinguli de qvibus-

ὑποτεταγμένων κανόνων ὑπόθεσις. ἡ δὲ σαφὴς αὐτῶν διήγησις, ἐστιν ἥδε. ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ἀριθμός τις πρόκειται κατὰ μέρος, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου, εἶτα δευτέρου, καὶ τρίτου, καὶ καθεξῆς προϊὼν δι' ὅλου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βιβλίου. καθ' ἕκαστον δὲ ἀριθμὸν ὑποσημείωσις διὰ κινναβάρεως πρόκειται, δηλοῦσα ἐν ποίῳ τῶν δέκα κανόνων κείμενος ὁ ἀριθμὸς τυγχάνει· οἷον εἰ μὲν α, δῆλον ὡς ἐν τῷ πρώτῳ· εἰ δὲ β, ἐν τῷ δευτέρῳ. καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τῶν δέκα. εἰ οὖν ἀναπτύξας ἕν τι τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ὁποιονδήποτε, βουληθείης ἐπιστῆναί τινι ᾧ βούλει κεφαλαίῳ, καὶ γνῶναι τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασι, καὶ τοὺς οἰκείους ἐν ἑκάστῳ τόπους εὑρεῖν ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν, ἧς ἐπέχεις περικοπῆς ἀναλαβὼν τὸν προκείμενον ἀριθμὸν, ἐπιζητήσας τε αὐτὸν ἔνδον ἐν τῷ κανόνι ὃν ἡ διὰ τοῦ κινναβάρεως ὑποσημείωσις ὑποβέβληκεν, εἴσῃ μὲν εὐθὺς ἐκ τῶν ἐπὶ μετώπου τοῦ κανόνος προγραφῶν, ὁπόσοι καὶ τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν. ἐπιστήσας δὲ καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν εὐαγγελίων ἀριθμοῖς τοῖς ἐν τῷ κανόνι ᾧ ἐπέχεις ἀριθμῷ παρακειμένοις, ἐπιζητήσας τε αὐτοὺς ἔνδον ἐν τοῖς οἰκείοις ἑκάστου εὐαγγελίου τόποις, τὰ παραπλήσια λέγοντας εὑρήσεις.

busdam proprie ſcripſerunt. Et qvidem ſubjectorum titulorum id eſt argumentum, clara vero eorum narratio hæc eſt: Etenim per ſingula loca Evangeliorum qvidam numerus videtur appoſitus, paulatim incipiens à primo, deinde ſecundo, poſtremo tertio, & per ordinem librorum ad finem usq; progrediens. Itaq; per ſingulos numeros ſupputatio, per lineæ diſtinctionem invenitur inſerta, ſignificans cui de decem titulis appoſitus numerus aſſignetur. Veluti ſiqvidem primum, certum eſt in primo. Si vero in ſecundo, & eodem modo usqve ad decem. Si igitur evoluto uno qvalicunq; cum qvatuor evangeliis, cuilibet capitulo velis inſiſtere & reſcire qvi ſimilia dixerint, & loca propria agnoſcere ſingulorum, in qvib⁹ eadem ſunt prolocuti ejusdem ſenſus qvem tenes, relegens propoſitum numerum qvæſitumqve eum in titulo qvem demonſtrat tituli ſubnotatio, continuò ſcire potes ex ſupraſcriptionibus, qvas in fronte notatas invenies: qvi aut qvot de his qvæ inqviris ſimilia dixerint. Veniens etiam ad reliqva Evangelia per eundem numerum, qvem continent, videbis appoſitos per ſingulos numeros, atq; eos in ſuis propriis qve locis ſimilia dixiſſe reperies.

16,

16. *Περὶ τῆς τῶν Εὐαγγελίων διαφωνίας, De Evangeliorum diaphonia* scripsisse Eusebium testatur Hieronymus in Catalogo cap. 81. & ex eo Svidas. *Librum resolutionum contrariorum quæ sunt in Evangeliis*, vocat Hebed JEsu in Catalogo librorum Chaldaicorum. Atqve in Sicilia inventos libros Eusebii tres de diaphonia Evangeliorum scribit Latinus Latinius T. 2. Epistolar. pag. 116. Sed nemo fuit adhuc qvi in lucem illos proferret. Græca Catena MS. in Marcum, de qva Rich. Simon lib. 3. Hist. Crit. pag. 89. laudat Eusebium ἐν τῷ πρὸς Μαρῖνον * περὶ τῆς δοκούσης ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις περὶ τῆς ἀναστάσεως διαφωνίας. Hujus scripti fragmentum servavit Anastasius Sinaita qv. CLIII. Alia fragmenta duo Græce & Latine edidit Combefisius in Auctario Novo Paris. 1648. fol. T. 1. pag. 781. 783. unum qvod ex Ambrosii Mediolanensis, Monachi Cassinatis versione etiam teste Sixto Senensi exstat in illud: ὀψὲ σαββάτων, *sero Sabbatorum*. Alterum περὶ τῶν ἐν μνημείῳ ἀγγέλων, *de Angelis ad monumentum visis*. Voluerat hæc qvoqve edere Holstenius teste Lambecio lib. 1. de Bibl. Vindob. pag. 112. sed morte præventus omisit. Eusebii *de triduo sepulturæ Domini* memorat Labbeus Bibl. nova MSS. pag. 184. Exstant & illius nonnulla in Catenis ad Evangelistas editis & ineditis, qvorum pleraqve ex eodem ut videtur opere repetita. Ex Catenis in Lucam plura Eusebii latine exhibet idem Combefisius in Bibl. Concionatoria. Ex Eusebio Pamphili ad Marinum occurrunt fragmenta in Anastasii Sinaitæ qvæst. IX. & CXLVIII. sed illa alterius sunt argumenti. Clariss. Caveus memorat Eusebium *de Evangeliorum dissonantia ad Stephanum*. Qvæ vero *de symphonia* sive *concordia Evangeliorum in Genealogia CHRISTI* Eusebius Africanum secutus scripsit, exstant lib. 1. Hist. Eccles. cap. 7. iisqve usus Ambrosius in 3. Lucæ.

17. *Λόγος τριακονταετηρικός, Oratio de Constantini M. laudibus* in ejus tricennalibus dicta A. C. 335. CPoli, ut Eusebius ipse testatur IV. 46. de vita Constantini. Meminit & in Proœmio Libri I. ubi addit se etiam in vicennalibus Constantini laudes ejus in Nicæna Synodo, ut lib. 3. c. 11. etiam docet, concelebrasse. Sed ille qvidem εἰκοσαετηρικὸς ὕμνος sive Panegyricus intercidit. In Codice MS. Collegii Trin. Cantabrig. Oratio illa, Caveo teste, in duas partes dispescitur, qvarum posterior incipit à capite IX Hanc Orationem cum descriptione Martyrii sive templi Hierosolymitani à Constantino conditi, do-

* Ex Eusebio πρὸς Μαρῖνον fragmentum in Codice Vindob. de qvo Lambecius T. IV. pag. 173.

nariorumqve ejus, sed qvæ temporum injuria intercidit, & Constantini Oratione ad sanctorum cœtum ex latino Græce translata Eusebius ut lib. IV. cap. 46. testatur, libris de vita Constantini subjunxit. Primus Rob. Stephanus cum illis edidit Græce, latine vertit *Christophorsonus* atqve inde *Valesius* qvi notis etiam illustravit.

18. *De Vita Constantini M.* jam A. C. 337. defuncti *libri IV.* * qvibus ait se de industria omittere conflictus & prælia, res fortiter gestas, tropæa ac triumphos, Leges & præclara instituta, & tantum tradere μόνα τὰ πρὸς τὸν θεοφιλῆ συντείνοντα βίον, qvæqve ad DEI cultum pertinent. lib. 1. cap. 11. unde titulum operis fecit περὶ τοῦ κατὰ Θεὸν βίου τοῦ μακαρίου Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως, ut notat Valesius p. 256. Cæterum falli Jac. Gothofredum ** qvi hos libros ab Eusebio scriptos esse negavit pag. 273. ad Philostorg. & in Epist. ad Andream Rivetum sub nomine Jacobi Pacidii edita, facile ex ipso opere & Socratis, Sozomeni, Photii, Gelasii aliorumqve veterum testimoniis demonstrarunt Martinus Hanckius de scriptoribus Byz. pag. 81. seq. Jo. Andreas Bosius de Pontificatu maximo Imperatorum Rom. p. 63. seq. & Valesius pag. 216. Omni etiam destituta verisimilitudine Sandii conjectura, qvi in nucleo Historiæ Ecclesf. p. 48. Macarii Hierosolymitani esse hariolatur. Πανηγυρικῇ ὑψηγορίᾳ usum Eusebium multi annotarunt, neqve tamen fides historica illi propterea in rerum summa deneganda. Primus hos libros Græce cum Historia Ecclesf. edidit Rob. Stephanus, Parisf. 1544. fol. pro qvinto libro numerans Orationem ad Sanctorum cœtum, qvæ Constantini M. est, non Eusebii. Latine primus qvatuor libros (non tres primores tantum ut scribit clarisf. Hanckius pag. 86. de scriptoribus Byz.) *Joannes Portesius* vertit. Hinc *Wolfgangus Musculus*, nec minus *Jo. Christophorsonus* qvi Portesii versionem non viderat notante Valesio pag. 216. sq. Hujus Christophorsonianæ versionis cum liber qvartus casu qvodam amissus esset, qvartum *Nicolaus Carrus* supplevit. Deniqve idem *Henricus Valesius* Græca ad Codices MSS. castigavit, versionem meliorem notasqve doctissimas adjunxit. Editiones latinas & Græcolatinas, qvia Historiæ Ecclesiasticæ hi libri subjungi solent, supra num. 4. annotatas videre licet. Tantum monebo in editionibus qvibusdam latinis brevia *Jo. Jac. Grynæi* & *Suffridi Petri* scholia adjuncta esse. Gallicæ qvoqve

* Male *libri VI.* excusum in Clarisf. Jo. Molleri Homonymoscopia pag. 461.

** Jac. Godofredo assensus B. Dorsheus in diatyposi Concilii Nicæni de S. Cœna p. 3.

qve interpretationis inſtar eſt, qvod auctore *Joanne Morino* prodiit opus: Hiſtoire de la delivrance de l'Egliſe Chreſtienne par l'Empereur Conſtantin, Pariſ. 1630. fol.

19. *De Vita S. Pamphili Martyris* ſcripſiſſe ſe teſtatur lib. 6. * cap. 32. Euſebius, & lib. 7. Hiſt. Eccleſ. c. 32. p. 288. & de Martyribus Palæſtinæ cap. 11. ubi *tribus libris* diſtinctum á ſe opus illud fuiſſe refert, qvod confirmat etiam Hieronymus in Catalogo cap. 81. & adverſus Rufin. pag. 135. ubi libros elegantisſimos appellat. Hujus ut putat operis genuinum ἀποσπασμάτιον de Pamphili Martyrio Græce ex MS. Codice Mediceo Regis Chriſtianiſſimi deſcriptum exhibet Papebrochius T. 1. Act. Sanctorum Iunii p. 64-74. cum latina verſione. Latina illa ex Euſebio an Metaphraſte dederant Lipomannus & Surius 1. Junii, & Valeſius pag. 178. ad Euſeb.

20. Τῶν ἀρχαίων μαρτυρίων συναγωγήν, *antiqvorum Martyriorum collectionem* ſcripſiſſe ſe Euſebius teſtatur in Hiſt. Eccleſ. lib. IV. cap. 15. pag. 136. & lib. 5. procem. pag. 153. & cap. 21. pag. 189. Ex hoc opere præclaro, & qvod integrum ad nos haud perveniiſſe dolendum eſt, multa ſupereſſe videntur, in vitis Patrum latine ſub Hieronymi nomine editis, & in Simeone Metaphraſte, qvi Græco ſtylo Sanctorum vitas & Martyria condidit. Fragmentum ex hoc opere Euſebiano dare ſe credidit Papebrochius *narrationem de Decem Martyribus Ægypti*, Græce è MS. Vaticano cum Gvil. Sirteti verſione T. 1. Act. Sanctor. Junii pag. 410. ſeq. Sic *Acta martyrii S. Luciani* apud Surium & Bollandum ad 7. Januar. latine edita, Uſſerius apud Caveum ſuſpicatus eſt Metaphraſtem petiiſſe ex Euſebio. Integram ejus μαρτυρίων ἀναγραφὴν in Bibl. Scoriacenſi ſuperfuiſſe affirmat Franciſcus Bivarius ad Pſeudo Dextri Chronicon. ad A. C. 308. Atqve *Libros tres* Martyrum Euſebii nondum de Græco verſos ibi extitiſſe, ex indice ejusdem Bibliothecæ A. 1579. didicit & ad Baronium ſcripſit Lindanus, ut narrat Baronius ad Martyrolog. 23. Sept. *Undecim libris* conſtitiſſe illud opus tradit ſcriptor Actorum S. Silveſtri à Combefiſio editus. Confer de eodem opere Euſebiano Bollandum præf. ad T. 1. Act. Sanctor. Januar. pag. XVI. & XLV. & Henſchenium T. 2. Aprilis, pag. 539. Baronium diſſ. Martyrologio Ro-

* Docet ibi Euſebius, illo ſe in opere exhibuiſſe πίνακας ſive indices librorum tum Origenis tum aliorum ſcriptorum Eccleſiaſticorum, qvos Pamphilus ſummo ſtudio Bibliothecæ ſuæ adornandæ collegerat.

mano præmissa cap. 5. 6. & 7. & Matthiam Frid. Beckium ad Martyrologium Ecclesiæ Germanicæ. pag. 5. seq.

21. *Epistola ad Constantiam Augustam*, Licinii uxorem, laudata ab Iconomachis in Actis Synodi Nicænæ secundæ Act. V. pag. 608. & VI. pag. 661. T. 3. Binii (Labbei T. VII.) & à Nicephoro Constantinopol. Patriarcha impugnata. Eam pleniorem Græce è MS. Regio edidit V. C. Jo. Boivinius in notis eruditis ad Niceph. Gregoram pag. 795. Spuriam & Eusebio suppositam esse non dubitat Petavius XIV. 9. dogm. Theol. de incarnatione. In iisdem Actis Nicænæ Synodi affertur etiam aliqvid pag. 608. & 662. ex Epistola Eusebii ad Euphrationem sive Euphrasionem & ad Alexandrum Alexandrinum.

Latine tantum exstant:

22. *Apologia pro Origene liber primus* ex Rufini versione, inter Origenis atqve Hieronymi Opera sæpius sub Pamphili nomine editus. Et sane ex voluminibus sex (tot enim Apologia illa libros complexa est) Pamphilum una cum Eusebio priora qvinqve composuisse, sextum ab Eusebio additum esse testatur Photius Cod 118. Confer Eusebium ipsum VI. 33. Hist. & qvæ de hoc opere Tillemontius T. 5. Memor. Eccles. parte 3. pag. 60. seq. & 357. seq. Hebed-Jesu autem in catalogo librorum Chaldaicorum p. 19. memorat Eusebii *librum Apologeticum pro homine qvodam Origenista, qvi exponebat Scripturas per allegorias, & coarguebatur hoc nomine à Theodoro.* De Antipatri Bostrensis ἀντιῤῥήσει τῆς εὐσεβίου ὑπὲρ τοῦ Ὠριγένους ἀπολογίας, dicam infra in Antipatro.

23. *Opuscula XIV.* à *Jacobo Sirmondo* edita ex duobus MSS. Monasterii Herivallensis & S. Cornelii Compendiensis, T. 2. Var. Opusc. Paris. 1643. 8. unde recusa sunt in Bibl. Patrum edit. Lugd. 1675. Tomo IV. & inter Sirmondi Opera T. 1. Paris. 1696. fol.

Adversus Sabellium liber sive potius Homilia *I. & II.* In harum priore Marcellus Ancyranus perstringitur his verbis pag. 10: *Pater qvi genuit non pœnitetur de bona progenie, non devorat suum filium. Inri-*

Inridemus fabulas gentium, & iterum easdem inducimus, non nos sed qvi ausus est Galata. Deus enim non vocem genuit sed Filium, non sermonem sed Vitam, non dictum sed DEum. In posteriore sæpius laudatur *memoria beati viri*, per qvem Valesius intelligit Pamphilum, editores operum Sirmondi verisimilius Agapetum Eusebii decessorem.

De resurrectione & ascensione Homilia I. & II. in qvarum posteriore prolixe celebratur S. Romanus, de qvo Eusebius cap. 2. de Martyribus Palæstinæ, & Homilia Eusebii Gallicani T. VI Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 671. Prudentius peristeph. hymno X. Martyrologia 18. Nov. &c.

De incorporali & invisibili DEO, atqve incorporali anima & spirituali cogitatu hominis Homiliæ. VI.

De eo qvod ait Dominus Matth. X. 34. *non veni pacem mittere in terram.*

De Mandato Domini Matth. X. 37. *qvod dico vobis in aure, supra tecta prædicate.*

De operibus bonis & malis, Homilia I. & II. ad 2. Cor. VIII, 9. seq.

Hæc Opuscula ex Græco versa esse variis argumentis colligitur, neqve Eusebio Cæsareensi indigna sunt, eiqve tribuuntur à Sirmondo, Valesio, du Pinio aliisqve. Neqve placet opinio Clariss. Cavei, qvi incerta conjectura mavult referre ad Eusebium Emesenum.

24. *Acta Sylvestri Papæ* ad Eusebium auctorem referuntur in qvibusdam Codd. & à Ratramo libro 4. contra errores Græcorum. *Sed error ex multis manifestus arguitur*, inqvit Baronius ad Martyrolog. 31. Dec. *cum & Gelasio teste acta Sylvestri incerto auctore sint scripta.* Confer. Wilh. Ernesti Tenzelii diss. selectas pag. 304. seq. Exstant latine apud Mombritium Tom. 2. Et alia ex Metaphraste apud Lipomannum Tom. 5 & Surium ad 31. Dec. Edidit & Combefisius Acta Silvestri & Constantini, è qvibus disputationem adversus Judæos præsente Constantino à Silvestro & Zambre habitam repetit in Bibl. Concionatoria T. 2. ad Dom. I. Qvadragesimæ. Ex illis hausere Zonaras ac Cedrenus, & in Chronicis MSS. Georgius Hamartolus & Simeon Lagotheta. Vide Cangium ad Zonaram pag. 28.

25. *Inedita.*

Liberi IV. Eclogarum Propheticarum, de qvibus supra n. 3.
Fragmentum de mensuris ac ponderibus. MSS. Is. Vossii n. 179.
De Morte Herodis, MS. in Bibl. Basil.
Præfatio ad Canticum Mosis in Exodo. Lambec. III. pag. 35.

26. *Scripta Eusebii deperdita.*

Præter multas partes operum, de qvibus jam dictum est, *Ecclesiasticæ præparationiis libri*, in qvibus *Eclogæ*. Phot. Cod. XI. ubi numerus librorum excidit.

Ἡ καθόλε στοιχειώδης εἰσαγωγή. supra n. 3.

Ecclesiasticæ Demonstrationis libri. Phot. Cod. XII. Colomesius qvatuor libros fuisse putat, qvia qvatuor libri *Eclogarum Propheticarum* exstant MSti in Bibl. Vindobonensi: sed in calce libri qvarti illarum Eclogarum diserte tradit Eusebius, hnnc esse librum operis nonum. Et Eclogas Propheticas verisimilius habeat aliqvis pro parte τῆς καθόλε στοιχειώσεως εἰσαγωγῆς, ut notavi supra num. 3.

Contra Porphyrium pro Christiana religione libri XXX. Svid. de qvibus tantum viginti ad se pervenisse ait Hieronymus cap. 81. Catalogi. Horum tribus postremis confutasse qvæ contra Danielis Prophetias argutatus idem Porphyrius fuerat, testatur idem Hieronymus ad Danielem. Alibi libros XXV. numerat, Epist. ad Magnum Oratorem. Laudat & Socrates III. 23. p. 200. Hoc opus Romæ adhuc servari, nimis temere multi credunt, inqvit Holstenius de Porphyrii scriptis pag. 63. Apollinarem iis, qvæ Eusebius & Methodius contra Porphyrium scripsit, præfert Philostorgius VIII. 14.

Ἐλέγχε καὶ Ἀπολογίας *Confutationis & Apologiæ* pro Christiana religione adversus Ethnicorum objectiones, *libri duo*, atqve alii libri duo ejusdem argumenti & sententiis verbisqve propemodum iidem, (forte altera priorum ἔκδοσις.) Phot. Cod. 13. Fallitur Valesius qvi libros contra Porphyrium cum his libris confundit. Nec minus fallitur Clariss. Caveus, qvi cum his confundit Apologeticum Eusebii pro fide sua, de qvo supra num. 9.

Oratio de basilica Hierosolymitana Servatoris Sepulchro, ac de *donariis* ibi dedicatis, qvam licet prolixiorem stans Imperator Constantinus auscultavit. Euseb. IV. 33. de vita Constantini.

De

De Festo Paschali liber eidem Constantino dicatus, complexusqve μυστικὴν ἀνακάλυψιν τοῦ τῆς ἑορτῆς λόγου, sive rationes Cycli novendecim annorum & historiam controversiæ de Paschate. Euseb. IV. de vita Const. cap. 34. & 35. ubi Imperatoris ad Eusebium Epistola qva ipsi gratias agit, & meminit latini interpretis, qvi scripta ejus in latinam linguam transferat. Eusebio ad componendam ἑπτακαιδεκαετηρίδα occasionem dederat S. Hippolytus sua ἑκκαιδεκαετηρίδι, teste Hieronymo cap. 61. Catalogi. Atqve ita capiendus Isidorus Hisp. VI. 17. Orig. & Beda de temporum ratione. cap. 42.

Περὶ τῆς τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν πολυπαιδείας scripsisse se testatur Eusebius VI. 8. præparat Evangel. pag. 310. Idem opus in qvo Basilius de Spiritu S. cap. 29. legisse se significat, ἐπαπορήματα περὶ τῆς τῶν ἀρχαίων πολυγαμίας.

Epistolæ quamplurimæ, præter illas de qvibus supra num. 21. in qvibus omnibus Arianorum se fautorem prodere arguunt Acta Concilii Nicæni Act. VI. T. 3. edit. Binianæ p. 662. vertuntqve ipsi vitio, qvod licet Synodo Nicænæ subscripserit, & ποτὲ μὲν τὴν ἀλήθειαν ὑποκρινόμενος ἀποδείκνυται, *nonnunquam veritatem simulare deprehenditur*, tamen non veniam publice petierit de scriptis suis eaqve rectractaverit, & pro Epistolis speciatim suis λόγον Ἀπολογίας non composuerit, vulgaveritqve.

Sermonem de defectu pluviæ memorat Hebed JEsu in Catalogo librorum Chaldæorum. n. 20.

XXVII. *Alii Eusebii, amplius sexaginta.*

Eusebius ex *Alexandrino* Diacono Episcopus Laodicenus, tertio sæculo clarus, de qvo supra cap. 1. pag. 275.

Eusebius Episcopus Alexandriæ cujusdam in Asia, qvarto sæculo, cujus Homilias qvasdam ineditas viri docti laudant, ut jam dicto loco retuli.

Eusebius Alexandrinus Rhetor, de qvo Eunapius in Proæresio p. 125. nescio idemne Eusebius Sophista, cujus μελέτας sive declamationes memorat Photius Codice 134.

Eusebius *Ancyranus* Episcopus, ad qvem Theodoriti Epist. & qvi interfuit Concilio Calchedonensi.

Eusebius Andegavensis, vide infra, Bruno.

Eusebius *Apolloniæ* in nova Epiro Episcopus, qvi interfuit eidem Concilio Chalcedonensi.

Eusebius *Arabius* Sophista, Ulpiani Rhetoris æmulus, de qvo Svidas.

Eusebius *Asiaticus*. infra, Novatianus.

Eusebius Episcopus *Assonorum*, qvi Concilio Ephesino subscripsit.

Eusebius *Beryti* Episcopus. infra in Nicomediensi.

Eusebius Episcopus *Bononiensis*, qvi S. Ambrosium Mediolani audivit verba facientem de virginitate. De eo Baronius ad Martyrologium Rom. 26. Sept.

Eusebius *Bruno*, Episcopus *Andegavensis*, in dogmate de S. Evcharistia Berengarii ex amico & suffragatore adversarius.

Eusebius *Cæsareensis* in Cappadocia Episcopus, cui Magnus Basilius successit. De eo Sozomenus VI. 12. 15. 16. & è recentioribus Franciscus Maria Florentinius ad Martyrologium Hieronymianum pag. 607. seqq.

Eusebius Basilii Cæsareensis æqvalis, & cum eo eadem domo & pædagogo eodem usus, ad qvem exstant ejusdem Basilii, Gregorii Nysseni & Nazianzeni Epistolæ. vide Laur. Alexandri Zaccagnii monumenta vetera pag. 354.

Eusebium *Cappadocem* Rhetorem pro Eustathio, ex memoriæ lapsu nominat Vossius de Rhetoricæ natura cap. 12. pag. 88. Eustathium enim Cappadocem vocat Eunapius in Ædesio pag. 45. seq. qvem jactat propemodum persvasisse Sapori Persarum Regi, ut tiaram privata vita permutaret.

Eusebius qvem ab Eusebio Samosateno *Chalcidis* Episcopum constitutum scribit Theodoritus V. 4. Hist. Tripartita IX. 3. & Nicephorus XII. 5.

Eusebius Episcopus *Clazomenitanus*, qvi subscripsit Concilio Ephesino, A. C. 431. atqve Chalcedonensi etiam interfuit A. 451.

Eusebius *Comes* sub Constantino, idemqve *Consul* A. C. 359. Gruter. Inscript. pag. MLXXXVII. 5. MCLXII. 1. Alius Eusebius Comes sub Honorio. Vide Jac. Godofredi prosopographiam Codicis Theodosiani pag. 359.

Eusebius *CPolitanus* Episcopus. Vide infra in Nicomediensi. Alius Eu-

Euſebius Diaconus CPolitanus, Chryſoſtomi defenſor. Idem forte ad qvem S. Nili Epiſt.

Euſebius *Cremonenſis* in cujus gratiam S Hieronymus de optimo genere interpretandi teſtatur ſe Epiſtolam Epiphanii ad Joannem Epiſcopum Hieroſolymitanum è Græco in latinum vertiſſe. De hoc Euſebio Bollandus V. Martii T. 1. pag. 369.ſeq. ubi vitam à Franciſco Ferrario ſcriptam exhibet cum notis.

Euſebius *Cyzici* Epiſcopus, qvi ſubſcripſit Synodo CPolitanæ ſub Menna, A. C. 536.

Euſebius *Diaconus*, ad qvem S. Nili Epiſtola 235. lib. 1. edit. Allatii, vide ſupra in CPolitano. Alius Euſebius Diaconus ſub Eutyche T. 2. Concil. edit. Binianæ pag. 130. 131.

Euſebius *Doberorum* (Δοβήρων T. 2. Binii pag 40. 158. Δυβήρυ p. 124. Topiritanus pag. 151.) in Macedonia prima Epiſcopus, qvi interfuit Concilio Chalcedonenſi.

Euſebius *Dorylaenſis* in Phrygia Salutari Epiſcopus, Neſtorii adverſarius & Eutychis, contra qvem Synodo CPolitanæ A. C. 448. libellum accuſationis exhibuit. Vide Clariſſ. Caveum ad illum annum, & Paſchaſium Qveſnellum ad Leonem M. pag. 830. *Epiſtola* hujus Euſebii *ad Imperatores Valentinianum & Marcianum* legitur in Actis Concilii Chalcedonenſis actione 1. T. 2. edit. Binianæ, Colon. 1618. pag. 42. *Oratio ad Synodum*. pag. 175.

Euſebius *Emeſenus* in Phœnicia Epiſcopus, ſemi Arianis favens, & A. C. 360. defunctus, de qvo Tillemontius T. VI. memor. Hiſt. Eccleſ. parte 2. pag. 124.ſeq. Genuina ejus ſcripta Hieronymo cap. 91. de S. E. memorata interciderunt, præter καζασυλλογισμὸν πρὸς τὺς Ιυδαίυς qvi MS. exſtat in Bibl. Vindobonenſi, teſte Lambecio lib. IV. pag. 184. Alias tres homilias 1. de Joanne Baptiſta, CHriſti adventum apud inferos prædicante, 2. de proditione Judæ & 3. in Diabolum & infernum poſt proditum à Juda CHriſtum, in eadem Bibliotheca Græce exſtare teſtatur lib. V. pag. 135. ſq. Hic eſt Euſebius Phœnix, qvi contra Manichæos ſcripſit, ſed qvod opus itidem intercidit. Homiliæ 50. autem ad populum & Monachos, ſub ejus nomine editæ à Jo. Gagnejo Pariſ. 1547. atqve ibidem 1561. 8. & Antvverp. 1555. recuſæ, atqve ſub nomine Euſebii *Gallicani* recenſitæ ab Andrea Schotto in Bibl. Patrum Colonienſi T. V. A. 1618. atqve inde Tomo VI. Lugd. farrago

ſunt variorum ſcriptorum latinorum, Hilarii Arelatenſis, Eucherii Lugd. Fauſti Regienſis qvi & ipſe *Euſebius* dictus, Cæſarii, Maximi Regienſis vel Taurinenſis, Gregorii M. Iſidori, Bedæ. Vide Tillemontium pag. 128. Edm. Albertinum de Evchariſtia pag. 877. Combefiſium in Bibl. Concionatoria T. 1. in recenſione auctorum pag. 12. & 18. Labbeum T. 1. de Script. Eccleſ. pag. 297. 310. Eliam du Pin Bibl. Eccleſiaſtic. T. 4. p. 175. & Latini Latinii Bibliothecam ſacro-profanam T. 1. pag. 114. ſeq. ubi caſtigationes qvædam ad illas homilias exhibentur. Aliæ ſunt homiliæ CXLV. in Evangelia feſtosqve dies, in Bibliotheca Concionatoria Lugd. 1588. & Combefiſiana, atqve una cum prioribus editæ Pariſ. 1575. 8. & Tom. VI. Bibl. Patrum Lugd. qvæ Schottus potius pro Bedæ vel Rabani collectaneis ex B. Auguſtino, Gregorio aliisqve Patribus habere ſe affirmat, inter Brunonis Aſtenſis A. 1151. defuncti opera prodierunt Venet. 1651. f. Nonnullas qvæ Eucherium Lugd. auctorem habent, edidit Jo. Livinejus Antvverp. 1602. 8. De Vita hujus Euſebii Emeſeni à Georgio Laodiceno Epiſcopo ſcripta vide Socratem II. 9. & Sozomenum III. 6. Nicephorum IX. 5.

Sub Euſebii *Epiſcopi* nomine exſtat latine à Carolo Fabiano verſa oratio *de commemoratione ſanctorum* ex edit. Thomæ Galleti, in ſupplemento Bibliothecæ Patrum Pariſienſi A. 1639. T. 1. pag. 826. In hac refertur, qvid Euſebius Epiſcopus neſcio qvis reſponderit Alexandro roganti, qvem fructum ferant qvi ſanctos ac beate defunctos colunt.

Euſebius Epiſcopus in Synodo CPolitana A. C. 360. depoſitus cum Euſtathio & Eleuſio. Philoſtorg. V. 3.

Euſebius Epiſcopus, ad qvem plures exſtant Epiſtolæ Iſidori Peluſiotæ.

Euſebius Epiſcopus cujus Opus adverſus Andream ἐγκλειστὸν ſive incluſum memorat Photius Cod. 162. Vide infra, Euſebius Theſſalonicenſis.

Euſebius *Evnuchus* ſub Conſtantio Imp. Vide Godofredum pag. 199. ad Philoſtorgii IV. 1. & in Proſographia Codicis Theodoſ. p. 359.

Euſebius *Gallicanus*. Vide ſupra in Emeſeno. *Plauſtra ſermonum* ab eo compoſita ait Honoratus Maſſilienſis ſive qvisqvis auctor vitæ Hilarii Arelatenſis, apud Henſchenium ad V. Maji Tomo 2. Atqve hunc Baronius atqve Schottus putant notari ab Hartmanno,

no, Rabani Mauri discipulo, cujus in poëmate qvodam apud Canisium T. V. Antiqv. Lect. laudantur Episcopi *Martinus*, *Proclus*, *Cæsarius*, *Eusebiusque*.

Eusebius Gennadio cap. 35. memoratus ante Vigilantium, qvem oppugnavit Hieronymus. *Eusebius*, inqvit, *scripsit de crucis Domini mysterio*, & *Apostolorum, præcipueque Petri constantiam virtute crucis, indeptam*.

Eusebius Episcopus *Heracleensis*, qvi subscripsit Concilio Ephesino.

Eusebius Pater S. *Hieronymi* Stridonensis, qvi & ipse integro nomine Eusebius Hieronymus appellatur.

Eusebius *inclusus*, à Constantio Imp. Ariano, vide Martylogia 14. August. Romæ ejus nomine Ecclesia dedicata est.

Eusebius *Laodicensis* Episcopus. supra in Eusebio Alexandrino. Alius Eusebins Laodicensis presbyter, qvi in Concilio Chalcedonensi vices Macarii Episcopi Laodic. gessit.

Eusebius Episcopus *Larissenus*, qvi interfuit Synodo CPolitanæ sub Menna. A.C. 536.

Eusebius *Lyciæ* & Pamphiliæ præses sub Constantino M. Cod. Theodos. lib. 13. tit. 10. de censu lege 2.

Eusebii Martyres complures in Martyrologiis memorantur, qvos singillatim referre nihil attinet, uti nec eos, qvi in Gruteri Inscriptionibus sunt obvii.

Eusebius *Magnesiæ* Episcopus, qvi subscripsit Concilio Ephesino.

Eusebius *Mediolanensis* præfectus. Vide infra, Eusebius præfectus.

Eusebius *Mediolanensis* Episcopus, Ennodio celebratus, qvi Synodo Chalcedonensi suffragatus synodicas literas scripsit ad Leonem Papam. De eo Baronius ad Martyrolog. Rom. 12. August.

Ensebius *Monachus*, cujus meminit Nicephorus XI. 37. & XIII. 10. Hist. Nescio idemne qvem apud Carras philosophatum scribit. XI. 40. vel ad qvem scribit S. Nilus lib. 1. Epist. 136. edit. Allatii. Certe alius de qvo mentio in Theodori Studitæ lib. 2. Epist. 24.

Eusebius *Myndius* sive Myndo Cariæ oppido oriundus, Ædesii discipulus. Eunapius in Maximo. pag. 69.

Eusebius *Nicomediensis*, Eusebii Pamphili frater vel consobrinus, Beryti primum, tum Nicomediæ Episcopus, deniqve circa A.C. 338. in locum detrusi Pauli Confessoris evectus ad sedem Constantino-

tinopolitanam à Constantio Imp. Nicomediæ teste Zonara Julianum educavit (postea Imperatorem) *quem genere longius contingebat*, ut narrat Ammianus XXII. 9. Luciani Martyris discipulus, atqve inde Collucianista Ario apud Theodoritum p. 21. Hist. Cujus Arii magnus licet fautor, pacem tamen cum Julio Rom. urbis Episcopo & communionem cum Ecclesia Catholica ad obitum usqve retinuit, ut observat Valesius ad Socratem pag. 181. Confer Bulli defensionem fidei Nicænæ. pag. 515. Nihil ejus hodie exstat præter Epistolam ad Paulinum Tyri Episcopum apud Theodoritum lib. 1. cap. 6. & qvæ de altero libello sive Epistola coram Synodi Nicænæ Patribus producta Ambrosius lib. 3. de fide cap. 15. ac Theodoritus lib. 1. Hist. cap. 8. Tum libellus pœnitentiæ sive satisfactionis qvo ad Episcopos misso A. C. 328. sedi suæ Nicomediensi restitutus est, apud Socratem 1. 14. Sozom. II. 16. Tripartit. II. 17. & Niceph. VIII. 43. licet illam Palinodiam suppotititiam esse contendit auctor Apologiæ portus Regii, Gallice editæ A. 1669. parte IV. pag. 32. seq. neqve habet qvæ objectonibus ejus respondeat Tillemontius in Memoriis Histor. Eccles. T. VI. parte 3. pag. 926. seq.

Eusebius Episcopus *Nicopoleos*, qui Concilio Ephesino subscripsit.

Eusebius *Novatianus*, qvem de partibus Asiæ ad se venisse scribit Cassiodorus cap. 5. divin. lect. ubi mira de ejus eruditione, licet sub qvintum ætatis annum oculorum usu penitus privati.

Eusebii *Officionum Magister* sub Athanasio Imp. memoratus Theodoro Lectori lib. 2. Hist. pag. 559.

Eusebius *Palatinus* nullus est, sed duo Martyrum Afrorum nomina sunt Eusebius & Palatinus. Vide Bollandum T. 1. Martii p. 366.

Eusebius Episcopus *Pelusii*, qvi Concilio Ephesino subscripsit.

Eusebius *Phœnix*, qvi scripsit contra Manichæos. Vide supra, Eusebius Emesenus. Meminit Epiphanius. T. 1. pag. 638 Theodoritus lib. I. de hæret. fabulis cap. 28. & Niceph. VI. 31. Hist.

Eusebius Mediolanensis *præfectus* sub Honorio Imp. Paulinus in vita S. Ambrosii. Vide supra, Eusebius Comes. Ad hunc Eusebium Symmachi Epistolæ, VIII. 34. IX. 51.

Eusebius *presbyter* Alexandrinus, qvi interfuit Concilio Nicæno. Gelas. II. 3. de actis Concilii Nicæni.

Eusebius *presbyter* ad qvem scribit Isidorus Pelusiota lib. 1. Epist. 10.

Euse-

Eusebius presbyter Nicænus, qvi una cum Constantino presb. interfuit Concilio Chalcedonensi, & Episcopi Nicæni Anastasii vices gessit.

Eusebius Episcopus *Romanus* A.C. 310. de qvo Martyrologia XXVI. Sept. Jactatas sub ejus nomine ab Isidoro Mercatore Epistolas explodit David Blondellus in Pseudo Isidoro p. 403. seq.

Eusebius Lector Romanus. infra in Vercellensi.

Eusebius Episcopus *Samosatenus*, fidei Catholicæ adversus Arianos strenuus propugnator, & à Valente Imp. missus in exilium, post cujus mortem ab Ariana muliere, qvæ è tecto in transeuntis caput tegulam immisit, fuit occisus A. C. 379. De eo multa Theodoritus in Hist. Eccles. & Baronius ad Martyrolog 21. Junii. Tillemontius Tomo VIII. Memor.

Eusebius *Sardus*. Vide infra, *Vercellensis*.

Eusebius *Scholasticus*, Troili Sophistæ discipulus, qvi heroico versu libris IV. Græce scripsit Γαϊανίδα sive de bello Arcadii contra Gainam Gothum. Vide Socratem VI. 6. & Nicephorum XIII. hist. Eccles. cap. 6. pag. 362.

Eusebius Episcopus *Sebastiæ* Palæstinæ. Vide Godofredum ad Philostorgium pag. 244.

Eusebius Sophista. Vide supra Alexandrinus & Arabius.

Eusebius *Seleucoboli* in Syria Episcopus, qvi interfuit Synodo Chalcedonensi.

Eusebius *Seleuciæ* Syriæ Episcopus, qvi subscripsit conciliabulo Seleuciensi. Epiphan. LXXIII. 26. T. 1. pag. 874.

Eusebius Episcopus *Thessaliæ*, qvi Andream Monachum, Aphthartodocetarum hæresi addictum, breviore primum parænesi, deinde decem libris confutavit, de qvibus videndus Photius Cod. 162. Ad hunc Eusebium exstat Epistola Gregorii M. lib. IX. 69. de perversitate ejusdem Andreæ Monachi, ex qva Episcopum Thessaliæ fuisse constat, qvod Photius tacuit, Episcopum modo fuisse testatus. Alii pro *Thessaliæ* Episcopo legunt *Thessalonicensem*, qvod probatur Clarissimo Caveo ad A C. 601.

Eusebius Tyri Episcopus, qvi Synodo qvintæ interfuit. A. C. 553.

Eusebius Episcopus *Valentianopolis*, defensor Joannis Chrysostomi.

Eusebius Sardus, ex Romanæ Ecclesiæ lectore *Vercellensis* Episcopus, qvi Calendis Augusti colitur. De eo nolo repetere qvæ

Ad

ad A. C. 354. præclare idem Caveus, tantum addo Vitam ejus ab antiqvo auctore scriptam, legi apud Ughellum Italiæ sacræ Tomo IV. & Commentariorum Eusebii Cæsareensis in Psalmos ab Vercellensi latine translatorum meminisse Hieronymum adversus Vigilantium his verbis: *Sit in culpa ejusdem confessionis Vercellensis Eusebius, qui omnium Psalmorum Commentarios haretici hominis vertit in nostrum eloquium, licet haretica pratermittens, optima quaque transtulerit.* Deniqve Epistolas in exilio scriptas ad Presbyteros & plebes Italiæ, & ad Patrophilum, legi etiam in supplemento Bibliothecæ Patrum Parisiensi T. 1. pag. 627. & in editione Bibliothecæ Lugdunensi Tom. V. pag. 1227.

XXVIII. *Scriptores Græci Hist. Ecclesiasticæ deperditi.*

Hegesippus. * libris V. de successione Apostolicæ prædicationis, de qvo opere dixi supra cap. 1. pag. 188. seq.

Judas & *Julius Africanus* in suis Chronographiis, de qvibus itidem dixi pag. 199. & 296. Apud Eusebium vero VI. 13. & Hieronymum in Catlaogo cap. 38. legas *Cassiani* χρονογραφίας mentionem fieri in Clementis Stromatis, qvam in opere illo Clementis non reperio.

Philippi Sidetæ Presbyteri, qvi post sæculi V. initia claruit, χριστιανικῆς ἱστορίας sive Historiæ Christianæ ab Orbe condito ad suam ætatem libri XXXVI, sed longe pluribus ac mille propemodum tomis, singulis enim libris argumentum, tomi integri magnitudine præmiserat, & librum unumqvemqve λόγοις sive τόμοις XXIV. iterum distinxerat, qvod voluminosum opus auctori Historiæ Tripartitæ XII. 3. *multam* visum est *habere confusionem, nec satis prodesse legentibus*, uti magis etiam constat ex Socratis VII. Hist. cap. 27. Nicephoro XIV. 29. & Photio Cod. 35. Fragmentum

* Ante Hegesippum, à Sozomeno in præf. laudatur inter scriptores Hist. Ecclesiasticæ *Clemens*, neqve improbabile est, qvod Valesio placere video, respici ab eo opus recognitionum Clementi Rom. tributum, licet Clemens etiam Alexandrinus in Stromatis & deperdito Hypotyposeon opere plura ad Historiam Ecclesiasticam primorum temporum facientia observavit. Non obstantibus autem Clementis, Hegesippi, Judæ & Julii Africani scriptis, vere tamen Eusebius pag. 4. Hist. ait πρῶτον se τῆς ὑποθέσεως ἐπιβῆναι, primum argumento huic explicando & Historiæ Ecclesiasticæ scribendæ animum applicuisse.

tum hujus Philippi insigne de Scholæ Alexandrinæ successione vulgavit illustravitqve V. C. Henr. Dodvvellus ad calcem dissertationum in Irenæum, Oxon. 1689. 8. Aliud fragmentum Acta disputationis de CHristo, in Perside Christianos inter Gentiles ac Judæos habitæ, cui ipse Philippus interfuit, complexum, habetur MS. in Bibl. Cæsarea teste Lambecio lib. V. pag. 137. qvi tamen fallitur lib. IV. pag. 179. ubi ad hunc Philippum refert fragmentum de tinctura æris Persici & ferri Indici. Nam verba βαφὴ τοῦ παρὰ Πέρσαις ἐξευρημένου χαλκοῦ γραφεῖσα ἀπὸ ἀρχῆς Φιλίππου, tincturam jam tempore principatus Regis Macedonum Philippi descriptam significant, ut recte notavit Cotelerius T. 3. monument. pag. 598.

Hesychius presbyter Hierosolymitanus, è cujus Historia Ecclesiastica locus de Theodoro Mopsvesteno circa A. C. 428. defuncto affertur in Collatione V. Synodi V. habitæ CPoli A. C. 553. T. 2. Binii parte 2. pag. 71.

Johannes *Presbyter Ægeates scripserat à depositione Nestorii & Theodosii junioris temporibus Historiam Ecclesiasticam libris decem. Ex his qvintus (solos enim priores qvinqve legisse se testatur Photius Cod. XLI.) desinebat in depositione Petri Fullonis A. C. 483. Idem est ὁ Διακρινόμενος in Originibus CPol. Combefisii pag. 24. 28. 33. cum Eusebio allegatus, & Joannes Diacrinomenus ex cujus Historia Ecclesiastica affertur nonnihil à Theodoro Lectore lib. 2. Hist. Ecclesf. p. 563. & ex eodem ut videtur Theodoro in Synodo VII. Act. 5. T. 3. Binii pag. 609. seq. Vocabant enim se Diacrinomenos ** qvi à Chalcedonensis Synodi decretis recedebant, & Dioscorum sectabantur. Hic vero Johannes non in ista tantummodo Historia sua, sed etiam alio peculiari opere Synodum Chalcedonensem oppugnavit, ut refert idem

* Hunc Joannem diversum puto à Joanne Rhetore, cujus Historiam laudat Evagrius licet cum eo eundem facit V. C. Mich. le Qvien ad Damascenum T. I. pag. 369. nec minus diversus est haud dubie à Joanne Antiocheno Malala, cum qvo confundit Combesius in Origg. Cpolitanis pag. 59.

** Nicetas lib. IX. thesauri: Διακρινομένους ὠνόμασαν ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ μὴ συντίθεσθαι τοῖς δογματισθεῖσι παρὰ τῶν ἐν χαλκηδόνι συνελθόντων πατέρων. Adde Cotelerium Tomo 3. monument. Ecclesf. Græc. pag. 641. & Cangium pag. 51. ad Zonaram.

Photius Cod. XLI. & LV. ubi hæreticum Neſtorianum † appellat, calami lapſu credo, qvem Eutychianum volebat dicere.

Baſilius Cilix una cum Theodoro Lectore citatur in Græco ſcholio ad Evagrii III. 21. is nempe à qvo Hiſtoriam Eccleſiaſticam libris tribus ſcriptam teſtatur Photius Cod. XLII. à Marciano Imp. usqve ad tempora Juſtini Thracis, qvæ libro tertio perſecutus fuit. Eundem Cilicem Baſilium Presbyterum Antiochenum Anaſtaſio imperante clarum & fautorem Neſtorianiſmi libros XVI. dialogi in morem ſcripſiſſe adverſus Jo. Scythopolitanum Μανιχαϊσμοῦ (qvo nomine tum temporis hæreſin Eutychis perſtringebant) defenſorem refert idem Photius Cod. 107. & 95. ex qvo diſcimus opus illud inſcriptum Leontio cuidam ὁσιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ πατρὶ, colloqventesqve inductos Lampadium, Taraſium & Joannis propugnatorem Marinum. Qvod ſi idem eſt Baſilius cujus Svidas in Ἀρχέλαος & Βασίλειος meminit, ut ſane ætas qva vixit ſvadet, factus deinde Irenopoles, in Cilicia Epiſcopus, ſcripſit etiam eodem Svida teſte adverſus Archelaum presbyterum κολωνείας.

Ex *Philonis* Philoſophi Hiſtoria Eccleſiaſtica profert nonnulla Mich. Glycas, Annal. pag. 282. ſeq.

Neſcio cujus *Amorionis* Hiſtoria Eccleſiaſtica inter Codices Græcos MSS. Bibl. Scratiacenſis memoratur apud Poſſevinum in Appendice ad Apparatum ſacrum, qvi etiam *Zachariæ* Rhetoris Hiſtoriam Eccleſiaſticam MS. CPoli, ex Verderio annotat. Sunt & qvi *Theodori Metochitæ* citent Hiſtoriam Eccleſiaſticam, inqvit Labbeus in protreptico de ſcriptoribus Hiſt. Byz. pag. 51. qvam mihi nondum vidiſſe fas fuit.

XXIX. PHILOSTORGIUS. ex Boriſſi pago Cappadox, Carterii Eunomiani a) & Eulampii (cujus pater Anyſius presbyter

† Fuit & Chronographus cui *Neſtorianus* nomen, qvi Hiſtoriam ſuam ad Leonem juniorem perduxit. Chronicon Paſchale pag. 324. καθὼς Νεστοριανὸς ὁ σοφώτατος χρονογράφος ἕως Λέοντος, συνεγράψατο. Eadem habet Jo. Malala II. pag. 85. qvi Neſtoriani etiam meminit. pag. 11.

a) Philoſtorgius ipſe IX. 9. qvi teſtatur Eulampium matrem perſvaſionibus ſuis patrem Anyſium fratresqve & alios propinqvos ab homouſii profeſſione ad Eunomii ſectam deduxiſſe. Alius Philoſtorgius ἄριστος ἰατρῶν ſub Valentiniano & Valente, de qvo noſter VIII. 10. Alius cujus meminit Arrianus III. 17. Epictetearum diſſertationum.

byter erat) filius, Eunomianus & ipse, atqv[...]tum cum Eunomius Cæsarea A.C. 388. pelleretur, viginti annos b) natus. Hic semi-Arianos non minus qvam Catholicos graviter passim perstringit, Arianos vero & Eunomianos defendit, celebratqve libenter, & effert laudibus, unde diu est qvod Historiam ejus non Historiam sed *Encomium Hæreticorum & criminationem atqve vituperationem Orthodoxorum* inscribendam esse monuit Photius c) Cod. XL. Atheum vero dictum fuisse Philostrogium male colligunt viri docti ex hoc Epigrammate perperam accepto, qvo Eunomianus qvidam laudare utiqve, non proscindere opus Eunomiani hominis voluit:

ἱστορίην ἐτέλεσσα, Θεοῦ d) χαρίτεσσι σοφῇσι.
Πρήγματ' ἀληθείης ποικίλ' ὑφηνάμενος.

Historiæ telam bene Numine dante peregi,
Contexens opere plurima vera meo.

Scripsit *Historiæ Ecclesiasticæ* * [...]ontroversiæ Arianæ initiis sive ab A.C. 300. usqve ad A. 425. qvo Valerianus Junior Honorio successit, Volumina duo, qvorum singula in τόμους, λόγους sive libros sex distincti erant, ut adeo in universum *libri* essent *duodecim*. Horum primæ literæ si conjungerentur, nomen auctoris referebant, cujusmodi ἀκροστιχίδας e) operibus suis intexuere olim Epicharmus & Heraclides Ponticus, atqve Philostorgii exemplo Nicepho-

P 2 rus

b) Idem X. 6.

c) Photius: ἡ δὲ ἱστορία, τῶν αἱρετιζόντων ἐστὶν ἐγκώμιον αὐτῶν, ὥσπερ καὶ τῶν ὀρθοδόξων διαβολὴ καὶ ψόγος μᾶλλον ἢ ἱστορία. Atqve iterum: ἱστορεῖ δὲ τἀναντία σχεδὸν ἅπασι τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς. Ἐξαίρει τοὺς Ἀρειανίζοντας ἅπαντας, λοιδορίαις πλύνει τοὺς ὀρθοδόξους, ὡς εἶναι τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ μὴ ἱστορίαν μᾶλλον ἀλλ' ἐγκώμιον μὲν τῶν αἱρετικῶν, ψόγον δὲ γυμνὸν καὶ κατηγορίαν τῶν ὀρθοδόξων.

d) Jacobus Godofredus, qvi in prolegomenis ad Philostorgium fuse atqve erudite de illo scriptore, & de ejus eruditione in omni genere literarum disserit, legit ἐτέλεσα' ἀθέου, putatqve esse Epigramma hominis Catholici, cui Eunomiano proprium nomen. Sed Godofredum refellit Jo. Pearsonius notis ad Symbolum Apostolicum pag. 309. edit. latinæ.

* Hinc Nicephoro audit ὁ Ἐκκλησιαστικὸς lib. XII. 29. Hist. qvem alioqvi tanqvam hæreticum solet vocare θεομισῆ *invisum Deo* lib. 1. pag. 35. & lib. VII. cap. 19.

e) Vide Mureti Varias Lect. IX. ult. Menagium ad Laërt. p. 217. Vossium Hist. Græc. II. 20. Vetus Epigramma apud Jac. Godofredum pag. 17.

rus Calliſtus, è latinis Ennius, Commodianus, Damaſus aliiqve. Opus ipſum Philoſtorgii diu eſt qvod intercidit: ſed præter brevem de eo notitiam judiciumq; ac cenſuram in *Photii* Bibliotheca Cod. XL. obviam, ejusdem Photii ampla ex ſingulis duodecim libris excerpta ſervata ſunt, qvæ habuit Venetiis Diegus Hurtadus, Geſnero teſte, & primus ex codice Bongarſiano Græce edidit, & capitibus diſtincta cum verſione ſua & uberrimis doctisqve annotationibus & prolegomenis indiceqve locupletiſſimo in lucem protulit *Jacobus Godofredus*, Genev. f) 1642. 4. Eadem excerpta MSS. editis longe emendatiora habere ſe teſtatus eſt Bochartus Tom. I. lib. 2. Hierozoici cap. 55. Atqve Bocharti codicem Valeſio à ſe communicatum refert Stephanus le Moyne notis ad Varia ſacra pag. 379. Itaqve ad eum & Scoriacenſis codicis lectiones paſſim provocat *Henr. Valeſius*, nec minus ad emendationes, qvas Codici ſuo Lucas Holſtenius adſcripſerat. Edidit laudatus Valeſius Philoſtorgii excerpta emendatiora cum meliore verſione ſua notisqve ad calcem Hiſtoriæ Theodoriti, Evagrii & Theodori Lectoris Pariſ. 1673. fol. qvæ editio recuſa eſt Moguntiæ ut habet titulus ſive potius Francofurti 1679. nam qvæ Amſtelodamum A. 1695. in fronte præfert, illa ipſa Moguntina eſt, novo titulo ornata. Præter *fragmenta* Philoſtorgii ex Nicetæ lib. V. theſauri, ex Johanne Antiocheno (cujus locum primus attulit Salmaſius p. 407. ad Solin.) Svida & Photio à Jac. Godofredo producta, nova etiam ex Svida à ſe obſervata Valeſius editioni ſuæ ſubjunxit. In notis Valeſii Godofredus freqventiſſime reprehenditur, interdum etiam ſatis acerbe, ut pag. 130. ubi imperitiam ejus in legendis Græcis exemplaribus & pag. 136. ubi Græcæ lingvæ in illo imperitiam caſtigat. Verum audiendus ſane erat Godofredus, vir bene doctus & multis nominibus præclare de literis meritus, qvi in prolegomenis pag. 57. ſeq. veniam à lectore æqvo ſibi pollicetur his verbis: *Novi ipſe, quam in multis contextus ipſe inemendatus exeat, quam multa qvoqve deſiderari poſſint in prima hac Interpretatione, quot denique menda ubi-*

Γράμματα δώδεκ' ἔχει Φιλοστόργιος, οὔνομα καλόν,
Τοὔνεκα δὴ καλὰ γράμματα λόγους ἀνεγράψατο τούτους,
Ἀρξάμενος πρώτου ἀπὸ γράμματος, εἶτ' ἐν ἐφεξῆς
Καὶ διὰ τῆς αὐτῶν ἀρχῆς ἑὸν οὔνομα γράψας.

f) Male 1634 excuſum in Eliæ du Pin. Bibl. Scriptorum Eccleſ. T. 4. pag. 77. Godofredi Diſſertationes in Philoſtorgium theſaurum ſinceræ totius Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ vocat Claudius Sarravius Epiſt. 45.

ubique irrepserint. Verum & mihi & Typographo veniam sperare licet, non unâ ratione: Ipsa primum scripti bujusce ratio id sperare jubet. Notum iis, qui in Manuscriptis versantur, quam inemendatis his uti plerunque contingat, cujusmodi certe fuit is quo nos usi sumus ex illustrissima Bernatum-Bongarsiana bibliotheca, humanitate Viri Doctissimi Clarissimique D. Luithardi *mihi concesso: Notum deinde, quantus labor in hujuscemodi eclogis, fragmentis, ἀποσπασματίοις, quorum series interrupta, probe statim in capita dissecandis, inque Latium vertendis versetur: quando multa sæpe aliunde adsumi oportet ad eorum sensum probe adsequendum, multum certe manu animoque versanda illa, priusquam de fine & scopo cujusque, sensuve liquido constare possit. Adde quod Photii censuram judiciumque à Philostorgianis distinguere sæpe operosum erat. Altera excusationis ratio est, ipsa editionis festinatio, quam impatiens rei literariæ juvandæ studium nobis extorsit. Nam ut in studiis illud volupe, cum ex abdito quid eruere primum datur, ita illud ipsum ilico in publicum sine ulla comperendinatione depromere in summa voluptatis meæ parte ipse ponere soleo. Hinc igitur festinatio illa, non sine vitio aliquo: sed quam opinor prætulerit optimus quisque tam lentis nominibus hominibusque, qui longa exspectatione alios torquere solent, adque scientiæ suæ auctoritatem pertinere putant, si repertis à se soli quam diutissime incubent. Quare pro scuto mihi illud,*

Da veniam subitis, non displicuisse meretur,
Festinat, Cæsar, qvi placuisse tibi.

Postrema excusationis nostræ ratio est, quod Philostorgii sive mavis Photii contextus una cum versione à me subito effusa, absente me Legationibusque assidue fungente, vel Consulare munus obeunte, typis mandata sunt: quæ alioquin sub oculis meis constituta prælo saltem currente emendare accuratius, subque limam revocare attentius potuissem. Etiam à *Stephano Clerico* Philostorgium recensitum, & in eo non pauca, qvæ & Godofredum & Valesium præterierunt observata, notat filius Joannes Clericus præfat. ad parentis sui patruiqve Davidis Clerici qvæstiones sacras Amst. 1685. 8.

XXX. SOCRATES CPoli a) natus atqve educatus, Grammaticos ibi audivit Ammonium atqve Helladium b) ambos à CHristi nomine alienos, & ob templa Idolorum A.C. 389. Timasio

a) Socrates ipse V. 16. b) Idem ibid. ac Photius Codice 28.

sio & Promoto COSS. destructa c) profugos Alexandria, atque CPoli commorantes. Postea Troilo Sophistæ in Rhetoricis operam dedisse non sine caussa Valesius d) conjicit. *Scholastici* e) cognomen facit ut caussas eum in foro egisse noscamus. Novatianis favisse se non uno prodit loco, f) qvod & Jacobus Billius animadvertit lib. 1. Observatt. sacr. cap. 26. etsi propterea ipsum fuisse καθαρὸν sive Novatianum, parum esse credibile, contra Nicephorum g) aliosqve qvi illud affirmant, pluribus disputat laudatus Valesius, præcipue illo pugnans argumento, qvod Socrates VI. 20. & 23. Novatianos hæreticis annumerare non dubitavit, & perpetuo Ecclesiæ & Catholicis solet eos opponere.

Scripsit *Historia Ecclesiastica* ad Theodorum, h) qvem ἱερὸν Θεοῦ ἄνθρωπον vocat, *libros VII.* ab Anno I. Olympiadis CCLXXI. CHRISTI 306. qvo Constantinus Imperator est renunciatus, ad Annum II. Olympiadis CCCV, Consulatum Theodosii junioris XVII, i) Annum CHristi 439. *Rufini* k) primo fidem secutus, postea ex

c) Socrates loco laudato, Sozomenus VII. 15. Theodoritus V. 21. seq. Tripartita IX. 27. Nicephorus XII. 25. Marcellinus in Chron. &c.

d) Valesius in Socratis vita.

e) Scholastici, Rhetores dicti sunt, tum etiam advocati ac legisperiti. Vide Vales. ad Socratem pag. 77. Cangii glossaria & qvæ viri docti, ad Petronium. Hanckius de Romanarum rerum scriptoribus pag. 178. seq.

f) Ut qvando Novatum s. Novatianum Martyrio functum sub Valeriano scribit IV. 28. qvod diserte negant Eulogius apud Photium Cod. 182. & Pacianus lib. de pœnitent. Confer Jo. Felli Episcopi Oxoniensis notas ad Cypriani Epist. 61. p. 145.

g) Nicephorus Lib. I. cap. 1. & lib. XI. cap. 14.

h) Gregorius M. VI. 31. Epist. ait Sozomeni Historiam Ecclesiasticam ab Apostolica sede non recipi, qvod *Theodorum* Mopsvestiæ laudat. Hinc Jo. Jacobus Hofmannus in Lexico universali putat à Gregorio per memoriæ lapsum, Sozomenum nominatum esse pro Socrate. Videtur itaqve Hofmannus existimasse Theodorum hunc cui opus suum Socrates inscripsit, & qvem laudat II. 1. & IV. 48. esse Theodorum Mopsvestenum. Sed is jam A. C. 430. obierat, & Socrates Theodorum suum post A. C. 439. alloqvitur.

i) Socrates ipse VII. ult. Ait autem Historiam suam complecti Annos 140. numerum rotundum ita præferens accurato, qvi est 133.

k) *Rufini* libros duos Historiæ Ecclesiasticæ, qvos ab Arii initio ad Theodosii M. obitum productos non accurato valde studio, atq; ut Valesio in vita Socratis videtur, memoriter composuit, inscripsitqve Chromatio Aqvilejensi Episcopo, è latino *Græce* ver-

ex melioribus in qvæ incidit monumentis emendavit qvæ perperam ille tradiderat, & librum primum ac secundum, qvibus pleraqve Rufini expresserat, de integro novos fecit. Passim qvoqve ostendit multum se tribuere *Sabino* Macedoniano l) à qvo & ipso subinde deceptum viri docti, arguunt. Merito tamen judicii & industriæ laus ei relinqvitur, qvam pro cæteris argumenti illius scriptoribus Socrati Valesius vindicat. Socratem libenter seqvitur Sozomenus, ne de Nicephoro dicam, qvi integrum prope in Historiam suam transtulit. *Gra-*

verterunt *Gelasius* Cæsareensis & *Cyrillus* Hierosolymitanus, teste Photio Cod. 89. Rufini Historia usum se fuisse testatur Socrates lib. 2. cap. 1. nec diffitetur in libro primo & secundo Historiæ suæ, vestigiis ipsius prius institisse. Sed postea Athanasii scripta & clarorum illa ætate Virorum Epistolas nactus, intellexit pleraqve à Rufino tradi perperam & falso, itaqve totum suum librum primum & secundum non dubitavit *ἄνωθεν ὑπαγορεῦσαι novos ex integro dictare*, atqve locupletare libello depositionis Arii, & Imperatoris Constantini Epistolis. Socratem usum fuisse Græca Rufini versione contendit Henr. Dodwellus de jure Laicorum sacerdotali pag. 278. Theodoritum Petavius in diatriba de potestate consecrandi p. 83. atqvi ambo unum locum Rufini diversimode interpretantur, itaq; saltim alteruter ipsorum functus ipse loco interpretis fuerit. In Actis septimæ Synodi sive secundæ Nicænæ, actione prima T. 3. edit. Binianæ p. 494. afferuntur qvædam Græce ex Rufini Historia Ecclesiastica, verum qvæ non apud Rufinum sed Socratem lib 2. cap 27. & 38. iisdem verbis leguntur, ut etiam Valesius observavit. At enim qvod ab illo viro doctissimo est omissum, in iisdem Actis pag. 401. producitur Græce locus prolixior *ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Ῥουφίνου πρεσβυτέρου Ῥώμης* ad verbum translatus ex Rufini lib. 1. Hist. cap. 28. seq.

l) Godfridus Hermantius præf. ad vitam S. Athanasii: *Plusieurs celebres auteurs de nostre siecle avoient déja remarqué un tres grand nombre de fautes dans l'histoire de* Socrate, *dont* Sozomene *n'a presque esté que le copiste. Et en effet cet Historien aiant suivi en plusieurs rancontres un ancien auteur nommé* Sabin, *de la secte des Macedoniens, il ne faut pas s'etonner, qu'il se soit égaré sous la conduite de ce guide, que l'on peut presumer raisonnablement, n'avoir pas esté fort fidelle.* De Sabino illo Macedonianorum Heracleæ in Thracia Episcopo, cujus *συναγωγὴν τῶν συνοδικῶν* sive *Actorum Synodicorum collectionem* (à Concilio Nicæno usqve ad Valentis tempora, sub qvo vel sub Gratiano scripsisse videtur) laudat Socrates pag. 22. 31 92. 95. 146. 182. 204. 224. 231. Illam MStam CPoli ante hos centum & qvinqvaginta adhuc annos latuisse ex Verderio notat Possevinus in Appendice ad apparatum sacrum. Plura de Sabino vide apud Tillemontium Memor. Hist. Eccles. Tom. VI. parte 2. p. 504. seq. Stephanum le Moyne ad Varia sacra p. 783. & B. Ittigii Historiam Concilii Nicæni pag. 38. seq. ubi refellit Sandium qvi in nucleo Hist. Eccles. pag. 166. Sabino illi tribuit *συναγωγὴν καὶ ἔκθεσιν τῶν ἁγίων πασῶν συνόδων* qvam Ravius ex oriente secum attulit, atqve Usserius refert ad Photium Tyri Episcopum, qvi interfuit Concilio Chalcedonensi. Anonymum vocat Seldenus pag. 68. 89. ad Eutychii Origines Alexandrinus,

Græce primus hos libros una cum Eusebio, Sozomeno, Theodorito Eclogis Theodori Lectoris atqve Evagrio in lucem edidit Rob. Stephanus. Paris. 1544. fol. typis regiis.

Latine primus qvodammodo vertit Socratem, Sozomenum & Theodoritum in unum corpus *Historiæ tripartitæ* libris XII. distinctum contrahendo *Epiphanius Scholasticus*, sub sexti sæculi initia, auspiciis Cassiodori, qvi hoc testatur in præf. ad illam Historiam, & cap. 17. libri de divinis lectionibus. Historia illâ tripartita usus jam medio sexto sæculo fuit Liberatus Carthag. Archidiaconus in breviario Hist. Nestorianæ cap. 2. At Rufinum ex Historia tripartita suam Eusebii continuationem hausisse, error est B. Rhenani, à B. Ittigio pag. 712. de Bibliothecis Patrum recte notatus, cum Socrate ipso Theodorito ac Sozomeno antiqvior Rufinus fuerit. Prodiit Historia tripartita Parisiis sine anni nota in octavo apud Franciscum Regnault, & postea ex *Beati Rhenani* recognitione Basil. 1523. 1528. 1533. 1539. 1568. atq; Francof. 1588. fol. una cum Historia Ecclesiastica Eusebiana qvam Rufinus vertit & duobus libris continuavit. Deniqve *Jo. Garetius* Monachus Benedictinus in nova Operum Cassiodori editione Historiam tripertitam ad MSS. Codd. recensuit, & locorum Socratis, Sozomeni & Theodoriti qvæ Epiphanius interpretatur paginas, ex Valesiana editione, utili instituto annotavit. Rothomag. 1679 fol. *Gallicam* versionem Ludovici Cyanei, Paris. 1568 fol. apud Ægidium Gourlinum excusam memorat Franciscus à Cruce in Bibl. Gallica pag. 293. *Germanice* cum Eusebio & Rufino, Casp. Hedione interprete prodiit Tripartita Argentorat. 1545. fol.

Versio latina *Wolgangi Musculi* prodiit Basil. 1549. 1557. 1594. fol. cum Eusebio, Sozomeno, Theodoro Lectore, Evagrio atqve Dorothei Tyrii vitis Prophetarum & Apostolorum ex ejusdem Musculi interpretatione, & Theodoriti Hist. Eccles. ex versione Joach. Camerarii.

Johannis Christophorsoni Cicestriensis Episcopi, qvi Eusebium, Socratem, Theodoritum, Evagrium, & exceptis tribus postremis libris à *Suffrido Petri* suppletis Sozomenum vertit, sed ad Socratem interpretandum nullos, ut observat Valesius, Codices MSS. adhibuit, Paris. 1571. Colon. 1581. fol. & ex *Jo. Jacobi Grynæi* recognitio-

gnitione atqve cum ejus notis Basil. 1570. fol. & apud * Sebast. Henricum Petri 1611. fol. Socrates & Sozomenus ex Christophorsoni versione, cum Suffridi Petri supplementis scholiisqve, in Bibliothecis Patrum T. 5. Colon. & T. 7. Lugd.

Græce & latine Socrates cum Christophorsoni versione, junctus Eusebio, Sozomeno, Theodoreto atqve Evragio vidit lucem Genev. 1612. fol. Inde *Henricus Valesius* ex Regio MS. qvo Rob. Stephanus usus fuerat, & Variis Lectionibus Codicum Florentini Bibl. S. Laurentii, & Sfortiani Bibl. Vaticanæ, nec non ex Leonis Allatii MS. Theodoro Lectore qvi in Historiam suam tripartitam plura libri 1. & 2. Socratis transtulit, hunc scriptorem castigavit, & cum Sozomeno, latina versione nova atqve eruditis notis illustratum vulgavit Paris. 1668. f. qvæ editio recusa Moguntiæ 1677. f. Eo ipso anno Parisiis scriptores Hist. Ecclesiasticæ ex Valesii versione, latine, Græco textu notisqve interpretis omissis prodierunt. Editioni Græcolatinæ qvam dixi lucem vidisse Moguntiæ, novus A. 1695. titulus præfixus est, Amstelodamum præ se ferens.

Gallice Socrates & Sozomenus Ludovico Cousino interprete, Paris. 1676. 4. Confer Ephemerides Parisienses illius anni p 101. sq. ubi hallucinationes qvædam Socratis notantur, qvemadmodum & ab Elia du Pin T. 4. Bibl. scriptorum Eccles. p. 79.

Hæc de Socrate, *scriptore* (ut non abre judicat Stephanus le Moyne prolegomenis ad Varia sacra) *satis accurato*. Ex ejus Historia Ecclesiastica affertur aliqvid in Synodo septima (Nicæna II.) Act. 1. T. 3. Binii pag. 492.

XXXI. *Salamanes* a) *Hermias* SOZOMENUS, narrat avum suum patre Ethnico natum, Betheliæ Gazæorum vico primum

* Vide hanc editionem recensitam in B. Doctoris mei Ittigii libro de Bibliothecis Patrum pag 737.

a) Ita nomen hujus scriptoris effert Theodorus Lector & Photius Cod. 30. Ac Salamanis qvidem nomen, qvo Monachus appellatur apud Sozomen VI 32 \ III. 15. potest ei hæsisse ab uno è majoribus, qvos è Palæstina ortos scribit V. 15. Vide Valesium in Sozomeni vita & in notis pag. 98. Alii vocant *Hermiam Sozomenum*, Salaminium; ut Codices duo MSS. eodem Valesio teste, & Nicephorus Callistus in πίναξι sive indice capitum: vel *Hermiam Sozomeni* ut in jure Græco Romano pag. 293, & 295. ὁ Σωζομενῦ ἑρμείας, qvod interpres vertit: *Hermias Sozomeni Filius*.

cum toto domo sua Christianam fidem amplexum esse, & postea ingenio & doctrina, atqve interpretandis sacris literis b) valuisse. Ipse vero, scholasticus sive caussidicum agens CPoli, c) molestias fori dispunxit commentando aliqvid ac componendo, & non diu ut videtur post Socratem * scripsit, ac Theodosio Juniori Imp. dedicavit *libros IX. Historiæ Ecclesiasticæ* ab A. C. 323. ad 439. ** sive à tertio Consulatu Crispi & Constantini Cæsarum, usqve ad Consulatum XVII. jam dicti Theodosii. Hoc cum ipse Sozomenus perspicue d) testatur, certum est libros plures ab eo scriptos non esse qvam hodie exstant, neqve postremum librum ulterius ab auctore productum qvam nos hodie habemus. Nam inventio reliqviarum Zachariæ Prophetæ qvæ capite ultimo libri IX. narratur, contigit Consulatu Theodosii junioris decimo septimo, e) ut Marcellinus in Chronico testatum reliqvit. Qvod porro Gregorius M. lib. VI. Epist. 31. *In Historia*, inqvit, *Sozomeni, de quodam Eudoxio qui Constantinopolitanæ Ecclesiæ Episcopatum arripuisse dicitur, aliqua narrantur. Sed ipsam quoque Historiam sedes Apostolica suscipere recusat, quoniam multa mentitur, & Theodorum Mopsvestiæ nimium laudat, atque usque ad diem obitus sui magnum Doctorem Ecclesiæ fuisse perhibet.* Non dubium est Theodoritum f) pro Sozomeno dicere voluisse, cum in Theodorito ista legantur V. 39. Sic Svidas in Ἀγαπητὸς pro Philostorgio allegat Eusebium: In Actione 1. Synodi septimæ pro Socrate citatur Historia Ecclesiastica Rufini, & in jure GræcoRomano pag 295. pro eodem Socrate Sozomenus.

b) Sozomenus lib. V. cap. 15. p. 617. διέπρεπε δὲ ὁ ἐμὸς πάππος ἐν ταῖς ἐξηγήσεσι τῶν ἱερῶν γραφῶν εὐφυής τε ὢν καὶ οἷος γνῶναι ἃ δεῖ, καὶ κατὰ λόγον μετρίως ἠγμένος, ὡς καὶ ἀριθμητικῆς μὴ εἶναι ἄμοιρος.

c) Idem lib. II. cap. 3. pag. 446. οἷά τε Ἀκυλίνῳ ὑπῆρξεν ἀνδρὶ εἰσέτι νῦν ὑμῖν συνδιατρίβοντι καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς δικαστηρίοις δίκας ἀγορεύοντι &c.

* Valesius in Sozomeni vita, Caveus in Hist. literaria, Elias du Pin T. 4. Bibl. scriptor. Eccles. pag. 80. ubi hallncinationes qvasdam Sozomeni notat.

** Male in Kœnigii Bibl. usqve ad A. 1423.

d) Sozomenus in præfat. pag 397.

e) Confer Combefisii Bibliothecam Concionatoriam T. 1. p. 16. 17. & T. 7. p. 582.

f) Melch. Canus XI. 6. Locor. Theolog. pag. 544. Combefisius T. 1. Bibl. Concionatoriæ pag. 16. 41. Valesius ad veterum testimonia de Sozomeno, Garnerius in auctario Theodoriti pag. 192. Licet aliud visum Baronio ad A. 434. num. 4. & ad Martyrolog. Rom. 23. Dec. Vossio de Hist. Græcis, Miræo in Bibl. scriptorum Eccles. Raynaudo in lib. contra Cyriacos sive Dominicanos & Paschalio Qvesnello diss. 2. ad Leonem M. pag. 258. Agnoscit etiam Gregorii de Sozomeno censuram Anastasius Bibl. in præfat. Hist. Ecclesiasticæ.

nus. Qvid itaqve incredibile, hallucinatam ſimiliter Gregorii memoriam, *cujus auctoritas tamen tanta non eſt* g) *ut ad ipſius nutum vel Sozomenum vel Theodoritum manibus excutere debeamus. Certe hæc de Sozomeno Gregorii M. cenſura non impedivit, quin in Concilio Florentino ſeſſ. 2. & hucusque magnus illius Hiſtoriæ uſus inter eruditos fuerit, ut Petrus Guſſanvillæus in notis ad illam Gregorii Epiſtolam obſervat.* Novatianis perinde ut Socratem faviſſe, multi notarunt, unde ejusdem cum illo fuiſſe ſectæ ſcribit Labbeus T. 2. de Script. Eccleſ. p. 372.

De Hiſtoria Tripartita *Epiphanii* Scholaſtici qvi tamen ex libro Sozomeni ultimo nihil in illam retulit, & de verſionibus latinis *Wolfg. Muſculi*, & qvi morte præventus tres poſtremos libros *Suffrido Petri* transferendos reliqvit, *Johannis Chriſtophorſoni*, atqve accuratiſſima *Henrici Valeſii*, nec non de Græcis & Græcolatinis Sozomeni editionibus verſioneqve Gallica, jam dictum eſt in Socrate, cui ſemper jungi ſolet, & cujus veſtigiis libenter videtur inſiſtere, licet nusqvam nominet, & non raro recedat ab ejus ſententia, plura etiam ab eo omiſſa ſuppleat, & de Monachis atqve Eremitis utpote inter Monachos verſatus & ab eis inſtitutus * velut in grati animi documentum haud pauca attexat Socrati prætcrita. Socratem judicio, Sozomenum ſtyli elegantia qva Xenophontem referre voluit, præſtare viri docti obſervant. Valeſius ad Græca emendanda præter Codicem Regium, qvem expreſſerat Rob. Stephanus, conſuluit etiam meliorem Fuketianum, atqve Varias lectiones ex Codice Allatiano Theodori Lectoris, qvi Socratis, Sozomeni qvem *τὸν μακάριον Σωζόμενον* vocat, & Theodoriti Hiſtoriam in compendium miſit.

Scripſerat Sozomenus etiam *libros duos de rebus ab adſcenſu CHriſti usque ad Licinii exauctorationem*, ut ipſe in præfat. Hiſtoriæ ſuæ p. 401. teſtatur, ex Clemente, Hegeſippo, Africano & Euſebio maxime compendium iſtud compoſuiſſe ſe teſtatus. Sed illud non amplius exſtat.

Petrus Lambecius ab eoqve perſvaſus W. E. Tenzelius Sozomeno tribuunt etiam *irriſionem Gentilium* qvam ſub *Hermiæ* nomine habemus. Sed de illa parum veriſimili doctorum Virorum conjectura vide ſi placet qvæ notavi cap. 1. pag. 96. 97.

Q 2 Fuit

g) B. Ittigius præf. ad ſelecta capita Hiſtoriæ Eccleſ. ſæculi ſecundi §. VI.

* Valeſius in notis pag. 29.

Fuit & alius Sozomenus Præfecti domesticus ad qvem Isidori Pelusiotæ Epistola 300. libri I. Alius item junior, Presbyter Pistoriensis, & Florentiæ educatus, qvi latino sermone scripsit Chronicon ab Orbe condito usq; ad A.C. 1292. testatus se adjutum benevolentia Vespasiani librarii, urbis Florentinæ civis, qvem laudat in fine Voluminis prioris. Vide Mabillonii iter Italicum pag. 174 qvi hoc Chronicon MS. duobus magnis Voluminibus evolvit in Abbatia Fesulana.

XXXII. THEODORITUS Cyri, civitatis in Syria, Episcopus circa A.C. 458. defunctus, præter alia scripta (de qvibus alibi) composuit * A. C. 450. ineunte, *libros quinque Historiæ Ecclesiasticæ*, in qvibus veluti suppleturus omissa à Socrate ac Sozomeno, eam similiter perducit ab hæresi Arii usqve ad principatum Theodosii junioris. Neqve plures libros, nec longius productam Theodoriti Historiam legerunt Evagrius, Epiphanius Scholasticus, Photius Cod. 31. Nicephorus &c. qvanqvam Gennadius de Script. Ecclesiast. cap. 89. libros decem memorat, qvos produxerit à fine Historiæ Eusebii & vicennalibus Constantini M. ad suum usqve tempus, usqve ad imperium Leonis senioris sub qvo & mortuus sit. Sed sive fallus fuit Gennadius ut Valesio videtur, sive qvinqve libros posteriores alius nescio qvis Theodorito subjunxit vel supposuit, qvæ est sententia Jo. Garnerii in Auctario, ubi de Theodoriti scriptis pag. 249. seq. sane ipse sub extremum libri qvinti testatur se in morte Theodori Mopsvesteni A.C. 427. Historiam suam claudere. Eqvidem qvæ Theodorus lector & Johannes Damascenus lib. 3. de imaginibus ex Theodorito referunt, juniora sapiunt tempora & in qvinqve illis libris haud leguntur, ut Garnerius etiam de juniore aliqvo Theodorito Historico cogitaverit, qvem suspicatur Episcopum Cariæ Alindensem qvi interfuit Synodo CPol. sub Menna A.C. 536. sed illius scripta si qvæ fuere, non potuere Gennadio Massiliensi cognita fuisse. Meminit Historiæ suæ Ecclesiasticæ Theodoritus ipse lib. IV. hæreticarum fabularum cap. 1. & 2. Consilium autem qvo Garnerius p. 193. putat à Theodorito scriptam Historiam & hæreticarum fabularum libros, ut sub veteribus nominibus adversarios suæ ætatis perstringeret, merito parum verisimile videtur B. Ittigio præf. ad Hist Ecclesiasticæ sæculi secundi capita pag. VIII. seq. Claudit opus Index Episcoporum

* Confer Eliam du Pin T. 4. Bibl. scriptorum Eccles. pag. 94.

porum in Patriarchalibus ſedibus Romæ, Antiochiæ, Alexandriæ Hieroſolymorum & CPolis, qvem Sirmondus ſed minus emendatum edidit, & Jo. Heſſels apud Robertum Cocum multo poſterioris ſcriptoris eſſe ſcribit.

Primus Theodoreti Hiſt. Eccleſiaſticam edidit *Græce* ex Codice bonæ notæ Beatus Rhenanus ad calcem Hiſtoriæ Euſebio Rufinianæ & Tripartitæ, adjunctis Victoris Vitenſis libris III. de perſecutione Vandalica & Annonymi excerptis ex Nicephori Calliſti Hiſtoria, incerto interprete. Baſil. apud Hieron. Frobenium 1535. fol. Inde cum Euſebio & aliis lucem vidit Græce Pariſ. 1544. fol. typis Rob. Stephani Regiis duobus Codd. MSS. uſi.

Latine, poſt *Epiphanii* Scholaſtici abbreviationem, vertit *Joachimus Camerarius*, cujus interpretatio Juſto Jonæ dicata prodiit primum A. 1536. ab eo tempore ſæpius, etiam inter alia Theodoreti opera, vulgata latine: perinde ut cum aliorum Hiſt. Eccleſiaſticæ ſcriptorum verſionib⁹ *Jo. Chriſtopherſoni* interpretatio recuſa eſt, ut ſupra in Socrate dixi, ubi etiam de editionibus, verſionibusq; Germanica & Gallica *Hiſtoriæ Tripartitæ*, & de *Henr. Valeſii* verſione latina ſcriptorum Hiſt. Eccleſiaſticæ, qvæ ſine Græco textu & notis præla evaſit Pariſ. 1677. fol.

Græce & latine cum *Jo. Chriſtopherſoni* verſione inter ſcriptores Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ vulgata eſt iterum Genev. 1612. fol. Inde cum interpretatione nova *Jac. Sirmondi*, ſive ex Camerarii potius & Chriſtophorſoni conflata, qvi ad eoſdem binos Codices Bibl. Regiæ qvibus uſus Stephanus fuerat, Græca recenſuit, legitur in luculenta editione Operum Theodoriti Pariſ. 1642. fol. Tomo tertio. Deniqve *Henr. Valeſius* Græca caſtigavit ad Varias Lectiones Codicis Saviliani, qvas Uſſerius, atqve ad Hiſtoriam Tripartitam Theodori Lectoris, cujus ἀντιγραφίας Allatius ad eum miſit. Addidit etiam verſionem novam, cum Sirmondianam ferri qvibusdam in locis non poſſe obſervaſſet, & cum eruditis notis ſuis Theodoritum ita vulgavit præmiſſum Hiſtoriis Evagrii, Philoſtorgii & Theodori Lectoris. Pariſ. 1673. fol. recuſum Mogunt. 1679. Amſt. 1695. fol.

Gallice poſt antiqviorem *Martini Matthæi*, Prioris in Monaſterio Novo apud Pictavos interpretationem, vertit *Ludovicus Couſinus*, Valeſii fere veſtigiis inſiſtens, Pariſ. 1576. 4. una cum Evagrio.

XXXIII. EVAGRIUS Epiphanienſis a) Syrus, Scholaſticus b) & ipſe, ſive (perinde ut Socrates & Sozomenus) cauſſarum in foro Patronus c) Antiochiæ vixit, atqve Gregorio Epiſcopo Antiocheno d) charus fuit, à Tiberio Conſtantino Imp. etiam auctus qvæſtura, & à Mauricio Tiberio Codicillos honorariæ præfecturæ e) conſecutus. Scripſit in eadem ut credibile eſt Antiochenſi urbe, & ſexgenario propior abſolvit f) *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ libros ſex* à temporibus in qvibus Socrates & Theodoritus deſierant, ſive ab Epheſina Synodo qva damnatus eſt A. C. 431. Neſtorius, ad annum usq; Mauricii Imp. duodecimum g) qvi annus cœpit A. C. 593. die XIII. Auguſti. Allegat ſubinde Hiſtorias qvibus uſus eſt Rhetorum, *Priſci*, *Euſtathii* Epiphanienſis, *Zachariæ*, *Procopii & Johannis* qvi in Juſtini ſenioris anno ſeptimo Hiſtoriam ſuam clau-

a) Evagrius III. 34. *τὴν ἡμετέραν ἐπισκοπῶν Ἐπιφάνειαν, ἣ τὸν Ὀρόντην σύνοικον ἔχει.* Hinc apud Nicephorum pro *Εὐάγριος ὁ ἐπιφανὴς*, Valeſius legit *ὁ Ἐπιφανεύς.*

b) Photius Cod. 29. *ἀνεγνώσθη Εὐαγρίου σχολαστικοῦ, ἀπὸ Ἐπάρχων, πόλεως δὲ Ἐπιφανοῦς τῆς κατὰ τὴν κοίλην Συρίαν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ἐν τόμοις ἕξ.*

c) Antiochiæ vixiſſe ex pluribus Evagrii locis recte Valeſius obſervat, qvod vero ex primariis Antiochiæ civibus hunc ſcriptorem fuiſſe colligunt viri docti ex eo qvod lib. VI. cap. 8. refert totam civitatem diem nuptiarum ejus feriatum habuiſſe, eiqve fauſta apprecatam eſſe, hoc in Valeſii qvidem verſione reperio, ſed Græca alium puto habere ſenſum. Ait nempe Evagrius nuptias ſe celebraſſe cum virgine ſponſa die novilunii, qvo tota civitas feriabatur, non certe propter Evagrii nuptias ſed ob ſolenne novilunii tempus. *Ἐμοῦ κατὰ τὴν ἕνην καὶ νέαν ἡμέραν τοῦ ὑπερβερεταίου μηνὸς κόρην παρθένον νυμφεύοντος, καὶ τῆς πόλεως ἑορταζούσης καὶ δημοτελῆ πανήγυριν ἀγούσης περί τε τὴν πομπὴν καὶ τὴν παστάδα.* Igitur *παστὰς* non de thalamo nuptiali neqve *πομπὴ* de nuptiali pompa intelligi debet, ſed de epulis & pompa qvibus novilunium celebrare mos erat.

d) Evagr. lib. VI. cap. 7. & ult. ubi propter relationes nomine Gregorii Epiſcopi Antiocheni ſcriptas, ab Imperatoribus duplici dignitate auctum ſe teſtatur.

e) Idem lib. VI. cap. ult.

f) Lib. IV. cap. 29. ait Evagrius ſe iſta ſcribere anno ætatis ſuæ 58. Idem libro III. cap. 33. refert ſe ſcribere anno Antiochenorum 641. His ſi detrahas annos 48, qvibus æra Antiochena Chriſtianam prævertit, habes A. C. 593. Cœpit enim æra Antiochena à confirmata illis à Julio Cæſare avtonomia menſe Octobri Anno U. C. 704. Vide Henr. Noris de Epochis Syro Macedonum pag. 159.

g) Confer Valeſium in Evagrii vita, & Henricum Noris diſſ. de qvinta Synodo, paragr. 3.

clausit, (vide IV. 5.) nec non *Zosimi.* ** A fabulosis narrationibus non nimis alienum esse Evagrium scribit Casaubonus Exerc. XIII. 31. ad Baron. pag. 258.

De editionibus & latinis interpretibus *Musculo*, *Christophorsono* & *Valesio*, Gallicoqve *Cousino*, videri possunt qvæ jam in Theodorito dixi, cujus Historiæ Evagrius subjungitur. Tantum addam, qvod Valesius ad Græca emendanda præter Regium codicem qvem Rob. Stephanus expressit, usus est variis Lect. Codicis MS. optimi Florentini in Bibl. Laurentiana, in qvo Socrates etiam continetur: & Codice altero non valde vetusto qvidem, sed minime tamen contemnendo Dionysii Tellerii, Archiepiscopi Rhemensis.

Scripsisse præterea se Evagrius lib. VI. cap. ult. testatur *alterum volumen*, ἕτερον τεῦχος, in qvo ἀναφοραὶ, ἐπιστολαὶ, ψηφίσματα, λόγοι τε καὶ διαλέξεις: *relationes*, (Gregorii Episcopi Antiocheni nomine scriptæ) *Epistolæ*, *decreta*, *orationes & disputationes*, aliaqve. In hoc opere puto etiam extitisse *gratulationem* (ejusdem forte Gregorii scriptam nomine) ad Mauricium Tiberium *de nato Theodosio filio.*

Philippus Labbeus in Bibl. nova MSS. pag. 91. refert se vidisse tractatum Evagrio Scholastico adscriptum περὶ διαφόρων λογισμῶν, distributum in capitula qvinqvaginta. Sed verisimillimum est, alterius esse *Evagrii Pontici*, cui etiam recte vindicat Combefisius in Bibl. Concionatoria qvæ in Catena ad Lucæ X. de eo qvi incidit in latrones, & ad Lucæ XIX. de minarum distributione, Evagrio Scholastico perperam Corderius tribuit. Ponticus etiam intelligendus, qvi in aliis Catenis Evagrius allegatur, ut in Jobum, in Proverbia, in Catena MS. in Acta &c. De illius Evagrii Pontici scriptis vide Casimiri Oudini supplementum de Scriptoribus Eccles. pag. 48. seq. & doctissimum Caveum ad A. C. 380. atqve adde Suidam in μοναχός. Ejus μοναχικὸν respicit etiam Socrates VII. 17. Huic

** Alios Historicos complures laudat V. c. ult. *Characem*, *Theopompum*, *Ephorum*, *Dionysium* Halic. *Polybium* Megapolitanum, *Apianum*, *Diodorum* Sic. *Dionem* Cassium, *Herodianum*, *Nicostratum* Trapezuntium Sophistam, *Dexippum*, *Eusebium* qvi ab Octaviani, Trajani & Marci rebus exorsus Historiam ad Imp. Cari obitum produxit, *Arianum*, *Asinium Quadratum*, *Joannem* civem ac cognatum suum & *Agathiam*.

Huic Evagrio scripta nonnulla, qvæ sub S. Nili Ascetæ nomine leguntur, tribuenda esse non diffitetur Josephus Maria Svaresius pag. 613. ad Nili opuscula à se edita testatus in MSS. Codicibus scripta amborum ita misceri confundiqve, ut ægre discerni qveant. Idem confirmat Cotelerius notis ad T. 3. monumentor. Ecclesiæ Græcæ pag. 544. seq. Evagrii scripta ab discipulo ejus *Rufino* versa latine plerosqve in Occidente lectitare, uti Græca eos qvi in Oriente habitant, scripsit Hieronymus ad Ctesiphontem. Plura etiam versa à se testatur, *Gennadius* de Script. Eccles. cap. 11. Idem est Evagrius Monachus *Scithensis*, cujus Ascetica & Ethica, Gnomas de Passionibus animæ rationalis, & ad Anatolium de peccatis principalibus & περὶ ὀκτὼ λογισμῶν memorat Labbeus loco laudato. Alius fuit Evagrius, Episcopus *Antiochenus*, à qvo vitam Antonii de Græco Athanasii versam, qvæ etiamnum exstat, (vide supra cap. 1. pag. 303.) memorat Hieronymus Epist. ad Florentium & cap. 125. de scriptoribus Eccles. Alius cujus *altercationem Simonis Judæi & Theophili Christiani* laudat Gennadius cap. 50. & ex eo Honorius Augustod. p. 427. Alius Episcopus *CPolitanus* à Valente Imp. actus in exilium. At apud Marcianum Capellam p. 2. pro Evagrio Citharista legendum Oeagrius.

XXXIV. THEODORUS ἱστοριογράφος Κωνσταντινουπόλεως laudatur a Joanne Damasceno lib. 3. de imagg. pag. 386. editionis insignis Leqvinianæ, qvi p. 380. præterea ἀναγνώστην sive *Lectorem* CPoli fuisse refert, qvod firmant etiam Nicephorus lib. I. c. 1. Hist. Auctor παραστάσεων χρονικῶν in Combefisii Originibus CPol. pag. 19. cui vocatur Θεόδωρος χρονογράφος ἀναρρωσθεὶς ἀναγνώσμασιν & Suidas, qvi Theodorum vocat τὸν ἀπὸ ἀναγνωστῶν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Hic Justino & Justiniano ut videtur imperantibus clarus *duobus libris* scripsit *Compendium Historiæ Ecclesiasticæ* Tripartitæ ex libris *Socratis*, *Sozomeni ac Theodoriti* qvod exstat à vigesimo anno Constantini M. usqve ad obitum Constantii. Nam qvamvis lucem hactenus non vidit, Græce tamen MS. fuit apud Allatium, qvi edere voluit, cujus codicis variis lectionibus Sam. Tennulii, Professoris Noviomagensis, manu descriptis feliciter usus est Valesius ad eluendas ex trium virorum illorum Historiis mendas, qvi etiam procemium Græce ac latine publicavit post præfat. ad Theodor. Nescio an Allatii ille liber descriptus fuerit è codice Veneto S. Marci, cujus mentionem faciunt Possevinus & in Catalogo MSS. Venetorum

torum Thomasinus. Certe videtur extrema parte mancus fuisse, qvia Historiæ telam non usqve ad extrema junioris Theodosii perseqvitur.

Præterea composuit & ipse suo marte *Historiam Ecclesiasticam, libris* itidem *duobus*, ab extremis temporibus Theodosii junioris, in qvibus desinunt Socrates, Sozomenus & Theodoritus, ad Justinum Imp. Seniorem usqve. Hi libri duo ipsi qvidem jam diu est, qvod interciderunt. Exstant tamen ex illis ἀπὸ φωνῆς Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου * excerpta, *Nicephoro Callisto* dictante servata. Græce prodiere cum Eusebii & aliorum Historia Ecclesiastica, ex codice Regio (qvo solo etiam Valesius usus) Paris. 1544. fol. *Latine* vertit *Wolfg. Musculus*, cujus interpretatio, ut Bibliothecas Patrum & alias latinas Historicorum Ecclesiasticorum editiones supra in Eusebio recensitas mittam, exstat etiam in Græcolatina Genevensi 1612. fol. Novissime cum versione & præclaris notis *Henr. Valesii*, qvi fragmenta etiam Theodori alia ex Svida, Theophane, Damasceno & Synodo septima subjunxit, ad calcem Theodoriti, Evagrii ac Philostorgii de qvorum editionibus jam dixi. Addendum & Historiæ Ecclesiasticæ ἀποσπασμάτιον de expositionibus fidei, qvod è Bibl. Vaticana produxit & cum versione sua edidit Josephus Maria Svaresius ad S. Nili opuscula pag. 614. Tum qvæ è Theodoro Lectore afferuntur in Originibus CPolitanis à Combefisio illustratis. Ubi vero Damascenus III. de Imaginibus pag. 375. laudat τόμον sive librum Theodori Historiæ Eccles. qvartum, secundus horum venit intelligendus, qvia priores qvos memoravi duos compendii ex Socrate Sozomeno ac Theodorito simul computavit, perinde ut Svidas, qvi à Constantini temporibus ad Justinianum pertexuisse historiam Theodorum scribit. Ita in actione I. Synodo VII. T. 3. edit. Binianæ p. 494. ubi laudatur liber qvintus, Valesius ad Theodorum pag. 580. monet πρώτου pro πέμπτου esse legendum. Alius locus producitur in eadem Synodo septima, sive Nicæna secunda, Actione V. pag. 609 seq.

* Valesius putat ne Nicephorum qvidem, plura alioqui inde in Historias suas derivaturum, integris Theodori Libris, sed excerptis istis solummodo usum esse, eaqve cuidam dictasse, atq; ideo dici ἀπὸ φωνῆς Νικηφόρου, uti Leontii liber de sectis à Theodoro Abbate dictatus amanuensi suo, inscribitur ἀπὸ φωνῆς Θεοδώρου τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἀββᾶ.

XXXV. NICEPHORUS CALLISTUS XANTHOPULUS, Callistides sive *Callisti Xanthopuli* F. Historiam suam obtulit Andronico Palæologo Imperatori jam seni, a) qvi A. C. 1327. septuagenario major obiit: ipseqve testatur eam se in juventute scribere aggressum, absolvisse cum annum ætatis 36. nondum emensus b) esset, adjutumqve Bibliotheca S. Sophiæ CPoli c) in qva florem ætatis transegit. Michaëlis Palæologi Imperatoris & Andronici nepotis meminit in catalogo Imperatorum CPol. d)

Λαμπρὸς Μιχαὴλ, Παλαιολόγος πρῶτος
ὄντως βασιλεὺς καὶ λόγοις καὶ πρακτίοις.
Ἀνδρόνικος παῖς, συνδρομὴ τῶν χαρίτων.

Qvin ad Imp. Joannis Cantacuzeni tempora pervenisse atqve adeo circa medium sæculi XIV, adhuc vixisse, ex Catalogo Patriarcharum, de qvo infra, cognoscas. Exstant *Historiæ Ecclesiasticæ libri XVIII.* (neqve plures tunc libros scripsisse se pag. 38. b. Nicephorus ipse auctor est) à nato CHRISTO ad interitum usqve Phocæ h. e. ad A. C. 610. ex Eusebio, Sozomeno, Socrate, Theodorito, Philostorgio, Theodoro lectore, Basilio Cilice, Evagrio (qvos pag. 35. nominatim laudat) aliisqve contexti. Igitur qvæ post argumenta librorum XVIII. seqvuntur Græce pag. 42. argumenta libri XIX. & seqventium usqve ad XXIII. & mortem Leonis Philosophi sive A. C. 911. ab alio auctore an Nicephoro ipso additam nec amplius exstantem Historiæ continuationem respiciunt, & ab interprete latino Jo. Lango sunt rejecta ad calcem operis. Qvemadmodum porro ob styli elegantiam *Thucydides Ecclesiasticus* hic Nicephorus audit Clariss. Schurz-

a) Nicephorus in dedicatione Hist. Eccles. ad hunc Andronicum pag. 20. καί σε οἴομαι διὰ ταῦτα καὶ ἐς μήκιστόν σοι βιώσιμον προσγενέσθαι. itaqve pag. 7. ἄνθος ὥρας non reddendum *ætatis flos & vigor* sed *flos venustatis*. Uti p. 24. d. ὁ Ἀρίστωνος male redditur *Aristonus*, cum vertendum sit *Aristonis F.* nempe Plato. b) Lib. 1. cap. 1. pag. 43.

c) Lib. 1. cap. 1. pag. 37.

d) Apud Philippum Labbeum in Protreptico Hist. Byz. p. 34. nam qvi ibi de junioribus Imperatoribus seqvuntur versus, ab alio fuerunt additi, itaqve neqve in altero Codice Regio, neqve in illo qvo usus Jo. Langus, leguntur.

Schurzfleiſchio, ita à B. Johanne Gerhardo ob fabulas e) qvas miſcet, *Theologorum Plinium* appellari video pag. 238. Methodi ſtudii Theol. Illius tamen pannis purpuram qvandoqve intextam ex bonis qvi periere ſcriptoribus, recte monet Labbeus T. 2. de S.E.p.102.

Prodiere libri illi XVIII. qvorum primæ literæ nomen Νικηφόρου Καλλίστου referunt, ex *Jo. Langi* Erphurdienſis verſione *latine* Baſil. 1553. fol. & ex altera ejus recognitione ibid. 1561. fol. cum ejus ſcholiis. tum Antvverp. 1560. Pariſ. 1562. 1573. Francof. 1588. fol. Pariſ. 1566. 8. duobus Vol. Sed & *Gallice* interprete *Jo. Gilloto*, Pariſ. 1567. fol. Deniqve *Græce & latine* Pariſ. 1630. fol. 2. Vol. cum Langi verſione, per *Frontonem Ducæum* ut habet titulus recognita, ſed Combefiſius in Bibl. Concionatoria *Langi*, inqvit, *recognoſcenda verſione & caſtigandis notulis quæ paſſim adſperſa ſunt, majorem Ducai diligentiam vellem, ni forte typographi in eum liberaliores fuere, ejusque præfixo nomine voluerunt libri pretium augere.* Græca à Ducæo deſcripta ſunt è Codice qvo olim uſus Langus, & qvi unicus creditur hodie ſuperare, qviqve ex Matthiæ Corvini Bibl. Budenſi direptus olim à Turcis, at CPoli redemtus ab homine Chriſtiano devenit in Bibl. Cæſaream f) Vindobonenſem, ubi hodieqve aſſervatur. Dicata editio Græcolatina Cardinali Richelio eſt, cum Imperatori (ut verſionem ſuam Langus) oblaturum ſe illam Ducæus promiſiſſet, ex cujus Bibliotheca Codicem Græcum acceperat. Vide Lambecium lib. 1. p. 158.

Alia Nicephori hujus ſcripta ſunt:

Σύνταγμα *de templo & miraculis S. Mariæ ad fontem* uno à CPoli ſtadio, qvod lib. XV. cap. 26. Nicephorus ſe ſcripſiſſe teſtatur, adhuc exſtat MStum in Bibliothecis Cæſarea & Vaticana. De Cæſareo Codice Jac. Gretſerus ad Codinum p. 282: *Extat Viennæ in Cæſarea Bibl. fortaſſis unicum totius Europæ exemplar, cui niſi cito ſuccurratur, (vidi enim & percucurri allatum Monachium & huc Ingolſtadium) penitus à blattis tineisq; corrodetur: & jam nunc aliquot locis ab aquis peſſime acceptum eſt, ita ut multa legi nequeant, præſertim ſub finem.* Vide & Neſſelium parte V. p. 153. 154. Vaticani Codicis meminit Lambecius ad Codinum pag. 199. & Allatius de Simeo-

R 2

e) Confer Caſaubonum Exerc. 1. in Baron. ſect. 17. Camerar. ad Joh. XI. 1. Bezam ad Act. I. 13. & Blondelli pſeudoIſidorum p. 37. Poſſevinum in Apparatu &c.

f) Confer Lambecium de Bibl. Vindob. lib. I. pag. 108. ſeq. 152. ſeqq. & lib. VIII. pag. 55.

meonum ſcriptis pag. 88. De templo illo & fonte miraculis celebri videndus Cangius in CPoli Chriſtiana lib. IV. pag. 183. ſeq. Extat & in eodem Bibl. Cæſareæ Codice Nicephori *Acoluthia* ſive *officium feſti Dedicationis templi hujus*, & *Canon* ſive *hymnus* cum antiqvis notis Muſicis.

Catalogus Imperatorum CPolitanorum, verſibus Jambicis, Græce è Codice duplici Regio, in Labbei protreptico Hiſt. Byz. pag. 34. In Codice qvem Jo. Langus evolvit, & qvalis Græce editus Baſileæ 1536. 8. ad calcem Epigrammatum ſacrorum Theodori Prodromi, qvemadmodum & in altero Regio, deſinit Catalogus hic in Andronico juniore. Cæteros ad Conſtantinum Palæologum usqve, recentior, ut fit, manus addidit.

Catalogus Patriarcharum CPolitanorum, verſibus Jambicis Græce in eodem Labbei protreptico pag. 35. ſeq. & ad calcem Epigrammatum Theodori Prodromi. Deſinit in 141. Calliſto, qvem Patriarcham conſtituit Jo. Cantacuzenus, ut ipſe Imperator narrat IV. 17. Hiſt. Seqvitur apud Labbeum alius Catalogus neſcio qvo auctore, non ſcriptus verſu ſed ſola nomina 149. Patriarcharum referens, ad Joſephum usq;, qvi Florentiæ in Concilio generali obiit non diu ante urbem captam à Turcis. At *ſeriem Patriarcharum CPol. oratione ſoluta fuſius conſcriptam* (qvam è membranis Bibl. Regiæ pariter vulgaſſe ſe ſcribit Labbeus T. 2. de S. E. & pagina etiam 34. protreptici Hiſtoriæ Byz. laudata, confirmatq; H. Warthonus appendice ad Hiſt. literariam Cavei) nusqvam reperio. Series Patriarcharum CPolitanorum ſub Nicephori CPolitani nomine ſæpius edita deſinit in Patriarcha 82. Ignatio Evnucho, ut in Nicephori ejus ſcriptis dixi.

Ad calcem Epigrammatum Theodori Prodromi, Græce excuſorum Baſil. 1536. 8. præter jam dictos Catalogos binos Imperatorum Patriarcharum CPol. occurrunt * ejusdem Nicephori Cal-

* Nota in his eſſe omnia illa, qvæ velut ſibi haud viſa Nicephori ſcripta ex Gvil. Eiſengrinii Catalogo Scriptorum Eccleſiaſticorum memorat Poſſevinus in apparatu, & præclarus Voſſius de Hiſt. Græcis pag. 308. Nota etiam Nicephorum Xanthopulum male à Calliſto diſtingvi in indice ad Meurſii gloſſarium Græcobarbarum. Nota tertio, in Rev. Jo. Gotfridi Olearii Bibliotheca ſcriptorum Eccleſiaſticorum Jen. 1711. 4. T. 2 p. 8. ridicule excuſum *Nicephori Catalogum meretricum Imperatorum CPol.* pro *Catalogo metrico*.

Callisti Xanthopuli *versibus Jambicis* descripta πάσης τῆς θείας γραφῆς σύνοψις.

Τὰ μετὰ τὰ Μακκαβαϊκὰ μέχρι Χριστοῦ καὶ αὐτῆς ἁλώσεως Ἱερουσαλήμ.
Ἅλωσις Ἱερουσαλὴμ ὡς ὁ Ἰώσηππος ἱστορεῖ.
Ἀσσυρίων, Περσῶν, Αἰγύπτου, Σύρων, Μήδων, Ἑλλήνων ἄνακτες.
Ἀθηναίων καὶ Κρητῶν ἄρχοντες.
Ῥώμης βασιλεῖς.
Ἑβδομήκοντα τοῦ Χριστοῦ μυστήλοι.
Εὐαγγελισταὶ καὶ Διάκονοι.
Αἱ μυρροφόροι καὶ μαθήτριαι Λόγου.
Οἱ καλλύνοντες ἐν λόγοις Ἐκκλησίαν sive *Catalogus SS. Patrum Ecclesiæ* qvem adscribere integrum, qvia brevis est, non gravabor:

Οἱ καλλύναντες ἐν λόγοις Ἐκκλησίαν,
Μέγας Διονύσιος Ἀρείου πάγου,
Μέγας Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρείας,
Τὸ πνευματικὸν τοῦ Βασιλείου στόμα,
Ὁ Γρηγόριος νοῦς τῶν βροτῶν ἡ περιπότης,
Γλῶττα μέλι ῥέουσα τοῦ Χρυσοστόμου,
Ἡ δαψιλὴς τε τοῦ Νυσσοῦ πανδαισία,
Ὁ βαθύνους Κύριλλος, Αἰγύπτου κλέος,
Καὶ λεπτὸς εἰς ἅπαντα Μαξίμου λόγος,
Ὁ τῆς Κλίμακος ἡ μεταρσίος βάσις,
Νεῖλος προφανῶς καὶ τὸ τοῦ Νείλου στόμα,
Ὁ Σύρος Ἐφραὶμ ἡ κατάνυξις λόγων,
Πανηγυριστῶν πατερικῶν βιβλία,
Καὶ Μεταφραστὴς ἡ γλυκύρροος χάρις,
Ἐν οἷς πᾶσι πέφυκεν ὑπερεξέχων
Ὁ χρύσεος ῥοῦς ἡ γλυκάζουσα βρύσις,
Ὡς ἄφθονον μάννα τι πάντας ἐκτρέφον,
Καὶ νέκταρ ἀθάνατον ἐκρέον πόσιν.

Οἱ τὰ μέλη πλέξαντες ὕμνων ἐνθέων, *Catalogus brevis Hymnographorum Ecclesiæ Græcæ*, qvem & ipsum integrum exhibui, in Catalogo Melodorum Græcorum, ad calcem Allatii de libris Ecclesiasticis Græcorum.

Συνοπτικὴ σύνοψις ἁγίων χρόνου sive *Menologium Sanctorum* breve, *versibus* (perinde ut qvæ jam memoravi) *jambicis*.

τελωδίυ σύνοψις ἀκριβεστάτη.

Volumen totum claudit εὐχὴ ἐξομολογήσεως, prosâ non versu.

Manu exarati etiamnum in Bibliothecis occurrunt hujus Nicephori hymni varii, ut χαιρετισμὸς *in B. Virginem.* Incipit: χαῖρε ἀσωτίρα τῶν νοερῶν.

Troparia duo, in eandem, ordine alphabeti: unum incipit, ἄχραντε παρθένε μήτηρ Θεῦ, πάσης ἀνθρωπίνης βοηθείας ἀπολυθείς. Alterum, ἄχραντε παρθένε, μήτηρ Θεῦ, ἡ δεδοξασμένη ὑπὲρ πᾶσαν φύσιν βροτῶν.

Συναξάρια εἰς τὰς ἐπισήμους τῦ τελωδίυ ἑορτὰς, *Synaxaria in præcipua Triodii festa quibus uniuscujusque eorum indicatur origo, qualitas & dispositionis ratio.* Combefisio qvidem in Bibl. Concionatoria judice *Triodium Græcorum Nicephorus pessime habuit, dum Synaxariis augendo suis, ipsius ac sequioris Græciæ erroribus infercit.* Pluribus hac de re conqveritur Leo Allatius qvem si placet vide diss. de libris Ecbris Ecclesiasticis Græcorum pag. 70. 92. seq. 115. 229. & contra Hottingerum p. 124. ac de Synodo Photiana p. 326. sq. 527. sq. Hæc Nicephori Synaxaria in lingvam Græcam vulgarem conversa à *Matthæo Cigula* Cyprio & *Maximo Margunio* Cytherorum Episcopo prodierunt Venet. apud Antonium Pinellum A. 1607. 1637. 1648. 4. Titulus est: συναξάρια ἤτοι βίοι ἁγίων ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γλώττας μεταφρασθέντα παρὰ Μαξίμυ ταπεινῦ Ἐπισκόπυ Κυθήρων εἰς κοινὴν ὠφέλειαν.

Nicephoro qvoqve Callisto velut auctori tribuere non dubitavit V. C. *Humfredus Hody* brevem librum qvem è MS. Barocciano edidit Græce & latine sub titulo: *Anglicani schismatis redargutio*, in qvo libro pluribus exemplis probatur Episcopos injuste depositos Orthodoxi successoris communionem nunqvam refugisse. Oxon. 1691. 4. σύναξις ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν &c. Idem scriptum editurum se promiserat doctissimus Cotelerius III. monument. Eccles. Græcæ pag. 645. *Offendi*, inqvit, *in opusculo nunc inedito, olim si DEUS dederit edendo, de celebri schismate ob Josephum Patriarcham CPol.* successorem Arsenii depositi A. C. 1266. & Germani qvi se paulo post abdicaverat. Cæterum non Nicephoro sed alii antiqviori scriptori qvi A. C. 1267.

1267. eum composuit, deberi hunc libellum, recte postea agnovit ipse editor Humfredus Hodius. Vide ejus letter to a friend, concerning a collection of Canons, Oxford 1692. 4. pag. 42.

Beatus Rhenanus Basil. 1535. fol. Rufini Hist. Ecclesiasticæ & Historiæ tripartitæ Epiphanii Scholastici pag. 590-615. subjunxit *Historiam Ecclesiasticam à Nicephoro Græco Monacho conscriptam & incerto interprete jam olim latine versam*, qvæ velut continuatura Tripartitam incipit à temporibus Theodosii junioris, desinitqve in morte Anastasii, qvem impium vocat & à qvibusdam fulmine divino percussum tradi scribit. Non modo brevius longe singula perseqvitur qvam Nicephorus Callistus libris XIV. XV. XVI. sed & aliter nonnulla refert, ut alium illum fuisse Nicephorum sit necesse, licet Callistus etiam Monachus fuisse viris doctis videatur. Vide qvæ de his Collectaneis Jacobus Billius lib. 1. Obs. sacrar. cap. 16.

De Excerptis è *Theodori Lectoris* libris duobus Historiæ Ecclesiasticæ, qvæ titulus profitetur accepta ἀπὸ φωνῆς Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου, dictum supra in Theodoro.

XXXVI. *Chronicorum Scriptores Græci deperditi.*

De *Julii Africani*, & *Hippolyti* Chronicis jam dixi supra cap. 1.

Diodori Tarsensis χρονικὸν διορθούμενον τὸ σφάλμα Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου περὶ τῶν χρόνων memorat Svidas in Διόδωρος. Laudat etiam Diodorum illo, ut puto, in opere Theodorus Lector & Nicephorus Callisti.

Aniani & *Panodori* Monachorum Ægyptiorum, centum annis Eusebio juniorum Chronographiæ, Georgio Syncello laudantur, qvibus & ipsi Eusebium non raro castigaverant, aliqvando etiam cum ipsi potius, ut Scaliger ad Eusebium docuit, essent reprehendendi.

A Joanne Malala plures laudantur Chronographi, *Arianus*, *Brunichius*, *Bottius* seu *Buttius*, *Clemens*, *Didymus*, *Domninus*, *Eustathius*, *Eutropius*, *Eutychianus*, *Licinius*, *Magnus* Carrensis, *Nestorianus*, *Pausanias*, *Theophilus* & *Timotheus*. Sed facile apparet ab ipso Chronographos appellari Historicos qvoscunq;. Nam *Arrianus* qvidem non alius illi est

est à notissimo scriptore Flavio Arriano, cujus libros de bellis Trajani adversus Parthos respicit, de qvibus dixi lib. 4. c. 8. De *Brunichio* nihil habeo hoc loco qvod notem, cujus libri hæc fuit inscriptio teste Malala T. 1. pag. 239. ἔκθεσις Βρουνιχίου Ῥωμαίου χρονογράφου. Pro *Bottio* sive *Buttio* legendum *Brutius* Historicus & Chronographus Syncello etiam & Paschalis Chronici auctori laudatus. Confer Eusebii Chronicon Græcum edit. Scaligerianæ pag 44. & Scaligeri notas pag. 205. *Clemens* intelligitur Historicus & Chronographus à Clemente Romano non minus qvam Alexandrino diversus, de qvo Svidas: Κλήμης ἱστορικός. ἔγραψε τοὺς Ῥωμαίων βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορας, καὶ πρὸς Ἱερώνυμον περὶ τῶν ἰσοκρατικῶν σχημάτων, καὶ ἄλλα. Hieronymus ille alius omnino à Stridonensi, fueruntqve illo nomine etiam inter Græcos non obscuri doctrina atqve ingenio viri. Laudat hunc Clementem Cedrenus pag. 19. qvi σοφώτατον vocat, Anonymus Combefisianus in Originibus CPol. pag. 32. Hesychius framento in CHristi natalem, Svidas & Etymologicum Magum in Ζάλην, ac Svidas iterum in ἥρως δὲ & Παλίμβολος. *Domninus* * freqventer laudatus à Malala & sapientissimi Chronographi celebratus nomine, Clariss. Bentleio Epist. ad Jo. Millium pag. 73. videtur fuisse Episcopus Antiochenus, & Historiam produxisse usqve ad Justiniani tempora. *Eustathius* non alius est ab *Eustathio* Epiphaniensi, qvi in sua χρονικῇ ἐπιτομῇ Historiam omnem duobus voluminibus complexus est, uno usqve ad excisam Trojam, altero ad annum duodecimum Anastasii Imp. ut auctor Evagrius III. 37. & VI. ult. qvi sæpius illum laudat. *Eutropium* intellige notissimum Historiæ breviatorem latinum, qvem Græce verterunt Capito Lycius, & cujus qvoqve ætatem tulit interpretatio, Pæanius. *Eutychianum* allegat etiam Georgius Codinus in Origg. CPol. vocatqve Protosecretarium & Grammaticum. *Licinium* intellige *Macrum* Historicum Romanum, Dionysio Halic. Plinio aliisq; laudatum, de qvo copiose Vossius lib. 1. de Hist. lat. cap. 10. *Magnum* Chronographum videtur laudare etiam Chronicon Paschale pag. 379. ἐκ τοῦ μεγάλου χρονογράφου. sed Malalæ T. 2. pag. 17. audit Μάγνος ὁ χρονογράφος ὁ Καρρηνός,

* Alius Domninus Origenis discipulus, memoratus Palladio in Hist. Lausiaca p. 108. Alius hoc nomine Philosophus, Syrus, de qvo Svidas è Damascio in vita Isidori.

νὸς, ὁ συνὼν αὐτῷ Ἰȣλιανῷ βασιλεῖ, unde patet ætate etiam longe antecessisse, nam qvæ ex magno suo profert Paschalii auctor, Mauricij Imp. obitum spectant, Juliano multum junioris. De *Nestoriano* mentio in eodem Chronico Alexandrino sive Paschali p. 324. *Theophilum* diversum utiqve Malalas intellegit à veteri illo qvi ad Avtolycum scripsit, neqve enim qvæ ex illo profert in hujus scriptis leguntur, & Theophilum atqve *Timotheum* una cum Clemente θεοφιλεςάτȣς χρονογράφȣς laudat Hesychius fragmento in CHristi natalem, qvod latine pridem in lucem edidit Hervetus cum qvæstionibus Anastasii Sinaitæ, Græce vero ac latine Cangius ad calcem Chronici Paschalis, & prolegomenis ad Malalam Humfredus Hodius, cujus doctissimi viri diatribam in qva de Theophilis, Clementibus & Hesychiis variis differere voluit, acerbo auctoris fato interceptam merito dolemus.

Ab auctore Anonymo in Originibus Combefisii CPolitanis laudatur pag. 5. ὁ Ἀγκυρλανὸς χρονογράφος ἐν τῇ δεκαλόγῳ αὐτȣ̃, qvi Codino Ἀγγυρλαιὸς ἐν δεκάτῳ λόγῳ. Apud eundem Anonymum pag. 33. mentio Μιλιχίȣ χρονογράφȣ.

Heliconius Byzantius Sophista scripsit Svida teste χρονικὴν ἐπιτομὴν, *Compendium Chronicum* ab Adamo usqve ad Theodosium M. *libris X.*

Hesychii illustris, patria Milesiii, *Historia Chronica* à Belo Assyriorum Rege usqve ad obitum Anastasii Imp. scripta Justiniano imperante & comprehensa *libris* sive distincta in τμήματα sive temporis διαστήματα *sex*, celebratur à Photio Cod. LXIX. & eodem Svida in Ἡσύχιος, qvi præter rem negat eum fuisse Christianum. Fragmentum libri sexti, & primum qvidem ejus ut videtur caput, ad nos pervenit, editumq; à Meursio est cum versione & notis, sub titulo πάτρια Κωνςαντινȣπόλεως. Non poterat igitur ejus singillatim Svidas inter opera Hesychii meminisse. Laudatur Hesychius illustris ὁ φιλοσοφήσας ἀπὸ τῆς Μιλησίας ἐν τῷ έ χρονικῷ διαστήματι in glossario Juris Labbeano voce παλματίȣς, atqve ἐν τῷ ς' διαστήματι, voce φόλλις.

Ex *Isidori* Diaconi Chronographia aliqvid affert Joannes Damascenus III. de imaginibus pag. 385. *Nicolaus* (ut à Nic. Damasceno distin-

distingvatur dictus νέος sive junior) Chronographus Photio suppar, memoratur à Labbeo in protreptico Hist. Byz. p. 48.

Πύῤῥων Pyron vel Pyrrho Chronographus non aliunde notus mihi qvam ex Glycæ annalibus pag. 82.

XXXVII. *Chronographi post Eusebium, Græci editi.*

JOANNES Antiochenus, cognomento MALELAS, * diversus ab altero ** *Joanne*, Monacho *Antiocheno*, itidem Chronographo atqve similia passim tradente, & similibus delectato fabulis, *** ex cujus Historia Chronica ab Adamo nescio qvousq; producta habemus Costantini Porphyrogennetæ excerpta, qvæ non ultra Phocæ tempora procedunt, atqve ex Peiresciano Codice Græce & latine cum notis edita sunt ab Henr. Valesio Paris. 1634. 4. Malelæ vero Histo-

* Malelas sive Malalas, i. e. Rhetor, Sophista, Sbholasticus, vel qvi Rhetoris munus gerebat in Ecclesia Antiochena. Rectius porro in nominandi casu dici Malelas qvam Malela vel Malala, docet Rich. Bentleius Epist. ad Millium pag. 78. seq. licet antiqvissimos Latinos Græca nomina in as desinentia solitos in A pronunciare ut Ænea & Anchisa, testatur Qvintilianus lib. 1. cap. 5. Confer Claudii Dausqveji Orthographiam T. 1. pag. 59.

** In Præf. ad excerpta Peiresciana pag. 5. scriptores, è qvibus illa digesta sunt, ita recensentur: *εἰσὶ δὲ ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων χρονικῶν,*

α΄ Ἰωσήπου Ἀρχαιολογίας,
β΄ Γεωργίου Μοναχοῦ (Hamartoli intellige)
γ΄ Ἰωάννου τοῦ ἐπίκλην Μαλέλα χρονικῆς
δ΄ Ἰωάννου Ἀντιοχέως χρονικῆς ἱστορίας &c. Hic Joannes à Malela ut vides diversus, vocatur Monachus pag. 853. *τέλος τῆς ἱστορίας Ἰωάννου Μοναχοῦ.* Codini, & utriusqve Tzetzæ de eo testimonia notavit laudatus Hody prolegom. ad Malelam, qvi alia præterea ex ejus Chronico excerpta & ipsam Chronographiam atqve *περὶ ἀρχαιολογίας* (nisi hæc idem cum illa, aut ejus pars est) notat integram exstare in Gallia, laudariqve à Nic. Alemanno ad Procop. Allatio ad Eustathii Hexaëmeron, Salmasio ad Solin. & Historiam Augustam, Cangio ad Chron. Paschale &c. Fuit etiam, anteqvam ad CPolitanam sedem efferretur, Antiochenus presbyter Joannes Chrysostomus, cujus nomine apud Arabes Chronicon ferri, eidem Hodio observatum, qvi plures Joannes Antiochenos recenset, atqve uberius de illis tradere instituit in diatriba de scriptoribus Græcis variis cum prophanis tum Ecclesiasticis, maxime ex Codd. MSS, sed qvæ lucem non vidit.

*** Multa qvoqve similia & non raro iisdem verbis leguntur in Malala, Chron. Paschali, Cedreno & aliis.

Hiſtoria Chronica ſive Chronicon, Damaſceno pridem III. de imagg. Tomo 1. p. 368. & Tzetzæ Chil. V. Hiſt. 29 30. laudatum, qvod ab orbe condito ad obitum Juſtiniani I. Imperatoris ſive A. C. 566. progreditur, MStum in Bibl. Bodlejana inter Codices Baroccianos evolverunt viri docti Montacutius, Uſſerius, Seldenus, Jo. Gregorius, Pearſonius, Gvil. Lloydus aliiqve. Hinc ex eodem MSto cum verſione & notis *Edmundi Chilmeadi* prodiit Oxonii, typis Sheldoniani theatri A. 1691. 8. Opus ab auctore diſtributum fuerat in libros XVIII. Sed primus liber cum ſecundi parte deſideratur, itaqve ab editore defectus ille ex Georgio Hamartolo ſuppletus. Præmiſſa etiam erudita *Humfredi Hody* prolegomena, qvi Malalam ad noni ſæculi initia detrudit, qvem tamen non adeo diu poſt Juſtinianum floruiſſe Clariſſimo Caveo lubens aſſentior. Poſt Indicem vocum Græcobarbararum qvæ in Cangii gloſſario Græco vel plane non vel alia ſignificatione reperiuntur, ſeqvitur præclara Epiſtola ad Jo. Millium, qva Vir egregius *Rich. Bentlejus* non Malalæ ſolum ſed & aliorum plurium ſcriptorum Græorum loca illuſtrat emendatqve.

Index Scriptorum à Jo. Malala allegatorum ad paginas edit. Oxonienſis.

b. *partem poſteriorem*, * *ſupplementum ex Georg. Hamartolo præmiſſum denotat.*

Farraginem Historico Chronologicam, qvam è Codice MS. Augustanæ Bibliothecæ sub nomine CHRONICI ALEXANDRINI vulgavit Græce & Latine cum notis *Matthæus Raderus* S. I. Monachii 1624. 4. deniqve sub veriore titulo *Chronici Paschalis*, nova meliore versione & eruditis notis illustratam à *Carolo du Fresne* habemus Paris. 1688. fol. Idem Fresneus sive Cangius nonnullas affert observationes *Jo. Baptistæ Hautini* sive Altini, qvi & ipse Chronici hujus editionem videtur molitus fuisse, rei Chronologiæ apprime peritus. Præterea ex MS. Codice & Holstenii observatione duos illius operis notat fuisse auctores, unum qvidem rerum ab orbe condito ad A. C. 354. (Constantini 17.) alterum vero qvi illud ad annum usqve vicesimum Heraclii continuavit. Index Imperatorum qvi usqve ad Imperatorem Constantinum Monomachum A. C. 1042. pertingit, ab alio est, idqve in ipso titulo diserte innui testatur Is. Casaubonus p. 243. Epist. *Antiochenum libentius Chronicon vocaverim*, inqvit Henricus Valesius p. 39. ad Eusebium & ad Theodoritum pag. 21. seq. cum qvo facit Stephanus le Moyne notis ad Varia sacra p. 131. Plurima qvoqve eadem leguntur atqve iisdem verbis in Chronico Joannis Antiocheni Malalæ. *CPolitanum Chronicon* appellat Usserius pag. 75. prolegom. ad Ignatium, illamqve convenientiorem esse inscriptionem disputat etiam Reinesius II. 17. Var. Lect. Cæterum Raderus auctorem domo *Alexandrinum* fuisse collegit ex iis qvæ de Jeremiæ cineribus Alexandriam jussu Alexandri M. deportatis leguntur pag. 366. & qvod Georgii successor Petrus Alexandrinus nota

nota in fronte libri apposita opus illud commendavit, atqve inde Chronicon Alexandrinum Raderus inscripsit: qvanqvam in eo potuit falli, & qvod de *Maximo* Monacho qvi Heraclio imperante vixit, velut de Chronici hujus auctore cogitat: qvemadmodum & ejusdem plerasqve emendationes & conjecturas sibi non probari testatus est Cotelerius T. 3. monumentorum Ecclesiæ Græcæ pag 608. unde sæpius correctione indigere illud opus notavit Jo. Gregorius capite 36. Observationum sacrarum: & parum accuratus interpres Raderus dicitur ab Henrico Warthono ad Usserium de scripturis sacrisqve vernaculis pag. 349. Ex hoc ipso opere petita sunt qvæ *fastorum Siculorum* nomine laudant eruditi, qvoniam Codicem MS. in Sicilia Hieronymus Surita reperit, unde ab Antonio Augustino perlatus est Romam: indidem fastos Consulares excerpsit ediditqve Sigonius & Panvinius, & Græce ac Latine Sylburgius tomo tertio Hist. Augustæ. Longe plura ex Codice suo, qvi deinde ad Sylburgium pervenit, & ab hoc per Hœschelium redemtus, bibliothecæ Augustanæ * illatus est, excerpsit Is. Casaubonus, communicavitqve cum Josepho Scaligero, qvi illa passim laudat nomine *Chronici Casauboniani*, & edidit Græce ad Chronici Eusebiani calcem, præfixo titulo ἐπιτομῆς χρόνων, ut paulo ante in Eusebio dicere me memini. Ex Malala in illud Chronicon multa deportata esse notavit Henricus Noris de Epochis Syro Macedonum pag. 103. idqve magis credo qvam qvod Clariss. Hodius prolegom. ad Malalam putat illa hunc ex Chronico descripsisse. Multa etiam iisdem verbis leguntur in Topographia Christiana Cosmæ Indopleustæ, unde *Cosmam* illum auctorem Chronici suspicatus est Allatius Lib. de purgatorio pag. 942. Usserius vero & alii incerta conjectura *Georgii Pisidæ* tribuunt, Casimirus Oudinus *Georgio Alexandrino* à qvo vitam Chrysostomi scriptam habemus. Non Alexandriæ tamen sed CPoli scriptum esse illud Chronicon probat Henschenius exegesi præliminari ad Tom. 3. Act. Sanctorum Martii pag. VII.

Subjunxit Cangius Chronico Paschali selecta qvædam vetera Monumenta ad rem Chronologicam facientia, qvorum syllabum hic à me addi, non erit spero ab præsenti loco alienum.

1. Χρόνων διήθυμησις καὶ ψῆφος, pag. 404-408. *Temporum compendiaria* per Patriarchas & Reges *putatio* & summa, ab Adamo usqve ad Con-

* Vide Caveī Hist. literat. in Georgio Pisida.

Conſtantinum & Romanum ſcripta circa A. C. 960. ex Scaligeri VII. de emendat. temporum p. 742. ſq. & Petavii Uranologio * p. 190. ſeq. ad calcem Computi S. Maximi Martyris. Similem putationem vulgavit Frid. Sylburgius ad calcem Zoſimi, in ſcriptoribus Græcis Hiſtoriæ Romanæ minoribus. Francof. 1590. fol. apud Wechel.

2. *Δήλωσις τῶν ὑποκειμένων κεφαλαίων, πότε καὶ ἐπὶ τίνος αὐτῶν ἕκαστον ἐπληρώθη* pag. 408. 409. *Explicatio inſigniorum quorundam eventuum*, qvando & ſub qvo ſingula contigerunt. Ex eodem Scaligero pag. 745. & Petavio pag. 193. cujus latina verſio eſt à Cangio adjuncta.

3. *Imperatorum Romanorum Catalogus ab Auguſto ad Conſtantinum Monomachum*, pag. 410-412. qvi Chronico Alexandrino in editione Raderiana pag. 438. ſeq. inſertus legitur, ſed in Codice Holſtenii recte exulat, & juniorem agnoſcit auctorem.

4. *Liber generationis ab Adam usque ad Alexandrum Severum*, p. 413-421. latinè ex veteri verſione, & editione Henrici Caniſii Tom. 2. Antiqv. Lect. & altera Philippi Labbei ad fidem Codicis MS. Collegii Pariſ. S. I. recognita in Bibl. nova MSS. Pariſ. 1657. fol. pag. 298. Non abſurde ſuſpicatur Cangius breve hoc Chronicon deberi *Hippolyto* Portuenſi, Confer qvæ dixi ſupra cap. 1. p. 205.

5. *Fragmentum duplex Chronici Euſebiani* è Codd. Regiis 2431. fol. 17. & 2919. & Colberteo 1350. Græce cum Cangii verſione pag. 421-423. de CHriſto nato anno mundi 5501. & de ratione anni menſiumqve Græcorum, Ægyptiorum & Hebræorum.

6. *Ἡσυχίου εἰς τὴν γέννησιν* pag. 424. Græce & Latine *Heſychii fragmentum ex Homilia in Natalem CHriſti* ex iisdem Codd. Vulgavit idem fragmentum Humfredus Hody prolegomenis ad Malalam, è Codice Bodlejano. Oxon. 1691. 8. & Caveus in Hiſt. literaria ſcriptorum Eccleſ. ubi de Joſephi Hypomneſtico, ad A. C. 420.

7. *Ex Anonymo de CHriſti nativitatis & paſſionis annis.* Græce & Latine pag. 424. 425. Ex Cod. Regis Galliæ 2431. fol. 172.

8. Σύγ-

* Utor editione Amſtelod. 1703. fol. qvæ Antwerpiæ nomen præfixum habet.

8. Σύγγραμμα Ἐκκλησιαστικὸν * Δωροθέου Ἐπισκόπου Τύρου, ἀρχαίου ἀνδρὸς, πνευματοφόρου καὶ Μάρτυρος γενομένου ἐν τοῖς καιροῖς Λικινίου καὶ Κωνσταντίνου τῶν Βασιλέων. *Procopii presbyteri ex latinis commentariis Dorothei Episcopi Tyri de LXX. Domini Diſcipulis, Patriarchis CPolitanis, & de duodecim Apoſtolis* ex Codd. Regiis 2760. & 2819. Græce & Latine pag. 426 - 436. Non repetam qvæ de hoc pſeudoDorotheo, ſcriptisqve ei ſuppoſitis Voſſius in Hiſtoricis Græcis, aliiqve monuerunt, ſed tantum de editionibus ejus Opuſculorum pauca annotabo. Dorotheus

T *de*

* Hic Dorotheus in Martyrologiis & Menologiis V. Junii celebris, cæteroqvi vix ulli veterum memoratus, Martyrium conſummaſſe dicitur ſub Juliano, anno ætatis ſuæ 107. De altero antiqviore Dorotheo Diocletiani Evnucho & inde presbytero Antiocheno atqve Martyre (è qvo duos præter rem facere videtur Clariſſ. Caveus) Vide Acta Sanctorum T. 1. Junii p. 435. Alius Dorotheus Tyri Epiſcopus, qvi cum aliis Epiſcopis ſcripſit Epiſtolam de fide ad Leonem Imp. in Concilio Chalcedon. T. 2. edit. Binianæ p. 385. Alius Dorotheus ſive Theodorus Heracleæ Epiſcopus Arianus de qvo Valeſius ad Philoſtorg. IX. 13. Alius Dorotheus Archimandrita Palæſtinus ſæculo VI. exeunte clarus, de qvo Acta Stor. T. 1. Junii p. 596. ſq. Hujus opuſcula Aſcetica Græce & latine in Orthodoxographis A. 1569. & in Auctario Bibl. Patrum Pariſ. A. 1624. T. 1. p. 743. edita, & latine in pluribus Bibl. Patrum editionibus ex latina verſione Hilarionis Monachi Caſſinenſis obvia, Gallice poſt verſionem Franciſci Boutoni S. I. prodiere interprete Jo. Arnaldo Butellerio Rancæo, qvi notior eſt ſub nomine Abbatis Trapenſis (Abbé de la Trape) Pariſ. 1686. 8. De Boutoni verſione ita Theoph. Raynaudus in SS. Lugdunenſibus T. 8. Opp. p. 91. ſq. *Sanctum quoq; Dorotheum Gallice fecit è Græco, quod dum mentem Aſcetici illius lectiſſimi pabuli uſu reficeret, & latinis Græca componeret, obſervaſſet pleraq; non modo in* Hilarionis Veronenſis, *quæ aperte miſera eſt & mendoſiſſima, ſed etiam in politiore & venuſtiore* Chryſoſtomi Calabri *latina verſione* (cum notis Balth. Corderii edita Antwerp. 1646. 12.) *peccari.* Alius Dorotheus Thebanus, & alter item junior Chiliocomenſis, qvos ab Archimandrita diſtingvere jubent Acta Sanctor. T. 1. Junii pag. 592. Alius Dorotheus Neſtorii acris ſectator, & Martionopolitanus in Mœſia Epiſcopus, qvi interfuit Concilio Epheſino & cujus Epiſtolas qvasdam vulgavit Chriſtianus Lupus. Alius Dorotheus Alexandrinus, Monachus qvi Imp. Anaſtaſio Apologiam pro Concilio Chalcedonenſi obtulit, qvam ob concuſſam pro Eutychis hæreſim Eccleſiam Tragœdiæ nomine, ut narrat Theophanes, inſcripſit. Alius deniqve Dorotheus & longe junior Monembaſienſis Metropolita, cujus Hiſtoria ab orbe condito ad captam à Turcis CPolin lingva Græca vulgari vidit lucem Venet. 1631. 4. Mihi eſt editio recentior excuſa ibid. 1684. 4. Omitto alios ab Eccleſia alienos, ut Dorotheum Sidonium de qvo dixi lib. 3. cap. 20. Aſcalonitam (niſi is idem cum Sidonio) & Athenienſem de qvibus Voſſius in Hiſt. Græcis, Dorotheum Rhetorem, Plutarchi in cujus ſympoſiacis inducitur æqvalem, Dorotheos JCtos, Medicosqve, de qvibus alibi.

de Prophetis & discipulis Domini ex versione *Wolfg. Musculi* primum vidit lucem latine post Eusebium, Socratem & alios Hist. Ecclesiasticæ scriptores, Basil. 1557. 1598 fol. tum una cum Sulpicio Severo Paris. 1560. 12. edente Jacobo Fabro, Doctore Sorbonico: atqve iterum cum Salviano, Maximi homiliis, Paciano de pœnitentia, Sulpicii Severi Historia & Haymonis Halterstad. Epitome Hist. Eccles. prodiit Rom. 1564. fol. ex edit. *Petri Galesinii*, qvi etiam notas adjunxit. Nec minus in Bibliothecis Patrum, Paris. A. 1575. Tom. 2. & A. 1589. atqve 1654. T. 7. & Colon. A. 1618. atqve Lugd. A. 1677. T. 3. Codicem MS. Græcum à latinis his editionibus non leviter discrepantem, qvi exstat in Bibl. Vindobonensi, commendat Lambecius lib. 3 pag. 50. seq. Ac similis plane Codex est ex qvo Cangius suum Dorotheum edidit, qvemadmodum & ille è qvo Caveus in Hist. literaria vulgavit A. 1688. ea qvæ vidit in Latinis editionibus deesse, maxime de Patriarchis CPolitanis, qvæ & ipsa nullam mereri fidem fatetur Papebrochius T. 1. Act. Sanctor. Junii pag. 392. seq. Vide & pag. 436. Pars *de Prophetis* non modo in Cangii & Cavei sed etiam in Vindobonensi illo Codice desideratur, neqve hactenus Græce prodiit, suppleri tamen potest tum ex Codice altero cujus idem Lambecius facit mentionem lib. 3. pag. 173. 174. qvi plane geminus videtur esse illi qvo Musculus usus est, nisi qvod Chronologiam Patriarcharum CPolitanorum narrationibus de Prophetis subjunctam habet: tum ex iis qvæ de Prophetis eadem fere leguntur in Chronico Paschali pag. 146. sq. & è libro qvi inter Epiphanii Opera extat de Vitis Prophetarum. Etiam in Chronico MS. Simeonis Logothetæ non dissimilia legi testatur Cangius ad Chronicon Paschale pag. 505. Dorotheum Epiphanii interpretem vel imitatorem vocare solet illustris Huetius, qvi errores qvosdam ejus perstringit in Demonstratione sua Evangelica. Qvæ *de Apostolis* sub ejusdem Dorothei nomine leguntur, conferre operæ pretium est cum iis qvæ de eodem argumento ex Codicibus Bibl. Regiæ 1007. 1789. & 1026. attulit Cotelerius ad Constitutiones Apostolicas lib. 2. c. ult. Præcipue cum Hippolyti synopsi de duodecim Apostolis, qvam Dorotheo præferre non dubitat Emanuel Schelstratenus in Antiqvitate Ecclesiæ illustrata Tomo 2. diss. 1. qvæ est de locis ubi CHristus & Apostoli fidem prædicarunt. *Describitur etiam*, inqvit Clariss. Cangius, *in alio Codice Regio 2951. fol. 233. syntagma* τοῦ Ἐπιφανίου Ἐπισκόπου Κύπρου περὶ τῶν ἁγίων

Ἀπο-

Ἀποστόλων, πῦ ἕκαστος αὐτῶν ἐκήρυξε, καὶ πεῖ (leg. πῶς) καὶ πῦ ἐτελεύτησαν, καὶ τὰ ἅγια αὐτῶν σώματα πῦ κεῖνται, καὶ ἐν ποίοις τόποις, *cui quidem syntagmati subjiciuntur nomina & Episcopatus LXX. Discipulorum. Verum nihil aliud fere continet quod non habeatur apud Dorotheum, & in illius serie XII. Apostolorum, ac illâ quæ præfigitur Commentariis Oecumenii.* Hippolytum de XII. Apostolis Græce & Latine cum notis edidit Combefisius in auctario novo Tomo 2. pag. 831. atqve similem *de LXX. Discipulis* sub Hippolyti nomine (Thebanum intellige, Chronici Sæculo XI. scriptorem) habuit Sirletus, laudavitqve Baronius ad Martyrolog. 9. April. & alibi, ut dixi supra cap. I. pag. 212. Crassiores qvasdam hallucinationes hujus Pseudo Dorothei perstringit David Blondellus libro de Episcopis & presbyteris pag. 104. seq.

9. Τῶν ιβ Ἀποστόλων αἱ πατρίδαι, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν γεννησάντων pag. 437. seq. *Duodecim Apostolorum patriæ, eorumque nomina ex quibus sunt nati.* Ex Cod. Reg. Hoc ἀποσπασμάτιον Græce & latine ediderat loco jam laudato Cotelerius.

10. Τῦ ἐν ἁγίοις Θεοδωρίτυ, Ἐπισκόπυ Τύρυ περὶ τῦ βαπτίσματος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῆς Θεοτόκυ pag. 438. *Ex S. Theodorito Tyri Episcopo de baptismo SS Apostolorum & Deipara.* In Codice altero Vindobonensi post Dorothei synopsin seqvitur idem hoc fragmentum sed sub nomine *Sophronii* Hierosol. sub qvo Græce & latine illud exhibet Lambecius lib. 3. pag. 52. seq.

11. Fragmentum ex *Fastis* Cuspinianeis Consulum Rom. in omissorum specimen. pag. 439.

12. Descriptio Consulum ex qvo primum ordinati sunt, *Fastorum Idatianorum* lemmate hactenus edita, ad MS. exemplar Collegii Paris. S. I. recognita, & cum Arnaldi Pontaci, Episcopi Vasatensis editione collata. pag. 439 - 450.

13. *Fasti Græci* ab A. C. 138. ad A. 362. pag. 451 - 455. ex Cod. Saviliano & editione V. C. Henrici Dodvvelli, in appendice ad dissertationes Cyprianicas, Oxon. 1684. 8. primum editas, & deinde Cypriano Jo. Felli semel iterumqve recuso subjectas.

14. Fasti Græci alii ex apographo If. Vossii ab A. C. 222. ad A. 630. pag. 456 - 463. Ex edit. ejusdem Dodvvelli.

15. Fragmentum Fastorum ab A. C. 205. ad A. 354. pag. 463 - 466. ex Ægidii Bucherii Doctrina temporum, Antvv. 1634. fol. pag. 247. seq.

16. Ex temporibus Gallieni, qvis, qvantum temporis *præfecturam Urbis* administraverit ab A. C. 254. ad 354. pag. 466. ad 468. ex eodem Bucherio pag. 236. seq.

17. Catalogus *Pontificum Rom.* usqve ad Liberium pag. 468-470. in qvo Consules passim simul memorantur, qvemqve Jo. Cuspinianus totum in fastos suos transtulit, atqve ediderat qvoqve Bucherius pag. 269. seq.

18. *Paschalis* centum annorum laterculus ab A. C. 312. ad A. 411. pag. 470. 47 ex eodem Bucherio pag. 259. seq. ubi emaculatus datur.

19. Laterculus *fastorum Consularium* * ab Ausonii & Olybrii Consulatu ad XVII. post-Consulatum Basilii, pag. 472. seq. ex Cod. Colbert 240. & ex editione Arnoldi Pontaci post notas in Eusebii Chronicon.

20. Laterculus alter brevis Consulum, post Chronicon Cassiodori Senatoris. Pag. 473. Ex eodem Codice Colbertino.

21. Methodus qva invenitur cujusqve mensis qvæcunqve dies, & in qvam septimanæ feriam incurrit, & in qvem annum incidit bissextus. Græce & latine pag. 474 - 479. Ex Commentario *Heraclii* Imp. in πρoχείρους Ptolemæi κανόνας, ex edit. H. Dodvvelli V. C. ad calcem diss. Cyprianicarum.

22. Variæ lectiones ad binas Epistolas Dionysii Exigui de ratione Paschæ p. 479. seq. Ex variis Codd. MSS. Regio, Colberteo & Petaviano.

23. De

* Hisce fastis Consularibus omnino addendi qvos è Codice Bibl. Cæsareæ edidit illustravitqve Henricus Noris ad calcem Operis eruditissimi de Epochis SyroMacedonum Lips. 1696. 4. atqve Grævius una cum ejusdem Norisii Epistola Consulari inseruit Tomo XI. thesauri Antiqvitatum Romanarum.

23. De Paschate Judæorum, pag. 479. 480. seq. ex Codice Colberteo.

24. Argumenta Ægyptiorum qvorum meminit Dionysius Exiguus in Epistola ad Petronium, & Victorius in Canone Paschali. pag. 481. 482. Ex Cod. Colberteo 240. post Epistolam Paschasini Episcopi ad Papam Leonem.

25. De triplici Græcorum æra, CHristum A. M. 5493. vel 5501. vel ut auctor Chronici Paschalis, 5509. natum esse contendentium. pag. 482. seq. *ex Dionysii Petavii Doctrina temporum IX. 3.*

26. De duabus Epochis nati CHristi A. M. 5506. vel 5507. Pag. 483. *ex eodem Petavio lib. VII. Auctarii cap. 1.*

27. Methodus Epactarum, & Novilunii investigandi ratio, qva utitur auctor Chronici Paschalis pag 483. seq. *Ex eodem lib. IX. Doctrinæ temporum cap. 5.*

28. Methodus ad Paschales terminos sive Judaica Paschata cognoscenda, qvâ Auctor Chronici Paschalis utitur, pag. 484. *Ex eodem lib. VIII. Auctarii cap. 11.*

29. Laterculus Mensium Macedonicorum, qvos scriptor Chronici Paschalis, ut & mediæ vetustutis scriptores Christiani cum Syro Macedonicis seu Antiochenis confundere solent. pag 485.

Hactenus Appendix ad Chronicon Paschale Cangiana.

XXXVIII. GEORGIUS Monachus, atq; Theophane * teste Abbas, Patriarchæ CPolitani Tarasii A. C. 806. defuncti *Syncellus* ** (qvasi *Concellanum* dicas & domesticum) ipse pag. 3. & 6. si modo ipse, auctor

* Theophanes initio Chron. *ὁ μὲν μακαριώτατος Ἀββᾶς Γεώργιος ὁ Σύγκελλος γεγονὼς Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐλλόγιμος ἀνὴρ καὶ πολυτελέστατος, ἄλλως τε ἱστοριογράφους ἀναγνοὺς* &c.

** Anastasius Bibliothecarus circa A. C. 870. clarus Præfat. ad Historiam suam Ecclesiasticam: *Operæ pretium duxi ex* Georgii *summatim quædam &* Theophanis *Chronographia plura sed succincte carpenda: quorum prior usque ad Diocletianum, posterior vero usque ad Leonem, qui post Michaëlem imperavit, patrem scilicet Ignatii qui adhuc superest habenas CPolitanæ tenens Ecclesiæ, prædicti operis sui stylum protraxit. Qui autem sint isti, breviter annotabo. Horum igitur alter electa* Mona-

auctor est se Chronico suo complecti velle res ab Orbe condito gestas usqve ad A. C. 800. Certe Syncellus morte præventus non ultra Diocletiani tempora pervenit, teste eodem Theophane, qvi continuavit, & Mich. Glyca, ac Georg. Cedreno, qvod & titulus operis indicat: *Γεωργίου τοῦ Μοναχοῦ χρονικὴ ἱστορία ἀρχομένη ἀπὸ Ἀδὰμ καὶ διήκουσα μέχρι τοῦ Διοκλητιανοῦ.* Josephus Scaliger qvi opere illo MS. usus est & ex illo pleraqve in Eusebium suum, minus licet emendata qvandoqve, ut notat Salmasius pag. 99. Epist. descripta derivavit, qveritur illud ab antiqvario qvi descripsit multis partibus mutilatum esse, & qvæ scriptor toties promittit, ea nusqvam comparere Epist. CLX. & CLXI. ad Marcum Velserum, à qvo alium codicem Venetiis afferendum exspectabat. Titulus Codicis *ἐκλογὴ χρονογραφίας συνταγεῖσα ὑπὸ Γεωργίου μοναχοῦ Συγκέλλου γεγονότος Ταρασίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Διοκλ.* Qvamqvam vero Jacobus Goarus contendit integrum Georgii opus ad nos pervenisse, tamen Philippus qvoqve Labbeus notis ad Glycam ex Georgio qvædam allegantem, qvæ in illo haud leguntur, annotat pag. 367. *Ex ista pericope aliisque quibusdam Lector discet, non esse integrum Georgii Syncelli Chronicon, suisque partibus omnibus absolutum, quod è Codice MS. Bibliotheca Regio à R. P. Jacobo Goaro Ord. Prædicatorum typis Regiis prodiit, sed quadam adhuc in eo desiderari, ex aliis, si que forte occurrant uberioribus membranis supplenda.* Allatius qvi de Georgio Syncello multa erudite animadvertit diatriba de Georgiis, pag. 323. seq. & Possevini, Vossii atqve aliorum hallucinationem qvi cum Georgio Hamartolo, de qvo mox, confundunt, castigavit, pag. 327. & 334. memorat Codicem Mediolanensem, hoc

Monastica vita, mundoque contemto, CHristi se levi jugo & suavi sarcina mancipavit. Praterea contra hareticos incessanti agone desudans, multis verberibus, Mundi Principibus contra Ecclesia ritum savientibus, diversisque pœnis affectus est. Sic ergo stigmata CHristi in corpore suo portans, tam pro fidei sua constantia, quam pro multarum virtutum insignibus, sancta memoria Tarasii *Regia urbis Prasulis* Syncellus *effectus est. Sed ne multa prosequar, sufficere arbitror ad praconium ejus, quod à sede approbatus sit Apostolica, quando scilicet vicarii ejus unacum CCCL. Patribus in Nicaa urbe secundo convenientes universalem Synodum celebrarunt: Siquidem & laus ejus in eodem septimo & sancto Concilio reperitur.* Laudat Syncellum etiam Jo. Scylitzes, Mich. Glycas, Joannicius Cartanus Allatio pag. 325. de Georgiis memoratus, aliiqve. Etiam Tzetzæ Chiliad. 2. hist. 33. Γεώργιος ὁ χρονικὸς laudatur ante Joannem Antiochenum. De aliis Georgiis Chronicorum scriptoribus infra dicam.

hoc titulo: *Χρονικὸν σύντομον ἐκ διαφόρων χρονογράφων, καὶ ἐξηγητῶν συλλεγὲν καὶ συντεθὲν ἀπὸ Γεωργίου μοναχοῦ καὶ Συγκέλλου.* Sed in illo perinde ut in altero cujus meminit Reinesius Epistolis ad Nesteros pag. 17. & in qvo res ab Adamo ad Imperium usqve Michaelis cum Theodora matre, cujus initium cum A. C. 841. coincidit, enarrantur, lucubrationes Georgii Hamartoli & Logothetæ ac Theophanis cum Syncellianis videntur confudi. Idem Labbeus in Protreptico de Scriptoribus Byzantinis promisit Chronologiam Syncelli vulgandam ex MS. Bibl. Regiæ Paris. collato cum Vaticano qvem descripserat Holstenius & cum Mazarinianis, addita latina versione *Jo. Baptistæ Hautini*, sive *Altini*, qvem Nic. Rigaltii levirum, Syncelli molitum esse editionem, ad eundem Rigaltium Romæ A. 1630. scripsit Josephus Maria Svaresius, in Epistola qvæ legitur T. 4. Operum Sirmondi pag. 663. At neqve illa versio neqve editio Altiniana vidit lucem, sed *Goarus* Syncellum cum versione sua & notis publicavit Paris. 1652. fol. usus Codice MS. Regiæ Bibl. scripto A. C. 1021. qvem Corinthi paravit Jo. Abramus A. C. 1507.

Syncelli Chronicon ab A. C. 285. (Diocletiani 1.) ad 813. (Leonis Armeni 1.) continuavit THEOPHANES Isaurus, * cujus, confessoris imaginum, vitam sive elogium à Theodoro ut videtur Studita scriptum, ediderunt Latine ad 12. Martii Lipomannus, Surius, Henschenius: Græce & latine *Franciscus Combefisius* editioni Theophanis Lupareæ præmisit, qvæ cum versione & notis postumis *Jacobi Goari* atqve ejusdem *Combefisii* animadversionibus prodiit Paris. 1655. fol. Eam V. C. *Jo. Andreas Bosius* conferens cum MS. Codice Augustanæ Bibl. deprehendit hujus ope multo emendatiorem, alicubi & pleniorem, expletis qvibus passim fœdatus est lacunis aliqvot, dare se posse, idqve se facturum promisit Exercitatione in periocham Josephi de CHristo pag. 24. additurus Syncellum & utriusqve

* Anastasius Bibliothecarius Theophanem laudat his verbis: *Porro de altero quid dicam? cum & ejus conscripta vita, qualiter videlicet amplius patrimoniis venditis crucem suam tulerit, qualiterve secutus CHristum Abbatis in Monasterio Agri functus officio, virtutibus fulserit, miraculis coruscaverit & Confessor obierit, satis aperteque per Byzantium. & circum quaque regiones his qui prope & his qui longe sunt clamet. Sed & studia ejus ad nos usque perlata quis vel quantus vir iste fuerit, sollertibus manifestant.* Nota porro hunc Theophanem Abbatem & Confessorem diversum longe esse à Theophane Byzantio qvi de rebus Justini II. Imperatoris A. C. 578. defuncti scripsit libros X. lectos Photio Cod. 64.

qve continuatorem Genesium usq; huc ineditum. Publicandarum Bosii in Theophanem observationum, qvæ in publica Jenensis Academiæ Bibliotheca MSS. asservantur, spem fecit Georgius Scubartus præfat. ad postumam ejus introductionem ad Notitiam Rerump. à se editam, specimenqve illarum videre licet in Wilh. Ernesti Tenzelii τ̃ μακαρίτȣ Exercitationibus selectis pag. 315. *Joannis Buchardi* versionem latinam memorat Lucas Holstenius Epistola ad Lambecium T. 6. de Bibl. Vindobonensi pag. 260. *Apud Puteanos fratres magnum opus Chronologicum reperies, in quo tuam exerceas industriam, Theophanem scillicet Agri* (Monasterii in regione Sigriana) *Abbatem cum* Jo. Buchardi *hominis accurate docti versione* * *edendum, quem nuper ex Barberina Bibliotheca ad ipsos misi. Adjunxi etiam Anastasium Bibliothecarium, antiquum ejus interpretem* (qvi præf. ad Hist. suam Ecclesiasticam plura ex Syncello & Theophane repetiisse se innuit, uti ex eodem Landulphus Sagax non pauca transtulit in postremam Historiæ miscellæ partem) *ex Casinensi Codice Longobardico depromtum. Præfigendum erit Theophani Chronicon Georgii Syncelli à Julio Cæsare usque ad Maximianum, cujus itidem exemplaria duo ad Vaticanos & Palatinos Codices accurate collata ibi offendes. Alia etiam Regia Bibliotheca suppeditabit.* De hoc Theophane conferendus inprimis Martinus Hanckius lib. 1. de rerum Byzantinarum scriptoribus cap. XI. Anteqvam vero de hoc Chronico dicere desinam, apponere juvat Godfridi Henschenii judicium ex ejusdem exegesi præliminari præmissa Tomo tertio Actorum Sanctorum mensis Martii edito A. 1684. in qva tabulas Chronicas Theophanis, saltim qvoad annos seriemqve Episcoporum in qvinqve sedibus Patriarchalibus nulla fide dignas esse observat. *Chronographia Theophanis*, inqvit, *qualem nunc habemus ex collatione quinque Codicum MSS. Regii scilicet, Peireziani, Barberini, Vaticani & Palatini, duabus constat partibus, quarum quæ potior est, & vere aurea, omnique acceptione dignissima, historiam exhibet per annos digestam: altera vix plumbea dici meretur, consistitque in tabulis Chronologicis* (Canonia *vocat Goar*) *quibus per loculos divisis primum annus Mundi, tum Christi incarnati, dein Imperatoris Romani, proximè Regis*

* Ex versione illa locum profert Allatius pag. 324 de Georgiis, sed is male *Jacobum Ballardum* vocat. Rectius Labbeus in protreptico ad scriptores Byz. edendos, *Jo. Jacobum Buccardum.* Parisinus hic fuit, Cardinalis Barberini Romæ domesticus, cujus laudatio funebris in Nicol. Fabricium Peirescium & alia scripta qvædam referuntur in Catalogo Bibl. Barberinæ pag. 194.

gis Persarum, aut Ducis Arabum, rerum post Persas in Palæstina potentium, denique ex ordine, quinque Episcoporum præcipuorum seu Patriarcharum, Romani, Constantinopolitani, Hierosolymitani, Alexandrini & Antiocheni *ordo & anni continentur. Tabulas autem istas magna cum diversitate non tantum præfixas annis non suis, sed etiam mendosissimè conscriptas esse, & plurimis hiare loculis, ac portentosis prorsus annorum, præsertim Patriarchalium supputationibus scatere, cum ipsemet Goar agnoscat fateaturque: mirum est, aut ipsum, aut, qui defuncti Goaris laborem eduxit in lucem, Combefisium potuisse sibi persvadere, ab auctore Theophane esse: qui variorum autorum sententias & numeros secutos sit varios, opusque proprium urgente persecutionis necessitate non recensuerit, proindeque exigere à lectore suo possit, ut, qui dormitantem Homerum patitur, Theophanem quoque lapsum erigat, corrigatque: cum nimirum succedentes & ad invicem cohærentes numeros in sequiores transponit annos, seu etiam conjunctos annos in dissita canonia desultorie transfert: aut eidem viro nunc pauciores, mox plures diversis canoniis assignat annos: vel cum ejusdem viri pauciores anni, plura occurrant canonia: aut cum summa quapiam ætatis æquales loculos sive Canonia quibusdam omissis non accepit: vel denique cum numero ejusdem anni repetito, confusio infertur non mediocris.* In eadem exegesi præliminari pag. X. seqq. mendas qvasdam, librariorum socordia Theophani adspersas & ab aliis non observatas Henschenius eluit.

De Theophanis continuatoribus, Leone Grammatico aliisqve dicam proximo capite, inter scriptores Byzantinos, nunc age cætera Chronica celebriora qvæ Græce lucem viderunt paucis persequamur.

XXXIX. NICEPHORI Patriarchæ CPolitani A.C. 828. defuncti Chronologiam compendiariã ab orbe condito ad suam usq; ætatem, latine jam circa A.C. 872. vertit *Anastasius Bibliothecarius*, cujus Historia Ecclesiastica ex Syncello, Theophane & Nicephoro collecta & *Joanni* urbis Romæ Diacono inscripta prodiit è Codice Vaticano latine cum notis *Car. Annibalis Fabrotti* inter scriptores Hist. Byz. Paris. 1649. fol. Ex ejusdem Anastasii versione Chronologia Nicephori legitur in Bibliothecis Patrum, Paris. 1589. 1644. & 1654. Tomo septimo: Colon. 1618. Tomo nono, & Lugd. 1677. Tomo XIV. pag. 72. cum commentario *Antonii Contii*, primum edito Paris. 1573. 4. qvem LXX. Interpre-

terpretibus * nimium tribuere, in expurgatorio Indice notat Jo. Maria Brasichellanus. *Latine* itidem, interprete *Joach. Camerario*, una cum ejus commentariis & diss. de Concilio Nicæno Basil. 1562. fol. & Lips. 1573. 4. atqve sine commentariis Basil. 1569. 8. ante Historiam qvam vulgo vocant Miscellam.

Græce in thesauro temporum *Josephi Scaligeri.* Lugd. Bat. 1606. & 1658. fol.

Græce & Latine, cum *Jac. Goari* notis, ad calcem Georgii Syncelli Paris. 1652. fol. inter scriptores Hist. Byz. Imperatorum & Patriarcharum qvorundam postremorum nomina à scriptore juniore adjecta esse, tum in Nicephori Græcis tum in Latinis Anastasii codicibus docet Seldenus II. 4. de synedriis pag. 106. sq. & Hanckius de scriptoribus Byz. pag. 245. Valentiniani qvoqve genealogiam in Codicibus qvibusdam desiderari notat Jo. Pearsonius in Vindiciis Epistolarum S. Ignatii. Vicissim in aliis MSS. diversæ continuationes reperiuntur jam ad Constantinum Ducam qvi A. C. 1067. obiit, jam ulterius etiam, usqve ad A. C. 1180.

GEORGII Monachi & Archimandritæ, cognomento qvod ipse sibi ex modestia sumsit *Peccatoris* sive *Hamartoli* circa A. C. 842. clari, qvem cum Syncello multi male confundunt, Chronicon ab O. C. ad Michaelem Theophili Imp. filium nondum integrum lucem vidit, etsi partes qvasdam illius & fragmenta habemus à Petavio, Lambecio, Gretsero, Allatio, Radero aliisqve sparsim edita. Ex hoc Chronico etiam Chronologica excerpta petita sunt qvibus Malalas ab initio suppletur; Confer Humfredi Hody diss. Malalæ præmissam §. XLI. & Allatium de Georgiis pag. 329. seq. qvi Cedrenum, Theophanem, Glycam aliosqve posteriores Chronologos ex eo profecisse, atqve in Excerptis ineditis Constantini Porphyrogenneti περὶ πρέσβεων nonnulla ex hac Historia Georgii Monachi de legationibus ad Principes Ethnicos legi, p. 334. notat. Idem Allatius libro de ætate & interstitiis Ordinum apud Græcos p. 108. nonnulla ex eodem proferens, monet neutiqvam contemnendum esse auctorem, *ex quo recentiores Græcorum Historici sua fere omnia neque verbis ipsis immutatis hausere, quod ut videas, latinum fecimus, & una cum textu Græco si per tempora licuerit tibi communicabimus.* Illa

* Confer Rich. Simonis Bibliothecam Criticam T. 1. pag. 470.

Illa Allatii verſio & editio non vidit lucem, niſi qvod proœmium operis cum interpretatione ſua, diatribæ de Georgiis inſeruit. Duos Codices MSS. Regiæ Bibl. Pariſienſis laudat Cotelerius ad lib. IX. recognitionum qvæ ſub Clementis nomine ambulant, cap. 20. Vinbobonenſem Lambecius II. p. 588. Mediolanenſem & Scoriacenſem Allatius de Georgiis pag. 334. Bavaricum Gretſerus T. 2. de cruce & Matthæus Raderus in viridario ſanctorum, notis ad vitam S. Ignatii.' Baroccianum deniqve, qvi exſtat in Bibl. Bodlejana, Humfredus Hody loco laudato. Bavaricus Monachienſis producitur usqve ad Imperium Conſtantini Leonis filii. Vide Catalogum MSS. illius Bibl. num. 189.

HIPPOLYTI Thebani qvi ſeculo XI. floruit, Chronicon à CHriſto nato ad ſua tempora, ſimiliter nondum in lucem prodiit, exceptis fragmentis, de qvibus dixi hoc ipſo libro V. Bibl. Græcæ cap. 1. pag. 212. ſeq.

XL. GEORGII CEDRENI Monachi Chronicon ab Orbe condito ad A. C. 1057. cum *Jo. Xylandri* verſione & notis editum eſt Baſileæ apud Jo. Oporinum & Epiſcopios fratres A. 1566. fol. atq; inter ſcriptores Hiſt. Byzantinæ, cum ejusdem Xylandri ſed paſſim à Fabrotto emendata interpretatione notisqve, & notis poſterioribus *Jacobi Goari*, qvibus Xylandri etiam verſio & notæ paſſim emendantur, & gloſſario ejusdem *Caroli Annibilis Fabrotti*, qvi editionis hujus curam habuit. Pariſ. 1647. fol. In hac lacunæ ingentes tres aliaqve ex MSS. Altempſianæ & Vaticanæ Bibl. ſuppleta ſunt, nam & Jo. Leunclavius notis ad Annales Turcios teſtatus erat apud ſe aliqvot folia Cedreni eſſe, qvæ in Xylandri editione deſiderantur. Multa etiam emendata ac ſuppleta è *Joanne Scylitze* Curopalata, qvi Cedrenum * exſcripſit, nec minus continuavit. Igitur Joannis Scylitzæ Hiſtoria ab A. 1057. ubi deſiit Cedrenus, usqve ad extrema Nicephori Botaniatæ ſive ad A. 1080. ſubjuncta eſt à Fabrotto *Græcè* è Bibl. Regia, & *latine* ex interpolata per eundem editorem Jo. Bapti-

U 2 ſtæ

* Fallitur Labbeus, qvi Cedrenum Joannis Scylitzæ exſcriptorem facit, confundens hunc cum Joanne Protoveſtiario, cognomento Thraceſio, qvem Cedrenus laudat inter eos ex qvibus profecit, & qvorum veſtigiis inſiſtere ſe non diffitetur, Syncellum, Theophanem, (Johannem) Siculum, Pſellum &c. De Cedreno plura Allatius diatriba de Georgiis pag. 334. ſeq.

ſtæ Gabii verſione. In Codice Vaticano Æthiopicorum Heliodori annotatum eſt, illum ſcriptorem verſibus Jambicis etiam ad Imp. Theodoſium ſcripſiſſe de auro conficiendo, idqve Georgium Cedrenum teſtari. *Γράφει δὲ διὰ στίχων ἰάμβων τὴν τοῦ χρυσοῦ ποίησιν πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδόσιον, ὥς φησι Γεώργιος ὁ Κεδρηνός. Neque vero hoc licet negare,* inqvit Conringius de Medicina Hermetica pag. 25. *etſi in edito Cedreni volumine* (etiam Pariſienſis edit.) *non reperias. Notum enim, valde mutilum illud eſſe, & miris modis deformatum, quod jam Joſephus Scaliger eſt conqueſtus.* Vide tamen qvæ Scaligeri judicio, qvi breviarium tantum majoris operis & cadaver ad nos perveniſſe exiſtimabat, opponit Allatius de Georgiis pag. 336.

JO. ZONARÆ CPolitani, ex præfecto vigilum & primo à Secretis Monaſticam vitam amplexi & plurimis aliis ſcriptis clari, Annales ab Orbe condito ad A.C. 1118. qvo obiit Alexius Comnenus, ex Viennenſi MS. & aliis qvatuor Codicibus cum *Hieron. Wolfii* notis prodiere Baſil. 1557. fol. Poſtea vir præclariſſimus *Carolus du Freſne* Wolfianam editionem ex 4. ſcriptis Codd. Regiæ Bibl. & uno Colbertino emendavit, latinam verſionem recenſuit, notasqve eruditas addidit Pariſ. 1686. fol. cumqve Wolfius contra auctoris mentem Annales in tres partes diremiſſet, Cangius diviſionem operis genuinam in partes duas, librosqve XVIII. reſtituit, & libros capitibus diſtinxit, ſubjuncto *brevi ſummario Chronologico Anonymi* ab Adamo ad Alexium Comnenum, qvod Dionyſ. Petavius cum Nicephori CPol. breviario Hiſtorico Græce & Latine vulgaverat Pariſ. 1616. 8. *Italice* qvoqve tranſlati Zonaræ Annales ſunt à Marco Æmilio, Florentino Venet. 1560. 4. & *Gallice* à Joanne Mileto Pariſ. 1583. Nonnullis Zonaræ Codicibus præfixum nomen *Georgii Scylitzæ*, forte qvod Capitibus opus diſtinxerit, ſummariaqve præfixerit. Vide Allatium de Georgiis pag. 338. 339.

XLI. In eodem Anno CHriſti 1118. deſinunt etiam ab orbe condito deducti Annales MICHAELIS GLYCÆ Siculi, qvorum partem à Julio Cæſare ad Conſtantinum M. ex codice Andreæ Schotti ſub falſo *Theodori Metochitæ* nomine Græce cum verſione & notis edidit *Jo. Meurſius* Lugd. Bat. 1618. 4. Integros ex Jo. Sambuci Codice vertit vulgavitqve Latine *Jo. Leunclavius*, & ad captam usqve à Turcis CPolin continuavit Baſil. 1571. 8. Inde *Philippus Labbeus* pluribus Codd. MSS.

MSS. usus Claromontano, Fontisebraldensi, & variis lectionibus ex Codice Bavarico, Vallicellano atqve Augustano Glycam *Græce* primus edidit, versionem *Leunclavii* recensuit notasqve suas, perinde ut Meursii qvoqve, & Leunclavii continuationem adjunxit. Paris. 1660. fol. Laudat hic Glycas pag. 82. *Pyronem* sive *Pyrrhonem* χρονογράφον, ex eoqve refert Adamum qvadragesimo demum cum conditus esset die paradisum esse ingressum.

Post Glycam scripsit circa A.C. 1150. sub Manuele Comneno qvem laudat pag. 53. edit. Reg. Chronicon suum ab Orbe condito ad A. C. 1081. sive Nicephori Botaniatæ imperium & Alexii Comneni initia tantummodo produxit CONSTANTINUS MANASSES. Titulus in MS. Philippi Labbei: τοῦ Μανασσῆ κύρου Κωνσταντίνου τοῦ Γραμματικοῦ λαμπροῦ σύνοψις χρονικὴ διὰ πολιτικῶν στίχων ἐκ τῆς κοσμοποιΐας ἀρχομένη μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Βοτανειάτου κύρου Νικηφόρου, πρὸς τὴν Σεβαστοκρατόρισσαν κύραν Εἰρήνην τὴν ἐπ' ἀδελφῷ νύμφην τοῦ βασιλέως Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ. Non prosa sed versibus prosæ simillimis, qvos *politicos* Græci recentiores appellant, scripsit Annales suos, sive σύνοψιν ἱστορικὴν ad Irenem Andronici Comneni uxorem, de qva Cangius in familiis Byzantinis pag. 181. Vertit hunc scriptorem ex Italico Codice vulgavitqve *Latine Jo. Leunclavius* Basil. 1573. 8. *Græce* ex Codice Palatino descriptum *Jo. Meursius* edidit, subjuncta *Leunclavii* versione ad calcem voluminis & notis ejusdem suisqve castigationibus Lugd. Bat. 1616. 4. Hinc inter Historiæ Byz. scriptores lucem vidit *Græce & Latine* Paris. 1655. fol. additis præter Meursii & Leunclavii notas variis Lect. è MS. Codice *Allatii*, & qvas *Carolus Annibal Fabrottus* collegit è duobus Regiis Codicibus, ejusdemqve *Fabrotti glossario*. Andreas Schottus in litteris ad Meursium datis 28. August. A. 1615. *De Manasse scito & penes me esse MS. ex libris Petri Pantini, eodem etiam latino interprete, cum ignoraret fortasse à Leunclavio esse conversum.*

XLII. *De Chronicis quibusdam Græcis ineditis.*

Latent longe plura ejusmodi Chronica adhuc inedita in abditis Bibliothecarum, qvæ si non integra, saltim ex illis excerpta à viris judicio præditis in lucem proferri esset operæ pretium. *Joannis Siculi* Chronicon ab orbe condito usqve ad imperium Michaëlis,

Theophili F. ſive ad A. C. 866. MS. fuit in Bibl. Palatina, qvo uſum ſe teſtatur in præfat. ad Saracenica ſua Frid. Sylburgius, atqve ille ipſe omnino videtur ὁ Σικελιώτης qvem ſecutos ſe Cedrenus ac Jo. Scylitzes profitentur, ut probe etiam à Labbeo obſervatum eſt.

Georgii Acropolitæ περὶ τῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐτῶν καὶ περὶ τῶν βασιλευσάντων μέχρι ἁλώσεως Κωνσταντινουπόλεως fuit in Bibl. Scoriacenſi. Confer Allatium pag. 362. de Georgiis, qvi ejusdem Chronologiam CPolitanam Neapoli apud Carthuſianos MStam commemorat.

Simeonis Magiſtri & *Logothetæ* Chronicon collectum ex variis Chronicis & Hiſtoriis, ab Adamo usqve ad Conſtantinum Porphyrogennetum, ut his etiam Jambis præfixis docetur:

Ἀρχὴν μὲν Ἀδὰμ ἔσχεν βίβλος, καὶ πέλος
Τὸ Πορφυρογέννητον εὐσεβὲς κράτος.

Codex MS. Regis Chriſtianiſſimi qvo uſus eſt Cangius in gloſſario Græco notisq; ad Zonaram & aliis in ſcriptis deſinit in Leone Armenio cum Theophane, cui in multis conſonat. De Codice Meſſanenſi & Scoriacenſi mentionem facit Labbeus in protreptico Hiſt. Byz. pag. 50. Hoc eſt qvod ab aliqvibus perperam tribuitur *Simeoni Metaphraſtæ*.

Simeonis Sethi Hiſtoria Chronica à creatione Mundi usqve ad Imperium Conſtantini Ducæ, lingva Græca vulgari, MS. memoratur inter libros qvi in Patriarchio CPolitano ſervantur. Vide Reineſii Epiſtolas ad Hofmannum pag. 409. & Allatium de Simeonibus pag. 184.

Theodoſii Melitini Chronicon MS. Conſtantinopoli à Stephano Gerlachio Tubingam allatum celebrat Martinus Cruſius, atqve ex eo fragmentum de nuptiis Theophili Imp. & Theodoræ ex Paphlagonia oriundæ proponit poſt Epitomen Æthiopicæ Heliodori hiſtoriæ de Theagene & Chariclea A. 1584. 8. Francofurti editam, & variis obſervationibus locupletatam. Hæc Labbeus in protreptico Hiſtoriæ Byz. pag. 52. qvi p. 39. notat etiam Cruſium in eodem libro de illis nuptiis afferre locum ex Chronico qvod ipſe poſſedit *Anonymi* ſcripto lingva vulgari, qvod fuit illuſtris Viri D. Mich. Cantacuzeni, die 3. Martii A. 1578. juſſu Amurathæ III. in patria ſua Anchialo interfecti.

Ephræmi

Ephraemi Chronograhi CPolitani circa sæculi XIV. ut videtur initia clari Chronicon versibus scriptum jambicis passim citat Allatius ut libro de consensu utriusqve Ecclesiæ pag. 699. 701. seq. 727. 776. de Psellis pag. 42. de Georgiis pag. 341. 354. &.

Georgii Chumni Byzantini Historiam Rhythmicam à creatione rerum usqve ad regnum Davidis & Salomonis, ex Verderii supplemento qvi id CPoli extitisse sua ætate MS. testatus est, memorat idem Allatius diatriba de Georgiis pag. 345.

Chronicon MS. è *Georgio Pisside* & nescio qvo *Cyrillo* decerptum ex Bibliotheca Collegii Annæi (in Augustana urbe ni fallor) legisse se profitetur Matthæus Raderus præf. ad Chronicon Alex. Georgii Pisidæ Historiam in Indice Bibl. Vallicellanæ invenisse se, at librum ipsum licet anxie qvæsitum reperire nusqvam potuisse scribit Allatius de Georgiis pag. 310.

XLIII. INDEX Scriptorum & Virorum Illustrium in Cedreni & Jo. Zonaræ Chronicis memoratorum.

Numerus nudus paginas Cedreni edit. Parisiensis, cujus Tomus 2. à p. 459. incipit: Z præfixum, Zonaram, & Z. b. Tomum ejus secundum denotat.

Cheru-

Eno-

Isaa-

Lucas

Plato

Y 3

XLIV. INDEX Scriptorum & Virorum Illustrium in Georgii Syncelli & Theophanis Chronographiis memoratorum.

Numeri soli paginas Syncelli, Th. præfixum Theophanis denotant.

Aga-

Apol-

Cele-

 Cypria-

* Alius fuit Clemens Romanus, auctor Epiſtolæ à Clemente Conſulari, licet ſcriptores qvidam confundunt.

Eno-

Felix

Melam-

Pan-

Phi-

Pri-

Secun-

Theo-

XLV. INDEX Scriptorum, Virorumqve illuſtrium in Chronico Paſchali ſive Alexandrino, & Glycæ Annalibus memoratorum.

Numeri nudi paginas Chronici Paſchalis, Gl. præmiſſo paginas Annalium Glycæ editionis Pariſ. denotant.

* Euſebio Ἀρίστων ὁ Πελλαῖος.

Cecro-

Joan-

Nova-

Phi-

CAPUT V.

De BYZANTINÆ sive CPOLITANÆ Historiæ Scriptoribus.

Corpus Historiæ Byzantinæ in Lupara Parisiensi splendidis typis chartisque excusi brevis conspectus, & de nova editione illius operis, ante aliquot annos promissa in Belgio. Non esse omittendam, si nova curetur, per singulas summas paginas notationem Imperatorum CPol. de quibus agitur, & quantum potest fieri annorum CHristi, & Patriarcharum CPol. 1. *De singulis scriptoribus accuratior notitia, Labbei Protrepticon, & excerpta de legationibus ex scriptoribus deperditis Dexippo, Eunapio, Petro Patricio, Prisco Sophista, Malcho Philadelphiensi & Menandro Protectore, nec non ex Theophylacto Simocatta qui etiamnum exstat.* 2. *Excerpta Photiana ex scriptoribus deperditis Olympiodoro, Candido, Theophane, Nonnoso: Tum ex Hesychio Milesio ἀποσπασμάτιον, Et de Imperatoribus rebusq́; CPolitanis varia è Suida, ibid. De Procopio Cæsareensi, atq; obiter notitia præcipuorum scriptorum*

 ex

ex Bibliotheca Seguieriana sive Coisliniana propediem vulgandorum. 3. *De Agathia.* 4. *Paulo Silentiario & Theophylacto Simocatta.* 5. *Nicephoro Patriarcha CPol. & Nicephoro Philosopho.* 6. *Joanne Cameniata & aliis scriptoribus post Theophanem* 7. *De Leone sapiente & Joanne Scylitze* 8. *Nicephoro Bryennio & Anna Comnena.* 9. *De Joanne Sinnamo sive Cinnamo & Niceta Choniata ubi & de [illegible]is hoc nomine & de Michaële Choniata* 10. *Georgio Acropolita, Joële, & Jo. Canano.* 11. *Georgio Pachymere,* 12. *Joanne Cantacuzeno.* 13. *Nicephora Gregora.* 14. *Laonico Chalcocondyla.* 15. *Georgio Codino, Photii Oratione in Encania templi CPol. Joanne Anagnosta, Matthæo Jatro, & Manuele Chrysolora & Leone Grammatico* 17. *Constantino Porphyrogenneto, Simeone Magistro & Georgio Monacho.* 18. *De Duca & Anonymis scriptoribus.* 19. *De Anselmi Bandurii Imperio Orientali.* 20. *De illis qui corpori Byz. nondum sunt inserti, Zosimo.* 21. *Georgio Phranza,* 22. *Genesio MS.* 23. *De ipisso Opere MS. βασιλικῶν ταξιδίων de officiis aulæ CPolitanæ Constantini Porphyrogenneti, quod exstat Francofurti ad Mœnum apud Nobiliss. Virum D. Zachariam Conradum ab Uffenbach.* 24. *Scriptores quidam Hist. Byz. inediti ac deperditi.* 25. *De Combefisii fasciculo Originum & rerum CPol.* 26. *De Saracenicis Frid. Sylburgii.* 27. *De Historia Ecclesiastica Manuelis Malaxi & aliis in Martini Crusii Turco Græcia obviis* 28. *De Leonis Allatii συμμίκτοις* 29. *Caroli Cangii merita in Hist. Byzantinam & elogium.* 30. *Godfr. de VilleHardouin & alii scriptores de urbe CPoli & rebus CPolitanis.* 31. *De CPolitanis Imperatoribus & Patriarchis Scriptores.* 32. *Martini Hanckii liber de Byz. rerum scriptoribus, Auctorisque elogium.* 33. *Catalogus Alphabeticus & Chronologicus Imperatorum CPol. cum scriptoribus qui de unoquoque egerunt,* 34. *Catalogus similis Patriarcharum CPolitanorum.* 35. *Indiculus scriptorum de quibus dictum in hoc capite.* 36.

I.

ANteqvam de singulis Byzantinæ Historiæ Scriptoribus Græcis dicere aggredior, juvat uno conspectu ac veluti in Tabella Lectori sistere succinctam omnium recensionem, qvotqvot in splendido opere Corporis Byzantini, Parisiis è typographia Regia, Græce & Latine, typis luculentis & charta regia excuso continentur. Sunt autem hæc:

1. *De*

1. *De Byzantinæ Historiæ Scriptoribus sub felicissimis Ludovi XIV. Francorum ac Navarraeorum Regis Christianissimi auspiciis, publicam in lucem emittendis, ad omnes per orbem eruditos* Προτρεπτικόν. *Proponente Philippo Labbe, Biturico, Soc. Jesu Sacerdote. Paris.* 1648.

Ἐκλογαὶ περὶ πρεσβειῶν. *Excerpta de Legationibus ex*

Dexippo Atheniense	*Prisco Sophista*
Eunapio Sardiano	*Malcho Philadelph.*
Petro Patr. & Magistro	*Menandro Protectore.*

Theophylacto Simocatta.

Omnia è Codd. MSS. à Davide Hœschelio Augustano edita. Interprete Carolo Cantoclaro, libellorum Magistro: cum ejusdem Notis. Accedunt Notæ & Animadvers. Henrici Valesii. Paris. 1648. *fol.*

His Excerptis de Legationibus subjectæ sunt Eclogæ Historicorum de Rebus Byzantinis, quorum integra scripta aut injuria temporum interciderunt, aut plura continent ad Constantinopolitanam historiam minus spectantia. Selegit, interpretationem recensuit, notisque brevibus illustravit P. Philippus Labbe, Bituricus, Soc. Jesu Sacerdos.

2. 3. Προκοπίου Καισαρέως τῶν κατ' αὐτὸν ἱστοριῶν βιβλία ὀκτώ. *Procopii Cæsareensis Historiarum sui temporis Libri VIII. Nimirum de bello Persico libri II. de bello Vandalico libri II. & de bello Gothico libri IV. Interprete Claudio Maltreto Aniciensi, Soc. Jesu Presbytero: à quo supplementis aucti sunt Vaticanis, & in locis aliquot emendati. Paris.* 1662.

Προκοπίου Καισαρέως περὶ τῶν τοῦ Δεσπότου Ἰουστινιανοῦ Κτισμάτων Λόγοι ἕξ. *Procopii Cæsareensis de Ædificiis Imp. Justiniani libri sex, Auctiores quam ante & emendatiores. Interprete Claudio Maltreto, Aniciensi, Soc. Jesu Presbytero. Tomi II. Pars prior. Paris.* 1663.

Προκοπίου Καισαρέως Ἀνέκδοτα. *Procopii Cæsareensis Arcana Historia. Qui est liber nonus historiarum. Ex Bibliotheca Vaticana Nicolaus Alemannus protulit, Latinè reddidit, Notis illustravit. Recognovit, varias lectiones adjecit, & lacunas fere omnes implevit Claudius Maltretus, Aniciensis, è Soc. Jesu Tomi II. Pars posterior. Paris.* 1663.

Ἀγαθίου Σχολαστικοῦ περὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας βίβλοι πέντε. *Agathiæ Scholastici de Imperio & rebus gestis Justin. Imperat. libri V. Ex Bibliotheca & interpretatione Bonaventuræ Vulcanii, & cum notis ejusdem. Accesserunt ejusdem Agathiæ Epigrammata cum versione Latina. Paris. 1660.*

4. Θεοφυλάκτου Σιμοκάττου ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ἀντιγραφέως ἱστοριῶν βιβλία Η. *Theophylacti Simocattæ, Exprafecti, & Observatoris Coactorum, Historiarum libri VIII. Mauritii Imperatoris res gestas continentes. Interprete Jacobo Pontano, Soc. Jesu. Editio priore castigatior, & Glossario Græco-barbaro auctior. Studio & opera Caroli Annibalis Fabrotti, JC. Parisiis, 1647.*

5. Πασχάλιον, *seu Chronicon Paschale à Mundo Condito ad Heraclii Imperatoris annum vicesimum. Opus hactenus Fastorum Siculorum nomine laudatum, deinde Chronicæ temporum Epitomes, ac denique Chronici Alexandrini lemmate vulgatum; nunc tandem auctius & emendatius, cum nova Latina versione, & notis Chronicis & Historicis, cura & studio Caroli du Fresne, Dn. du Cange, Regi à Consil. & Franciæ apud Ambianos Quæstoris. Paris. 1688. De hoc dictum supra cap. 4. §. 37. pag. 143.*

6. Γεωργίου Μοναχοῦ καὶ Συγκέλλου γεγονότος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ταρασίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως χρονογραφία ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Διοκλητιανοῦ. *Georgii Monachi, & S. P. N. Tarasii Patriarchæ CP. quondum Syncelli, Chronographia, ab Adamo usque ad Diocletianum. Et Nicephori Patriarchæ CP. Breviarium Chronographicum, ab Adamo ad Michaëlis & ejus F. Theophili tempora: Græce & Latinè, cum tabulis Chronologicis & annotationibus. Cura & studio P. Jacobi Goar, Ordinis Prædicatorum Congregationis Reformatæ S. Ludovici. Paris. 1652. De Syncello dictum supra p. 149. seq. de Nicephoro p. 153.*

7. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους χρονογραφία. *S. P. N. Theophanis Chronographia. Leonis Grammatici Vitæ recentiorum Impp. R. P. Jacobus Goar, Ord. FF. Prædic. Congregationis S. Ludovici Vicarius Generalis, Latinè reddidit, Theophanem notis illustravit, Varias Lectiones multiplici Codd. collatione adjecit. R. P. Franciscus Combesis ejusdem Instituti ac Congregationis iterum recensuit, notis posteribus Theophanem; integris, Leonem Grammaticum strictim discussit, exque fide Codd. auxit, emendavit Paris. 1655. De Theophane itidem supra pag. 151. seq.*

8. Νικη-

8. Νικηφόρου Καίσαρος τοῦ Βρυεννίου Ὕλη Ἱστορίας. *Nicephori Cæsaris Bryennii Commentarii de rebus Byzantinis: opera & studio Petri Possini, è Soc. Jesu. Paris. 1661.*

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικηφόρου Πατριάρχου Κωνσταντ. Ἱστορία σύντομος ἀπὸ τῆς Μαυρικίου βασιλείας. *S. Nicephori Patriarchæ Constantinopol. Breviarium Historicum de Rebus Gestis ab obitu Mauritii ad Constantinum usque Copronymum. Interprete Dionysio Petavio, è Soc. Jesu, cum ejusdem notis. Paris. 1648.*

9. Γεωργίου τοῦ Κεδρηνοῦ Σύνοψις Ἱστοριῶν. *Georgii Cedreni Compendium Historiarum, ex versione Guilielmi Xylandri, cum ejusdem Annotationibus. Accedunt huic editioni præter lacunas tres ingentes & alias expletas, notæ in Cedrenum P. Jacobi Goar, Ord. Prædic. & Caroli Annibalis Fabrotti, JCt. Glossarium ad eundem Cedrenum. Item, Johannes Scylitzes Curopalates, excipiens ubi Cedrenus deficit, Græcè editus ex Bibliotheca Regia. Paris. 1647. 2. vol. De Cedreno dictum supra cap. 4. §. 40. p. 155. seq.*

10. Τοῦ Κύρου Μιχαὴλ Γλυκᾶ Σικελιώτου βίβλος χρονική. *Michaëlis Glycæ Siculi Annales, à mundi exordio usq; ad obitum Alexii Comneni Imper. Quatuor in Partes tributi. Philippus Labbeus Bituricus, Soc. Jesu Theologus, Græcum textum ex pluribus MSS. Codicibus primus in lucem edidit: Joannis Lewnclavii, Amelburni, interpretationem recensuit atque emendavit: indicem ex MS. Fontebraldensi præmisit, Latineque reddidit: Annotationes subjecit, in quibus, præter variantes Lectiones & Supplementa, interpretum atque aliorum plurimos errores correxit, tum præsertim Joannis Meursii, qui partem libri III. Annalium Glycæ Theodoro Metochitæ falso adtribuit, & Historiam Romanam inscripsit; quæ hic integra repræsentatur, cum notis atque indicibus necessariis. Paris. 1660. De hoc supra p. 156. seq.*

11. 12. Ἰωάννου τοῦ Ἀσκητοῦ τοῦ Ζωναρᾶ γεγονότος τοῦ μεγάλου Δρουγγαρίου τῆς βίγλας καὶ Πρωτοασηκρῆτις χρονικά. *Joannis Zonaræ Monachi, magni antea Vigilum Præfecti, & primi à Secretis, Annales. Carolus du Fresne, Dom. du Cange, Regi à Consiliis, & Franciæ apud Ambianos Quæstor, Wolfianam Editionem cum scriptis Codd. contulit: Latinam versionem recensuit, Annales Notis illustravit. Tomi II. Paris. 1686. De hoc supra p. 156.*

13. Ἄννης τῆς Κομνηνῆς Πορφυρογεννήτου Καισαρίσσης Ἀλεξιάς. *Anna Comnena*

na Porphyrogenitæ Cæsarissæ Alexias, sive de rebus ab Alexio Imperatore, vel ejus tempore gestis, libri quindecim. E Bibliotheca Barberina nunc primum editi, & à P. Possino, Soc. Jesu Presbytero, Latina interpretatione, Glossario & Notis illustrati, è quibus Glossarium nunc datur: Notæ mox opportunius edentur, una cum Cinnamo, continuatore Annæ, & aliis quibusdam ad Alexiadem spectantibus. Accesserunt Præfationes ac Notæ Davidis Hæschelii, Augustani, ex editione anni MDCX. Paris. 1651.

Ιωάννε Κιννάμε βασιλικοῦ Γραμματικοῦ Ἱστοριῶν λόγοι ἕξ. Joannis Cinnami Imperatorii Grammatici Historiarum libri sex, seu de rebus gestis à Joanne & Manuele Comnenis Impp. CP. Accedunt Caroli du Fresne, D. du Cange, Regi à consiliis, & Franciæ apud Ambianos Quæstoris, in Nicephori Bryennii Cæsaris, Annæ Comnenæ Cæsarissæ, & ejusdem Joannis Cinnami Historiam Comnenicam Notæ Historicæ & Philologicæ. His adjungitur Pauli Silentiarii descriptio Sanctæ Sophiæ, Græce & Latine, cum uberi commentario. Paris. 1670.

Κωνσταντίνε τοῦ Μανάσση Σύνοψις Ἱστορική. Const. Manassis Breviarium Historicum. Ex interpretatione Joannis Leunclavii, cum ejusdem, & Joannis Meursii notis. Accedit variarum Lectionum libellus, cura Leonis Allatii, & Caroli Annibalis Fabrotti, JC. Item Glossarium Græco-barbarum, studio ejusdem Fabrotti. Paris. 1655. De hoc dictum capite superiore §. 41. pag. 157.

14. Νικητοῦ Ἀκωμινάτε χωνιατοῦ Ἱστορία. Nicetæ Acominati Choniatæ, Magni Logothetæ Secretorum, inspectoris & judicis Veli, Præfecti sacri cubiculi, Historia. Hieronymo Wolfio, Oetingensi, interprete. Editio Glossario Græco-barbaro auctior, & ope MSS. Reg. emendatior. Cura & studio Caroli Annibalis Fabrotti JC. Paris. 1647.

Γεωργίε τοῦ Ἀκροπολίτε τοῦ μεγάλε Λογοθέτε χρονικὴ Συγγραφή. Georgii Acropolitæ, Magni Logothetæ, Historia, Joëlis Chronographia compendiaria, & Joannis Canani Narratio de bello CP. Leone Allatio interprete, cum ejusdem notis, & Theodori Douzæ Observationibus. Accessit Diatriba ejusdem Leonis Allatii de Georgiorum scriptis. Paris. 1651.

15. Γεωργίε τοῦ Παχυμερῆ, Μιχαὴλ Παλαιόλογος. Georgii Pachymeris Michaël Palæologus, sive Historia Rerum à Michaële Palæologo ante Imperium & in Imperio gestarum. Nunc primum edita ex Bibliotheca Barberina,

na, interprete Petro Possino, è Soc. Jesu. Accesserunt ejusdem Observationum libri tres, & Appendix: Specimen Sapientiæ Indorum Veterum. Romæ, Typis Barberinis, 1666.

16. Γεωργίου τοῦ Παχυμέρη Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος. *Georgii Pachymeris Andronicus Palæologus, sive Historia rerum ab Andronico Seniore in Imperio gestarum usque ad annum ejus ætatis undequinquagesimum. E Bibliotheca Barberina, interprete Petro Possino, è Soc. Jesu. Accesserunt ejusdem Observationum libri tres. Romæ, 1669.*

17. Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ Ἀποβασιλέως Ἱστοριῶν βιβλία Δ'. *Joannis Cantacuzeni Eximperatoris Historiarum Libri IV. Jacobus Pontanus Soc. Jesu Latine vertit, & notas suas cum Jacobi Gretseri, ejusdem Soc. Adnotationibus edidit. Græce nunc primum prodeunt ex codice MS. Bibliothecæ Viri Illustrissimi Petri Seguierii, Franciæ Cancellarii. Paris. 1645. 3. Vol.*

Λαονίκου Χαλκοκονδύλου Ἀθηναίου ἀπόδειξις Ἱστοριῶν Δέκα. *Laonici Chalcocondylæ Atheniensis Historiarum libri decem. Interprete Conrado Clausero, Tigurino. Cum Annalibus Sultanorum Othmanidarum, à Turcis lingua sua scriptis, ex interpretatione Joannis Leunclavii. Accessit index Glossarum Laonici Chalcocondylæ, studio & opera Caroli Annibalis Fabrotti, JC. Paris. 1650.*

18. *Historiæ Byzantinæ Scriptores post Theophanem, partim nunc primum editi, partim recensiti, & nova versione adornati, quorum Catalogum hic subjicimus. Cura & studio R. P. Francisci Combefisii, Ordinis FF. Prædicator. Congregationis S. Ludovici. Paris. 1685.*

Auctores qui in hoc volumine continentur, à Michaële Curopalata Imperatore, in quem definit Theophanis Chronicon, usque ad Nicephorum Phocam scripsere.

Chronici, jussu Constantini Porphyrogenneti conscripti, à Leone Armenio usque ad Michaëlem Theophili F. libri IV. Ex MS. Cod.

Idem Constantinus Porphyrogennetus de Basilii Imp. avi vita & rebus gestis. Cum nova versione.

Anonymus Continuator Theophanis, à Leone Sapiente usque ad Romanum, Constantini Porphyrogenneti F. Ex MS. Codice.

Orthodoxorum invectiva adversus Iconomachos. Ex MS. Codice.

Joannis Jerosolymitani Narratio de Iconomachis. Ex MS. Codice.

Joannes Cameniata, & Demetrius Cydonius, de excidio Thessalonicæ. Cum nova versione.

Symeonis Magistri ac Logothetæ Annales, à Leone Armenio usque ad Nicephorum Phocam. Ex MS. Cod.

Georgii Monachi Vitæ recentiorum à Leone Armenio, usque ad Constantinum Porphyrogennetum. Ex MS. Cod.

19. *Chronicon Orientale Latinitate donatum ab Abrahamo Ecchellensi, Syro Maronita è Libano, Linguarum Syriacæ & Arabicæ in alma Parisiensium Academia Professore Regio ac interprete. Accessit supplementum Historiæ Orientalis, ab eodem concinnatum. Parif.* 1685.

Georgii Codini & alterius cujusdam Anonymi Excerpta de Antiquitatibus Constantinopolitanis, edita in lucem opera & studio Petri Lambecii, Hamburgensis, cum Latina versione & animadvers. necessariis. Accedunt Manuelis Chrysoloræ Epistolæ tres de comparatione veteris & novæ Romæ. Imperatoris Leonis, cognomine Sapientis, Oracula, cum Figuris atque antiqua Græca Paraphrasi. Addita est etiam explicatio Officiorum Sanctæ ac Magnæ Ecclesiæ juxta eorum ordinem, interprete Bernardo Medonio Tolosate. Paris. 1655.

Georgius Codinus Curopalata, de Officiis Magnæ Ecclesiæ & Aulæ Constantinopolitanæ. Ex versione P. Jacobi Gretseri, Soc. Jesu, cum ejusdem in Codinum Commentariorum libris tribus, & de imaginibus non manufactis Opere. In hac Editione præter comparatum cum Regiis MMSS. Græcum textum, & reparatam Latinam versionem, accedunt inediti ex Regia & Mazarina Bibliotheca Officialium Catalogi, & ad Codini mentem lucupletes notæ. Adjunguntur recentiores Orientalium Episcopatuum Notitiæ, voces honorariæ, appellationes dignitatum indices, quibus postremis seculis Ecclesiastici vel Aulici Proceres salutabantur. Cura & opera P. Jacobi Goar Paris. Ord. Prædic. Congreg. Reform. S. Ludovici. Paris. 1648. *fol.*

Notitia Dignitatum Imperii Romani, ex nova recensione Philippi Labbe, Biturici, Soc. Jesu Presbyteri. Cum pluribus aliis Opusculis, Indicibus ac Notis. Paris. è Typographia Regia. 1651. 12.

20. *Anastasii Bibliothecarii Historia Ecclesiastica, sive Chronographia Tripertita. Ex MS. Codice Bibliotheca Vaticana. Collata ad MS. exemplar Longobard. vetustissimum Casinensis Bibliotheca, unde Romanum exemplar manavit. Nunc denuo ad fidem veterum librorum emendata. Accedunt Nota Caroli Annibalis Fabrotti JC. quibus obscura quaque Anastasii illustrantur. Item Glossaria duo, quibus vocabula mixobarbara, collata cum Graco Nicephori, Georg. Syncelli, & Theophanis, exponuntur. Paris. 1649. fol.*

Duca, Michaelis Duca Nepotis Historia Byzantina, res in Imperio Gracorum gestas complectens: A Joanne Palaologo I. ad Mehemetem II. Accessit Chronicon breve, quo Gracorum, Venetorum, & Turcorum aliquot gesta continentur. E Bibliotheca Regia nunc primum in lucem edita, versione Latina, & notis illustrata. Studio & opera Ismaëlis Bullialdi. Paris. 1649.

Τοῦ ἁγίου Πατρὸς ἡμῶν Θεοφυλάκτου Ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας Παιδεία Βασιλική· *S. Patris nostri Theophylacti, Archiepiscopi Bulgaria, Institutio Regia ad Porphyrogenitum Constantinum. Interprete Petro Possiono, Soc. Jesu, Paris. è Typographia Regia.* 1651. 4.

21. *Nicephori Gregora Historiarum libri XXIV. cum Hieron. Wolfii & Jo. Boivinii versione, notisque ejusdem Wolfii, Cangii, Claudii Caperonerii & ejusdem Boivinii. Paris. 1702. fol. 2. Volum. fol.*

22. *Historia Byzantina, duplici Commentario illustrata. Prior familias ac stemmata Imperatorum Constantinopp. cum eorum Augg. Numismatibus & aliquot Iconibus; praterea familias Sarmaticas & Turcicas complectitur. Alter descriptionem Urbis Constantinopolitana, qualis exstitit sub Imperatoribus Christianis. Auctore Carolo du Fresne, Domino du Cange, Regi à Consiliis, & Francia apud Ambianos Quastore. Paris.* 1680.

*De Imperatorum Constantinopolitanorum, seu de inferioris avi, vel Imperii, uti vocant, Numismatibus Dissertatio, auctore Carolo du Fresne: qua edita est ad calcem Glossarii Latini * ejusdem auctoris, quod in lucem prodiit Paris. 1678. recusum Francof.* 1681. & 1711.

23. *Anselmi Bandurii Ragusini, Presbyteri ac Monachi Benedictini è Congregatione Melitensi, Imperium Orientale, sive Antiquitates CPolitana in quatuor partes distributa. Paris. 1711. fol. 2. Volum.*

Hoc Corpus integrum rarius hodie nisi in instructis Bibliothecis occurrit & vix 450. florenis Hollandicis venditur, itaqve A. 1699. Bibliopola Batavus insignis, Franciscus Halma auspiciis Viror.

* Glossarium Græcum ejusdem Cangii vidit lucem Lugd. 1688. fol.

Clariss. Jo. Georgii Grævii & Ludolphi Kusteri professus est novam se illius velle dare editionem, qvæ & multo minore pretio veniret, & longe tamen melior esset. Præter enim omnia hæc opera accedere debuerunt ad Procopium qvidem notæ Bonav. Vulcanii hactenus ineditæ & emendationes latinæ versionis ex versione Vulcanii selectæ: tum à Grævio suppeditati

Genesii ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ *libri V. sive Historia rerum ab initio Leonis Armenii, usque ad excessum Basilii Macedonis Imp. gestarum, jussu Constantini Porphyrogenneti Imp. ante annos quasi 800. conscripta. Johannes Andreas Bosius è MSS. membranis Bibliotheca Collegii Paulini Lipsiensis descripsit A. CHristi 1652. Hunc Scriptorem Cl.* Ludolphus Neocorus *in linguam Latinam transferet, & notis illustabit. Quin & sperare nos jubent viri docti* Georgii Phranzæ Chronicon de ultimis Orientalis Imperii temporibus, & Sultanorum Osmanidarum origine, *cujus epitome Latinè tantum prodiit Ingolstadii, cura Jacobi Pontani; ut &* Georgii Pisidae * Historiam de Heraclio & aliis Imperatoribus Constantinopolitanis, cum versione Claudii Maltreti, Presbyteri S. I. *Praterea Celeb. Gravius omnes Europa eruditos ac Principum Bibliothecarios per literas rogabit, ut, si qua forte penes illos latent, qua cum hoc opere conjungi mereantur, ea nobiscum communicare ne dedignentur. Jamque adeo eximia quadam & apprime huc facientia è Galliis & Germania nobis promissa fuere: quemadmodum etiam complures viri literati suam nobis operam & favorem, ad absolutam huic operi perfectionem conciliandam, prolixe polliciti sunt.*

Cura & directio totius operis incumbet Viris harum literarum peritissimis, qui suas quoque animadversiones nonnullis Scriptoribus addent, & versiones Latinas, ubi res & necessitas postulabit, emendabunt. Nota Auctorum, qua in editione Parisiensi ad calcem cujusque voluminis rejecta sunt, in nostra editione ipsi textui subjicientur; nisi forte serius quadam à viris doctis ad nos missa fuerint: illa enim ad finem cujusque Tomi collocabuntur. Non minus etiam nostra, quam Parisiensis editio in principiis & finibus librorum elegantibus pradita erit ornamentis, incisisque ævi literis majusculis; figuras vero aneas, prasertim in Cangii Familiis Byzantinis, habebit longe decentiores. Praterea totum opus

* Maltretus præf. ad Procopii Hist. testatur se beneficio Holstenii habere *Georgii Pisida*, magnæ Ecclesiæ CPol. Diaconi de laudibus Heraclii Imp. libros duos, de bello Persico ejusdem Heraclii tres, & de bello Avarico ad muros Urbis CPol. unum. Ab Allatio autem *Theodosii* Diaconi ἀκροάσεις qvinq; de capta à Romano Augusto Creta.

opus ea cura, accuratione & studio excudetur, ut spondere ausimus, editionem nostram non solum longe auctiorem, sed & emendatiorem Parisiensi fore.

Præclarum hoc Consilium gravissimis bellis Europam passim misere distrahentibus ac lacerantibus, atqve intercedente Clarissimi Grævii * fato, hactenus abjectum, vel certe dilatum est. Qvod si qvando reassumetur, magnum decus novæ editioni & magnam Lectoribus utilitatem afferet, si ubiqve in summis paginis singulorum scriptorum CPolitanæ Historiæ, consignentur nomina Imperatorum, qvorum res explicantur, atqve ubi fieri licet anni etiam Imperii, anniqve æræ Christianæ, nec minus nomina anniqve, qvantum fas, Patriarcharum CPolitanorum.

II. Magno huic operi colligendo digerendoq; , ac tam magnifica forma per Seb. Cramoisy Typographiæ Regiæ Curatorem Parisiis publicando animum primus adjecit PHILIPPUS LABBEUS S. I. qvi Eclogis Legationum Anno 1648. editis præmisit *Protrepticon* ad omnes eruditos de Scriptoribus Hist. Byzantinæ è Luparæa Typographia in lucem emittendis, in qvo continetur *Catalogus* & notitia brevis, Chronologico Ordine digesta, scriptorum Historiæ Byzantinæ qvicunqve tum temporis sive editi sive inediti memoriæ ejus se offerebant, & è qvibus illi Codicibus & qvorum virorum doctorum opera recensiti vel illustrati possint in lucem exire. Tum *Apparatus* Byzantinæ Historiæ, in tres partes dispertitus: qvarum *prima* Imperatores CPolitanos serie Chronologica, & à qvibus scriptoribus singulorum res descriptæ sint, succincte perseqvitur, subjunctis Carminibus duobus Græcis jambicis è Codd. MSS. Regiæ Bibl. qvorum altero Imperatores, altero Patriarchæ CPolitani, recensentur, alio item Catalogo Patriarcharum CPolitanorum CXLIX. Pars *secunda* exhibet Alphabeticam seriem & notitiam scriptorum Historiæ Byz. tam editorum qvam ineditorum ac deperditorum. Pars *tertia* Desciptionem latinam Urbis CPolitanæ per XIV. regiones, veteri incerto auctore sub Theodosii junioris ut videtur tempora claro qvem vulgarunt Gyllius sub extremum libri IV. Topographiæ CPol. Pancirollus ad calcem Notitiæ Imperii, ac ne alios jam memorem Carolus du Fresne in CPoli Christiana lib. I. pag. 63. seq. qvi etiam auctoris præfationem qvam è MS. Vindobonensi Lambecius lib. 2. pag. 950. primus vulgaverat, præmisit. Lexicon Byzantinum qvod Partis

* Obiit diem Ultrajecti 9. Januar. A. 1703.

quarta loco voluit Labbeus subjungere, in aliud tempus distulit, sive aliis potius adornandum relinqvere est coactus.

Post hoc Labbei Protrepticon seqvuntur Ἐκλογαὶ περὶ πρέσβεων sive *excerpta de legationibus* jussu Constantini Porphyrogennetæ facta à *Theodosio* qvodam, cujus præfatio præmittitur, qviqve testatur se *de legationibus populi Romani ad Ethnicos horumque ad populum Rom.* excerpta collegisse *ex Petro Patricio & Magistro, ex Chronico Georgii Monachi, ex Joanne Antiocheno, ex Dionysii Halicarnass. Antiquitatibus Romanis, ex Polybio, Appiano, Zosimo Ascalonita, Josephi Antiquitatibus Judaicis, Diodoro Siculo, Dione Coccejano, Procopio Cæsareensi, Prisco Rhetore, Malcho Sophista, Menandro Protectore & Theophylacto Simocatta.* Subjiciuntur vero tantum excerpta * è *Dexippo* Atheniensi, *Eunapio* Sardiano, *Petro* Patricio & Magistro, *Prisco* Sophista, *Malcho* Philadelphiensi, *Menandro* Protectore & *Theophylacto* Simocatta. Hæc (exceptis illis Simocattæ) è Codice Andreæ Schotti primus Græce publicavit *David Hæschelius* Augustanus, Augustæ Vindel. A. 1603. 4. cum corollario eclogarum è libris amissis Diodori Siculi XXI. XXII. XXIII. XXIV. XXV. & XXVI. qvas è Codice Ludovici Alemanni Florentini Richardus Thomson Anglus ad eum miserat. Notas qvoqve addere voluit Hœschelius, sed qvæ non viderunt lucem. Meminit earum in literis ad Jungermannum ** datis 1603. feria Philippi & Jacobi: *De locis in Longino suspectis suaserim Rhodomannum consulas quem habes vicinum, qui suam mihi ἀγχίνοιαν καὶ εὐστοχίαν probavit in libro πρέσβεων περὶ, quod constabit cum notas edidero, nunc enim textus quem vocant impressus est modo.* Latine illas eclogas vertit *Carolus Cantoclarus* senator Regius & libellorum supplicum Magister, cujus interpretatio additis ad calcem nonnullis notis & castigationibus prodiit Paris. 1609. 8. filiis Renato & Petro à parente inscripta. Nullo MSto Codice usus est interpres & à sensu Græcorum verborum haud raro aberrat, ut pluribus Viris doctis *** jam observatum fuit. Retinuerunt tamen ejus versionem Corporis Byzantini curatores, sed notis ejus eruditas *Henrici Valesii* animadversiones antea inedi-

* Similes de Legationibus eclogas à *Joanne* qvodam CPolitano excerptas è Polybio, Dionysio Halicarnass. Diodoro Sic. Appiano Alex. & Dione Cassio, Fulvius Ursinus Græce cum notis edidit Antwerp. 1582. 4.

** Post Epistolas Hottomannorum pag. 455.

*** Vide Valesium in notis passim, Kusterum ad Svidam in Λεμμάτιον &c.

ineditas adjunxerunt. Nunc de ſcriptoribus ex qvibus eclogæ illæ excerptæ ſunt, pauca qvædam annotare placet.

1. DEXIPPUS Dexippi F. cognomine Herennius, Athenienſis, Rhetor, ſub Valeriano, Gallieno, Claudio ſecundo & Aureliano Impp. clarus teſte Svida in Δέξιππος & Eunapio in Porphyrio extremo, ubi χρονικὴν ejus ἱστορίαν memorat. Miror itaq; alium à Clariſſ. Kuſtero putari Dexippum Eclogarum de legationibus auctorem. Si enim hæ non ex *Chronica* Hiſtoria, certe ex *Scythicis* hujus Dexippi petitæ ſunt, qvod non ab re veriſimilius videtur Voſſio de Hiſt. Gr. II. 16. & Hanckio de Rom. rerum ſcriptoribus lib. I. c. 22. licet ex Chronico excerptas malit Meurſius in Bibl. Attica, Valeſius vero id omne tanqvam rem incertam in medio relinqvit. Scythica qvoq; reſpicit Iornandes Dexippum laudans cap 21. de rebus Geticis. Eundem porro fuiſſe qvi Chronicam Hiſtoriam & qvi Scythica compoſuit, ex Photii teſtimonio perſpicue conſtat. Ducem etiam exercitus geſſiſſe & patriam Achajam adverſus Scythas defenſitaſſe Trebellius Pollio teſtatur in Gallienis cap. 13. *deinceps Achajam omnem vaſtaverunt* (Gothi) *& ab Athenienſibus duce Dexippo, ſcriptore horum temporum victi ſunt.* Scripſit qvoqve τὰ μετὰ Ἀλέξανδρον *de rebus poſt mortem Alexandri Magni libris quatuor*, qvorum argumentum refert Photius Cod 82. Arriano in plerisqve conſpirare teſtatus. Idem ejus σύντομον ἱστορικὸν ſive *compendium Hiſtoricum* usqve ad tempora Claudii (ſecundi hoc nomine Imperatoris) commemorat, qvod Valeſius putat compendium fuiſſe *Chronicæ* ejus *Hiſtoriæ* cujus *liber decimus* laudatur à Stephano Byz. in συμχαῖοι & Conſtantino Prophyrog. lib. 2. de thematibus, themate IX. licet in Bandurii qvoqve editione editum ἐν χερρονικῷ δεκάτῳ pro χρονικῷ, liber *duodecimus* ab eodem Stephano & Etymologico Magno in Ἔλυροι. A temporibus Mythicis hoc opus perduxit ad ſuam usqve ætatem, ut Evagrius lib. V. c. ult. auctor eſt, neqve enim audiendus [illegible]bonus qvi ad Lampridii Severum cap. 49. ait orſum ab Alexa[illegible]vero: neqve Valeſius qvi apud Evagrium Σκυθικῶν, vel alius qvi Μηδικῶν legere mavult pro μυθικῶν. Ex eodem ut videtur opere (licet Scaliger ad Græca Euſebii pag. 420. non dubitat è libris de rebus poſt Alexandrum petita eſſe) Euſebius in Chronicon pag. 56. 57. & Syncellus pag. 263 334. 376. Regum Macedonicorum ante Alexandrum ſucceſſionem & alia qvædam repetunt. Etiam in Græcis Euſebii pag. 34. & apud Syncellum pag. 177. pro Ζεύξιππος

ἱστορεῖ

ἱστορεῖ, sunt qvi legunt Δέξιππος. Citatur Dexippus à Lampridio in Alex. Severo cap. 49. Capitolino in Maximino cap. 6. 7. & in Gordianis c. 2. (ubi *etiamsi breviter, ad fidem tamen omnia persecutum scribit*) & 9. 19. & in Maximo ac Balbino c. 1. 15. 16. Trebellius Pollio in triginta tyrannis c. 32. & in Claudio secundo c. 2. Eqvidem Jo. Tzetzes Chiliad. IX. Hist. 274. huncqve secutus Meursius & Vossius eundem putant Dexippum auctorem Σκυθικῶν, cum Dexippo de cujus *libris tribus in Categorias*, latine ex Jo. Bernardi Feliciani versione Venet. 1546. 1566. fol. & Paris. 1549. 8. editis dixi lib. IV. cap. 26. §. 8. Verum ille Philosophus ætate junior, & Jamblichi discipulus fuit, ut ex eodem Tzetza & Simplicio in Categorias pag. 1. constat. De Dexippo Coo dicam infra in Medicis libro VI. Alius etiam fuit Dexippus Comicus cujus Θησαυρὸν laudat Svidas in καιρυκαῖος, erratqve Meursius qvi in Bibl. Attica cum Historico confundit.

2. Dexippi Herennii Historiam continuavit EUNAPIUS Sardianus Lydus teste Photio Cod. 77. & *XIV. libris* produxit à Claudio secundo usq; ad sua tempora sive Honorii & Arcadii imperium. *Duas* illius operis paravit *editiones*, & licet in utraq; Christianis Imperatoribus iniqvior, Julianum utpote Ethnicus miris laudibus extulit, in νέᾳ tamen ἐκδόσει sive posteriore editione plurima in Christianos convicia & blasphemias rescidit. Eunapii historiam exscripsit Zosimus * respicit eandem, Eunapium laudans pluribus locis, Svidas, atqve χρονογραφίαν vocat in Ῥουφῖνος. Meminit & Eunapius ipse & lectores ad illud opus ablegat non uno loco in *Sophistarum Vitis* qvæ adhuc exstant. Has ex MSS. Mediceo, Barberino, Remensi qvi olim fuit Principis Lotharingii, & Regio Paris. duobusqve Mediolanensibus emen-

* [illegible] Cod. 98. de Zosimo: εἴποι δ' ἄν τις οὐ γράψαι αὐτὸν ἱστορίαν, ἀλλὰ μετα[illegible] τὴν Εὐναπίου, τῷ συντόμῳ μόνον διαφέρουσαν, καὶ ὅτι οὐχ, ὥσπερ ἐκεῖνος, οὕτω καὶ οὗτος Στελίχωνα διασύρει. Vossius de Hist. Græcis II. 18. Ex Historia Eunapii *solum de legationibus fragmentum beneficio V. C. Andreæ Schotti lucem vidit, reliqua exstare dicuntur in Bibl. Veneta. Eo autem æqviore animo istis caremus, quod Zosimum habeamus.* Qvod in Bibl. Veneta extare reliqva Eunapii Hist. dicuntur à Vossio, incerta fide tradi videtur, & jam pridem Jo. Leunclavius in Epist. ad Henricum Stephanum scripsit in Centuria Epistolar. Philologicar. Goldasti pag. 305. *Eunapii fuere libri XIV qui nusquam exstant, ne quidem in Italia. Zosimi sex tantum. Photius stilum Eunapianum ob prolixitatem & τροπὰς frequentiores improbat, Zosimeum laudat* ὡς σύντομον καὶ εὐκρινῆ καὶ καθαρὸν οὐδὲ τοῦ ἡδέος ἀπῳκισμένον.

emendatas (qvorum Varias Lectiones ex auctione Gudiana nactus sum) jampridem recudendas dare institui cum nova versione mea & notis, usus etiam observationibus If. Casauboni, atqve Variis Lect. è Codice Bodlejano, qvas benevole mecum communicavit Clariss. Hudsonus. Præter Codices Vaticanum, Venetosqve Gesnero memoratos, comperi etiam exstare MSS. Neapoli in Bibl. Patrum Augustinianorum in Cœnobio S. Johannis de Carbonaria. Prodierunt primum Græce è *Jo. Sambuci* Pannonii Tirnaviensis Bibliotheca, typis nitidis Antvverp. ex officina Christophori Plantini 1568. 8. subjectis ad calcem castigationibus *Hadriani Junii* Hornani, cujus deinde latina versio vidit lucem ibid. 1572. 8. Ab eo tempore *Hieron. Commelinus* Eunapium ex duobus MSS. Palatinis emendavit & supplevit, ediditqve Græce & Latine, adjuncta Junii (licet à Græcis passim dissidente) versione Heidelb. 1596. 8. Editio Commeliniana recusa est Coloniæ Allobrogum sive Genevæ 1616. 8. atqve *excerpta de legationibus* ex Historia Eunapiana Græce subjuncta habet ex eodem Schotti Codice. Ex his constat Eunapium Rhetorem à Lydis missum esse legatum ad Julianum Imperatorem pag. 17. seq. edit. Paris. & qvum legatione cum magno successu functus esset, jussum à Juliano causam agere adversus potentem adversarium, idqve fecisse cum laude, & judicibus persvasisse. Diversus hic videtur à nostro & ætate prior, idemqve forte cum Eunapio τῷ ἐκ Φρυγίας Rhetore, cujus meminit Svidas in Μεσώνιος. De nostro videndus præ cæteris Hanckius lib. 2. de Romanar. rerum scriptoribus cap. 9. & Jonsius lib. 3. de scriptoribus Hist. Philosoph. cap. 17. Cui in hoc uno non assentior, qvod scribit eum vicesimo ætatis anno demum gentili religione imbutum, sive ex Christiano Ethnicum factum esse, idqve Eunapium ipsum testari in Ædesio. En tibi ejus verba pag. 34. ὁ γοῦν ταῦτα γράφων ἐκ παιδὸς ἀκροατὴς Χρυσανθίου γενόμενος, μόλις εἰς εἰκοστὸν ἔτος ἠξιοῦτο τῶν ἀληθεστέρων, οὕτω μέγα τι χρῆμα εἰς ἡμᾶς τῆς Ἰαμβλίχου φιλοσοφίας διεπέθη καὶ συμπαρέτεινε τῷ χρόνῳ. Sane Chrysanthius ille qvi à teneris Eunapium imbuit & consobrinam ejus Meliten habuit uxorem, Ethnicus fuit non Christianus: igitur & Eunapius ubiqve Christianismi hostem professus, non vigesimo anno primum Ethnica superstitione imbutus, sed tunc initiatus demum est arcanioribus Mysteriis Philosophiæ & Theurgiæ, qvæ paullo ante dixe-

dixerat præ Constantini Imp. metu jam cœpisse diutius occuli atqve pertinaciore silentio involvi. Atqve hunc esse verborum Eunapii sensum, & per ἀληθίστερα illa intelligi mysteria Philosophiæ sublimioris, perspicue patet ex illis qvæ de Jamblicho subjungit. Matutinas horas aliis arte Rhetorica imbuendis per aliqvod temporis collocasse se refert ipse in Chrysanthio p 153. Medicæ qvoqve artis peritus fuit, ut in eodem Chrysanthio scribit pag. 156. atqve ab Oribasio Medico tetrabiblum ei suam, qvæ etiamnum latine ex Jo. Baptistæ Rasarii versione exstat, inscribente, λογιώτατος appellatur. Confer Photium Cod. 219.

3. PETRUS gente Illyrius, patria Thessalonicensis, Rhetor sive Advocatus CPolitanus prudentiæ & eloqventiæ laude insignis fuit, qvem Justinianus Imp. teste Procopio lib. 1. de bello Gothico cap 3. & 4. legatum misit ad Amalasuntham Theodorici Italiæ Regis filiam, eaqve interim à Gothis interfecta, bellum Theodahado jussit indicere, qvod ille deprecans in literis ad Justinianum Imp. apud Cassiodorum X. 19. Variar. Petrum legatum vocat *virum eloquentissimum, doctrina summum, & conscientia claritate præcipuum.* Postea Patricium fecit etiam Justinianus, ac Magistrum officiorum, misitqve de pace ad Chosroëm magnum, ut narrat idem Procopius lib. 2. de bello Gothico cap. 22. & lib. 4. cap. 11. & Svidas in Πέτρος, qvi testatur scripsisse Historias & περὶ πολιτικῆς καταστάσεως. Meminit hujus Petri & legationis ejus ad Persas etiam Menander Protector in excerptis de Legationibus pag. 150. Patricium & Magistrum sapientissimum vocat qvoq; Hermolaus Grammaticus, qvi sub Justiniano scripsit, in Epitome Stephani Byz. in ἀκόναι. Corippus lib. 1. de laudibus Justini minoris v. 25.

Successorque boni redivivaque gloria Petri
Hinc Theodulus adest, patria gravitate Magister.

Eundem putat Valesius intelligi qvem Vigilius Papa in Epistola Encyclica ad universam Ecclesiam *magnificum virum Petrum Referendarium* appellat, qviqve memoratur in Synodo qvinta. Sed diversum omnino putem Petrum Rhetorem (licet Clarissimo Kustero ad Svidam aliter videtur) qvem Leontius Scholasticus in lib. III. Anthologiæ cap. 30. memorat spectantem in Dionysiis collapso theatro obiisse. Non enim Rhetorem vocasset Poëta, sed Patricium & Magistrum.

ſtrum. Qvæ ex Petri hujus Magiſtri hiſtoriis ſuperſunt excerpta de legationibus, incipiunt à legatione Parthorum ad Tiberium Imp. neqve qvicqvam produnt recentius qvam legationem barbarorum ad Julianum Apoſtatam. Confer Hanckium lib. 1. de Romanarum rerum ſcriptoribus capite 40. Nonnulla iisdem plane verbis leguntur in eclogis legationum ex Dione Caſſio, ut Valeſio etiam notatum. Chriſtianum fuiſſe conjicio ex auctoritate qva ſub Juſtiniano principe valuit, Licet fateor argumentum eſſe non plane firmum certumqve.

4. PRISCUS è Panio Thraciæ * opido Rhetor & Sophiſta CPol. & Theodoſii junioris ad Attilam legatus, ** ſcripſerat *Hiſtoriam Byzantinam & de bello adverſus Attilam* † libris VII. Male pro Priſco Πατρίσκος ſcribitur apud Evagrium lib. 2. cap. 1. ut Valeſius annotavit, & Περσικὸς apud Theophanem p. 100. ut animadverſum Labbeo in protreptico, Valeſio p. 74. ad Evagrium & Martino Hankio, qvi de hoc ſcriptore bono & utili diligenter egit lib. de Byzantinis ſcriptoribus cap. 2. atqve eundem ultra annum XV. Leonis Thracis Imp. ſive CHriſti 471. ſuperfuiſſe demonſtravit. Præter illos Hiſtoriæ Byzantinæ libros, è qvibus eclogæ legationum excerptæ

 ſunt

* *Panitem* Svidas, *Thracem* vocant Theophanes & auctor Chronici Alex. *Sophiſta* eidem Svidæ appellatur; Evagrio I. 17. II. 1. & 5. & 16. & V. 24. & Nicephoro Calliſto in præfat. pag. 35. *Rhetor*: & ante excerpta de legationibus *Rhetor ac Sophiſta*.

** Jornandes de rebus Geticis cap. 34. *Attila Hunnorum omnium Dominus, & pene totius Scythiæ Gentium ſolus in mundo regnator, qui erat famoſa inter omnes gentes claritate mirabilis. Ad quem in legationem remiſſus à Theodoſio juniore Priſcus* &c. Eundem Priſcum Hiſtoricum ſæpius laudat Jornandes ut cap. 24. 35 42. 49. atqve Juvencus in Attilæ vita. De illa vero legatione ſua fuſe Priſcus ipſe in eclogis pag. 49. ſeq. edit. Regiæ.

† Apud Svidam male κατὰ Ἄτταλον pro κατὰ Ἀττίλαν, ut Valeſio Hankius & Kuſterus aſſentiuntur. Auctor Chronici Alex. pag. 318. cum de Attilæ & Alarici motibus & exitio retuliſſet, ſubjungit: περὶ οὗ πολέμου συνεγράψατο ὁ σοφώτατος Πρίσκος ὁ Θρᾷξ. Evagrius lib. 1. c. 17. de eodem bello: ὃν περιέργως καὶ ἐς τὰ μάλιστα λογίως Πρίσκος ὁ Ῥήτωρ γράφει. *Videtur autem*, inqvit Voſſius p. 488. de Hiſt. Græcis, *hodieque exſtare. Sane citat Priſcum Baptiſta Fulgoſus in Memorabilium libris; inque Bibl. Vaticana eſſe, auctor eſt Raphaël Volaterranus lib. XIII. Anthropologiæ. Supereſſe etiamnum ait in Nomenclatore ſuo Rob. Conſtantinus.* Nemo tamen fuit hactenus qvi eum in lucem protulerit, vel in Bibliotheca hodie ſuperſtite legiſſe ſe ſit teſtatus.

ſunt & qvorum ſextum laudat Stephanus Byz. in *ἀἰλωνα*, memorat Svidas etiam ejus *μελέτας* ſive *declamationes* Rhetoricas, *Epiſtolasque*. Chriſtianis ſcriptoribus recte eum accenſet Caſpar Barthius in Adverſariis. Hiſtoriæ Byz. ſcriptorem diligentiſſimum vocat Valeſius ad Ammianum Marcellinum XXX. 2. Alius Priſcus de qvo in vitis Sophiſtarum Eunapius.

5. MALCHUS patria Philadelphienſis a) Syrus, Sophiſtam egit CPoli, b) *ῥητορικῆς εἰς ἄκρον ἐληλακώς* ut de eo Photius Cod. LXXVIII. qvi Chriſtianum etiam fuiſſe teſtatur. Scripſit eleganti Stylo *Βυζαντιακὰ* ſive *Hiſtoriam* (ab extremis Leonis primi Imperatoris in qvibus ſubſtitit Priſcus ſive ab A. C. 457. usqve ad necem Julii Nepotis, occiſum A. C. 480.) *libris VII.* qvorum exordio alia jam à ſe compoſita teſtatus eſt, qvemadmodum & in extremo libri ultimi plura ſe, ſi ſuppeteret vita ſcripturum promiſit, itaqve integrius opus vidit Svidas, qvi memorat Malchi *Hiſtoriam à Conſtantino Magno ad Anaſtaſium usque* (ab A. C. 491. per annos XXVII. Imperatorem) in qva res qvoqve Zenonis Iſaurici ac Baſiliſci qvi poſt Nepotem regnarunt fuſius fuit perſecutus, inter alia graphice etiam deſcripſit ac deploravit conflagrationem publicæ Bibliothecæ CPol. & ſtatuarum τοῦ Αὐγουσταίου qvod incendium Baſiliſco imperante accidit, & ad centum viginti millia Codicum abſumſit. Vide Cangii CPolin Chriſtianam libro 2. pag. 150. Ex duobus qvæ exſtant Malchi eclogis Legationum poſterior è prioribus, prior è poſterioribus libris petitæ eſſe videntur. Allegatur Malchus ubi de incendio Bibliothecæ & Palatii ſermo eſt, à Zonara T. 2. pag. 52. Vide & Svidam in *Λέων βασιλεύς*.

6. MENANDER Euphratæ Byzantini F. Herodoti cujusdam frater, imperante Mauricio ad ſtudia literarum à qvibus ante abhor-

a) Philadelphienſem Photius fuiſſe teſtatur. Licet autem plures fuerint Philadelphiæ, tamen illam Syriæ intelligendam vel nomen Malchi docet. Et fortaſſe fuit hic ex poſteris ejusdem gentis, è qva Malchus, qvi deinde ſub Porphyrii nomine fuit inter Græcos Philoſophos notiſſimus, de qvo ſupra lib. IV. cap. 24. De aliis Malchis dixi ad Eunapium. Vide etiam Roſweidum ad Vitas Patrum p. 74.

b) Hinc Sophiſtam Byzantium Svidas appellat.

c) Photius: ἔστι δ᾽ ὁ συγγραφεὺς Φιλαδελφεύς, εἴ τις ἄλλος κατὰ συγγραφὴν ἱστορίας ἄριστος, καθαρός, ἀπέριττος, εὐκρινής, λέξεων ταῖς ἀνθηροτάταις καὶ εὐσήμοις καὶ εἰς ὄγκον τινὰ ἀνηγμέναις χρώμενος &c.

abhorruerat, applicans animum ſcripſit *hiſtoriarum libros VIII.* ab anno Juſtiniani Imp. XXXIII. (CHriſti 560.) ubi deſiit Agathias, usqve ad Tiberii ſecundi exceſſum (CHriſti A. 582.) à qvo auſpicatur Theophylactus Simocatta. Ipſe ſe apud Svidam in Μένανδρος teſtatur animum appuliſſe ad ſcribendum μετὰ τὴν ἀποβίωσιν Ἀγαθίου cum Agathias jam eſſet defunctus, neqve continuare ipſe Hiſtoriam ſum poſſet. Ab eodem Svida pluribus locis fragmenta ex hoc Menandro afferuntur, etiam in δοκιμάσας, Μακεδόνιος & ἀταλίωνες qvæ loca in utroqve indice Clariſſ. Kuſteri omiſſa, ſed à Valeſio pridem annotata ſunt. Idem Svidas Menandrum vocat *Protectorem.* Qvod nomen explicat Menander ipſe in eclogis legationum pag. 171. ὁ δέ γε τῶν μεθορίων λεγόμενος προτίκτωρ, δηλοῖ δὲ παρὰ Ῥωμαίοις τὴν ἐς τοῦτο καταλεγόμενον ἀξίας, τὴν βασίλειον προσκέπασιν. Sed fuſe de hac dignitate Cangius in utroqve gloſſario. Eclogæ illæ legationum qvæ è Menandri Hiſtoria excerptæ exſtant paullo confuſo ordine ac perturbato, ex duobus Codicibus Bavarico & Andreæ Schotti vulgatæ ab Hœſchelio ſunt, qvorum alter altero integrior fuit & diverſas forte collectiones Theodoſii alter, alter Joannis CPolitani exhibuit. Meminere Menandri præterea Theophylactus Simocatta lib. 1. cap. 3. Hiſtoriæ, & Conſtantinus Porphyrogenneta lib. 1. de thematibus cap. 2. ubi eum Procopio, Agathiæ & Heſychio illuſtri jungit.

7. De *Theophylacto Simocatta* è qvo & ipſo excerpta Legationum in editione Regia pag. 176. ſeq. leguntur, dicam infra, ubi ejus Hiſtoriarum libros, qvi etiamnum exſtant, recenſebo.

Poſt hæc de legationibus excerpta Labbeus ſubjunxit Eclogas Photii ex *Olympiodoro*, *Candido*, atqve *Theophane* Byz. tum *Heſychii* illuſtris de rebus CPol. cum verſione & notis Meurſii, & ex *Suida* Lexico excerpta de Imperatoribus Orientis, aliisqve perſonis rebusqve CPolitanam Hiſtoriam ſpectantibus cum notis & animadverſionibus. His addenda excerpta è *Nonnoſo* Photiana.

8. OLYMPIODORUS ex Thebis Ægypti oriundus & Theodoſii ad Hunnos legatus, licet à CHriſti ſacris Photio teſte alienus, ſcripſit ὕλης * Hiſtoricæ ſive *Commentariorum* libros XXII. de rebus ab A. C. 407. Honorio ſeptimum & Theodoſio juniore COSS. ad

* Ita etiam poſtea Commentarios ſuos inſcripſit Nicephorus Bryennius.

ſunt & qvorum ſextum laudat Stephanus Byz. in σίλωνα, memorat Svidas etiam ejus μελέτας ſive *declamationes* Rhetoricas, *Epiſtolasque*. Chriſtianis ſcriptoribus recte eum accenſet Caſpar Barthius in Adverſariis. Hiſtoriæ Byz. ſcriptorem diligentiſſimum vocat Valeſius ad Ammianum Marcellinum XXX. 2. Alius Priſcus de qvo in vitis Sophiſtarum Eunapius.

5. MALCHUS patria Philadelphienſis a) Syrus, Sophiſtam egit CPoli, b) ῥητορικῆς εἰς ἄκρον ἐληλακώς ut de eo Photius Cod. LXXVIII. qvi Chriſtianum etiam fuiſſe teſtatur. Scripſit eleganti Stylo Βυζαντιακὰ ſive *Hiſtoriam* (ab extremis Leonis primi Imperatoris in qvibus ſubſtitit Priſcus ſive ab A. C. 457. usqve ad necem Julii Nepotis, occiſum A. C. 480.) *libris VII.* qvorum exordio alia jam à ſe compoſita teſtatus eſt, qvemadmodum & in extremo libri ultimi plura ſe, ſi ſuppeteret vita ſcripturum promiſit, itaqve integrius opus vidit Svidas, qvi memorat Malchi *Hiſtoriam à Conſtantino Magno ad Anaſtaſium usque* (ab A. C. 491. per annos XXVII. Imperatorem) in qva res qvoqve Zenonis Iſaurici ac Baſiliſci qvi poſt Nepotem regnarunt fuſius fuit perſecutus, inter alia graphice etiam deſcripſit ac deploravit conflagrationem publicæ Bibliothecæ CPol. & ſtatuarum τῆς Αὐγουσταίου qvod incendium Baſiliſco imperante accidit, & ad centum viginti millia Codicum abſumſit. Vide Cangii CPolin Chriſtianam libro 2. pag. 150. Ex duobus qvæ exſtant Malchi eclogis Legationum poſterior è prioribus, prior è poſterioribus libris petitæ eſſe videntur. Allegatur Malchus ubi de incendio Bibliothecæ & Palatii ſermo eſt, à Zonara T. 2. pag. 52. Vide & Svidam in Λέων βασιλεύς.

6. MENANDER Euphratæ Byzantini F. Herodoti cujusdam frater, imperante Mauricio ad ſtudia literarum à qvibus ante abhor-

a) Philadelphienſem Photius fuiſſe teſtatur. Licet autem plures fuerint Philadelphiæ, tamen illam Syriæ intelligendam vel nomen Malchi docet. Et fortaſſe fuit hic ex poſteris ejusdem gentis, è qva Malchus, qvi deinde ſub Porphyrii nomine fuit inter Græcos Philoſophos notiſſimus, de qvo ſupra lib. IV. cap. 24. De aliis Malchis dixi ad Eunapium. Vide etiam Roſweidum ad Vitas Patrum p. 74.

b) Hinc Sophiſtam Byzantium Svidas appellat.

c) Photius: ἔστι δ' ὁ συγγραφεὺς Φιλαδελφεύς, εἴ τις ἄλλος κατὰ συγγραφὴν ἱστορίας ἄριστος, καθαρός, ἀπέριττος, εὐκρινής, λέξεων ταῖς ἀνθηροτάταις καὶ εὐσήμοις καὶ εἰς ὄγκον τινὰ ἀνηγμέναις χρώμενος &c.

abhorruerat, applicans animum ſcripſit *hiſtoriarum libros VIII.* ab anno Juſtiniani Imp. XXXIII. (CHriſti 560.) ubi deſiit Agathias, usqve ad Tiberii ſecundi exceſſum (CHriſti A. 582.) à qvo auſpicatur Theophylactus Simocatta. Ipſe ſe apud Svidam in Μένανδρος teſtatur animum appuliſſe ad ſcribendum μετὰ τὴν ἀποβίωσιν Ἀγαθίου cum Agathias jam eſſet defunctus, neqve continuare ipſe Hiſtoriam ſum poſſet. Ab eodem Svida pluribus locis fragmenta ex hoc Menandro afferuntur; etiam in δοκιμάσας, Μαυρίκιος & ἀπαλίωτες qvæ loca in utroqve indice Clariſſ. Kuſteri omiſſa, ſed à Valeſio pridem annotata ſunt. Idem Svidas Menandrum vocat *Protectorem.* Qvod nomen explicat Menander ipſe in eclogis legationum pag. 171. ὁ δέ γε τῶν μεθορίων λεγόμενος προτήκτωρ, δηλοῖ δὲ παρὰ Ῥωμαίοις τὴν ἐς ἔτι καταλεγόμενον ἀξίας, τὴν βασίλειον προσκεπασίν. Sed fuſe de hac dignitate Cangius in utroqve gloſſario. Eclogæ illæ legationum qvæ è Menandri Hiſtoria excerptæ exſtant paullo confuſo ordine ac perturbato, ex duobus Codicibus Bavarico & Andreæ Schotti vulgatæ ab Hœſchelio ſunt, qvorum alter altero integrior fuit & diverſas forte collectiones Theodoſii alter, alter Joannis CPolitani exhibuit. Meminere Menandri præterea Theophylactus Simocatta lib. 1. cap. 3. Hiſtoriæ, & Conſtantinus Porphyrogenneta lib. 1. de thematibus cap. 2. ubi eum Procopio, Agathiæ & Heſychio illuſtri jungit.

7. De *Theophylacto Simocatta* è qvo & ipſo excerpta Legationum in editione Regia pag. 176. ſeq. leguntur, dicam infra, ubi ejus Hiſtoriarum libros, qvi etiamnum exſtant, recenſebo.

Poſt hæc de legationibus excerpta Labbeus ſubjunxit Eclogas Photii ex *Olympiodoro*, *Candido*, atqve *Theophane* Byz. tum *Heſychii* illuſtris de rebus CPol. cum verſione & notis Meurſii, & ex *Suidæ* Lexico excerpta de Imperatoribus Orientis, aliisqve perſonis rebusqve CPolitanam Hiſtoriam ſpectantibus cum notis & animadverſionibus. His addenda excerpta è *Nonnoſo* Photiana.

8. OLYMPIODORUS ex Thebis Ægypti oriundus & Theodoſii ad Hunnos legatus, licet à CHriſti ſacris Photio teſte alienus, ſcripſit ὕλης * Hiſtoricæ ſive *Commentariorum* libros XXII. de rebus ab A. C. 407. Honorio ſeptimum & Theodoſio juniore COSS. ad

* Ita etiam poſtea Commentarios ſuos inſcripſit Nicephorus Bryennius.

ad A.C. 425. qvo Valentinianus III. ſecundum Conſul, renunciatus eſt Auguſtus. Argumenta librorum, qvos eidem Theodoſio Auctor dicavit, refert Photius Cod. 80. qvi ποιητὴν τὸ ἐπιτήδευμα (non *Poëtam* ut vulgo interpretantur, ſed ut Reineſius * II. 5. Var. Lect. pag. 154. ſeq. *Operatorem Chymicum*) fuiſſe, ex ipſiusmet teſtimonio refert. Ac certe ποίησιν pro operatione Chemica poni pervulgatum, ut Cangius in gloſſario Græco bene obſervavit, necmodo inter Chemicorum nomina Olympiodorus occurrit, in MS. Collectione Chemicorum Græcorum de qva libro VI. pluribus erit dicendi locus, Γίνωσκε ὦ φίλε καὶ τὰ ὀνόματα ποιητῶν, ἀρχὴ Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Ἰωάννης ἱερεὺς, Δημόκριτος, Ζώσιμος ὁ μέγας, Ὀλυμπιόδωρος, Στέφανος ὁ φιλόσοφος, Σοφὰρ ὁ ἐν Περσίδι &c. ſed etiam inter ſcripta ipſa Chemica habeo unum hoc titulo: Ὀλυμπιοδώρου φιλοσόφου Ἀλεξανδρέως πρὸς Πετάσιον τὸν βασιλέα Ἀρμενίας εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν Ζωσίμου, ὅσα ἀπὸ Ἑρμοῦ καὶ τῶν φιλοσόφων ἦσαν εἰρημένα. Notandum tamen hunc Olympiodorum dici Alexandrinum non Thebanum, deinde ferri ejus commentarium in ſcriptum Zoſimi, cum Zoſimus Hiſtoricus Hiſtoricum Olympiodorum nominetenus citet lib. V. c. 27. adeoq; eum ætate non videatur præceſſiſſe. Sed dicere ad hoc licet vel eodem tempore ambos ſcripſiſſe Zoſimum & Olympiodorum, qvod veriſimillimum mihi videtur, vel alium fuiſſe Zoſimum Thebanum Panopolitam (Svidæ Alexandrinum) Chymicum ab Hiſtorico, vel locum in qvo Olympiodori mentio, per gloſſema libris Zoſimi Hiſtorici inſertum eſſe, ut viſum Lambecio, qvem vide lib. VI. p. 177. ſq. 188. Certe Olympiodorus ibi fere, ubi deſinit Zoſimus, auſpicatus hiſtoriam ſuam multo qvam ille longius produxit. Prodierunt excerpta ex Olympiodori Hiſtoricis Commentariis, ne Photii editiones memorem, etiam in Tomo tertio minorũ Hiſtoriæ Romanæ ſcriptorum, ſed minus integra ex Bibl. Franciſci Pithœi cum verſione & notis *Frid. Sylburgii* Francof. 1590. fol. De aliis Olympiodoris, ut Peripatetico Procli præceptore, & altero juniore Alexandrino qvi vitam Platonis & commentarios in Platonis Alcibiadem, Gorgiam, Phædonem, Philebum & alia forte nonnulla ſcripſit, qvemadmodum & de Olympiodoro Chriſtiano ſcriptore & Diacono Alexandrino qvem Philoſophum & πολὺν τὰ θεῖα vocat Anaſtaſius Sinaita (qvi ſæculo VI. extremo vixit) ſub finem libri VI. in Hexaë-

* Confer Reineſii Epiſtolas ad Neſteros pag. 19. Hermanni Conringii de Hermetica Medicina pag. 49. & Olaum Borrichium de ſapientia Ægyptiorum p. 25. 34.

Hexaëmeron, alibi dixi. Omitto Olympiodorum λοχαγὸν sive ductorem manipuli, cujus meminit Plutarchus in Aristide pag. 327. & Olympiodorum Thessalum, Hippodromi Sophistæ Patrem, de qvo Philostratus. Olympiodori nescio cujus Rhetoris περὶ τῆς ἀπὸ ἐναντίων λόγου διάταξις MS. fuit inter libros Gudianos.

9. CANDIDUS Isaurus sub Anastasio ut videtur scripsit affectata ut arguit Photius dictione, *Historiarum* ab auspiciis Leonis Thracis usq; ad obitum Zenonis Isaurici *libros tres*. Idem Photius Cod. 79. ubi argumentum operis recenset, de auctore qvi Christianus fuit hæc habet: ἔστι δὲ πατρίδος μὲν Ἰσαυρίας, ὡς αὐτός φησι, τῆς τραχείας, ἐπιτήδευμα δ' ἔχων ὑπογραφεὺς (notarius sive tabularius) τῶν ἐν Ἰσαύροις πλεῖστον ἰσχυσάντων· τὴν δὲ θρησκείαν χριστιανὸς ἦν καὶ ὀρθόδοξος, τήν τε γὰρ τετάρτην σύνοδον ἐπαίνοις στέφει, καὶ τῶν κατ' αὐτῆς καινοτομούντων καθάπτεται δικαίως. Fragmentum ex hoc Candido Historico habet Svidas in χειρίζω, ubi pro Κάδδος ἱστοριογράφος, qvem ex corrupto Svidæ loco retulit etiam Simlerus in suam Bibl. & Mallincrotus in sua de Historicis Græcis paralipomena, legendum esse Κάνδιδος, monuit Clariss. Kusterus, & ante eum Reinesius III. 2. Var. lect. pag. 366. & Valesius pag. 74. ad Evagrii II. 16.

10. THEOPHANES Byzantius à Theophane Confessore, * qvi in sua Chronicorum Syncelli continuatione & ipse res Justini utriusqve ac Justiniani attigit, diversus, eoq; multis ut videtur annis antiqvior & sub Mauritio forte Imp. clarus, scripsit præter Commentarios de rebus Justiniani Imp. qvorum libro primo meminit, *X. libros Historiarum* ab anno secundo Justini junioris (CHristi 567.) ad annum ejusdem Justini duodecimum (CHristi 577.) ita ut singulis libris singulos annos tribuisse videatur. Excerpta ex illis servavit Photius Cod. 64. plures etiam postea, qvibus decem istos continuaverit libros composuisse testatus.

11. NONNOSUS Νόννοσος, Christianus scriptor, tradidit *Historiam legationum suarum*, cujus argumentum & ex illa excerpta qvædam servavit Photius Cod. 3. Fuit autem Nonnosus hic Justiniani Imp. ad Æthiopum Auxumitarum Regem Elesbaam, ad Homeritas, Saracenos qvorum φύλαρχος Caisus erat, & ad alios Orientis populos

* De hoc supra cap. 4. pag. 151. seq. qvem *Georgium Theophanem* nescio qvo auctore vocant Vossius de Hist. Græcis pag. 285. & Reinesius de palatio Lateranensi pag. 83. 84. Ansa forte, qvod *Georgium* Syncellum continuavit.

los legatus, filius Abrahami presbyteri qvem Justinus Thrax & Justinianus Legatum misere ad Alamundarum & jam memoratum Caisum præfectos Saracenorum: & *Nonnosi* nepos qvi ad Aretham eorundem Saracenorum præfectum legationem nomine Anastasii Imp. obierat. Hæc è Nonnoso nepote excerpta Photiana in Labbei eclogis nescio qvomodo omissa sunt.

12. HESYCHIUS illustris, a) patriâ Milesius, Hesychii Advocati & Sophiæ Filius, scriptor (licet Svidæ b) aliud videtur) itidem Christianus, Justiniani Imp. temporibus composuit *Historiam Chronicam* sex τμήμασι c) sive διαστήμασι distinctam, qvorum 1) de rebus qvæ à Belo Assyriorum Rege bellum Trojanum antecesserunt, 2) ab Ilio capto ad Romam usqve conditam, 3.) ab Urbe condita usqve ad Consules creatos Olympiade LXVIII. 4) à Consulum initio usqve ad Julium Cæsarem. 5.) à Julio Cæsare usqve ad Constantinopolin à Constantino M. instauratam. 6) à Constantino M. usqve ad excessum Anastasii Dicori Imp. Vide Photium Cod. LXIX. & Svidam in Ἡσύχιος. Sexti τμήματος initium ad nos puto pervenisse, sub titulo: Πάτρια d) Κωνσταντινουπόλεως, qvæ adeo à Svi-

a) Ἰλλούστριος non est nomen proprium, sed dignitatis, ut multi jam animadverterunt. Vide Colomesium ad Gyraldi dialogos de Poëtis pag 145. Hanckium de Byz. Historiæ scriptoribus cap. 4. Meursium in glossar. & notis ad Hesych. ac præcipue Cangium in glossario Græco, Jonsium pag. 307. & Edmundum Chilmeadum ad Malalæ Chronicon T. 1. pag. 377.

b) Svidas Christianum non esse Hesychium, collegit ex eo, qvod in libello de viris eruditione claris Christianos scriptores non memorat. Sed aliud ejus fuit institutum, & in eo ipso libello memorat Sibyllam Chaldæam de CHristo vaticinatam, Tribonianumqve tanqvam Ἕλληνα h. e. Ethnicum atqve ἄθεον perstringit. Itaqve Christianum fuisse existimant H. Stephanus, Vossius pag. 268. de Hist. Græcis, Hanckius, Caveus, aliiqve, qvibus libenter assentior.

c) τμήματα Photius appellat, διαστήματα Svidas, & auctor glossarii juris in παλματίας ubi laudatur Ἡσύχιος ὁ Ἰλλούστριος ὁ φιλοσοφήσας ἐπὶ τῆς Μιλησίας ἐν τῷ ε' χρονικῷ διαστήματι τῆς ἱστορίας. Idem in φόλλις allegat Hesychium ἐν τῷ ς' διαστήματι.

d) Sic Hyasis sive Oasis urbis Libyæ τὰ πάτρια sive origines atqve Antiqvitates scripsit Sotericlius Poëta teste Steph. in Ὄασις: Diogenes Cyzicenus τὰ πάτρια Κυζίκου Svidæ laudata in Διογ. & eidem Stephano in Βέσβικος, atqve alibi: Claudianus τὰ πάτρια Ταρσοῦ, Ἀναζαρβοῦ, Βηρυτοῦ, Νικαίας, ut ad epigrammata Claudiani Græca annotatum in veteri Codice Allatius reperit, qvi etiam in Excerptis Rhetorum pag. 256. edidit apospasmation Callinici Sophistæ ἐκ τῶν εἰς τὰ πάτρια

Svida * totum opus Chronicæ Hiſtoriæ laudante haud ſingillatim memorari, minime eſt mirum. Primus illa ſub *Georgii Codini*, qvi excerpſit ac ſervavit, nomine Græce & Latine edidit *Georgius Douſa* Jani F. περὶ πατρίων τῆς Κωνςαντινȣπόλεως παρεκβολαὶ ἐκ τῆς βίβλȣ τȣ̃ χρονογράφȣ, Heidelbergæ apud Hieronymum Commelinum 1596. 8. & Genev. 1607. 8. Inde eadem integriora paullo, veluti nondum edita ad calcem libelli Heſychii de viris illuſtribus, è MS. Palatino Græce cum verſione ſua & notis ſub vero Heſychii nomine vulgavit *Joannes Meurſius* Lugd. Bat. 1613. 8. adjunxitqve *Beſſarionis* Cardinalis Epiſtolam ſcriptam Græco vulgari ſermone ad Thomæ Palæologi filiorum pædagogum Româ datam 9. Auguſt. 1465. qva eum hortatur ut cum Critopulo Medico diligentem eorum curam habeat, neqve Anconæ diutius ſubſiſtat, ſed Siciliam petat. Meurſii verſio notæqve à *Labbeo* in editione Regia una cum Græcis recuſæ ex illius editione ſunt. Nonnulla in illa editione caſtigant Allatius ad Euſtathii Hexaëmeron pag. 126. & Ampliſſimus Vir Gisbertus Cuperus lib. IV. Obſervationum cap. 14. Interpretationis Douſianæ errores notavit *Jac. Greſerus* Obſervationibus in Codinum, lib. 3. cap. 18. ejusq; editionem è Bavarico Codice auctiorem fecit cap. 19. *Nos etiam*, inqvit Allatius diatriba de Georgiis p. 362. *ex alio MSto Codice multo hisce plura in noſtro* ** *Variorum Antiquorum Tomo I. protulimus, adeò ut jam Lector opus abſolutum ferme habeat. Nec aliud ab hoc opus eſſe mihi autumo, quod in Bibliotheca Carthuſiæ Neapolitanæ in indice MStorum legitur* Georgii Codini Chronologia CPolitana. *Legitur etiam MS. Romæ in Bibliotheca Vallicellana D. 23. & Scoriaci in Regia. Neque alius à Codino eſt* Georgius Conſtantini *qui* πάτρια Conſtantinopolis *& librum* de Sapientia *ſcripſiſſe traditur à Geſnero, Conſtantinus enim, ni fallor, locum Codini occupavit. Errorem ſecuti ſunt Geſneriani Epitomatores Robertus Conſtantinus, & qui ſine ullo delectu atque examine omnia exſcribit Paulus Bolduanus. Liber vero ipſius* de Sapientia *nullus alius eſſe videtur, quam ea pars* πατρίων *qua in exſtructione Templi CPol. S. Sophiæ enarranda impenditur.* Confer qvæ de Codino infra, ubi pleniorem Originum ejus CPolitanarum editio-

τρια Ῥώμης. Tzetzes Chiliad. 2. verſu 973. ubi de Apollonio Tyanenſi: γράφȣσι ταυ̃τα πάτρια καὶ χρονικω̃ν τι πλη̃θος. Conſtantinus Porphyrog. II. 12. themat. pag. 111. οἱ τὰ πάτρια συγγεγραφότες Βυζαντίȣ.

* Vide qvæ ſupra pag. 137.

** Non vidit lucem, qvod ſciam.

editionem à *Petro Lambecio* curatam recensebo. Hesychium illustrem citat Tzetzes Chiliad. 3. versu 877. atqve inter alios qvi Justiniani temporibus ἐπὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας scripserunt, Constantinus Porphyrogenitus lib. 1. themate 2. necnon lib. 2. themate 8. ubi de Indictionum origine.

Memorat & Photius alterum Hesychii hujus opus *de rebus sub Justino Thrace & per primores Justiniani annos gestis*, qvod ulterius continuare mors acerba filii *Joannis* haud permisit.

Cæterum superest adhuc *libellus* Hesychii illustris περὶ τῶν ἐν παιδείᾳ διαλαμψάντων σοφῶν, *de his qui eruditionis fama claruerunt*, digestus ordine nominum Alphabetico, & iisdem passim verbis, qvibus utitur Laërtius, pauca qvædam de illis perstringens. Meminit ejus Svidas qvi vocat ὀνοματολόγον ἢ πίνακα τῶν ἐν παιδείᾳ ὀνομαστῶν, qvia vero subjungit οὗ ἐπιτομή ἐστι τοῦτο τὸ βιβλίον, hoc potest ita intelligi, ut duos libros ejusdem argumenti composuerit Hesychius, unum uberiorem qvem Callimachi exemplo inscripserit πίνακα, & alterum qvi hodie exstat breviorem ὀνοματολόγον qvi fuerit prioris veluti Epitome. Eqvidem Meursius putat supplenda esse verba: Διογένην τὸν Λαέρτιον μιμησάμενος οὗ ἐπιτομή ἐστι τὸ παρὸν βιβλίον. Sed qvanqvam plurima è Laërtio iisdem ut jam dixi verbis repetiit, Epitomen tamen Laërtii neutiqvam præstat, ne dicam Codicem nullum Svidæ MS. conjecturæ Meursii audaciori suffragari, & Hesychium multa referre de qvibus in Laërtio ne γρῦ. Nonnulla ex Hesychii libello verbotenus Svidas, non tantum in Ξάνθος, Ξενοκράτης, Ποτάμων Μιτυληναῖος, Φαίδων, sed etiam in Ἀπολλώνιος, Ἀρίστας & aliis qvamplurimis in locis. Prodiit primum Græce è Bibliotheca *Jo. Sambuci* Antvverpiæ, typis nitidis A. 1572. 8. apud Christophorum Plantinum, subjunctaqve ad calcem versio latina *Hadriani Junii* cum ejus castigationibus, in qvibus ut Hesychium è Laërtio ita Laërtium vicissim ex Hesychio subinde emendandum demonstrat. Postea Græce & Latine prodiit cum Junii versione & notis, novisqve *Henr. Stephani* animadversionibus ad calcem Diogenis Laërtii, ex laudati Stephani officina A. 1594. 8. Illa Laërtii editio & cum illa Hesychii libellus recusus est Genevæ apud Jo. Vignon 1615. 8. Interim *Joannes Meursius* Lugduni Bat. 1613. 8. Hesychii opuscula atqve in his præsentem libellum vulgavit, castigationibusqve Junii ac Stephani notas

tas suas addidit. Junii autem versio latina non ut ab H. Stephano Græcis ex adverso per singulas paginas posita est, sed separatim ad calcem voluminis excusa legitur.

Alii Hesychii.

HEsychius *Ægyptius* Episcopus, A.C. 310. vel 311. Alexandriæ passus Martyrium cujus meminere Eusebius VIII 13. Hist. p. 308. & Martyrologia 26. Nov. Idem habetur qvi Græcam versionem sacrorum librorum V. T. emendavit, ut dixi lib. 3. c. 13 §. 14. Atqve eundem suspicor primum auctorem glossarii, ab aliis deinde interpolati truncatiqve qvod sub Hesychii *Alexandrini* nomine habemus, vide supra lib. 4. cap. 35.

Hesychius *Alexandriæ* minoris Episcopus, qvi Concilio Antiocheno & Nicæno primo interfuit.

Hesychius *Apameensis.* infra, in Justino Hesychio.

Hesychius *CPolitanus* presbyter, cujus λόγȣς qvatuor de serpente æneo Moysis memorat Photius Cod. 51. Idem forte cujus meminit Philostorgius VI. 1.

Hesychius vir *Consularis* de qvo Hieron. ad Pammachium Epist. 101. de optimo genere interpretandi: *Dudum Esychium Virum Consularem contra quem Patriarcha Gamaliel gravissimas exercuit inimicitias, Theodosius Princeps capite damnavit, quod sollicitato notario chartas illius invasisset.* Hesychium intelligo proconsulem Achajæ, ad qvem Theodosii lex in Codice Theodosiano l. ult. de principibus agentium in rebus. Ad Hesychium Proconsulem etiam Epistola Nili 292. libri 2. edit. Allatianæ. Ad hunc forte etiam Libanii Epist.

Hesychius qvi cum Synosio ad *Geometriæ* studium incubuit, postea Magistratu aliqvo functus. Vide Synesii Epist. 92.

Hesychius *Glossarii* sive *Lexici* auctor, supra in Hesychio Ægyptio.

Hesychius *presbyter Hierosol.* qvem Theophanes p. 71. ad Annum Theodosii jun. VII. scribit διδασκαλίαις sive literarum sacrarum doctrina floruisse, ejusqve obitum refert p. 79. ad annum Theodosii XXVI. CHristi 433. Eundem Græci in Menologio 28. Martii scribunt exhausisse fontes omnes scientiæ & sapientiæ & omnem Scripturam interpretatum esse ac perspicue explicasse, atqve ad multorum utilitatem proposuisse. Ejusdem meminit

Cyrillus in Vita S. Euthymii. Confer Henschenium Tomo 3. ad 28. Martii pag. 713. De Hesychii Hierosol. scriptis non repetam qvæ erudite Labbeus, Caveusqve. Tantum notabo 1) σιχηρὸν ejus sive *κεφάλαια in XII. Prophetas* Minores cum latina versione sua edidisse Conradum Rittershusium in Asse fatidico, sive XII. Prophetis Metaphrasi latina donatis, Ambergæ 1604. 8. Confer de illis κεφαλαίοις Richardi Simonis Epistolas Criticas Gallice excusas Basileæ p. 75. seq. Laudantur & ejus scholia *in Ezechielem* ac *Jobum* atqve Conradus Clauserus præf. ad Procopium Gazæum in Pentateuchum: *Utinam*, inqvit, *haberemus Hesychii scholia in Ezechielem atque adeo omnes Prophetas. Incredibile dictu est, quantum lucis accessurum esset Propheticæ lectioni.* Minores Prophetas cum commentariis Theodoreti & Hesychii extare in Codice Regis Paris. 1892. testatur doctissimus Montfauconus p. 316. Palæograghiæ Græcæ. 2) Hesychium Hierosol. *in Psalmos* è MS. Veneto edere promisit C.V. Anselmus Bandurius, & Codicis illius initio mutili meminit laudatus Montfauconus in Diario Italico pag 46. Habeo & ipse Homilias qvasdam Græcas MSS. in Psalmos, qvas alii Codices Chrysostomo, alii rectius Hesychio tribuunt. Procemium Hesychii in Psalmos fuit apud Jac. Sadoletum, qvi de eo ita in Epist. ad Erasmum: *De Hesychio quod quaris, habueram Psalmorum Græcorum librum vetustate insignem, in eo procemium Hesychii luculente scriptum in eam sententiam, ut probare conaretur omnes Psalmos Davidis esse. Is liber mihi cum cæteris omnibus periit. Reliqua sunt apud me Græca collectanea in Psalmos, incerto auctore scripta non tam copiose quam eleganter, quibus præcipue utor: in iisdem interdum citatur Hesychius.* 3) Libri VII. Explanationum allegoricarum *in Leviticum* ad Diaconum Eutychianum latine qvidem tantum exstant, laudati pridem Amalario, Rabano, Strabo, aliisqve, & editi Basil. 1527. fol. Paris. 1581. 8. & in Bibliothecis Patrum: sed videntur utiqve scriptoris esse Græci, Hesychii nempe, ut titulus habet, Hierosolymitani † presbyteri, versi latine ab interprete nescio qvo, Hesy-

† In glossa Ordinaria vocatur etiam Episcopus, sed non est tanta illius auctoritas, ut ideo non possit tribui Hesychio qvi presbyter Hierosolymitanus A. C. 433. obiit & ab explanatione Scripturarum magnam sibi celebritatem nominis parasse in Menologio Græcorum ad 28. Martii traditur.

Hesychius enim Salonitanus ut is fuerit nihil est necesse, qvi verba S. Scripturæ ex Hieronymi versione adscripsit. Confer Richardum Simonem in Censura Bibliothecæ Divinæ Hieronymianæ Gallice edita p. 35. seq. 40. seq. & in Epistolis Criticis p. 69. seq. & T. 4. Bibl. Criticæ p. 55. Salmasium de transsubstantiatione p. 57. Edm. Albertinum de Evcharistia p. 847. Labbeum de Scriptoribus Ecclesiasticis T. 1. p. 633. seq. & Antonium Arnaldum in scripto Gallico: Tradition de l'Eglise touchant l'Evcharistie T. 4. de la perpetuité de la foy p. 21. seq. 4) *Sermo de resurrectione* in Codice Regio Paris. fertur sub titulo Ἡσυχίου τοῦ Θεολόγου, uti Trithemius & Sixtus Senensis nescio qvo auctore Hesychium presb. Hierosol. tradunt Gregorii Nazianzeni, qvi *Theologi* nomine communiter venit, fuisse discipulum. Eadem secunda de Paschate legitur inter Homilias Greg. Nysseni, sed stylo, * ut observat Combefisius, prorsus abhorrente, qvi illam cum altera *de hora qua crucifixus est Dominus*, latine ex versione sua dedit etiam in Bibl. concionatoria. In eadem & in supplemento Bibliothecæ Patrum Paris. T. 1. pag. 821. & T. 12. Lugd. p. 190. exstat latine Carolo Fabiano interprete Oratio in *S. Andream Apostolum* de qva Photius Cod. 269. licet Thomas ibi pro Andreæ nomine legitur. Græce habuit Allatius, incipit: σάλπιγξ ἡμᾶς Ἀποστολικὴ πρὸς πανήγυριν ἤθροισε. 5) Hesychii presb. Hierosol. *Historia Ecclesiastica* ** respicitur in Chron. Alex. pag. 371. ubi Hesychius citatur cum Sozomeno & Theodorito ubi de rebus Theodori Mopsvestri sermo est. 6) *Vita Longini Centurionis* & duorum sociorum Martyrum qvæ ex MS. Vaticano 1190. pag. 117. exhibetur ab Henschenio T. 2. ad XV. Martii Græce pag. 736. & latine p. 386. non videtur ut editor voluit, Hesychii presbyteri Hierosol. illius qvi sub Theodosio juniore vixit, sed longe junioris scriptoris. Confer Tillemontium Memor. Hist. Eccles. T. 1. p. 254. 7) Allatius sub Hesychii Hierosol. nomine habuit Homiliam Hesychii Hierosol. presb. εἰς τὴν ὑπαπαντήν, incipit: Ἡ μὲν ἑορτὴ λέγεται καθαρσίων.

* Confer Rich. Simonis Hist. Crit. Novi Test. T. 3. p. 118.

** Vide supra cap. 4. §. 28. pag. 113.

In SS. Apostolus Petrum & Paulum, incipit: καλὸν μὲν τὸ ῥόδον τῆς ἐαρινῆς.

In S. Procopium Martyrem, incipit: Προκοπίῳ τὴν θυσίαν ὁ Χριστὸς ἐστεφάνωσεν ταῦρον αὐτὴν ἰδών.

In Lazarum quatriduanum, incipit: δεῖπνον ἡμῖν πολυτελὲς Λάζαρος αὖθις.

8. De fragmento *Homiliæ* in *Natalem CHristi* dictum supra cap. 4. p. 145.

Alius Hesychius *Presbyter* ac deinde *Episcopus Hierosolymitanus* circa A. C. 600. ad qvem Epistola Gregorii M. lib. IX. Epist. 4.

Hesychius *Episcopus* qvem cum aliis sex Episcopis missum ab Apostolis Petro & Paulo ad *Hispanos* tradunt. Vide Papebrochium T. 3. ad XV. Maji pag. 442. & Tillemontium T. 1. memor. Hist. Eccles. pag. 501.

Justinus Hesychius, Apameensis, Amelii Philosophi adoptivus, cui libros suos legavit. Porphyr. in vita Plotini c. 3.

Hesychius λαμπρότατος qvi domum splendidam construxerat animi ornandi negligens ac securus, ad qvem Epistola 156. Isidori Pelusiotæ lib. 2.

Hesychius *libertus* Augusti Imp. memoratus in veteri inscriptione apud Gruterum, p. DLXIV. 2. ut alios Hesychios libertos in eodem Gruteriano thesauro obvios prætercam.

Hesychios *Martyres* præter Ægyptium supra memoratum plures alios celebrant Martyrologia & Menologia ut 15. Junii, 3. Julii, 2. Septembris, 3. Octobris, 7. & 18. Nov. &c.

Hesychius *Medicus* & *Grammaticus* CPoli sub Leone I. Imp. Vide Suidam in ἰάκωβος.

Hesychius *Monachus*, S. Hilarionis amicus de qvo Hieronymus in ejus vita qvæ inter hujus Epistolas atqve apud Surium 21. Octobr. legitur.

Hesychius *Salonitanus* in Dalmatia Episcopus, cujus Epistola una ad Augustinum & duæ ad eum Augustini exstant, num. 78. 79. 80. (in nova edit. 197. 198. 199.) Augustinus XX. 5. de Civ. DEI: *Epistola quam rescripsi ad beatæ memoriæ virum Hesychium Salonitanæ Urbis Episcopum, cujus Epistolæ titulus est de fine sæculi.* Est illa Epist. 80. (in

nova

nova edit. 199.) Epiſtola prima Zoſimi Papæ ad hunc Heſychium data fertur Honorio XII. & Theodoſio VIII. COSS. hoc eſt A. C. 418. T. 1. Concilior. edit. Binianæ pag. 711.

Heſychius ταχυγράφος qvem in Originibus CPolitanis citat Codinus, vereor ne idem ſit cum Heſychio Mileſio, licet à Codino refertur inter eos qvi inſtaurationi Urbis à Conſtantino M. factæ αὐτόπται interfuerunt. Etiam Heſychium Mileſium, *tabularium* vocat Barthius p. 103. ad Claudianum.

Heſychius *Viennenſis* Epiſcopus, cui ſucceſſit Alcimus Avitus.

Adde his Heſychiam fœminam, Sacerdotem Minervæ, cujus nomine ſtudium qvietis & concordiæ ſvaſit Oraculum Athenienſibus. Vide Plutarchum in Nicia p. 532. & libro de Pythia verſibus non vaticinante p. 403.

Poſt Heſychii Mileſii πάτρια Κωνσταντινουπόλεως Labbeus in Tomo primo Corporis Byzantini ſubjunxit loca ex Svida ad Hiſtoriam Byz. pertinentia, cum verſione Æmilii Porti, illa nempe qvæ Svidas habet in Ἀγαθίας, Ἀγάπιος, Ἀγγέλιος, Ἀθηνᾶς, Ἀκάκιος, Ἀναστάσιος, Ἀναστάσιος σιλεντιάριος, Ἀντίοχος ὁ πραιπόσιτος, Ἀπόλλωνος ἄγαλμα, Ἀρδαβούριος, Ἀρειανός, Ἁρμάτιος, Ἅρματος, Ἀρτέμιος, Αὔγουστος, Ἀφουσία, Ἀφροδίτη, Βασιλική, Βασιλίσκος, Βελισάριος, Βημάρχιος, Βηρίνη, Βόσπορος, Βόσποροι, Βούλγαροι, Βυζάντιον, Γεννάδιος, Γενικός, Γεώργιος, Γέσιος, Γρατιανός, Δημήτηρ, Διονύσιος, Ἑλένη, Ἐλεύσιος, Ἑλικώνιος, Ἑρμῆν, Ἑρμόλαος, Ἑστία, Ἑστιάδες, Εὐξεῖνος, Εὐστάθιος, Εὐτρόπιος, Εὐτύχης, Εὐφημίας, Εὐφήμιος, Ζεύξιππος, Ζεὺς, Ζήνων ὁ βασιλεὺς, Ἥρα, Ἡράκλειος βασιλεὺς, Ἡράκλειος στρατηγὸς, Ἡσύχιος, Ἰαννουάριος Ἰγνάτιος, Ἶλλος, Ἰοβιανὸς, Ἰουλιανὸς, Ἰουστινιανὸς, Ἰουστινιανὸς ὁ ῥινότμητος, Ἰουστῖνος, Ἰωάννης Ἀντιοχεὺς, Θεμίστιος, Θεόδοτος, Θεοδόσιος, Θεόδωρος ὁ ἀπὸ ἀναγνωστῶν, Θεοφύλακτος σοφιστὴς, Κωνσταντῖνος, Κωνστάντιος, Κωνσταντινούπολις, Κυνήγιον, Κῦρος Πανοπολίτης, Λεόντιος Τριπόλεως, Λεόντιος Μοναχὸς, Λέων Βυζάντιος Φιλόσοφος, Λέων βασιλεὺς, Μακεδόνιος, Μάλχος, Μάμας, Μαιούμα, Μάξιμος, Μάρης, Μάρκελλος, Μαρκιανὸς, Μαυρίκιος, Μελαντιὰς, Μένανδρος Προτίκτωρ, Μίλιον, Μιχαὴλ, Νάρσης, Νεστόριος, Ξηρόλοφος, Οὐαλεντινιανὸς, Οὐάλης, Ὡραῖον, Ὧρος Ἀλεξανδρεὺς, Παμπρέπιος, Πατρίκιος, Παῦσιρ, Πέτρος ὁ Ῥήτωρ, Πέτρος οὗτος ἦν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ, Πλάκιλλα, Πουλχερία,

χερία, Πρίσκος Πανίτης, Πρίσκος υἱός, Πρόκλος ξ βασιλέως Ἰουστίνου Κοιαίστωρ, Προκόπιος, Προποντίς, Ῥουφῖνος, Σαλούστιος ὁ τῆς αὐλῆς ἔπαρχος, Σεβαστιανός, Σέλευκος, Σώπατρος Ἀπαμεύς, Σταυρός, Στήλη, Στούδιος, Τιβέριος, Τιμόθεος, Τραιανός, Τριβονάλιον, Τριβουνιανός, Τριβωνιανός, Τροΐλος, Φατριά, Φῆστος, Φιλιππικὸς ὁ Βαρδάνης, Φιλιππικὸς στρατηγός, Φόρος. De Svida dicturus sum infra capite singulari qvod Lexicis Græcis dicavi. Excerpta qvædam de Imperatoribus Rom. & CPolitanis è Svida Græce & Latine exhibet etiam Frid. Sylburgius Tomo tertio minorum Romanæ Historiæ scriptorum.

III. PROCOPIUS ex Cæsarea Palæstinæ Rhetor a) sive caussarum Patronus ac Sophista, hoc est eloqventiam professus CPoli. Hunc licet paganis adscribere non dubitant Eichelius, b) & Mottanus Vayerus: Christianum utiq; & Catholicum fuisse scripta ipsius perspicue testantur, eum vero qvi subtiles & acres de religione con-

a) Svid. in Προκόπιος. Confer Vossium de Hist. Græcis II. 22. & Hanckium de scriptoribus Byz. lib. 1. cap. 5.

b) Mottanus Vayerus in judicio de Historicis T. 1. Operum pag. 339. & Jo. Eichelius præfat. ad Procopii Anecdota §. 17 - 22. qvi tamen & ipse non potest diffiteri externa saltem professione Christianismum præ se tulisse. Qvæ vero affert ut simulatorem improbum & sub Christiani larva latescentem Ethnicum probent, ita sunt pleraqve comparata, ut prudentem potius & sanum demonstrent scriptorem Historiæ, cujus neutiqvam est tanqvam ex cathedra controversias Theologicas dijudicare. Qvod porro videtur nonnihil aliqvando tribuere ominibus & fortunæ, commune hoc ipsi est cum multis piis & Christianis scriptoribus, qvi ad DEI providentiam hæc nomina referunt. De qva luculentum hoc Procopii testimonium exstat cap. 4. Hist. arcanæ pag. 15. *οὐκ ἀνθρώπων βουλαῖς ἀλλὰ τῇ ἐκ Θεοῦ ῥοπῇ πρυτανεύεται τὰ ἀνθρώπινα, ὃ δὴ τύχην εἰώθασι καλεῖν ἄνθρωποι.* Miror hinc Nicolaum Alemannum, qvi præfat. ad Hist. arcanam Procopii, ubi virtutes hujus scriptoris non indiserte celebrat, eumqve aperte Christianorum fidem profiteri non semel, & hæreticos atqve Samaritas aperte aversari observat, tamen subjungit ad eos se composuisse videri, qvos *Politicos* in Gallia avorum nostrorum memoria appellabant, *sed longe verius*, inqvit, *hæresium omnium sentinas prorsusque Atheos appellarent, qui licet in speciem Catholici videantur, nullique sectæ nominatim addicti sint, privatis tamen rationibus vel Reip. commodis Christianam religionem pietatemque metiuntur, neque de DEO quid sentias, quidve doceas, si res ita ferat, vehementer laborant, Hæreticos autem & Astrologos aliasque ejusmodi Catholicæ fidei pestes, prout è re ac tranquillitate publica esse illis videtur, ita recipiunt & insectantur.* Non possum neqve volo statuere qvam alienus ab hypocrisi, vel qvam bona fide Christia-

concertationes c) neutiqvam probaret, nedum ut eas putaret Historiæ ambitiose inserendas esse: qviqve reprehendat Justinianum qvod hæreticos spoliandos bonis, & suppliciis d) afficiendos duxit. A Justino seniore ac Justiniano jussus esse Belisario e) Notarius sive ὑπογραφεύς, Comes ac Consilarius, cujus etiam expeditionibus f) interfuit & bella ac res gestas descripsit. Cooptatus inde in Senatorum g) illustriumqve ordinem, & præfecturæ etiam Urbanæ h) admotus CPoli, vitam cum morte commutavit major ut videtur i) sexagenario.

Libri 5ti Pars Altera.

stianus Procopius fuerit, sed hoc audeo affirmare, ad tam immite de illo judicium ferendum neutiqvam idonea argumenta exstare in ejus scriptis, atqve speciatim in iis locis qvæ hanc in rem ab Alemanno & post eum ab Eichelio afferuntur. Christianismi autem aperta & qvamplurima etiam in aliis ejus scriptis, sed præcipue in libris περὶ κτισμάτων vestigia.

c) Lib. 1. de bello Gothico c. 3. cum dixisset controversias, qvæ tunc inter Christianos magna animorum contentione agitabantur, probe qvidem perspectas se habere, sed prolixius commemorare nolle, subjungit: ἀπονοίας γὰρ μανιώδους τινὸς ἡγοῦμαι εἶναι, διερευνᾶσθαι τὴν τοῦ Θεοῦ φύσιν ὁποία ποτέ ἐστιν. *Vesana enim puto esse insania, DEI naturam qualis sit velle perscrutari, nam humana hac ipsa, nedum DEI naturam perfecte assequi mortales haudquaqvam posse existimo. Quare tutius hæc ego silentio prætereo* μόνῳ τῷ ΜΗ ΑΠΙΣΤΗΣΑΙ τετιμημένα, *qua religiosissime coluntur si modo fidem illis non detrectes*, (licet modum qvo sunt exponere, intimasq; illorum rationes subtiliter expedire nescias.) *Itaq; de DEO nihil ipse aliud* (in præsenti Historici operis loco) *affirmaverim, nisi quod bonus omni ex parte sit, resque universas sua potentia complectatur. De illis vero controversiis ita quisque vel Sacerdos vel privatus homo loquatur, quemadmodum ei sentire libuerit.* In his verbis qvæ ab Alemanno, Vayero atqve Eichelio tanqvam in argumentum singularis profanæ impietatis adducuntur, & qvæ videntur etiam Clariss. Caveum permovisse ut Procopium neqve prorsus Gentilem neqve prorsus Christianum fuisse affirmaret; nihil video qvod non scribere sanus Historiæ scriptor Christianus potuerit, haud professus Theologum, & qvæ Christianis propria sunt dogmata, in alium oportuniorem locum rejicere se innuens.

d) cap. XI. Hist. arcanæ pag. 34. seq. & cap. XIII. pag. 40.

e) Procopius lib. 1. de bello Persico cap. 1. & 12. seq. Photius Cod. 63. &c.

f) ab expeditione Vandalica qvæ contigit anno VII. Justiniani, (CHristi 533.) per annos circiter triginta. Confer Hanckium de scriptoribus Hist. Byz. p. 148. seq.

g) Illustrem vocat Nicephorus XVII. 10. Hist. & Anonymus Chronici auctor qvem MS. in Bibl. Vaticana evoluit Alemannus. Senatorem fuisse se innuit ipse cap. 12. Hist. arcanæ pag. 37.

h) Procopium Urbis præfectum anno Justiniani XXXVI. CHristi 562. memorat Theophanes in Chronographia p. 201, 202.

i) Vide Hanckium pag. 153.

1. Exſtant ejus *octo libri Hiſtorianum*, accurate diſerte atq; eleganter ſcripti, qvorum argumentum ſuccincte lib. 1. tradit Agathias qvi Procopium continuavit. Libros hoſce in duas tetrades Auctor diſtinxit, priores qvatuor libros inſcripſit Περσικά, poſteriores Γοτθικά teſte Nicephoro XVII. Hiſt. cap. 10. qvanqvam duobus poſterioribus primæ tetradis libris titulus Περσικῶν neutiqvam convenit. Nam in primis duobus libris qvidem Procopius perſeqvitur bella cum Perſis geſta ab extremis temporibus Arcadii Imp. (qvi morti vicinus A. C. 408. Iſigerdem Perſarum Regem filio ſuo Theodoſio tutorem dedit) usqve ad annum qvartum induciarum à Juſtiniano cum Perſis initarum, obitumqve Theodoræ conjugis A. C. 459. (Juſtiniani 23.) At in duobus poſterioribus libris narrantur bella cum Vandalis Maurisqve in Africa geſta ab Alarici Gothorum Regis prima A. C. 395. facta in Imperium Romanum irruptione, usqve ad domitos per Africam Beliſarii ductu & Juſtiniani auſpiciis Vandalos A. C. 545. (Juſtiniani 19.) His itaqve duobus rectius conveniret titulus Οὐανδαλικῶν qvem illis tribuunt editores, vel etiam Λιβυκῶν, qvo totam tetradem priorem olim videntur Codices qvidam inſigniiſſe, unde Euſtathius ad Iliad. δ. p. 452. verba qvædam proœmii libri I. adducens laudat Procopium ἐν τοῖς Λιβυκοῖς. Poſterior tetras ſive Γοτθικῶν qvatuor libri ſunt de bellis adverſus Gothos in Italia geſtis ab expeditione Theodorici A. C. 487. usqve ad victum & in prælio cæſum Tejam Gothorum Regem, pactamqve cum Gothis pacem A. C. 522. (belli Gothici 18. Juſtiniani 26.) Anachroniſmus Procopii qvo annum ſecundum & tertium belli Gothici in unum contraxit caſtigatur ab Henrico Noriſio diſſ. de Synodo V. capite VI. Libros octo Hiſtoriarum commemorat & ex duobus primis excerpta habet Photius Cod. 63.

Editiones latinæ.

Libri primores qvatuor de bello Perſico & Vandalico ex verſione *Raphaëlis Volaterrani* * Mario fratri inſcripta & Romæ 1509. fol. pridem edita, & libri de bello Gothico ex *Chriſtophori Perſonæ* k) Prioris S. Balbinæ interpretatione, cum Beati Rhenani præfat. Subjuncti

* Non Vaticano integerrimo, ſed alio lacero ac minus integro Codice MS. uſum Volaterranum notat Maltretus.

k) Librum tertium & qvartum Perſona in unum contraxit, unde in ejus verſione tres tantum libri Gothicorum numerantur. Atqve alioqvi graviter de illo interprete

latina *Arnoldi Vesaliensis*, qvæ cum Historiarum Procopii libris & Zosimi latine editis vulgata est Basil. 1576. fol. Sed Græca ex MSS. longe auctiora & emendatiora dedit *David Hæschelius* ad calcem Historiarum, Augustæ Vindel. 1607. fol. cum *Vulcanius* cœptam editionem suam omisisset. Vide Josephi Scaligeri Epistolam CLXVI. Deniqve *Claudius Maltretus* Augustanam editionem ex Codice Segvierianæ Bibliothecæ m) cujus apographum à Philippo Jacobo Maussaco Tolosate descriptum, acceperat, supplevit (exceptis duabus lacunis) & emendavit, emendatumqve nová latina veste induit, & capitibus distinctum cum versione & argumentis suis atqve Variis lectionibus castigationibusqve vulgavit Paris. 1663. fol. *Addo*, inqvit Maltretus, *lecturum te in his libris, quacunque inedita retulit ex Procopio Petrus Gyllius in Topographia CPolitana. Proculdubio Codicem nactus erat vir eruditus nostro similem. Ac forte eo ipso usus est quem habet illustrissimus Cancellarius* (Segvierius) *& olim habuisse dicitur illustr. ac Reverend. Cardinalis Armaniacus, cujus Bibliotheca Gyllius præfuit.* Codices MSS. Mazarinianum & Caroli de Montchal Archiepiscopi Tolosani Labbeus memorat. Libri primi caput primum de restaurato S. Sophiæ templo cum nova versione sua & notis, in qvibus subinde Maltretus castigatur, exhibet *Franciscus Combesisius* in manipulo Originum rerumqve CPolitanarum Paris. 1664. 4. pag. 283. seq.

3. Procopio etiam tribuuntur à Svida *Ἀνέκδοτα* sive liber IX. Hist. qvem Nicephorus XVII. 10. vocat *ἀντίρρησιν ὧν πρὸς Ἰουστινιανὸν εἴρηκε δι᾽ ἐπαί-*

m) Bibliotheca Segvieriana olim, hodie Coisliniana plurimis & optimis referta Codicibus MSS. Græcis, sed jamdiu paucorum curiositati accessa, magis longe imposterum studiosis inserviet, qvorum in gratiam à viris doctissimis Catalogus illius cum maxime ad præla paratur, neqve Catalogus solum, sed etiam una cum ipso publicanda Anecdota plurima monumenta præclara, & ineditorum operum prolixiorum specimina, selecta loca vel argumenta, ut B. Lectori patebit ex hoc syllabo qvem nuper admodum Amicus Lutetia ad me benevole transmisit.

Syllabus Anecdotorum prolixiorum quæ cum Bibliotheca Coisliniana Græca propediem edenda publicabuntur.

1) Severi Archiepiscopi, Acephalorum Principis, operum Catalogus ingens, sermonum apologeticorum aliorumqve opusculorum, Epistolarum item ad Consules Episcopos & alios: qvæ fere omnia ignota hactenus fuerunt; sed jam ex variis Bibliothecæ Manuscriptis nota evadent. 2) Insigne prolixumqve opusculum ejusdem Seve-

ἐποίησε ποιῶν, καὶ ὡς ἄν τινα παλινῳδίαν τῶν αὐτῷ μὴ καλῶς εἰρημένων, retractationem eorum quæ in laudem Justiniani dixerat, ac veluti palinodiam non recte traditorum. Agathiæ, Photio & aliis ante Svidam nusqvam memorantur, neqve videntur lecta ab illis aut visa fuisse, qvemadmodum nec ab Evagrio, licet ab illo laudari Anecdota Procopii scribit Vossius de Hist. Gr. pag. 269. atqve si qvis comparet qvanta in laudem Justiniani & Belisarii alibi Procopius scripserit, ab eodem calamo tantas tamqve acerbas criminationes, partem etiam

Severi, ubi Concordantia Evangelistarum περὶ μυροφόρων fuse probatur, & de varietate exemplarium S. Marci agitur. 3) Expositio Capitum Actuum Apostolorum auctore Pamphilo Martyre, opus genuinum. 4) Styliani Opusculum de S. Trinitate, luce dignum. 5) Michaëlis Syncelli de orthodoxa fide. 6) Theodori Episcopi Scythopolitani libellus oblatus Imperatori Justiniano, & S. S. Patriarchis Eutychio, Apollinario, Domnino & Eustochio 7) Epistola Nicænæ secundæ Synodi ad Ecclesiam Alexandrinam, egregia. 8) De scriptura Leonis metropolitæ Chalcedonensis ad Nicolaum Hadrianopolitanum circa sacras Imagines, lecta Imperatore Alexio Comneno coram tota Imperatoria aula & Officialibus Constantinopolitanis, qvorum nomina & munia fuse describuntur. 9) S. Athanasii ex sermone de fide fragmentum non editum. 10) Qvatuor tabellæ pulcherrimæ initio florum Chrysostomi; in qvarum prima Imperator Nicephorus Botaniates in cubiculo adstante Saba Anagnoste; in secunda idem Imperator & Maria Uxor à CHristo coronatur, in tertia Imperator in imperatorio solio sedens qvatuor primos aulæ imperatoriæ ministros à dextris & à sinistris habet, cultu qvemqve suo ornatum: in qvarta repræsentatur Imperator stantibus hinc & inde S. Michaële Archangelo & S. Joanne Chrysostomo, cum Jambis ad singulas tabellas. 11) Catalogus Epistolarum Theodori Studitæ numero 548. qvarum 276. nondum editæ sunt. Ex aliis autem multæ in editis mutilæ ex Coislinianis Codicibus sarciri possunt. 12) Gregorii Palamæ Archiepiscopi Thessalonicensis opera, qvinqve amplis voluminibus comprehensa: adferentur omnia librorum & capitum argumenta cum interpretatione latina; ita ut ejus doctrina & ratiocinia hinc palam conspiciantur. 13) Fragmentum insigne licet exiguum ex fine vitæ S. Gregor. Thavm per Gregor. Nyssenum, qvod desideratur in editis & in multis MSS. 14) Vita & peregrinationes Antiochi, qvi multa ascetica scripsit, compendio descripta. 15) Præfatio Joannis Curopalatæ Scylitzæ magni Drungarii vigiliæ seu excubiarum ad Historiam Byzantinam: ubi multa optimæ notæ habentur de Scriptoribus Byzantinis, qvi ante scripserant, parum nota hactenus, & qvæ in præfatione Cedreni non memorantur. 16) Specimina prolixa ex Lexico Manuscripto num. CLXXVI. Item alia specimina ex Lexicis antiqvissimis ejusdem Bibliothecæ. 17) Ὅροι τῆς πίστεως, definitiones fidei, ubi omnes hæretici numero 29. nominatim proscribuntur. 18) Athanasii Epistola ad Agapetum Papam & ad Clerum Persanum, qvæ latine tantum cusa fuit, opus suspicioni obnoxium.

juncti Agathias ab eodem Persona latine redditus & Jornandes, atqve *Leonardi Aretini* libri IV. de bello Italico contra Gothos, qvi & ipsi, licet dissimulet 1) toti è Procopio expressi & A. 1470. primum Fulginii editi sunt. Basil. 1531. fol. & cum Zosimo Basil. 1576. fol. atqve iterum cum Agathia ac Jornande Genev. 1594. 8.

Vandalicorum libri II. & Gothicorum libri IV. ex emendatiore Codice MS. latine versi ab *Hugone Grotio*, in ejus Historia Gothorum Vandalorum & Longobardorum Amst. 1655. 8. Confer Grotii Epist. 641. 645.

Editio Græca.

Libros octo Historiarum primus Græce *David Hæschelius* vulgavit ex MS. Boico & duobus Regii Paris. apographis altero Josephi Scaligeri, altero Isaaci Casauboni, Augustæ Vindel. 1607. 8. addito libro de ædificiis Justiniani. Editionem per aliqvod tempus moratus est, qvod *Vulcanio* illum laborem detrectante, *Daniel Heinsius* Procopium edere molitus fuerat, ut disces ex Gudii Epistolis p. 290. Inde Hœschelius in Epistola ad Jungermannum (post Hottomannianas pag. 456.) *Procopius*, inqvit, *jam hic cœptus fuisset imprimi, nisi intellexissem jam excudi Lugduni Batavorum. Adeo me non offendit, ut gratuler ἐκδότῃ, qui in hoc studiorum genere plurimis præstat. Boni tamen viri fuisset de hoc consilio certiorem me facere, ne damno essem iis quorum ære & charta & opera conducta sunt.*

te conqveruntur eruditi,* utpote qvi & τὰ καιριώτατα omiserit, & qvæ retinuit, pessima fide converterit, finemqve belli Gothici justo pæne volumine fraudarit.

1) Confer Mottanum le Vayer T. 1. Opp. pag. 345. seq. & Jac. Thomasium de plagio litterario § 361. Nicolaus Alemannus præf. in Anecdota: *Leonardus Aretinus Procopii libros de bello Gothico primus omnium publicavit, sed ludum eruditus ille vir lusit nobis plane illiberalem. Nam suppressa Græca Historia & autorum nomine dissimulato, latinam quam ipse ex Græco fecerat tanquam è variis scriptoribus decerptam de bello Italico adversus Gothos prænotat, & Juliano Cæsarino nuncupatam in publicum emittit. Eandem Græce scriptam* Blondus Flavius *industria primum suâ Italiam habuisse memorat: sed is cum in Historia Procopii modo desideret quæ nos hodie minime desideramus, modo carpat quæ in vulgatis edit. bene habere videmus, antiquas Blondi membranas, vel interpretem quem ille nactus est fraudem eidem fecisse nemo non dicat, cum ea ipse notitia carere facile possit, qui se linguæ Græcæ prorsus imperitum fateatur,*

Editio Græco-latina.

Claudius Maltretus Aniciensis, S. I. ab Luca Holstenio, Joanne Fayono & præceptore suo Petro Possino adjutum se prædicans, Græca è MS. Vaticano emendavit, lacunasqve plurimas & duabus vel tribus brevibus exceptis, omnes editionis Hœschelianæ supplevit, libros capitibus distinxit, capita argumentis præfixis illustravit, versionemqve perspicuam, & ad calcem voluminis fragmenta & loca à Svida allegata, in altero autem volumine varias lect. & emendationes adjunxit. Paris. 1662. fol.

Descriptio Ponti Euxini ex libro IV. de bello Gothico, Græce & latine exstat inter Gothicarum rerum scriptores à *Bonav. Vulcanio* recensitos Lugd. Bat. 1597. 1617. 8.

Editiones linguis vernaculis.

Anglice libri VIII. Historiarum H. Holcroftio interprete, Lond. 1653.

Gallice libri duo priores de bello Gothico per Gvil. Paradinum, Lugd. 1578. 8. Libri octo Historiarum & sex de ædificiis Justiniani per Fumanum. Paris. 1587. fol. Libri duo de bello Persico per Leonorum de Mauger (qvi tantum usus est latina versione Basileæ excusa, in qva libri tres de bello Gothico numerantur & libris de bello Persico præter Procopii mentem præmittuntur.) Paris. 1669. 12.

2. Κτίσματα sive *libri VI. de ædificiis conditis vel restauratis auspicio Justiniani Imp.* cujus operis meminit Simeon Metaphrastes in vita S. Sabæ & Nicephorus XVII. 10 Hist. Perperam Rob. Constantinus in Lexico citat Procopium *de Justiniani fortunis*, qvasi περὶ κτημάτων non κτισμάτων scripsisset. Primus *Græce* edidit è Codice Conradi Peutingeri, sed passim hiantes lacunis Joannes Hervagius, ad calcem Historiarum Procopii & Agathiæ latine excusarum Basil. 1531. fol. Inde Parisiis A. 1543. lucem vidisse testatur Maltretus, qvam editionem haud vidi. Nescio an in animo ipsi fuit qvæ *Francisco Cranenveldio* interprete cum notis *Theodorici Adamæi* Svvallenbergensis Geldri prodiit Paris. apud Christianum Wechelum 1537. 4. Exstat & versio

latina

etiam verisimilitudine destitutas potuisse proficisci, merito mirabitur. Neutiqvam tamen assentior Francisco Gvieto non obesæ licet naris Critico, qvi Anecdota n) non à Procopio scripta, sed suppostititium atqve alienum opus esse contendebat, ut narrat Antonius Periander Rhætus in ej⁹ vita. Qvamvis video etiam ambigere de auctore alios viros eruditos, ut Combefisium in manipulo rerum CPol. p. 292. *Anecdoton auctor siquidem ipse Procopius est, ipse sibi majorem forte quam Justiniano labem ascivit, ac quicquid reliqua ejus historia est, plurimum elevavit*, ingens nimirum

noxium. 19) Fragmentum nobile prolixumqve Stephani de Urbibus, non ex Epitome ejus, sed ex ipso Stephani opere non abbreviato. Fragmentum hoc constat octo foliis membranaceis, excerptum ex libro decimi sæculi à perita manu exarato. Editum jam fuerat ex apographo Samuelis Tennulii, ad fidem hujus Codicis descripto, & multis gravissimisqve mendis respersо. Nunc prodit cum notis emaculatum & sincerum, ut in Codice CCXXVIII. Coisliniano habetur. 20) Photii Patriarchæ Constantinopolitani historia Manichæorum, suo circiter tempore ressascentium, ex duobus Manuscriptis antiqvissimis. 21) Tactica & explicationes rerum bellicarum, instrumentorum, armorum, &c. opusculum longe diversum ab Arriani, Æliani, Leonis & aliorum Tacticis. Ex codice decimi sæculi. 22) Prologus ad Commentaria variorum in Aphthonii progymnasmata, ubi de progressu Rhetoricæ antiqvi & medii ævi multa præclara traduntur. In codice X. sæculi 23) Opusculum de disciplinarum & artium inventoribus antiqvi & medii ævi, & de iis qvi in singulis disciplinis floruerunt. In eodem Codice. 24) Nota insignis Codicis qvinti, sextive sæculi Epistolarum S. Pauli, qvi Cæsareæ in Bibliotheca S. Pamhili martyris collatus fuit cum exemplari ipsius Pamphili manu descripto. Hujus Codicis folia 14. in Bibliotheca Coisliniana supersunt. 25) Bibliorum sacrorum veteres in Capita distinctiones ex Codicibus Coislianis antiqvissimis & ex uno Regio. 26) Harpocrationis Lexicon ex compositione Cyrani Regis de 24 lapidibus de avibus & piscibus ordine Alphabetico. 27) Operis perampli contra Barlaamum & Acyndinum Capita & argumenta, ubi utriusq; partis doctrina & ratiocinia conspiciuntur. 28) Opusculum in Apocalypsin ubi probatur eam esse genuinam Scripturæ sacræ partem, ex Codice decimi circiter sæculi. 29) Occumenii Episcopi Triccæ in Thessalia opusculum, ubi probatur auctoritate Patrum, Apocalypsin esse veram Scripturæ sacræ partem. Ex eodem Codice. 30) Selecta historica ex Lexicis Coislinianis, qvæ in Lexicis Suidæ Pollucis & Harpocrationis vel non habentur, vel alio prorsus modo narrantur.

Ad hæc multo plura alia Anecdota, breviora qvidem, sed non inferioris notæ, cum recensione singulorum Codicum Græcorum accuratissima typis edentur.

n) Anecdota sive Historiam arcanam hujusmodi plenam asperis criminationibus & invectivis lucem haud facile ferentibus in eos qvi possunt proscribere, pridem ante Procopium composuerat Theopompus, qvem imitatus Cicero II. 6. ad Atticum: ita

mirum ſive adulator, ſive calumniator. Ita Mottanus Vayerus diſſ. de libertate Tom. 2. Opp. p. 354. *Procope, ou pour mieux dire celuy qui à fait les Anecdotes ſous ſon nom.* Fidem mereri pleraq; qvæ in hiſce Anecdotis traduntur, multis erudite pugnat *Nicolaus Alemannus* o) qvi primus illa in lucem protulit Græce ex Codice duplici Vaticano, latinamqve verſionem & doctas notas adjunxit, ac teſtimonia veterum de Procopio, & Svidæ loca ex Anecdotis hauſta diligenter conſignavit, Lugd. (non Lugd. Bat. ut habet Catalogus Petri Francii & Bodlej.) 1624. fol. & Coloniæ apud Jo. Wilh. Frieſſen juniorem 1669. fol. licet typorum nitor & elegantia alium locum impreſſionis qvam Coloniam innuit. Contra Procopium & Alemannum fama Juſtiniani aſſeritur à *Thoma Rivio* in defenſione Juſtiniani Francof. 1628. 8. tum à *Gabriele Trivorio* in Obſerv. Apologet. adverſus qvosdam JCtos & Procopii Anecdota Pariſ. 1631. 4. præcipue vero à *Joanne Eichelio* Profeſſore Helmſtadienſi, qvi anecdotis Græce cum verſione Alemanni recuſis atqve in minores ſectiones 571. diviſis adjunxit animadverſiones, in qvibus pleraqve illorum loca *συγχρόνων* teſtimoniis convincere falſitatis annitur, Helmſt. 1654. 4. *Claudius* vero *Maltretus* qvi Anecdota etiam cæteris Procopii operibus cum Alemanni verſione & notis ſubjunxit Pariſ. 1663. fol. notas nullas novas addidit, ſed Græca tantum ex Codice MS. *ἀκεφάλῳ* Segvieriano, & integriore Ambroſianæ Bibl. ſupplevit caſtigavitqve. Qvanqvam *partium* p) *videbatur docti inter-*

itaque ἀνέκδοτα qua tibi uni legamus, Theopompino genere, aut etiam aſperiore multo, pangentur. Idem XIV. 17. *Librum meum illum ἀνέκδοτον nondum ut volui perpolivi.* *Βιβλίον ἀπόρρητον* vocat Dio lib. XXXIX. pag. 96. Procopii exemplum plures ſunt inſecuti, ut auctor Chronici ſcandaloſi ſub Ludovico XI. Galliæ Rege conſignati, Varillaſius in anecdotis Florentinis, etſi nomen hoc parum illis convenire notat Vignolius Marvillius T. 2. Miſcellaneor. pag. 19. Illuſtris Leibnitius in Hiſtoria arcana Alexandri VI. Papæ, è Diario Jo. Burchardi. Walſinghamus in arcanis aulicis Eliſabethæ Angliæ Reginæ, Auctores Galli Anecdotorum Poloniæ ſub Johanne III. & Hiſtoriæ arcanæ Antonii Luſitaniæ Regis. Eſt qvi etiam virorum doctorum anecdota publicari deſideret Clariſſ. Reimannus parte 1. Hiſt. literariæ pag. 243. ſed maligna credulitas hominum facit ut anecdota à calumniis diſcernere vix opis humanæ ſit. Et malorum exemplorum jampridem copia laboramus. Scripſit Anecdota ſua Procopius anno XXXII. Juſtiniani, Vide pag. 66. 71. ipſo adhuc ſuperſtite, pag. 88. ſed Theodora jam ante novem annos defuncta. pag. 2. 47. 51.

o) Confer de eo Urbanum Gotfridum Siberum libro de claris Alemannis p. 139. ſeq.

p) Combefiſius in manipulo rerum CPol. pag. 292.

interpretis, ut notas Alemanni quas unas repræsentavit, cum Eichelii confutationibus seu animadversionibus conferret, ejusque vel depelleret crimina, vel quo Justiniani læsam Majestatem iu recte tueatur, libratis omnibus ac æquo judicio, laudaret. Sic certe Regia dignissimum Lupara, ac in ea fere palmarium Historiæ Byzantinæ librum opusque haberemus. Jam Anno 1695. in præfat. ad libros 2. de nævis jurisprudentiæ ante Justinianeæ Vir Consultiss. Christianus Thomasius professus est novam se editionem meditari Historiæ arcanæ Procopii, conjunctis Alemanni & Eichelii dissertationibus ac notis, ac interspersis utrobiqve suis observationibus, affectus utriusqve & aberrationes à regulis verisimilitudinibus indicantibus. Sed hactenus nihil ejus lucem vidit. Neqve constat qvo pervenerint Codices MSS. Anecdotorum qvos habuere Joannes Lascaris & Joannes Vincentius Pinellus. Excerpta qvædam ex arcana Procopii Historia ab *Hugone Grotio* latine versa leguntur in ejus Historia Gothorum pag. 519 - 528.

Orationes Procopii qvas Moguntiæ Anno 1538. 8. impressas scribit Gesnerus, nunqvam vidi, suspicorqve esse ex Historiarum Procopii libris excerptas, nam & illis hic scriptor Orationes obliqvas rectasqve non uno loco inseruit, qvas Gallice versas memorat Catalogus Bodlejanus.

In Catalogo Bibliothecæ V. C. Petri Francii Amst. 1705. publica auctionis lege distractæ pag. 85. occurrit Procopius Græce ex Hœschelii editione infinitis locis emendatus à *Bonav. Vulcanio*, & aliud ejusdem edit. exemplum collatum cum MS. Vaticano & locis pæne infinitis correctum. Præterea Procopii opera latine, à Vulcanio emendata, & eorundem operum nova versio latina ab eodem Vulcanio confecta & hactenus inedita, 2. Voluminibus MSS. in folio, ac deniqve Historia Arcana ex edit. Lugdunensi, cum adnotationibus MSS. *Davidis Blondelli.* Credibile est hos libros ex auctione Francii pervenisse ad Franciscum Halmam, qvi illis in nova editione Corporis Byzantini uti voluit, ut supra §. 1. p. 228. hujus capitis dicere me memini.

χειρία, Πρίσκος πανίτης, Πρίσκος ὑιὸς, Πρόκλος ὁ βασιλέως Ἰουστίνου Κοιαίστωρ, Προκόπιος, Προποντὶς, Ῥουφῖνος, Σαλούστιος ὁ τῆς αὐλῆς ἔπαρχος, Σεβαστιανὸς, Σέλευκος, Σώπατρος Ἀπαμεύς, Σταυρὸς, Στήλη, Στούδιος, Τιβέριος, Τιμόθεος, Τραιανὸς, Τριβονάλιον, Τριβουνιανὸς, Τριβωνιανὸς, Τρωίλος, Φατριά, Φῆστος, Φιλιππικὸς ὁ Βαρδάνης, Φιλιππικὸς στρατηγὸς, Φόρος. De Svida dicturus sum infra capite singulari qvod Lexicis Græcis dicavi. Excerpta qvædam de Imperatoribus Rom. & CPolitanis è Svida Græce & Latine exhibet etiam Frid. Sylburgius Tomo tertio minorum Romanæ Historiæ scriptorum.

III. PROCOPIUS ex Cæsarea Palæstinæ Rhetor a) sive caussarum Patronus ac Sophista, hoc est eloqventiam professus CPoli. Hunc licet paganis adscribere non dubitant Eichelius, b) & Mottanus Vayerus: Christianum utiq; & Catholicum fuisse scripta ipsius perspicue testantur, eum vero qvi subtiles & acres de religione con-

a) Svid. in Προκόπιος. Confer Vossium de Hist. Græcis II. 22. & Hanckium de scriptoribus Byz. lib. 1. cap. 5.

b) Mottanus Vayerus in judicio de Historicis T. 1. Operum pag. 339. & Jo. Eichelius præfat. ad Procopii Anecdota §. 17 - 22. qvi tamen & ipse non potest diffiteri externa saltem professione Christianismum præ se tulisse. Qvæ vero affert ut simulatorem improbum & sub Christiani larva latescentem Ethnicum probent, ita sunt pleraqve comparata, ut prudentem potius & sanum demonstrent scriptorem Historiæ, cujus neutiqvam est tanqvam ex cathedra controversias Theologicas dijudicare. Qvod porro videtur nonnihil aliqvando tribuere ominibus & fortunæ, commune hoc ipsi est cum multis piis & Christianis scriptoribus, qvi ad DEI providentiam hæc nomina referunt. De qva luculentum hoc Procopii testimonium exstat cap. 4. Hist. arcanæ pag. 15. *οὐκ ἀνθρώπων βουλαῖς ἀλλὰ τῇ ἐκ Θεοῦ ῥοπῇ πρυτανεύεται τὰ ἀνθρώπινα, ὃ δὴ τύχην εἰώθασι καλεῖν ἄνθρωποι.* Miror hinc Nicolaum Alemannum, qvi præfat. ad Hist. arcanam Procopii, ubi virtutes hujus scriptoris non indiserte celebrat, eumqve aperte Christianorum fidem profiteri non semel, & hæreticos atqve Samaritas aperte aversari observat, tamen subjungit ad eos se composuisse videri, qvos *Politicos* in Gallia avorum nostrorum memoria appellabant, *sed longe verius*, inqvit, *hæresium omnium sentinas prorsusque Atheos appellarent, qui licet in speciem Catholici videantur, nullique sectæ nominatim addicti sint, privatis tamen rationibus vel Reip. commodis Christianam religionem pietatemque metiuntur, neque de DEO quid sentias, quidve doceas, si res ita ferat, vehementer laborant, Hæreticos autem & Astrologos aliasque ejusmodi Catholicæ fidei pestes, prout è re ac tranquillitate publica esse illis videtur, ita recipiunt & insectantur.* Non possum neqve volo statuere qvam alienus ab hypocrisi, vel qvam bona fide Chri-
stia-

concertationes c) neutiqvam probaret, nedum ut eas putaret Historiæ ambitiose inserendas esse: qviqve reprehendat Justinianum qvod hæreticos spoliandos bonis, & suppliciis d) afficiendos duxit. A Justino seniore ac Justiniano jussus esse Belisario e) Notarius sive ὑπογραφεύς, Comes ac Consilarius, cujus etiam expeditionibus f) interfuit & bella ac res gestas descripsit. Cooptatus inde in Senatorum g) illustriumqve ordinem, & præfecturæ etiam Urbanæ h) admotus CPoli, vitam cum morte commutavit major ut videtur i) sexagenario.

stianus Procopius fuerit, sed hoc audeo affirmare, ad tam immite de illo Judicium ferendum neutiqvam idonea argumenta exstare in ejus scriptis, atqve speciatim in iis locis qvæ hanc in rem ab Alemanno & post eum ab Eichelio afferuntur. Christianismi autem aperta & qvamplurima etiam in aliis ejus scriptis, sed præcipue in libris περὶ κτισμάτων vestigia.

c) Lib. 1. de bello Gothico c. 3. cum dixisset controversias, qvæ tunc inter Christianos magna animorum contentione agitabantur, probe qvidem perspectas se habere, sed prolixius commemorare nolle, subjungit: ἀπονοίας γὰρ μανιώδους τινὸς ἡγοῦμαι εἶναι, διερευνᾶσθαι τὴν τοῦ Θεοῦ φύσιν ὁποία ποτέ ἐστιν. *Vesana enim puto esse insania, DEI naturam qualis sit velle perscrutari, nam humana hac ipsa, nedum DEI naturam perfecte assequi mortales haudquaqvam posse existimo. Quare tutius hac ego silentio præteribo* μόνῳ τῷ ΜΗ ΑΠΙΣΤΗΣΑΙ τετιμημένα, *qua religiosissime coluntur si modo fidem illis non detrectes*, (licet modum qvo sunt exponere, intimasq; illorum rationes subtiliter expedire nescias.) *Itaq; de DEO nihil ipse aliud* (in præsenti Historici operis loco) *affirmaverim, nisi quod bonus omni ex parte sit, resque universas sua potentia complectatur. De illis vero controversiis ita quisque vel Sacerdos vel privatus homo loquatur, quemadmodum ei sentire libuerit.* In his verbis qvæ ab Alemanno, Vayero atqve Eichelio tanqvam in argumentum singularis profanæ impietatis adducuntur, & qvæ videntur etiam Clariss. Caveum permovisse ut Procopium neqve prorsus Gentilem neqve prorsus Christianum fuisse affirmaret, nihil video qvod non scribere sanus Historiæ scriptor Christianus potuerit, haud professus Theologum, & qvæ Christianis propria sunt dogmata, in alium oportuniorem locum rejicere se innuens.

d) cap. XI. Hist. arcanæ pag. 34. seq. & cap. XIII. pag. 40.

e) Procopius lib. 1. de bello Persico cap. 1. & 12. seq. Photius Cod. 63. &c.

f) ab expeditione Vandalica qvæ contigit anno VII. Justiniani, (CHristi 533.) per annos circiter triginta. Confer Hanckium de scriptoribus Hist. Byz. p. 148. seq.

g) Illustrem vocat Nicephorus XVII. 10. Hist. & Anonymus Chronici auctor qvem MS. in Bibl. Vaticana evoluit Alemannus. Senatorem fuisse se innuit ipse cap. 12. Hist. arcanæ pag. 37.

h) Procopium Urbis præfectum anno Justiniani XXXVI. CHristi 562. memorat Theophanes in Chronographia p. 201, 202.

i) Vide Hanckium pag. 153.

latina *Arnoldi Vesaliensis*, qvæ cum Historiarum Procopii libris & Zosimi latine editis vulgata est Basil. 1576. fol. Sed Græca ex MSS. longe auctiora & emendatiora dedit *David Hæschelius* ad calcem Historiarum, Augustæ Vindel. 1607. fol. cum *Vulcanius* cœptam editionem suam omisisset. Vide Josephi Scaligeri Epistolam CLXVI. Deniqve *Claudius Maltretus* Augustanam editionem ex Codice Segvierianæ Bibliothecæ m) cujus apographum à Philippo Jacobo Maussaco Tolosate descriptum, acceperat, supplevit (exceptis duabus lacunis) & emendavit, emendatumqve novâ latina veste induit, & capitibus distinctum cum versione & argumentis suis atqve Variis lectionibus castigationibusqve vulgavit Paris. 1663. fol. *Addo*, inqvit Maltretus, *lecturum te in his libris, quacunque inedita retulit ex Procopio Petrus Gyllius in Topographia CPolitana. Proculdubio Codicem nactus erat vir eruditus nostro similem. Ac forte eo ipso usus est quem habet illustrissimus Cancellarius* (Segvierius) *& olim habuisse dicitur illustr. ac Reverend. Cardinalis Armaniacus, cujus Bibliotheca Gyllius præfuit.* Codices MSS. Mazarinianum & Caroli de Montchal Archiepiscopi Tolosani Labbeus memorat. Libri primi caput primum de restaurato S. Sophiæ templo cum nova versione sua & notis, in qvibus subinde Maltretus castigatur, exhibet *Franciscus Combefisius* in manipulo Originum rerumqve CPolitanarum Paris. 1664. 4. pag. 283. seq.

3. Procopio etiam tribuuntur à Svida Ἀνέκδοτα sive liber IX. Hist. qvem Nicephorus XVII. 10. vocat ἀντίῤῥησιν ὧν πρὸς Ἰουστινιανὸν εἴρηκε δι' ἐπαί-

m) Bibliotheca Segvieriana olim, hodie Coisliniana plurimis & optimis referta Codicibus MSS. Græcis, sed jamdiu paucorum curiositati accessa, magis longe imposterum studiosis inserviet, qvorum in gratiam à viris doctissimis Catalogus illius cum maxime ad præla paratur, neqve Catalogus solum, sed etiam una cum ipso publicanda Anecdota plurima monumenta præclara, & ineditorum operum prolixiorum specimina, selecta loca vel argumenta, ut B. Lectori patebit ex hoc syllabo qvem nuper admodum Amicus Lutetia ad me benevole transmisit.

Syllabus Anecdotorum prolixiorum quæ cum Bibliotheca Coisliniana Græca propediem edenda publicabuntur.

1) Severi Archiepiscopi, Acephalorum Principis, operum Catalogus ingens, sermonum apologeticorum aliorumqve opusculorum, Epistolarum item ad Consules Episcopos & alios: qvæ fere omnia ignota hactenus fuerunt; sed jam ex variis Bibliothecæ Manuscriptis nota evadent. 2) Insigne prolixumqve opusculum ejusdem Seve-

ἐπαίνυ ποιῶν, καὶ ὡς ἄν τινα παλινῳδίαν τῶν αὐτῷ μὴ καλῶς εἰρημένων, *retractationem eorum quæ in laudem Justiniani dixerat, ac veluti palinodiam non recte traditorum.* Agathiæ, Photio & aliis ante Svidam nusqvam memorantur, neqve videntur lecta ab illis aut visa fuisse, qvemadmodum nec ab Evagrio, licet ab illo laudari Anecdota Procopii scribit Vossius de Hist. Gr. pag. 269. atqve si qvis comparet qvanta in laudem Justiniani & Belisarii alibi Procopius scripserit, ab eodem calamo tantas tamqve acerbas criminationes, partem etiam

Severi, ubi Concordantia Evangelistarum περὶ μυροφόρων fuse probatur, & de varietate exemplarium S. Marci agitur. 3) Expositio Capitum Actuum Apostolorum auctore Pamphilo Martyre, opus genuinum. 4) Styliani Opusculum de S. Trinitate, luce dignum. 5) Michaëlis Syncelli de orthodoxa fide. 6) Theodori Episcopi Scythopolitani libellus oblatus Imperatori Justiniano, & S. S. Patriarchis Eutychio, Apollinario, Domnino & Eustochio 7) Epistola Nicænæ secundæ Synodi ad Ecclesiam Alexandrinam, egregia. 8) De scriptura Leonis metropolitæ Chalcedonensis ad Nicolaum Hadrianopolitanum circa sacras Imagines, lecta Imperatore Alexio Comneno coram tota Imperatoria aula & Officialibus Constantinopolitanis, qvorum nomina & munia fuse describuntur. 9) S. Athanasii ex sermone de fide fragmentum non editum. 10) Qvatuor tabellæ pulcherrimæ initio florum Chrysostomi; in qvarum prima Imperator Nicephorus Botaniates in cubiculo adstante Saba Anagnoste; in secunda idem Imperator & Maria Uxor à CHristo coronatur, in tertia Imperator in imperatorio solio sedens qvatuor primos aulæ imperatoriæ ministros à dextris & à sinistris habet, cultu qvemqve suo ornatum: in qvarta repræsentatur Imperator stantibus hinc & inde S. Michaële Archangelo & S. Joanne Chrysostomo, cum Jambis ad singulas tabellas. 11) Catalogus Epistolarum Theodori Studitæ numero 548. qvarum 276. nondum editæ sunt. Ex aliis autem multæ in editis mutilæ ex Coislinianis Codicibus farciri possunt. 12) Gregorii Palamæ Archiepiscopi Thessalonicensis opera, qvinqve amplis voluminibus comprehensa: adferentur omnia librorum & capitum argumenta cum interpretatione latina; ita ut ejus doctrina & ratiocinia hinc palam conspiciantur. 13) Fragmentum insigne licet exiguum ex fine vitæ S. Gregor. Thavm per Gregor. Nyssenum, qvod desideratur in editis & in multis MSS. 14) Vita & peregrinationes Antiochi, qvi multa ascetica scripsit, compendio descripta. 15) Præfatio Joannis Curopalatæ Scylitzæ magni Drungarii vigiliæ seu excubiarum ad Historiam Byzantinam: ubi multa optimæ notæ habentur de Scriptoribus Byzantinis, qvi ante scripserant, parum nota hactenus, & qvæ in præfatione Cedreni non memorantur. 16) Specimina prolixa ex Lexico Manuscripto num. CLXXVI. Item alia specimina ex Lexicis antiqvissimis ejusdem Bibliothecæ. 17) Ὅροι τῆς πίστεως, definitiones fidei, ubi omnes hæretici numero 29. nominatim proscribuntur. 18) Athanasii Epistola ad Agapetum Papam & ad Clerum Persanum, qvæ latine tantum cusa fuit, opus suspicioni obnoxium.

juncti Agathias ab eodem Persona latine redditus & Jornandes, atqve *Leonardi Aretini* libri IV. de bello Italico contra Gothos, qvi & ipsi, licet dissimulet 1) toti è Procopio expressi & A. 1470. primum Fulginii editi sunt. Basil. 1531. fol. & cum Zosimo Basil. 1576. fol. atqve iterum cum Agathia ac Jornande Genev. 1594. 8.

Vandalicorum libri II. & Gothicorum libri IV. ex emendatiore Codice MS. latine versi ab *Hugone Grotio*, in ejus Historia Gothorum Vandalorum & Longobardorum Amst. 1655. 8. Confer Grotii Epist. 641. 645.

Editio Græca.

Libros octo Historiarum primus Græce *David Hæschelius* vulgavit ex MS. Boico & duobus Regii Paris. apographis altero Josephi Scaligeri, altero Isaaci Casauboni, Augustæ Vindel. 1607. 8. addito libro de ædificiis Justiniani. Editionem per aliqvod tempus moratus est, qvod *Vulcanio* illum laborem detrectante, *Daniel Heinsius* Procopium edere molitus fuerat, ut disces ex Gudii Epistolis p. 290. Inde Hœschelius in Epistola ad Jungermannum (post Hottomannianas pag. 456.) *Procopius*, inqvit, *jam hic cœptus fuisset imprimi, nisi intellexissem jam excudi Lugduni Batavorum. Adeo me non offendit, ut gratuler ἐκδότῃ, qui in hoc studiorum genere plurimis præstat. Boni tamen viri fuisset de hoc consilio certiorem me facere, ne damno essem iis quorum ære & charta & opera conducta sunt.*

te conqveruntur eruditi; utpote qvi & τὰ χαριέστατα omiserit, & qvæ retinuit, pessima fide converterit, finemqve belli Gothici justo pæne volumine fraudarit.

1) Confer Mottanum le Vayer T. 1. Opp. pag. 345. seq. & Jac. Thomasium de plagio litterario § 361. Nicolaus Alemannus præf. in Anecdota: *Leonardus Aretinus Procopii libros de bello Gothico primus omnium publicavit, sed ludum eruditum ille vir lusit nobis plane illiberalem. Nam suppressa Græca Historia & autorum nomine dissimulato, latinam quam ipse ex Græco fecerat tanquam è variis scriptoribus decerptam de bello Italico adversus Gothos prænotat, & Juliano Cæsarino nuncupatam in publicum emittit. Eandem Græce scriptam* Blondus Flavius *industria primum suâ Italiam habuisse memorat: sed is cum in Historia Procopii modo desideret quæ nos hodie minime desideramus, modo carpat quæ in vulgatis edit. bene habere videmus, antiquas Blondi membranas, vel interpretem quem ille nactus est fraudem eidem fecisse nemo non dicat, cum ea ipse notitia carere facile possit, qui se linguæ Græcæ prorsus imperitum fateatur.*

Editio Græco-latina.

Claudius Maltretus Aniciensis, S. I. ab Luca Holstenio, Joanne Fayono & præceptore suo Petro Possino adjutum se prædicans, Græca è MS. Vaticano emendavit, lacunasqve plurimas & duabus vel tribus brevibus exceptis, omnes editionis Hœschelianæ supplevit, libros capitibus distinxit, capita argumentis præfixis illustravit, versionemqve perspicuam, & ad calcem voluminis fragmenta & loca à Svida allegata, in altero autem volumine varias lect. & emendationes adjunxit. Paris. 1662. fol.

Descriptio Ponti Euxini ex libro IV. de bello Gothico, Græce & latine exstat inter Gothicarum rerum scriptores à *Bonav. Vulcanio* recensitos Lugd. Bat. 1597. 1617. 8.

Editiones linguis vernaculis.

Anglice libri VIII. Historiarum H. Holcroftio interprete, Lond. 1653.

Gallice libri duo priores de bello Gothico per Gvil. Paradinum, Lugd. 1578. 8. Libri octo Historiarum & sex de ædificiis Justiniani per Fumanum. Paris. 1587. fol. Libri duo de bello Persico per Leonorum de Mauger (qvi tantum usus est latina versione Basileæ excusa, in qva libri tres de bello Gothico numerantur & libris de bello Persico præter Procopii mentem præmittuntur.) Paris. 1669. 12.

2. Κτίσματα sive *libri VI. de ædificiis conditis vel restauratis auspicio Justiniani Imp.* cujus operis meminit Simeon Metaphrastes in vita S. Sabæ & Nicephorus XVII. 10 Hist. Perperam Rob. Constantinus in Lexico citat Procopium *de Justiniani fortunis*, qvasi περὶ κτημάτων non κτισμάτων scripsisset. Primus *Græce* edidit è Codice Conradi Peutingeri, sed passim hiantes lacunis Joannes Hervagius, ad calcem Historiarum Procopii & Agathiæ latine excusarum Basil. 1531. fol. Inde Parisiis A. 1543. lucem vidisse testatur Maltretus, qvam editionem haud vidi. Nescio an in animo ipsi fuit qvæ *Francisco Cranenveldio* interprete cum notis *Theodorici Adamai* Svvallenbergensis Geldri prodiit Paris. apud Christianum Wechelum 1537. 4. Exstat & versio

etiam verisimilitudine destitutas potuisse proficisci, merito mirabitur. Neutiqvam tamen assentior Francisco Gvieto non obesæ licet naris Critico, qvi Anecdota n) non à Procopio scripta, sed suppositítium atqve alienum opus esse contendebat, ut narrat Antonius Periander Rhætus in ej⁹ vita. Qvamvis video etiam ambigere de auctore alios viros eruditos, ut Combefisium in manipulo rerum CPol. p. 292. *Anecdoton auctor siquidem ipse Procopius est, ipse sibi majorem forte quam Justiniano labem ascivit, ac quicquid reliqua ejus historia est, plurimum elevavit*, ingens nimirum

noxium. 19) Fragmentum nobile prolixumqve Stephani de Urbibus, non ex Epitome ejus, sed ex ipso Stephani opere non abbreviato. Fragmentum hoc constat octo foliis membranaceis, excerptum ex libro decimi sæculi à perita manu exarato. Editum jam fuerat ex apographo Samuelis Tennulii, ad fidem hujus Codicis descripto, & multis gravissimisqve mendis resperso. Nunc prodit cum notis emaculatum & sincerum, ut in Codice CCXXVIII. Coisliniano habetur. 20) Photii Patriarchæ Constantinopolitani historia Manichæorum, suo circiter tempore resfascentium, ex duobus Manuscriptis antiqvissimis. 21) Tactica & explicationes rerum bellicarum, instrumentorum, armorum, &c. opusculum longe diversum ab Arriani, Æliani, Leonis & aliorum Tacticis. Ex codice decimi sæculi. 22) Prologus ad Commentaria variorum in Aphthonii progymnasmata, ubi de progressu Rhetoricæ antiqvi & medii ævi multa præclara traduntur. In codice X. sæculi 23) Opusculum de disciplinarum & artium inventoribus antiqvi & medii ævi, & de iis qvi in singulis disciplinis floruerunt. In eodem Codice. 24) Nota insignis Codicis qvinti, sextive sæculi Epistolarum S. Pauli, qvi Cæsareæ in Bibliotheca S. Pamhili martyris collatus fuit cum exemplari ipsius Pamphili manu descripto. Hujus Codicis folia 14. in Bibliotheca Coisliniana supersunt. 25) Bibliorum sacrorum veteres in Capita distinctiones ex Codicibus Coislianis antiqvissimis & ex uno Regio. 26) Harpocrationis Lexicon ex compositione Cyrani Regis de 24 lapidibus de avibus & piscibus ordine Alphabetico. 27) Operis perampli contra Barlaamum & Acyndinum Capita & argumenta, ubi utriusq; partis doctrina & ratiocinia conspiciuntur. 28) Opusculum in Apocalypsin ubi probatur eam esse genuinam Scripturæ sacræ partem, ex Codice decimi circiter sæculi. 29) Oecumenii Episcopi Triccæ in Thessalia opusculum, ubi probatur auctoritate Patrum, Apocalypsin esse veram Scripturæ sacræ partem. Ex eodem Codice. 30) Selecta historica ex Lexicis Coislinianis, qvæ in Lexicis Suidæ Pollucis & Harpocrationis vel non habentur, vel alio prorsus modo narrantur.

Ad hæc multo plura alia Anecdota, breviora qvidem, sed non inferioris notæ, cum recensione singulorum Codicum Græcorum accuratissima typis edentur.

n) Anecdota sive Historiam arcanam hujusmodi plenam asperis criminationibus & invectivis lucem haud facile ferentibus in eos qvi possunt proscribere, pridem ante Procopium composuerat Theopompus, qvem imitatus Cicero II. 6. ad Atticum: ita.

mirum ſive adulator, ſive calumniator. Ita Mottanus Vayerus diſſ. de libertate Tom. 2. Opp. p. 354. *Procope, ou pour mieux dire celuy qui à fait les Anecdotes ſous ſon nom.* Fidem mereri pleraq; qvæ in hiſce Anecdotis traduntur, multis erudite pugnat *Nicolaus Alemannus* o) qvi primus illa in lucem protulit Græce ex Codice duplici Vaticano, latinamqve verſionem & doctas notas adjunxit, ac teſtimonia veterum de Procopio, & Svidæ loca ex Anecdotis hauſta diligenter conſignavit, Lugd. (non Lugd. Bat. ut habet Catalogus Petri Francii & Bodlej.) 1624. fol. & Coloniæ apud Jo. Wilh. Frieſſen juniorem 1669. fol. licet typorum nitor & elegantia alium locum impreſſionis qvam Coloniam innuit. Contra Procopium & Alemannum fama Juſtiniani aſſeritur à *Thoma Rivio* in defenſione Juſtiniani Francof. 1628. 8. tum à *Gabriele Trivorio* in Obſerv. Apologet. adverſus qvosdam JCtos & Procopii Anecdota Pariſ. 1631. 4. præcipue vero à *Joanne Eichelio* Profeſſore Helmſtadienſi, qvi anecdotis Græce cum verſione Alemanni recuſis atqve in minores ſectiones 571. diviſis adjunxit animadverſiones, in qvibus pleraqve illorum loca συγχρόνων teſtimoniis convincere falſitatis annitur, Helmſt. 1654. 4. *Claudius* vero *Maltretus* qvi Anecdota etiam cæteris Procopii operibus cum Alemanni verſione & notis ſubjunxit Pariſ. 1663. fol. notas nullas novas addidit, ſed Græca tantum ex Codice MS. ἀκεφάλῳ Segvieriano, & integriore Ambroſianæ Bibl. ſupplevit caſtigavitqve. Qvanqvam *partium* p) *videbatur docti inter-*

itaque ἀνέκδοτα quæ tibi uni legamus, Theopompino genere, aut etiam aſperiore multo, pangentur. Idem XIV, 17. *Librum meum illum ἀνέκδοτον nondum ut volui perpolivi.* Βιβλίον ἀπόῤῥητον vocat Dio lib. XXXIX. pag. 96. Procopii exemplum plures ſunt inſecuti, ut auctor Chronici ſcandaloſi ſub Ludovico XI. Galliæ Rege conſignati, Varillaſius in anecdotis Florentinis, etſi nomen hoc parum illis convenire notat Vignolius Marvillius T. 2. Miſcellaneor. pag. 59. Illuſtris Leibnitius in Hiſtoria arcana Alexandri VI. Papæ, è Diario Jo. Burchardi. Walſinghamus in arcanis aulicis Eliſabethæ Angliæ Reginæ, Auctores Galli Anecdotorum Poloniæ ſub Johanne III. & Hiſtoriæ arcanæ Antonii Luſitaniæ Regis. Eſt qvi etiam virorum doctorum anecdota publicari deſideret Clariſſ. Reimannus parte 1. Hiſt. literariæ pag. 243. ſed maligna credulitas hominum facit ut anecdota à calumniis diſcernere vix opis humanæ ſit. Et malorum exemplorum jampridem copia laboramus. Scripſit Anecdota ſua Procopius anno XXXII. Juſtiniani, Vide pag. 66. 71. ipſo adhuc ſuperſtita, pag. 88. ſed Theodora jam ante novem annos defuncta. pag. 2. 47. 51.

o) Confer de eo Urbanum Gotfridum Siberum libro de claris Alemannis p. 139. ſeq.

p) Combefiſius in manipulo rerum CPol. pag. 292.

interpretis, ut notas Alemanni quas unas repræsentavit, cum Eichelii confutationibus seu animadversionibus conferret, ejusque vel depelleret crimina, vel quo Justiniani læsam Majestatem is recte tueatur, libratis omnibus ac æquo judicio, laudaret. Sic certe Regia dignissimum Lupara, ac in ea fere palmarium Historiæ Byzantinæ librum opusque haberemus. Jam Anno 1695. in præfat. ad libros 2. de nævis jurisprudentiæ ante Justinianeæ Vir Consultiss. Christianus Thomasius professus est novam se editionem meditari Historiæ arcanæ Procopii, conjunctis Alemanni & Eichelii dissertationibus ac notis, ac interspersis utrobiqve suis observationibus, affectus utriusqve & aberrationes à regulis verisimilitudinibus indicantibus. Sed hactenus nihil ejus lucem vidit. Neqve constat qvo pervenerint Codices MSS. Anecdotorum qvos habuere Joannes Lascaris & Joannes Vincentius Pinellus. Excerpta qvædam ex arcana Procopii Historia ab *Hugone Grotio* latine versa leguntur in ejus Historia Gothorum pag. 519 - 528.

Orationes Procopii qvas Moguntiæ Anno 1538. 8. impressas scribit Gesnerus, nunqvam vidi, suspicorqve esse ex Historiarum Procopii libris excerptas, nam & illis hic scriptor Orationes obliqvas rectasqve non uno loco inseruit, qvas Gallice versas memorat Catalogus Bodlejanus.

In Catalogo Bibliothecæ V. C. Petri Francii Amst. 1705. publica auctionis lege distractæ pag. 85. occurrit Procopius Græce ex Hœschelii editione infinitis locis emendatus à *Bonav. Vulcanio*, & aliud ejusdem edit. exemplum collatum cum MS. Vaticano & locis pæne infinitis correctum. Præterea Procopii opera latine, à Vulcanio emendata, & eorundem operum nova versio latina ab eodem Vulcanio confecta & hactenus inedita, 2. Voluminibus MSS. in folio, ac deniqve Historia Arcana ex edit. Lugdunensi, cum adnotationibus MSS. *Davidis Blondelli.* Credibile est hos libros ex auctione Francii pervenisse ad Franciscum Halmam, qvi illis in nova editione Corporis Byzantini uti voluit, ut supra §. 1. p. 228. hujus capitis dicere me memini.

Alii Procopii.

Procopius Anthemii Imp. frater, aliusqve Pater hoc nomine, genus ducens à Procopio Cilice, cui de Imperio cum Valente contentio. Vide Sirmondum ad Sidonium pag. 177. seq. qvi pag. 191. etiam de Procopio Anthemii filio sive genero: Valesium ad Socratem pag. 87. & ad Ammiani XXIII. 3. Adde sis qvoqve Jacobum Godofredum in Prosopographia Codicis Theodosiani pag. 380.

Procopius *Cæsareæ* ArchiEpiscopus, Photii in Synodo partes secutus contra Ignatium. Vide Allatium de Synodo Photiana pag. 148. seq.

Procopius *Chartophylax* CPol. cujus ἐγκώμιον in S. Joannem Apostolum & Evangelistam memorat Allatius p. 83. de Simeonum scriptis, Incipit: Ἀπόστολος ὁ τὴν φαιδρὰν πέντην συγκροτήσας πανήγυριν. MS. in Codice Barocciano 240. ut notat Caveus.

Procopius CPolitanus, *Confessor* imaginum sub Leone Imp. de qvo Menologia & Martyrologia 27. Febr.

Procopius *Diaconus* haud credo à Chartophylace diversus, qvi scripsit elogium S. Marci Evangelistæ, qvod Latine ex Jo. Francisci Albani Urbinatis versione dedit Henschenius ad 25. April. p. 345. Græce in appendice pag. 48. T. 3. in Actis Sanctor. Aprilis, è MS. Vaticano. Incipit: πάλιν Ἀποστολικὴ καταστράπτει πανήγυρις. Exstat & latine in Bibl. Concionatoria Combefisii, & Græce atqve latine ante Catenam in Marcum vulgatam à Petro Possino Rom. 1673. fol. Procopii Diaconi & Chartophylacis Encomium Angelorum Michaëlis & Gabrielis memorat Allatius pag. 81. de Simeonibus.

Procopius Edessenus, Palæstinæ præfectus sub Anastasio Imp. cujus meminit Procopius Cæsareensis περὶ κτισμάτων V. 7.

Procopius *Gazaus* Sophista Christianus sub Justino Thrace clarus, Præceptor Choricii Sophistæ qvi ei etiam successit & defunctum diserta Oratione laudavit, qvam una cum eximiis Procopii hujus Commentariis in *Octateuchum*, & *Canticum Canticorum* ex Bibl.

Bibl. Auguſtanæ * Codice Græco deſcriptis & verſione ac notis à ſe præclare ut ſolet illuſtratis edet amicus noſter Rev. D. Godfridus Olearius, Theologus Lipſienſis. Ἐξηγητικὰς illas σχολὰς in Octateuchum Photio pridem laudatas Cod. 206. habemus hactenus latine tantum ex verſione minus accurata Conradi Clauſeri, qvi ſcholia in Geneſin, Exodum & Leviticum vertit, & in qvibusdam exemplaribus venit nomine Claudii Thraſybuli, cætera ex verſione Hartmanni Hambergeri Tigurini, Tiguri 1555. fol. Scholia *in quatuor libros Regum & duos Chronicorum* qvæ itidem Photio lecta ſunt interpretatus eſt Lud. Lavaterus, cum cujus verſione Græce ea è Codice ſuo vulgavit, caſtigationesqve addidit Jo. Meurſius Lugd. B. 1620. 4. Ejusdem Ἐξηγητικῶν ἐκλογῶν ἐπιτομὴ *in Proverbia* extat Græce MS. in Codice Regis Chriſtianiſſimi 2436. de qvo Montfauconus in Palæographia Græca pag. 278. ſq. Idemqve videtur cum commentario Procopii in Proverbia, qvem laudat Turrianus in defenſione Epiſtolarum Pontificum IV. 6. 17. Præclarum ejusdem Procopii Commentarium *in Eſaiam*, Photio ſimiliter laudatum, cum verſione ſua Græce vulgavit Jo. Curterius, Pariſ. 1580. fol. Qvos vero idem Photius Cod. 160. laudat Procopii λόγοι ſive *Orationes* varii generis, & *locorum Homericorum Metaphraſes Oratoriæ* in varias ideas efformatæ, haud exſtant qvod ſciam, licet Nic. Alemannus præf. ad alterius Procopii Cæſarienſis anecdota, *declamationes* Procopii Gazæi ineditas memorare videatur. De *Epiſtolis* ejus dixi lib. 2. cap. 10. §. 27. Hunc Procopium reſpicit Æneas Gazæus ejus æqvalis Epiſtola 19. ὁ ἐμὸς Προκόπιος. Iſaacum vero Voſſium, qvi reſponſo ad tertias Rich. Simonis objectiones pag. 118. ex Epiſtola 26. Procopii ad Hieronymum neſcio qvem in Ægypto commemorantem concludere voluit Procopium Epiſtolarum ſcriptorem æqvalem fuiſſe Hieronymi Stridonenſis, refellit Jo. Marcianæus T. IV. Hieronymi ſui pagina ult. & Jo. Clericus Bibl. ſelectæ Tom. 17. pag. 143. ſeq.

* Laudat illum Codicem Georg. Hieron. Welſchius de vena Medinenſi pag. 66. vocatqve perantiqvum atqve perelegantem, qvi olim Papæ Nicandri Archidiaconi fuerit, cumqve ipſum qvo uſus Claudius Thraſybulus. Et Græca præclari ſcriptoris edi merito optat Rich. Simon T. 4. Bibliothecæ Criticæ pag. 143.

Procopius *Martyr* Cæsareæ sub Diocletiano, de qvo Baronius ad Martyrologium VIII. Julii. Hesychii presb. Hierosol. encomium in hunc Procopium memorat Allatius pag. 108. de Simeonibus. Incipit : Προκοπίῳ τὴν θυσίαν ὁ Χριστὸς ἐστεφάνωσεν ; πῦρον αὐτὸν ἰδών.

Procopius *presbyter* qvi ex Dorotheo Tyri Episcopo circa A. C. 525. composuit commentarium de LXX. discipulis CHristi & duodecim Apostolis qvem post Cangii editionem de qva supra cap. 4. p. 145. hoc ipso A. 1713. recudendum dedi ad calcem librorum de vita Moysis, notis Gilb. Gaulmini illustratorum.

IV. AGATHIAS è Myrina a) Æolidis civitate, qvæ & aliqvibus dicta Smyrna. b) Filius Memnonii Rhetoris c) ac Pericleæ, trienni ei ereptæ & Byzantii sepultæ. Cum Juri civili Alexandriæ d) operam dedisset, professione Scholasticus, e) religione

a) Agathias ipse procemio Historiæ : Ἐμοὶ Ἀγαθίας μὲν ὄνομα, Μυρίνη δὲ πατρίς, Μεμνόνιος Πατήρ. Τέχνη δὲ τὰ Ρωμαίων νόμιμα καὶ οἱ τῶν δικαστηρίων ἀγῶνες. Μυρῖνα δὲ φημι, ἐ τὸ Θράκιον πόλισμα, ἐδὲ εἴτις ἑτέρα κατὰ τὴν Ευρώπην τυχὸν ἢ Λιβύην τῷδε κέκληται τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ τὴν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πάλαι ὑπὸ Αἰολέων ἀπῳκισμένην ἀμφὶ τὰς ἐκβολὰς τῦ Πυθικῦ ποταμῦ.

b) Georgius Syncellus pag. 181. Μυρῖνα, παρά τισι Σμύρνα λεγομένη, ἐκτίσθη ἐν Ἀσίᾳ. Licet huic testimonio non valde multum tribuit Martinus Hanckius lib. de Scriptoribus Byz. pag. 176. Videtur tamen inde factum, ut in nonnullis Svidæ Codicibus in Ἀγαθίας, pro Μυριναῖος legatur Σμυρναῖος, licet Μυριναῖος in Codicibus optimis Vaticano & Parisiensi legi testatur Clarissimus Kusterus qvem si placet vide.

c) Agathias ipse Epigrammate in Matrem III. Antholog. pag. 332.

Ἐσσὶ δὲ τίς Περίκλεια. γυνὴ τίνος; ἀνδρὸς ἀρίστε
Ῥήτορος ἐξ Ἀσίης ὄνομα Μεμνονίε, &c.

Habuit & Agathias sororem eruditam *Eugeniam*, qvam defunctam celebrat Epigrammate qvod legitur eodem libro pag. 334.

d) Agathias lib. 2. Hist. p. 52. edit. Regiæ

e) Falluntur qvi Smyrnæ, caussas in foro perorasse Agathiam colligunt ex Svidæ loco Vulcanius, Vossius, Heidenreichius. Nam licet patronum caussarum fuisse certum est, atq; ipse non uno loco hoc tradit, tamen qva in urbe id fecerit nusqvam declarat, & ex Svida etiam emendato male colligas hoc eum fecisse Myrinæ in patria. Nihil enim aliud ille vult qvam Agathiam fuisse Myrinensem, & fuisse Scholasticum hoc est Advocati in foro egisse partibus. Suspicor Byzantii, ubi defunctam sepultamq; Matrem plangit in Epigrammate à me jam laudato, & qvo se Alexandria ubi studiorum caussa fuerat commoratus, reversum scribit lib. 2. Hist. p. 53.

gione Chriſtianus f) Providentiæ Divinæ omnia moderantis, juſtiqve & æqvi & ſectandæ in judicando modeſtiæ aſſiduus aſſertor, eleganti ſtylo Muſis Gratias admiſcere cupiens g) compoſuit poſt *Juſtiniani* Auguſti A. C. 566. defuncti fata, neqve ante A. 593. edidit h) de ejus Imperio ſive de rebus ipſo imperitante geſtis *libros V.* initio ſumto ab Anno ejus XXVI. CHriſti DLIII. i) ubi deſinit Procopius Cæſareenſis, k) usqve ad cladem Hunnorum in ſe ipſos inſtigante Juſtiniano arma vertentium anno ejus XXXII. CHriſti DLIX. Laudat Agathiam una cum Procopio, & (qvi Agathiam continuavit) Menandro, Heſychioqve Illuſtri Conſtantinus Porphyrogennetus lib. 1. de thematibus Orientis cap. 2. & Johannes Scholaſticus Epiphanienſis libro 1. Hiſtoriæ, cujus verba Procopii Anecdotis præfixit Nic. Alemannus.

f) Colligo hoc ex lib. 1. p. 13. ubi de Francis: *Χριςιανοὶ γὰρ ἅπαντες τυγχάνουσιν ὄντες, καὶ τῇ* ΟΡΘΩΤΑ'ΤΗΙ *χρώμενοι δόξῃ.* Tum longe magis id patebit ex pag. 18. & lib. 3. pag. 101. Qvin illo ipſo ex loco lib. 3. pag. 77. ubi memoratur *Στεφάνου τοῦ θεσπεσίου ἱερόν*, *Divi Stephani templum*, ex qvo non fuiſſe Chriſtianum volunt evincere viri doctiſſimi Voſſius de Hiſt. Græcis pag. 270. & Hanckius loco laudato. Nam qvod ait *Φασὶ*, non neceſſe eſt ut ipſum vel dubitaſſe de rei veritate, vel per famam tantum eam accepiſſe velut alienum exinde concludamus, qvemadmodum illud de Moyſe, *ut ferunt*, apud Chalcidium pag. 372. Adduntur enim talia à Scriptoribus qvandoqve, licet ipſis plane perſvaſis, ut à Flavio etiam Joſepho fit interdum de rebus teſtatiſſimis ſcribente, præcipue ubi vident ſe tradere aliqvid qvod Ethnicis hominibus poſſit videri exoſum vel incredibile. Similem ob cauſam Chriſtiana religio Agathiæ dicitur *ἡ ἐπὶ τῷ κρείττονι δόξα* lib. 3. pag. 89. vel lib. 2. p. 69. *ἡ παρὰ Ῥωμαίοις κρατοῦσα ἐπὶ τῷ κρείττονι δόξα*, uti apud Euſebium IV. 8. Hiſt. *ἡ μόνη παρὰ πᾶσι κρατοῦσα καὶ ἀνομολογουμένη.*

g) Agathias ſub init. libri III. *ἐθέλω γάρ, εἰ ἐπ' ἐμοὶ εἴη, καὶ περιπλεῖστου ποιοῦμαι, ταῖς Μούσαις, φασί, τὰς χάριτας καταμιγνύναι.* De hoc proverbio plura dixi ad Eunapium.

h) Evagrius Epiphanienſis Syrus qvem Anno 593. 594. ſcripſiſſe ſupra demonſtravi, libro V. capite ultimo teſtatur *Johannem* popularem & cognatum ſuum & Agathiam eorundem Juſtiniani temporum Hiſtoriam tum compoſuiſſe qvidem, ſed nondum in vulgus dediſſe, *εἰ καὶ μήπω ἔτυχον ἐκδεδωκότες.*

i) Ita recte Labbeus in protreptico ad Hiſt. Byz. p. 38. Sed apud Hanckium de Hiſt. Byzantinæ ſcriptoribus p. 182. male excuſum 558. Annus duodetrigeſimus Imperii Juſtiniani memoratur ab Agathia lib. 2. p. 66.

k) Agathias ipſe in proœmio, & Svidas in *Ἀγαθίας.*

ἐποίησε ποιῶν, καὶ ὡς ἄν τινα παλινῳδίαν τῶν αὐτῷ μὴ καλῶς εἰρημένων, retractationem eorum quæ in laudem Justiniani dixerat, ac veluti palinodiam non recte traditorum. Agathiæ, Photio & aliis ante Svidam nusqvam memorantur, neqve videntur lecta ab illis aut visa fuisse, qvemadmodum nec ab Evagrio, licet ab illo laudari Anecdota Procopii scribit Vossius de Hist. Gr. pag. 269. atqve si qvis comparet qvanta in laudem Justiniani & Belisarii alibi Procopius scripserit, ab eodem calamo tantas tamqve acerbas criminationes, partem etiam

Severi, ubi Concordantia Evangelistarum περὶ μυροφόρων fuse probatur, & de varietate exemplarium S. Marci agitur. 3) Expositio Capitum Actuum Apostorum auctore Pamphilo Martyre, opus genuinum. 4) Styliani Opusculum de S. Trinitate, luce dignum. 5) Michaëlis Syncelli de orthodoxa fide. 6) Theodori Episcopi Scythopolitani libellus oblatus Imperatori Justiniano, & S. S. Patriarchis Eutychio, Apollinario, Domnino & Eustochio 7) Epistola Nicænæ secundæ Synodi ad Ecclesiam Alexandrinam, egregia. 8) De scriptura Leonis metropolitæ Chalcedonensis ad Nicolaum Hadrianopolitanum circa sacras Imagines, lecta Imperatore Alexio Comneno coram tota Imperatoria aula & Officialibus Constantinopolitanis, qvorum nomina & munia fuse describuntur. 9) S. Athanasii ex sermone de fide fragmentum non editum. 10) Qvatuor tabellæ pulcherrimæ initio florum Chrysostomi; in qvarum prima Imperator Nicephorus Botaniates in cubiculo adstante Saba Anagnoste; in secunda idem Imperator & Maria Uxor à CHristo coronatur, in tertia Imperator in imperatorio solio sedens qvatuor primos aulæ imperatoriæ ministros à dextris & à sinistris habet, cultu qvemqve suo ornatum: in qvarta repræsentatur Imperator stantibus hinc & inde S. Michaële Archangelo & S. Joanne Chrysostomo, cum Jambis ad singulas tabellas. 11) Catalogus Epistolarum Theodori Studitæ numero 543. qvarum 276. nondum editæ sunt. Ex aliis autem multæ in editis mutilæ ex Coislinianis Codicibus sarciri possunt. 12) Gregorii Palamæ Archiepiscopi Thessalonicensis opera, qvinqve amplis voluminibus comprehensa: adferentur omnia librorum & capitum argumenta cum interpretatione latina; ita ut ejus doctrina & ratiocinia hinc palam conspiciantur. 13) Fragmentum insigne licet exiguum ex fine vitæ S. Gregor. Thaum per Gregor. Nyssenum, qvod desideratur in editis & in multis MSS. 14) Vita & peregrinationes Antiochi, qvi multa ascetica scripsit, compendio descripta. 15) Præfatio Joannis Curopalatæ Scylitzæ magni Drungarii vigiliæ seu excubiarum ad Historiam Byzantinam: ubi multa optimæ notæ habentur de Scriptoribus Byzantinis, qvi ante scripserant, parum nota hactenus, & qvæ in præfatione Cedreni non memorantur. 16) Specimina prolixa ex Lexico Manuscripto num. CLXXVI. Item alia specimina ex Lexicis antiqvissimis ejusdem Bibliothecæ. 17) Ὅροι τῆς πίστεως, definitiones fidei, ubi omnes hæretici numero 29. nominatim proscribuntur. 18) Athanasii Epistola ad Agapetum Papam & ad Clerum Persanum, qvæ latine tantum cusa fuit, opus suspicioni obnoxium.

juncti Agathias ab eodem Persona latine redditus & Jornandes, atqve *Leonardi Aretini* libri IV. de bello Italico contra Gothos, qvi & ipsi, licet dissimulet 1) toti è Procopio expressi & A. 1470. primum Fulginii editi sunt. Basil. 1531. fol. & cum Zosimo Basil. 1576. fol. atqve iterum cum Agathia ac Jornande Genev. 1594. 8.

Vandalicorum libri II. & Gothicorum libri IV. ex emendatiore Codice MS. latine versi ab *Hugone Grotio*, in ejus Historia Gothorum Vandalorum & Longobardorum Amst. 1655. 8. Confer Grotii Epist. 641. 645.

Editio Græca.

Libros octo Historiarum primus Græce *David Hæschelius* vulgavit ex MS. Boico & duobus Regii Paris. apographis altero Josephi Scaligeri, altero Isaaci Casauboni, Augustæ Vindel. 1607. 8. addito libro de ædificiis Justiniani. Editionem per aliqvod tempus moratus est, qvod *Vulcanio* illum laborem detrectante, *Daniel Heinsius* Procopium edere molitus fuerat, ut disces ex Gudii Epistolis p. 290. Inde Hœschelius in Epistola ad Jungermannum (post Hottomannianas pag. 456.) *Procopius*, inqvit, *jam hic cœptus fuisset imprimi, nisi intellexissem jam excudi Lugduni Batavorum. Adeo me non offendit, ut gratuler ἐκδοτῆ, qui in hoc studiorum genere plurimis præstat. Boni tamen viri fuisset de hoc consilio certiorem me facere, ne damno essem iis quorum ære & charta & opera conducta sunt.*

Ii 2 Editio

te conqveruntur eruditi; utpote qvi & τὰ χαριέστατα omiserit, & qvæ retinuit, pessima fide converterit, finemqve belli Gothici justo pæne volumine fraudarit.

1) Confer Mottanum le Vayer T. 1. Opp. pag. 345. seq. & Jac. Thomasium de plagio litterario § 361. Nicolaus Alemannus præf. in Anecdota: *Leonardus Aretinus Procopii libros de bello Gothico primus omnium publicavit, sed ludum eruditus ille vir lusit nobis plane illiberalem. Nam suppressa Græca Historia & autorum nomine dissimulato, latinam quam ipse ex Græco fecerat tanquam è variis scriptoribus decerptam de bello Italico adversus Gothos prænotat, & Juliano Cæsarino nuncupatam in publicum emittit. Eandem Græce scriptam* Blondus Flavius *industria primum suâ Italiam habuisse memorat: sed is cum in Historia Procopii modo desideret quæ nos hodie minime desideramus, modo carpat quæ in vulgatis editt. bene habere videmus, antiquas Blondi membranas, vel interpretem quem ille nactus est fraudem eidem fecisse nemo non dicat, cum ea ipse notitia carere facile possit, qui se linguæ Græcæ prorsus imperitum fateatur.*

etiam verisimilitudine destitutas potuisse proficisci, merito mirabitur. Neutiqvam tamen assentior Francisco Gvieto non obesæ licet naris Critico, qvi Anecdota n) non à Procopio scripta, sed suppostititium atqve alienum opus esse contendebat, ut narrat Antonius Periander Rhætus in ej⁹ vita. Qvamvis video etiam ambigere de auctore alios viros eruditos, ut Combefisium in manipulo rerum CPol. p. 292. *Anecdoton auctor siquidem ipse Procopius est, ipse sibi majorem forte quam Justiniano labem ascivit, ac quicquid reliqua ejus historia est, plurimum elevavit*, ingens nimirum

noxium. 19) Fragmentum nobile prolixumqve Stephani de Urbibus, non ex Epitome ejus, sed ex ipso Stephani opere non abbreviato. Fragmentum hoc constat octo foliis membranaceis, excerptum ex libro decimi sæculi à perita manu exarato. Editum jam fuerat ex apographo Samuelis Tennulii, ad fidem hujus Codicis descripto, & multis gravissimisqve mendis respersο. Nunc prodit cum notis emaculatum & sincerum, ut in Codice CCXXVIII. Coisliniano habetur. 20) Photii Patriarchæ Constantinopolitani historia Manichæorum, suo circiter tempore ressascentium, ex duobus Manuscriptis antiqvissimis. 21) Tactica & explicationes rerum bellicarum, instrumentorum, armorum, &c. opusculum longe diversum ab Arriani, Æliani, Leonis & aliorum Tacticis. Ex codice decimi sæculi. 22) Prologus ad Commentaria variorum in Aphthonii progymnasmata, ubi de progressu Rhetoricæ antiqvi & medii ævi multa præclara traduntur. In codice X. sæculi 23) Opusculum de disciplinarum & artium inventoribus antiqvi & medii ævi, & de iis qvi in singulis disciplinis floruerunt. In eodem Codice. 24) Nota insignis Codicis qvinti, sextive sæculi Epistolarum S. Pauli, qvi Cæsareæ in Bibliotheca S. Pamphili martyris collatus fuit cum exemplari ipsius Pamphili manu descripto. Hujus Codicis folia 14. in Bibliotheca Coisliniana supersunt. 25) Bibliorum sacrorum veteres in Capita distinctiones ex Codicibus Coislianis antiqvissimis & ex uno Regio. 26) Harpocrationis Lexicon ex compositione Cyrani Regis de 24 lapidibus de avibus & piscibus ordine Alphabetico. 27) Operis perampli contra Barlaamum & Acyndinum Capita & argumenta, ubi utriusq; partis doctrina & ratiocinia conspiciuntur. 28) Opusculum in Apocalypsin ubi probatur eam esse genuinam Scripturæ sacræ partem, ex Codice decimi circiter sæculi. 29) Oecumenii Episcopi Triccæ in Thessalia opusculum, ubi probatur auctoritate Patrum, Apocalypsin esse veram Scripturæ sacræ partem. Ex eodem Codice. 30) Selecta historica ex Lexicis Coislinianis, qvæ in Lexicis Suidæ Pollucis & Harpocrationis vel non habentur, vel alio prorsus modo narrantur.

Ad hæc multo plura alia Anecdota, breviora qvidem, sed non inferioris notæ, cum recensione singulorum Codicum Græcorum accuratissima typis edentur.

n) Anecdota sive Historiam arcanam hujusmodi plenam asperis criminationibus & invectivis lucem haud facile ferentibus in eos qvi possunt proscribere, pridem ante Procopium composuerat Theopompus, qvem imitatus Cicero II. 6. ad Atticum: ita

mirum ſive adulator, ſive calumniator. Ita Mottanus Vayerus diſſ. de libertate Tom. 2. Opp. p. 354. *Procope, ou pour mieux dire celuy qui à fait les Anecdotes ſous ſon nom.* Fidem mereri pleraq; qvæ in hiſce Anecdotis traduntur, multis erudite pugnat *Nicolaus Alemannus* o) qvi primus illa in lucem protulit Græce ex Codice duplici Vaticano, latinamqve verſionem & doctas notas adjunxit, ac teſtimonia veterum de Procopio, & Svidæ loca ex Anecdotis hauſta diligenter conſignavit, Lugd. (non Lugd. Bat. ut habet Catalogus Petri Francii & Bodlej.) 1624. fol. & Coloniæ apud Jo. Wilh. Frieſſen juniorem 1669. fol. licet typorum nitor & elegantia alium locum impreſſionis qvam Coloniam innuit. Contra Procopium & Alemannum fama Juſtiniani aſſeritur à *Thoma Rivio* in defenſione Juſtiniani Francof. 1628. 8. tum à *Gabriele Trivorio* in Obſerv. Apologet. adverſus qvosdam JCtos & Procopii Anecdota Pariſ. 1631. 4. præcipue vero à *Joanne Eichelio* Profeſſore Helmſtadienſi, qvi anecdotis Græce cum verſione Alemanni recuſis atqve in minores ſectiones 571. diviſis adjunxit animadverſiones, in qvibus pleraqve illorum loca *συγχρόνων* teſtimoniis convincere falſitatis annitur, Helmſt. 1654. 4. *Claudius* vero *Maltretus* qvi Anecdota etiam cæteris Procopii operibus cum Alemanni verſione & notis ſubjunxit Pariſ. 1663. fol. notas nullas novas addidit, ſed Græca tantum ex Codice MS. ἀκεφάλῳ Segvieriano, & integriore Ambroſianæ Bibl. ſupplevit caſtigavitqve. Qvanqvam *partium* p) *videbatur docti inter-*

itaque ἀνέκδοτα qua tibi uni legamus, Theopompino genere, aut etiam aſperiore multo, pangentur. Idem XIV. 17. *Librum meum illum ἀνέκδοτον nondum ut volui perpolivi.* Βιβλίον ἀπόρρητον vocat Dio lib. XXXIX. pag. 96. Procopii exemplum plures ſunt inſecuti, ut auctor Chronici ſcandaloſi ſub Ludovico XI. Galliæ Rege conſignati, Varillaſius in anecdotis Florentinis, etſi nomen hoc parum illis convenire notat Vignolius Marvillius T. 2. Miſcellaneor. pag. 59. Illuſtris Leibnitius in Hiſtoria arcana Alexandri VI. Papæ, è Diario Jo. Burchardi. Walſinghamus in arcanis aulicis Eliſabethæ Angliæ Reginæ, Auctores Galli Anecdotorum Poloniæ ſub Johanne III. & Hiſtoriæ arcanæ Antonii Luſitaniæ Regis. Eſt qvi etiam virorum doctorum anecdota publicari deſideret Clariſſ. Reimannus parte 1. Hiſt. literariæ pag. 243. ſed maligna credulitas hominum facit ut anecdota à calumniis diſcernere vix opis humanæ ſit. Et malorum exemplorum Jampridem copia laboramus. Scripſit Anecdota ſua Procopius anno XXXII. Juſtiniani, Vide pag. 66. 71. ipſo adhuc ſuperſtita, pag. 88. ſed Theodora jam ante novem annos defuncta. pag. 2. 47. 51.

o) Confer de eo Urbanum Gotfridum Siberum libro de claris Alemannis p. 139. ſeq.

p) Combefiſius in manipulo rerum CPol. pag. 292.

interpretis, ut notas Alemanni quas unas repræsentavit, cum Eichelii confutationibus seu animadversionibus conferret, ejusque vel depelleret crimina, vel quo Justiniani læsam Majestatem is recte tueatur, libratis omnibus ac æquo judicio, laudaret. Sic certe Regia dignissimum Lupara, ac in ea fere palmarium Historiæ Byzantinæ librum opusque haberemus. Jam Anno 1695. in præfat. ad libros 2. de nævis jurisprudentiæ ante Justinianeæ Vir Consultiss. Christianus Thomasius professus est novam se editionem meditari Historiæ arcanæ Procopii, conjunctis Alemanni & Eichelii dissertationibus ac notis, ac interspersis utrobiqve suis observationibus, affectus utriusqve & aberrationes à regulis verisimilitudinibus indicantibus. Sed hactenus nihil ejus lucem vidit. Neqve constat qvo pervenerint Codices MSS. Anecdotorum qvos habuere Joannes Lascaris & Joannes Vincentius Pinellus. Excerpta qvædam ex arcana Procopii Historia ab *Hugone Grotio* latine versa leguntur in ejus Historia Gothorum pag. 519 - 528.

Orationes Procopii qvas Moguntiæ Anno 1538. 8. impressas scribit Gesnerus, nunqvam vidi, suspicorqve esse ex Historiarum Procopii libris excerptas, nam & illis hic scriptor Orationes obliqvas rectasqve non uno loco inseruit, qvas Gallice versas memorat Catalogus Bodlejanus.

In Catalogo Bibliothecæ V. C. Petri Francii Amst. 1705. publica auctionis lege distractæ pag. 85. occurrit Procopius Græce ex Hœschelii editione infinitis locis emendatus à *Bonav. Vulcanio*, & aliud ejusdem edit. exemplum collatum cum MS. Vaticano & locis pæne infinitis correctum. Præterea Procopii opera latine, à Vulcanio emendata, & eorundem operum nova versio latina ab eodem Vulcanio confecta & hactenus inedita, 2. Voluminibus MSS. in folio, ac deniqve Historia Arcana ex edit. Lugdunensi, cum adnotationibus MSS. *Davidis Blondelli.* Credibile est hos libros ex auctione Francii pervenisse ad Franciscum Halmam, qvi illis in nova editione Corporis Byzantini uti voluit, ut supra §. 1. p. 228. hujus capitis dicere me memini.

Alii Procopii.

Procopius Anthemii Imp. frater, aliusqve Pater hoc nomine, genus ducens à Procopio Cilice, cui de Imperio cum Valente contentio. Vide Sirmondum ad Sidonium pag. 177. seq. qvi pag. 191. etiam de Procopio Anthemii filio sive genero: Valesium ad Socratem pag. 87. & ad Ammiani XXIII. 3. Adde his qvoqve Jacobum Godofredum in Prosopographia Codicis Theodosiani pag. 380.

Procopius *Cæsareæ* ArchiEpiscopus, Photii in Synodo partes secutus contra Ignatium. Vide Allatium de Synodo Photiana pag. 148. seq.

Procopius *Chartophylax* CPol. cujus ἐγκώμιον in S. Joannem Apostolum & Evangelistam memorat Allatius p. 83. de Simeonum scriptis. Incipit: Ἀπόστολος ὁ τὴν φαιδρὰν πάντων συγκροτήσας πανήγυριν. MS. in Codice Barocciano 240. ut notat Caveus.

Procopius CPolitanus, *Confessor* imaginum sub Leone Imp. de qvo Menologia & Martyrologia 27. Febr.

Procopius *Diaconus* haud credo à Chartophylace diversus, qvi scripsit elogium S. Marci Evangelistæ, qvod Latine ex Jo. Francisci Albani Urbinatis versione dedit Henschenius ad 25. April. p. 345. Græce in appendice pag. 48. T. 3. in Actis Sanctor. Aprilis, è MS. Vaticano. Incipit: πάλιν Ἀποστολικὴ κατεστράπτει Πανήγυρις. Exstat & latine in Bibl. Concionatoria Combefisii, & Græce atqve latine ante Catenam in Marcum vulgatam à Petro Possino Rom. 1673. fol. Procopii Diaconi & Chartophylacis Encomium Angelorum Michaëlis & Gabrielis memorat Allatius pag. 81. de Simeonibus.

Procopius Edessenus, Palæstinæ præfectus sub Anastasio Imp. cujus meminit Procopius Cæsareensis περὶ κτισμάτων V. 7.

Procopius *Gazæus* Sophista Christianus sub Justino Thrace clarus, Præceptor Choricii Sophistæ qvi ei etiam successit & defunctum diserta Oratione laudavit, qvam una cum eximiis Procopii hujus Commentariis in *Octateuchum*, & *Canticum Canticorum* ex

Bibl.

Bibl. Augustanæ * Codice Græco descriptis & versione ac notis à se præclare ut solet illustratis edet amicus noster Rev. D. Godfridus Olearius, Theologus Lipsiensis. Ἐξηγητικὰς illas σχολὰς in Octateuchum Photio pridem laudatas Cod. 206. habemus hactenus latine tantum ex versione minus accurata Conradi Clauseri, qvi scholia in Genesin, Exodum & Leviticum vertit, & in qvibusdam exemplaribus venit nomine Claudii Thrasybuli, cætera ex versione Hartmanni Hambergeri Tigurini, Tiguri 1555. fol. Scholia *in quatuor libros Regum & duos Chronicorum* qvæ itidem Photio lecta sunt interpretatus est Lud. Lavaterus, cum cujus versione Græce ea è Codice suo vulgavit, castigationesqve addidit Jo. Meursius Lugd. B. 1620. 4. Ejusdem Ἐξηγητικῶν ἐκλογῶν ἐπιτομὴ *in Proverbia* extat Græce MS. in Codice Regis Christianissimi 2436. de qvo Montfauconus in Palæographia Græca pag. 278. sq. Idemqve videtur cum commentario Procopii in Proverbia, qvem laudat Turrianus in defensione Epistolarum Pontificum IV. 6. 17. Præclarum ejusdem Procopii Commentarium *in Esaiam*, Photio similiter laudatum, cum versione sua Græce vulgavit Jo. Curterius, Paris. 1580 fol. Qvos vero idem Photius Cod. 160. laudat Procopii λόγοι sive *Orationes* varii generis, & *locorum Homericorum Metaphrases Oratoria* in varias ideas efformatæ, haud exstant qvod sciam, licet Nic. Alemannus præf. ad alterius Procopii Cæsariensis anecdota, *declamationes* Procopii Gazæi ineditas memorare videatur. De *Epistolis* ejus dixi lib. 2. cap. 10. §. 27. Hunc Procopium respicit Æneas Gazæus ejus æqvalis Epistola 19. ὁ ἐμὸς Προκόπιος. Isaacum vero Vossium, qvi responso ad tertias Rich. Simonis objectiones pag. 118. ex Epistola 26. Procopii ad Hieronymum nescio qvem in Ægypto commemorantem concludere voluit Procopium Epistolarum scriptorem æqvalem fuisse Hieronymi Stridonensis, refellit Jo. Marcianæus T. IV. Hieronymi sui pagina ult. & Jo. Clericus Bibl. selectæ Tom. 17. pag. 143. seq.

* Laudat illum Codicem Georg. Hieron. Welschius de vena Medinensi pag. 66. vocatqve perantiqvum atqve perelegantem, qvi olim Papæ Nicandri Archidiaconi fuerit, eumqve ipsum qvo usus Claudius Thrasybulus. Et Græca præclari scriptoris edi merito optat Rich. Simon T. 4. Bibliothecæ Criticæ pag. 143.

Procopius *Martyr* Cæſareæ ſub Diocletiano, de qvo Baronius ad Martyrologium VIII. Julii. Heſychii presb. Hieroſol. encomium in hunc Procopium memorat Allatius pag. 108. de Simeonibus. Incipit: Προκοπίῳ τὴν θυσίαν ὁ Χριστὸς ἐστεφάνωσεν, πῦρ ἐν αὐτὸν ἰδών.

Procopius *presbyter* qvi ex Dorotheo Tyri Epiſcopo circa A. C. 525. compoſuit commentarium de LXX. diſcipulis CHriſti & duodecim Apoſtolis qvem poſt Cangii editionem de qva ſupra cap. 4. p. 145. hoc ipſo A. 1713. recudendum dedi ad calcem librorum de vita Moyſis, notis Gilb. Gaulmini illuſtratorum.

IV. AGATHIAS è Myrina a) Æolidis civitate, qvæ & aliqvibus dicta Smyrna. b) Filius Memnonii Rhetoris c) ac Pericleæ, trienni ei ereptæ & Byzantii ſepultæ. Cum Juri civili Alexandriæ d) operam dediſſet, profeſſione Scholaſticus, e) religione

a) Agathias ipſe procœmio Hiſtoriæ: Ἐμοὶ Ἀγαθίας μὲν ὄνομα, Μυρίνη δὲ πατρὶς, Μεμνόνιος Πατήρ. Τέχνη δὲ τὰ Ῥωμαίων νόμιμα καὶ οἱ τῶν δικαστηρίων ἀγῶνες. Μυρίναν δέ φημι, οὐ τὸ Θρᾴκιον πόλισμα, οὐδὲ εἴ τις ἑτέρα κατὰ τὴν Εὐρώπην τυχὸν ἢ Λιβύην τῷδε κέκληται τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ τὴν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πάλαι ὑπὸ Αἰολέων ἀπῳκισμένην ἀμφὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πυθικοῦ ποταμοῦ.

b) Georgius Syncellus pag. 181. Μυρίνα, παρά τισι Σμύρνα λεγομένη, ἐκτίσθη ἐν Ἀσίᾳ. Licet huic teſtimonio non valde multum tribuit Martinus Hanckius lib. de Scriptoribus Byz. pag. 176. Videtur tamen inde factum, ut in nonnullis Svidæ Codicibus in Ἀγαθίας, pro Μυριναῖος legatur Σμυρναῖος, licet Μυριναῖος in Codicibus optimis Vaticano & Pariſienſi legi teſtatur Clariſſimus Kuſterus qvem ſi placet vide.

c) Agathias ipſe Epigrammate in Matrem III. Antholog. pag. 332.

Ἐσσὶ δὲ τίς Περίκλεια. γυνὴ τίνος; ἀνδρὸς ἀρίστου
Ῥήτορος ἐξ Ἀσίης οὔνομα Μεμνονίου, &c.

Habuit & Agathias ſororem eruditam *Eugeniam*, qvam defunctam celebrat Epigrammate qvod legitur eodem libro pag. 334.

d) Agathias lib. 2. Hiſt. p. 51. edit. Regiæ

e) Falluntur qvi Smyrnæ, cauſſas in foro peroraſſe Agathiam colligunt ex Svidæ loco Vulcanius, Voſſius, Heidenreichius. Nam licet patronum cauſſarum fuiſſe certum eſt, atq; ipſe non uno loco hoc tradit, tamen qva in urbe id fecerit nusqvam declarat, & ex Svida etiam emendato male colligas hoc eum feciſſe Myrinæ in patria. Nihil enim aliud ille vult qvam Agathiam fuiſſe Myrinenſem, & fuiſſe Scholaſticum hoc eſt Advocati in foro egiſſe partibus. Suſpicor Byzantii, ubi defunctam ſepultamq; Matrem plangit in Epigrammate à me jam laudato, & qvo ſe Alexandria ubi ſtudiorum cauſſa fuerat commoratus, reverſum ſcribit lib. 2. Hiſt. p. 53.

gione Christianus f) Providentiæ Divinæ omnia moderantis, justiqve & æqvi & sectandæ in judicando modestiæ assiduus assertor, eleganti stylo Musis Gratias admiscere cupiens g) composuit post *Justiniani* Augusti A.C. 566. defuncti fata, neqve ante A. 593. edidit h) de ejus Imperio sive de rebus ipso imperitante gestis *libros V.* initio sumto ab Anno ejus XXVI. CHristi DLIII. i) ubi desinit Procopius Cæsareensis, k) usqve ad cladem Hunnorum in se ipsos instigante Justiniano arma vertentium anno ejus XXXII. CHristi DLIX. Laudat Agathiam una cum Procopio, & (qvi Agathiam continuavit) Menandro, Hesychioqve Illustri Constantinus Porphyrogennetus lib. 1. de themati[h]us Orientis cap. 2. & Johannes Scholasticus Epiphaniensis libro 1. Historiæ, cujus verba Procopii Anecdotis præfixit Nic. Alemannus.

f) Colligo hoc ex lib. 1. p. 13. ubi de Francis: Χριστιανοὶ γάρ ἅπαντες τυγχάνουσιν ὄντες, καὶ τῇ ΟΡΘΩΤΑΤΗΙ χρώμενοι δόξῃ. Tum longe magis id patebit ex pag. 18. & lib. 3. pag. 101. Qvin illo ipso ex loco lib. 3. pag. 77. ubi memoratur Στεφάνου τοῦ θεσπεσίου ἱερόν, *Divi Stephani templum*, ex qvo non fuisse Christianum volunt evincere viri doctissimi Vossius de Hist. Græcis pag. 270. & Hanckius loco laudato. Nam qvod ait φασί, non necesse est ut ipsum vel dubitasse de rei veritate, vel per famam tantum eam accepisse velut alienum exinde concludamus, qvemadmodum illud de Moyse, *ut ferunt*, apud Chalcidium pag. 372. Adduntur enim talia à Scriptoribus qvandoqve, licet ipsis plane persvasis, ut à Flavio etiam Josepho fit interdum de rebus testatissimis scribente, præcipue ubi vident se tradere aliqvid qvod Ethnicis hominibus possit videri exosum vel incredibile. Similem ob causam Christiana religio Agathiæ dicitur ἡ ἐπὶ τῷ κρείττονι δόξα lib. 3. pag. 89. vel lib. 2. p. 69. ἡ παρὰ Ῥωμαίοις κρατοῦσα ἐπὶ τῷ κρείττονι δόξα, uti apud Eusebium IV. 8. Hist. ἡ μόνη παρὰ πᾶσι κρατοῦσα καὶ ἀνομολογουμένη.

g) Agathias sub init. libri III. ἐθέλω γάρ, εἰ ἐπ' ἐμοὶ εἴη, ἢ περιπλείστου ποιοῦμαι, ταῖς Μούσαις, φασί, τὰς χάριτας καταμιγνύναι. De hoc proverbio plura dixi ad Eunapium.

h) Evagrius Epiphaniensis Syrus qvem Anno 593. 594. scripsisse supra demonstravi, libro V. capite ultimo testatur *Johannem* popularem & cognatum suum & Agathiam eorundem Justiniani temporum Historiam tum composuisse qvidem, sed nondum in vulgus dedisse, εἰ καὶ μήπω ἔτυχον ἐκδεδωκότες.

i) Ita recte Labbeus in protreptico ad Hist. Byz. p. 38. Sed apud Hanckium de Hist. Byzantinæ scriptoribus p. 182. male excusum 558. Annus duodetrigesimus Imperii Justiniani memoratur ab Agathia lib. 2. p. 66.

k) Agathias ipse in procemio, & Svidas in Ἀγαθίας.

Editiones Agathiæ.

Latinè ex verſione *Chriſtophori Perſonæ*, (ſed qvi integras hinc inde, ut in procemio ſtatim, periodos omiſit & alioqvi paſſim hallucinatus eſt, *) Auguſtæ Vindel. per Sigiſmundum Grimmium & Marcum Wirſungum, 1519. 4. & cum Procopio ac Jornande, Sidonii Apollinaris Epiſtola ** de Theodorico Imp. & Leonardi Aretini libris IV. de bello Italico contra Gothos, & Chuonradi Peutingeri Auguſtani de Gentium qvarundam emigrationibus, præmiſſa Beati Rhenani præfatione, Baſil. 1531. fol. apud Jo. Hervagium. Atqve cum Zoſimo, ex *Jo. Leunclavii* recenſione ſive interpolatione & cum ejus notis. ibid. apud Petrum Pernam 1576. fol.

Excerpta è libro I. & II. Agathiæ ad Gothos pertinentia, *Hugone Grotio* interprete, in ejus Hiſtoria poſtuma Gothorum, Vandalorum & Longobardorum, Amſtelod. 1655. 8.

Græcè primus ex unico Codice ſuo edidit *Bonav. Vulcanius*, & mox ſeparatim *latinam* ſuam verſionem, itidemqve notas & caſtigationes una cum Coronide Epigrammatum Agathiæ, Metaphraſi donata à Joſepho Scaligero & Jano Douſa. Lugd. Bat. 1594. 4. Vulcanii verſionem bonam in plerisqve & doctam, ſtatim in limine caſtigat Maltretus ad Procopium.

Græcè & Latinè cum Vulcanii verſione, Pariſ. 1660. fol. in qva editione nihil acceſſit præter ſplendorem chartæ typorumqve & qvod Græca ex adverſo poſita latinis ſunt.

Codicis MS. Græci Hiſtoriarum Agathiæ Vaticani meminit Geſnerus, ſed qvi fallitur qvando Agathiam ſuſpicatur collegiſſe Apophthegmata Philoſophorum, qvia in Catalogo Codicum MSS. Bibl. Vaticanæ ſtatim poſt Agathiam illa ſine nomine ſcriptoris commemorantur.

Gallice Agathiam vertit poſt vetuſtam interpretationem Pariſ. 1587. Heidenreichio memoratam, *Ludovicus Couſinus*, ut ipſe memo-

rat

* Vide Hadr. Junium lib. 1. animadverſ. cap. 4. Vulcanium præf. & in notis paſſim earumqve extremo: Voſſium arte Hiſtorica pag. 94. & Reineſium Var. lect. p. 416.

** Eſt illa libri I. Epiſtola ſecunda.

rat in Ephemeridibus Parisiensibus Anno 1701. pag. 570. edit. Amstelod. Videritne lucem illa versio non possum dicere, neqve enim usqvam in eam incidi.

Alia Agathiæ scripta.

De *Epigrammatibus* LXXX. qvæ leguntur in Anthologia & ad calcem editionis Vulcanianæ, nec minus de Κύκλῳ sive στέμματι Ἐπιγραμμάτων qvod ille ex Epigrammatibus Poëtarum sui temporis concinnavit, dixi libro III. cap. 28. pag. 690. seq. & 709. Epigramma ejus in Sophiam Justini junioris legitur etiam apud Zonaram. Epigramma nescio cujus in Butelinum Francorum Ducem à Narsete debellatum, qvod habet Agathias libro II. p. 47. occurrit qvoqve in themate secundo Thematum Occidentis sive Europæ Constantini Porphyrogeniti, sed mutilum, qvia Fed. Morellum interpretem Gallum puduit credo reddere hæc verba:

Ἡνίκα Φραγκικὰ φῦλα κατέκτανεν Αὐσονὶς αἰχμή.

Sed restituit illa in novissima Constantini editione clarissimus Bandurius.

Scripserat porro Agathias præter alia multa Poëtica qvæ vocat ἀγωνίσματα etiam opus eroticum μύθοις πεποικιλμένον ἐρωτικοῖς, inscriptum Δαφνιακὰ *Daphniaca* Svidæ memorata, *versu Hexametro* ut ipse in procemio Historiæ auctor est, *libris IX.* ut idem docet hoc Epigrammate, VI. 9. Anthologiæ pag. 425.

Δαφνιακῶν βίβλων Ἀγαθίου ἐννεάς εἰμι,
Ἀλλά μ' ὁ τεκτήνας ἄνθετό σοι, Παφίη.
Οὐ γὰρ Πιερίδεσσι τόσον μέλω ὅσσον ἔρωτι &c.

INDEX Scriptorum ab Agathia allegatorum aliqvot locis plenior, ad paginas edit. Paris.

Anthe-

Per-

* Vel Paulus Cyri F. Flori nepos.

INDEX Scriptorum & aliorum qvorundam à Procopio memoratorum: ad paginas edit. Paris.

Soli numeri libros Historiarum, Æ præmissum libros de Ædificiis, A Anecdota denotat.

Avga-

 lita

Jaco-

Θεοῦ

Mariæ

Poëta-

* Obiit Theodora anno XIV. belli Gothici, Imperii Justiniani XXII. tertio induciarum qvinqvennalium cum Persis. vide Procopium III. 30. de bello Gothico. Licet autem superstite Justiniano scripsisse se Anecdota Procopius diserte innuit, edidisse tamen haud crediderim.

S, Ser-

V. PAULUS Cyri Fil. Flori Nepos, a) Nobilitate generis opibusqve, & dignitate, (siqvidem Justiniani Imp. *Silentiario-*

a) Agathias lib. V. pag. 153. ubi de templo S. Sophiæ: *εἰ δέ τις ἐθέλοι πόῤῥω που τυχὸν τῆς πόλεως ἀπῳκισμένος ἔπειτα γινώσκειν σαφῶς ἅπαντα καθάπερ παρὼν καὶ θεώμενος, ἀναλεγέσθω τὰ ΠΑΥΛΩΙ Κύρου τοῦ Φλώρου ἐν ἑξαμέτροις πεπονημένα, ὃς δὴ τὰ πρῶτα τελῶν ἐν τοῖς τῆς ἀμφὶ τὸν βασιλέα σιγῆς ἐπιστάσας, γένους τε κοσμούμενος δόξῃ, καὶ πλοῦτον ἄφθονον ἐκ προγόνων διαδεξάμενος,*

tiariorum ſive Secretariorum primicerius fuit) illuſtris, nec minus ingenii ac doctrinæ laude præſtans *Templum S. Sophiæ* hoc eſt CHriſto b) qvi DEI Patris Sapientia eſt, à Juſtiniano Imp. poſt Theodoram * conjugem jam extinctam, encæniis ſecundis anno Imperii ſui XXXVII. c) CHriſti 567. CPoli dedicatum, pulcherrima *ἐκφράσει*, verſibus Hexametris (Procœmium jambicis verſibus 134. conſtat) ita deſcripſit, ut oculis propemodum ſubjecerit, idqve per poſtremos duos encæniorum d) dies præſentibus Imperatore & Eutychio Patriarcha in domo Patriarchali prælegit, ex qvo ipſo etiam poëmate conſtat eum fuiſſe Chriſtianum. Allegatur ſubinde hæc templi Sophiæ deſcriptio à Salmaſio ad Plinium & Hiſt. Auguſtam: is enim A. 1607. è Codice Palatino deſcripſerat. Habuit etiam apographum ex eodem Codice Claudius Maltretus, qvi edere promiſit præf. ad Procopium. At Philibertus de la Mare, Senator Divionenſis Salmaſianum *Cangio* transmiſit, neqve potuit in meliores manus incidere eximium iſtud antiqvitatis monumentum. Hic enim vir doctiſſimus Græca recenſuit atqve ex ingenio caſtigavit ac majoribus lacunis exceptis supplevit, verſionemqve latinam perſpicuam, & eruditiſſimum de templo Sophiæ Commentarium adjunxit. Pariſ. 1670. fol. ad calcem Jo. Cinna-

νος, ὅμως παιδεία γε αὐτῷ καὶ λόγων ἄσκησις διεσπούδαστο, καὶ ἐπὶ τοῖσδε μᾶλλον ηὔχει καὶ ἐσεμνύνετο. Verſus ex hac ecphraſi Pauli Silentiarii laudat Svidas in ἥρωον. Cæterum falli eos qvi noſtrum, Paulum Cyrum Florum appellant, ut præter Vulcanium, Voſſiumqve Reineſius pag. 471. Var. lect. Cangio & Hanckio pridem animadverſum. Iidem veriſimiliter conjiciunt, patrem Pauli fuiſſe Cyrum, Poëtæ Poëtam, cujus Epigrammata qvædam in Anthologia leguntur. At Florum hujus Cyri patrem, Pauli avum ægre mihi perſvaſerim illum eſſe Florum ἀπὸ ὑπάτων ſive Conſulem Codicillarem, qvi eodem Juſtiniano imperante claruit, & cujus in Novellis atqve Codice mentio: paullo enim antiqvior Florus qværendus.

b) Procopius in Vandalicis pag. 193. diſerte teſtatur templum μεγάλου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ apud Byzantinos vocari templum Σοφίας, ταύτην δὴ μάλιστα τῷ Θεῷ πρέπειν τὴν ἐπωνυμίαν ἡγουμένους.

* Paulus Silentiarius procem. v. 59. ſeq.

c) De tempore dedicatæ poſt prioris templi conflagrationem à Juſtiniano ædis Sophiæ & de duplicibus ejus encæniis, qvorum poſteriora in annum qvintum poſt trullam Anno 32. Juſtiniani collapſam incidunt, videndus Cangius in Commentario ad Pauli ἔκφρασιν pag. 528. & Hanckius lib. de Byz. Hiſt. ſcriptoribus cap. 6. pag. 165. ſeq.

d) Durarunt encænia illa per dies XV. facto initio ab XXIV. Decembris.

Cinnami. MS. Vaticanum laudat Lambecius notis ad Codinum, eundem ut opinor Codicem innuens, qvi è Palatina Bibl. in Vaticanam est translatus. Sophiæ templum plures descripserunt è veteribus, ut Procopius lib. 1. de ædificiis, Codinus & Anonymi Græci à Combefisio, Lambecio & Bandurio editi, è recentioribus præter Cangium illo qvem dixi ad Paulum Commentario, & libro tertio CPoleos Christianæ, Grelotius in itinere CPolitano Gallice edito Paris. 1680. 4. è qvo plura repetit Bandurius T. 2. Imperii Orientalis pag. 744. seq.

Testatur Agathias e) plura alia poëmata à Paulo elaborata, pulcherrimum tamen esse qvod in Sophiam composuit. Ex illis sunt *Epigrammata* Græca complura qvæ in Anthologia Maximi Planudæ leguntur, ut dixi lib. III. cap. 28. ubi etiam habes de carmine *in Thermas Pythias*, de qvo jam addere liceat, qvod idem prodiit Venetiis cum Metaphrasi latina *Claudii Acantheri* A. 1586. & qvod in Codice MS. Mediceo scamn. LV. num. 7 cujus apographum fuit inter libros Gudianos, inscriptio Carminis auctorem innuit non Paulum nostrum qvi imperitante Justiniano vixit, sed alterum longe juniorem, Paulum Silentiarium clarum temporibus Constantini Porphyrogeniti. *Παύλου Σιλεντιαρίου εἰς τὰ ἐν Πυθίοις θερμὰ, ἡμίαμβα δίμετρα πρὸς τὸν βασιλέα τὸν Κωνσαντῖνον τὸν Πορφυρογέννητον.* Incipit ibidem;

Βούλει μαθεῖν Αὔγουστε
Κωνσαντῖνε κράτιστε
Θερμῶν ἄπιχνον ῥεῦμα &c.

THEOPHYLACTUS gentè Ægyptius & Petro Ægypti præfecto cognatione junctus, a) ab Clarissimo Hanckio

e) Agathias loco laudato: *καὶ τοίνυν πεποίηταί οἱ καὶ ἄλλα ὡς πλεῖςα ποιήματα μνήμης τε ἄξια καὶ ἐπαίνου. Δοκεῖ μοι δὲ τὰ ἐπὶ νέῳ εἰρημένα μείζονός τε πόνου καὶ ἐπισήμης ἀνάπλεα καθεςάναι, ὅσῳ καὶ ἡ ὑπόθεσις θαυμασιωτέρα.* Ejusdem Agathiæ Epigramma ad Paulum Silentiarium, una cum altero qvo Paulus ei respondet, legitur in Anthologia Epigramm. Græcorum lib. 7. p. 603. 604. edit. Wechel. ex qvibus constat amicos ac familiares inter se fuisse. Meminit hujus Pauli etiam Svidas in *Ἀγαθίας. συνήκμασε καὶ Παύλῳ τῷ Σιλεντιαρίῳ.*

a) *τῷ γένει Αἰγύπτιον* vocat Photius ex Theophylacto ipso VII. 16. pag. 184. ubi de Nilo fluvio: *ἕλκοντες γὰρ γένος ἐντεῦθεν* & lib. VIII. 13 pag. 215. *Πέτρος δὲ κατ᾽ ἐκεῖνο καιροῦ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἡγεμονίας τὰς ἡνίας διέθυνεν, ὃς καὶ συνήπτετο πρὸς γένος ἡμῖν.*

ckio b) (qvem & ipse alibi c) secutus sum) patria Locrensis fuisse traditur ex loco parum emendato problematum Simocattæ Physicorum: d) εἰ δὲ καὶ μητέρα τέχνην ἔπω κεκλήρωμαι, ἀλλ' ἔστι μοι γένος ὅθεν ὑμῖν, καὶ Λοκρεὺς ἔχω πατρίδα, καὶ τὰ τῆς Ἑλλάδος * ἡμέτερα. At legendum uti in editione Commeliniana rectius expressum esse video: καὶ λόγους ἔχω πατρίδα. Hunc Theophylactum Christianum fuisse ex multis locis ejus Historiarum constat, atqve facile apparebit ex indice scriptorum ab eo laudatorum, qvem infra subjeci. Scripsit extremis Heraclii temporibus, cujus Imperatoris aliqvoties e) meminit, & qvoqve memorat belli Persici finem f) qvod interfecto Chosroë secundo Hormisdæ F. sopitum est Anno Heraclii penultimo, CHristi 628. Præfectum & Tabularium, ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ἀντιγραφέα vocant Photius Cod. LXV. & Theodosius præf. ad excerpta de Legationibus: neutri qvidem dicitur σχολαστικὸς aut Sophista, neqve additur nomen Σιμοκάττης vel Σιμοκάττος. Eundem tamen esse Σιμόκατον cujus οἰκουμενικὴν ἱστορίαν laudat Eustathius ad vers. 730. Dionysii periegetæ, & ex qvo de Sesostri qvædam refert Tzetzes Chil. III. hist. 69. qvæ in Theophylacti Historia VI, 11. leguntur, certum est, atqve ex styli qvoqve sophistici similitudine qvi in problematis Physicis & in Historia Epistolisqve idem est, apparet. Non dubium igitur eundem qvoqve intelligi à Svida g) cui memoratur Θεοφύλακτος σοφιστής, ὁ ἐπώνυμον Σιμοκάττης, neqve alium esse Theophylactum σχολαστικὸν τὸν Σιμόκατον cujus exstant Epistolæ. Nec qvisqvam forte de hoc dubitasset, nisi doctissimo viro Ludovico Antonio Muratorio injecisset scrupulum Codex MStus Mediolanensis Epistolarum Græcarum è variis auctoribus collectus, ut ipsi visum, à Simocatto, in qvo præter Θεοφυλάκτου σχολαστικοῦ τοῦ Σιμοκάττου Epistolas etiam legun-

b) lib. de Byz. Historiæ scriptoribus cap. 9. pag. 187.
c) supra lib. 2. Bibl. Græcæ cap. 10. §. XXVII.
d) in procemio pag. 2. edit. Commelinianæ.
e) lib. II. cap. 5. pag. 37. lib. III. cap. 6. pag. 68. lib. VIII. cap. 11. pag. 212.
f) lib. VIII. cap. 12. pag. 214.
g) illo qvidem loco Svidas Historias à Simocatta scriptas non memorat, sed passim alibi non modo ubi nominatim Σιμόκαττος ab eo laudatur, sed etiam illo non nominato periodos integras ex Historia Theophylacti descriptas exhibet. Loca in indice utroqve annotavit Clariss. Kusterus.

guntur Epiſtolæ Photii, Theophylacto Ægyptio longe junioris. Sed omnino fefellerunt oculi ſui virum præſtantiſſimum, ut ipſe non audet diffiteri, h) aut certe Codex Mediolanenſis illam Collectionem, in qva Photii fuere Epiſtolæ, falſo ad hunc Theophylactum retulit.

Exſtant ejus *Hiſtoriarum* de rebus Mauricii Imp. (ἱςορίαν οἰκουμενικὴν, qvoniam non unius Gentis res complectitur, vocat Euſtathius loco laudato, & inſcriptio Codicis Græci MS. Bavarici qvo uſus Pontanus, itemq; alter Diegi Hurtadi, qvem Geſnerus memorat,) *libri VIII.* ab exitu Tiberii II. Imperatoris A. C. 582. extincti usqve ad Mauritium Tiberii ſucceſſorem à Phoca interfectum A. C. 602. Præmittitur Dialogus qvo Philoſophia & Hiſtoria inter ſe colloqvuntur, conqveſtæ qvod ſub Phoca ambæ neglectæ jacuerint, cum jam ſub Heraclio, favente Sergio Patriarcha iterum utraqve veluti reviviſcant vigereqve incipiant. Poſt Phocam cæſum A. C. 610. recitata publice ab auctore pars eſt hujus Hiſtoriæ de Mauritii nece, qvam non ſine lacrymis populus audivit, ut Simocatta ipſe narrat lib. VIII. cap. 12. ubi Monodia etiam ſive lamentatio ejus in Mauricium, ſed mutila legitur. Primus Græce * ex Codice Bavarico hos libros edidit & verſionem notasq; addidit *Jacobus Pontanus* S. I. Ingolſtad. 1604. 4. præmiſſis ante ſingulos libros argumentis ex Photii h) Cod. LXV. atq; ſub-

h) Muratorius in Anecdotis Græcis pàg. 280. præfatus ad Epiſtolas Græcas Firmi Epiſcopi ex illo Codice Mediolanenſi à ſe primum editas: *Dixi Epiſtolas Græcas variorum in unum redactas à Theophylacto fuiſſe, atque ita viſus ſum mihi deprehendere dum eſſem Mediolani. Nunc ſuboritur mihi dubitatio, an forte me fefellerint oculi mei. Si enim hic idem Theophylactus eſt, qui Heraclii temporibus ineunte ſæculo vulgaris Epochæ ſeptimo floruit, litereisque ſuorum temporum hiſtoriam mandavit, quei Epiſtolas Photii longe poſterioris colligere is potuit? Aut igitur nihil ad illius Codicis Epiſtolas congregandas Theophylactus contulit, ſed ut unus tantum, ex earum Epiſtolarum auctoribus continetur; aut à Theophylacto ſcriptore Hiſtoriarum diverſus eſt Simocattus. Et illum revera Simocati cognomento non donat Photius, Simocatum autem Suidas nominat, at nullas ipſius Hiſtorias agnoſcit.*

* Mirum itaq; IſC. Voſſium p. 245. ad Melam A. 1658. editum, verba qvædam Theophylacti ex omnimoda Hiſtoria Græce proferentem, addere, lucem illa necdum vidiſſe.

i) Jac. Pontanus contendit Photium *non ipſum ex lectione & memoria argumentum librorum Simocattæ expoſuiſſe ſed lemmata ſeu ſummulas lectionum ab aliquo lectore aut librario inductarum & in veſtibulo totius operis ut mos eſt ſimul ordinatim poſitas ut invenerit ita in octo faſciculos conſtrinxiſſe, ac nihil pane à ſe animadverſum interjiciendo*

ſubjuncto latine Georgio Phranza, de qvo infra dicturus ſum,&Georgii Trapezuntii Epiſtola Græce & Latine, qvo Jo.Palæologum Imp. hortatur ut ad Synodum in Italia celebrandam proficiſcatur. In editione Theophylacti Pariſienſi 1648.fol. præter chartæ typorumqve ſplendorem acceſſit gloſſarum,ſeu vocum aliqvot explicatio,auctore *Carolo Annibale Fabrotto.* Phranza autem & Trapezuntii Epiſtola omiſſa ſunt. Qvod ſi nova Simocattæ editio curanda olim ſit, non prætermittendæ *Jacobi Kimedomii*, Filii, ſeptendecim licet annos tum vix nati caſtigationes ad Photii è Theophylacto excerpta, & qvæ ex Svida,Simocattam ſubinde vel laudante vel loca ejus deſcribente ad illum emendandum caſtigandumqve facere poterunt.

Martinus Hanckius, accuratus alioqvi ſcriptor p. 192. de ſcriptoribus Hiſt.Byz. tradit *eclogas de legationibus* ex Simocattæ Hiſtoria eſſe Græce editas ab Hœſchelio,& latine à Cantoclaro verſas, ſed neq; inter Hœſcheliana excerpta περὶ πρέσβεων, neq; in Cantoclari illorum excerptorum interpretatione, qvicqvam Theophylacti deprehendere potui. Verum Philippus Labbeus illa Græce & Latine cum laudati *Kimendoncii* verſione ſubjecit cæteris excerptis Pariſ. 1648. fol. qvamqvam nomen & notæ interpretis ab eo prætermitæ ſunt. Prodierant porro Græce,& ſubjecta ad calcem voluminis Kimendoncii tum jam in flore ætatis defuncti interpretatione & caſtigationibus A. 1599. 8. typis Commelianis, ex Andreæ Schotti k) Bibliotheca cum Jani Gruteri præfatione,opuſcula junctim Simocattæus in qvibus 1) Διάλογ☉ περὶ διαφορᾶς φυσικῶν ἀπορημάτων καὶ ἐπιλύσεως αὐτῶν *Dialogus problemata phyſica eorumque ſolutiones complexus*, qvem cum Caſſii l) iatroſophiſtæ problematis Græce vulgaverat *Bonav. Vulcanius* Lugd. Bat. 1596. 12. & Græce deinde atqve latine cum eodem Caſſio recudi curavit *Andreas Rivinus* Lipſ. 1653. 4.

Nn 2 2) *Epi-*

ciendo, alienum laborem pro ſuo nobis obtruſiſſe & fucum feciſſe. Cum enim lemmata illa nunc imperfecta ſint, nunc minus quam pro re contineant, nunc plus contineant, nunc ab ordine rerum narratarum diſcrepent, nunc falſa ſint, hæc omnia vitia in Epitomis Photianis æque reperiri. Sed qvis præſtet Photium ex lemmatibus librorum & non lemmatum auctorem ex Photio ſapuiſſe, cum nulla alia qvam Photianâ argumenta libris Theophylacti præfigenda etiam Pontanus exiſtimaverit.

k) Puto falli Clariſſ. Caveum, qvi duas editiones laudat Heidelbergenſem 1598. 8. & auctiorem curante Schotto Antwerpienſem 1599. 8.

l) De hoc ſupra lib. 3. cap. 6. §. 38.

2) *Epitome librorum VIII. Historiarum* ex Photii Cod. LXV. & *Excerpta de Legationibus* exterarum Gentium ad Romanos & Romanorum ad exteras Gentes, de qvibus jam dixi.

3) *Epistolæ* Morales XLIX. Rusticæ XXVIII. & Amatoriæ totidem, qvæ una cum aliorum Græcorum Epistolis m) lucem primum viderunt Græce apud Aldum 1499. 4. & una cum Simocattæ qvæstionibus Naturalibus Lugd. Bat. 1596. 12. curante Vulcanio, nec minus Græce & Latine cum alia nescio cujus interpretatione recusæ in Græcolatina Epistolarum collectione Genevensi, qvæ ad Cujacium falso n) refertur, 1606. fol.

Ambigit Labbeus T. 2. de Script. Eccles. pag. 416. hujusne Simocattæ sit breve *fragmentum quo improbantur risus & vociferationes in festis Sanctorum*, qvod sub Theophylacti nomine latine extat in Bibliothecis Patrum, in Appendice Bigneana Paris. 1579. & A. 1624. T. VI. Colon. T. IV. & Lugd. (non T. 18. ut scribit Clariss. Caveus sed) T. V. p. 1214. Commemorat Labbeus etiam *fragmentum de Nicephoro Confessore*, qvod nusqvam reperio.

Alii Theophylacti.

Fuere & alii Theophylacti, ut 1) Dux & Patricius sub Constantino Copronymo de qvo Nicephorus CPol. in breviario Historico pag. 47. 48. 2) Lacapeni F. Patriarcha *CPolitanus* A. C. 962. defunctus, de qvo Cedrenus & Zonaras. 3) Theophylactus *Antiochiæ* Episcopus, de qvo Theophanes: tum 4) Theophylactus *Edessenus* presbyter, cujus idem Cedrenus mentionem facit. 5) Theophylactus Monachus, cujus de sobrietate admonitiones breves MSS. Gesnerus memorat, ac deniq; 6) Theophylactus Achridis in *Bulgaria* ArchiEpiscopus, A. C. 1070. clarus, qvem inde *Bulgarium*

m) De illa Epistolarum collectione dixi lib. 2. cap. 10.

n) Isaacus Casaubonus præfat Opusculorum variorum Josephi Scaligeri Paris. 1610. 4. *Quadam sub Jacobi Cujacii, JCtorum hujus ætatis nominatissimi nomine sunt publicata, de quibus ille ȣ̓δ᾽ ἐν ὀνείροις unquam cogitavit. Ejusmodi est illa Græcarum Epistolarum latina interpretatio, quam inaudita mentiendi & falsa fingendi licentia Cujacio quidam adscripserunt, & sub tam illustri nomine obscuri cujusdam & mediocriter docti Germani versionem publicarunt, quum V. C. Franciscus Pithœus, à quo illi habuerunt, eam sæpe mihi in Bibliotheca sua ostenderit, & Basileæ nescio quo casu sibi repertam dixerit.*

rium & vulgata literæ B in V. permutatione *Vulgarium* vocant, ne alios jam memorem, Thomas Aqvinas in catena aurea, Jacobus Faber atqve Erasmus in Nov. Test. & contra Stunicam, & Melanchthon in Apologia Augustanæ Confessionis artic. 4. p. 157. De hujus scriptis præsenti loco nonnulla subjungam, spicilegium qvoddam daturus ad Labbei & Cavei de illo observata. Primo autem loco à me referetur ejus

1) παιδεία βασιλικὴ sive *Institutio Regia*, ad Constantinum Porphyrogenitum, Mich. Ducæ & Mariæ Augustæ Filium, in duo tributa tmemata panegyricum & paræneticum, qvæ & ipsa Corpori Byzantino accenseri solet, licet excusa minore forma, & cum *Petri Possini* S. I. versione, qvi Græca ex Codice Mediceo descripsit, vulgata Paris. typis Regiis 1651. 4. Ex eadem versione prodiit deinde latine in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. 1677. T. XVIII. pag. 563. Deniqve *Anselmus Bandurius* cum Possini interpretatione eam Græce & Latine iterum vulgavit in Imperio Orientali Paris. 1711. fol. Tomo 1. pag. 193. & paucas qvasdam observationes suas adjunxit, ad calcem Tomi 2. Optat sibi Theophylactus I. 7. γλυκύτητα Herodoti & πυκνότητα Aristidis. Meminit qvoqve II. 19. Platonis, Euclidis, Archimedis & Hypsiclis. Laudatur præterea II. 24. ab eo versus Poëtæ Tragici qvo πολιὰ sive canities senum traditur ἔχειν τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον.

2) *Epistolæ LXXV.* qvas è MS. Bibl. Mediceæ descriptas ab Andrea Schotto accepit, & primus cum castationibus suis Græce edidit *Jo. Meursius*. Lugd. Bat. 1617. 4. Latine convertit *Vincentius Marinerius* Valentinus, cujus versio in Bibl. Patrum Colon. 1622. Tom. XV. edita & Lugd. T. 18. p. 533. recusa hinc inde obscurior est & emendatione indiget, ut Epistola statim prima ψαρῶν redditur *pharorum* pro *sturnorum*. Et Epistola secunda: *sed si hoc in illud aliud* πρὸς ἐκεῖνον, pro *adversus illum alterum*. Epistolas Theophylacti LIX. è Codice Bibl. Vaticanæ verterat latine Sirmondus teste Baronio ad A. C. 1071. num. 15. & ex illis nonnulla affert idem num. 16.-22. qvæ in Meursianis non leguntur, & ad Annum 1073. num. 83. seq. At qvam dat num. 90. seq. ad Annum 1073. est in Meursianis XXVI. Miror autem à Baronio dici Epistolam LXI, cum dixisset universas non plures fuisse qvam LIX, itaqve alterubi vitium in numeris, qvod transpositione unarii admitti facile potuit. Nomina eorum vel certe officia ad qvos scribit Theophylactus hæc

 sunt:

sunt: *Adrianus* mugnus Domesticus, frater Imperatoris Epist. 24. 30. 34. 43. *Amyrnaus* ὕπατος φιλοσόφων (forte Σμυρναῖος ex Epist. 49.) 40. *Ancyræ Episcopus* 16. *Anemus* 19. 21. *Bryennius* gener Imperatoris 31. 41. 50. *Bulgari* 48. *Cæsar.* 12. *Camateropulus.* 15. *Chartophylax.* 35. *Citri Episcopus* 14. 58. 66 *Constantinus Berrhœa Dux*, 68. *Constantinus Ducas* 63. 64. *Corcyræ Episcopus* 17. 22. 23. *Debræ Episcopus* 67. *Doctor magnæ Ecclesiæ* 36. *Domina* 62. *Gregorius Camaterus* Logotheta & Protosecretarius. 6. 71. *Gregorius Pacurianus* magni Drungarii gener. 7. *Gregorius Præses Taronitæ* 4. 26. 37. *Incertus* 1. 51. 60. 61. 62. *Joannes Attaliata* 49. *Joannes Grammaticus Palæologi* 33. *Joannes Opheomachus.* 8. 10. *Joannes Pantechna*, *Magister.* 2. 65. *Joannes Peribleptenus.* 42. 46. *Joannes Philosophus.* 45. *Macrembolita.* 53. *Magister libellorum supplicum* 54. *Mermentlarum Episcopus.* 18. 20. *Michaël Chalcedonis Episcopus.* 27. *Michael Pantechna Medicus Imperatoris* 44. 47. 73. 74. 75. *Nicephorus Chartophylax* 5. 69. *Nicetas Chartophylax* 28. *Nicetas Diaconus Episcopi Chalcedonis*, Theophylacti discipulus 29. *Nicetas Medicus Imperatoris.* 55. *Nicetas Serrarum Episcopus*, *Doctor*, 9. *Nicolaus Callicles*, *Archiater*, 38. 39. 56. 57. *Nicolaus Patriarcha.* 3. *Opheomachus.* 8. 10. *Palæologus.* 70. *Pantechna* 59. 72. Adde supra in Johannes & Michael. *Sebastes Pancurianus* 25. *Semnarum Episcopus* 42. *Theodulus Metropolita Thessalonicensis* 11. *Triaditzæ Episcopus.* 32. Meminit præterea in his Epistolis Chryselii Theodori Epist. 71. (qvod nomen in duos diversos homines divellit interpres) Demetrii fratris 16. 39. 56. 61. 71. Gregorii Diaconi 5. Malesobes Episcopi. 32. Lazari cujusdam qvem perstringit 41. & 43. Medeni 43. Nicolai 19. Pauli cujusdam 16. & Petri, 27. Pelagonii 3. 32. Psellum laudat 15. & Sides Metropolitam 49. Strombitzes Episcopi mentio Epist. 32. Theodosii 37. Tornicii qvem γαμβρὸν suum vocat ἐπ᾽ ἀδελφιδῇ Epist. 54. Carminum suorum meminit Theophylactus Epistola 20. & totius Bulgariæ ArchiEpiscopum se cum ista scriberet innuit Epist. 73. ὁ δὲ πάσης Βυλγαρίας Ἐπίσκοπος, ὃν ὅσοιπερ ὁρῶσι τι καὶ αἰχῦσιν, διόντι μεδίμνοις ἐκμετρεῖσθαι τὰς χρυσίνας ἑκάστης ἡμέρας. Passim qvoqve Acridæ sive Ἀχρίδος, ubi sedem suam habuit, in his Epistolis mentio, vide edit. Meursii p. 11. 51. 65. 68. sq. 75. 77. 91. 97. seq. 101. Laudantur præterea S. Gregorius & Basilius Epistola 5. & 18. Homeri versus Epist. 5. 18. 26. 55. proverbium οὐχ οὕτω μαργίτης εἰμί. Epist. 5. Hesiodus 6. Bacchylides, Simonides & ἡ Βοιωτῦ λύρα Pindari nempe. 8. Longini κρίσεις. 18.

ὁ σι-

ὁ σεμνὸς Θουκυδίδης. 30. proverbium ὁ Φροντὶς ἱπποκλείδῃ, & Ἀράβιος αὐλητής 41. Empedoclis βουγενῆ ἀνδρόπρωρα. 44. Michæ Prophetæ locus VII. 12. 19. Epiſt. 58. λακωνισμός. 62. τὰ τοῦ Σταγειρίτου. 71. Atticus Herodis Sophiſtæ Pater. 71. Ptolemæus Aſtronomus, Aratus. ibid. Euripidis verſus 19. & Ariſtophanis 19. 27. Lyſias 19. βίβλος χρυσονομική. 21. Anacharſidis dictum ad Solonem, Leges aranearum telis conferentis 24. Φραγκικῆς ἀπονοίας ὕψωμα. 26. Atlantis columnæ. 30. De Herodis Antipatri crudeli conſilio qvod paullo ante mortem cepit, refert ex Joſepho Epiſtola 13. ἄθεος Μωάμετ 7. 23. ὁ μὲν ἀθεώτατος Τοῦρκος. 26. &c.

3) Ἑρμηνεία ſive *Commentaria in XII. Prophetas minores*, qvæ dicuntur exſtare Græce in Bibliothecis Auguſtana, Argentinenſi, & Monachienſi, nondum in lucem prolata ſunt, niſi qvod *in Habacucum, Jonam, Naum*, & *in Hoſeam* ſed capite primo & parte ſecundi mutila, latine prodierunt ex interpretatione *Joannis Loniceri* Pariſ. 1542. 8. 1549. 8. & cum aliis Theophylacti commentariis, Baſil. 1554. 1570. fol. Commentarium *ad initium Capitis ſecundi Hoſeæ* Græce ex apographo *Jo. Andreæ Boſii*, qvi ex Codice Argentinenſi deſcripſerat, cum verſione ſua & notis edidit *Chriſtoph. Henricus Ritmeierus*, Græcarum literarum in Academia Julia Profeſſor, Helmſtad. 1701. 4. pagg. 38. *In Hoſeam, Jeremiam* (puto legendum *Jonam*) *Habacuc*, *Nahum* & *Michaam* exſtare Græce in Bibl. Regis Galliæ, teſtatur Labbeus Bibl. nova MSS. pag. 79.

4) *Commentaria in quatuor Evangeliſtas* è Chryſoſtomo & aliis antiqvis ſcriptoribus miſſa in compendium, falli enim eos qvi ex ſolo Chryſoſtomo contracta putant, docet Rich. Simon qvi de his omnino videndus lib. 3. Hiſt. Criticæ Novi Teſtamenti cap. 28. Latine vertit *Jo. Oecolampadius*, Colon. 1536. 1541. 8. & 1701. 4. qvi ut Codice hinc inde minus integro, ſic etiam aliqvibus locis integriore eſt uſus qvam qvi Græcam editionem poſtea curarunt Romæ nitidis typis excuſam 1552. * fol. Vide eundem Simonium pag. 401. ubi etiam obſervat Pariſienſes qvi Græce & Latine hæc commentaria ediderunt Pariſ. 1631. fol. cum verſione Oecolampadii à *Phi-*

* Eſt mihi hæc editio in manibus, neqve alia Græca usqvam oculis meis occurrit, licet Geſnerus memorat editionem Græcam Anni 1542, & Caveus Labbeum, qvi ex Poſſevino id habebat, ſecutus addit præterea alteram Anni 1568.

à *Philippo Montano* Armenteriano pluribus locis castigata, atqve pridem edita Basil. 1554. * fol. Antvverp. 1564. 8. Basil. 1570. fol. nullos MSS. Codices consuluisse, & Varias lectiones non adeo multas ad calcem adjectas ex Oecolampadii versione conjecisse. Posse autem longe accuratiorem editionem adornari collatis qvatuor qvi in Bibl. Regis Christianissimi exstant Codd. Græcis MSS. qvibus possint addi etiam alii, ut Patavinus in Bibliotheca Monasterii S. Justinæ, de qvo Montfauconus in Diario Italico pag. 78. & Vindobonenses de qvibus Lambecius lib. V. pag. 47. seq. In Commentariis ad Johannem qvemadmodum & in Epistolis Græcæ se Ecclesiæ addictum & Latinis adversarium præbet, unde Combefisius miratur in Parisiensis editionis titulo vocari *τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν*. Certe in Romana nihil aliud est qvam *Θεοφυλάκτυ Ἀρχιεπισκόπυ Βυλγαρίας ἑρμηνεία εἰς τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια*.

5) *Commentaria in Epistolas Pauli*, latine primus vertit & Sixto IV. dicata sub *Athanasii* nomine edidit *Christophorus Persona* Romanus, Rom. 1469. fol. recusa deinde Colon. 1531. Paris. 1552. fol. *Et Athanasii cujusdam Byzantini Monachi, qui trecentis ante nostram ætatem annis floruit, plane esse, Sirletus confirmavit, atque in ea re non modo tecum sentit, qui Athanasii nomine eos commentarios citas, sed cum iis etiam qui plurimis abhinc annis constantissime nomen illud agnoverunt semper & libris describendis præponi curarunt.* Hæc Latinus Latinius A. 1557. ad Andream Masium T. 2. Epist. pag. 58. Post Personæ versionem alia adornata à *Jo. Lonicero* est, & sub Theophylacti vulgata nomine Paris. 1542. 8. hanc ad Codicem Græcum qvi olim fuit Erasmi contulit & plurimis in locis emendavit *Philippus Montanus* Basil. 1554. fol. Antvverp. 1564. 8. Basil. 1570. fol. Deniqve Græca ex Codice MS. Arundeliano descripsit *Augustinus Lindselius* Episcopus Herefordensis, ex cujus apographo collato cum duobus Codd. Oxoniensibus, prodierunt è typographeo Regio Lond. 1636. fol. versio autem latina addita *est quidem*, ut profitentur editores, *Philippi Montani*, (sive *Loniceri* potius, emendata à *Montano*,) *verum ubiq; adeo à nobis interpolata, atq; ad Græcorum veritatem revocata, ut (si per operas typographicas licuisset importune festinabundas) minus tædium foret nova prorsus condendæ, id quod committentibus liquebit.*

6) *Com-*

* Ad hanc editionem Observationes Latini Latinii leguntur in ejus Bibliotheca sacro profana pag. 184. seq.

6) *Commentarius in Acta Apostolorum*, è Jo. Sambuci Codice, Græce cum versione notisqve marginalibus *Laurentii Sifanii* prodiit Colon. 1568. additis Nysseni, Amphilochii, Cyrilli Hierosol. & Timothei presb. Hierosol. Homiliis in occursum Domini, & Nysseni Oratione de Deitate Filii & Spiritus S. Latine idem commentatius inter alia Theophylacti prodiit ex Sifanii versione Basil. 1570. fol. Laudatur in eo Chrysostomus, Didymus, Severus, Severianus ac Cyrillus.

7) *Commentarium in Epistolas Canonicas*, MS. Græcè in Bibl. Scoriacensi S. Laurentii fuisse testatur Labbeus Bibl. nova MSS. p. 434.

8) *Homiliæ undecim in totidem Evangelia Officii matutini resurrectionis Domini*, MSS. Græce in Bibl. Vindobonensi. Ἑρμηνεία Κυρȣ̃ Θεοφυλάκτȣ Βȣλγαρίας εἰς τὰ ἑωθινὰ Ἐυαγγέλια. Vide Lambecium lib. V. pag. 191.

9) *Homilia in adorationem venerandæ Crucis, medio jejuniorum tempore*, cum versione *Jacobi Gretseri*, prodiit in ejus Tomo 2. de Cruce pag. 1499. (pag. 384. edit. in 4. Ingolstad. 1600.) Incipit: τί δαί; ἡμεῖς ἐπὶ τῷ προκειμένῳ σιγήσομεν θαύματι;

10) Ex *Oratione ad Nicolaum Diaconum & Castrensem*, nonnulla Græce & Latine affert Allatius contra Hottingerum p. 127.

11) *Homiliam in S. Mariæ præsentationem in templo*, latine à se versam è Codice Græco Raphaëlis du Fresne vulgavit *Franciscus Combefisius* Tomo VIII. Bibliothecæ Concionatoriæ.

12) *Orationem ad Alexium Comnenum* Imperatorem legit Latinus Latinius atqve inde A. 1081. qvo imperitare Alexius cœpit, claruisse Theophylactum colligit pag. 184. Bibliothecæ sacro-profanæ. Eadem Oratio Græce MS. exstat in Bibl. Monachiensi.

13) *Dialogus de accusationibus Latinorum* MS. Græce in eadem Bibliotheca. Incertum an ex eodem petita *argumenta adversus Latinos de Processione Spiritus S.* qvæ sub Theophylacti nomine profert Jo. Beccus in Allatii Græcia Orthodoxa T. 1. pag. 215.

INDEX Scriptorum, aliorumqve in Theophylacti Simocattæ scriptis memoratorum.

Numeri soli paginas in Historiarum libris edit. Parisiensis, Qv. præmissum paginas quæstionum Physicarum edit. Commeliniana, E, numeros Epistolarum denotat.

De

Jam-

Seſo-

VI. NICEPHORUS CPolitanus Patriarcha in locum Tarasii A. C. 806. creatus & A. 815. ob propugnatum imaginum cultum depositus, atqve inde Homologeta sive Confessor Græcis dictus in monasterio A. 828. decessit. De qvo Menæa 2. Junii, Ignatius Diaconus CPol. in vita (qvam ab Allatio acceptam Combefisius communicavit Henschenio, à qvo edita Græce & Lat. in Actis Sanctor. 13. Mart.) & Martinus Hanckius de Byz. rerum scriptoribus lib. 1. cap.

1. cap. XII. Dissertationem de ejus scriptis cum Catalogo MSS. Bibl. Regiæ Parisiis editurum se recepit V. C. *Jo. Boivinius*, thesauri illius vere Regii custos dignissimus. Novam etiam operum Nicephori hujus editionem exspectamus ab *Anselmo Bandurio* Ragusino, presbytero ac Monacho Ord. S. Benedicti è Congregatione Melitensi. Confer qvem infra cum Lectore communicabo *conspectum Operum S. Nicephori Patriarchæ CPol. quæ propediem duobus Tomis edenda sunt, & quorum pauca hactenus edita fuerunt, cum interpretatione latina, notis ac octo dissertationibus Criticis, dogmaticis & Historicis*, Paris. 1705. 12. & Memorias Trevultinas illius Anni mense Augusto pag. 1461. Editorum ejus scriptorum recensioni qvæ occurrit apud præstantissimum Caveum, pauca hæc habeo qvæ addam:

1.) *Breviarium Historicum* à Mauritii nece Anno CHristi 602. ad Annum CHristi 770. sive Leonis IV. & Irenes nuptias legit laudatqve Photius Cod. 66. idem nec plenius evolvisse se innuens qvam à Petavio Paris. 1616. 8. cum versione & notis editum & deinde inter Byzantinæ scriptores Historiæ 1648. fol. fuit recusum & Theophylacto Simocattæ solet subjici. Adjunxit Petavius Nicephori Gregoræ fragmenta p. 240-257. in antiqvioribus editt. omissa. Gregorii præterea cognomento Figuli, Taurominitani in Sicilia Episcopi Homiliam in indictionis sive anni principium. p. 258-285. Seqvitur Epitome temporum ab Adamo ad Alexium Comnenum ex Eusebii Pamphili libro qvi inscriptus est Βασιλικός, & aliis junioris ætatis monumentis p. 286-309. Indiculus Metropolitanarum sedium * CPolitano Patriarchæ subjectarum p. 310-313. Georgii Pachymerii fragmenta Græce, qvæ in Augustano Codice MS. deesse Hieron. Wolfius in synopsi libri V. monuerat, p. 315-407. Libellus Hippocratis περὶ τῶν Φαρμάκων καθαιρόντων primum editus ex Codice Cujaciano, Græce pag. 408-410. Ac deniqve Nicephori Patriarchæ CPol. *fragmentum de Constantini Copronymi vita & exitu*, ex Theophanis Chronographia depromtum Græce & Lat. post Petavii notas pag. 206-218.

2.) *Chronologia* Compendiaria ab Adamo ad Auctoris ætatem, de hac dixi superiore capite §. 39. pag. 153. seq.

3.) Ex

* Confer indicem similem in Jure Græco Rom. Freheri pag. 244. seq.

3) Ex Nicephori CPol. *antirrheticis tribus adversus Mamonam & Iconomachos* opuscula qvatuor latine ex Turriani versione vulgavit H. Canisius T. 4. Antiqv. Lect. sed passim infeliciter, cum non conjungenda hinc inde connectat. Recusa sunt T. XIV. Bibl. Patrum edit. Lugd. pag. 89-98. Colon. 1618. T. 9. & parte altera Tomi IV. Paris. 1654. Ex libro 2. & 3. duo fragmenta ejus qvibus Asterii Amaseni dicta vindicantur, Græce & Lat. dedit Combefisius Auctar. novo Bibl. Patrum T. 1. p. 267-280. Paris. 1648. Integrum opus, *nec levi damno Christianæ rei ac litterariæ* (judice Combefisio) *delitescens* habetur Græce in Bibl. Regis Galliæ sub nomine *Theodori Grapti*, qvo titulo deceptus Nicephorus Gregoras. Sed in Bibl. Colbertina ejusdem antiqvitatis Codex, teste Boivinio, recte id tribuit Nicephoro Gregoræ. Vide Jo. Boivinum ad Gregoram pag. 793. seq. Λόγε γ' caput 51. laudat Allatius p. 159. contra Hottinger. Ex libro 2. fragmentum *de sex Synodis* Græce & Lat. edidit Combefisius T. 2. Auctar. novo Bibl. Patrum Paris. 1648. p. 603-610. recusum latine in Bibl. Patrum Lugd. T. 14. p. 97. *Habeo*, inqvit in Bibl. Concionatoria A. 1662. idem Combefisius, *quæ justum volumen impleant, nec tamen integra, dilapsis quandoque foliis: - - expleat forte Petri Seguierii Franciæ Cancellarii spissius satis charta bombycina codex. Alia offerebat Allatius* &c. Confer Combefisii Origines CPolitanas pag. 184. qvi pag. 159. seqq. Græce & Latine ex vita Nicephori à Theodoro Grapto scripta edidit ipsius *disputationem de imaginibus cum Leone Armeno Imp.* Paris. 1664. 4.

4) *Stichometriam librorum sacrorum*, Chronographiæ subjici solitam, Græce una cum versione latine *Anastasii* habes in operibus postumis Petri Pithoei, Paris. 1609. 4. pag. 14. seq. Inde eam recudi curavit in Criticis sacris Anglis (apud Batavos & Francofurti recusis) Johannes Pearsonus. Nicephori esse negat idem vir doctissimus in Vindiciis Ignatii part. 1. pag. 33. seq. & sane videtur Nicephoro antiqvior esse, libros enim recenset eodem ordine qvo in calce synopseos Athanasianæ leguntur, etsi ibi in editis στίχων enumeratio est omissa. Chronographiæ Nicephori MS. Codex Græcus cum subjectâ stichometria, sed qvam Camerarius omisit, exstat Jenæ, ut alias Bibliothecas Galliæ, Angliæ, Italiæ prætercam. Alias στιχομετρίας & indiculos librorum sacrorum è MSS. Codicibus vulgavere Coteleriius,

rius, Carus, Jo. Morinus, Rich. Simon, Laurentius Zaccagnius & Humfredus Hody ut dictum à me est lib. IV. cap. 5. pag. 223. De Codice illo Jenensi, qvo olim usus Camerarius, vide Jo. Andreæ Bosii ad Reinesium Epistolas pag. 361. 362.

5) *Confessio fidei ad Leonem III. Papam* latine ex veteri interterpretatione, qvam *Anastasii* Bibliothecarii esse putat, vulgata à Baronio ad A. C. 811. n. 20-41. Sed versio in edit. Græcolatina Commeliniana inter Acta Synodi Ephesinæ est *Theodori Peltani* S. I. Heidelberg. 1591. fol. pag. 342. Lat. & Græc. p. 303. Cum eadem Peltani versione legitur post Jo. Zonaræ Commentar. in Canones Concilior. Paris. 1618 fol. pag. 760. & in Collectione Concilior. Labbeana T. 7. pag. 1205.

6) *Νικηφόρε ὁμολογητῦ Canones Ecclesiastici XVII.* in libro secundo Juris Orientalis ab *Enimundo Bonefidio* Paris. 1583. 8. editi pag. 18. Græc. & Lat. p. 105. Atq; in Græcolatina *Marqv. Freheri* editione Francof. 1596. fol. p. 195. seq. tum T. 7. Concilior. Labbei p. 1297. & latine in appendice ad Bibl. Patrum Paris. 1579. & tomo VI. edit. Paris. 1654. Cæterum apud Zonaram, ubi illos exstare scribit Caveus, & qvi Catalogum Bibl. Barberinæ concinnavit, reperire haud potui. Ex his 2. 3. 4. 9. 12. & 16. non comparent inter *canones* illos *XXXVII.* qvos Græce & Latine edidit *Cotelerius* T. 3. monument. Eccles. Græcæ pag. 445. seq. à qvo pag. 451. seq. alias adhuc *novem Διατάξεις ἐκκλησιαστικὰς* publicatas habes ex collectione qvæ complectebatur canones LXVI. Nam & Michaël Glycas p. 294. qvinqvagesimum primum laudat, & Cotelerio p. 652. observante ab aliis plures ab aliis pauciores clari illius Patriarchæ ac confessoris, qvo ipsis visum fuit, ordine ac modo colligi canones contigit. Eidem etiam Cotelerio debemus p. 453-463. *Epistolam* Nicephori, *responsiones ad 17. capita* ab Hilario & Eustratio proposita complexam. *Expositionem fidei* MS. memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. pag. 88.

Idem qvoq; fuerit cum nostro *Nicephorus Chartophylax* magnæ Ecclesiæ CPol. si verum est qvod notatur in Orthodoxographis, à Chartophylacis munere pervenisse ad Episcopatum Ecclesiæ CPolitanæ. At circa A. C. 560. vixisse tunc non potest, nullus enim illis temporibus Episcopus sive Patriarcha CPol. Nicephori nomine. Verum pul-

pulchre cum illa ſententia congruit qvod à Clariſſ. Caveo Nicephorus Chartophylax videtur claruiſſe circa A. C. 801. Patriarcham enim creatum A. 806. jam à me annotatum eſt. Sed viciſſim exſtant ad Nicephorum Chartophylacem interrogationes MSS. Maximi Monachi. Vide Lambec. lib. VI. pag. 56. Qvi Maximus ſi idem ſit cum Confeſſore A. C. 662. defuncto, etiam Nicephorum hunc ad ſæculum ſeptimum referri atq; à Patriarcha diſtingvi oportet. Utut ſit, Nicephori Chartophylacis *fragmentum ex Epiſtola ad Theodoſium* Monachum Corinthium *de ligandi ſolvendique poteſtate, latine* legitur in Orthodoxographis A. 1555. p. 936. & A. 1569. pag. 74. & ad calcem Philaſtrii, Baſil. 1539. 8. pag. 404. ſeq. atqve in qvibusdam Bibl. Patrum editt. ut Lugd. T. XII. pag. 547. & Colon. T. VII. & Pariſ. 1589. 1654. T. 3. *Epiſtolæ duæ* ad eundem *Theodoſium* de qvæſtionibus qvibusdam, Græce & Latine exſtant in jure Græco Romano Freheri pag. 341-344. & in editione Bonefidiana Græc. p. 197. & Lat. p. 233. Occurrit etiam latine in Appendice ad Bibl. Patrum Bigneanam A. 1579. & in cæteris qvas jam memoravi Bibliothecæ Patrum editionibus.

Vita Dionyſii Areopagitæ, qvæ Nicephoro CPolitano tribuitur in Catalogo Barberinæ Bibl. & exſtat in edit. Dionyſii Corderiana T. 2. pag. 204. petita eſt ex libro 2. Nicephori Calliſti Hiſt. Eccleſ. cap. 20. Qvemadmodum ſcholia in Syneſium eidem Nicephoro CPolitano adſcripta in eodem catalogo, conſtat eſſe Nicephori Gregoræ.

Alius fuit NICEPHORUS Presb. magnæ Eccleſiæ S. Sophiæ CPoli, cujus *Vita S. Andreæ* cognomine σαλȣ̃ ſive *ſimplicis* ſcripta poſt ſæculi decimi medium, qvæ Græce è MS. Vaticano & Mazariniano cum Conradi Janningi verſione & notis exſtat in Actis Sanctor. ad 28. Maji T. 6. & centum amplius paginas complet. Habetur & MS. in Bibl. Vindobonenſi. Vide Neſſelium parte V. pag. 173. Andreas vero iſte non fuit ſub Leone Thrace ſec. V. ſed Leone ſapiente, & deinceps, Sec. X. ut Janningus animadvertit. Allegat MS. Cangius ad Zonaram pag. 29. & alibi.

Alius qvoqve NICEPHORUS II. *Patriarcha CPolitanus* poſt Arſenium, antea Epheſinus Epiſcopus, clarus ſub Michaële Palæologo circa A. C. 1259. Incertum huic ne tribuendum *Onirocriticon*, qvod ſub Nicephori CPolitani Patriarchæ nomine verſibus jambicis fertur,

 ut

& ex Astrampsycho magnam partem est descriptum, de qvo dixi lib. 4. cap 13.

Alius deniqve NICEPHORUS *Philosophus* & *Rhetor* CPoli, qvi Oratione funebri celebravit *S. Antonium* cognomine *Cauleam*, Patriarcham CPolitanum, A. C. 895. defunctum. Exstat λόγ☉ ille ἐπιτάφι☉ Latine apud Surium & Bollandum ad XII. Febr. Græce MS. in Bibl. Cæsarea Vindobonensi, & fortasse in aliis.

Juvat hoc loco alios etiam referre Nicephoros, in qvibus primo memorandus loco:

NICEPHORUS GREGORAS, Byzantinus, Palamitarum strenuus adversarius, in Synodo CPol. A. 1351. à Callisto Patriarcha * cum cæteris Acyndini sectatoribus damnatus, in Monasterio consenuit, obiitqve post A. C. 1359. in qvo desinit ejus Historia. Vitam post Martinum Hanckium pag. 579. seq. de scriptoribus Hist. Byz. diligentissime descripsit Jo. Boivinus V. C. eamqve Historiæ Nicephori præmisit, elogia etiam qvamplurima præfixit & Catalogum scriptorum editorum ineditorumqve à Bernardo de Montfaucon Româ ad se transmissum, qvem hoc loco integrum inserere juvat.

ScripsitGregoras per multa variæ eruditionis opuscula; qvorum pauca typis mandata; pleraq; autem extant Manuscripta in Codicibus Vaticanis, Cæsareis, Scorialensibus, Baroccianis, & aliis multis, ut Regios sileam: qvædam item videatur temporis longi injuria intercidisse. Eorum fere omnium notitiam dabit Index uberrimus ex R. P. D. *Bernhardi de Montfaucon* schedis, Roma ad Boivinium transmissis, & ex variis Codicum Manuscriptorum Catalogis concinnatus. Hunc tu qvæso Indicem, B. L. qvantumvis longum, totum oculis percurre. In tanta librorum copia, qvot hic videbis enumeratos, erit credo aliqvid qvod ipso argmento placeat; qvod amissum doleas; qvod ex Bibliothecarum pulvere erui cupias. Erunt etiam aliqva fortasse, qvorum jacturam facile feras. Mihi qvidem librorum Catalogos perlegisse hoc sæpe jucundum fuit, qvod ex iis intellexerim, deesse mihi multa, vel inutilia, vel etiam mala.

Opera Biblica.

1. De mensura Arcæ Noæ, ex Origene. Cod. Barocc. 48. 19.
2. Ex Prophetis majoribus & minoribus dicta excerpta, cum Prologo,

* Tomum illius Synodi edidit Combefisius in Auctario noviss. T. 2. p. 135. seq.

go, & commentariis. Cod. Cæsar. Vindobon. Theolog. 174. Vide & indicem Prologorum inter opuscula Rhetorica.

3. Αρίστη ἐπιλογὴ θείων τινῶν ῥήσεων τοῦ μακαρίου καὶ γενναίου Ἰὼβ, συμβαλλομένη παντὶ χριστιανῷ εἰς ὠφέλειαν. Optimus delectus sacrarum qvarundam sententiarum beati, & fortis Jobi, cuivis Christiano utilissimus. Initium, καὶ ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ ἰδοὺ ἦλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ παραστῆναι ἐνώπιον τοῦ κυρίου Cod. Cæsar. Vindobon. Theolog. 174.

Dogmatica.

4. Antirrhetici & Steliteutici priores. Scripserat Gregoras libros in Palamam Antirrheticos, anteqvam a) Cantacuzenus Imperio potitus esset, ut ipse testatur, Historiæ libro XXV. (b) Eos decem fuisse indicat hoc programma, Codici Vaticano præfixum: πίναξ τῶν ἐκλεγέντων ἐκ τῆς καθόλου ἱστορίας Ῥωμαϊκῆς λόγων τοῦ γρηγορᾶ, καὶ συντεθέντων ἐνταῦθα τοῖς ΠΡΟΤΕΡΟΙΣ αὐτοῦ ΔΕΚΑ (c) ΑΝΤΙΡΡΗΤΙΚΟΙΣ. Id est: Index librorum Gregoræ ex generali historia Romana selectorum, & cum DECEM ejus PRIORIBUS ANTIRRHETICIS hic conjunctorum. At in Colvilliano Scorialensis Bibliothecæ Catalogo d) (qvi in Mediolanensi sive Ambrosiana exstat Manuscriptus) indicantur tantum tres Stelitevticæ in Palamam, cum selectis Historiæ Romanæ decem libris conjuncti, idqve in duobus Codicibus; qvorum numeri sunt V. H. 19. & I. Λ. 4.

5. Antirrhetici posteriores. (e) Scripsit Gregoras libros decem Antirrheticos in Tomum Palamiticum, A. C. MCCCLIII. qvos statim post Tomum promulgatum minatus erat se editurum, ut constat ex his Agathangeli verbis: (f) πρὸς ἀπειλῆς ἀνήνεγκας σχῆμα λόγοις ἀντιρρητικοῖς καταλύειν τὸν τόμον, ὃν αὐτοὶ νεωστὶ καὶ λάθρα συνθεῖναι τετολμήκεσαν. Id est: Minatus es, te eorum Tomum orationibus Antirrheticis refutaturum; cum scili-

 cet

a) h. e. ante annum MCCCXLVII.
b) Eorundem meminit Hist. lib. 18. c. 7. f. 2. lib. 23. p. 697. lib. 24. p. 708. & 713.
c) Ita Cod. Vaticani titulus. At illi libri in Codice ipso desiderantur.
d) Cujus partem ex MS. Bibliothecæ Ambrosianæ Codice descriptam, cum Boivinio communicavit Nobiliss. Vir Friedericus Rostgardius.
e) de qvibus Boivinius in Gregoræ Vita,
f) qvæ apud Gregoram leguntur. Hist. lib. XXV.

cet Tomum, qvem novissime & clanculum ii componere ausi fuissent. In Colvilliano Catalogo hi qvoqve Antirrhetici indicantur g) (sed octo tantum) cum hac inscriptione: *λόγοι ἀντιῤῥητικοὶ κατὰ τοῦ Παλαμικοῦ τόμου.* Orationes antirrheticæ contra Tomum Palamicum. Additur, *ὁ δὲ δεσμοφύλακας ἐνταῦθα λαθὼν, καὶ εἰσελθὼν καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ Ἀγαθάγγελος, τῶν πάλαι φοιτητῶν καὶ φίλων ἐστὶν εἷς, περὶ οὗ πλατυτέρως εἴρηται ἐν τῷ κδ. λόγῳ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ.* Agathangelus autem ille, qvi clam custodibus ingressus cum eo in his Dialogis colloqvitur, veterum discipulorum, & amicorum unus est, de qvo fusius disseruit Hist. lib. XXIV. In hos posteriores Antirrheticos Philotheus Patriarcha libros duodecim edidit, qvi exstant in Bibliotheca Regia. N. 1996.

6. Dialogus, cujus titulus: *Τίνα δήποτε ἄρα θεὸς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἀρχὴν ἐποίησεν, ἤτοι θνητὸν, ἤτοι ἀθάνατον;* Qvem initio DEus honem creaverit, mortalemne, an immortalem. Biblioth. Cæsar. Vindobon. Cod. Theolog. 174. Lambec. V. p. 288.

7. Qvæstio soluta: Græce inscribitur *λύσις περὶ τοῦ τινὸς χάριν ὁ ὑμνῳδὸς ἐνδοξοτέραν τῶν Σεραφὶμ τὴν θεοτόκον ὑμνήσας, διὰ τῆς προσθήκης αὖθις τοῦ ΑΣΥΓΚΡΙΤΩΣ, ἀσύγκριτον τὸ συγκεκριμένον ἐποίησε. καὶ πρὸς τίνα δὲ δόξαν ὁρῶν, ταύτη τὸν ὕμνον ἐξύφηνεν.* Qvare auctor Hymnodiarum, postqvam Deiparam Seraphinis gloriosiorem cecinit, addito deinde adverbio INCOMPARABILITER, incomparabile esse statuit id, qvod comparatum cum alio fuerat: it. ad qvam opinionem respexerit, cum hunc Hymnum composuit. Eodem Codice Cæsar.

8. Dogmaticæ disputationes variæ, passim in Historiæ Byzantinæ libris dogmaticis.

Euchlogica.

9. Εὐχαὶ, seu Precationes.

a) Ad CHristum, & ad Beatam Virginem. Biblioth. Cæsar. Vindobon. Cod. Theolog. 174.

b) *Πρὸς τὸν βασιλέα, ὡς ἀπὸ μητροπολίτου ἄρτι χειροτονηθέντος.* Ad Imperatorem, * ex persona Metropolitani recens inaugurati. Initium, *ὁ μέγας, καὶ ὑψηλὸς* ..... Cod. Vatic. 1086. fol. 214.

c) Ὡς

* Vel: *de Imperatore.*

c) Ὡς ἀπὸ μητροπολίτου, ἄρτι πρῶτον εἰσερχομένου εἰς τὴν λαχοῦσαν αὐτὸν μητρόπολιν. ex perſona Metropolitani, eam qvæ ipſi obtigit Metropolin primum intrantis. Initium, Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, ὁ Θεὸς ἡμῶν. Ibid. fol. 215.

d) Εἰς βασιλέα, ὡς ἀπὸ μητροπολίτου, ἄρτι χειροτονηθέντος ad Imperatorem, vel de Imperatore, ex perſona Metropolitæ modo electi. Initium ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ ἰσχυρὸς &c. Ibid. fol. 216.

e) Ἐκφωνηθεῖσα, ἐπὶ τῇ εἰς τὴν Ἔφεσον εἰσόδῳ ἡμῶν. * pronuntiata ſuper auctoris in urbem Epheſum ingreſſu. Initium, ὁ θεὸς ὁ αἰώνιος &c. Biblioth. Cæſar. Vindobon. Cod. Theolog. 174.

f) Ἐπὶ θεμελίῳ οἴκου καὶ πόλεως. In jaciendo fundamento domus, vel urbis. Initium: Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὴν νοερὰν &c. Ibid.

Philoſophica.

10. Σύνταγμα συνοπτικὸν φιλοσοφίας. Philoſophiæ Compendium. Non liqvet an ſit Nicephori Gregoræ. Catalogus Bibliothecæ Vaticanæ Morellianus qvi in Bibl. Reg. aſſervatur. fol. 5. 6.

11. Dialogus inſcriptus, ΦΛΩΡΕΝΤΙΟΣ, ἢ περὶ σοφίας. *Florentius*, ſ. de Sapientia. Initium, πόθεν ἡμῖν ὁ καλὸς Φλωρέντιος; Cod. Reg. 3284. It. Vat. 1086. De eo Dialogo Gregoras ipſe Hiſt. Byzant. Lib. XI. cap. 10. ſect. 2. Lambec. V. p. 289.

12. Ὅτι οἱ περὶ ὁποτέραν σοφίαν ἐσχολακότες οὐ δικαίως ἂν σοφοὶ λέγοιντο. ὑποκριταὶ δὲ μᾶλλον τῆς ἀληθείας τῆς ὄντως σοφίας. Qvi alterutri (ſacræ & profanæ ſcil.) ſapientiæ ſtuduerint, eos non jure ſapientes dici, ſed potius imitatores reipſa ejus, qvæ vere ſapientia eſt. Initium: μέγα μὲν ἀνθρώποις σοφία. Cod. Cæſar. Vindobon. Theolog. 174.

13. Περὶ τῶν ἐπιλαμβανομένων οὐκ ὀρθῶς καὶ νέων καὶ παλαιῶν σοφῶν. ** De illis, qvi recentiores & antiqvos ſapientes non rectè reprehendunt. Initium, λόγος ἐξαναστάντας τινὰς τῶν, ὡς οὗτοί φασι βρενθυόμενοι, τῶν (an τὶ?) πάντα εἰδότων. Eod. Cod.

16. Ad

* Videndum, utrum ea precatio ſit Gregoræ, an Epheſi Metropolitæ.

** Incertum utrum Gregoræ, an Maximi Planudæ.

14. Ad eos qvi Fatum ſtatuunt. Indicatur à Poſſevino in Apparatu ſacro. Fortaſſe ea eſt Oratio, qvæ exſtat libro XXVIII. Hiſt. Byzant. cap. penult.

15. Ad Logothetam de magno piſce, & aliis animantibus. Poſſevin. in Apparatu ſacro.

16. Utrum bruta ſint ratione prædita. Catalog. Biblioth. Barocc. N. 48.

17. Viſionem non fieri extra mittendo. Ibid.

18. Aerem non eſſe natura frigidum. Ibid.

19. De fluviis & mari. Ibid.

20. De ſole, an ſit natura calidus. Ibid.

21. Utrum * anima ſit immortalis ſecundum Ariſtotelem. Ibid.

22. Relata eſſe ſimul natura. Ibid.

23. Terram eſſe natura ſiccam, & ſphæricam. Ibid.

24. Numerum ſeptenarium multis nominibus ſacrum eſſe. Ibid.

25. Dialogus Φιλομαθὴς, ἢ περὶ ὑβριστῶν. Vide Indicem Miſcellaneorum, infra num. 84.

Aſtronomica.

26. Πρός τινα φίλον, περὶ τῶν ὑβριζόντων τὴν ἀστρονομίαν. Ad amicum qvendam, de iis qvi Aſtronomiæ inſolenter obtrectant. Ita Catalogus Bibliothecæ Vaticanæ Morellianus. At in Codice Vatic. 1086. fol. 128. Epiſtola extat, τῷ μητροπολίτῃ Ἄπρω, περὶ τῶν ὑβριζόντων τὴν ἀστρονομίαν. Initium, τί τε ἄλλα διαπορθουμένους &c. Vide indicem epiſtolarum, infra.

27. Epiſtola ἀνεπίγραφος, Initium, οἷον Εὐωδίας περὶ τὸν ἀέρα χυθείσης. Cod. Vat. 1086. fol. 204. Vide indicem Epiſtolarum.

28. Epiſtola, πρὸς τὸν μέγαν λογοθέτην τὸν συγγραφέα τῆς βίβλου, παρακλητικὴ περὶ ἀστρονομίας. Ad Magnum Logothetam ſcriptorem libri, exhortatoria, (an conſolatoria,) de Aſtronomia. Epiſtolam hanc, ut indicatur in Catalogo Morelliano, operi Aſtronomico Theodori Metochitæ, Magni Logothetæ præfixam fuiſſe apparet. Exſtat Hiſt. Byzant. lib. VIII. cap. 7. oratio ad Magnum Logothetam hoc titulo, συμβουλὴ μετὰ παρακλήσεως. At eadem in Cod. Vat. 1086. fol. 123. inſcribitur, τῷ μεγάλῳ λογοθέτῃ Παρακλητικὴ περὶ ἀστρονομίας. Initium utrobiqve, εἰ μὲν ἐπί-

της

* Gregoras, teſte Poſſevino, ſcripſerat qvædam in Ariſtotelem.

σης ἅπασιν ἅπαντα &c. Fortaſſe hæc oratio eadem eſt, atqve illa indicata à Morello Epiſtola.

28. Adde Epiſtolam, τῷ χρυσολωρᾷ, qvæ & ipſa eſt de Aſtronomia. Vide infra, in indice Epiſtolarum.

29. Πῶς δεῖ κατασκευάζειν ἀςρόλαβον. Qvomodo Aſtrolabum conſtrui oporteat. Catal. Morell. fol. 26. It. Cod. Reg. 2737.

30. Πῶς δεῖ * κατασκευάζειν τὴν ἐν ἀςρολάβῳ ἀράχνην. Qvomodo Aranea in Aſtrolabo conſtruenda ſit. Ibid. it. Cod. Reg. 2737.

31. Περὶ τῆς ἐν ἐπιπέδῳ καταγραφῆς τοῦ ἀςρολάβου, προοιμιακὸς λόγος πρός τινα φίλον. De Aſtrolabi † in plano delineatione, præfatio ad amicum. Ibid. fol. 27. It. Cod. Reg. 2737. fol. 105.

De Paſchate & Calendarii Correctione.

32. Πρὸς τὸν σεβασμιώτατον Ἰωσὴφ, περὶ τοῦ πάσχα, ἀπόδειξις ὅπως ἐσφάλη πρὸ χρόνων, καὶ ὅπως δεῖ ποιεῖσθαι τὴν τούτου διόρθωσιν. Ad reverendum Joſephum, de Paſchate, ut jampridem in eo erratum ſit, & qvomodo corrigi debeat. Initium, ἐπειδή μοι φίλος εἶ τῶν πάνυ. a) Exſtat in Cod. Vatic. 1086. fol. 57. & editus eſt Hiſt. Byz. lib. VIII. cap. 13.

33. Ad eundem, ut videtur, de eodem argumento. Initium, αἱ δεύτεραί πως φροντίδες, Εὐελπίδης φησί που, σοφώτεραι. Cod. Vatic. 1086. fol. 79.

34. Τὸ διορθωθὲν πασχάλιον ὑπὸ Νικηφόρου φιλοσόφου τοῦ Γρηγορᾶ περὶ οὗ καὶ ὁ Ἀργυρὸς ἐν τῇ ῥηθείσῃ μεθόδῳ διαλαμβάνει. Paſchalion à Nicephoro Gregora Philoſopho correctum; de qvo Argyrus in methodo ſupra dicta b) loqvitur. Exſtat in Uranologio Petaviano. Vide & Catalog. Morel. fol. 26.

* Recenſetur à Ph. Labbe, in Bibliotheca nova, Nicephorus in Ptolemæi libros, cum Ariſtoxeno & aliis, ſed is, ut puto Nicephorus Bryennius eſt, non Gregoras.

† Nicephori Aſtrolabus latine ex interpretatione Georgii Vallæ prodiit Pariſ. 1557. 8.

a) Idem eſt initium Dialogi, qvi inſcribitur διάλογος δεύτερος. Vide Miſcellaneorum indicem infra.

b) Nempe opuſculum illud ſubjunctum eſt Iſaaci Argyri libro.

Historica, & Vitæ Sanctorum ac Virorum illustrium.

35. *Libri duodequadraginta Historiæ Byzantinæ*, in qvibus nonnulli merè dogmatici. Ex iis Libri undecim * priores editi sæpius.

36. *Oratio* encomiastica, prolixa & elegans, *in Imperatorem Constantinum Magnum*; dignissima (inqvit Nesselius) ut supplemento corporis historiæ Byzantinæ aliqvando inseratur. Cod. Cæsar. Hist. 104.

37. Ex Eusebii Historia Ecclesiastica. Cod. Cæs. Theolog. 174.

38. De vita, & moribus, & conflictu S. Patris *Michaëlis Syncelli*. Initium, νόμος ὄντος ἤδη ποτὲ πάλαι παρ' Ἕλλησι, καὶ μέγα τῷ χρόνῳ τὸ κράτος εἰλήφει. Leo Allat. de Symeon. pag. 100. (& de Synodo Phot. p. 542. ubi etiam Martyrium *S. Quadrati* à Gregora scriptum laudat.)

39. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Βασιλίσσης. Vita & disciplina *S. Basilissæ* seu Reginæ. Initium, Νικομήδεια πόλις ἐστὶ περιφανής. Cod. Vatic. 1086. fol. 197. Adnotat R. P. D. Bernhardus, eam Βασίλισσαν virginem & martyrem fuisse.

40. Vita *Johannis*, Heracleæ Ponticæ Archiepiscopi, qvi avunculus fuit auctoris. Indicatur ab ipso Gregora. Hist. Byzant. lib. IX. cap. 7.

41. Vita *Antonii* Patriarchæ Constantinopolitani, *Cauleæ* dicti. Initium, εἰ ἦ καὶ θνητὴν φύσιν, (an ἔχει?) ὁ χρόνος, καὶ πάντων ἐστὶ πατὴρ, ὁπόσα φθορᾷ καὶ γένεσις βόσκει. Leo Allat. de Symeon. pag. 87. Exstat apud Bollandum ad diem 12. Febr.

Grammatica.

42. Τεχνολογία γραμματικῆς, *Ars Grammatica*. Indicatur à Morello, in Catalogo Biblioth. Vatic. fol. 5.

43. Παρακολουθήματα καὶ ζητήματα γραμματικά. Incertum an Gregoræ. *Enarrationes* (an glossæ?) *& quæstiones Grammaticæ*. Catalog. Morell. ibid.

44. Περὶ κανόνων ἀταξίας. *De instabilitate Regularum*. Exstat in Cod. Reg. Fortasse ii sunt κανόνες ὀνομάτων, indicati à Morello, fol. 5. Catal. Bibl. Vat.

45. Περὶ

* Libri XXIV. exstant in Boiviniana editione. De hoc opere Historico accuratius dicturus sum infra ad calcem hujus Catalogi.

45. Περὶ ὀρθογραφίας. Initium, τὸ ἀ δασύνεται. Catal. Bibl. Barocc. N. 48. Incertum an Gregoræ.

46. Περὶ ἀντιστοίχων, s. *de vocibus, quæ variè scriptæ, varia significant*, ut, ἁγνὸς, purus; ἀγνὼς, ignotus. Idem Catal. ibid.

Rhetorica, & Panegyrici.

47. Μελέτη πρεσβευτική, Declamatio Legatorum. Initium ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι &c. Argumentum ſumtum ex *Thucydide*. Lacedæmonii cum Thebanis Platæam exercitu infeſto petebant. Ad eos legati Platæenſes veniunt, & ut ne bellum inferant, petunt. Cod. Vat. 1086. fol. 167.

48. Συμβουλευτικὸς εἰς τὴν θείαν, καὶ ἱερὰν σύνοδον. Svaſoria ad ſacroſanctam Synodum. Initium, ἐμοὶ μὲν οὕτως ἔχειν πρὸς τὴν παροῦσαν ἅμιλλαν &c. Exſtat hæc oratio in fine libri decimi Hiſtoriæ Byzant. Exſtabat etiam in MS. Cod. Vatic. 1086. Sed hodie ſuperſunt tantum primi duo verſiculi: cætera abſciſſa, nempe eo qvod hæc oratio in Latinos ſcripta ſit.

49. Παραινετικὸς τῇ βασιλίσσῃ ἐξ αὐτοσχεδίου συντεθειμένος ἐπὶ τελευτῇ τοῦ Φιλαδελφείας κυροῦ θεολήπτου. Ad Imperatricem, de obitu Dom. *Theolepti*, Philadelphiæ (Epiſcopi,) paræneticus ex tempore compoſitus. Initium, βασίλισσα, τὸ μέγα ἐν γυναιξὶ, καὶ πρᾶγμα, καὶ ὄνομα. βασίλισσα, τὸ ἱερὸν τοῦ χριστοῦ κειμήλιον. Cod. Cæſar. Vindobon. Theolog. 174.

50. Ἔκφρασις τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ. *Christi resurrectionis depictæ enarratio.* Initium. πάνυ μοι δοκεῖ τῶν ἀτοπωτάτων εἶναι, παῖδας μὲν Ἑλλήνων φιλοτιμεῖσθαι τῆς κακοδαίμονος αὐτῶν πλάνης ἑορτάς τε, καὶ θέατρα Cod. Cæſar. Theol. 174.

51. Λόγος εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Μερκούριον. Oratio in ſanctum & Magnum Martyrem *Mercurium*. Initium, καὶ κυβερνήτης μὲν πρὸς a) ἄνεμον παραταττόμενος b) βίον Cod. Vatic. 1086. Leo Allat. de Symeon. pag. 97.

52. Εἰς τὴν ὁσίαν θεοφανὼ τὴν βασιλίδα. In S. *Theophanonem* Imperatricem (Leonis ſapientis uxorem.) Initium, πολλοί μοι πολλάκις τῶν ἀρετῇ, καὶ συνέσει διαφερόντων προσίασιν ἄλλοτε ἄλλοι παραινοῦντες, καὶ συμβουλεύοντες. Cod. Cæſar. Theolog. 279. Allat. de

Qq 2 Symeon.

a) forte ἀνέμων. b) forte βίαν.

Symeon. pag. 107. Cod. Vatic. 1086. fol. 23. Notandum, qvod ait Gregoras in exordio, se multorum Sanctorum vitam, & Martyrum certamina descripsisse.

53. Εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον, διαλαμβάνων τὴν γέννησιν, καὶ τὴν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἴσοδον, καὶ ἀνατροφήν. *De sanctissima Virginis DEI matris nativitate, ingressu in Sancta Sanctorum, & educatione.* Initium, ἀκούω Μωσέα τὸν μέγαν, τὸ ξένον ἐκεῖνο θαῦμα τῆς βάτου πάλαι περιεργάζεσθαι θέλοντα. Cod. Cæsar. Histor. 104. Vatic. 1086. fol. 179. Allat. de Symeon. pag. 82.

54. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. *In Annuntiationem sanctissimæ DEI matris.* Initium, ἐμοὶ (vid. Histor. Byz. lib. XIII. cap. I. §. 4. & lib. XXII. pag. 662.) δὲ τῶν ζωγράφων πολλάκις ἐκείνους ἐπῄει θαυμάσαι, καὶ τῶν ἀνδριαντοποιῶν. Cod. Vatic. 1086. fol. 131. Cod. Cæsar. Hist. 104. Allat. de Symeon. pag. 88.

55. Τῇ παναγίῳ Μητρὶ τοῦ Θεοῦ εὐχαριστήριος, ὡς ἐκ τῆς Βασιλίδος Εἰρήνης. *Castissimæ DEI matri gratiarum actio, ex persona Irenes Augustæ.* Cantacuzenus Byzantio potitus est post Festum Purificationis, proximè subseqvuta nocte. Idcirco ejus uxor Irene rogavit Gregoram, ut sibi orationem scriberet, ad agendas B. Virgini gratias: qvæ oratio, cum accurate esset ab illo lucubrata, Cantacuzeno valde displicuit hac ratione, qvod victoria non Imperatoris prudentiæ, sed tota DEI-matri accepta ferretur; qvasi hæc Cantacuzenum, ligneo feretro impositum, in Urbem mortuum importasset; ὥσπερ ἂν εἰ νεκρὸν ὑπάρχοντα κεκόμικε, φησὶν, αὐτὸν ἐκείνη μετὰ ξυλίνου τινὸς κραββάτου. Gregoras Hist. Byzant. lib. XXVI.

Orationes in laudem Sanctorum à Gregora compositæ, legebantur in ecclesiis vivo auctore. Id ex libro Historiæ XXIV. discimus; ubi duo Palamitæ, Cabasilas & alter qvidam, illi sic minantur: τῶν μὲν σῶν λόγων, ὅσοι ἐπ' ἐκκλησίαις ἐν ταῖς τῶν ἁγίων ἀναγινώσκονται μνήμαις, πῦρ δαπανήσει πολέμιον, καὶ ἀντίθετον ἅπαντας ἐν βραχεῖ προστάττοιτο τοῦ βασιλέως. σὺ δὲ ἀπρεφος φυγὰν ἔξω που ῥιφήσῃ τῆς πόλεως. *Quotquot orationes tuæ per Ecclesias leguntur in Sanctorum commemorationibus, eas omnes flamma inimica, & infesta jussu*

Impe-

*Imperatoris brevi absumet. Tu vero, cum obieris, aliquo extra urbem projiciere * insepultus.*

56. Ἐγκώμιον εἰς τὸν βασιλέα. *Oratio in laudem ** Imperatoris.* Initium, ἔστι τις λίθος τοῖς τραπεζίταις. a) Amabat Imperator opera *Platonis*. Gregoras eam dicendi materiam nactus, ostendere conatur Imperatoris facta cum Platonis dictis congruere. Cod. Vatic. 1086. fol.

57. Εἰς τὸν βασιλέα, κατὰ διάλεκτον ἰωνικήν. *In laudem Imperatoris, Jonica dialecto.* Initium, Ἀλέξανδρον τὸν ἐκ Μακεδονίης φασὶν &c. Cod. Vatic. 1086. 159.

58. Εἰς τὴν φρόνησιν τοῦ βασιλέως.. b) *De Imperatoris prudentia;* Initium, εἰ μὲν ἦν μοι ὁρᾷν, ὦ κράτιστε βασιλεῦ. Edita est hæc Oratio, Byzant. Hist. lib. VIII. cap. 8.

59. Εἰς τὸν βασιλέα περὶ ἑαυτοῦ. *Ad Imperatorem, de seipso.* Initium, Περὶ μὲν ἐμαυτοῦ, καὶ ὡς οὔπω μοι καίρια. Ea est oratio, qva oblatam sibi ab Imperatore *Chartophylacis* dignitatem accipere recusavit. Edita est, Hist. Byz. lib. VIII. cap. 9. In Cod. Vatic. 1086. male inscribitur, εἰς τὸν βασιλέα, πατριάρχην αὐτὸν ποιῆσαι βουλόμενον. In laudem Imperatoris, qvi Patriarcham eum facere volebat.

60. Προσφωνητικὸς εἰς τὸν μέγαν αὐτοκράτορα τῶν Ῥωμαίων Ἀνδρόνικον Δοῦκαν Ἄγγελον Παλαιολόγον, περὶ τῆς ἐνούσης τούτῳ φιλανθρωπίας, ἡνίκα καὶ τὸ

* Hoc factum postea, testatur ac dolet Jo. Cyparissiota serm. IV. Palamiticarum transgressionum serm. 4. cap. 1. *Spectandum illud corpus magni fidei veræ præconis diu ludibrio habitum & circumlatum, ejus nempe viri quo nec inter Philosophos quisquam excellentior, nec inter Ascetas disciplinæ observantior, nec in obeundis pro religione certaminibus, nec in iis quibus tentatores eum vexarunt persecutionibus, contumeliis, carcerisque angustiis tolerandis constantior fuit, admirandi inquam illius* Nicephori Gregoræ, *de quo per utramque appellationem nihil DEus aliud significavit, nisi eum animo vigili & experrecto victorias ab hostibus veritatis reportaturum.* ** Cantacuzeni.

a) ὁ παρὼν λόγος ἀφορμὴν εἰληφὼς τὸν τοῦ βασιλέως πρὸς τὰ τοῦ Πλάτωνος ἔρωτα, πειρᾶται δεικνύειν, καὶ συγγενῆ τὰ τούτου πράγματα πρὸς τοὺς ἐκείνου λόγους.

b) In Cod. Vatic. fol. 54. inscribitur εἰς τὴν φρόνησιν καὶ τὴν εὐγλωττίαν τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου.

τὸ ἡμέτερον τῇ νόσῳ ταλαιπωρούμενον ἐπεσκέψατο. ὃν οὔπω καθαρῶς ἀπαλλαγέντες τοῦ πάθους, αὐτίκα ἀμειβόμενοι κατὰ δύναμιν, καὶ τὸν παρόντα λόγον εἰς εὐχαριστίαν ἐκπεπονήκαμεν. *Prosphoneticus ad magnum Imperatorem Romanorum, Andronicum Ducam Angelum Palaeologum, de ejus humanitate, qua factum est, ut & nos aegrotantes inviseret. Nos autem morbo nondum plane levati, pro virili eum statim remunerantes, hac oratione gratias egimus.* Cod. Cæsar. Theol. 174.

61. Ἐς τὸν βασιλέα κῦρον Ἀνδρόνικον τὸν νέον. *Ad Imperatorem Dom. Andronicum Juniorem.* Initium. ὡς λίαν ἡδὺς καὶ φαιδρὸς ἡμῖν ἐπανήκεις ἐκ τῶν τροπαίων. Gratulatoria. Cod. Vatic. 1086. fol. 33.

62. Encomium Patriæ tribuitur Gregoræ in Catalogo Bibliothecæ Baroccianæ num. 116. At est Luciani.

63. Εἰς τὴν ἀμυγδαλῆν. In Amygdalam. Est encomium ejus arboris. Subjuncti sunt Senarii Jambici decem. Cod. Vatic. 1086. fol. 46.

Prologi & Proœmia.

64. Πρόλογος εἰς τὸ κατὰ Σωσάνναν διήγημα. *Præfatio in narrationem de Susanna.* Initium, οὐκ ἔμελλεν οἶμαι οὐδὲ τὸ τῶν γυναικῶν φῦλον χωρὶς ὑποδείγματος. Cod. Cæsar. Theol. 174.

65. πρόλογος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τοὺς θεσπεσίους, καὶ μακαρίους προφήτας, ἐπὶ τῇ παρ' ἡμῶν σὺν θεῷ φιλοπονηθείσῃ τῶν καιριωτάτων αὐτῶν ῥήσεων συλλογῇ, μετὰ τῆς προσηκούσης αὐτῆς ἐξηγήσεως. *Præfatio encomiastica, de divinis & beatis Prophetis, accommodata operi, in quo eorum dicta Deo juvante collegimus, addita interpretatione convenienti.* Initium, πάντων μὲν ἐγὼ θείων λόγους ἀνδρῶν. Cod. Cæsar. Theol. 174.

66. πρόλογος διὰ βραχέων ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὸν Ὅμηρον, ὅπως τε, καὶ μεθ' οἵας τῆς γνώμης τὰ κατὰ τὸν Ὀδυσσέα ἐπραγματεύσατο. *Præfatio brevis encomiastica, de Homero, quomodo, & quo consilio Odysseam composuerit.* Initium, ποιηταὶ μὲν, καὶ ῥήτορες, καὶ ὅσοι τὸν φιλόσοφον εἵλοντο βίον. Cod. Cæsar. Theolog. 174.

67. προοίμιον εἰς πατριαρχικὸν σιγίλλον. *Exordium Patriarchalis Diplomatis sive Bullæ.* Initium, εἰ γὰρ καὶ πάντα μαραίνεται. Cod. Vatic. 1086. fol. 211.

68. Aliud

68. Aliud. Ibid. fol. 213. Initium. *ἐπειδήπερ ἐν κελσει.*

69. *προοίμιον χρυσοβούλλου.* *Exordium bullæ aureæ.* Initium: *πολλῶν ὄντων ὀπίσω τῶ* &c. Ibid. fol. 216.

70. *προοίμιον εἰς διαθήκην.* *Exordium Testamenti.* Initium, *γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ.* Ibid. fol. 213.

Testamenta.

71. *Διαθήκη, ὡς ἀπὸ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Γλυκέος τὰ ἔσχατα πνέοντος.* *Testamentum, tanquam Patriarchæ Johannis Glyceos, extremum Spiritum efflantis.* Init. *καὶ πᾶσι μὲν ἀνθρώποις θανάτου μεμνῆσθαι.* Est Exordium Testamenti, non Testamentum ipsum; & editum exstat, Histor. Byzant. lib. VIII. cap. 2. Exstat etiam in Cod. Vatic. 1086. fol. 210.

72. *Διαθήκη ὡς ἀπό τινος μοναχοῦ,* *Testamentum, tanquam alicujus Monachi.* Initium, *εἰ μὲν ἦσαν ἡμῶν αἱ ψυχαί* &c. Ibid. fol. 213.

73. *Διαθήκη, ἀπὸ τοῦ Πελοποννησίου μεγάλου πρωτοσυγκέλλου.* *Testamentum, tanquam magni Protosyncelli Peloponnesii.* Init. *εἰ μὲν ἀθανάτων ὁ παρὼν ἐτύγχανε βίος.* Ibid.

74. *Ὡς ἀπό τινος πρὸς τὸν βασιλέα* * *Tanquam alterius cujuspiam, Imperatorem alloquentis.* Initium, *πολλάκις αἰτήσας, καὶ πολλάκις* &c. Cod. Vatic. 1086. fol. 213.

Monodiæ.

75. *Ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ μεγαλωτάτου βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου,* seu *τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ γηραιοῦ.* *In obitum Maximi Imperatoris Andronici Palæologi*, Senioris scilicet. Initium, *τὸ μὲν τῆς συμφορᾶς μέγεθος.* Edita exstat. Hist. Byzant. lib. X. Exstat etiam in Cod. Vatic. 1086. fol. 208. it. in Cod. Colbert. 4950.

76. *Ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ σοφωτάτου μεγάλου Λογοθέτου.* *In obitum sapientissimi viri, Magni Logothetæ.* Initium, *ἐμοὶ δὲ, ὦ παρόντες, ταυτόν τι* Edita exstat eodem Hist. Byz. libro It. in Cod. Vatic. 1086. fol. 208. & in Cod. Colbert. 4950. (Vulgavit etiam Græce & Latine ad calcem Historiæ qvam, cum pars Annalium Glycæ esset, Theodoro Metochitæ perperam tribuit Jo. Meursius

* Incertum, an Epistola, an Testamenti exordium.

ſius Lugd. Bat. 1618. 4. Subjicitur etiam cum Meurſii verſione Annalibus Glycæ ex edit. Labbei, Pariſ. 1660. fol. p. 384. ſeq.

77. Εἰς τὸν βασιλέα νέον Ἀνδρόνικον. *In obitum Imperatoris Andronici Junioris.* Initium, ἡμεῖς δὲ, ὦ παρόντες, ἐπινικίους ᾄδειν. Edita eſt, Hiſt. Byz. lib. XI. Exſtat etiam in Cod. Vatic. 1086. fol. 188.

78. Ἐπὶ τῷ χούμνῳ κυρῷ Ἰωάννῃ, ἀποτιταμένη πρὸς τὴν θειοτάτην βασίλισσαν, μετὰ βραχείας τινὸς παραινέσεως παραμυθουμένη τὸ ἄλγος. *In obitum Dn. Joannis Chumni, ad Divam Imperatricem;* a) cujus dolorem hæc Monodia ſolatur, adjuncta brevi b) admonitione. Init. ἀθληταὶ μὲν καὶ πύκται, καὶ σταδιοδρόμοι. Cod. Cæſar. Theolog. 174.

79. Ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ φιλτάτου Καλλιέργου. *In obitum clariſſimi Callierga.* Init. ὦ θετταλῶν πόλις, τίνα κατὰ Ῥωμαίων κοινῇ πρότερον, καὶ νῦν δὲ κατ᾽ ἐμοῦ τὴν ἔχθραν ᾐνιγμένη. Eod. Cod.

80. Παραμυθητικὸς εἰς τὸν βασιλέα, ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. *Ad Imperatorem conſolatoria, de obitu Matris.* Initium, σὲ δὲ ὦ μέγιστε καὶ θειότατε βασιλεῦ, πολλάκις. Edita, Hiſt. Byz. lib. X. cap. 6.

Philologica & Miſcellanea.

81. Ἐξηγήσεις τῶν εἰς τὸ γρυφωδέστερον τοῖς παλαιοῖς ἐρριμμένων. *Eorum, quæ à veteribus obſcurius* c) *dicta ſunt, enarrationes.* Indicantur ab ipſo Gregora, Hiſtor. lib. XVIII. cap. 7. ſect. 2.

82. *Commentarius in librum Syneſii de inſomniis;* cum præfatione ad Magnum Logothetam. Exſtat MS. in Codicibus Regiis; & in lucem editus eſt à Petavio cum operibus Syneſii. Latinus vero interpres *Pichonius* Gregoram in libri inſcriptione Patriarcham Conſtantinopolitanum fecit.

83. Ἀντιλογία πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι οὐκ ἔστι ταπείνωσις ἐν ἀνθρώποις. *Adverſus eos, qui dicunt, Humilitatem apud homines locum non habere.* Initium, ἔχω σοί τι διηγήσασθαι, ὦ φίλε Ξενόκρατες. Cod. Vatic. 1086. fol. 49.

84. Φιλομαθὴς, ἢ περὶ ὑβριστῶν, διάλογος, *Philomathes, ſeu de contumelioſis, Dialogus.* Init. ἐπειδή μοι φίλος εἶ τῶν πάνυ, Perſonæ collo-

a) Evlogiam, ut opinor: de qva lib. Hiſt. Byzant. 29.
b) vel adhortatione. c) ῥηθέντα Græc. Sed legendum fortaſſe εἰρημένων.

colloqventes, Ariſtobulus & Philomathes. Cod. Vatic. 1086. fol. 60. Fortaſſe is eſt Dialogus indicatus in Catalogo Morel. fol. 21.

85. Opuſculum initio mutilum; Cujus auctor narrat commiſſam verſus Peloponenſum navalem pugnam, fratrem vero ſuum vulneribus confoſſum, & paucis poſt diebus extinctum lamentatur. Cod. Vatic. 1086. (ante fol. 22.)

Poëmata.

86. Codici Vaticano 1086. præfixus eſt hic titulus: τῶν τοῦ Νικηφόρου γρηγορᾶ ποιημάτων βιβλίον δεύτερον. Ea inſcriptione qvidam decepti putaverunt, Gregoræ Poëmata exſtare in Biblioth. Vatic. ſed eo loco ποιήματα non carmina ſignificat, ſed qvælibet ſcripta ſive opera. Verſus pauciſſimos à Gregora conditos fuiſſe exiſtimo. Exſtat in * Codice Vaticano 1086. fol. 46. poſt Orationem εἰς τὴν ἀμυγδαλῆν, Jambicum de amygdala arbore Decaſtichon. Init. Ἀμυγδαλῆς ἤνθησεν ἡμῖν ἡ φράσις. Exſtat etiam Tetraſtichon, in obitum Theodori Metochitæ, initio Codicis Regii 2541. & eſt minime modulatum.

Epiſtolæ.

87. ΑΓΓΕΛΩ. Initium, Οἱ τοῦ κομίζοντός σοι τὸ γράμμα γεννήτορες. Cod. Vat. 1086. fol. 218.

Ἁγιωτάτοις τρισὶν τοῦ &c. πρὸς οὓς ἔστειλε καὶ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ. Initium: Τὸ τῆς Φιλαδελφίας χρῆμα καὶ τοῖς &c. memorat qvosdam libros ab ſe conſcriptos, iiſdem miſſos. Cod. Vatic. fol. 92.

ΑΘΑΝΑΣΙΩ (ἁγιωτάτῳ ΑΘΑΝΑΣΙΩ, τῷ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΩ.)
Σὲ δὲ θαυμάζειν οὐ χρή. Cod. Vatic. fol. 91.

ΑΚΙΝΔΥΝΩ,
Ἐγένετό τις ἀνὴρ, Κλεόδημος ὄνομα. Familiaris Cod. Vatic. fol. 120.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΩ, τῷ ΖΑΡΙΔΗ.
Οἶμαι μὴ ἀνεγκλήτους καθάπαξ. De itinere, & qvæ in via ſibi acciderint. Cod. Vatic. fol. 141.

Rr Καὶ

* Tamen, ut Poëta laudatur à Lampeno Tarchaniota Epiſt. ad Gregoram.

Καὶ Πλάτων ὁ Ἀρίστων@ οὐ μιᾶς. Philologica. Cod. Vatic. fol. 168.

Εἰσὶν οἵ σε φασὶ, καὶ αὐτὰ δὴ ἤδη. Philologica. Cod. Vatic. fol. 172.

ΒΕΚΩ, (τῷ μεγάλῳ οἰκονόμῳ.)

Λόγ@ τοὺς Πυθαγορείους οὕτω τοι. Philoſophica. Cod. Vatic. fol. 178.

ΓΑΒΡΑ,

Οἶσθα τὸν οὐ περὶ πολλῶν. Cod. Cæſar. Theolog. 174.

ΓΕΩΡΓΙΩ (τῷ ΛΑΠΙΘΗ) De Eccleſia Conſtantinop. in errorem lapſa. Deſideratur ea epiſtola; de qva Cantacuzenus Hiſt. lib. IV. cap. XXIV.

ΓΛΑΒΑ, (τῷ μεγάλῳ διοικητῇ)

Λέγεται πρὸς ἄλληλα στοιχεῖα συντίθεσθαι. Philologica. Cod. Vatic. fol. 126.

ΓΛΑΒΑ, (τῷ μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης.)

Οὐκ οἶδ' ὅ, τι τις ἂν ἐν τῷ βίῳ νοῦν ἔχων. Cod. Reg. 2257. fol. 165.

ΓΑΥΚΕΙ, (τῷ υἱῷ τοῦ πατριάρχου.)

Ἐμοὶ δὲ τοσοῦτον ὁ σὸς ἐντέτηκε πόθ@. Familiaris. Cod. Vatic. fol. 175.

ΔΕΜΗΤΡΙΩ. (τῷ ΚΑΒΑΣΙΛΑ, κυρῷ ΔΗΜΗΤΡΙΩ.)

Ἐπεισί μοι γυναῖκ θαυμάζειν. Philolog. & Philoſoph. C. V. f. 148. Vide & & infra, in Κ.

ΖΑΡΙΔΗ. Vide ſupra, in ΑΝΔΡΟΝΙΚΩ.

Θείῳ (τῷ θείῳ τοῦ βασιλέως) Vide infra, τῷ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΗΝΩ.

ΘΕΟΔΟΤΛΩ, (τῷ σοφῷ ΘΕΟΔΟΤΛΩ, τῷ μαγίστρῳ, εἰς Θεσσαλονίκην.

πολλοί μοι τὸν σὸν ἐμήνυσαν. Philologica. Cod. Vatic. fol. 108.

πρότερον μὲν ἡμῖν ἐδίησε λόγων. Cod. Vatic. fol. 109.

ΙΩΣΗΦ (τῷ φιλοσοφωτάτῳ.)

Ἀριστοτέλης ὁ Νικομάχου, καὶ ὅσοι. Philoſophica. Cod. Vat. fol. 99.

Ἐστὶ πόλις παράλι@ Ἑλληνὶς &c. Σινώπη. Philologica. Cod. Vatic. fol. 155.

ΚΑΒΑΣΙΛΑ.

Ὅσα μὲν δὴ ἕτερα πρότερα. Agit de ſcriptis ſuis Imperatori nuncupatis. Cod. Vatic. fol. 177.

Ἥκει τις ἡμῖν ἐκ βασιλέως πρότερα σπουδῇ, τοὺς ἐμοὺς ἐξαιτούμεν@ λόγους. Ejusdem argumenti, breviſſima. Cod. Vatic. fol. 178.

Τῷ

Τῷ καθολικῷ κριτῇ Vide supra ΑΓΓΕΛΩ.

ΚΑΛΟΕΙΔΑ, (τῷ σεβαστῷ.)

Τὸν πυθαγόραν ἐκεῖνον τὸν Σάμιον. Philologica. Cod. Vatic. fol.94.

Τὴν ἀλώπεκα τοῖς λαγωοῖς. Philologica. Cod. Vatic. fol.204.

ΚΑΡΒΩΝΗ.

Ὁρῶν τοὺς πολλοὺς, ὦ βέλτιστε, πῶς. Philologica. Cod. Vatic. 176.

Τῷ Κρήτης (Μητροπολίτῃ.)

Η μὲν δὴ βίβλος. Cod. Cæsar. Theol. 174.

ΛΑΜΠΗΝΩ. (ἀμοιβαία εἰς τὸν πρωτονοτάριον τὸν ΛΑΜΠΗΝΟΝ.)

Ἔθνος ἐστὶ Περσικόν. Philologica. Cod. Vatic. fol.100.

ΛΑΠΙΘΗ vid. supra in ΓΕΩΡΓΙΩ.

ΛΕΟΝΤΙΩ.

Τὴν μὲν Ἐπικτήτου κτῆσιν κτήσασθαι. Philologica. Cod. Vatic. fol. 193.

ΛΕΠΕΝΤΡΗΝΩ.

Δυοῖν τοῖν ἡγεμονικωτέροιν ὀυσῶν αἰσθήσεων. Philologica. Cod. Vatic. fol. 157.

ΛΟΥΚΙΤΗ, (τῷ πρωτοβεστιαρίῳ τῆς Τραπεζοῦντος.)

Παρεκάθηντό μοι τῶν ἐλλογίμων πολλοὶ &c. Philologica. Cod. Vatic. fol. 116.

ΜΑΞΙΜΩ (τῷ ὁσιωτάτῳ καθηγουμένῳ τῆς μονῆς τοῦ χορτάτου.)

Ὀψὲ καὶ μόλις ὥσπερ ἀπὸ βαθέος. Consolatoria. Cod. Vatic. fol. 121.

Ὅσα τῶν ἐν τῇ ψυχῇ γινομένων παθῶν. Consolatoria. Cod. Vatic. fol. 128.

Ἀλέξανδρόν φασιν ἐκεῖνον τὸν Μακεδ. Cod. Vatic. fol. 140.

Θαλῆν τὸν Μιλήσιον ἔγωγε. Philologica. Cod. Vatic. fol.145.

ΜΑΞΙΜΩ, (τῷ μαγίστρῳ.)

πολλάκις κατ᾽ ἐμαυτὸν ἐπῆει τεθαυμακότι. Familiaris & Philologica. Cod. Vatic. fol.126.

ΜΑΤΘΑΙΩ, (τῷ Ἐφέσου.)

Ἤρετό ποτε κολοιὸς ἀηδόνα. Philologica. Cod. Vatic. fol.130.

Μεγάλῳ Διοικητῇ (τῷ ΓΛΑΒΑ.) Vide supra, in Γ.

Μεγάλῳ Δομεστίκῳ.

Κῦρος ἐκεῖνος ὁ Καμβύσου. Philologica. Cod. Vatic. fol.84.

Αἰσώπου τοῦ Φρυγὸς οὐκ ὀλίγοι τὸν βίον. Philologica. Cod. Vatic. fol.99.

Ἐπειδή σε πρᾶξιν ὁρῶμεν ἅπασιν. Philologica. Cod. Vatic. fol. 103.

Γινώσκοντες οἱ πολλοί με φιλοῦντα. Laudat bellicam ejus virtutem. Cod Vatic. fol. 107.

Οἱ πολλοί με τὰ μέγιστα δύνασθαι παρὰ σοί. Commendatitia. Cod. Vatic. fol. 190.

Ἐγὼ δὲ τὸν Ὁμηρικὸν &c. Philologica. Vatic. Cod. fol. 219.

Μεγάλῳ Δρουγγαρίῳ.

Μακρὸς ἤδη ὁ χρόνος, ἐξότου σοι. Encomiastica. Cod. Vatic. fol. 111.

Ὁ μὲν κοινῇ τῇ τῶν ἀνθρώπων. Encomiastica. ibid. ἐν πόθοις ἀνθρώπων ἐδούλευεν ᾅδης. Encomicastica. Cod. Vatic. fol. 113.

Μεγάλῳ Λογοθέτῃ

τὸν μὲν ἐμὸν εἰς τὸν ὁμώνυμον ἔρωτα. Philolog. Cod. Vatic. fol. 125.

Τοὺς τῶν Αἰγυπτίων ἱερογραμματ. Philolog. Cod. Vatic. fol. 164.

His addenda epistola παρακλητικὴ περὶ ἀστρονομίας, de qva supra, in opusculis Astronomicis. Cod. Vatic. fol. 123.

Μεγάλῳ Οἰκονόμῳ vide supra, in ΒΕΚΩ.

Μεγάλῳ Πριμμικηρίῳ

πάλαι μὲν ἤνεγκεν ἡ σὴ μέγιστα πάλαι. Philog. Cod. Vatic. fol. 162.

Μητροπολίτῃ Κύπρου, περὶ τῶν ὑβριζόντων τὴν ἀστρονομίαν. Vide supra inter Astronomica.

Μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης. Vide supra in ΓΛΑΒΑ.

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗ.

Ἀπαλλάξαντος Ἀλεξάνδρου πάλαι. Philologica, & de Imperatore carptim. Cod. Vatic fol. * 113. & fol. 196.

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΩ, Vide supra, in ΑΘΑΝΑΣΙΩ.

ΠΕΠΑΓΩΜΕΝΩ (ΝΙΚΟΛΑΩ)

περὶ τῶν ἐλθουσῶν αὐτῷ τερατολογιῶν, τῶν μὲν ἄνωθεν ἐκ Τραπεζοῦντος, τῶν δὲ κάτωθεν, ἐξ Ἰταλίας. Edita exstat, Hist. Byz. lib. IX. cap. XI. Exstat etiam in Cod. Vatic. fol. 17. Initium: ὁπόσα τῶν λεγομένων νοῦν ἡγεμόνα προβάλλεται.

Ὅσον εὐφραίνεις χαριζόμενος μὴ ζητοῦσι. Familiaris. Cod. Vatic. fol. 129.

Πρωτοβεστιαρίῳ.

Διὰ χρόνου σὺ πρὸς ἡμᾶς πέμπων γράμματα. Familiaris. Cod. Vatic. fol. 122.

Πρωτοβεστιαρίῳ (τῆς Τραπεζοῦντος, τῷ ΛΟΥΚΙΤΗ.) Vide supra in ΛΟΥΚΙΤΗ.

πρω-

πρωτονοταρίῳ vide ſupra, in ΛΑΜΠΗΝΩ.

πρωτοσεβάςῳ.

Σὺ δὲ, ὦ βέλτιςε, ταυτὸν ποιεῖς τὸν μὲν ὑβελςὴν &c. Philolog. Cod. Vat. fol. 81.

Τῷ Σακελλίου τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἐγὼ δέ σοι πλέον τῶν ἄλλων θαῤῥήσας. Familiaris. Cod. Vat. fol. 106. manu recentiori.

Σεβαςῷ, Vide ſupra, in ΚΑΛΟΕΙΔΑ.

Σοφωτάτῳ.

Τὸν Νικοκλέα φασὶν ἐκεῖνον, τὸν Νεοκλέυς. Philologica. Cod. Vat. fol. 193.

ΣΥΝΑΔΗΝΩ.

Ἐςὶ παλαιὰ παροιμία Philologica. Cod. Vat. fol. 102.

ΣΩΤΗΡΙΩΤΗ. (τῷ πρωτονοταρίῳ Θεσσαλονίκης.)

Ἐξ ἡμισείας μοι φαίνῃ χρηςός. Cod. Reg. 2257. fol. 265.

Τῷ ἐπὶ τραπέζης.

Σὺ μὲν, ἄριςε ἀνδρῶν, ἐγκωμίοις. Philolog. Cod. Vat. fol. 97.

Τῷ Υπάτῳ τῶν φιλοσόφων.

Εἰ σὺ μὲν ὁ τοσοῦτος ἐν ἀνθρώποις ἥρως.

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΗΝΩ (τῷ θείῳ τοῦ βασιλέως.)

Αὐτὰρ ἐμοὶ κραδίη καὶ θυμὸς ἐνὶ ςήθεσσιν ἰάνθη. a) Cod. Vat. fol. 84.

Τοῦτο ἐκεῖνο τοῦ Ξενοκράτους. Philologica. Cod. Vat. fol. 96.

Φιλοσοφωτάτῳ. Vide ſupra, in ΙΩΣΗΦ.

ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ.

Τὴν b) μὲν παροιμίαν, ἀεί τι Λιβύη. De Aſtronomia. Cod. Vat. fol. 190.

Exſtant præterea Epiſtolæ aliqvot, ad Anonymos ſcriptæ. Earum hæc ſunt initia:

Ἄλλῳ μὲν ἴσως πρὸς τὰς νῦν ἀποβλέψαντι τύχας. Breviſſima. Philolog. Cod. Vat. f. 154.

Εἰ ὅσα τῇ φύσει πρότερα. Philolog. Cod. Vat. fol. 105.

Ἐμοὶ δὲ εἴ τις φιλίας οὔσης. Philolog. Cod. Vat. fol. 95.

Ἑτέροις διδόναι τρυφᾶν, ἡμῖν δ᾽ ἄνθρακας τοὺς θησαυροὺς ἀποφαίνειν. Cod. Vat. fol. 195.

 Ἰδοὺ

a) Laudat illum, qvaſi Inſulæ alicujus Servatorem. An Cretæ?

b) Idem eſt initium atqve orationis ab Irene Auguſta habitæ apud Matthæum filium. Hiſt. Byz. lib. XVI.

Ἰδού σοι καὶ ἕτερος ἥκει διάκονος. Cod. Vat. fol. 206.
Ὁ ἀριθμὸς τῶν στοίχων δυοῖν συνεχ. Cod. Vat. fol. 154.
Οἷον εὐωδίας περὶ τὸν ἀέρα χυθείσης a) Cod. Vat. fol. 204.
Ὁ παρὼν οὗτος, ὥσπερ ἐφόλκιον. Cod. Vat. fol. 206.
Ὅτι δὲ τῷ λαμπροτάτῳ τοῦ βασιλέως υἱῷ b) Cod. Vat. fol. 217.
Πένης ὁ παρὼν καὶ δυνάμενος. Breviſſima, Cod. Vat. fol. 194.
Σὺ δ' ἐγχώριον οἶμαι τῇ διανοίᾳ. Philologica. Cod. Vat. fol. 98.
Τὸ μὲν πρὸς ἄνδρα. Cod. Cæſar. 174.
Τὸ μὲν ὑπὲρ τοῦ παρόντος λέγειν. Breviſſima Cod. Vat. fol. 206.

His addatur Epiſtola, περὶ στρατηγοῦ τινος φαύλου, κακῶς c) τῆς πόλεως διατιθέντος. Cod. Cæſar. Theolog.

In eodem codice Cæſareo exſtant Epiſtolæ duæ, ſcriptæ à Gregora; qvarum Neſſelius nec inſcriptiones, nec initia declaravit.

Hactenus Catalogus operum Gregoræ Boivinianus. Nunc *Hiſtoriam* ejus *Byzantinum* paucis adhuc luſtrare juvat, Totum opus Ῥωμαϊκῆς, ut ipſe inſcripſit, ἱστορίας conſtat *libris XXXVIII.* Ex his primos *XI. libros* à capta per Venetos & Balduinum A. C. 1204. CPoli & Theodoro Laſcari Imperium Nicææ auſpicato, usqve ad Andronici Palæologi junioris A. C. 1341. defuncti obitum, latine vertit *Hieronymus Wolfius*, qvi interpretationem ſuam A. 1559. dicavit Antonio Fuggero, ſed qvæ usqve ad A. 1562. apud typographum hæſit, unde non eſt ut ex præfationis ſcriptæ tempore cum viro Nobiliſſimo editionem Græcolatinam Gregoræ A. 1559. factum ſuſpicemur. Primum enim Græce ex Fuggeri Codice cum laudati Wolfii verſione vidit lucem Baſil. ex Jo. Oporini officina A. 1562. fol. Falliturqve Clariſſimus Boivinus, qvi hanc editionem latinam appellat, cum ſit *Græcolatina.* Certe eſt mihi hæc ſcribenti Græcolatina illius anni in manibus: neſcioqve an præterea latine ſeparatim eodem anno ex Wolfii verſione viderit lucem, cum Catalogus qvoqve Bigotianus p. 56. latinam Anni 1562. fol. memoret. Addidit vero Wolfius præter

a) Vide ſupra, inter Aſtronomica.
b) Significat ſe ſemper erga filiam Imperatoris probe affectum fuiſſe: cujus rei ſigna erant tot Procemia operum ſuorum, eidem nuncupata.
c) Legendum τὰ τῆς π.

ter paucas p.271.272. castigationes suas, etiam latine excerpta qvædam ex Pachymeris Historiarum libris XIII. nec non Laonici Chalcocondylæ decem libros integros ex Conradi Clauseri versione. Eandem putat esse editionem Hanckius p. 599. qvæ resciffis primo & ultimo foliis, novisqve in eorum locum suppositis profitetur lucem vidisse Coloniæ Planicianæ 1616.fol. cum cæteroqvi per omnia eadem sit cum Basileensi, & easdem mendas referat. Ab eo tempore una cum Zonara, Annalibus Nicetæ Choniatæ, * & Chalcocondyle prodierunt *latine* Paris. 1567.fol. Francof. 1568. & 1587.fol. tum Græce & latine Genev. 1615.fol. *Italice* interprete *Ludovico Dulci*, accurante Augustino Ferentilli, Venet. 1569. 4.

Post Wolfium felicibus auspiciis animum ad expoliendum Gregoram, Cangio hortante, appulit laudatus *Joannes Boivin*, qvi Paris. 1711.fol. è typographia Regia non modo libros illos undecim priore tomo longe dedit meliores, sed etiam posteriore alios tredecim antea ineditos adjunxit, qvæ Historiam producunt usqve ad A.C. 1351. Græca librorum priorum XI. recensuit & supplevit è Codice 2558. Bibl. Regis Christianissimi, ante captam à Turcis CPolin scripto, & Pachymeris qvoqve Historiam complectente, sed eo qvo Wolfius est passim integriore, atqve tum alia tum tria illa fragmenta complectente, qvæ *Dionysius Petavius* à Frontone Ducæo accepta primus vulgavit & Nicephori Patriarchæ breviario Historico subjunxit Paris. 1616. 8. *Rursus*, inqvit Clariss. Boivin, *in eo ipso Codice hoc notatu dignissimum est, quod quæ Gregoras libris quatuor postremis plurima inseruit, variis temporibus à se elucubrata, ea fere omnia ibidem desint, sic autem suis quæque locis recisa fuerint, ut narrationis contextus nullo hiatu abruptus sit, sed omnibus partibus apte cohærentibus integer & continuus procedat. Id Gregoræ ipsius judicio factum velim: neque à vero abhorret, eum primo editionis amore refrigerato suum opus recognovisse, ac ea quæ ostentandi ingenii causa asſuerat, monodias, orationes, aliaque id genus resecuisse. Vereor tamen, ne & gloriæ paulo avidior eos pannos, in prima scriptione omissos, repetito deinde opere*

* Zonaram & Nicetam, anteqvam Gregoræ libris manum admoveret, idem Wolfius latine transtulit, ut ipse in Epistola ad Antonium Fuggerum: *Sed cum è Zonara velut salebris eluctatus in Niceta Acominati Choniata planiciem & quasi variis flosculis vernantia prata pervenissem, - - Quo opere absoluto - - ecce præter omnem exspectationem à te offertur Nicephorus Gregoras.*

opere intertexuerit. Idem præterea usus Codice Regio 2078. qvem libros primos qvatuor complexum ait parũ ab editis differre nisi qvod in librorum & capitum divisione discrepat. Monodias libri decimi initio, castigavit ex Codice Colbertino 4950. *cujus*, inqvit, *nobis copiam fecit Vir quam doctus tam amabilis Stephanus Baluzius.* Lectiones è Codice Vaticano descriptas accepit à Nobilissimo Viro Frid. Rostgaardo. Exstant qvoqve inter MSS. Græcos Codices Bibl. Segvierianæ libri XI. primores ex Nicephori Syntaxi Historiæ Romanæ. Sed negat Boivinus sibi tunc aditum patuisse ad illam Bibliothecam, qvæ hodie est illustrissimi Ducis Coislini, Episcopi Metensis, & liberius aditur neq; amplius pro thesauro abscondito jacet occlusa usibus & desideriis eruditorum. Latinam Wolfii versionem passim emendavit & ad Græca diligentius * exegit, libros capitibus & minoribus sectionibus divisit, capitibus præfixit argumenta, nomina Imperatorum de qvorum rebus sermo est & Annorum CHristi in ora libri vel summis paginis annotavit, notasqve breves ubi opus fuit adjecit, uberioribus ad calcem Tomi secundi subjunctis.

Libris sive λόγοις illis undecim absolvitur prima pars, sive ut in Codice MS. Vaticano appellatur πρῶτον βιβλίον, nam in illo habentur libri ab XVIII. usqve ad XXXVIII, & liber XVIII. inscribitur δευτέρου βιβλίου λόγος ζʹ. *Libros vero tredecim*, hoc est *XII. usque ad XXIV.* de rebus per decem annos à 1341. ad 1351. sub Imperio duorum Principum Palæologi & Cantacuzeni gestis, primus idem doctissimus

* Boivinus in præfat.. *Gregoras multijuga eruditionis & artis Rhetoricæ ostentator, sæpe aberrat à proposito, & ad ea quæ parum aut nihil ad rem pertinent, digreditur. In iis* παρέργοις *mirum est quam sit verbosus. Ea Wolfius rebus magis quam verbis intentus breviora facere instituit. Itaque & luxuriantia compescuit, & quæ omnino redundabant, suppressit. Ego vero facturum me opera pretium putavi, si auctoris Græci vestigiis inhærerem, atque ejus verba lectoribus si minus annumerarem, saltem religiose & fideliter appenderem, quæ ut opinor optima est ratio interpretandi. In quibusdam etiam à vero sensu deflexisse mihi visus est interpres doctissimus, aut sententiam auctoris obscure & contorte expressisse. Nihil dico de minoribus vitiis, quibus nullum opus, quantumvis tersum & limatum, carere omnino potest: quæ quidem vitia ut plerumque nos in lucubrationibus nostris fallunt, ita in alienis vix unquam fugiunt. Equidem eos nævos corpori alioquin egregio inspersos, ut eximerem sedulo operam dedi: nec me ea re injuriam Wolfio fecisse arbitror, sed de eo bene meruisse ajo & contendo. Nec enim quia illum identidem lapsum corrigo, idcirco me vel doctiorem statuo, vel diligentiorem; neque ei propterea* detrahere ausim Hærentem capiti multa cum laude coronam.

mus Boivin Græce cum verſione ſua vulgavit è duplici Apographo Codicum Vaticanorum, uno Bibl. Regiæ 2079. emendatius ſcripto, qvi ſex libros (XII. nempe usqve ad XVIII.) continebat, altero ſeptem cæterorum librorum à Jo. Vivantio Româ Lutetiam allato valdeq; mendoſo, ſed de cujus locis plerisq; dubiis Codices Vaticanos à viris doctis Zaccagnio & Delmiro conſuli curavit. *Diſputationem Gregoræ cum Nic. Cabaſila & Anonymo de Palamæ erroribus*, qvæ A. C. 351. poſt Synodum Palamiticam habita eſt, & in hoc opere ab initio libri XXII. usq; ad XXIV. fere medium exſtat, exhibet cum verſione latina & notis *Claudii Capperonerii*, Licentiati Theologi Pariſienſis. Præter annotationes porro ſuas in qvibus inedita varia, Boivinus etiam Cangii notas poſtumas addidit ad libros Gregoræ ſeptendecim.

Librum XII. & qvinq; deinceps continuos, ſæviente in Acindynianos perſecutione ſcripſit Gregoras, nondum tamen domo incluſus, imo ut editori videtur, ante habitam A. 1351. Synodum Palamiticam. Librum XVIII. & novem deinceps continuos jam domi manere juſſus & Monachis cuſtodibus obſeſſus compoſuit Julio & Auguſto menſibus Anni 1352. tanta celeritate ut vix dies qvadraginta ei ſcriptioni impenderit, qvemadmodum in illius vita Boivinus obſervat, qvi præterea pollicitus eſt *tertio Tomo* edere libros operis reliqvos qvatuordecim à XXV. usq; ad XXXVIII, Hiſtoricos qvidem octo, in Anno 1357. ineunte deſinentes, & dogmaticos ſex, ex apographo Codicis Vaticani, qvos recepta jam libertate, variis temporibus videtur condidiſſe, ut eidem Boivino monitum in notis pag. 783.

Tomus quartus, præter Poëma ingens Græcobarbarum de bello ſacro, item de Conſtantinopolitanis, Peloponneſiacis, & Neapolitanis Francorum expeditionibus, ſelecta variorum opuſcula continere debet, ea ſcilicet qvæ Nicephori Gregoræ Hiſtoriam poſſunt illuſtrare, in qvibus erunt

1) Narratio *Nicetæ* Choniatæ de ſtatuis CPolitanis, qvas Latini capta Urbe confractas, in monetam conflaverunt. Cujus narrationis ex Codice Bodlejano deſcriptæ copia Boivino à Viro Clariſſ. Jo. Erneſto Grabio *facta eſt*.

2) *Theodori Laſcaris* Orationes duæ, Encomium Patris ejus Joannis Ducæ Imp. & Laus Urbis Nicææ, ex Codice Regio.

3) Teſtamentum *Arſenii* Patriarchæ, editum à Cotelerio, T. 2. monument. p. 168.

4) *Athanasii* Patriarchæ ad Seniorem Andronicum Epistolæ & relationes selectæ, ex Codice singulari qvem Bibliothecæ Regiæ cum aliis multis nuper donavit C. Maur. Tellerius, ArchiEpiscopus Dux Remensis.

5) *Manuelis Phila* Poëma Historicum de Michaëlis Glabæ rebus gestis, ex alio Cod. Regio (olim Telleriano) descriptum.

6) *Tomus Pseudo Synodi Palamiticæ*, editus à † Combefisio.

7) Excerpta ex scriptis *Nicephori Blemmydæ*, *Gregorii Cyprii*, *Theoduli* Rhetoris, *Nicephori Chumni*, *Barlaami*, *Acindyni*, *Palamæ*, *Nicolai Cabasilæ*, *Philothei* Patriarchæ, *Medici Taronitæ*, *Cantacuzeni*, *Demetrii Cydonii*, ipsius *Gregoræ* & aliorum, omnia paucissimis exceptis anecdota.

Fuere & nonnulla falso adscripta Nicephoro Grægoræ ut *somnium Propheticum*, qvod ex Philothei Patriarchæ antirrhetico XII. Cod. Reg. 1996. fol. 279. Græce & Latine Boivinus vitæ Nicephori inseruit.

Gregoræ vitia, inqvit idem vir doctissimus, *(neque enim ejus scriptoris tam inepte sum fautor, ut nulla habuisse eum contendam) maxime conspicua hæc fuerunt: Asper, austerus, pertinax, Principes æque ac privatos lingua petulantia offendit. Philosophus, animo haud imperavit. Historicus, partium affectum non exuit: gloriæ denique cupiditate & amore sui ipsius nimio laboravit. Plura in stilo reprehendenda: inprimis κακοζηλία, seu ambitiosa elegantiæ affectatio; poëtica verborum luxuries, figuræ insolentes, hyperbata; crebræ non modo verborum sed & sententiarum repetitiones. Quod si conferendum exemplum est, in libris ejusdem argumenti Historicis Cantacuzenus longe præstat. In Chronologia tamen Gregoras diligentior, immo apud Cantacuzenum ferme nulla. Cantacuzenus quædam videtur consulto omisisse, quæ Gregoras haud prætermisit - - Cantacuzenus solas quodammodo res Byzantinas, noster etiam externas Historia sua complexus est. Uterque igitur legendus, & alter ex altero supplendus.*

Elogia ab editore Tomo primo præmissa, maximam partem constant Græcis ineditis antea monumentis, ut sunt Epistolæ *Georgii* * *Lapithæ*, *Lampeni Tarchaniotæ* protonotarii, *Demetrii Cydonii*, *Athanasii Lepanthreni*, *Bryennii* sacello præfecti, *Zaridæ*, *Theodori Cutulæ*, *Balsamonis* & *Acindyni* ** ad Gregoram Epistolæ è Codd. Vaticanis, ejus-

† Auctar. noviss. T. 2. p. 135.
* è Cypro. Confer Allatium de Georgiis p. 343 seq.
** Thessalonicâ datæ sunt Epistolæ Acindyni, Demetrii, Athanasii, Bryennii, Theodori Cutulæ, & Theoduli Magistri.

ejusdem Acindyni ad eum Jambi, *Gregorii Palamæ* ad Nomophylacem & *Demetrii Cydonii* ad Philotheum Patriarcham Epiſtolæ è Codd. Regiis: Ex *Philothei* Patriarchæ antirrhetico XII. & *Jo. Cantacuzeni* initio antirrheticorum de lumine Thaborio adverſus Prochorum. Exhibet etiam Græce Epiſtolam Scholaſtici *Theoduli Magiſtri* ad Gregoram, qvæ incipit καὶ πάλαι μὲν ἔγωγε. Hanc Græce & Latine cum Epiſtola Gregoræ ad Theodulum cujus initium πολλοί μοι τὸν σὸν ἐμήνυσαν τρόπον, Græce & Latine jam vulgaverat V. C. *Laurentius Normannus* inter alias Theoduli Monachi (qvi ſub Thomæ Magiſtri nomine magis innotuit) Orationes & Epiſtolas. Upſal. 1693. 4. Memorat etiam Boivinus Matthæi Epheſii & Nicolai Pepagomeni ad Gregoram Epiſtolas, verſusqve ſed parum elegantes Theodori Metochitæ, ſed apponere omiſit.

In notis plura ante inedita fragmenta vel monumenta referuntur, ut Proœmium Nicephori Gregoræ, præmiſſum demonſtrationi de Paſchate (è Cod. Vaticano.) pag. 769. & Epilogus pag. 770. Ejusdem Epigramma in Theodorum Metochitam 773. Verſus qvidam ex Theodori Metochitæ εἰς τὸν σοφὸν Νικηφόρον τὸν Γρηγορᾶν ὑποθήκαις καὶ περὶ τῶν οἰκείων συνταγμάτων 767.

Fragmenta ex Catalogis MSS. Imperatorum CPol. p. 749.
Ex Blemmydæ Oratione ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν βασιλέα. 749.
Ex Gregorii Cyprii encomio Andronici. 752.
Ex variis Nicephori Chumni ſcriptis pag. 751. 753. 754. ſeq. 759. 761. 763.
Ex Poëta Græcobarbaro 753. 761. 762. Ex Niceta, 766.
Maximi Planudæ Epigrammata de templo S. Andreæ à Theodora inſtaurato, 754.
De Athanaſii Patriarchæ CPol. ſcriptis 755. ſeq. 757. ſeq. 758. 760. ſeq. ubi abdicationis formula, & 763.
Ex Theoduli Rhetoris oratione pro Chandreno pag. 759. ſeq. pag. 761. 762.
Pachymeris ἔκφρασις τοῦ Αὐγουστεῶνος 764. ſeq.
Gregorii Palamæ περὶ προσευχῆς, κεφάλαιον cum Claudii Capperonerii verſione pag. 776.
Hippocratis Medici & magni Ducis Apocauci imagines ex antiqvo Codice Regio Operum Hippocratis, cum verſibus Græcis in eorum laudem. 777. ſeq.

INDEX SCRIPTORUM, aliorumqve qvorundam in Nicephori Gregoræ Hiſtoria Byz. memoratorum.

Ad numeros librorum capitumque, & ad paginas editionis Boivinianæ. Tomus II. incipit à pag. 353.

Anaxa-

Chal-

Jo.

Enga-

Grego-

De

Pala-

* Synodum illam coactam à Johanne Caleca Patriarcha, & habitam A. MCCCXLV. obſervat Boivinus in notis pag. 790. cujus integram obſervationem de pluribus Synodis in illa cauſa celebratis & pluribus tomis editis hic apponam. *Per annos,* inqvit, *decem habita ſunt de iisdem rebus Concilia ſaltem quatuor.* Primum *A. C.* 1341. *Junii die* 15. *adverſus Barlaamum.* Secundum *circa A.* 1345. *adverſus Palamam qui jam à Majo menſe A.* 1343. *carcere incluſus tenebatur:* Tertium *A.* 1347. *adverſus Joannem Calecam Patriarcham.* Qvartum *denique A.* 1351. *Majo menſe adverſus Gregoram & alios Acindynianos. Joannes Cypariſſiotes meminit etiam* τελευταίας συνόδου *quam ait coactam fuiſſe ab Epheſi Metropolita, Palamiticar. transgreſſ. lib.* 1. *ſerm.* 4. *cap.* 10. *in fine.* Tomi *vero promulgati ſunt longe plures: nempe* 1) Tomus Hagioriticus, *de quo Palamas Cod. Reg.* 2409. *fol* 267. 2) Tomus Synodicus *in Barlaamum & Acindynum, editus menſe Auguſto A.* 1341. *de quo Lambecius Biblioth. Cæſar. lib. IV. p.* 30. 3) Tomus Ignatii *Patriar-*

Libri 5ti Pars Altera.

Patriarcha Antiocheni contra Iſidorum, editus A. 1344. Novembri menſe, laudatus ab Allatio in diſſ. de libris Eccleſ. Græc. p. 184. 4) Tomi contra Palamam *varii, variis temporibus à Joanne Patriarcha editi, id quod ipſe Palamas teſtatur his verbis:* ὥσπερ εἷς ἐστι χριστὸς ἀληθινὸς ὁ ἐπὶ πάντων Θεὸς, Ἀντίχριστοι δὲ πολλοὶ γεγόνασιν -- οὕτω καὶ συνοδικὸς τόμος κατ᾽ εὐσέβειαν ἐφ᾽ ἡμῶν τῆς ἀληθείας συνήγορος, εἷς ἀντίτομοι δὲ νῦν γεγόνασι πολλοί -- τρίτος οὖν ἐστιν οὗτος τῶν παρὰ τοῦ τῷ Βαρλααμίτῃ συναινεῖν Ἀκινδύνῳ προελομένου νῦν ἐξενηνεγμένων, καὶ παρ᾽ ἡμῶν ἐξεληλεγμένων. *Cod. Reg 2409. fol. 287. His addatur* 5) Tomus contra Joannem *Patriarcham editus menſe Februario A. 1347. de quo Lambecius Bibl. Cæſar. lib. VI. p. 28. item* 6) Tomus & Anathematiſmi in Palamam, *editi menſe Julio ejuſdem anni, quorum meminit Leo Allatius Græc. Orthod. Tom. 2. p. 795. & de Eccleſia Occid. & Orient. perp. conſ. p. 803. Denique* 7) Tomus contra Gregoram *& ejus ſectæ propugnatores, editus menſe Auguſto A. 1351. qui quidem tomus exſtat in Auctario noviſſimo Bibliothecæ Græcorum Patrum, parte altera p. 135.*

tra

Fuere & alii Nicephori complures, ut S. *Nicephorus Antiochenus*, cujus Acta fabulosa etiam alteri Nicephoro Petinensi in Istria adaptantur. Vide Papebrochium T. 6. Maji p. 807.

NICEPHORUS BASILACA Rhetor CPoli circa A.C. 1180. de qvo dixi lib. IV. cap. 30. §. 11.

Nicephorus Basilius, castelli Melenici præfectus sub Andronico seniore, de qvo Gregoras IV. 9. &c.

NICEPHORUS BLEMMYDA circa A. C. 1255. designatus à Theodoro Lascari Imperatore Patriarcha CPol. munus non adiit, sed Presbyteri dignitate & Monastico habitu contentus vixit. Confer de illo Cangium ad Niceph. Gregoram pag. 728. & Allatium ad Georgium Acropolitam pag. 254. & de Consensu lib. 2. c. 14. §. 4. ubi *Epistolam* ejus *Encyclicam* Græce edidit, & qva lingva etiam apud Odoricum Raynaldum T. XIV. Annal. * ex Allatii versione legitur, latine. *Libros* Blemmydæ *duos de Spiritu S.* laudat Manuel Caleca libro

* ad A. 1255. num. 76.

bro IV. contra Græcos, *Indicio*, inqvit, *nobis sunt Nicephori Blemmydæ Monachi & presbyteri, cujus in omni virtute & sapientia nomen insigne apud omnes est, duo ad Theodorum* (Ducam) *Lascarim Regem libri de Spiritu S. conscripti, quibus indicatur ex filio & per filium substantiam habere, à Sanctis Patribus traditum.* In editis prior horum librorum Jacobo Bulgariæ Archiepiscopo, posterior Imperatori Lascari inscriptus est. Prodierunt Græce & Lat. ad calcem Tomi XIII. Annal. ab Raynaldo editi cum versione Allatii Rom. 1646. fol. & in ejusdem Allatii Græcia Orthodoxa T. I. p. 1-60. ibid. 1652. 4. Ad eundem Ducam Lascarin scripsit librum * *de Imperatoris institutione* ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν βασιλέα, qvi in variis Bibliothecis occurrit MStus. Etiam in Bibl. Vindobonensi, sicuti fuit interpolatus à *Georgio Galesiota* Magnæ Eccles. CPol. Diacono & *Georg. Oenaota*: *De quæstionibus quibusdam dogmaticis* ad eundem Lascarin, & *Orationem de fide* ad Monachos Monasterii à se exstructi, cujus inde κτήτορα se vocat, atqve *libros tres instructionis ad Monachos* memorat Labbeus pag. 88. seq. & 94. Bibl. nov. MSS. *Encomium Greg. Nazianzeni, & expositionem versuum ejus* pag. 111. *Isagogen in Arist. de cælo & quod mundus non sit ab æterno* pag. 114. *Historiam de S. Paulo & Patribus qui in Latro monte solitariam vitam egerunt*, elegantissime & ad antiqvum succum conscriptam habere se testatus est Allatius p. 244. ad Georg. Acropolitam. In Vaticana, ut ab eodem Allatio discimus, MS. legitur λόγος ὃς ἐπεστάλη τῷ βασιλεῖ, βασιλικὸς κληθεὶς ἀνδριάς. ἔστι δὲ καὶ μοναστικῆς καὶ παντὶ σπουδαίῳ λυσιτελής. Incipit: Νόμος ἄρχῆθεν συμβαίνων τοῖς πράγμασι τὰς ὑπηκόους εἰσφέρειν τῷ βασιλεῖ. *Logicam* ** è qvatuor, & *Physicam* è duobus MSS. Bibl. Augustanæ Græce (non simul etiam latine, ut præstantissimo Caveo traditum) edidit *Joh. Wegelinus* Augustanus, Augustæ Vindel. 1605. 8. Utraqve junctim (Logica enim πρῶτον βιβλίον dicitur in Physica p. 32.) scripsit Blemmidas in gratiam Johannis Ducæ, & Physicæ p. 264. seq. inseruit fragmentum *exegeseos* suæ *in Psalmos*, cujus alia apospasmatia servantur MSS. in Bibl. Vindobonensi, in qva etiam reperitur λόγος περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος, qvemadmodum Ingolstadiensis & Vaticana habent

* Locum exinde producit Allatius de libris Ecclesiasticis Græcor. p. 121.

** Blemmidæ *de quinque vocibus* latine prodiit Joach. Perionio interprete Basil. 1542. 8. & *ratio de compendiaria arte disserendi & de Astrolabio*, una cum aliis aliorum scriptis, interprete Georgio Valla. Venet. 1498. fol. Hoc de Astrolabio ad Nicephorum Gregoram sunt qvi referunt.

habent ejus *Encomium in S. Johannem Evangelistam*, & λόγυς *de anima & corpore*, atqve *de fide, virtute ac religione* opuscula. In Vindobonensi præterea sunt περὶ ὔρων ποίημα τοῦ λογιωτάτου καὶ σοφωτάτου Βλεμμίδου: incipit: τῶν ἀσθενῶν ὔελια μάθε τρισκαίδεκα: tum περὶ αἱμάτων, sive κανὼν εἰς τὰς κρίσεις τῶν αἱμάτων τῆς φλεβοτομίας τῶν ἀσθενῶν, (qvæ duo carmina in alio codice tribuuntur *Maximo Planudæ*:) vide Lambecium lib. VI. p. 109. Præterea εἴδησις τῶν ἰατρικῶν μέτρων, & Διαγνώσεις καὶ θεράπειαι τῶν ἀσθενειῶν τῶν ἀνθρώπων. Deniqve Geographicum περὶ οἰκήσεων opusculum. Γεωγραφίαν συνοπτικὴν vocat Salmasius pag. 276. Epist. *Demonstrationem quod individuis vita non sit præfinita*, memorat in Apparatu Possevinus. Vide & infra, in *Nicephorus Monachus*.

Nicephorus Bryennius Ethnarcha ab Imp. Constantino Monomacho appellatus, sed imperium cum affectaret oculis privatus est A.C. 1057. qvo Isaacius Comnenus Augustus acclamatus fuit. Vide Cangii familias Byz. pag. 177.

Nicephorus Bryennius II. Dyrrachii Dux, à *Nicephoro Botaniata* Imp. victus & oculis privatus una cum filio *Nicephoro Bryennio* III. qvem à scriptore diversum esse, adversus Zonaram ostendit Possinus ad Bryennium pag. 116.

NICEPHORUS BRYENNIUS IV. Cæsar, Nicephori Bryennii secundi ἀπόγονος & maritus Annæ Comnenæ, filiæ Alexii Comneni Imp. defunctus circa A. C. 1137. de cujus vita consulendus Martinus Hanckius lib. 1. de rerum Byz. Scriptoribus cap. 28. Ejus ὕλη * ἱστορίας ad socrum Irenem Augustam è Ducarum familia, Annæ matrem, Alexii Comneni conjugem, sive *libri quatuor commentariorum de rebus Byzantinis* ab Isaacii Comneni principatu usqve ad initia Alexii Comneni, sive ab A. C. 1057. ad 1081. latine versi & utraqve lingva primum editi sunt à *Petro Possino* S. I. qvi illos descripsit ex perantiqvo codice Jacobi Cujacii ac Petri Fabri Sanjoriani, qvo Annæ Com-

* Nicephorus ipse in præf. οὔτε γὰρ ἱστορίαν συγγράφειν προείρημαι, οὔτε πλέκειν τῷ Ἀλεξίῳ ἐγκώμιον, μόλις γὰρ ἂν πρὸς ταῦτα ἤτε Θουκυδίδου δεινότης, καὶ τὸ Δημοσθένους ἐξήρκεσε μεγαλόφωνον. Ἀλλ᾽ ἀφορμήν τινα παρασχεῖν βουλόμενος τοῖς τὰ ἐκείνου συγγράφειν ἐθέλουσι πρὸς ταυτηνὶ τὴν γραφὴν ἐξώρμησα. Ταύτῃ τοι καὶ ὕλη ἱστορίας ὄνομα ἔσω τῷ λόγῳ. Auctores nullos allegat hic Nicephorus præter Homerum pag. 63. lib. 2. & lib. 4. pag. 101. Euripidem pag. 102. Patriarchæ Antiocheni Æmiliani mentio pag. 64. lib. 2. & Thomæ Patriarchæ CPol. qvi Michaëlem Imp. Monachum factum creavit Metropolitam Ephesi p. 84. lib. 3. sed ibi pro Θωμᾶς videtur legendum Κόσμας.

Comnenæ Alexias libris illis subjecta legebatur. Prologus ἀκέφαλος necdum ex alio codice suppletus. Possini editio lucem vidit inter scriptores Hist. Byz. Paris. 1661. fol. ad calcem Procopii. Addendæ eruditæ *Caroli du Fresne* notæ, qvæ subjectæ sunt Johanni Cinnamo. ibid. 1670. fol.

NICEPHORUS CALLISTUS, de qvo capite superiore pag. 130. seq.

Nicephorus Catacolonis Constantini Filius qvi Annæ Comnenæ sororem natu minorem Mariam in matrimonio habuit. Vide Alexiadem lib. X. pag. 276.

NICEPHORUS CERAMEUS, ὁ κεραμεὺς sive *Figulus* Possevino & in qvibusdam Codd. MSS. dicitur, qvi notior est sub nomine Theophanis Ceramei, de qvo alibi.

NICEPHORUS CHARTOPHYLAX, de qvo supra pag. 298. Idem forte Diaconus & Chartophylax CPolitani Patriarchii qvi Concilio Nicæno II. interfuit A. C. 787. & qvi postea Patriarcha CPol.

NICEPHORUS CHUMNUS Canicleo præfectus, cujus filia Irene nubsit Joanni Palæologo, qvi deinde Imperator ab A.C. 1295. vide Cangii familias Byz. pag. 236. Eidem Chumno sub exitum vitæ facto Monacho *Nathanaëlis* nomen inditum, ut conjicit Jo. Boivinus ad Gregoram pag. 761. & affirmat Cangius ad Zonaram p. 148. De ineditis ejus scriptis vide si placet Caveum ad A. C. 1320. *Orationem funebrem in Theoleptum Metropolitam Philadelphiæ* allegat idem Boivinus pag. 759. Alia hujus Chumni pag. 751. 753. 754. seq. 761. 763. &c. Casauboniana pag. 21: *Inter libros MSS. Bibl. Regiæ unus est inscriptus* Ναθαναὴλ τοῦ Μοναχοῦ τοῦ καὶ χούμνου *qui CPoli ante annos 300. vixit. In eo continetur* Oratio ad Thessalonicenses *missa, & variæ* Epistolæ, *ex quibus apparet Nathanaëlem illum fuisse alterum Jobum, cui tot adversa contigerunt, ut dici vix queat. Dignus auctor qui legatur vel ob summam in scriptis pietatem. Habetur,* inqvit Cangius, *in Bibl. Regia num. 751. Codex continens varia opuscula & Epistolas Nicephori Chumni, in quibus sunt sermones consolatorii duo, quorum alter ad Imperatorem scribitur de morte Despotæ filii, alter ad ejusdem Chumni filiam Imperatricem* (βασίλισσαν) *de illius viduitate, cujus tum annus erat sextus decimus.* Apud Labbeum pag. 295. Bibl. novæ MSS. pro Nathanaëlis *Chromni* nomine reponendum *Chumni,* ubi hos opusculorum illius

illius titulos refert: *De primis & simplicibus corporibus. Nihil inferius terra, cum ipsa sit in medio. Neque materiam ante corpora, neque species sive ideas absque corporibus, sed omnia simul. Antirrheticus adversus Plotinum; animas non prius existere quam corpora. De anima nutritiva & sensitiva. Non esse impossibile, neque præter rationes Physicas, aquas esse supra cœlos. De aëre, & quare cum sit natura calidus, tamen cum agitatur, frigidus sentiatur, & de grandine & ventis. Adversus antiquos Philosophos de eodem argumento. In CHRISTI transfigurationem. Sanctio, Natalis Domini feriam non tantum uno die sed per totum mensem celebrari debere. Symbuleuticus de justitia ad Thessalonicenses, & urbis encomium. Ex Imperatoris decreto, ut judices jurejurando obligentur ad munus sancte obeundum. Encomium ad Imperatorem. Querela adversus Niphonem ob male administratam Patriarchatus sui provinciam. Oratio funebris in Theoleptum Metropolitam Philadelphiæ. Confutatio Latinorum dogmatis de processione Spiritus S. Testamentum valetudine adhuc firma melius quam urgente morbo ordinari. Ad Episcopum Philadelphiæ de miraculo in Cana. Ad eundem de petitione Elisei ab Elia. Ad filiam Imperatricem de ipsius viduitate. Ad Imperatorem de obitu Despotæ & filii ejus. Consolatio in calamitate amici. De charitate erga proximum, & omnia relinquenda ut CHRISTUM sequamur, & de benedictione paterna quam surripuit Jacob suadente matre. Chrysobullum super quadam consultatione Imperatricis. Chrysobullum ad Cralem Serviæ. De reconciliandis Monachis qui defecerant, Chrysobullum. De judicio adhibendo & eligendo genere dicendi. De his qui iniquo animo ferebant quod Rhetores quosdam imperitos objurgaverat. Chrysobullum de unione Monasterii in Galesio & S. Resurrectionis. Epistolæ CLXXII.* Possevinus testatur in Vaticana extare Nicephori Chumni *de oratione, judicio & operatione*, qvid ex eis amplecti qvid fugere deceat. Fuere etiam Georgius Chumnus, & Johannes Chumnus & Michaël Chumnus, de qvibus alibi.

Nicephorus *Comnenus* Sebastus, A. 1089. occisus, de qvo Cangius famil. Byz. pag. 172.

Alius Nicephorus Comnenus, qvem suspectum sibi, oculis A.C. 1206. multavit Constantinus Basilii frater. id. p. 170.

Nicephorus *Confessor* sub Leone Armeno, Monasterii *Medicensis* in Bithynia Hegumenus, de qvo Henischius ad IV. Maji T. 1. p. 500. seq. Alius Nicephorus Confessor, idemqve Patriarcha CPol. ab A. 806.

Nicephorus *Constantini Copronymi* F. à fratre Leone IV. Imp. oppressus A.C. 776. Vide Hist. Miscell. XXIII. 3. Theophanem &c.

Nicephorus Despotes, Michaëlis nothi filius natu maximus, Epiri Princeps, de qvo Gregoras IV. 9. &c.

Nicephorus Diaconus, vide Nicephorus Chartophylax & Nicephorus Phryx.

Diogenes Nicephorus, qvi excœcatus licet, literis & singillatim Geometriæ dedit operam, de qvo Anna Comnena IX. Alexiados pag. 255. seq. 266.

Nicephorus Domesticus sub Leone Basilii F. Vide Scriptores post Theophanem p 221. Nicephorus Drungarius. id. p. 227.

Nicephorus Dyrrachii Episcopus tempore Concilii secundi Nicæni, cui præterea interfuere Nicephorus Episcopus Ἀδάτων, Adatensium, Nicephorus Episcopus Φλέγγων sive Φλόγων Flogensium, Nicephorus Episcopus Λούδων, Lundensium, Nicephorus Episcopus Ἀδριανῆς Hadriani, & Nicephorus Diaconus ac τοποτηρητὴς Γαργάρων vicarius Episcopi Gargarensium. Nicephorus Hegumenus sive Archimandrita S. Andreæ & alter S. Sergii τῆ Μηδικιῶν@, itemqve tertius S. DEI genitricis.

NICEPHORUS GREGORAS, de qvo dictum hoc ipso capite. Vide & Acta Eruditor. A. 1704. pag. 134 seq. Maligne qvædam eum in Historia sua tacuisse notat Allatius de consensu utriusqve Ecclesiæ pag. 727. Ex libro XXIX. adhuc inedito nonnulla affert libro de Synodo Photiana pag. 318. seq. & 542. ubi etiam laudat vitam *S. Mich. Syncelli* à Gregora scriptam, & Martyrium Κοδράτε *Quadrati Corinthii*, qvod è Codice Bavarico Græce edidit Henschenius T. 2. ad X. Martii p. 696. & latine ex Reinoldi Dehnii S. I. versione, p. 8. Hic pro *Quadrato* male *Cordatus* vocatur in appendice ad Historiam literariam præstantissimi Cavei.

Flavius Nicephorus I. Imperator CPol. ab A. 802. ad 811. de qvo Cangius pag 127. famil. Byz.

Nicephorus II. *Phocas* Nicephori Phocæ patricii Nepos, Imperator ab A. 963. ad 969. qvo à Zimisce occisus est. Vide Cangii familias Byz. p. 149. 150. Ejus *Novellæ* qvædam *Constitutiones* exstant, ut sex illæ qvæ Græce & Lat. leguntur in jure Græco-Romano T. 1. pag. 113-117. edit Freheri, & T. 2. pag. 108-171. & qvas habet Edmundus Bonefidius lib. 1. juris Orientalis pag. 5. & 28. Hujus

Nice-

Nicephori Imp. jussu conscriptus liber *de re militari* sive *de eventibus bellicis & excursione* περὶ παραδρομῆς πολέμου in 55. capita divisus qvi passim citatur è MS. Palatinæ Bibl. à Meursio in glossario, & MS. bis exstat in Bibl. Cæsarea. Vide Lambecium lib. VII. pag. 202. seq. Exstat & MS. in Vaticana, Regia Paris. Ingolstadiensi, Barberina & Farnesiana, ut notavit Naudæus lib. 2. de studio militari p. 518.

Nicephorus III. *Botaniates* Imperio ab Alexio Comneno dejectus A. 1081. Ejus *aurea bulla* confirmans decreta Synodalia de incestis nuptiis atqve sponsalibus, facta * sub Johanne Xiphilino Patriarcha, Græce & Lat. in jure Græco-Rom. lib. 2. pag. 121-123. edit. Freheri.

Nicephorus *Leonis* Isauri F. à Patre Imperator renunciatus A. C. 718. sed à fratre Constantino Copronymo excœcatus.

Nicephorus *Martyr* circa A. C. 260. cujus Acta Græce & Latine vulgavit Henschenius ad 9. Febr. sinceriora autem è Codd. MSS. Regiæ & Colbertinæ & Monasterii S. Germani à Pratis Bibl. vulgavit Theodoricus Ruinartus in Actis primorum Martyrum sinceris & selectis p. 239. editionis nitidæ Wetstenianæ qvæ hoc ipso anno 1713 Amsteld. fol. post priorem Parisiensem A. 1690. 4. auctior prodiit. Omitto alios Martyres de qvibus Martyrologia 25. Febr. 1. Martii &c.

Nicephorus *Medicienfis*. Vide supra, Nicephorus Confessor.

Nicephorus *Melissenus* Cæsar, de qvo Anna Comnena in Alexiade.

Nicephorus è Monacho, *Mileti* Episcopus, circa A. C. 900. cujus Vitam MS. habuit Raphaël du Fresne & Franciscus Combefisius.

NICEPHORUS *Monachus* circa A. C. 1100. clarus, si credimus Petro Possino, qvi λόγον ejus *de custodia cordis*, περὶ φυλακῆς καρδίας Græce & Latina in thesauro suo Ascetico edidit pag. 404. Paris. 1684. 4. Et hic & alter Nicephori Monachi λόγος priori subjunctus περὶ προσοχῆς *de attentione*, MS. exstat in Bibl. Vindobonensi. Neqve fortassis Nicephorus iste diversus à Nicephoro Blemmida, de qvo supra. Vide & infra, Nicephorus Studita.

Nicephorus *Palæologus* & Nicephorus *Synadenus* pro Alexio Comneno pugnantes cæsi à Roberto Calabriæ Duce. Anna Comnena III. Alexiados pag. 117.

* Habentur lib. 3. Juris Græco Rom. pag. 213. seq.

NICEPHORI *Paschalei* de jejuniis Græcorum libellum lingva eorum vulgari ſcriptum memorat Allatius de libris Eccleſiaſticis Græcor. pag. 91.

NICEPHORUS *Patriarcha* CPol. ab A. C. 806. & alter circa A. 1259. De utroqve dictum ſupra p. 295. 299.

Nicephorus Patricius, Geometriæ ludo præfectus ſub Conſtantino Porphyrogenito. Vide ſcriptores poſt Theophanem p. 278.

Nicephorus *Petinenſis* Martyr in Iſtria. Vide ſupra, Nicephorus Antiochenus.

NICEPHORUS *Philoſophus* & Rhetor CPoli, de qvo ſupra p. 300. Videndum, idemne cum Nicephoro Gregora.

Nicephorus Phocas, Bardæ Phocæ magni Domeſtici filius circa A. C. 1091. occiſus, de qvo Cangius p. 151. famil. Byz.

Nicephorus *Phryx* Diaconus, Hiſtoriæ ſcriptor Cedreno & Joanni Scylitzæ laudatus.

Nicephorus ex Evnucho Imperatoris Conſtantini VIII. Monachus *Studita* A. C. 1035. de qvo Cedrenus p. 738.

Nicephorus *Synadenus*. Vide ſupra Nicephorus Palæologus.

NICEPHORUS URANUS, Magiſter ſive Rhetor Antiochenus, à qvo deſcripta Vita S. Simeonis junioris Stylitæ (qvi A.C. 597. Mauritii 15. ætat. 75. obiit) Græce & Latine exſtat in Actis Sanctor. 24. Maji T. 5. pag. 307-401. cum latina verſione Conradi Janningi S. I.

Nicephorus Xanthopulus, idem cum Nicephoro Calliſto.

VII. Venit jam recenſendum Volumen *ſcriptorum poſt Theophanem*, ſive qvi Hiſtoriam Byzantinam ab Leone Armenio Mich. Curopalatæ Imperatoris, in qvo deſinit Theophanis Chronicon, ſucceſſore produxerunt usqve ad Nicephorum Phocam Imp. & ex MSS. Codd. recenſiti atqve verſione donati ſunt à *Franciſco Combefis* Ord. Prædicatorum Congregationis S. Ludovici, ſed lucem demum viderunt poſt ejus fata, * Pariſ. 1685. fol. unde etiam annotationes, qvas in hos ſcriptores vir doctus parabat, deſiderantur. Scriptores ipſi in illo Volumine hoc ordine leguntur:

1. *Ano-*

* Obiit Combefiſius Pariſiis A. 1679. 23. Jun. ætatis 47. De ejus vita conſulendi Carolus Peraultus in viris Seculi XVII. illuſtribus qvi in Gallia claruerunt, Tomo 2. pag. 48. & Lud. Elias du Pin in Bibliotheca ſcriptorum Eccleſiaſticorum T. XVIII. pag. 99.

1. ANONYMI, qvem incerta conjectura *Leontium Byzantinum* vocari video à Labbeo in protreptico p. 14 & 46. *Chronicon*, Theophani continuando *Constantini Porphyrogenneti* jussu conscriptum *libris IV.* * de totidem Imperatoribus: lib. 1. de *Leone Armenio* qvi A.C. 813. cœpit imperitare, lib. 2. de *Michaële Balbo*, lib. 3. de *Theophilo* Michaëlis, & lib. 4. de *Michaële* Theophili filio qvem nece sublatum scribit 24. Sept. Anni Græcorum 6376. h. e. CHristi 868. Græca Combefisius vulgavit ex apographo Barberiniano Codicis MS. Vaticani, qvod Holstenius Româ transmiserat. A Constantino Porphyrogenito, vel ejus nomine verba qvædam inserta videntur lib. 2. ubi de Creta à Saracenis liberanda sermo, p. 51.

2. CONSTANTINUS *Porphyrogenitus* Imperator A. C. 959. extinctus de vita avi sui *Basilii Macedonis*, qvi Michaëli Theophili Filio A.C. 868. successit, qvemq; notat cum illo decessore suo Michaële annum unum habenas Imperii gessisse, deinde vero alios annos undeviginti solum rerum summam præclare administrasse, usqve ad Annum nimirum 888. Vita ista jam lucem viderat, cum *Leonis Allatii* versione in ejus *συμμίκτοις* A. 1653. 8. divisa in sectiones sive capita LXX. Sed Combefisius Græca ad jam memoratnm apographum Barberinianum recensuit, novam adjunxit versionem, & sectionibus CI. aliter atqve Allatius dispescuit, qvæ diversa capitum distinctio crucem solet figere citantibus scriptorem, vel citata loca inqvirere cupientibus. Qvod in titulo legitur: *ἱστορικὴ διήγησις τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων Βασιλείου τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως, ἣν Κωνσταντῖνος βασιλεὺς ἐν Θεῷ Ῥωμαίων ὁ τούτου υἱωνὸς, φιλοπόνως ἀπὸ διαφόρων ἀθροίσας διηγημάτων τῷ γράφοντι προσανέθετο*, per *τὸν γράφοντα* intellige auctorem qvatuor præcedentium librorum, qvibus hanc vitam bona venia Imperatoris subnexuit, & qva testatur se deterritum esse, ne & ipse vitam Basilii scriberet, ita enim Anonymus ille Chronici scriptor in præfat. ad eundem Constantinum, cujus jussu ad Theophanem continuandum accessisse se profitetur: *εἰ καὶ τοῦ ἀοιδίμου σου πάππου, τοῦ ἐν βασιλεῦσι εὐκλεοῦς Βασιλείου τὰ παρὰ σοῦ ἱστορούμενα, καὶ μετὰ πάσης σαφηνείας καὶ λόγου εὐκοσμίας κατὰ τὸ τῶν γενομένων ἀληθὲς καὶ εἰλικρινὲς εἰς τὸ φανερὸν παρὰ τῆς σῆς πολυμαθεστάτης εἰδήσεως ἐξαγορευθέντα, περιττὸν ἂν εἴη οὐδοτιοῦν διηγήσασθαι.* Labbeum qvi hanc vitam non à Constantino ipso sed ab alio ejus jussu scriptam est suspicatus, refellit Martinus Hanckius de Hist. Byz. scri-

* Librorum distinctionem ab ipso auctore esse patet ex pag. 108.

ptoribus p. 473. atq; solus ille, Hanckio nec visus scriptoris anonymi locus (nondum eum prodierat) sufficit ab Labbei & qvi eum seqvitur Cavei (ubi de Leontio Byz. Chronographo agit ad A. C. 920.) conjecturam elidendam.

3. *Anonymus* (alius ut videtur & succinctior qvam qvi priorum qvatuor librorum est auctor) de rebus *Leonis* Philosophi, qvi Basilii filius & successor fuit, pag. 217 - 232. de *Alexandro* Leonis fratre pag. 233. 234. de *Constantino* Porphyrogenito Leonis F. qvi puer septennis pervenit ad Imperium, & primos septem annos sub Nicolao Patriarcha & aliis tutoribus, matre Zoë, annos sex & viginti cum *Romano* Lacapeno, socero, ac deniqve solus annos qvindecim rebus præfuit, atq; ita per annos LV. vixit dignitatemqve Imperatoris gessit: pag. 235 - 292. Et de *Romano* juniore Constantini Porphyrogeniti filio pag. 293 - 300. Plura promittit ille scriptor de Theophili Urbis præfecti p. 275. & de aliorum summæ in aula CPol. auctoritatis virorum moribus, qvæ non exstant, certe lucem non viderunt.

4. *Anonymi* * *Dissertatio stelitevtica contra Iconomachos*, & Synodum Copronymianam scripta circa A. C. 745. atqve adeo ante septimam Synodum sive Nicænam secundam, p. 303 - 311.

5. JOANNIS *Monachi Hierosolymitani*, *narratio de origine motuum Iconoclastarum* p. 312. 313. Idem hic Johannes (forsitan Hierosolymæ urbis postmodum Episcopus) cujus λόγον ἀποδεικτικὸν de sacris imaginibus ad Constantinum Cabalinum sive Copronymum edidit Combefisius T. 2. auctarii novi, sive in Historia Monothelitarum pag. 665. & qvam Codices alii tribuunt *Joanni Damasceno*. De Codice Regio ex qvo duo hæc opuscula Combefisius descripsit, & in qvo etiam leguntur testimonia Patrum qvæ pro imaginibus in Synodo Nicæna secunda afferuntur, videnda Clariss. Montfauconi Palæographia Græca p. 65. 66. *Videri autem potest*, inqvit Combefisius, *praclarus ille Codex quasi ὁπλοθήκη universalis, collecta habens pracipua quaque Catholicorum adversus hareticos (CHristi maxime Mysterium impugnantes) munimenta. Ex illo illustris Petrus de Marca* ** Vigilii Confirmationem V. Synodi *pridem produxit, tametsi non omnibus ejus fidem fecit. Ipse certe qui librum*

* Inscribitur *Dialogus*. Sed nihil habet qvod Dialogum referat.

** In diss. de Epistola Vigilii, Paris. 1642. & ad calcem Operis de Concordia Sacerdotii & Imperii inter dissertationes varias Petri de Marca pag. 207. 227. seq. Vide & Baluzium ad lib. V. de Concordia Sac. & Imp. cap. 12.

librum composuit, tantaque in eo Patrum ac Conciliorum digessit, de hac confirmatione quasi non plane illi explorata veritatis, ac nutantis fidei, scripsit repertam esse inter Acta qvintæ Synodi. - - - *Habet hic Codex* Leontium de Sectis, *longe editis emendatiorem, & auctoritatibus quæ illic desiderantur, auctiorem.* Ὁδηγοῦ *plura capita, (quem omnem pluraque ejus complectitur) nova ex illo facere liceat, sic editus laborantia, ut nec ipse* Anastasius *sua agnosceret, etsi omnia decoquit vulgator & interpres.*

6. *Ex narratione de miraculis S. Demetrii * Martyris, ἐκ τῶν τοῦ ἀθλοφόρου Δημητρίου ἐν μερικῇ διηγήσει θαυματουργιῶν,* fragmentum de revelata ab ipso excisione ac direptione Thessalonicæ p. 314-316.

7. JOANNIS CAMENIATÆ Thessalonicensis narratio diserta & elegans A. C. 904 scripta *ad Gregorium Cappadocem, de Thessalonicæ excidio* cui scriptor ipse interfuit, & qvam illo ipso anno (Leonis Philosophi XIX.) cepit Leo Tripolites Agarenorum dux. Hæc prius cum *Allatii* versione prodierat in ejus *συμμίκτοις*, vulgatis à Bartoldo Nihusio 1653. 8. Sed Combesisius iterum recensuit, & novam interpretationem suam adjunxit, divisitq; in capita LXXIX, cum in Allatiana editione dispescatur in sectiones XLV. Hic Cameniata patre Exarcho Helladis natus, fuit ex Clericorum ordine Lector, & Ecclesiæ Thessalonicensis Cubuclesius, h. e. qvi Metropolitano in publicum procedenti pedum Archiepiscopale præferret. Dicitur etiam *τῶν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλείων τεταγμένων εἷς.* Vide cap. 55. edit. Combesisianæ (Allat. 30.) & Hanckium lib. 1. de scriptoribus Hist. Byz. cap. 22.

8. DEMETRII CYDONII, Thessalonicensis *Monodia* sive comploratio *ἐπὶ τοῖς ἐν Θεσσαλονίκῃ πεσοῦσι, de civibus qui* in dissidiis seditione ac tumultu intestino *Thessalonicæ* A. C. 1343. sub imperio Joannis Cantacuzeni *perierunt.* p. 385-392. De illo tumultu Gregoras XIII. 10. & Cantacuzenus III. 94.

9. Pars *ex vita Basilii junioris* Anachoretæ CPol. A. C. 944. vel 952. extincti scripta à *Gregorio* ejus discipulo, de Constantini Ducæ clade & interitu, qvem Constantino Porphyrogenito adhuc puero ad Imperium vocare Nicolaus a) Patriarcha & alii qvidam instituerunt. pag. 394-399. Vitam illam Basilii Anachoretæ integram vul-

* De hoc Demetrio vide Baronium ad Martyrolog. 8. Octobr.

a) Vehementer eo nomine in Nicolaum scriptor hic invehitur, vocatqve eum per ignominiam p. 398. ἀγγελόλαιον, & p. 399. ὑπίλαιον.

vulgavit Henschenius Tomo 3. Act. Sanctor. ad 26. Martii p. 668. latine ex versione Combefisii, & Græce ad calcem voluminis pag. 24. ex MS. Codice Mazariniano. Antvverp. 1684. fol.

10. SYMEONIS *Magistri & Logothetæ Annales à Leone Armenio usque ad Nicephorum Phocam*, pag. 401 - 498. ex Codice MS. Raphaëlis Tricheti du Fresne, ex cujus libris, ipso defuncto, in gazam Regis Christianissimi est perlatus. Scripsit Symeon iste similiter *Annales ab Orbe Condito*, qvi hactenus lucem non viderunt, extantqve in altero ac majori Regio Codice qvi in Leone Armenio desinit, videturqve in illa priore parte, leviore opera auctor perfunctus, & in multis Theophani consonat, qvem & ipsum constat desinere in Leone Armenio. Confer si placet qvæ supra p. 158. ubi etiam de Codice Scoriacensi ac Messanensi. *Adscriptum majori illi Codici Regio* inqvit Combefisius, *alia manu, paulloque recentiori*, Hic est Metaphrastes; *cujus tanti visi sunt Annales & Chronica Hippolyto Thebano, ut ea omnibus anteponat.* Vide Hippolyti verba apud Allatium de Simeonum scriptis p. 34. qvi Simeonem Metaphrasten Magistri & Logothetæ cursus primum, tum etiam generalis Logothetæ dignitatem gessisse pluribus disputat. Exstant etiam hi Simeonis Annales in Bibl. Cæsarea, in qvam illos intulit Busbeqvius, ut notatum Lambecio lib. 2. pag. 588. Qvoniam tamen in Codice Raph. Tricheti du Fresne, Chronico huic postremum inserta *Mich. Pselli Historia*, Combefisius T. 1. Bibl. Patrum Concionatoriæ suspicatur alterius esse Simeonis, qvam Metaphrastæ, & fortasse illius qvi Orationes XXIV. collegit ex operibus S. Basilii: qvippe Metaphrastes paullo ante Psellum in vivis esse desiit. *Ni ipse Psellus, Symeonis illi Chronologia ex IX. Historicis, se decimum adjunxit, sive alii addidere: opus certe à Theophane ad explendam Historiam Byzantinam summe necessarium. - - Pselli Historia lucis plurimum accipiat, ex ejus Epistolarum lecta manu ad Imperatores, Cæsares, summosque seculi Principes ac Magistratus, ad Patriarchas, Metropolitas, Ecclesiarum Antistites ac Præsides, ne Mich. Cerularii pro Synodo accusationem dicam, ejusdemque ac Constantini Lichudis qui illi suffectus est, nec non Xiphilini ἐπιταφίοις, luculentissimas scilicet in eos laudationes, viros nimirum qui utraque militia CPoli egregie fulserunt, ac illo dicente, qui ipse publicarum curarum iis socius, ac πολιτευόντων fere summus, Constantino præsertim Monomacho Imperatore, ad quem & politici scripti non spernendi tractatus.* Præter Mich. Pselli Historiam etiam *Leonis Diaconi*

coni ſimilem lucubrationem edere Combefiſius altero ſtatim Volumine conſtituit, ſed morte prævento viro illo maxime induſtrio, nemo fuit hactenus qvi literarum ſtudioſos hoc beneficio obligaret. In Codice Regis Galliæ 1837. præter *Mich. Pſelli* Φιλοσόφου ὑπερτίμου Epiſtolas & de caſu templi S. Sophiæ atqve in Joannem Patricium Monodias, exſtat ejus *Varia Chronographia à Baſilio & Conſtantino Porphyrogenitis ad Michaëlem Ducam.* In alio Codice ejusdem theſauri Regii occurrit *Leonis Diaconi Hiſtoria ab exceſſu Conſtantini Porphyrogeniti ad Joannem Tzimiſcem* ſub qvo ſcriptor ille vixit. Λέοντος Διακόνου ἱστορία ἀρχομένη ἀπὸ τῆς τελευτῆς τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου μέχρι τῆς τελευτῆς τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ ἐπιλεγομένου Τζιμισκῆ. Utroqve & Pſello & Leone Diacono MSS. uſus in Gloſſario ſuo Græco concinnando & in aliis ſcriptis ſuis præclarus Cangius. Ex Chronico MS. continuatoris Theophanis, & altero itidem MS. Simeonis Logothetæ nonnulla de XLII. Martyribus Amorienſibus per Saracenos circa A.C. 841. occiſis referuntur ab Henſchenio T. I. Act. Sanctor. Martii p. 466. 467. & Græce pag. 894. ſeq.

11. Deniqve collectionem Combefiſianam ſcriptorum poſt Theophanem claudunt *GEORGII Monachi* βίοι τῶν νέων * βασιλέων, *Vita Imperatorum Leonis Armenii & qui poſt eum rebus præfuerunt* usqve ad Romanum Lacapenum, cum jam Conſtantinus Porphyrogenitus ſolus imperitaret, defunctum A.C. 948. Diverſus eſt hic Georgius à *Georgio Hamartolo* cujus Chronicon ab exordio Mundi ad Michaëlem Theophili filium, ſub qvo ipſe vitam agebat, adhuc MS. delitéſcit in variis Bibliothecis. Vide qvæ ſupra p. 154. ſeq. Utriusq; & tertii inſuper Georgii Monachi Chronicon ſive Hiſtoriam MS. evolviſſe ſe teſtatus eſt Raderus in Viridario Sanctor. notis ad vitam Ignatii Patriarchæ CPol. ſcriptam à Niceta Paphlogone: *Præter ea quæ paſſim ad oram notavi, placuit quædam enotare ex Georgio Hamartolo, qui diverſus eſt à Georgio Syncello Taraſii, quamvis in fronte nomen Syncelli præferat: diverſus item à Georgio Monacho qui Chronicon ſcripſit, quod à Panvinio laudatur, tametſi Chronicon illud Georgii nomen præſcriptum non habeat. Tres enim diverſos Georgios Monachos manuſcriptos partim ex Palatina Bojorum, partim ex Auguſtana Bibliotheca, ineditos omnes nec translatos hactenus mecum habeo, conferoque.*

* Hinc apparet non diu poſt vixiſſe. Cæterum pag. 528. annotatum: ἕως ὧδε τὸ χρονικὸν Γεωργίου, καὶ ἀπὸ τῶν ὧδε τοῦ Λογοθέτου.

INDEX SCRIPTORUM & aliorum qvorundam in Scriptoribus post Theophanem memoratorum,

ad paginas edit. Parisiensis.

Avga-

Michaël

Mona-

VIII. LEO VI. Basilii Macedonis Filius & Constantini Porphyrogeniti ex qvarta conjuge Zoë pater, à Photio qvem Præceptorem habuit, omni genere scientiarum imbutus, Imperator CPol. à Calendis Martii A. C. 889. usqve ad XI. Maj. 911. de cujus vita videndi Continuator Theophanis, & Simeon Magister, Georgius Monachus, Jo. Scylitzes, & Annalium scriptores Cedrenus, Zonaras, Glycas & Constatinus Manasses, atqve è recentioribus qvotqvot Annales sæculi noni & Imperatorum vitas condiderunt, nec non Hanckius de scriptoribus Historiæ Byz. parte 1. cap. 23. qvi etiam *Sapientem* & *φιλοσοφώτατον* nuncupatum observat è Constantino Porphyrogenito, Jo. Zonara, Mich. Glyca & Constantino Manasse.

Huic Imperatori vulgo tribuuntur XVII. *Oracula*, Græcis versibus Jambicis edita, & figuris sive iconibus appositis expressa de futuris Imperatoribus, Patriarchis, rebusqve CPolitanis. Ex his postremum de restitutione CPoleos Græce & Latine edidit *Jo. Leunclavius* ad calcem Constantini Manassis, Basil. 1573. 8. Cætera sedecim Græce &

Latine cum caſtigationibus nonnullis vulgata ſunt à *Jano Rutgerſio* cum verſione *Georgii Douſæ* (qvi Græca CPoli ſecum attulit) lib. V. variar. lect. capite 8. Lugd. Bat. 1618. 4. *Verſiones*, inqvit, *quæ ex Italia prodierunt, tales ſunt, ut quod vulgo dicitur, neque cælum neque terram tangant. Iconas ſtudio omiſimus, quod ea ſæpius jam recuſa ſunt.* Reſpicit *Franciſci Patricii* Dalmatæ, * ejusdem qvi diſcuſſionum Peripateticarum, Novæ de univerſis Philoſophiæ & aliorum præclarorum operum editione ſibi nomen comparavit, interpretationem illorum oraculorum latinam & vulgari Italo ſermone editam *espoſitione delli oracoli di Leone Imperatore* Brixiæ 1596. Verſionem Leunclavii in poſtremo illo, & in cæteris Douſæ à Rutgerſio alicubi caſtigatam ſervavit *Petrus Lambecius*, qvi oracula hæc Græce & Latine cum iconibus luculenter deſcriptis ære, notisqve ſuis, & cum *paraphraſi proſaria* ultimorum undecim Oraculorum Græce primum vulgata è Codice MS. Amſtelodamenſi, nec non cum Patricii latina interpretatione excudi curavit ad calcem Codini de antiqvitatibus CPolitanis, Pariſ. 1655. fol. Eadem prodierunt Germanice cum figuris in æs inciſis à Jo. Theodorico & Joanne Iſraële de Bry, Francof. 1597. 4. in appendice Hiſtoriæ de vita & rebus geſtis Muhamedis. Johannes Meurſius præterea in Gloſſario ſuo Græcobarbaro laudat *Rhuzani* cujusdam Paraphraſin Græcobarbaram vaticiniorum CPolitanorum, nec non explicationem *Scholarii* qvæ exſtat in Bibliotheca Vaticana: De utrisqve Lambecius lib. V. Bibl. Vindob. pag. 15. ſeq. ex qvo diſces *Joannem Ryzanum* vertiſſe Græce alia oracula *Theophili* presbyteri & clerici Romani: *Gennadium* vero *Scholarium* expoſuiſſe oraculum qvod fertur repertum ſingulis ſcriptum literis in ſepulchro Conſtantini M. cujus ibi ſpecimen affert. Cangius qvoqve ad Gloſſarium ſuum Græcum condendum teſtatur ſe uſum Leonis Sapientis ænigmatis cum explicatione, hoc titulo: αἴνιγμα λέξεων Λέοντος τοῦ σοφωτάτου συμβολικῆς ἐν Βυζαντίῳ λέξεις. Liber ſcriptus lingva Græca vulgari ex Codice Colbert. 5104.

Utrum auctor oraculorum illorum ſit Leo Imperator, dubitare licet, neqve veteres ſcriptores qvorum loca Lambecius præfixit, & in qvibus Oraculorum mentio eſt, illa Imperatori Leoni diſerte tribuunt: at ex locis aliis à Lambecio præteritis etiam apparet, oracula ejusmodi in aula Byzantina jactata fuiſſe diu ante Leonis Sapientis

* Vide Bælii Lexicon in *Patrice*.

pientis ætatem. Nam continuator Theophanis lib. 1. in vita Leonis Armenii cap. 21. demonſtrat illius mortem, qvi ſeptuaginta fere annis ante Leonis Sapientis Imperium occiſus eſt, oraculo ejusmodi præſignificatam. Ὁ δὲ χρησμὸς ἦν Σιβυλλιακὸς ἔν τινι βίβλῳ εἰς τὴν βασιλικὴν βιβλιοθήκην ἐναποκείμενος. ὁ χρησμὸς μόνον ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ μορφὰς καὶ σχήματα ἔχουσα τῶν γενησομένων βασιλέων, διὰ χρωμάτων. *Oraculum vero Sibyllinum erat in quodam libro Palatinæ Bibliothecæ repoſitum, quo non ſola nuda oracula, verum etiam eorum qui Imperio potituri eſſent figuræ formæque coloribus expreſſæ continebantur.* Eadem habet Simeon Magiſter in Annalibus, qvi oraculum ipſum ad Leonem Armenium ſpectans pluribus etiam exponit pag. 406. ἦν γὰρ αὐτῷ ἔκ τινος Σιβυλλιακῆς βίβλου ὁ ἀναιρέσιμος χρόνος μεμνημένος. Εἶχε γὰρ γραφὴν τοιαύτην. Λέοντος εἰκόνα θηρίου ὁλόκληρον, ἐν μὲν τῇ κεφαλῇ ἔχουσαν χ γράμμα, ἐν δὲ τοῖς ὄπισθεν φ, καὶ μέσον τοῦ θηρίου πρὸς αὐτὴν τὴν ψύαν ξίφος, ἤγουν σπάθην ἐμπεπηγμένην καὶ ἡμαγμένην, ἣν ὑποδείξας Στεφάνῳ ᾧ ἐπίκλην Καπετωλίγης, ἔφη πρὸς αὐτόν· τί δηλοῖ ταῦτα; ὁ δὲ ἔφη, ἄφες Δέσποτα, μὴ ἴδω καὶ τὴν γραφήν. Ὁ δὲ οὐ κατεδέξατο. Συλλογισάμενος οὖν ὁ Στέφανος λέγει τῷ Βασιλεῖ· οὗτος ὁ Λέων εἰς πρόσωπον τῆς βασιλείας κεῖται, καὶ μέσον τοῦ χ γράμματος καὶ τοῦ φ κακόν τι συμβαίνει αὐτῷ. Καὶ ὁ βασιλεὺς, τί ἐστι τὸ φ καὶ τὸ χ; ὁ δέ φησι, μέσον τῆς Χριστοῦ γεννήσεως καὶ τῶν Φώτων. *Noverat enim ex quodam Sibyllinorum Oraculorum libro, quo illi tempore, ut nece tolleretur, fatis indictum eſſet. Nempe illo expreſſa erat figura hujusmodi: Leonis figuram ex integro referebat. Capiti litera χ. inſcripta erat, à tergo vero litera φ. mediæ beſtiæ ad ipſa Ilia impactus cruentus enſis hærebat. Hæc Imperator Stephano cognomento Capitoliges oſtenſa, ex eo ſciſcitabatur, quid hæc ſibi vellent. Cui ille: apage Domine ut nec oculis figuram uſurpem. Is enimvero nihil acquievit. Tunc igitur Stephanus ſecum ipſe reputans, Imperatori inſit: Leo iſte in Imperii ſignum poſitus eſt; ac inter literam χ & φ malum aliquod imminet. Tum Imperator: quid vero ſibi volunt χ & φ? Ait ille: inter CHriſti Natalem & τῶν Φώτων diem,* (Epiphaniorum ſcilicet atqve luminum) intra qvod tempus Leo Armenius eſt non diu poſt obtruncatus. Allatius de Georgiis pag. 351. memorat Oracula cum figuris picta *Methodii* Epiſcopi Patarenſis, Viſiones *Danielis* Prophetæ, & *Chosroæ* Regis Perſarum, & *Theophili* presbyteri Romani tranſlata Græce à *Georgio Zegabeno*, prætereaqve Leonis Philoſophi & Imperatoris. Idem pag. 404. notat Oraculum de Turcarum Imperio & fine ejus cum *Gennadii Scholarii* expoſitione

edi-

editum à Dorotheo Monembasiæ Metropolita in fine Chronici sui Venet. 1637. 4. & Matthæo Cigala Cyprio post novam variarum Historiarum synopsin, ibid. 1637. 4. Additqve se Vaticinium hoc inseruisse primo Variorum antiqvorum Tomo in Antiqvitatum CPolitanorum auctario cum aliis Leonis, Methodii Patarensis, Theophili Romani, Danielis Monachi & aliorum vaticiniis. Sed Tomus ille lucem hactenus non vidit. Confer interim qvæ de oraculis illis & Gennadii Scholarii Patriarchæ CPol. & *Joannis Capistrani* Ord. Fratrum minorum, qvi A. C. 1456. obiit, expositione Lambecius lib. 6. Bibl. Vindob. pag. 167. De aliis apud Græcos & Saracenos sub Danielis nomine jactatis ὁράσεσι, qvibus fata Imperatorum descripta fuisse testatur Luitprandus, vide si placet qvæ dixi in Codice Pseudepigrapho Veteris Testamenti pag. 1137. & de Methodii (non Episcopi Patarensis sed CPolitani Patriarchæ) revelationibus supra cap. 1. hujus libri p. 258. Cæterum oracula Leonis Combefisius non ad Leonem sapientem Imperatorem, sed ad Leonem Byzantium * Joannis Patriarcæ CPol. nepotem è stirpe Morocharzaniorum, cognomento Philosophum, à Michaële Psello in Antro Insula disciplinas varias edoctum refert haud inverisimiliter. Ita enim ille in Tomo 1. Bibl. Concionatoriæ, ubi de variis scriptoribus differit: *Leo Imperator non dicitur* sapiens *antiquis, Leoni Grammatico, Continuatori Vaticano, aliisque ejus avi scriptoribus, ac nec Cedreno: sed magis recentioribus in quibus Zonaras, si ejus est quo illi ejus rerum tractatus prænotatur. Sit ab his sapiens dicitur ob pietatem in DEum potius* & variam doctrinam editaqve ingenii monumenta *quam ob divinandi peritiam. Sed fuit & alius Leo sapiens, insignis ille conjector & Astronomus, cujus discipulus Theophilo Imp. Amorium nunciavit biduo post capiendum, quemque idem Theophilus CPolitano ludo præfecit, & qui postea Thessalonicensis Metropolita fuit. Ejus malim esse Oracula cum figuris, pro tanta illa ejus Astrologiæ judiciariæ ac ἀποτελεσματικῆς facultate, quam Leonis Imp. qua is non adeo excelluisse videtur, etsi*

* Hunc Leonem Philosophum Pselli discipulum ab Imperatore Leone sapiente distingvere docet Allatius diatriba de Psellis pag. 2. seq. De eodem plura Scylitzes, Cedrenus, & qvæ ex scriptoribus post Theophanem supra p. 359. sq. Video etiam à Cangio laudari Leonis Philosophi (aliis Theophili) de Regno & Principibus (de Imperio & Imperatoribus) librum Astrologiæ judiciariæ ex Cod. Reg. 2730. & Colbert. 2079. & Leonis Philosophi ac Medici (qvem diversum esse non dubito) Synopsin Jatricæ sive Medicinæ libris VII. ex Cod. Reg. 3511. qvam in Bibl. Vindobonensi etiam exstare Græce MS. testatur Lambecius VI. p. 98.

etsi gentis vitio ac ætatis fatidicos homines plusculum coluerit. Vel certe antiquiora erant illa oracula, cum iis designatam mortem Leonis Armenii, ipsi inferendam ipso Christi natalis die, auctor Zonaras sit.

Alia Leonis Sapientis Imp. scripta.

1. *Orationes* XXXIII. in Bibl. Vaticana Cod. 106. & 803. exstare MSS. notavit, singularumqve titulos adscripsit *Baronius* ad A. C. 911. n. 3. ex his unam ibidem edidit latine ex *Fed. Metii* Termularum Episcopi versione. Alias novem Græce & Latine vulgavit *Gretserus* Ingolstad. 1600. 4. ex Bibl. Bavarica, una cum Nysseni tractatibus duobus in inscriptiones Psalmorum: decimam item in Opere de Cruce T. 1. pag. 142. Ingolst. 1600. 4. Alias insuper tres una cum primis Gretserianis septem, brevibusq; notis *Combefisius*, in Auctario novo Paris. 1648. fol. T. 1. pag. 1605. Harum orationum singularum titulos vide si placet apud præstantiss. viros, Labbeum, Caveumqve. Orationem *de S. Nicolao* Myrensi Episcopo Græce & Latine vulgavit *Petrus Possinus* Tolosæ 1654. 4. non 1644. ut habent Labbeus & Caveus. Alia *in S. Chrysostomum*, ex vita ejusdem qvam Georgius Alexandrinus scripsit, maximam partem delibata, Græce in Operibus Chrysostomi T. 8. Savilianæ edit. pag. 267. & Latine apud Surium 28. Januar. & ante editionem Chrysostomi operum latinam Antvverp. 1614. fol. Alias à se versas è Codice Naudæano & Mazariniano, latine exhibet laudatus Combefisius in Bibl. Concionatoria. Nimirum *in S. Joannis decollationem* & *in omnes Sanctos* & in *S. Nicolaum* Myrensem Episcopum, qvæ una cum aliis undecim, & illa qvam à Baronio editam dixi, & altera in S. Chrysostomum latine leguntur in editione Lugdunensi Bibl. Patrum T. XVII. pag. 22. seq. Orationem *in S. Tryphonem* allegat Allatius contra Hottingerum pag. 168. & *duas in S. Demetrium* pag. 170. Longe plures libro de Simeonum scriptis, ut *in S. Clementem Ancyranum* pag. 81. *in Præcursoris diem Natalem* p. 83. *in transfigurationem CHristi*, p. 91. 106. *in CHristi Nativitatem* pag. 96. *in principium jejuniorum* (tres orationes hujus argumenti qvemadmodum & in transfigurationem Baronius memorat) pag. 96. 114. *in Eliam Prophetam* pag. 97. *in Protomartyrem Stephanum* pag. 100. *in Templi consecrationem* 101. *in sancta Theophania* 108. *Magno Sabbato* pag. 116. His accedunt à Baronio memoratæ, atqve adhuc qvantum

tum sciam inedit æ, *in Spiritum S. quod propria auctoritate adoptionem filiorum DEI largitus est: in Paulum Apostolum: in S. Thomam*, discipulum Domini, *duæ orationes*: & deniqve, *Quando domus Imperatoris fuit consecrata.* Spectant huc etiam Hippolyti Maraccii Lucensis Mariale, Rom. 1651. 8. & ejus Cæsares Mariani 1658. 8. in qvibus libellis reperies orationes Leonis Imp. in B. Virginem, latine versas à *Jo. Matthæo Caryophilo* Cretensi.

2. *Epistola ad Omarum Saracenum* de fidei Christianæ veritate & Saracenorum erroribus, ex Chaldaico versa à Sebastiano Champerio Lugdunensi A. 1509. atqve in Bibliothecis Patrum sæpius latine edita ut Colon. 1622. T. 15. & Lugd. T. 17. p. 45.

3. *Canticum Compunctionis ex meditatione extremi judicii*, ex Codice Bibl. Bavaricæ vertit & latine edidit Jac. Pontanus S. I. Ingolstad. 1603. 4. cum Simeone juniore de fide, aliisqve scriptis qvæ recenset B. Ittigius libro de Bibliothecis Patrum pag. 611. Recusum inde in Bibliotheca Patrum Coloniensi 1618. T. XI. & in supplemento Paris. 1639. T. 1. pag. 861. & in Bibl. Patrum Lugd. 1677. T. XXII. pag. 747.

4. *Carmen Jambicum de misero Græciæ statu*, qvod cum versione Francisci Lucidi edidit Leo Allatius de consensu Ecclesiæ Occidentalis & Or. pag. 854. Idem Allatius edidit Græce *versus* Leonis Imp. *retrogrados* sive καρκίνους XXVII. post Excerpta Rhetorum ac Sophistarum Rom. 1641. 8. pag. 398. & ex *Carminibus Jambicis in Clementem Ancyranum* nonnulla, libro contra Hottingerum pag. 173. *Hymnos* Leonis in Bibl. Bavarica exstare MSS. scribit Possevinus in Apparatu sacro, nescio an alios viderit qvam Canticum illud Compunctionis, de qvo jam dixi.

5. Τῶν ἐν πολέμοις Τακτικῶν σύντομος παράδοσις, *Constitutionum Militarium Breviarium*, qvod primus è Græco à se versum latine edidit & Regi Angliæ Henrico VIII. inscripsit *Johannes Checus*, Cantabrigiensis, Basil. apud Mich. Isingrinium 1554. 12. Ad illam interpretationem concinnandam usus est codice Gr. MS. Anglicano, qvem vidisse optat *Johannes Meursius*, qvi ex tribus MSS. Regis Angliæ, Palatino & Pistoriano lacunas sibi invicem supplentibus Græcum

cum textum versioni adjecit, subjectisqve aliqvibus castigationibus suis vulgavit Lugduni Batavorum A. MDCXII. 4. qvæ ipsa editio cum novo titulo præfixo adjuncta est Æliani Tacticis à Sixto Arcerio illustratis ibid. 1613. 4. Falliturqve præstantissimus Caveus, qvi Leonis Tactica cum versione & notis Sixti Arcerii prodiisse scribit. Porro Leonis Tactica Italice vertit & notis non contemnendis illustravit *Philippus Pigafetta*, Venet. 1541. 4. 1586. 4. 1602. 8. *trattato dello schierare in ordinanza gli Eserciti, & dell' apparecchiamento della guerra.* Hunc non semper vim hellenismi perspexisse, uti Checum qvandoqve nebulæ cyathum propinare lectoribus notat Rigaltius ad Onosandrum p. 17. Versionem Checi in non paucis reprehendit Antonius Possevinus libro V. Bibliothecæ selectæ capite 7. (edit. Romanæ lib. 1. cap. 24.) ubi & qvædam loca ex antiqvissimis qvæ vocat MSS. profert, (Bavaricum Codicem innuens) qvæ apud Meursium pag. 59. & 418. &c. longe minus emendate ac integre leguntur. Sed & Bibliotheca illa selecta aliqvot ante editionem Meursianam annis prodierat, qvam non viderit Meursius oportet, nam ex ea aliqvot qvæ dixi loca restituere ac supplere potuisset. Isaacus qvoqve Casaubonus qvi anteqvam Meursius Leonem ederet, Æneam * cum versione notisqve doctissimis publicavit, aliqvoties græca verba allegat ex Leonis *de re militari*, seu, ut Checus vertit, *de apparatu Bellico* constitutionibus. Neqve unum hic MStum vidisse se profitetur, refert enim qvosdam Codices hanc inscriptionem præ se ferre, qvam ex Meursii etiam editione paullo ante adscripsi: Τῶν ἐν πολέμοις τακτικῶν σύντομος παράδοσις. Alios autem eosqve optimos παρασκευὰς πολεμικὰς designari. Prioris generis titulus exstat Wiennæ in Augustissimi Cæsaris Bibliotheca codice Philosophico CXIV. probæ notæ chartac. in folio; uti indicat Petrus Lambecius libro VII. de Bibliotheca Vindobonensi pag. 213. qvod MStum alioqvi non mediocriter ab editione Meursii differre testatur. Inscriptio posterioris generis & in Possevini MStis fuit, & Lambecio teste apparet in codice CXVI. chartac. mediocriter antiqvo in 8vo. ubi habetur πολεμικῶν παρασκευῶν διάταξις περὶ ἐφόδων ἀδοκήτων, qvæ in editis Leonis Tacticis est septima decima constitutio. Ibidem duodevigesima qvoqve sed sine

* Prodiit cum Polybio Casauboni Francofurt 1609. fol. ut dixi lib. 3. cap. 30.

lemmate comparet. Undevigesima περὶ ναυμαχίας. reperitur in codice Medico XXV. chartaceo bonæ notæ in 4to qvemadmodum idem refert libro VI. de Bibliotheca Cæsarea pag. 121. Eam & in Vaticana exstare memorat Gabriel Naudæus Bibliographiæ militaris pag. 63. sive lib. 2. de studio militari pag. 521. *Leonis*, inqvit, *constitutiones quædam & fragmenta etiam ex Naumachicis* * *exstant in Palatina, quæ Vaticanæ non ita pridem adjuncta fuit: sed non puto quicquam in illis diversum esse ab ejusdem Imperatoris Tacticis, quæ Meursius in lucem protulit. Nam & in illis decima nona constitutio tota de navali prælio est. Quamobrem pluris nunc facienda sunt BASILII Patricii Naumachica, quæ ex Regio & Palatino Codice forsan integra proferri in lucem possent, nam Pinellianus mancus erat in fine.* Reliqvorum Codicum inscriptiones, qvoniam principio carent, nullæ à Lambecio adduci potuerunt. Nam in codice philosophico CXIII. chartaceo in fol. & proœmium integrum & plus qvam dimidia à fine pars desideratur. Optimus etiam codex CXV. membranaceus in 4to paginis 249. constans & Scholiis Græcis marginalibus illustratus, qvem Busbeqvius (seu, ut alibi Lambecius scribendum docet, Busbeekius) CPoli comparavit, incipit à verbis proœmii editionis Meursianæ pag. 7. δι' αὐτῆς ἡ Ῥωμαίων πολιτεία ἐυμοίρησε. Desinens in verba pag. 364. vers. penult. καὶ γδ' οἴδασιν ὡς ἐὰν μὴ στῤῥῶς καταστάντες. Hunc codicem non dubitat Lambecius Leonis ætate exaratum fuisse, invisum autem Meursio & penitus incognitum, ex qvo ejus editio plurimis in locis, qvorum unum in medium affert, corrigi perficiqve possit. Et plurimis in locis corruptam esse Meursii editionem notavit etiam Arcerius ad Ælianum pag. 169.

Plagii ** Leonem postulant Rigaltius in limine notarum ad Onosandrum, Allatius notis ad Hexaemeron Eustathii Sidetæ, Antiochiæ

* Leonis Tactica fuere etiam MSta in Bibl. Scoriacensi. Vide Maderum de Bibliothecis pag. 118. Et Naumachica inter Codices MStos Gudianos. De qvibus plura infra. Tacticorum atqve Strategicorum editionem atqve in his Leonis qvoqve paravit olim è Palatinis Codd. Gruterus, ut ex Josephi Scaligeri Epistolis pag. 420. didici, deinde post Gruterum Salmasius, ut Madero pag. 122. & Naudæo pag. 523. de studio militari notatum.

** Ab hoc plagii objecto crimine absolvendum esse Leonem, demonstravi pridem in Decade Decadum sive Plagiariorum & Pseudonymorum Centuria, qvam admodum juvenis edidi Lipsiæ 1689. 4.

tiochiæ Episcopi pag. 6. & Naudæus, cujus verba adscribam ex lib. 2. de studio militari pag. 526. *Omnes vero*, inqvit, *illæ Leonis constitutiones Tactica magna parte succum traxerunt ex Onosandri strategico, cujus tamen auctoris nomen ingrato silentio bellus ille homo semper obruit, ita ut illius nullibi meminerit nisi semel, cum ejus carpere vellet sententiam. Dignumque illud insuper observatione mihi videtur, quod hujus & Mauricii Imperatoris plerumque eadem, aut parum diversa sunt verba, ut quemadmodum Galenum ex Paulo Ægineta aut Aetio, sic non difficile sit alterum ejusmodi auctorum ex alio auctiorem facere.* Verum à plagii crimine Leonem absolvere videtur, qvod non tantum in proœmio dicit, se in veterum recentiorumqve militaribus commentariis non perfunctorie versatum, optima qvæqve ex iis delibasse, & ὡς ἄλλον πρόχειρον νόμον * Hypostrategis suis tradere voluisse, sed & pag. 320. & 432. fatetur in hoc libro ea se collegisse, qvæ ex veterum commentariis accedente mediocri experientia sua edoctus fuisset. Atqve si ab auctore sunt Scriptorum nomina, qvæ in codice illo membranaceo Busbeckiano constitutionib⁹ præfixa fuisse Lambecius testatur, longe magis à furto literario alienus nobis habebitur, qvi cum Plinio majore ingenue per qvos profecisset, voluerit indicare. Ait autem Lambecius majusculis literis adscripta se offendisse nomina ΑΡΡΙΑΝΟΥ, ΑΙΛΙΑΝΟΥ, ΠΕΛΟΠΟΣ, ΟΝΗΣΑΝΔΡΟΥ, ΜΗΝΑ (forte ΑΙΝΕΙΑ) ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ, ΑΙΛΙΑΝΟΥ, ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ. Ex qvibus tres tantum in Tacticis Leonis allegatos reperio, Ælianum qvidem pag. 62. 90. 91. Arrianum p. 90. Onesandrum pag. 215. Eqvidem p. 431. memoratur qvoq; Πτολεμαίου πρόχειρος κανὼν & τετράβιβλος, item Aratus in phænomenis & Joh. Lydi ** diurna ac menstrua observatio. Sed non hos citat tanqvam iis ad Tactica concinnanda usus Imperator fuisset, sed qvod Astronomiæ studiosis hosce potissimum auctores commendandos arbitraretur. Cæterum alium hujus militaris argumenti librum à Leone scriptum fuisse recte colligitur ex verbis pag. 27. Ἔξεστι δέ σοι πῶς τι παρ' ἡμῶν ἰδίαις ἐκτεθείσαις γνώμαις ἐν τούτῳ τῷ συντάγματι καὶ πρό-

* Notari hic locus potest adversus Barthium, qvi negat Leonem in hisce Tacticis loqvi tanqvam Imperatorem: conf. pag. 10. 15. 23. 27. 32. 50. 176. &c. ubi non monet tantum sed jubet.

** De hoc Lydo vide præter Meursium in notis, ac Vossium de scientiis Mathemat. qvæ notavi supra lib. III. cap. 20. Cangii glossar. latin. in *silentium*, & Jo. Boivinum ad Gregoram pag. 789.

περιέπει τῆς κατὰ πλάτος συνηθροισμένας ἡμῖν ἐν τῇ περὶ ἀλλήλων τῶν τακτικῶν μονοβίβλῳ τὴν ἐκεῖθεν τῶν ζητουμένων πλείονα καὶ ἀρκοῦσαν συναγαγεῖν ὠφέλειαν. Qvem etiam innui puto pag. 200. Verba hæc ſunt: Περὶ δὲ τῆς πεζικῆς καὶ τῆς συμμίκτου εἴδη ἐροῦμεν ἅπερ ἀναγκαῖα κατὰ τὸν τοῦ πολέμου γενέσθαι νομίζομεν. Περὶ ὧν ἀκριβέστερον ἡμῖν ἐν ἑτέρῳ λόγῳ προώρισται.

6. Ἡ γεγονυῖα διατύπωσις παρὰ τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ σοφοῦ, ὅπως ἔχουσι τάξεως οἱ θρόνοι τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν ὑποκειμένων τῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως: *Dispoſitio facta per Imp. Leonem ſapientem, quem ordinem habeant Throni Eccleſiarum, Patriarchæ CPolitano ſubjectarum.* Græce & Latine cum Joh. Leunclavii verſione in jure Græco Romano, qvod ab eodem Leunclavio collectum, Marqv. Freherus edidit Francof. 1596. fol. libro ſecundo pag. 88 - 102.

7. Epigramma εἰς τὸ μονημέριον, in ſpectaculum unius diei, legitur in Anthologia lib. 1. cap. 1. pag. 3. edit. Wechel.

8. De novellis Leonis conſtitutionibus, προχείρῳ νομικῷ & Baſilicis qvæ ejus auſpiciis digeſta feruntur, dicam accurate libro ſexto, ubi JCtos Græcos recenſebo. Nunc autem juvat cum Lectore communicare Leonis *Naumachica*, ſive potius ea, qvæ de hoc argumento in Tacticis Meurſianæ editionis cap. XIX. leguntur, ſupplere ex Codice Gudiano, cujus Apographum benevole mecum communicavit amicus noſter ingenii & doctrinæ laude clariſſimus Michael Richey, Hamburgenſis.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ
Ναυμαχικά.

Περὶ ναυμαχίας βουλόμεθα διατάξασθαι, περὶ ἧς οὐδὲν μὲν ἐν τοῖς παλαιοῖς Τακτικοῖς κεκανονισμένον εὕρομεν. ἀφ' ὧν δὲ συνεράνην &c. ut in editis p. 321. edit Meurſianæ, niſi qvod pro διὰ μετρίας πείρας legitur δι' ὀλίγης πείρας eodem ſenſu: & πλοΐμων ἡμῶν στρατηγῶν pro πλωΐμων qvod utrumqve rectum eſt & præfectos navales denotat: Deinde παθόντων pro πεπονθότων, & ἀφορμὴν δοῦναι pro ἔμφασιν δοῦναι.

Διάταξις Α'. (in Meurſii edit. 2.) Πρῶτον μὲν οὖν, ὦ στρατηγὲ, &c. eadem qvæ in editis, niſi qvod verba ſubinde aliter collocata ſunt, & ἐπισημειώτερον legitur pro σημασιῶν.

Β. 3. Κατασκευασθῆναι δὲ δεῖ καὶ δρόμονας, pro δρόμωνας. Sed utrumqve promiſcue poſitum reperio.

Pag. 322.

Pag. 322. pro καὶ τῶν σῶν τὰ ἐκείνοις ἀντιμάχεσθαι, in Codice Gudiano plenius & emendatius legitur: καὶ τῶν σῶν ποιήσασθαι τὴν κατασκευὴν, δυνατὴν πρὸς ἅπαντα ἐκείνοις ἀντιμάχεσθαι, qvomodo etiam in suo Checum reperisse, ex ejus versione apparet.

Γ. 4. Ἡ δὲ τῶν δρομόνων κατασκευὴ μήτε πάνυ ἔσω παχεῖα &c. deinde ἐξειργασμένη pro ἐξεργασμένη, & ταχέως pro ῥαδίως, & συγκρούσεως pro συναράξεως (leg. συρράξεως) τε καὶ κρούσεως. Scribitur etiam διαλύεται qvod non erat à Meursio mutandum in διαλύηται, neqve enim illa ætate post ἵνα semper utebantur conjunctivo, uti mox seqvitur ἵνα μὴ λίαν ἐστὶν ἀργός, & pag. 332. ἵνα μὴ βαρῦνται. Sic p. 336. ὅταν ἐλπίζεται.

Δ. 5. Ἐχέτωσαν δὲ καὶ πάντα &c. mox κάρυα pro κάροια, sed legendum, ni fallor, καράβια. Pro πλέτερε Meursius legit πρύτερε cum forte Leonis ætate πλέτερον pro altero dixerint. In MS. autem ejus vicem invenio πρυμναῖς, qvod eandem rem significat.

Ε. 6. Pro διὰ τοῦτο ἐσκευασμένων, rectius in MS. δι' οὗ τὸ ἐσκευασμένον πῦρ κατὰ τῶν ἐναντίων ἀκοντίσει.

Pag. 324. τῆς πολεμίας νηὸς pro νεώς.

ς'. 7. σίδηρα βαρία pro βαρέα. & mox μαζία ξιφοειδῆ pro μάζας ξιφοειδεῖς. Mox: ἢ ἐμπρήσωσι τὴν ναῦν τῶν πολεμίων δυνάμεων, ἢ τοὺς ἐν αὐτῇ θανατώσωσι.

Ζ. 8. Ὁ δὲ ἕτερος ὁ τὰς ἀγκύρας βάλλων κατὰ θάλασσαν, ἤγουν τὰ σίδηρα.

Pag. 325. In MS. κράβατος pro κράββατος, & mox ἀφωρισμένον δεικνύων τὸν ἄρχοντα.

Η. 9. Κατασκευαζέσθωσάν σοι & mox ἢ πλέον τούτων ἢ ἔλαττον κατὰ τὴν χρείαν τὴν δέουσαν, deniqve ἄνω ἑστῶτες ἅπαντες ἔνοπλοι &c.

Θ'. 10. Γοργοτάτους pro δρομικωτάτους & γαλέας καὶ μονήρεις pro γαλαίας ἢ μονήρεις & σπουδαῖς χρείαις pro ταχιναῖς.

Ι'. 11. deest οἱονεί.

Pag. 333. ΙΒ. 13. σαγίτας καὶ ῥιπτάρια. Et paucis interjectis: ἐκεῖθεν οἱ στρατιῶται λάβωσι, pro πείσονται, & καταδαπανώμενα ἐν ταῖς μάχαις pro διὰ τὸ ὀλιγοῦσθαι αὐτὰ ἐν ταῖς μάχαις, eodem sensu. Post illa verba incipit διάταξις ιγ', à verbis ἐκτὸς δὲ τῶν στρατιωτῶν, ἤτοι τῶν

ἄλλων ἐλατῶν, ita MS. pro τῶν ἄνω ἐλατῶν, de qvibus vide infra διατάξει 19. Mox iterum ῥιπτάρια pro ῥικτάρια. Et εἰ καὶ μὴ ὄπισθεν, ἀλλὰ πάντας ἔμπροσθεν πέταλα ἔχοντας κασσίδας &c. unde hiatus in Meursii edit. supplendus. Paullo post, ἤγουν ἅπερ ἀπὸ διπλῶν κεντύλκων, & καὶ λίθους δὲ δυναμένους ἀπὸ χειρῶν ῥίπτεσθαι pro χειροπλήθους. Et οὐκ ἔλαττον τῶν ἄλλων ὅπλων αὐτοὺς καταβλάψουσιν.

Pag. 334. ιδ'. 15. ὥστε τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐν τούτοις - - εἶτα τῶν βελῶν πληρωθέντων. Mox μενάυλοις recte pro μὲν αὔλοις. Pro verbis autem qvæ mox seqvuntur: καὶ ὥσπερ ἀκμαιότεροι τῇ ἀθρόᾳ κινήσει in MS. est: Καὶ ἀκοπίατοι & deinde καὶ τοῖς κεκοπιακόσι στρατιώταις ἐπιτεθέντες - - καὶ εὐκόλως αὐτοὺς καταπολεμήσουσι. Sententia semper eadem.

ιέ. 16. Προσβολαῖς pro συμπλοκαῖς. ις'. 17. δύναμιν pro ἀκμήν. Cæterum male in eodem MS. διαφυλάττειν pro διὸ φυλάττειν & βουλὰς pro βολάς.

ιζ. 18. Φροντίσας. Pag. 335. pro ὑπὸ τῆς πάνες, leg. απάνης, uti in MS. τῇ ἀπάνει τῶν ἀναγκαίων ἀναγκαζόμενοι. A verbis παραγγείλῃς δὲ καὶ τοῖς ἄρχουσιν incipit in MS. διάταξις ιή.

ιθ' 19. ἀναπληρώσεις.

κ'. 20. τῶν ὑπό σε στρατιωτῶν & εὐκαίρους.

Pag. 336. κά. 21. καθὼς ἂν συνειδῇς ἔρχοντα πρὸς τὴν προκειμένην ἐγκράτειαν. Διάταξις κβ' incipit à verbis καὶ προσέτι, εἴγε χρεία τοιαύτη καλέσει, καὶ ἵππους ἐν τοῖς ἱππαγωγοῖς προσεπιῤῥίπτειν, ὥστε κατὰ τῆς πολεμίας ἔχειν καβαλλαρίους, καὶ ἁπλῶς πάντα ἀπαρτίσας ὁδοιπορήσεις δεόντως. Ita hæc Constitutio legitur in MS.

κγ'. 22. διαλαλήσεις - - προθυμοποιήσεις τὸν στρατὸν, ἀποκινήσεις, ἐπιτηδείου ἀνέμου πνέοντος.

κδ. 23. Οὐχ ὡς ἔτυχεν ἁπάντων &c.

κέ. 24. Καὶ τὰ παραγγέλματα δέξονται, & pag. 337. παραγγέλμασιν ὑπακούσουσιν.

κς'. 25. ταῖς πρώτοις χρόνοις pro τοῖς ἄνω. & καὶ οὕτω καλουμένη.

κζ'. 26. ποτὲ δὲ κατὰ πλείονας, ὥστε κατέναντι ἀλλήλων ἐπέρχεσθαι, pro qvo male in editis ὥστε ἄν τις ἀλλήλων. Postea διὰ καμακίων σιδηρῶν

ρῶν - - διὰ τὰς ἀφεύκτας καὶ ἀναγκαίας κινδύνας. Inde incipit διάταξις Κή. à verbis καὶ ἑτέρως ἢ γυμνάζεσθωσαν, ὡς ἂν ἴση ἤδη εὐδοξότης τὰς κατὰ τῶν ἐναντίων &c. - - παράδοξη ἐπὶ ταῦτα ἐρχόμενοι.

Pag. 338. Κθ'. 27. καὶ ἐν ταῖς ὁρμησίαις pro ὁρμήσεσι. & κατηγέτωσαν rectius pro κατηγεώτων.

Λ. 28. Δεῖ δὲ καὶ τὴν τοῦ ἀνέμου ἐπιφοράν - - καὶ πρὸς ταύτην καὶ τὸν τόπον τῆς ὁρμησίας ἐκλέξασθαι. Καὶ εἰ μήτις κατεπείγῃ ἀνάγκην - - ἀλλ' ὑφορᾶσθαι τὰς λεγομένας τῶν ναυτικῶν παρασημασίας τῶν ἄστρων, pro qvo minus integre in editis, παρὰ τῶν ἄστρων.

Λά. 29. εἰ μὲν μηδένα φόβον ἔχεις pro ἔχῃς.

Λβ. 30. Εἰ πολεμίους παρεῖναι πῃ ἐλπίζεις, πάντως χρή σε - -

Pag. 339. πολλαὶ γὰρ αἱ τῶν πολεμίων ἐπιβουλαὶ recte pro ἐπιβολαί. Deinde εὑρήσουσιν pro εὑρέσουσιν.

Λδ. 32. κατὰ τὰς τάξεις ἑκάστων διῃρημέναι, pro ἑκάστην διῃρημένως. Deinde καὶ ἐπιῤῥιπίζεις αὐτὰς καὶ ἐπισχύζεις.

Λέ. 33. Δεῖ δέ σε μᾶλλον &c. ut in editis.

Pag. 348. in Meursii edit. num. 62. Græca, qvæ ibi desiderantur, ita sunt supplenda:

Ξβ'. 62. Δυνατὸν δὲ καὶ ὁλόκληρον τὴν ναῦν ἀνατρέψαι τῶν πολεμίων, ἐὰν πλευρὰν παρὰ πλευρὰν δήσας αὐτὴν τῷ δρόμωνι, καὶ τῶν πολεμίων ἐπὶ ἓν μέρος, ὡς ἔθος ἔχουσι πρὸς τὴν ἐκ χειρὸς μάχην συνδραμόντων καὶ δοκούντων ἐπακυμβίζειν τὸ ἑαυτῶν πλοῖον τῷ δρόμωνι, ἐπέλθῃ μὲν ἑτεροδρόμος κατὰ τῆς πλευρᾶς τῆς ἐν τῇ πρύμνῃ τῆς πολεμίας, καὶ ταύτην ὠθήσει σφοδρῶς τῇ συγκρούσει. Καὶ ὁ μὲν δρόμων δυνηθῇ λύσας ἑαυτὸν τοῦ δεσμοῦ ὑποχωρῆσαι μικρὸν, ὥστε μὴ εἶναι ἀκύμβιζμα τῆς πολεμίας, βαρήσει ὁ ἕτερος δρόμων πάσῃ δυνάμει καὶ πάντως ἀνατρέψει σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι τὴν πολεμίαν ναῦν. Δεῖ δὲ κα-

62. Integram hostium navem * evertes, si latus navis tuæ hostium lateri adjunxeris, & hostibus unam in partem, ut solent, ad conserendas manus concurrentibus, & triremibus illorum in nostras triremes innixis, invadat eos alia triremis ad latus puppis hostilis, & impulsu vehementi illam conqvasset. Triremis autem nostra tum seipsam solvens paululum retrocedat, ut ne ullo stabilimento hostium triremi sit, & hostilem triremem alia omnibus viribus deprimat, atqve adeo ipsis cum viris integram navem evertet. Providendum autem est, ut ne

* male Checus, classem.

ne vinculum omnino æqvale fiat, sed ad hostilis navis puppim nuda aliqvantum latera relaxet, qvibus irruens triremis hostium navem, usqvedum deprimatur, invadet.

νονίσαι τὸν δεσμὸν, μὴ πάντως κατ' ἰσότητα γίνεσθαι, ἀλλὰ μικρὸν ἀφεῖναι γυμνά τινα πλευρὰ κατὰ πρύμναν τῆς πολεμίας, δι' ὧν ἐμπεσὼν ὁ δρόμων ὠθήσαι πρὸς τὴν ἀνατροπὴν τῶν πολεμίων τὴν ναῦν.

Ξη. Ad hæc præterea excogitemus, ut ab inferiore remorum ordine, remigibus per foramina hastas longas emittentibus, hostes interficere possint, qvod in primis necessarium esse videtur.

Ξη. Πρὸς τούτοις καὶ τὸ νῦν ἡμῖν ἐπινοηθὲν, ὥστε ἀπὸ τῆς κάτω τοῦ δρόμωνος ἐλασίας διὰ τῶν ὀπῶν ἤτοι τρυπημάτων τῶν κωπίων ἐκφερόμενα μέναυλα, κατασφάττειν τοὺς πολεμίους τῶν πάνυ μοι ἀναγκαίων δοκεῖ.

Ξθ'. 63. Sed & aliud hoc magis necessarium est, si qvis operas idoneas habeat per inferiores triremis remorum ordines efficere, ut hostium navis aqva compleatur.

Ξθ'. 63. Ἀλλὰ καὶ ἕτερον τούτου ἀναγκαιότερον, εἴγε χειρῶν εὐφυῶν ἐπιτύχῃ τὸ διὰ τῆς κάτωθεν τοῦ δρόμωνος ἐλασίας τῇ ὑποδειχθείσῃ μεθόδῳ δι' ὀπῆς παρασκευάσει πληθῆναι ὕδατος τὴν ναῦν τῶν πολεμίων.

ό. 64. Sunt & alia qvædam bellica consilia ab antiqvioribus in navali prælio excogitata, & plura etiam qvæ excogitari possunt, qvæ in præsentia propter longitudinem minime perscribenda sunt: qvædam vero etiam commemorare hoc loco inutile est, ne hostibus divulgentur, & illis adversus nos hostes utantur. Nam hæ molitiones bellicæ si semel usurpatæ fuerint, facile aliqvid contra eas suscipi & excogitari ab hostibus potest. Qvocirca unumqvodq; inventum usqvedum geritur, occultandum & secreto tenendum est.

ό. 64. Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτερα τοῖς ἀρχαίοις ἐπινοηθέντα ἐν τῷ πλοΐμῳ πολέμῳ ἐπιτηδεύματα, καὶ ἔτι δὲ ἐπινοηθῆναι δυνάμενα, ἅπερ ἐν τῷ παρόντι γράφειν διὰ τὴν συντομίαν ἀνοίκειον ἡγησάμεθα. Τινὰ δὲ καὶ ἀσύμφορα διὰ τὸ μὴ φαυλίζεσθαι τοῖς πολεμίοις, καὶ μᾶλλον ἐκείνοις χρῆσθαι αὐτοῖς καθ' ἡμῶν. Τὰ γὰρ στρατηγήματα ἅπαξ κατανοηθέντα δύνανται ἀντιστρατηγεῖσθαι καὶ καταμεθοδεύεσθαι παρὰ τῶν πολεμίων, ἀλλ' ἕκαστον τὸ ἐπινοηθὲν μέχρι τῆς πράξεως ἔχειν ἐν μυστηρίῳ.

οβ'.

οβ'. 65. Ἐν δὲ τῷ βιβλίῳ τῶν ἀρχαίων Τακτικῶν καὶ στρατηγημάτων ζητῶν τις εὑρήσει καὶ τὰ τέτων πλείονα. Οὐ γὰρ δυνατὸν, ὡς εἴρηται, περὶ ἑκάστα τὰ ἐμπίπ]ειν μέλλοντα, διὰ τὸ ἄπειρον αὐτῶν γράφειν, ἀλλὰ τὰ ἱκανά.

ογ'. 66. Πλὴν κεφαλαίοις εἰπεῖν, ἔςωσαν οἱ δρόμωνες ἐξωπλισμένοι πλείως ἀπό τε στρατιωτῶν ἀνδρείων, καὶ ἐκ χειρὸς μάχεσθαι δυναμένων, καὶ τῷ τῆς ψυχῆς παραστείγματι * τολμηρῶν καὶ πεπαιδευμένων, καὶ γεγυμνασμένων. Οὕτω δὲ ἔςωσαν κατωπλισμένοι ὅπλοις, ὁποίοις καὶ ὁ ἐν τῇ ξηρᾷ στρατιώτης ὁπλισθῆναι διώρισθαι, δῆλον, ὅτι κατάφρακτοι. Καὶ ὕτω πάντες οἱ τῆς ἄνω ἐλασίας ὁπλισθήσονται.

οδ'. 67. Πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐχθρῶν ποιότητα καὶ ποσότητα τῶν πλοίων, καὶ αὐτὸς ὦ στρατηγὲ διασκευάσεις τὺς δρόμωνας καὶ καθοπλίσεις, ὅπως μὴ ἐλάττονα στρατὸν ἔχῃ ὁ ἡμέτερος δρόμων τὺ πολεμίυ, ὅσις μάλιστα εἰς ἴσην μάχην ἐλθεῖν ἑτοιμάζεται (Meurs. elegantius: εἰς ἰσόπαλον ἐλθεῖν ἐντρεπίζεται μάχην,) διὰ τὸ εἰς ἀλλήλυς δεσμὸν, ἀλλ᾽ εἰ δυνατὸν, καὶ πλείονα. Ἀμφοτέρων γὰρ ἀνδρείως, εἰ τύχοι, μαχομένων, οἱ πλείονες περιγενήσονται (Meurs. ὑπερνικήσυσιν.)

οβ. 65. In aliis libris qvæ de consiliis factisqve Imperatoriis scribuntur, permulta qvis hujusmodi atqve iis etiam plura inveniet: neq; enim fieri potest, ut de omnibus rebus qvæ cadere in bello possunt verba faciamus, qvæ ipso genere immensa infinitaq; sunt.

ογ. 66. Ad summam autem sint triremes instructæ viris fortibus ac strenuis, qvi cominus consertis manibus pugnare possint, & qvi alacri incitataq; mente sint, & omnes in partes exercitati. Armis autem talibus exerceantur, qvalibus qvivis terrestri in prælio miles armatur, iiqve potissimum qvi in superiore remorum ordine consistunt.

οδ. 67. Pro hostium viribus numeroq; navium tuam classem Imperator instrues, ut ne minorem numerum navium nos hostium classe habeamus, sed æqvalem potius, ut cum hostibus classe juncta pugnemus, aut majorem etiam, si fieri potest. Nam si utriq; fortiter ac strenue dimicent, qvi plures fuerint prævaleant necesse est.

οε. 68. Pro ἐσιώζεις (qvod habet etiam MS.) interpres legisse se innuit ἐξισώσεις. Pro καταςήσεις mox in MS. est ἐξοπλίσεις & ἰσχυροτάτων pro ἀλκιμωτάτων qvid idem est. Deniqve pro ἐμβιβάσῃς & ἐπιλέξῃς habet ἐπιβιβάσεις & ἐπιλέξῃ.

Bbb Video

* f. παρασήματι.

Libri 5ti Pars Altera.

Video præterea in Codice MS. etiam hæc seqvi de eodem argumento, qvæ in Meursiana editione incassum qværes, ego itaqve in hoc loco cum versione mea, Lectoris ut spero veniâ, subjeci.

ΕΚ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ
τοῦ βασιλέως.

Ἱστορήσω σοι ἔτι καὶ ἕτερον ναυτικοῦ στόλου στρατήγημα. Ὅταν μὲν εἰς τόπους λιμένας μὴ ἔχοντας καὶ ψαμμώδεις τὴν ἀπόβασιν μέλλῃς ποιήσασθαι, ἐὰν οὕτω τύχῃ ἐν καιρῷ ναυτικῆς στρατηγίας, σάκκους πολλοὺς γεμίσας ἄμμου, καὶ τοῖς σχοινίοις προσδήσας, ἀπὸ ἑκάστου δρόμωνος ἐκκρεμάσεις τοὺς ἀρκοῦντας οἱονεὶ ἀγκύρας, καὶ οὕτως τὸν λεγόμενον πελαγολιμένα ποιήσας, εὐκόλως κατὰ τὸν τόπον νυκτὸς ἐπελθὼν, τὴν βεβουλημένην σοι καταδρομὴν ποιήσεις.

Aliud præterea navalis expeditionis strategema tibi commemorabo. Qvando veneris ad importuosa & arenosa loca, volueris qve ibi excensionem facere, si ita contingat navale bellum gerenti, saccos multos arena replebis, funibusqve qvantum eorum satis est suspendes veluti ancoras, ex singulis triremibus, atqve ita qvem vocant portum pelagium componens facile ad locum qvem cupis de nocte accedes excensionemq; qvam voles facere poteris.

Πολεμίου ποτὲ ναυτικοῦ στόλου μετὰ οἰκείας δυνάμεως ναυτικῆς ὑποχωρῶν στρατηγὸς μηνοειδῆ παράταξιν ποιούμενος ὑποστρεφέτω πλέων κατὰ πρύμναν, καὶ οὕτως βουλευέσθω ἀποχωρίζεσθαι τῶν πολεμίων. Καὶ γὰρ οὐ φεύγων ἀλλὰ φυγομαχῶν ἑτοίμους ἕξει τὰς ναῦς καὶ πάλιν ἐπελθεῖν τοῖς πολεμίοις κατὰ πρῶραν, εἴγε καὶ τούτου χρεία γένηται, καὶ τὰς πρώρας ἔχειν πρὸς αὐτούς. Καὶ γὰρ οὐδὲ θαῤῥήσουσιν ἐν τῷ κοιλώματι εἰσελθεῖν, τὴν κύκλωσιν ὑφορώμενοι.

Si hostium classi dux cum cōpiis suis maritimis subducere se voluerit, in lunæ speciem navibus dispositis puppim versus illas propellet atq; ita recedere ab hostibus conabitur. Ita enim non fugientis sed inter receptum pugnantis instar paratas habebit naves ad hostes prora invadendos si res ita tulerit, & proras hostibus servabit obversas. Neqve illi facile in lunatam classem immittere se audebunt, veriti ne circumveniantur.

Clam

Clam habere te oportet in qvæ loca vel ad qvas urbes classem emittere constitueris, ut nemo præscire possit, qvo tendat navium excursio. Mandatum igitur consignabis scripto, illudqve bene obsignatum constituto à te illarum præfecto trades, qvod in mare delatus demum aperiat & qvorsum cursus instituendus sit cognoscat. Ita enim consilium tuum hostibus latebit.

Ὧν ἕνεκα ἢ τόπων ἢ πόλεων ἐκπέμπειν μέλλεις ναυτικὸν στόλον, κρύπτειν σε δεῖ καὶ τοὺς τόπους καὶ τὰς πόλεις, ὥστε μηδένα προγνῶναι, ποῦ μέλλει γίνεσθαι ὁ κατάπλους. Ἔνταλμα δὲ γράψαι, καὶ σφραγισάμενος αὐτὸ ἀσφαλῶς ἐπιδῷς τῷ καθισταμένῳ παρὰ σοῦ ναυάρχῳ, ἵνα κατὰ τὸ πέλαγος ἐξελθὼν, τότε λύσῃ τὴν σφραγῖδα, καὶ μάθῃ ποῦ μέλλει πορεύεσθαι. Οὕτως γὰρ ποιήσας λάθῃς τοὺς πολεμίους.

Bonum classis ducem perspectas habere oportet diversas qvibus adversus gentem qvamlibet uti convenit belli gerendi rationes. Qvando autem classis adversus hostem ducenda est, naves bene dispositas tutas conservabit à periculis, ventorum gnarus, & à tergo custodiam recte curabit, ne vel à natura loci, vel maris tempestate, vel ab hostibus afflicta detrimentum capiant.

Τῷ δὲ ἀγαθῷ στρατηγῷ χρεὼς ἐστὶ πρὸς πᾶν ἔθνος ἁρμοζομένῳ διαφόρους πρὸς ἕκαστον τὰς στρατηγίας ἐπινοεῖσθαι. Εἰ δέ ποτε καὶ ναυαρχίας καιρὸς ἐπιστῇ, ἀκίνδυνον τὴν τοῦ στόλου τάξιν διαφυλάξει, ἔμπειρος ὢν τῆς τοῦ ἀέρος κινήσεως, καὶ τὰς οὐραγίας δὲ, ἤτοι τοὺς ὀπισθοφύλακας εὐτάκτως συναγεῖν, ἵνα μὴ ὑπὸ τόπου, ἢ ὑπὸ ζάλης θαλασσίας, ἢ ὑπὸ πολεμίων ἀναγκαζόμενοι φθείρωνται.

Navali prælio congrediendum, qvando hostes vel naufragium fecerunt, vel à tempestate misere affecti laborant.

Ἐν ταῖς ναυτικαῖς * μάχαις συνάπτονται, ἢ ὅταν οἱ πολέμιοι ναυαγήσωσιν, ἢ ὅταν ὑπὸ χειμῶνος ταλαιπωρωθῶσιν.

De aliis LEONIBUS, qui Græce scripserunt.

Cum Leonis Allatii diatriba de Leonibus non viderit lucem, age jacturam illam ex parte saltim levare, & de præcipuis hujus nominis, qvi Græcis literis claruerunt, paucis agere juvat.

* Idem jubet Leo pag. 346. edit. Meursii, n. 50. unde reliqva supplenda.

Leo Academicus, cui tribuitur dialogus *Alcyon*, qvi inter Platonis scripta legitur, ut dixi lib. 3. cap. 1. §. 41.

Leo Ægyptius de qvo Augustinus 1. de consensu Evangelistarum c. 23. *Numquid & Leo Ægyptius Poëta vel Academicus fuit, qui Macedoni Alexandro diversam quidem à Græcorum istorum Deorum originem, veruntamen ita prodit, ut eos homines fuisse declaret.* Leonis hujus opus respicitur à Clemente Alex. qvando ab illo laudatur Λέων ὁ τὰ περὶ τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον Θεῶν πραγματευσάμενος. 1. Strom. pag. 322. Hyginus pag. 304. *Sed de Hammonis simulacro Leon qui res Ægytias conscripsit.* Tertullianus cap. 7. de Corona: *Si & Leonis Ægyptii scripta evolvas, prima Isis repertas spicas capite circumtulit.* Idem videtur qvi ab Arnobio Leo Pellæus vocatur, & qvi cum Cosma Ægyptio citatur à Scholiaste Apollonii IV. 262. Λέων ἐν πρώτῳ τῶν πρὸς τὴν μητέρα. & cujus *periplum* laudat idem II. 297.

Leo Alabandensis, Rhetor. scripsit Svida teste Καρικῶν libros IV. Λυκιακὰ libris II. Τέχνην sive artem Rhetoricam, & qvæ etiam inter Leonis Byzantii monumenta refert, de statibus Rhetoricis, & de bello sacro adversus Bœotos ac Phocenses.

Leo Armenius Imperator ab 11. Julii 813. ad 25. Dec. 820. cujus edictum de abolendis imaginibus memoratur in scriptoribus post Theophanem pag. 18. 20. 62.

Leo Asianus, sive *Leo Car* (ὁ ἐκ Καρίας) inter scriptores Historiæ Byz. laudatur à Jo. Scylitze ac Cedreno, idemqve videtur cum *LEONE Grammatico*, cujus χρονογραφία τὰ τῶν νέων βασιλέων περιέχουσα, *ab initio Leonis Armenii Imp. ad Romani Lacapeni mortem* sive ab A.C. 813. ad 949. (non 1013. ut scribit Caveus) subjecta fuit Codici Regio Theophanis, ex qvo illum descripsit *Jac. Goarus*, & post ejus mortem Græce & latine una cum Theophane edidit notasqve suas addidit *Franciscus Combefisius*, Paris. 1655. fol. Idem jam observavit Leoni huic vix qvicqvam esse commune cum Anonymo illo continuatore Theophanis, qvatuor librorum ante Basilii vitam auctore de qvo supra p. 349. dixi, in reliqvis continuatoribus pleraq; affinia, plerumq; etiam iisdem verbis concepta,

cepta, aut ex aliis alia facta, tantisper mutatis vocibus, ut alterum alterius usum laboribus necesse sit. Codicis MSti subscriptio * testatur absolutum volumen esse Anno mundi 6521. hoc est CHristi 1013. ut recte Hanckius pag. 679. de Historiæ Byz. scriptoribus observat contra Vossium qvi male retulerat ad A. C. 1321. Recentiore manu eidem Codici adscriptum Combefisio teste: Λέων πρόεδρος καὶ Δοὺξ τῶν Κιβυῤῥαιωτῶν ὁ Τζικάνδαλος, καὶ οἰκεῖος ἄνθρωπος τοῦ κραταιοῦ καὶ πρώτου ἡμῶν βασιλέως. *Leo Præfectus atq; Dux Cibyraotarum* ** *qui & Tzicandalus, potentissimique ac primi nostri Imperatoris* (Constantini Porphyrogeniti) *domesticus.* Addidit etiam ex eodem Regio Codice & Leoni Grammatico præmisit Combefisius ANONYMI Commentarium sive συγγραφὴν χρονογραφικὴν extrema parte mutilam *de rebus Leonis Armenii*, Bardæ F. in cujus persecutione adversus Imaginum cultores, atqve Synodo adversus Imagines A. C. 814. habita desinit. pag. 428-442.

Leonis Bardæ, Protoasecretis versus Jambicos MSS. memorat Labbeus pag. 134. Bibl. nova MSS. Ejusdem Oratio ad Imp. Andronicum Palæologum juniorem qvi A. C. 1341. obiit, MS. in Bibl. Vindob. unde de hujus Leonis ætate constat.

Leo Bulgarorum ArchiEpiscopus, Latinorum acer adversarius, de cujus scriptis Caveus ad A. C. 1051. qvi recte *Achridenum* sive *Acridanum* appellat, † auctoritate Sigeberti Gemblacensis cap. 147. de Scriptoribus Ecclesiasticis, qvia Bulgarorum ArchiEpiscopi circa id temporis Achride sedem habebant. Vide qvæ supra pag. 284. & 286. de Theophylacto. Contra hunc Leonem Acridanum scripsit Leo IX. Papa.

Leo, Leonis F. Byzantinus, Rhetor, Platonis discipulus, de qvo Philostratus in vitis Sophistar. lib. 1. cap. 2. Plutarchus in præceptis Politicis pag. 804. Athenæus XII. pag. 550. Hesychius in Originibus

* à librario ut videtur, non ab auctore.

** *Cibyra* Plinio Cariæ est, etsi aliis Phrygiæ, qvæ sunt regiones vicinæ. *Combefisius.*

† Leo Acridanus à Leone ArchiEpiscopo Bulgariæ male distingvitur in Indice Nesseliano MSS. Bibl. Vindob.

nibus CPol. pag. 49. seq. & Svidas, qvi Aristotelis qvoqve discipulum à qvibusdam traditum commemorat. Et fuit sane Leo qvidam Byzantius Aristotelis discipulus, cujus filii Melantes & Pancreon heredes à Theophrasto instituuntur teste Laërtio V. 51. 53. 54. 55. 56. Sed idemne ille cum altero, an duos Leones in unum confuderit Svidas, non facile dixerim. Idem refert ejus scripta: 1) τὰ κατὰ Φίλιππον καὶ τὸ Βυζάντιον libris septem: 2) Τευθρανικὸν sive Τευθραντικόν, de rebus Mysorum. 3) περὶ Βησαίου, ita enim rectius in MSS. Paris. qvam Βησάλου, fuit enim de Besæ oraculo de qvo Ammianus XIX. 12. 4) τὸν ἱερὸν πόλεμον de bello qvod Philippus gessit adversus Phocenses, qvi oraculum Delphicum expilaverant, de qvo Justinus VIII. 2. Hoc opus mox inter scripta Leonis Alabandensis Svidas memorat. 5) περὶ στάσεων qvod vertunt *de seditionibus*, cum fuerit liber Rhetoricus de formandis statibus qvæstionum, atqve iterum statim à Svida inter scripta Rhetoris Alabandensis post τέχνην sive artem Rhetoricam commemoretur. 6) τὰ κατ' Ἀλέξανδρον, qvod non de rebus Alexandri Magni, (ante enim ejus imperium, Philippo adhuc superstite mortem sibi conscivisse Svidas scribit) sed de Alexandro proavo Philippi, Xerxis æqvali accipiendum esse conjiciebat vir eruditissimus notis ad Philostratum p. 485. Cum vero de Alexandri illius antiqvioris rebus vix usqvam exstet memoria, verisimilius videtur Alexandrum M. innui, sed junioris cujusdam Leonis scripta prisco illi Byzantino Svidam parum in hujusmodi accuratum tribuisse.

Leo Car. Vide supra Alabandensis, & Asianus.

Leonis Centuripini Oratio in S. Jacobum Zebedæi F. Apostolum memoratur ab Allatio p. 113. de Simeonib9. Incipit: ὑλικὴ μὲν αἴσθησις.

Leo Despota (nescio an Leonem Imp. CPol. hoc nomine designent) Λέοντος τοῦ δεσπότου εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. MS. Lambec. III. pag. 36. Leonis Despotæ alphabetarium de futuro judicio. Labbeus pag. 196. Bibl. nov. MSS.

LEO *Diaconus*, Hist. Byantinæ scriptor de qvo supra pag. 353. Hujus *Orationem ad Basilium*, Imp. qvi Joanni Tzimisci successit, MS. haberi in Bibl. Bodlejana testatur Caveus. Incipit Ἔδει μὲν τό.

Leo Grammaticus. Vide Leo Asianus, & Siculus.

LEO * *Magentenus*, Metropolita Mytilenensis ** scripsit ἐξήγησιν *in Aristotelem* περὶ ἑρμηνείας, commentarium maximam partem collectum ex *Ammonio*, qvem magnum appellat. Laudat etiam aliqvoties *Alexandrum* (Aphrodiseum) atqve uno loco *Jamblichum*. Prodiit hic Commentarius Græce apud Aldum Venet. 1503. minore folio, ad calcem Ammonii in eundem Aristotelis librum, adjunctam habens Mich. Pselli Paraphrasin & Ammonium in Categorias. Latine vertit hunc Magenteni commentarium *Jo. Baptista Rasarius*, cujus versio sæpius excusa cum Ammonio latine translato, Paris. 1544. Venet. 1547. Lugd. 1547. fol. Altera versio *Hieronymi Leustrii* Veronensis, itidem Paris. 1554. fol. cum Ammonio per Barthol. Silvanium verso lucem vidit.

Alter Magenteni Commentarius *in priorum Aristotelis Analyticorum libros* Græce prodiit ad calcem Jo. Philoponi in eosdem libros, Venet. 1536. f. apud Barthol. Zanettum Casterzagensem. Latina *Jo. Baptistæ Rasarii* versio separatim primum excusa Venet. 1544. f. apud Hieron. Scotum, & deinde Lugd. 1547. f. cum Ammonio in qvinq; Voces, Pachymeris Epitome in universam disserendi artem, & Nilo de ratiocinationibus. In hoc commentario laudatur subinde ut statim p.IIII. ὁ ἐξηγητὴς, qvo nomine *Alexander Aphrodiseus* intelligitur. *Joanne Philopono* Magentinus † junior est, qvem allegat pag. XXIV. παρὰ μὲν τῷ Φιλοπόνῳ ὁ συλλογισμὸς ἐν δευτέρῳ σχήματι ἀνελύθη, παρὰ δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐν πρώτῳ. *Proclum* & *Marinum* inter τοὺς παλαιοὺς refert pag. XXXI. ubi eos in Aristotelis Analytica scripsisse innuit. De Pythagoricis substantias συμβολικῶς numerorum nomine appellantibus videndus Magentinus pag. VII. b. & pag. XXXVIII. De Hippocrate Geometra pag. XXXXI. ὁ Ἱπποκράτης ναύκληρος ὢν καὶ λῃστευθεὶς τὴν ναῦν, συλλαβόμενος τοὺς λῃστὰς ἀπήνεγκεν Ἀθήνησι δώσοντας δίκην. Κατὰ

τύχην

* Leonis nomen in editionibus Magentini omittitur, neqve exstat in Codd. MSS. ut in iis qvos habet Bibl. Cæsarea: mirum itaqve unde illud habuit Labbeus in conspectu Interpretum Græcorum Aristotelis & Platonis, qvem seqvuntur Lambecius lib 7. Cod. 29. & 92. Philosoph. & Nesselius.

** Male Nicænum Metropolitam vocat Kœnigius in Bibl.

† Hinc patet errare eos, qvos Kœnigius refert Magentinum referre ad sæculum à nato CHristo sextum.

τύχlω δὲ ἐνέτυχε Γεωμέτρῃ, καὶ ἐρῶν ἔχειν Γεωμετρίαν μαθεῖν, καὶ μαθὼν ταύτlω, καὶ τῶν λοιπῶν εὐρηφίσατο Ζητημάτων.

Leo Magiſter & Leo Peganius ab Allatio memorantur inter Melodos ſive ſacrorum Hymnorum auctores, qvibus Eccleſia Græca utitur. Etiam Leonis Sapientis Imp. qvod ſupra in ejus ſcriptis notare neglexi, προσόμοια ἰωθινὰ undecim leguntur in Octoecho. Leo Magiſter idem cum Leone Patricio de qvo mox.

Leo Mathematicus Byz. & alter *Medicus*, de qvo ſupra p. 358. 366.

Leo Metapontinus, Pythagoricus, Jamblicho memoratus. Hic videtur eſſe Leo cui Φυσικὸν ſuum λόγον inſcripſit Alcmæon Crotoniata. Laërt. VIII. 83. Idem forte etiam Leo, Neoclidis diſcipulus, qvem ςοιχεῖα Geometrica ſcripſiſſe teſtatur Proclus in Euclidem lib. 2. pag. 19.

Leonis Patricii & Caniclei præfecti compendioſam expoſitionem MS. Græcam in Exodum allegat Allatius de Eugaſtrimytho capite 20. & expoſitionem ſimilem in 1. librum Regum, capite 9. Exſtatqve integra hujusmodi expoſitio è Patribus & Theodorito potisſimum in Octateuchum & qvatuor Regum libros, nec non in Evangelia SS. Matthæi & Lucæ & in Epiſtolam S. Jacobi, MS. in Bibl. Vindobonenſi. Λέοντος Μαγίςρε, ἀνθυπάτε, Πατρικίε, ϗ Μυςικῆ ἐπιτομὴ &c. Lambec. V. pag. 61. & IV. pag. 147. ſeq. Vide & ſupra, Leo Magiſter.

Leo Peganius. Vide ſupra, Leo Magiſter.

Leo Pellæus, qvi de Diis ſcripſit. Arnobius IV. p. 147. *Et poſſumus quidem hoc in loco omnes iſtos nobis quos inducitis atque appellatis Deos, homines fuiſſe monſtrare, vel Agragantino Evhemero replicato, cujus libellos Ennius, clarum ut fieret cunctis, ſermonem in Italum tranſtulit: vel Nicagôra Cyprio, vel* Pellæo Leonte, *vel Cyrenenſi Theodoro, vel Hippone ac Diagora Meliis* &c. Idem hic Leo Pellæus cum Ægyptio de qvo ſupra. Dicitur autem Pellæus qvod in Macedonia verſatus cum Pellæo juvene, Alexandro Magno.

De *Leone Philoſophо* Byz. dictum ſupra pag. 366.

Leo, Platonis diſcipulus qvi cum Chione & Euxenone interfecit Clearchum Heracleæ tyrannum, ut narrat Memnon apud Photium Cod. 224. c. 1. Alius de qvo ſupra in Leo Byzantinus.

Leo

Leo cujus collectio præcipuarum prædictionum Vet. Test. de CHristo MS. in Bibl. Vindob. *Ἔρανος καὶ ἐκλογὴ ἐκ διαφόρων βίβλων καὶ προφητειῶν, φιλοπόνως ἐρανισθεῖσα παρ' ἐμοῦ τοῦ οὐδαμινοῦ Λέοντος, ὅσα περὶ Χριστοῦ γέγραπται.* Incipit: Ὅτι Θεὸς ὁ Χριστός. Ἱερεμίας. *Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν.* Lambec. IV. pag. 206.

LEO I. ab 8. Sept. A. 440. ad 30. Octob. A. 461. Episcopus *Romanus*, cognomento *Magnus*, non qvidem Græce scripsit, sed à me hoc loco non est prætermittendus, qvoniam nonnulla ejus Græce è Latino versa feruntur. *Epistolam dogmaticam ad Flavianum* CPol. Episcopum, hæresia Eutychetis oppositam, & lectam in Concilio Chalcedonensi, Græce & Latine edidit Jo. Leunclavius ex Jo. Sambuci Codice, Basil. 1578. 8. cum legatione Man. Comneni ad Armenios. Hinc Gerardus Vossius Tungrensis ad calcem operum Gregorii Thavmaturgi, Mogunt. 1604. 4. Prodiit deinde separatim cum Nic. Glaseri præfatione & Thavmaturgi doctrina de SS. Trinitate, Hamburg. 1614. 8. Idem Vossius præterea ex Sirleti Codice Græce & Latine adjunxit *Epistolam ad Leonem Thracem Imp.* contra hæreses Nestorii & Eutychetis, & *testimonia SS. Patrum de Mysterio incarnationis Domini*, à Leone Papa collecta. Cæterum omnium qvæ latine exstant Leonis operum duas præstantissimas editiones debemus V. C. Paschasio Qvesnello, qvanqvam * Indice expurgatorio proscriptas, Paris. 1675. 4. duobus Volum. & alteram Lugd. 1700. fol. De Leone ipso consulendi præter editores & qvi Pontificum vitas, atqve Annales Ecclesiæ condiderunt, Tillemontius Tomo XIV. memor. Eccles. Henschenius ad XI. April. T. 2. p. 14. seq. ne dicam de Lud. Maimburgii Historia pontificatus S. Leonis, qvæ Gallice prodiit Hagæ Comitis 1687. 12.

* Vignolius Marvillius Miscellan. Historico literar. T. 1. p. 75. seq. *Le S. Leon du Pere Quesnel a été mis à Rome dans l'indice des livres defendus, à cause de quelques observations qui ont blessé la delicatesse de cette Cour. Quand le P. Quesnel apprit cette nouvelle, il en écrit au Cardinal* François Barberin, *qui l'honoroit de son amitié, & s'en plaignit comme d'injustice, qu'on lui faisoit. Cette Eminence lui repondit en deux mots pour l'apaiser:* Ne vous fâchez pas, mon Pere, la censure de Rome ne gâte pas vôtre livre.

Leonis II. ab A. C. 682. 19. Octob. ad 684. 23. Maj. Episcopi *Romani*, *Epistola ad Constantinum* Pogonatum, Imp. Græce versa legitur in Actis Synodi VI. sive Trullanæ, actione 18. sive ultima, T. VI. Concilior. edit. Labbei. De hoc Leone videnda Acta Sanctor. Tomo V. ad diem XXVIII. Junii pag. 374. seq. uti de *Leone III. Papa* Tomo II. ad XII. Junii pag. 572. sq. Hujus Leonis III. (qvod annotare omisit Clarissimus Caveus) Epistolas decem ad Carolum Magnum (latine illas qvidem ut cætera ejus non Græce exaratas) primus è MS. Codice Helmstadiensis Academiæ edidit notisq; illustravit Hermannus Conringius, Helmst. 1647. 4.

Leo Scholasticus Byzantinus cujus librum de divinis & reprobis exstare in Italia scripsit Gesnerus.

LEo *Siculus*, *Grammaticus*, cujus *laudationem in Nectarium Patriarcham* CPol. (cui Jo. Chrysostomus successit) laudat Allatius libro contra Hottingerum pag. 174.

LEO Styppiota Patriarcha CPol. cujus mortem commemorat Nicetas pag. 58. in Manuele Comneno, qvi imperare cœpit A C. 1143. Hic est Patriarcha Στυπῆ, cujus ψήφισμα de nuptiis non prohitis cum ea qvæ fratris uxor fuit, memoratur in Enimundi Bonefidii jure Orientali l. 2. pag. 59. & in jure GræcoRom. Leunclavii lib. 3. p. 217.

Atqve de Leonibus hactenus. Nunc scriptores Historiæ Byzantinæ recensere perseqvamur.

JOANNES SCYLITZES, patria Thracesius * sive ex Asia minore, varias in aula CPolitana dignitates obiit, ut Protovestiarii, inde Magni Drungarii Vigiliæ, sive præfecti Excubiarum, ac deniq; Curopalatæ: clarusqve adhuc circa A.C. 1081. in qvo desinit posterior pars ejus Historiæ.

1. Sunt qvi eum ajunt *Synopsin Historicam* scripsisse *ab Orbe condito usque ad initium Alexii Comneni*, ita enim Nesselius parte V. p. 64. testatus eam MS esse in Bibl. Vindobonensi. Sed Lambecius II. p. 580. de eodem loqvens Codice, docet qvidem ante Scylitzæ Historia

* Constantinus Porphyrog. lib. 1. de thematibus sive provinciis Imperii CPol. cap. 3. *τὸ δὲ νῦν καλούμενον Θρακησίων Θέμα πάλαι μὲν καὶ κατ' ἀρχὰς Ἀσία μικρὰ ὀνομάζετο, καὶ ὁ ταύτης ἀνθύπατος Ἀσιάρχης ἐλέγετο.* Meminit idem Constantinus alibi, & in Basilii Imp. vita c. 15. 16. Anna Comnena p. 429. Cinnambs lib. 2. Hist p. 40. edit. Tollii.

ria præfixam esse æqve antiqva manu in septem foliis membranaceis exaratam Syllogen Chronologicam à creatione Mundi usqve ad initium Imperii Alexii Comneni (cujus adminiculo Chronographia S. Nicephori Patriarchæ CPol. * & antiqva ejusdem latina versio qvæ exstat in Anastasii Bibliothecarii Hist. Ecclesiastica, multis locis emendari possint & suppleri) sed Joannem Scylitzem esse auctorem ejus Sylloges neutiqvam tradit, qvin potius innuit illam esse Nicephori Patriarchæ, à Scylitza forte continuatam.

2. Protovestiarius cum adhuc esset Scylitzes, scripsit *Compendium Historiarum, quod incipiens à Nicephori Imperatoris à Genicis* (hoc est qvi è generali Logotheta Imperator factus est) *obitu* sive ab A. C. 811. *ad initium Imperii Isaaci Comneni* A. C. 1057. ** Hanc priorem Scylitzæ ἔκδοσιν vidit legitqve & maximam partem in suum Compendium Historiarum retulit atqve in eodem tempore nimirum A. C. 1057. desiit æqvalis ejus Georgius Cedrenus, † plagiariis tamen ideo non anumerandus, qvia in limine operis inter scriptores qvos secutus est, diserte Joannem Thracesium, Protovestiarium nominat. Hæc prima ἔκδοσις Græce nondum vidit lucem, sed exstat latine ex versione *Jo. Baptistæ Gabii*, Venet. 1570. fol. (In Cavei Hist. literaria male excusum 1670.) apud Nicolinum. Rarius obvia est hæc editio, inscribiturqve hoc titulo: *Joannis Curopalatæ Scillizzæ Historiarum Compendium, quod incipiens à Nicephori Imp. à Genicis obitu ad Imperium Isaaci Comneni pertinet.* Ille vero Gabius nescio qvare Jo. Baptista Gautorejus dicitur in Actis Eruditorum Lipsiensibus A. 1699. p. 160.

3. Ab eo tempore, & cum Cedrenus opus suum jam vulgasset, ac Scylitzes interim auctus esset Magni Drungarii Vigiliarum & Curopalatæ dignitate, Historiam suam iterato edidit, atqve *ad Alexii Comneni initia* h. e. ad A. C. 1081. continuavit. Hæc secun-

Ccc 2 da

* Speciminis loco ibi Lambecius ex illo codice emendatam exhibet Genealogiam Valentiniani Magni.

** Non 1067. ut bis legitur excusum apud Hanckium pag. 490. & 491. de scriptoribus Hist. Byz.

† Fabrottus præf. ad Scylitzen & Henschenius in Commentario de Theodora Imperatrice n. 90. & 97. in Actis Sanctor. ad XI. Febr. Scylitzen è Cedreno sua mutuatum contendunt. Casaubonus uter horum alterum exscripserit, dubius hæsit. Sed libenter assentior Allatio, Lambecio, Vossio, Jac. Thomasio, Hanckio, Caveo, aliisqve viris doctis, qvi Cedrenum non dubitant ex Scylitze profecisse. Qvod etiam certum est omnino, siqvidem Jo. Thracesius Cedreno laudatus nullus alius est à Joanne Scylitze.

da editio tum in aliis Bibliothecis Galliæ & Italiæ, tum in Bibl. Cæsarea Vindobonensi occurrit manu exarata hoc titulo: *Ἰωάννου Κουροπαλάτου καὶ γεγονότος Δρουγγαρίου τῆς βίγλης τοῦ Σκυλίτζου ἐπιτομὴ ἱστοριῶν, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς τελευτῆς Νικηφόρου βασιλέως τοῦ ἀπὸ Γενικῶν, καὶ τελευτῶσα εἰς τὴν ἀναγόρευσιν Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ.* Hujus secundæ editionis sola pars posterior, ab initio Isaacii Comneni sive ab illis temporibus, in qvibus Cedrenus & prior Scylitzæ editio desierat, vulgata est ad Cedreni calcem ab *Carolo Annibale Fabrotto* Græce & Latine cum versione *Jo. Baptistæ Gabii* hinc inde emendata & *Jac. Goari* notis, Paris. 1647. fol. Hanc posteriorem partem respicit Joannes Zonaras ubi de rebus Isaaci Comneni agens Thracesium laudat lib. XVIII. Annalium cap. 18. Præmisit Scylitzes Historiæ suæ præfationem qvam à Fabrotto adjungi fuisset operæ pretium, & qvam propediem edendam exspectamus à Clariss. Montfaucono in Notitia librorum MSS Bibl. Segvierianæ sive Coislinianæ. In illa præfatione Scylitzes laudat scriptores †† qvos ante se ait in Historia Byz. explicanda desudasse. Τὴν ἐπιτομὴν τῆς

†† Ut lector conferre cum hoc loco possit Catalogum similem scriptorum qvos ante se in simili argumento versatos profitetur Cedrenus, verba ejus adscribam, præcipue cum insigne Joannis Thracesii sive Scylitzæ nostri elogium complectantur. Πολλοὶ τῶν πρὸ ἡμῶν φιλοθέων ἀνδρῶν καὶ φιλιστόρων τὴν ἐπιτομὴν τῆς ἱστορίας ἐπραγματεύσαντο &c. *Multi ante nos religiosi atque cognitionis rerum gestarum studiosi viri in compendium historias contrahere aggressi sunt. Nam &* Georgius Monachus idemqve Syncellus *ab initio Mundi usque ad Maximianum & Maximinum Tyrannos rem perduxit, & quo is loco desiit, inde principium sumens* Theophanes Confessor, *obitu Nicephori qui de generali Logotheta Imperator fuit factus, Historiam suam finiit. Post hunc etiam alii idem opus in manus sumserunt, ut* Siculus *ille & honoratissimus* Psellus, *ac præter hos alii. Ceterum isti accuratam atque exactam temporum rationem non tenuerunt, neque aliud præstitere, quam quod nuda Regum enumeratione exposita quis cui in Imperio successisset docuerunt. Nam* Theodorus Daphnopates, Nicetas Paphlago, *ac reliqui Byzantii, tum* Nicephorus Diaconus Phryx, Leo è Caria, Theodorus Sida *oriundus alterque* Theodorus Sebastenus, Demetrius *item* Cyzicenus *ac* Joannes Monachus: *horum quivis peculiari sibi proposito argumento (verbi gratia laudationem alius Imperatoris, alius Patriarchæ vituperationem, alius amici prædicationem) procul à nominatorum virorum sententia aberrarunt, ipsique inter se dissenserunt.* Ὁ δὲ Πρωτοβεστιάριος Ἰωάννης ὁ Θρακήσιος τὸ ἐπώνυμον, συντομωτέραν ἐνδιδόναι κατάληψιν τῶν ἐν διαφόροις συμβεβηκότων καιροῖς, τὰς τῶν ἄνωθεν λεχθέντων συγγραφέων ἱστορίας ἀναλεξάμενος, καὶ ἐγκατάσκευον ποιησάμενος τὴν γραφὴν, ἀπὸ τοῦ τέλους ἤρξατο τοῦ ἀπὸ γενικῶν Νικηφόρου, καὶ τὰ ἐμπαθῶς ἢ καὶ πρὸς χάριν λεχθέντα ἀποδιεπόμπησε, γυμνήν τε τὴν ἱστορίαν παραδέδωκεν. ἡμεῖς

τῆς ἱστορίας ἄριστα μετὰ τοὺς παλαιοὺς ἐπραγματεύσαντο &c. *Historiam per compendium post veteres illos quam optime tradiderunt* Georgius (Syncellus) *ab orbe condito facto initio in tyrannos Maximianum ejusque filium Maximinum desiit.* Theophanes *vero illius fine sibi proprio instituto principio reliquisque temporibus breviter descriptis, cum ad Nicephori Imperatoris* (τοῦ ἀπὸ Γενικῶν, cui Michaël Rancabes A. 811. successit) *obitum pervenisset, ibi suæ finem imposuit narrationi. Deinde vero qui tali se studio dediderit, inventus est nemo. Aggressi quidem certe sunt aliqui munus hoc, ut* Siculus Magister, *& nostra ætate Philosophorum Princeps & amplissimus vir* Psellus, *& item alii, qui languidius in opere versati, & ab accurata rerum serie exciderunt. Nam* Daphnopates Theodorus, Nicetas Paphlago, Josephus Genesius, *&* Manuel Byzantius, Nicephorus Diaconus Phryx, Asianus Leo, Theodorus *qui fuit* Sides præses, *ejusque* Nepos, *atque ejusdem cognominis illius Ecclesiæ quæ est in Sebaste præfectus, & una cum his* Demetrius Cyzici *&* Joannes Monachus Lydus, *proprio sibi quisque proposito argumento - - longe ab illorum quos diximus mente aberrarunt.* Hæc præfatio legitur latine in versione Gabii, Venetiis excusa, de qva jam dixi. Laudatur Scylitzæ Historia sæpius à Mich. Glyca ut supra pag 217. notavi, nec non à Theodoro Balsamone ad Concil. VI. in Trullo habitum can. 62. qvi χρονικὴν ἱστορίαν appellat, & à Manuale Calcea libro IV. contra Græcos T. XXVI. Bibl. Patrum edit. Lugd. p. 446. & 450. Hic est de qvo in Gesneri Bibl. *Joannes Scylax Constantinopolitanus, scripsit de Imperatoribus CPolitanis. Raph. Valaterranus. Citatur etiam in scholiis Cuspiniani.*

4. In Jure GræcoRomano Leunclavii Francof. 1596. fol. libro II. pag. 132. seq. exstat hujus Joannis Scylitzæ *notoria & consultatio de sponsalibus discidendis, ad Imp. Alexium Comnenum:* ὑπόμνησις τοῦ Κουροπαλάτου

ἡμεῖς δὲ τὰς τούτων ἐπελθόντες βίβλους τὰ εἰκότα συνελέξαμεν, προσθέντες καὶ ὅσα ἀγράφως ἐκ παλαιῶν ἀνδρῶν ἐδιδάχθημεν. *Jam* Joannes Protovestiarius *cognomento* Thracesius *compendiosiorem eorum quæ diversis evenerunt temporibus notitiam tradere conatus, supra commemoratorum scriptorum historiis accurate perlectis indeque in suos commentarios quæ ad rem facerent collatis, ab exitu Nicephori qui de generali Logotheta Imperator factus est, initium cepit, repudiatisque quæ ex animi commotione aut in gratiam alicujus scripta fuerunt, nudam historiam tradidit. Nos autem evolutis horum libris, indeque iis quæ ad rem faciebant collectis, adjectis etiam quæ cum non essent scripta, ab antiquis hominibus tradita didiceramus* &c.

λάτου καὶ μεγάλου Δρουγγαρίου τῆς Βίγλης Ἰωάννου τοῦ Θρακησίου μετὰ τὴν περὶ μνηστείας νεαρὰν γενομένην πρὸς τὸν αὐτὸν βασιλέα Κύριον Ἀλέξιον, περί τινος ἀμφιβολίας ἐπὶ ταύτῃ ἀναφυείσης.

IX. ANNA COMNENA Porphyrogenita & Cæsarissa, soror Joannis Comneni, * Alexii Comneni Imperatoris & Irenes primogenita filia, nata A. C. 1083. atqve extincto ante nuptias qvi ipsi desponsatus fuerat Constantino Duca, uxor NICEPHORI BRYENNII Cæsaris A. C. 1137. defuncti de cujus libris qvatuor commentariorum de rebus Byz. supra p. 343. dicere me memini. Aviæ suæ Annæ Dalassenæ sapientiam & eloqventiam prædicat lib. III. p. 86. ipsa utroqve illo nomine celebranda merito, & laudata à Jo. Zonara lib. XVIII. c. 26. Annal. p. 305. qvi etiam γλῶσσαν ἀκριβῶς Ἀττικίζουσαν *linguam exquisite Atticissantem* ei tribuit. De eadem Nicetas in Joanne Comneno cap. 3. ἥτις τῆς τῶν ἐπιστημῶν πασῶν ἐπόχου φιλοσοφίας ἐδείκνυτο μέλημα, καὶ πρὸς πᾶσαν ἐρρύθμιστο μάθησιν *quæ omnium disciplinarum parenti Philosophiæ dedita & omnibus artibus erudita erat.* Hinc & locum illi qvem debebat inter mulieres Philosophas libenter dedit Ægidius Menagius, † alii hanc licet fœminam non dubitant ** præferre viris tantum non omnibus, qvorum stylo Historiam Byz. conscriptam habemus. Exstat ejus *acri profecto supra sexum judicio ac singulari elegantia conscriptum* †† opus *Alexiados*, sive de rebus Alexii Comneni Parentis

* Hic Joannes post Alexium Patrem præfuit Imperio, qvod Alexius cogitaverat Nicephoro genero & filiæ Annæ tradere. Sed Nicephorus Annæ maritus placido & qvieto Vir ingenio, noluit facere qvod alius cupidine regnandi inflammatus fecisset, & Anna vehementer optasset qvidem adeo, ut multum expostularet etiam cum Natura, qvod se fœminam, Nicephorum virum creasset. Vide Nicetam lib. 1. pag. 8. † In Historia Mulierum Philosopharum pag. 59.

** Vigneul Marville, Melanges d'Hist. & de litterature T. 3. p. 56. *l' Histoire Byzantine à son defaut, & un defaut tres incommode au lecteur, lequel consiste en ce, que plus de la moitié des Auteurs de ce vaste recueil ne meritent pas d'être lûs, excepté en quelques endroits assez rares, ou ils ne se copient pas les uns les autres.* Procope *est presque le seul de ces Historiens qui ait de la dignité, & qui se soit formé sur les anciens, qu'il a judicieusement pris pour modéles. L'Alexiade d'* Anne Comnene *à son merite particulier. C'est une Histoire polie, & qui va de pair avec l'Histoire d' Alexandre le Grand écrite par Quinte Curce.*

†† Cangius præf. ad Cinnamum. Confer Hanckium de scriptoribus Hist. Byz. lib. 1. cap. 29. qvi inter alia notat Jo. Micrælium, virum cætera eruditum & de Historia sacra atqve externa meritissimum, cui ex Bodini verbis male intellectis, viri & scriptoris nomen fuit *Annas Alexias*, præf. ad syntagma Hist. §. 44.

tis ſui, *libri* (non XX. ut numerat Bodinus cap. 10. de methodo Hiſtor. ſed) *XV.* abſoluti Manuele Comneno imperitante circa A. C. 1148. annum ætatis 65. ut conſtat ex lib. XIV. p. 447. ſeq. ubi teſtatur ſe uſam commentariis virorum fide digniſſimorum, qvi Patris olim ſecuti militiam, poſtea Monaſticam vitam ſunt amplexi, neqve tamen ex iis ſolis, qvæ referret hauſiſſe, ſed diligenter cum iis qvæ ipſa videndo & audiendo compererat, contuliſſe. Libris primo & ſecundo de rebus ante Imperium ab A. C. 1069. ab Alexio geſtis, libro tertio ad decimum qvintum ab initio ejus imperii A. 1081. ad obitum usqve 18. Cal. Sept. A. 1118. differit, in illo enim Hiſtoriam finiiſſe, verſiculi qvoqve Græci adſcripti docent:

Λῆξεν ὅπου βιότοιο Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός,
Ἔνθα καλὴ θυγάτηρ λῆξεν Ἀλεξιάδος.

Finit ubi vitam Comnenus Alexius, illic
Nata quoque illuſtris finit Alexiadem.

Libros octo primores *Græce*, lacunoſos admodum ex Codice Auguſtano vulgavit cum notis ſuis *David Hæſchelius*, Auguſtæ Vindel. 1610. 4. Totum vero opus, omnes nimirum qvindecim libros è MS. Vaticano, & Barberino qvem Holſtenius cum Mediceo contulerat, Græce deſcripſit *Petrus Poſſinus* S. I. & cum verſione ſua & gloſſario, Hœſcheliiqve notis vulgavit Pariſ. 1651. fol. Hinc Poſſinus præfat. ad Nicephorum Bryennium A. 1661. editum refert inſpiciendum ſibi poſt editam Alexiadem datum Codicem librorum Comnenæ, qvem à Jac. Cujacio qvondam acceperat Petrus Faber Sanjorianus, non paucis locis diverſum ab eo exemplari ex qvo editionem ſuam curavit, ut non modo lacunas ſupplere omnes, ſed & diverſas lectiones facile bis mille in ora libri ſui notare potuerit. Hujus Codicis non potuiſſe compotem fieri Toloſæ cum Alexiadem ad prælum concinnaret, qveritur in præfat. ad Annam Comnenam, ubi & notas promittit & Comnenæ vitam è veteribus collectam manumentis, & notas in Alexiadem, & *panegyricum Alexii* coram à *Theophylacto* dictum, Alexiadis elegans compendium. *Subjicietur*, inqvit, *Abacus Chronologicus, & iidem libri quindecim partim univerſi recenſebuntur ope Codicis Optimi, cujus recentiſſime nobis inopinata oſtentata ſpes eſt* (Cujaciani nimirum) *partim in locis obſcurioribus collatione aliorum ſcriptorum illuſtrabitur.* Illæ Poſſini notæ &

& lucubrationes nunqvam viderunt lucem, uti nec *Jo. Frid. Gronovii* doctissimi Viri, qvi A. 1643. ad Georgium Richterum * scripsit se Alexiadem Annæ Comnenæ doctissimæ & Atticissantis Principis nactum esse triplo auctiorem qvam Hœschelius edidit: & ex cujus lucubrationibus MSS. Jacobus Gronovius filius præf. ad Parentis opus de sestertiis, pro solita humanitate & elegantia sua scribit *se cum ægritudine observasse multis in locis satis absurde tractatam à Possino.* Vossius qvoqve lib. de Philologia cap. 2. §. 3. cum dixisset Annam Comnenam libris qvindecim de gestis Alexii Comneni patris sui, doctrinam & facundiam suam pariter comprobasse, addit: *atque hoc magis patebit, ubi integrum opus ediderit Joh. Fridericus Gronovius.* Cæterum bene est qvod exstant eruditæ in Alexiadem notæ Historicæ & Philologicæ *Caroli du Fresne* sive *Cangii*, licet nullo MSto Codice, ad qvem textum castigaret, usi, qvæ prodierunt ad Joannis Cinnami calcem Paris. 1670. fol. Possini editioni præmissum breve Annæ Comnenæ elogium ex Lud. Jacobi à S. Carolo Bibliotheca illustrium fœminarum qvæ scriptis claruerunt. *Jac. Gretseri* refutatio alogiarum Annæ Comnenæ contra Gregorium VII. Papam, prodiere Ingolstad. 1611. 4.

ALEXII COMNENI versus politicos ad ἀνεψιὸν suum *Alexium Spaneam* MStos memorat Labbeus in Bibl. nova MSS. pag. 132. hinc constat de tempore qvo Alexius Spanea vixit, qvem inter scriptores dubiæ ætatis refert Clariss. Caveus, διδασκαλίαν ejus παραινετικὴν Venetiis à Christophoro Zanetto, sine anni notatione editam memorans.

Alexii Comneni *Novella de electione Episcoporum* Græce è MS. Bibl. Regis Christianissimi, cum Cotelerii versione prodiit in ejus Tomo II. monumentor. Ecclesiæ Græcæ p. 178 - 199. Paris. 1681. 4. *Novum Rationarium Imperii*, in Tomo qvarto eorundem monumentorum sive in Analectis Græcis post Cotelerii obitum per Monachos Benedictionos editis ibid. 1692. 4. pag. 367 - 392. *Aurea Bulla* † *de donandis & rebus sacris* non temere contrectandis nec in alios usus vertendis

* Vide Epistolas Georgii Richteri p. 241.

† Ejusdem argumenti auream bullam à Manuele Comneno promulgatam memorat Jo. Cinnamus lib. 6. p. 161. qvam Cangius in notis pag. 486. monet editam Anno ejus imperii XV, CHristi 1158.

tendis legitur Latine in Bibliothecis Patrum edit. Parisſ. 1575. T. V. & 1589. & 1654. T. 3. & Colon. 1622. T. XV. & Lugd. T. XIX. pag. 957. & apud Baronium ad A. C. 1082. n. 10. ſq. Græce vero & Latine in Jure Græco-Romano lib. 2. pag. 124. ubi & aliæ conſtitutiones occurrunt Alexii Comneni qvidem pag. 123-147. ISAACII COMNENI pag. 120. JOANNIS COMNENI pag. 147. MANUELIS COMNENI p. 149-167. ALEXII COMNENI Secundi pag. 167.

De *Iſaacii Comneni* ſcholiis in Homerum, characteribus Ducum Trojan. & paralipomenis Homericis dixi lib. 2. cap. 7. §. 9. & lib. 4. cap. 30. pag. 413.

Manuelis Comneni Legatio miſſa A. C. 1170. *ad Norſeſin* * *Catholicum ſive Generalem Epiſcopum Armeniorum* ab Eutychis ſecta ad Synodi Chalcedonenſis doctrinam (qvæ res ſucceſſu etiam non caruit) reducendum, expoſita à legato *Theoriano*, in διαλέξει ſive Colloqvio qvod de religione cum Catholico illo habuit, qvodqve primus Græce ex *Jo. Sambuci* Codice deſcripſit & cum latina verſione ſua edidit *Jo. Leunclavius*. Baſil. 1578. 8. adjunctis Leonis M. Epiſtola ad Flavianum, Damaſceno contra Manichæos & Leontii ac Conſtantini Harmenopuli de ſectis, ejusdemqve Harmenopuli & Auguſtini atqve Hilarii fidei confeſſione Græce & Latine. Recuſum poſtea hoc Theoriani colloqvium latine in Bibl. Patrum edit. Lugd. T. XXII. pag. 796. Græce vero & latine in Auctario Bibl. Patrum curante Frontone Ducæo Pariſ. 1624. T. 1. pag. 439.

ANDRONICI COMNENI, qvi ab menſe Novembri A. 1183. ad Septembrem A. 1185. CPoli imperitavit, ** Iſaaci Comneni Filius, Alexii nepos, διάλεξις κατὰ τῶν Ἰουδαίων, *Dialogus contra Judæos*, latine è Codice Sirleti verſus à *Jo. Livinejo*, diſtributusqve in capita LXIV. & à Petro Stevartio (cui Andreas Schottus eum transmiſit) in tomo ſingulari Antiqvæ Lectionis vulgatus Ingolſtad. 1616. 4.

* Theorianus in legatione: καὶ χαιρετίσαντες τὸν Καθολικὸν τὸν Ἀρμενίων κύριν Νορσέσιν. Hic Caveo neſcio qva ratione *Nauſeſis* appellatur, Allatio pag. 668. de conſenſu utriusqve Eccleſiæ, *Noſeſſes*. Neſcio idemne Theorianus Philoſophus, cujus Epiſtolam ad ſacerdotes montana loca incolentes de jejunio Sabbati, Divina communione, conjugio Sacerdotum & non radenda barba allegat Allatius lib. de purgatorio pag. 690. 822.

** Vide Comnenorum tabulam Genealogicam in Cangii familiis Byz. pag. 169. ſeq. (de Anna Comnena pag. 176.) & ad Cinnamum pag. 180. ſeq. & apud Lambecium lib. V. pag. 170.

atqve inde in Bibliotheca Patrum T. XIV. edit. Colon. 1618. & T. XXVI. edit. Lugd. pag. 39. Græce MS. in Bibl. Vindob. ut testatur Lambecius lib. V. pag. 169 seq. ubi refellit Sirletum qvi hunc Dialogum putavit non ab ipso Andronico scriptum, sed jussu ejus compositum ab Euthymio Zigabeno. Sane in versibus Græcis Codici MS. præmissis diserte legas opus scriptum ab Andronico, & Nicetæ Choniatæ testimonio constat Andronicum fuisse γραμμάτων ἔμπειρον, καὶ ἀνὰ στόμα φέροντα ἀεὶ τοῦ Πνευματοφρήτορος Παύλου τὰ Ἐπιστόλια. Porro Livineji argumentum qvo dialogum hunc A. C. 1327. scriptum disputat, & qvo moti fuerunt viri docti ut Andronicum Palæologum ejus crederent esse auctorem, facile refellitur. Ait nempe Livinejus scriptorem annos Judaicæ captivitatis computare 1255. qvibus si addas 72. à CHristo nato ad Titi triumphum, fiunt 1327. Sed Andronicus c. 41. Judaicam captivitatem non numerat ab excisis per Titum Hierosolymis, sed ab captis à Pompejo, & ab Aristobulo in triumphum ducto, ut patet ex capite 39. *Nam regnante Aristobulo Judæorum Principe Romani & sacram Urbem corrupere, & Israëlitarum Gentem una cum Principe Aristobulo & liberis, mancipio cepere. Ex quo tempore Vaticinium omne & regnum atque Pontificium pessum iit, Herode extraneo Israëlitis ab Romano Rege imposito, & augusta veste amicto.*

INDEX Scriptorum & aliorum quorundam in Alexiade Annæ Comnenæ memoratorum.

ad paginas editionis Parisiensis.

Bogo-

IX. JOANNES CINNAMUS a) (ita enim rectius qvam à Labbeo *Sinnamus* scribitur) Grammaticus βασιλικὸς, hoc est nota-

a) Cinnamum vocat Codex Vaticanus, & Nicetas Choniátes Κίναμον Ἰωάννην in Andronico Comneno lib. 2. cap. 5. ubi refert in Imperatoris hujus præsentia qvædam cum dixisse de verbis CHristi Joh. XIV. 28. *Pater major me est*, qvæ Andronicus ægerrime tulit. Aliis porro Cinnamis qvos Cangius & Hanckius commemorant, ut sunt 1) Cinnamus tonsor apud Martial. VII. 63. idem ut volunt de qvo Juvenal. I. 24.

Patricios omnes opibus quum provocet unus,
Quo tondente gravis juveni mihi barba sonabat.

2) Cinnamus de qvo inscriptio vetus apud Gruterum p. DCIX. 9. RELIQVIÆ CINNAMI, TI. CÆSARIS AUG. FAUSTIANI. 3) Cinnamus, Imperialis Spatharius & Judex Juvenaciæ, pater Pandonis Clerici, cujus mentio in diplomate Joannis

notarius b) in aula CPolitana scripsit post Manuelem Comnenum A. C. 1180. extinctum c) Ἐπιτομὴν τῶν κατορθωμάτων τῷ μακαρίτῃ βασιλεῖ καὶ Πορφυρογεννήτῳ Κυρίῳ Ἰωάννῃ τῷ Κομνηνῷ *compendium de rebus gestis Joannis Comneni* (qvi ab A. C. 1118. ad 1143. imperitavit) *libro I.* Deinde ἀφήγησιν τῶν πραχθέντων τῷ ἀοιδίμῳ υἱῷ αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ καὶ Πορφυρογεννήτῳ Κυρίῳ Μανουὴλ τῷ Κομνηνῷ, *uberiorem enarrationem de imperio & rebus gestis, quibus auctor ipse magnam partem interfuit* d) *Manuelis Comneni, Joannis F. libro II. III. IV. V. & VI.* Tot enim in Codice Vaticano qvi

nis Archiepiscopi Barensis circa A. C. 851. apud Ferdinandum Ughellum in Italia sacra, in Episcopis Juvenacensibus. 4) Cinnamus sacrarum largitionum Comes de qvo Jo. Cantacuzenus III. 36. Hist. 5) Cinnamus Mysticus, ex principibus aulæ, & Isaaci Panhypersebasti Collega, de qvo idem III. 89. 95. & 97. Mich. Psellus apud Allatium de Simeonibus pag. 150.

Τοῖς ἐν πνεῦσι καὶ συνεκσιωμένοις,
Συγκλητικοῖς, ἄρχουσι τῆς Ἐκκλησίας,
Βάρδαις, Προκοπίοις τε Κιννάμοις πλέον &c.

His inqvam Cinnamis plures alii addi possunt ex Gruteriano Inscriptionum opere: nec non Leo Cinnamus Calligraphus A. C. 1276. de qvo Combefisius ad scriptores post Theophanem pag. 301. Montfauconus in Palæographia Græca pag. 65. 66. & Boivinus ad Gregoram pag. 804. De eodem Petrus de Marca in diss. de decreto Papæ Vigilii pro confirmatione qvintæ Synodi § 1. ubi male vocatur Leo Cinnomus, in editione certe Francofurtensi, qvæ mihi jam ad manus. *Cinnamorum*, inqvit Allatius, *familia ad hæc usque tempora, non contemnenda in Græcia agnoscitur, Sinnamorum nulla est: quæ etiamsi esset, cum illa Historia Cinnamum præferat auctorem, frustra operam ludunt qui aliter proferunt, posterioris exscriptoris incuria decepti.*

b) Vide Hanckium lib. 1. de scriptoribus Hist. Byz. cap. 30. Cangium præf. ad Cinnamum, atqve in utroqve glossario, voce Grammaticus. Ita hoc vocabulum etiam accipiendum supra in Leone Grammatico.

c) Hoc Cinnamus ipse perspicue innuit, qvi lib. 1. cap. 1. testatur se scripturum res gestas à duobus Imperatoribus, *quorum alter* (Jo. Comnenus) *nobis necdum natis decesserat, alter* (Manuel Comnenus) *nostra ætate & floruit & extinctus est, filio* (Alexio) *adhuc impubere, imperii herede relicto.* ὧν ὁ μὲν ἔφθη πρὸ τῆς εἰς τὸν βίον ἡμῶν προόδου τὸ ζῆν ἀπολιπών. ἅτερος δὲ ἤκμασέ τε ἐφ' ἡμῶν, καὶ ἀπῄει τοῦ βίου τὴν βασίλειαν ἀνήβῳ λιπὼν τῷ παιδί.

d) Eodem loco Cinamus refert se vixdum adolescentem Manueli Comneno operam suam addixisse, & susceptis ab eo plurimis in utramqve continentem (occidentem & orientem) expeditionibus præsentem adfuisse. Τὰ μὲν τοῦ Μανουὴλ οὐκ οἶδα εἴ τις ἐμοῦ κάλλιον ἐξισορῆσαι ἔχει. Ἐπεὶ καὶ οὔπω μειρακίῳ γε ὄντι μοι πλείστας συνεκδεδημηκέναι οἱ τῶν εἰς ἤπειρον ἑκατέραν συνέβαινεν ἐκστρατειῶν.

tempore captæ à Turcis CPoleos scriptus est, & in editione Parisiensi numerantur, qvanqvam Tollius in sua editione ex tribus posterioribus libris unum, tres priores mole etiam excedentem fecit. Liber qvintus incipit pag. 207. edit. Tollii à verbis ὀλίγῳ δ' ὕστερον. Liber sextus pag. 207. à verbis ἤδη δ' καὶ Ἰωάννης ὁ Δούκας. Hic sextus sive postremus extrema parte mancus est, nec constat septimum tantum cujus initium in MS. legi Allatius testatur, an plures etiam libros Cinnamus adjunxerit, Historiamqve, ut est perqvam simile veri, ad obitum usqve Manuelis Comneni, hoc est ad A. 1180. perduxerit, qvæ enim exstat ejus Historia, desinit in apparatu ad obsidendam Iconium A. C. 1176.

Post Alexiadem voluit Cinnamo qvoqve edendo operam suam addicere *Petrus Possinus*, ut ex Simonis Wagnereccii literis 1648. 29. Maji datis apud Allatium pag. 139. de Simeonibus didici. *Cinnami*, inqvit, *editionem Possinus noster nunc adornat.* Sed & *Allatius* ipse libro de Psellis A. 1634. edito pag. 24. scripserat *in Cinnamo vertendo illustrandoque diu sese exercere.* Nec Possini tamen nec Allatii editio prodiit, licet Cinnamum curante Possino editum tradat Kœnigius in Bibl. Sed primus *Cornelius Tollius*, qvam præfatione ad Palæphatum A. 1649. de Cinnamo vulgando dederat fidem exsolvit, illumqve scriptorem ex apographo *Is. Vossii*, qvi ex Codice Vaticano * descripserat, Tollioq; ut ederet donaverat, Græce cum versione sua notisqve vulgavit Trajecti ad Rhenum 1652. 4. Postea *Carolus du Fresne* Tollii editionem recensuit, opus non in qvatuor, sed ex MS. Codicis fide (qvem tamen ipse non videtur inspexisse, neqve in Græcis ad illum castigandis operam posuisse) in sex libros digessit, libros capitibus distinxit, Tollii versionem pluribus in locis castigavit, notisqve ejus omissis qvod nihil fere ad Historiæ Cinnamicæ illustrationem aut locorum difficilium emendationem contineant, novas ipse Historicas & Philologicas adjunxit, & cum notis suis ad Nicephorum Bryennium & Alexiadem, & cum Pauli Silentiarii descriptione templi S. Sophiæ Græce & Latine edidit è typographia Regia Paris. 1670. fol.

Dictio hujus scriptoris ab omnibus celebratur pura ac tersa, & Xenophontis, qvem initio operis laudat, æmula. Meritoqve Reinesius in Epistolis ad Bosium pag. 119. ait eum se probare *non tantum ob stylum qui gravis, purus, tersus, & seculi quo vixit auctor, plane insolens, sed & ob res: tangit enim subinde gesta Imperatorum Occidentis, quæ apud Historicos*

* Meminit Vossius pater lib. IV. de Historicis Græcis pag. 492.

ricos ejus temporis sive Italos sive Germanos frustra quaras. Loca qvædam in illo scriptore illustrat pag. 126. sq. ubi addit optime fecisse Tollium, si Chronologiam suo scriptori addidisset & Genealogiam illustrium Personarum, qvarum facit mentitionem. Prius illud etiam in Parisiensi editione desideratur, etsi illud jam si qvis aggredi velit, facile illud qveat perficere ex præclarissimi Cangii observatis. Scriptores nullos allegat Cinnamus nisi Procopium lib. V. pag. 127. (edit. Tollii 237.) videturqve illum præ cæteris imitatus, non modo dictione sed etiam sententiis, in qvibus est qvod Divinæ providentiæ, qvam stolidi mortales fortunam appellant, omnia non uno in loco * tribuit, & qvod lib. VI. p. 150. (edit. Tollii 278.) ubi controversiam Theologicam à *Demetrio* Lampeno motam enarraverat, subjungit sibi semper ita visum, naturam DEI ** curiosius inqvirere nefas utiqve esse mortali. Ἐγὼ δὲ ἐκεῖνο περὶ τῶν τοιούτων ἀεὶ φρονῶν διατετέλεκα, ὅτι δὴ φύσιν Θεοῦ πολυπραγμονεῖν ἀνθρώπῳ ὄντι οὐκ ὂν ἀνέγκλητον. Ad ea qvæ de Monacho *Niphone* Bogomilo narrat lib. 2. pag. 36. seq. conferendus Allatius de consensu utriusqve Ecclesiæ pag. 669 seq. qvi pag. 683. sq. exhibet etiam sententiam de Patriarcha CPolitano Cosma deposito A C. 1144, qvod cum Niphone faceret.

Manuelis Comneni Imp. ἀγχίνοιαν singularem, qva abstrusissimas controversias & ex Aristotele proposita argumenta promte dissolverit, & difficilima S Scripturæ explanarit, laudibus effert lib. VI. pag. 148. & pag. 169. 170. ubi & τον Σιλέντιον ejus λόγον celebrat, hoc est Orationem sacri argumenti, cum silentio in consessu Optimatum auscultatam, de qva plura Cangius in notis & in utroqve glossario. Nicetas de eodem Manuele lib. VII. cap. 5. καὶ ὁ βασιλεὺς τοιγαροῦν οὗτος εὐγλωττίαν εὐτυχηκὼς &c. *Hic quidem Imperator natura facundus & suavis sermonis affluentia ornatus, non elegantes tantum Epistolas scripsit,* ἀλλὰ καὶ κατηχητηρίους ᾤδινε λόγους, οὓς φασι σελέντια, καὶ εἰς κοινὴν ἀνέπτυσσεν ἀκοήν, *sed & catecheticos elaboravit sermones, & publice recitavit.* Testatur etiam Cinnamus lib. IV. cap. ult. se vidisse Imperatorem manu sua venas secantem & medicamenta præbentem ægrotis, additqve multa Asclepiadarum scientiæ antea incognita ab ejus studio & inventione accessisse, qvæ in Nosocomiis publicata ab omnibus deinceps possint cognosci. Deniqve inducit illum adversus tota

* pag. 23. 155. 232. edit. Tollii.

** Confer qvæ è Procopio notavi supra pag. 149.

tota hoſtium agmina pugnantem ſolum & vincentem lib. 2. pag. 28. ſeq. 34. ſeq. & lib. 5. pag. 112.

Lib. IV. pag. 102. mentio de Baſilio Diacono, qvi hæreſeos calumniam leviſſima de cauſa viris præſtantiſſimis impegit, atqve inter alios Michaëli Evangeliorum in templo Sophiæ interpreti & Nicephoro Baſilacio * Rhetori: qvi viciſſim Baſilii dogmata reprehendenda captarunt, ipſumqve & ſuffragantem illi Soterichum Pantevgenum ** Epiſcopum Antiochenum deſignatum & ſingulari libro, qvo Platonis in Dialogis ſimilitudinem referebat, dogma ſuum propugnare auſum Sacro munere depulerunt.

Pontificis Romani arrogantiam graviter perſtringit lib. V. pag. 127. ſeq. indigne ferens eum ſibi vendicare poteſtatem creandi Imperatores, & Majeſtatis eorum tam exignam rationem habere. οἷον γὰρ, inqvit, οἷον ἡ Ῥώμης ἀρχὴ &c. *Qualem enim quantamque rem, Romæ principatum ſcilicet, barbari fœdaque mancipia cauponantur, eoque illic à multis tempeſtatibus neque Pontifex maximus, neque Auguſtus fuit. Iſte enim, qui imperatorio nomine ſuperbit, præter decorum tanta perſona, pedes ipſe pontificem equitantem propter curſitat, & tantum non equi ejus curator eſt: hic vero iſtum talem imperatorem vocat, & pari cum principibus noſtris honore vult cenſeri. Lepidum caput, quomodo & unde tibi jus factum eſt Imperatoribus Romanis*

* Ἦν τις Λευϊτῶν οὓς διακόνους καλοῦμεν &c. *Erat quidam Levitarum quos nos Diaconos vocamus, nomine Baſilius. Hic ad explicandum plebi in omnibus ubicunque cœtibus Verbum Divinum conſtitutus, tum alios qui vel tantillum offenderant, in illis concionibus novarum & ambiguarum ſententiarum arguere.* καὶ δὴ καὶ Μιχαὴλ καὶ Νικηφόρον, ἐπίκλησιν Βασιλάκιον, ὧν ὁ μὲν Ῥητορικῆς εἰς τόδε καιροῦ κατηχητὴς ἐτύγχανε ὤν, ὁ Μιχαὴλ τὰ ἱερά τε ἐπὶ τοῦ τῆς Σοφίας ἱεροῦ διεξηγεῖτο τῶν Εὐαγγελίων ῥητά. Ἅτερος δὲ εὐδόκιμος ἄλλα τε τῶν ἐν λόγοις ἦν, καὶ δὴ καὶ λόγων ἀγαθὸς δημιουργός, ἀμέλει γοῦν καὶ πολλὰ τῶν κατὰ Ῥητορικὴν μεμελέτητο αὐτῷ δεξιῶς. *tum etiam Michaëlem & Nicephorum cognomento Baſilacium, Rhetorices ea tempeſtate doctorem. Michaël ſacros Evangeliorum ſermones in Sophia templo interpretabatur, alter vero celebris inter eruditos & orationum inſignis artifex, adeoque multa in Rhetoricen erat egregie commentatus.* De hoc Nicephoro Baſilacio ſive Baſilaca dixi ſupra lib. IV. cap. 30. pag. 411.

** Σωτήριχος ᾧ Παντεύγενος ἡ ἐπίκλησις ἦν, ἀνὴρ κατ' ἐκεῖνον τὸν Χρόνον σοφίας καὶ λόγων δεινότητι τοὺς ἄλλους ὑπερβάλλων, ὃς καὶ τῆς Ἀντιόχου τὸν θρόνον λαχὼν οὔπω ἔτι κεχειροτόνητο. Ὁ τοίνυν Σωτήριχος οὐκ ἀπὸ γλώσσης μόνον καὶ στόματος δόξῃ τῇ ἐκείνων παρίσατο, ἀλλὰ δὴ καὶ καλόν τι χρῆμα λόγου συντάξας, οἷος ἐκεῖνος ἐξουσίαν τινὰ πρὸς Πλάτωνα ἐν διαλόγοις ὁμοιότητας ἴσχων, πολλὰ ἐν τούτῳ δὴ τῷ λόγῳ συνεφόρησεν ἄτοπα, δι' ἅπερ αὐτός τε τὴν τοῦ θρόνου καθαίρεσιν ὑπέστη. Confer Allatii præfat. ad excerpta Rhetorum.

*manis pro stratoribus utendi? sed cum neutiquam id usquam acceperis, & tu Pontificem, ille Imperatorem, mentimini. Tu enim, qui Byzantinum Augustum solium diffiteris esse solium Romanum, dic mihi, quo tandem auctore * Papæ dignitatem sortitus es? Unus est, qui hæc statuit ac decrevit, Constantinus, primus inter Imperatores Christianus. Qui ergo alterum quidem institutum ejus libens accipis (thronum dico & dignitatis inter episcopos excellentiam) alterum vero conculcas & rejicis? Aut utrumque accipe, aut etiam altero cede. Sed meum est, inquit, Imperatores creare ac designare. Sane, quatenus manus imponis, quatenus consecras: hæc autem spiritalia sunt: sed non est tuum, imperium Imperatoribus abrogare, & istiusmodi res novas moliri. Nam si vestrum erat transferre imperium, quare non olim de illo, cum Roma esset, aliter statuistis? sed alterius id facientis invitus atque ingratiis constitutioni acquievit iste, qui tunc temporis vestræ Ecclesiæ præsidebat. Tu vero incurris offendisque in te ipsum, & nescis te tibi ipsum esse contrarium. Quorum enim non multo ante, Imperatori gratificatus, ne alloquia quidem & appellationes accipiebas, quod neque licebat; quos stratoribus accensueras; eos nunc nescio quo pacto facis Augustos: & illum, de quo & per quem & sub quo thronum nactus es, non dico barbaro, sed tyranno, sed servo homini parem ponis. Sed, ais, tyrannide opprimor, sed vi cogor. Non habet locum prætextus. Heri & non multo ante Imperatori Manueli scis quæ pactus sis; & si inficias iveris, at libelli prædicant, qui literas tuas paginis exceperunt. Cæterum vernilitas hæc est, ratioque agendi indecens atque illiberalis, & cothurni instar adaptas te vicissitudinibus fortunæ, & cum temporibus mutaris. Verum hæc longius, quam chronicis convenit commentariis, exsecuti sumus.*

NICETAS ACOMINATUS, Colossensis sive Choniates (Colossæ enim Phrygiæ Civitas seqvioribus temporibus Chonæ dictæ sunt)

Libri 5ti Pars Altera

* Infra pag. 132. οὐδενὶ γὰρ ἄλλῳ ὅτι μὴ βασιλεῖ Ῥωμαίων ἀρχιερέα προβεβλῆσθαι τῇ Ῥώμῃ ἐφεῖται. Τοίνυν καὶ ἐξότε ὀλιγωρίᾳ τῶν ἐν Βυζαντίῳ βασιλέων τὸ τοιοῦτον ἀπεσβήκει ἔθος, οὐδεὶς οὐδένα ἐν Ῥώμῃ ἀρχιερέα καθίσῃ, ἀλλ' Ἐπισκοπικῶν συνόδων καὶ τοῦ κατὰ τὴν Ῥώμην Ἀρχιερατικοῦ ταῦτα ἐτελεῖτο. *Nullus alius nisi Romanus Imperator creandi Romæ Pontificis jus habet. Ex quo igitur Byzantinorum Imperatorum contemtus morem eum solvit, nemo quenquam Romæ constituit Pontificem, sed is per Episcoporum & Romani cleri Antistitum Concilium creabatur.*

ſunt) magnis dignitatibus a) in aula CPolitana functus eſt, verum capta à Latinis A. C. 1204. CPoli Nicæam cum uxore gravida liberisqve profugus ibi diem obiit ſupremum non ante annos poſtremos Henrici Græcorum Imperatoris, defuncti A. 1216. Vitam hujus Nicetæ ſcripſit frater Germanus majorqve natu ſed illi ſuperſtes *Michaël Acominatus* b) Metropolita Athenienſis in Monodia ſive lamentatione ſuper ejus obitum, qvæ Græcè c) nondum prodiit, latine vero exſtat ex *Petri Morelli* verſione una cum libris Hiſtoriarum edita Pariſ. 1566. fol. & in Corpore Hiſt. Byzantinæ Zonaram, Nicetam, Nicephorum Gregoram & Laonicum Chalcondylem latine complectente Francof. 1568. fol. & in Bibliotheca Patrum edit. Lugdunenſis T. 25. pag. 180. Aliud ut videtur Encomium Nicetæ Cho-

a) De illis fuſe & accurate Hanckius. Pleræqve exprimuntur in titulo Operis Hiſtorici: *τοῦ λογοθέτου τῶν σεκρετῶν, καὶ ἐπὶ τῶν κρίσεως, γεγονότος δὲ καὶ ἐφόρου καὶ κριτοῦ τοῦ βήλου, καὶ προκαθημένου τοῦ κοιτῶνος κυρίου Νικήτα τοῦ χωνιάτου ἱςορία ἀρχομένη ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέως Κυρίου Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ τοῦ υἱοῦ Κυρίου Ἀλεξίου.* Confer qvæ infra in Indice ſcriptorum à Niceta laudatorum.

b) Hujus qvoqve Michaëlis Choniatæ *Hiſtoriarum fragmentum* Græce in folio Codice antiqvo chartaceo XXVI. Hiſtorico Bibliothecæ Vindobon. folia qvinqvaginta ſeptem implens memorat Neſſelius parte V. p. 55. Ejusdem Choniatæ *Homiliam in ramos palmarum* è MS. Bibl. Mazarinianæ latine vertit ediditqve Combefiſius in Bibl. Concionatoria, Tom. III. *Tractatus de Cruce & Oratio qua Athenas ſuæ ætatis longe diſſimiles ab priſca illa Athenarum urbe demonſtrat*, Græce MS. in Bibl. Regis Chriſtianiſſ. teſte Labbeo Bibl. nova MSS pag. 74. & 135. In Bibl. Bodlejana inter Codices Baroccianos n. 131. habetur Michaëlis Metropolitæ Athenienſis *protheoria*, incipit φιλολόγος ὁ τοῦ βιβλίου. *Oratio habita Athenis*, qvæ incipit: τὸν μὲν δὴ προσήκοντα. *Catecheſis prima*, initium: τοὺς τα. *Sermo in media Quadrageſima*, init. καὶ ὁδοιπόρος ἐρθίαν. *In feſto Palmarum* (eadem qvam à Combefiſio verſam dixi) incipit: ὁ μὲν προφητικώτατος ἐν βασιλεῦσι. *Alloquium Nicephori Prætoris*, init. τίς λαλέσει τὰς δυναςείας. *Sermo cum primum inviſeret Euripum Euboicum*, init. οἱ μὲν πολλοί. *Homilia de creatione hominis*, init. ἀσπάζομαί σε. *Contra reprehendentes quod ægre adduceretur ad ſpecimen ingenii ſui edendum.* Oratio *in Iſaacium Angelum* (Comnenum) *Imperatorem* (qvi imperavit ab A. C. 1185. ad 1195.) incipit: εἰ ἡ βασίλισσα μὲν νόμου. *Oratio funebris in Neophytum Monachorum Athenienſium Archimandritam*, init. εἰ Σαλομὼν ἔφη που γνωμοτεύων. *Monodia in Euſtathium Theſſalonicenſem* incipit: ὦ ςυγνὸς αἰών. Ejusdem *Epiſtolæ* qvamplurimæ. In eodem Codice habetur etiam Oratio Rhetoris cujusdam in Michaëlem Patriarcham, incipit: ἔςι που.

c) Locum Græce producit Allatius contra Hottingerum p. 197. ſeq.

Choniatæ à Michaële ſcriptum qvod incipit: κωφὸς μὲν ἀνὴρ, exſtat in Bibl. Bodlejanæ Cod. Barocc. 131. Vide Catalogum MSS. Bibl. Bodlej. p. 15. E recentioribus conſulendi de hoc Niceta Petrus Morellus in præf. ad Monodiam, & qvi diligentiſſime in hoc argumento verſatus eſt Martinus Hanckius lib. 1. de Hiſt. Byzantinæ ſcriptoribus cap. 31.

1. Exſtant ejus Hiſtoriæ Byzantinæ libri XXI. libere & eleganter ſcripti:

1. De Joanne Comneno ab A. C. 1118 ad 1143. libro I.
2 - 8. De Manuele Joannis Fil. Comneno — 1143—1180. libris VII.
9. De Alexio Manuelis Fil. Comneno — 1180—1183. libro I.
10. 11. De Andronico Comneno—1183—1185. libris II.
12 - 14. De Iſaacio Angelo — 1185—1195. libris III.
15 - 17. De Alexio Angelo Iſaaci fratre — 1195—1203. libris III.
18. De Iſaacio Angelo qvi excœcatus pridem à fratre, poſt illius fugam Imperator iterum cum Alexio filio ſalutatur. A. 1203. lib. I.
19. De Alexio Duca, Murzuflo ſive ſuperciliosſo A. 1204. lib. I.
20. De rebus poſt expugnatam à Latinis 12. April. A. 1204. CPolin geſtis. lib. I.
21. De Imperio Balduini Flandri ab A. 1204. ad 1206. lib. I.

Hos libros ex Codice qvem Antonius Fuggerus CPoli per Joannem Dernſchuvan ab Alexandro Chartophylace * Diacono CPol. comparaverat, collatis aliis duobus MSS. Græce edidit, verſionemqve ſuam & notas ſive caſtigationes adjunxit *Hieronymus Wolſius*

 Oetin-

* Huic Wolfius tribuit verſus in Codice MS. ad præf. Nicetæ, ubi perſpicuitatem ſuam ille jactat, adſcriptos: Οὐκ οἶδα τί φῂς ἐνθάδε χωνειάτα, σοφὸν τὸ σαφὲς συγγράφων εἶναι λέγεις, εἶτα γριφώδη καὶ βαραθρώδη γράφεις. *Quid iſtuc eſt? quid Choniata vis tibi? Orationis lucidum probas decus, Tenebricoſus inſtar ipſe tartari.* Addit Wolfius, non ſine cauſa hoc dici, præſertim in prooemio, ubi Homericæ dictionis æmulatione in ſalebras incidit. *Quod ſi totam*, inqvit, *hiſtoriam ſimili oratione involviſſet, in latomias ire quam moleſtiis converſionis conflictari maluiſſem.*

Oetingensis Basil. 1557. fol. Ab eo tempore altera qvoqve Græco-Latina editio lucem vidit Genev. 1593. 4. qvæ in hoc illa priore præstat, qvod præterea Chronologiam operi præmissam, breviaria singulis libris præfixa, notasqve ad marginem morales ac politicas exhibet curante S. G. S. hoc est *Simone Goulartio* Silvanectensi, eodem qvi Flacii Catalogum testium Veritatis interpolavit. Huic Goulartianæ in Regia Græco-Latina Paris. 1647. fol. nihil aliud accessit qvam Glossarium Græcobarbarum à *Carolo Hannibale Fabrotto*, eiqve subjectæ paucæ è Codice Regio Variæ Lectiones ne unam qvidem paginam implentes, tum index rerum & verborum accuratus & locuples. Latina Wolfii versio recusa sæpius est una cum Zonara, Nicephoro Gregora & Laonico Chalcocondyla, Paris. 1567. fol. Frf. 1568. & Basil. 1587. f. Wolfii versionem aliqvot locis castigat Allatius præf. ad excerpta Rhetorum. Est qvoq; in manibus versio Historiarum Nicetæ qvam vulgari Italo sermone condidit *Josephus Horologgi*, Venet. 1562. 4. adjunctis itidem de Græco versis alterius scriptoris *libris VI. Annalium* de vitis Imperatorum CPol. à Constante qvi imperium auspicatus est A. C. 634. usqve ad Leonis Armeni initia A. C. 813. atqve *Itinerario & flore Historiarum Orientis sive de Tartaris & Passagio terræ sanctæ*, descripto ab *Haitone* Armeno, Regis nepote, qvi A. C. 1307. mense Augusto Pictavii jussu Clementis V. Pontificis Historiam illam Gallice dictavit, exceptam latine à Nicolao Salconi * & præter editiones Moltherianam, Hagenoæ 1529. 4. Basileensem inter novi Orbis scriptores 1532. fol. & Reineccianam Helmst. 1585. 4. (in appendice ad Hist. literariam Cavei memoratas) vulgatam Berolini 1671. 4. ad calcem M. Pauli Veneti de regionibus Orientalibus librorum III. & Andreæ Mulleri Greifenhagii disqvisitionis de Chataja.

Non omittendum qvod in Bibl. Bodlejana inter libros MSS. Thomæ Roe, num. 22. post Nicetæ thesaurum (de qvo statim dicturus sum) pag. 423. occurrit pars posterior Historiarum ejus, divisa in libros duos, qvæ non modo qvoad distinctionem librorum, sed qvoqve in phrasi hinc inde, atqve libro præsertim posteriore etiam in rebus discrepat, dignusqve adeo est Codex, qvi si nova aliqvando curanda

* Hic in appendice ad Hist. literariam Clariss. Cavei perperam vocatur Nicolaus Falconius.

randa hujus Scriptoris eximii editio ſit, cum editis conferatur. Liber prior incipit à capite octavo libri tertii Alexii Comneni, p. 345. edit. Pariſ. (Genev. p. 582.) à verbis: Ἀλλὰ μέχρι μεν. Liber poſterior à verbis capitis primi lib. de CPolis ſtatu pag. 377. a. edit. Pariſ. (Genev. pag. 634.) εἶχε μὲν δὴ οὕτω ταῦτα. Inter alia qvæ Codex ille ſuppeditat in impreſſis deſiderata, ut de Encomio Athenarum à Mich. Choniata Nicetæ fratre, & de Tempe Theſſalicorum deſcriptione, occurrit locus qvem una cum verſione mea ſpeciminis cauſſa, ut ex adverſariis C. V. Jo. Langbænii eſt à Jo. Chriſtophoro Wolfio, Collega & amico meo conjunctiſſimo excerptus, adſcribam de Urbis direptione & de ſtatuis ac monumentis poſt captam per Latinos CPolin everſis & conflatis, inſerendum ſub extrema capitis 3. lib. de Balduino Flandro.

Ἐκ πρώτης δ' ὅ φασι γραμμῆς τὸ ἐθνικὸν παραδεικνύντες φιλόχρυσον, ἐννοοῦσι τρόπον λημματισμοῦ καινόν τινα ἅμα καὶ λαθόντα ξύμπαντας οἵτινες βασιλίδα πόλιν ἐσκύλευσαν. Τὰς γὰρ τῶν βασιλέων θήκας ἀνοίξαντες, ὁπόσαι ἔνεισι τῷ ἡρώῳ τῷ περὶ τὸ μέγα τέμενος ἱδρυμένῳ τῶν τοῦ Χριστοῦ μαθητῶν, λωποδυτοῦνται νυκτὸς ἁπάσας καὶ πᾶν ἀθεμίτως ἐγκολπίζονται. Εἴ τις χρύσεος κόσμος, ἢ μαργάρων σφαίρωμα, ἢ λίθος διαυγὴς καὶ πολύτιμος ἀδιάφθορος εἰσέτι ταύταις ἐνέκειτο. Εὑρόντες δὲ καὶ τὸν νεκρὸν Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως τοῖς μακροῖς αἰῶσιν ἀπαραλύμαντον ἔτι ὄν, τὸ μὲν ὁραθὲν ἐν θαύματι ἔθεντο, τῶν δὲ νεκροταφίων οὐδὲν οὐδ' ὅλως ἀπέσχοντο. Ἔστιν οὖν εἰπεῖν, ὡς οὔτε τῶν ἔτι ζώντων, οὔτε μὴ τῶν ἀπελθόντων οἱ ἐκ γενεῶν τῶν ἑσπερίων ἐφείσαντο, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ θεραπόντων ἀρξάμενοι, πᾶσαν ἐπὶ πᾶσιν ἀδιαφορίαν καὶ ἀσέβειαν

A prima ſtatim qvod ajunt linea inſitam genti avaritiā ut demonſtrarent (Latini), genus excogitant rapinæ novum & omnibus hactenus Reginæ urbium direptoribus incognitum. Imperatoriorū enim vaſorum thecas qvotqvot ſunt in Heroo prope magnum SS. Chriſti diſcipulorum templum, univerſas de nocte exſpoliāt, & præter omne fas in ſinum ſuū rapiunt qvicqvid usqvam aurei mundi vel margaritarum, cryſtalli ve aut gemmarum adhuc incolume ſervatum in illis condebatur. Invento etiam cadavere Juſtiniani Imperatoris, qvod per tot ætates inviolatum manſerat, primum qvidem illud oculis objectum admirati ſunt, à monumentis tamen mortuorum manus neutiqvam continuere. Sed vere affirmare licet, qvod nec ſpirantibus nec defunctis gentes Oc-

ἐπεδείξαντο. Μετ' οὐ πολὺ δὲ κατασπῶσι καὶ τὸ τοῦ μεγίστου νεὼ καταπέτασμα, εἰς μυριάδας πολλάκις ἀργύρου μνᾶς ἀριθμούμενον, καὶ τούτου εὐροιζότερον παντὸς, καὶ εἰς βάθος χρυσῷ πυκαζόμενον. Ἐπεὶ δὲ χρημάτων καὶ οὕτως ἐσπάνιζον, (οὐδὲ γὰρ φιλοπλουτίας κόρος ἅτε δὴ τὸ βάρβαρον ἴσασι) τοῖς χαλκοῖς ἐποφθαλμίζουσιν ἀνδριᾶσι, καὶ παραδιδόασι τούτους πυρί. Ἥτε οὖν ἐν τῇ Κωνσταντινεία ἀγορᾷ ἱσταμένη πολύχαλκος Ἥρα κέκοπται εἰς στατῆρας, καὶ χωνεία παραδίδοται, ἧς ἡ κεφαλὴ μόγις τέτρασι βοῶν ὑποτρόχοις ζεύγμασι εἰς τὸ μέγα παλάτιον ἀποκεκόμισται. Καὶ ἐπ' αὐτῇ ὁ Πάρις Ἀλέξανδρος τῆς βάσεως ἀνατέτραπται, συνεστὼς Ἀφροδίτῃ, καὶ χειρίζων ταύτῃ τὸ χρύσεον μῆλον τῆς Ἔριδος. Τὸ δὲ τετράπλευρον χαλκοῦν μηχάνημα μετέωρον ἀναβαῖνον, καὶ μικροῦ τοῖς τῶν κιόνων μείζοσιν ἐς τὸ ὕψος ἀνθαμιλλώμενον, ὅσοι πολλαχῇ τῆς πόλεως ἀνεστήκασι, τίς οὐκ ἂν ὀφθαλμὸν ἐκείνῳ ἐπιβαλὼν τῆς ποικιλίας ἐθαύμασε; ἅπας μουσικὸς ὄρνις τὰ ἐαρινὰ μελῳδῶν ἐκεῖ ἐντετύπωτο, γηπόνων ἔργα καὶ αὐλοὶ, καὶ προβάτων βληχήματα, καὶ ἀρνῶν σκιρτήματα ἐξεικόνιστο. Ὑφήπλωτο καὶ θαλάττιον πέλαγος, καὶ νηπόδων ἀγέλαι καθωρῶντο, οἱ μὲν ζωγρούμενοι, οἱ δὲ τὰ

cidentales pepercerunt, verum à DEo & ejus servis facto initio in omnibus promiscua usi sunt impietate. Paullo post in magno templo detrahunt velum illud multis pridem millibus minarum argenti æstimatum, qvod in toto illo promtissimum ad direptionem esset & densum aureum limbum haberet. Cum vero nec ita expleti essent pecuniis, neq; enim avaritiæ barbarorum horumce qvicqvam est satis, in statuas æneas conjiciunt oculos easqve flammis tradunt. Itaq; Juno maxima ex ære qvæ in Constantini foro stabat, ad stateres cudendos concisa & ad conflandum data est, cujus caput vix à qvatuor jugeribus boum in magnū palatium duci potuit. Præterea eversus à fundamentis suis Alexander Paris una cum Venere cui pomum aureum Eridis porrigebat. Illud vero æneum qvadratum monumentum ejusq; varietatem qvotus qvisqve qvi illud spectavit non est admiratus, qvod in maximam altitudinem assurgebat & cum altissimis columnis qvæ passim in urbe extant certare poterat, in qvo sculptum omne genus avium vernos concentus modulantium, tum opera rustica & tibiæ ovesqve balantes & lascivientes agni spectandi erant. Expositum qvoqve pelagus navigabile, & piscium

dix-

δίκτυα περρηγνῦντες καὶ κατὰ βυθοῦ πάλιν ἀνέτως φερόμενοι. Οἱ δ' ἔρωτες σύνδυο καὶ σύντρεις ἀλλήλοις ἀνθοπλιζόμενοι, γυμνοὶ περιβλημάτων ἐβάλλοντο μήλοις καὶ ἔβαλλον, γλυκεῖ περιβρασσόμενοι γέλωτι. Τοῦ δὲ τοιούτου τετραπλεύρου εἰς ὀξὺ χῶμα κατὰ πυραμίδος τελευτῶντος, ἀπῄωρητο ἄνωθεν γυναικόμορφον εἴκασμα, καὶ ταῖς πρώταις τῶν ἀνέμων κινήσεσι περισοβούμενον, ὅθεν ἀνεμοδούλιον ἐπεκέκλητο. Πλὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ περικαλλέστατον ἔργον τοῖς χωνευταῖς παρέδοσαν, ὥσπερ καὶ τὸν ἐν τῷ ταύρῳ ἐπὶ * τραπεζώδους βάσεως ἔφιππον ἱστάμενον ἄνδρα τὴν ἡρωϊκὸν τὸ εἶδος, καὶ τὸ μέγεθος ἀξιάγαστον. Εἶναι δὲ οὗτος ἐλέγετο παρὰ μὲν ἐνίοις † Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, τεκμαιρομένοις τὸν ἄνδρα τῇ πρὸς ἥλιον ἐκτάσει τῆς χειρὸς, ἤδη τῆς πρὸς δύσιν πορείας ἐχόμενον, καὶ τὴν κατὰ Γαβαὼν στάσιν οἱονεὶ ἐπιτάσσοντι· ὡς δὲ ἐδόκει τοῖς πλείοσιν, ὁ ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Πέλοπος γεννηθεὶς καὶ τραφεὶς Βελλεροφόντης Πηγάσῳ ἐπικαθήμενος, ἦν γὰρ ὁ ἵππος ἀχάλινος, οἷος ὁ Πήγασος παραδίδοται, ἀνέτως κροαίνων κατὰ πεδίων, καὶ πάντα εὐδοξῶν ἀναβάτην ὡς πτηνὸς ἅμα καὶ πεζὸς φερόμενος. Ἀλλὰ

greges videre licebat alios vivos capi, alios retia perrumpere & impune altum iterum repetere. Jam Amores bini terniqve nudi ab indumentis, qvi certabant invicem malisqve petebant ac petebantur & dulci concutiebantur risu. Huic qvadrato monumento qvod in pyramidem desinebat, in suprema parte imposita erat mulieris imago qvæ ad primos qvosqve venti motus facillime circumagebatur, unde & ventorum ministram vocare solebant. Hoc itidem longe pulcherrimum opus conflatoribus tradiderunt, qvemadmodum & virum eqvo insidentem heroica forma & spectanda magnitudine, qvi in Tauri foro qvadratæ basi insistebat, & à qvibusdam creditus est Jesus filius Nave, cujus rei esse voluerunt signum, qvod manum versus Solem jam ad occasum vergentem extenderet, ac veluti juberet in Gabaone consistere. Plurimi vero putarunt esse insidentem pegaso Bellorophontem qvi in Peloponneso educatus est, erat enim eqvus effrænis, ut Pegasũ ferunt, protervoq; campum ungula qvatiens, & qvi omnino decorabat sessorem suum, nec pedibus magis incedebat qvam volabat. Fuit & antiqva fama delata usqve ad nos & omni-

καὶ

† Confer Nicetam lib. ult. cap. 10. pag. 696. edit. Genevens.

* Qvæ de hac statua Bellerophonteâ seqvuntur, Nicetæ verba ex MS. Vaticano Græce edidit Lambecius ad Codinum pag. 165.

καὶ φήμη παλαίφατος καὶ εἰς ἡμᾶς διαβαίνουσα τοῖς τῶν ἁπάντων ἐνέκειτο στόμασιν, ἐν τῷ ἐμπροσθίῳ τοῦ ἵππου τούδη λαιᾷ χηλῇ ἀνδρείκελον κεύθεσθαι, ποσὶ μὲν ἐκ τοῦ τῶν Βενετίων εἶναι παραδιδόμενον, ἄλλοις δ' ἑτέρου τῶν μὴ ἐνσπόνδων Ῥωμαίοις Ἐπιζεφυρίων ἐθνῶν, ἢ καὶ τῶν Βουλγάρων ἑνός. Πολλάκις οὖν ἡ τῆς χηλῆς ἐπεπονήθη ἀσφάλισις εἰς τὸ πάντῃ ἀφώρατον ὧν ἤθετο κρύπτειν ἔνδοθεν. Κατατεμμαχισθέντος δὲ τοῦ ἵππου, καὶ σὺν τῷ ἀναβάτῃ παραπεμφθέντος τῷ πυρὶ, εὕρηται καὶ τὸ τῇ ὁπλῇ τοῦ ἵππου ἐντυμβευόμενον χαλκήρες ἴνδαλμα, καὶ ἦν περικείμενον χλαῖναν ὁποίαν τῶν θρεμμάτων τὰ ἔρια πλέκουσιν. Ὀλίγα δὲ τῶν ἐπ' αὐτῷ πεφρασμένων οἱ Λατῖνοι φροντίσαντες, πυρὶ καὶ οὗτο ἐνέβαλον. Ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐν τῷ ἱππικῷ ἱσταμένων ἀγαλμάτων καὶ ἀλλοίων θαυμαστῶν ἔργων τὴν καταστροφὴν παρῆκαν οἱ τοῦ καλοῦ ἀνέραστοι οὗτοι βάρβαροι, ἀλλὰ καὶ ταῦτα κεκόφασιν εἰς νόμισμα, ἀνταλλασσόμενοι μικρῶν τὰ μεγάλα, καὶ τὰ δαπάναις πονηθέντα μεγίσταις οὐτιδανῶν ἀντιδιδόντες κερμάτων. Κατήρειπτο οὖν Ἡρακλῆς ὁ τριέσπερος * μέγας μεγαλωστὶ κοφίνῳ ἐνιδρυμένος, τῆς λεοντῆς ὑπεστρωμένης ἄνωθεν, δεινὸν ὁρώσης κἂν τῷ χαλκῷ καὶ μικροῦ βρυχηθμὸν ἀφιείσης καὶ διαθρούσης τὸ ἐφιστάμενον ἐκεῖσε τοῦ πλήθους ἀπάλαμνον. Ἐκάθητο δὲ μὴ γωρυτὸν ἐξημμένος,

um jactata sermonibus, sub anteriore læva eqvi ungula imaginem latere viri, qvem ex Venetis aliqvem referre sunt qvi tradiderunt, alii alium ex gentibus Occidentalibus Romanæ imimicis, vel etiam Bulgarum. Sæpius itaq; in obducenda firmiter & obduranda illa elaboratum est, ut nullo pacto posset deprehendi qvid esset qvod sub ea latere constaret. Conscisso autem eqvo & una cū sessore in ignem misso, reperta etiam est in ungulâ eqvi condita imago, induta chlænam qvalem ex oviū lana conficere solent: cæterum Latini utpote parum qvid illa significaret curantes, & ipsam in flammas conjecerunt. Sed nec alias in Hippodromo sive Circo statutas imagines & alia opera admiranda perdere intermisere barbari illi, qvi nihil pulchrum amare norunt, verum & illa conflarunt in numos, exiguo pretio permutantes res maximas, & qvæ imensis sumtibus constiterunt, pro vilissima pecunia profundentes. Eversus itaq; etiam est ab illis trinox * Hercules, magnus magnifice stratus super vimine, leonis pelle superjecta qvæ torvum tuebatur & in ære etiam tantum non rugiebat, otiosamq; qvæ circumstaret conterrebat plebem. Sedebat nec pharetram indutus, neq; arcum

μὴ

* Vide Tzetzen ad Lycophron. vers. 33.

μὴ τόξον τοῖν χεροῖν φέρων, μὴ τὸ ῥόπαλον περιβαλλόμενος, ἀλλὰ τὴν μὲν δεξιὰν βάσιν ἐκτείνων ὥσπερ καὶ αὐτὴν χεῖρα ἐς ὅσον ἐξῆν· τὸν δ' εὐώνυμον πόδα κάμπτων εἰς τὸ γόνυ, καὶ τὴν λαιὰν χεῖρα ἐπ' ἀγκῶνος ἐρείδων, εἶτα τὸ λοιπὸν τῆς χειρὸς ἀνατείνων, καὶ τῷ πλατεῖ ταύτης, ἀθυμίας πλήρης, καθυποκλίνων ἠρέμα τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰς ἰδίας οὕτω τύχας ἀποκλαιόμενος, καὶ δυσχεραίνων τοῖς ἄθλοις ὅσους αὐτῷ Εὐρυσθεὺς οὐ κατὰ χρείαν, κατὰ δὲ φθόνον μᾶλλον ἠγωνοθέτει, τῷ τῆς τύχης περιόντι φυσώμενος. Ἦν δὲ τὸ στέρνον εὐρὺς, τοὺς ὤμους πλατὺς, τὴν τρίχα οὖλος, * τὰς πυγὰς πίων, βριαρὸς τοὺς βραχίονας, καὶ εἰς τόσον προέχων μέγεθος, ἐς ὅσον οἶμαι καὶ τὸν ἀρχέτυπον Ἡρακλῆν εἴκασεν ἂν ἀναδραμὼν ὁ Λύσιππος **, ὁ πρῶτον ἅμα καὶ ὕστατον τῶν ἑαυτοῦ χειρῶν πανάριστον φιλοτέχνημα τουτονὶ χαλκουργήσας, καὶ οὕτω μέγιστον, ὡς τὴν περιελοῦσαν τὴν ἑαυτοῦ ἀντίχειρα μήρινθον ἐς ἀνδρεῖον ζωστῆρα ἐκτείνεσθαι, καὶ τὴν κνήμην τοῦ ποδὸς ἐς ἀνδρόμηκες. Τοιοῦτον δ' ὄντα τὸν Ἡρακλῆν οὐ παρῆλθον ἀκαθαίρετον οἱ τὴν ἀνδρείαν τῶν

tenens manibus, neq; clavam habens appositam, sed dextro pede qvemadmodum dextra manu qvoq; qvantum poterat protensa, sinistrum pedem flectebat in genu, & sinistra manu in cubitum innitebatur, cæteraq; ipsius erectæ in volam plenus ægritudine, caput leviter reclinabat, propriam fortunam ita proseqvens lacrymis, & indignatus labores qvales Eurystheus ipsi, non qvod opus esset sed potius per invidiam injunxerat, secunda fortuna sua inflatus. Erat porro amplo pectore, latis humeris, crispo crine, clunibus pingvibus, robustis lacertis, & tanta magnitudine eminebat, qvanta opinor verum Herculem fingeret, si in vitam rediret Lysippus, ** qvi primum & ultimum operum suorum artificiosissimumq; Herculem ex ære fecit: Ea inqvam magnitudine, ut funis pollicem ejus ambiens viro ad cingendum corpus sufficeret, & crus ipsius staturam viri æqvaret. Talem tantumqve Herculem evertere non intermiserunt illi qvi fortitudinem, qvam sibi vin-

* In his verbis desinere fragmentum Nicetæ in Codice Vaticano, testatur Lambecius ad Codinum pag. 167.

** In MS. scribitur Λυσίμαχος, sed Lysippi nomen restituendum, de cujus Herculе epitrapezio pedalis magnitudinis vide Franciscum Junium in Catalogo pictorum pag. 112.

συνωνύμων ἀρετῶν διϊστάντες, καὶ ταύτην ἑαυτοῖς οἰκειοῦντες καὶ περὶ πλείστου τιθέμενοι. Τοῦτο δὲ συγκαθεῖλον καὶ τὸν σεσαγμένον καὶ σὺν ὀγκηθμῷ στελλόμενον ὄνον, καὶ τὸν τούτῳ ἐφεπόμενον ὀνηγόν, οὓς ἐν Ἀκτίῳ ἔστησε Καῖσαρ ὁ Αὔγουστος, † ὅ ἐστιν ἡ καθ' Ἑλλάδα Νικόπολις, ἡνίκα νυκτὸς ἐξιὼν τὸ τοῦ Ἀντωνίου κατασκέψασθαι στράτευμα, ἀνδρὶ ἐνέτυχεν ὄνον ἐλαύνοντι, καὶ πυθόμενος, ὅστις εἴη, καὶ ἔνθα πορεύεται, ἤκουσεν ὡς καλοῦμαι Νίκων, καὶ ὁ ἐμὸς ὄνος Νίκανδρος, ἐφικνοῦμαι δὲ πρὸς τὴν τοῦ Καίσαρος στρατιάν. Οὐδὲ μὴν τῆς ὑαίνης οὐδὲ λυκαίνης τὰς χεῖρας ἀπήγαγον, ἃς Ῥῶμος καὶ Ῥωμύλος ἐθήλασαν. Στατήρων δὲ βραχέων καὶ τούτων χαλκῶν τὰ παλαιὰ σεμνότατα τοῦ γένους ἀπέδωκαν, καὶ καθῆκαν αὐτὰ εἰς τὸ χωνευτήριον. Ἔτι γε μὴν καὶ τὸν ἄνδρα τὸν παλαίοντα λέοντι, καὶ τὸν ἵππον τὸν Νειλῷον, ἐς οὐραῖον ἀκανθουμένοις λεπίσι τὰ ὄπισθεν τοῦ σώματος λήγοντα, καὶ τὸν σείοντα τὴν προνομαίαν ἐλέφαντα, τὰς σφίγγας ἐπὶ τούτοις τὰς εὐειδεῖς ὡς γυναῖκας τὰ

dicabant scilicet & faciebant plurimi, à cognatis virtutibus sejunxerunt. Sed & asinum sustulere, & à qvo rudens ille atqve onustus agebatur asinarium qvos Cæsar Augustus apud Actium sive Nicopolin in Græcia posuerat, qvod de nocte egressus speculatum Antonii castra, incidisset in virum cum asello qvem agebat, & sciscitatus qvis esset & qvo tenderet, tulisset responsum ipsi esse Niconis nomen, asino Nicandri, & ad Cæsaris se exercitum tendere. Ne ab hyæna qvidem sive lupa illa abstinuere manus, qvæ Romum Romulumqve lactaverat, sed pro paucis numis etiam hæc antiqva & veneranda gentis suæ monumenta tradiderunt & in conflatorium miserunt. Similiter virum cum leone certantem, & Hippocampum * Nili incolam cum postica corporis parte in caudam sqvamis horridum desinente, nec minus elephantem cum versatili proboscide, & Sphinges ** ab anteriore parte fœminas forma conspicuas, posterius bestias horribiles, tantoqve admirabiliores qvod pedibus incedebant & simul alis levi-

ἔμπρο-

† Confer notas ad Svet. August. c.96. ubi asini nomen non est Nicander, sed Eutyches.

* Vide Hippocampi imaginem in notis Rev. Olearii ad Philostratum p.729. Videtur autem Nicetas Hippocampum confundere cum Hippopotamo, animali qvadrupede cum qvo Nilus pingitur, & qvi neutiqvam in caudam sqvamosam abit.

** Vide Sphingis imaginem apud Ez. Spanhemium de præstantia numism. & de Scylla Harduinum ad Plin. T. V. pag. 219.

ἔμπροσθεν, καὶ φελκτὰς ὡς θήλεια τὰ ὄπισθεν, καινοτέρας δὲ ὡς καὶ πεζῇ βαινούσας, καὶ κούφως τῷ πτερῷ φερομένας καὶ διαμιλλωμένας τοῖς τῶν ὀρνίθων μεγαλοπτέρυξι, καὶ τὸν ἀχάλινον ἵππον ὀρθιάζοντα τὰ οὖς καὶ φρεμάσσοντα. Ταυρόντα καὶ εὐήνιον προποδίζοντα, καὶ τὸ ἀρχαῖον κακὸν τὴν Σκύλλαν μέχρι μὲν ἰξύος γυναικεῖον εἶδος προφέρουσαν. Καὶ τοῦτο προπινὲς καὶ ὑπερμαζῶν καὶ μεστὸν ἀγριότητος, τὰ δ' ἔκτοτε διεσχισμένον εἰς θῆρας ἐμπηδῶντας τῇ τοῦ Ὀδυσσέως νηὶ, καὶ συχνοὺς τῶν ἑταίρων καταβροχθίζοντας. Ἦν δ' ἐν τῷ ἱππικῷ καὶ χαλκοῦς ἀετὸς ἀνακείμενος, τοῦ ἐκ Τυάνων Ἀπολλωνίου καινὸν μεθόδευμα, καὶ τῆς ἐκείνου γοητείας μεγαλοπρεπὲς μαγγάνωμα. Παραβαλὼν γάρ ποτε Βυζαντίοις, παρεκλήθη τὰ τῶν ὄφεων κατευνάσαι δείγματα, ὑφ' ὧν ἔπασχον ἐκεῖνοι κακῶς, ἀμέλει καὶ συνεργοῖς ταῖς ἀρρητουργίαις χρησάμενος, ὧν ὑφηγηταὶ δαίμονες καὶ ὅσοι τούτων πρεσβεύουσιν ὄργια. Ἐπὶ στήλης ἀνίστησιν ἀετὸν, ἡδονὴν ἐνστάζον ψυχαῖς ὅραμα, καὶ πεῖθον χρονοτριβεῖν τοὺς αὐτοῦ θέας καταπεπυφῶντας, ὡς τοὺς ὑπερέχοντας ἀκοὴν τὰ τῶν Σειρήνων δυσπαρόδευτα μελῳδήματα. Διῆρκε μὲν γὰρ ὡς εἰς πτῆσιν τὰς πτέρυγας, ὄφις δὲ τοῖς ποσὶν ὑποκείμενος καὶ λοβούμενος εἰς ὁλκοὺς ἀπεῖργεν αὐτὸν τῆς ἀναφορᾶς, οἷα τοῖς ἄκροις τοῦ σώματος ὡς πρὸς δῆγμα ἐγχρίμπτων ταῖς πτέρυξιν. Ἤνυε δὲ ὁ ἰοβόλος οὐδὲν, ταῖς γὰρ τῶν

ter ferri videbantur, qvibus maximas provocabant volucres. Tum effrenem eqvum, arrigentem aures, & frementem. Nec minꝰ Taurum frenorũ patientem progredientemqve, & vetus malum Scyllam, fœminæ formam referentem lumbotenꝰ, protenſo capite, prægrandibus mammis, plenæ immanitatis: poſtrema diductam in beſtias inſultantes navi Ulyſſis, & non paucos ex ejus ſodalibus vorantem. Erat in Hippodromo etiam aqvila poſita ex ære, mirum Apollonii Tyanenſis artificium & præſtigiarum ejus nobile monumentum. Is nimirum cum verſaretur aliqvando Byzantii, rogatus eſt ut ſerpentium morſus prohiberet, à qvibus incolæ male vexabantur. Igitur adminiſtris nefariis artibus ſuis, qvas dæmones illum, harumq; Myſteriis initiati docuerant, in columna poſuit aqvilam, cum voluptate videndũ ſpectaculum, & prætereuntibus facile perſvadens ut diutius illud contemplando velut Sirenio qvem ægre præternavigare licet cantu ſe oblectarent. Alas ut jam volatura extendebat, Serpens vero pedibꝰ ejꝰ ſubſtratus volutusq; in ſpiras prohibebat eã in ſublime ferri, ſummumq; caput velut ictum intentaturus alis ejus admovebat: nihil vero venenata hæc beſtia valebat ipſi nocere, ſiqvidem ungvium acumine impetus ejus ſupprime-

ὀνύχων ἐμπερονηθεὶς ἀκωκαῖς, ἔσβεσε τὴν ὁρμὴν, καὶ ὑπνώττειν μᾶλλον ἐδόκει ἢ γοῦν πρὸς καταπάλαισιν τοῦ ὄρνιθος τὰς ἐκείνου προσφύεσθαι πτέρυξιν. Καὶ ὁ μὲν ὄφις οὕτω πνέων τὰ λοίσθια, καὶ τὸν ἰὸν εἶχεν ἑαυτῷ συναποθνήσκοντα. Ὁ δ' ἀετὸς γαῦρον ὁρῶν καὶ μονονουχὶ κλάζων τὰ ἐπινίκια, ὥρμα συνεξᾶραι τὸν ὄφιν καὶ ἅμα οἱ δι' ἀέρος φέρεσθαι, τεκμαίρεσθαι τοῦτο διδοὺς τῷ χαροπῷ τοῦ βλέμματος, καὶ τῇ νεκρώσει τοῦ ὄφεως, ὃν εἴποι τις ἂν εἰδὼν ἐπιλελησμένον τῶν ἑλίξεων, καὶ τοῦ δάκνειν εἰς ὄλεθρον, καὶ τοὺς λοιποὺς Βυζαντίους ὄφεις τῶν καθ' αὐτὸν διασοβεῖν ὑποδείγματι, καὶ πείθειν τῆς χρείας συμπειρᾶσθαι καὶ παραβύεσθαι. Οὐ μόνον δὲ, καθ' ὅσα εἰρήκαμεν, ἀξιάγαστον ἦν τοῦτο τὸ ἀέτειον εἴκασμα, ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ τῆς ἡμέρας ὡραῖα τμήματα διὰ τῶν ἐν ταῖς πτέρυξι κεχαραγμένων γραμμῶν, οὐσῶν δυοκαίδεκα, τρανότατα ὑπεδήλου τοῖς τὰς ὄψεις ἐκείνῳ σὺν λόγῳ προσβάλλουσιν, ἡνίκα μὴ νεφέλαις ἐγνόφουτο τὰς ἀκτῖνας ὁ ἥλιος. Τί δ' ἡ λευκώλενος Ἑλένη, καλλίσφυρός τε καὶ δολιχόδειρος; ἡ τὸ πανελλήνιον εἰς Τροίαν ἀθροίσασα, καὶ καθελοῦσα Τροίαν, ἐκ δὲ ταύτης προσοκείλασα Νείλῳ, κἀκεῖθεν αὖθις ἐς ἤθη τὰ Λακώνων ἐπαναλύσασα χρόνιος. ἆρ' ἐμείλιξε τοὺς δυσμειλίκτους; ἆρ' ἐμάλθαξε τοὺς σιδηρόφρο-

batur ita ut ſopito ſimilis eſſe videretur potius coluber, qvam ex ſuperaturus aqvilam alis ejus ſe admovere. Itaqve extremum ducebat ſpiritum, & extinctum ſecum una commoriente gerebat virus. At Aqvila ferociter vultu victoriam & tantum non clangore teſtabatur, tentabatq; ſerpentem ſecum tollere in ſublime ac cum illo per auras ferri, qvod ſignificabat lætabundo intuitu & ſerpentis cæde, qvem ſpirarum ſuarum & exitioſi morſus jam oblitum dixiſſes, aliosqve Byzantio tum moleſtos ſerpentes exemplo ſuo repellere, atq; illos ut aufugerent & ſibi conſulerent ſvadere. Nec propter hæc tantummodo qvæ jam commemoravi dignum illud ac memorabile ſpectaculum erat, ſed ideo qvoq; qvod diligentius intuentibus, ſi radios ſolis nubium caligo non obduxiſſet, obſervare licebat ſegmenta horarũ duodecim diei, ductis per alas aqvilæ lineis perſpicue deſignari. Qvid de Helena dicam niveis brachiis, decoris pedibus, egregio collo, qvæ ad Trojam omne Græcũ nomen congregavit, Trojam evertit, inde applicuit ſe Nilo, atq; hinc ad mores iterum Laconicos poſt aliqvod tempꝰ reverſa eſt. Nũ vero mitificare inexorabiles hæc potuit, aut ferreos homines mollire? Nihil profecto minus, licet ſpe-

ras;

νας; οὐ μὴν οὐδὲ ὅλως τοιοῦτόν τι δεδυνήσεται ἡ πάντας θεατὰς τῷ κάλλει δουλαγωγήσασα, καίπερ ἐσταλμένη θεατρικῶς, καὶ δροσώδης ὁρωμένη κἀν τῷ χαλκῷ καὶ ὑγραινομένη πρὸς ἔρωτα, τῷ χιτῶνι, τῷ κρηδέμνῳ, τῇ στεφάνῃ καὶ τῷ πλοχμῷ τῶν τριχῶν. Ὁ μὲν γὰρ ἀραχνίων λεπτότερος ἦν, τὸ δὲ δαιδάλεον * περιέκειτο, ἡ δὲ διέδει τὸ μέτωπον χρυσοῦ καὶ τιμαλφῶν λίθων ἀποκρινομένη διαύγειαν. Ὁ δὲ τὸ τῆς κόμης κεχυμένον καὶ διασοβούμενον πνεύμασιν ὀπισθίῳ δεσμεύματι περιέσφιγγεν, ἕως κνημῶν ἐκτεινόμενον. Ἦν δὲ καὶ τὰ χείλη καλύκων δίκην ἠρέμα παρανοιγόμενα, ὡς καὶ δοκεῖν ἀφιέναι φωνήν. Τὸ δὲ χάριεν μειδίαμα εὐθέως προσυπαντῶν καὶ χαρμονῆς ἐμπιπλῶν τὸν θεώμενον. Καὶ τὸ τοῦ βλέμματος χαροπὸν, καὶ τὰς ἁψῖδας τῶν ὀφρύων καὶ τὴν λοιπὴν εὐφυΐαν τοῦ σώματος οὐκ ἦν ὁποία ἦν διαγράψαι λόγῳ καὶ παραστῆσαι τοῖς ἔπειτα. Ἀλλ' ὦ Τυνδαρὶς Ἑλένη, κάλλος αὐτόθεν καλὸν, Ἐρώτων μόχευμα, Ἀφροδίτης τημελύχημα, πανάριστον φύσεως δώρημα, Τρώων καὶ Ἑλλήνων βράβευμα. Ποῦ σοι τὸ νηπενθὲς καὶ κακῶν ἁπάντων ἐπίληθες φάρμακον, ὃ Θῶνος σοι παράκοιτις ** ἐχαρίσατο; Ποῦ δὲ τὰ ἄμαχα φίλτρα; πῶς οὐκ ἐχρήσω τούτοις ὡς

ctatorem qvemcunqve pulchritudine ſua duceret, ac theatralem in modum comta eſſet, in ære etiam roſcidæ ſimilis madentisqve ad amores, tunicâ, redimiculo; corona, criniumq; nodis. Tunica telas aranearum tenuitate vincebat, vitta dædaleam artem ſpirans, ambiebat caput, corona impoſita auri & gemmarum referebat ſplendorem, comas effuſas & à ventis agitatas retro conſtringebat ligamentum ad tibias usq; demiſſum. Labella roſæ inſtar leviter aperta jamjam emiſſura vocem videbantur, & lenis riſûs amœnitas obverſata ſtatim ſpectanti, hilaritate eum perfundebat. Amabilem vero obtutum oculorum, ſuperciliorum arcus & cæteram corporis formam ac pulchritudinem nemo verbis deſcribere & ad verum tradere poſteris qveat. At tu Tyndari credita filia Helena, per te tota pulcherrima, Amorum opus, Veneris curatio, donum naturæ præſtantiſſimum, præmium victoriæ Græcis propoſitum & Trojanis. Ubi tibi Nepenthes & remedium omnem luctum longe propellens, qvo Thoni uxor * te pridem donavit? Ubi inexſuperabilia philtra? qvî illis uſa jam non es perinde ut pridem? Sed fati opinor neceſſitate

* al. ἐπανέκειτο.

** Polydamna Odyſſ. δ. 228.

πάλαι, καὶ νῦν; Ἀλλ' οἶμαι σοι τῆς Μοίραις πέπρωται τῇ τοῦ πυρὸς ὑποπεσεῖν ἐρωῇ, μηδ' ἐν εἰκόνι παυσαμένῳ ἀνακαίειν τοὺς ὁρῶντας ἐς ἔρωτας. Εἶπον δ' ἂν ὡς καὶ ἀντίποινα τοῦ τὴν Τροίαν αἰθαλῶσθαι πυρὶ τῆς σῆς σχετλίως φρυκτευθέντι φιλότησιν, οἱ Αἰνειάδαι οὗτοι πυρί σε κατεδάρθωσαν. Ἀλλ' οὐκ ἐᾷ με τὸ χρυσομανὲς τῶν ἀνδρῶν διανοήσασθαί τι τοιοῦτον καὶ φθέγξασθαι, ὑφ' οὗ τὰ σπάνια πανταχοῦ καὶ καλῶν κάλλιστα ἔργα παντελεῖ ἀφανισμῷ παρεπέμφθησαν. Εἰπεῖν δὲ καὶ τὸ τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὀβολῶν μετρίων πολλάκις ἀποδιδόναι καὶ ἀποπέμπεσθαι, καὶ μᾶλλον εἰ προσανέχουσι τῇ λείᾳ, καὶ προσεστήκασι πτίλοις πανημέριοι, ἢ καὶ πρὸς ὁρμὴν ἄλογον καὶ μανιώδη, οὐ μὴν ἀνδρείαν ἔμφρονα κατ' ἀλλήλων ἐνθουσιῶσι, καὶ τὴν Ἄρεως σκευὴν περιτίθενται, τῆς νίκης προτεθέντος ἆθλον πάντων τὰ προσόντα σφίσιν, αὐτὰς τὰς κουριδίους ἀλόχους, ἐξ ὧν πατέρες ἠκηκόεισαν τέκνων, ἔτι δὲ τὸ μέγα χρῆμα καὶ τοῖς ἄλλοις δυσπαραίτητον τὴν ψυχὴν, καὶ ἧς ἕνεκα τὰ πάντα περισπουδάζουσιν ἄνθρωποι. Ἄλλως τέ που παρ' ἀγραμμάτοις βαρβάροις, καὶ πλέον ἀναλφαβήτοις ἀνάγνωσις καὶ γνῶσις τῶν ἐπί σοι ῥαψῳδηθέντων ἐκείνων * ἐπῶν·

fixum tibi est, ut ignis vim subeas, nec in imagine cessas spectatoribus faces amoris subjicere. Dicerem redditam talionem, qvod flammis per væsanos tui amores accensis Troja exusta est, atqve ita Æneadæ tuam qvoqve imaginem igne consumsere: Sed insana qvæ in his viris est auri cupido, per qvā longe pulcherrima usqve qvaqve opera prorsus perdiderunt, hoc nec cogitare nec dicere patitur. Dicam potius qvod proprias uxores sæpe pro pauculorum obolorum pretio aliis concedunt & à se dimittunt, præcipue si intenti lucro, talis per totum diem intabescant, aut immani impetu & furioso (neqve enim sanam virtutem dixeris) in se mutuo ruunt, Martisqve arma induunt, præmii in vicem propositis victori qvæcunq; habent, etiam propriis florenti ætate uxoribus è qvibus patres liberorum audiunt, ipsa etiam vita, maximi momenti re, & aliis tam pretiosa, pro qva nihil non suscipere homines solent. Cæterum apud illiteratas etiam gentes & qvæ ne alpha qvidem & beta norunt aut legere callent, percrebuere vers⁹ Poëtæ qvos in Helenā (scripsit:

Οὐ νέμεσις Τρῶας καὶ ἐυκνημίδας Ἀχαιοὺς
Τοίῃ ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν,
Αἰνῶς ἀθανάτῃσι θεῇς εἰς ὦπα ἔοικεν.

Non erat indignum certe, tot funera Troas
Tot mala pro tali Danaos tolerasse puella,
Cælicolis simili, formæ splendore, Deabus.

* Iliad. γ'. 156.

Δοτέον μοι ἐκεῖνο τῷ λόγῳ· Ἀνέκειτο ἐπὶ στήλης νεοειδὲς τὴν ὄψιν γύναιον, αὐτὸ τὸ τῆς ἡλικίας ἄγον τὸ χαριέστατον, ἐς τοὐπίσω τὴν κόμην ἀναδούμενον ἐπ' ἀμφότερα τοῦ μετώπου συνεστραμμένην, οὐχ ὑπεραιωρούμενον, ἀλλ' ὡς ἁπλὸν εἴη τοῖς ἐς αὐτὸ τὰς χεῖρας ἐκτείνουσι. Τούτου δὴ τοῦ μορφάσματος ἡ δεξιὰ χεὶρ μηδενὸς ὑπόντος ἐρείσματος ἄνδρα ἔφιππον ἀφ' ἑνὸς ἱππείου ποδὸς ἐπὶ παλάμαις ἀνεῖχεν, ὡς οὐδὲ σκύφον κεράσματος ἕτερος. Ἦν δ' ὁ μὲν ἀναβάτης σφριγῶν τὸ σῶμα, φρατλόμενος σώματίτι κνημῖσι, τὼ πόδε περιεσταλμένος, πνέων ἀτεχνῶς πόλεμον. Ὁ δὲ ἵππος ἀνίστη τὸ οὖς ὡς πρὸς σάλπιγγα, ὑψηλός τ' αὐχένα, τὰς ὄψεις δριμύς, καὶ τὸν ἐκ τοῦ θυμοῦ δρόμον προφαίνων τοῖς ὀφθαλμοῖς, οἱ δὲ πόδες ἀνεφέροντο ἀέριοι τὸ πολεμικὸν ἐπιδεικνύντες σάλευμα. Μετὰ δὲ τὸ εἴκασμα τουτὶ ἄγχιστα τοῦ τῶν τεσσάρων ἑῴου καμπτῆρος, ὃς ἐπεκέκλητο τοῦ Ῥουσίου, ἁρματηλάται ἄνδρες ἀνεστήλωντο τῆς διφρευτικῆς προγράμματα δεξιότητος, μονονουχὶ διαπρυσίως τῇ διαθέσει τῶν χειρῶν τοῖς διφρηλάταις παρεγγυόμενοι, ὡς χρὴ προσπελῶντας τῇ νύσσῃ μὴ ἐφεῖναι τὰ χαλινά, ἀλλ' ἐγκλίνειν ἀνασειρασμῷ τοὺς ἵππους, καὶ συνεχεῖ καὶ σφοδροτέρῳ χρῆσθαι τῷ μύωπι, ὅπως περικλώμενοι τῆς νύσσης ἐχόμενα ὤσι τὸν συντρέχοντα ἀντίτεχνον τὴν ἐκ περιόδου ἐλᾶν καὶ ὕστατον ἔρχεσθαι, κἂν ἵππους δρομικωτέρους ἡνιοχῇ, καὶ τὴν ἁμιλλητήριον τέχνην ὁρῷτο ἀπαίδευτος. Ὁ δὲ λόγος καὶ ἄλλο τι προσθέσει τοῖς

Liceat & hoc mihi commemorare. Stabat in columella mulier singulari forma, ipsum amœnissimum florem ætatis referens, qvæ comas ex utraqve capitis parte contortas à tergo religatas habebat, non adeo in sublimi loco qvidem posita sed ita ut manu extensa contingi posset. Hujus imaginis dextra sine ullo fulcri adminiculo, ita uti alius vix scyphum vino plenum, tenebat uno prehensum eqvi pede virum eqvo insidentem. Eqves valido corpore, thorace indutus & pedibus ocreatus bellum continenter spirabat. Eqvus aures velut ad tubarum sonitum habebat arrectas, elata cervice, feroci obtutu & oculis prodens iram adoremq; procurrendi. Pedes per aërem velut bellico tumultu concitati efferebantur. Post hoc simulacrum proxime orientalem metam in Circo, qvæ vocatur factionis Russatæ, aurigæ positi erant in specimen & exemplar dextræ ac peritæ aurigationis, qvi tantum non clara voce monebant aurigantes, & manuum gestu docebant, ad metam ubi accessissent, nō oportere laxare ferna, sed retractione eqvos flectere, & continenter acriterq; calcaria admovere, ut qvando circa metam feruntur, concurrentem æmulum cogant extra curriculum suum procedere, atq; adeo poste-

εἰρη-

εἰρημένοις, οὐδὲ γὰρ συγγράψασθαι τὰ πάντα προὔθετο. Χάριεν τὴν θέαν, καὶ τὴν τέχνην μικροῦ τῶν πάντων θαυμασιώτερον βάσις ἦν λιθίνη, καὶ ἐπ' αὐτῆς χαλκήλατον ζῶον. Παρὰ τοιοῦτον οὐκ ἀναφώριστον βοῦν εἰκόνιζον, παρ' ὅσον βραχύκερκον ἦν, μηδὲ βαθεῖαν καθεικὸς φάρυγγα, οἵαν οἱ Αἰγύπτιοι βόες τρέφουσι, μήτε μὴν χηλαῖς ὁπλιζόμενον. Συνεῖχε δὲ τοῦτο ταῖς γένυσι καὶ εἰς πνίγμα συνέθλιβε ζῶον ἕτερον, δι' ὅλου τοῦ σώματος λεπίσι θωρακιζόμενον οὕτω τραχείαις, ὡς καὶ ἐν χαλκῷ λυπεῖν τὸν ἁπτόμενον. Ἤδετο δὲ τὸ μὲν βασιλίσκον εἶναι, τὸ δὲ ἀσπίδα τὸ συμμαρπτόμενον τούτου τῷ στόματι. Οὐκ ὀλίγοις δὲ τὸ μὲν Νειλῷος βοῦς, τὸ δὲ κροκόδειλος εἶναι εἰκάζετο. Ἐμοὶ μὲν οὖν οὐ μέλον τοῦ τῶν δοξῶν ἀνομοίου, εἰπεῖν δὲ τὸ καινήν τινα πάλην ἀμφότερον τίθεσθαι, καὶ δρᾶν ἐν μέρει καὶ πάσχειν κακῶς ὑπ' ἀλλήλων ἑκάτερα, ὀλλύναι τε καὶ ὄλλυσθαι, καὶ κρατεῖν ἐν ταὐτῷ καὶ κρατεῖσθαι, καὶ νικᾶν ἄμφω καὶ ὑπ' ἀλλήλων καταπαλαίεσθαι. Τὸ μὲν γὰρ ὃ καὶ φημιζόμενος βασιλίσκος διῳδήκει ἅπαν ἐκ κεφαλῆς ἕως καὶ αὐτοῦ τοῦ τῶν ποδῶν τέλματος, καὶ κατιώμενον ὅλον τὸ σῶμα καὶ ὑπὲρ τὸ βατράχειον χρῶμα ἐχλώριζε, τοῦ φαρμάκου διαδραμόντος τὴν τοῦ ζώου ξύμπασαν

riorem venire, etiamsi concitatissimos ad cursum eqvos habuerit, sed aurigandi artis minus sit peritus. Addam & aliud qvoddam, omnia enim perscribere in animum minime induxi. Spectatu jucundissima & præ cæteris ferme omnibus maxime admiranda erat basis lapidea, cui animal ex ære imposuerant, & proximum huic qvi ab eo separari non posset, finxerant bovem, tum parva cauda bestiam nec profundo gutture, qvale in bobus Ægyptiis apparet, nec chelis armatam. Hanc faucibus tenebat suffocandamqve comprimebat animal aliud, toto corpore horridum sqvamis usqve adeo asperis, ut etiam in ære lædere tangentes posset. Credebatur alterum esse basiliscus, alterum qvod in ore ejus compressum hærebat, aspis. Non paucis illud bos Niloticus, hoc Crocodilus esse visum fuit. Mihi non curæ est has lites opinionum componere, sed modo referre miram illorum pugnam, qvæ & faciebant invicem mala & patiebantur, perdebant peribantqve, opprimebantur simul & opprimebant, vincebant mutuo & vincebantur. Alterum siqvidem qvod & basiliscum appellabant, universum à capite ad calcem lacerũ erat morsu, totoq; corpore fusum virus ranæ illud colore magis reddebat lividum, ve-

διαφ-

διαρτίαν, καὶ εἰς θάνατον χρώσαντος. Εἰς γόνυ τοίνυν συνίζανε, τὸ ὄμμα ἔσβεσο τῆς ζωτικῆς ἐκμαρανθείσης δυνάμεως. Μᾶλλον μὲν οὖν ἐδίδου τοῖς ὁρῶσι δοξάζειν, ὡς πάλαι ἂν ἀνατέτραπτο νεκρωθὲν, εἰ μὴ τῶν ποδῶν αἱ βάσεις ὑπήρειδον, καὶ πρὸς στάσιν ὑπανεῖχον ὄρθιον. Ἦν δὲ καὶ θάτερον ὁμοίως τὸ ταῖς γένυσιν ἐνισχόμενον βραχὺ μὲν τὸ οὐραῖον ἀσπαῖρον, μέγα δὲ κεχηνὸς τῷ ἀπάγχεσθαι τῇ τῶν γομφίων ξυνοχῇ. καὶ ξυντείνεσθαι μὲν ἐῴκει καὶ ὁρμᾶν πειρᾶσθαι τοῦ τῶν ὀδόντων ἕρκους διεκδῦναι καὶ διεκπεσεῖν τοῦ χάσματος, οὐκ ἴσχυε δὲ, ὅτι τὰ μετὰ τοὺς ὤμους εὐθὺς καὶ τῶν ποδῶν τοὺς ἐμπροσθίους, καὶ ὅσα τῷ οὐραίῳ συνήπτοντο μέρη τοῦ σώματος, ἡ τοῦ στόματος ξυνεῖχε διάστασις, καὶ ταῖς γένυσιν ἐνεπείρετο. Καὶ τὰ μὲν οὕτως ἦσαν ὑπ' ἀλλήλων νεκρούμενα, καὶ κοινὴ μὲν ἀμφοῖν ἡ ἅμιλλα, κοινὴ δὲ καὶ ἡ ἄμυνα, ἰσοπαλὴς δὲ ἡ νίκη, σύντροχος δὲ καὶ ὁ θάνατος. Ἐμοὶ δ' ἔπεισιν εἰπεῖν, ὡς τὸ φθείρεσθαι παρ' ἀλλήλων, καὶ σὺν ἀλλήλοις ἀπάγεσθαι τὴν ἐς θάνατον τὰ τῶν κακῶν κηρεσιφόρα καὶ ἀνθρώποις ὀλέθρια, μὴ μόνον ἐν εἰκόσιν ἔτι διατυποῦσθαι, ἢ καὶ τοῖς ἀλκιμωτέροις τῶν ζώων τοῦτο ἐπισυμβαίνειν, ἀλλὰ καὶ παρ' ἔθνεσιν συχνάκις γίνεσθαι, ὁποῖα τοῖς Ῥωμαίοις

neno omnes animantis artus pervadente, atq; ferali inficiente colore: In genu itaqve procumbebat, caligantibus oculorum luminibus & vitali vigore marcente. Qvin spectantibus injicere poterat opinionem, ac si pridem prostratum & letho datum fuisset, nisi pedum fulcra subnitentia & erecta adhuc constitissent. Sed & alterũ consimiliter morsu vexabatur, postica parte paululum se jactans, oreq; multum hians, qvod dentium compressione suffocaretur. Videbaturqve contendere & summa vi niti ut dentium vallo se eximeret, faucibusqve sese subduceret, at neutiqvam valuit, siqvidem qvæ pone humeros, mox & anteriores pedes, & caudæ vicina corporis pars rictu oris constricta tenebantur & maxillis confossa hærebant. Ita hæc mutuo neci data, cõmuni utriusq; certamine nec min9 vindictâ, & æqvo Marte pari victoria, & insecuta morte utrinq;. Mihi ad hæc in mentem venit annotare, qvod non tantũ in imaginib9 effingitur, aut in robustioribus bestiis hoc accidit ut se mutuo perdant, & mortiferum virus & ferale atqve exitiosum hominibus malum secum è medio auferant, sed id sæpius etiam contingit in gentibus adversus

ἡμῖν ἐπεστράτευσε, φονῶντα καὶ κατ' ἀλλήλων ὀλλύμενα δυνάμει Χριστοῦ, τοῦ διασκορπίζοντος ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα, καὶ μὴ χαίροντος αἵμασιν, ὃς καὶ δίκαιον * ἐπ' ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον δείκνυσιν ἐπιβαίνοντα, καὶ λέοντα καταπατοῦντα καὶ δράκοντα.

Romanos nos † bellantibus, qvæ occidunt invicem & occiduntur, CHristi potentia, qvi gentes belli cupidas dispergit, nec sangvine delectatur, sed docet justos ambulare super aspidem & basiliscum, & conculcare leonem, draconemq;.

Alia Nicetæ Choniatæ scripta.

Θησαυρὸς ὀρθοδοξίας, *Thesaurus Orthodoxæ Fidei*, *libris XXVII.* in gratiam amici, qvi capta à Latinis CPoli solū vertere secum coactus erat, scripti in exilio, qvibus post expositam salutarem doctrinam omne genus hæresium schismatumq; ad suam usq; ætatem perseqvitur, & testimoniis veterū Ecclesiæ doctorum, vel propriis argumentis confutat. Hujus operis eximii, in qvo *Euthymii* Zigabeni, qvam in præf. laudat, Panopliæ dogmaticæ multa addidit, *quinque* tantum *libri primores* editi exstant *latine* **, interprete *Petro Morello* Turonensi Paris. 1561. 1579. 1610. 8. & cum Orthodoxi cujusdam (ut in inscriptione appellatur) notis & indice Genev. 1529. 8. & sine illis in Bibliothecis Patrum editionis Colon. 1618. T. XII. & Lugd. T. XXV. pag. 54. *Fragmentum ex libro XX.* de ordine observando ab iis qvi à *Saracenica* superstitione ad Christianam fidem transeunt, latine occurrit in Bibliothecis Patrum Paris. 1575. & aliis insecutis editionibus: Græce & Latine in Auctarii Ducæani Tomo II. Paris. 1624. & in Bibl. Patrum Paris. 1654. Tomo XII. & omisso Nicetæ nomine in Saracenicis Frid. Sylburgii, Heidelb. 1595. 8. pag. 74-91. Totum opus Græce exstat MS. non uno in loco, & propter molem hactenus lucem qvam meret haud vidit, qvoniam duo volumina in folio facile compleret. Petrus qvidem Morellus, qvi libros qvinqve à se versos edidit, & totum opus in lucem proferre voluit, existimavit Codicem Græcum qvo usus est scriptum fuisse manu ipsius Nicetæ. Ita enim in præf. ad Joannem à Sancto Andrea, Carcassonensis Ecclesiæ Decanum qvi Codicem illum ære suo redemerat, & interpretandum tradiderat Morel-

† Solenne est Byzantinis scriptoribus Romanos se appellare, qvia CPolitani Imperatores pars Romani Imperij, & diu sola superstes, & CPolis nova Roma.

* Psal. XCI. 13.

** Græce loca qvædam affert Allatius contra Hottinger. p. 197. & de purgatorio p. 696. seq. &c.

Morello : *Cujus beneficii nomine bona posteritas tibi gratias immortales habebit, ubi resciverit vetustissimum Thesauri Orthodoxiæ beati Niceti Choniatæ exemplar, ut quod à* Niceta *ipso descriptum sit, post auctoris mortem ad* Michaëlem Choniatem *Athenienſium Præsulem, velut hæreditario jure transiisse, quo item mortuo in manus* Theodori Scutariotæ, *Levitæ Cyziceni venisse, Cyzicoque à Turcis vastata, in frequentissima illa* καλοϊερῶν ἁγιορειτῶν *monasteria, quæ sunt in Atho monte, deportatum: atque inde tandem Lutetiam advectum, venaleque à Græco quodam expositum, nullos aut paucos admodum emtores nactum (propter deformitatem nimirum, ut Æsopum illum fabulatorem olim) præter unum Joannem à Sancte Andrea, cujus è Bibliotheca boni auctores hodie, præsertim Græci non aliter exire possunt, atque ex equo Trojano boni milites, & ex Isocratis schola oratores exiisse feruntur. - - Mox se index quoque aperit, seu elenchus quo summa librorum thesauri capita notantur, à* Niceta *ipso & compositus & scriptus, quemadmodum & libri omnes hujus operis, exceptis duobus ultimis qui à* Theodoro Scutariota *scripti sunt, qui Monodiam quoque Michaëlis scripsisse videtur. Theodori* αὐτόγραφον *ex appendice ad indicem libri XXV. colligo. Varia alia opuscula, (ut* Alexii, Michaëlis *&* Josephi *CPolitanorum Patriarcharum:* Eustathii *&* Germani *Nicanorum Præsulum,* Eustathii Romani περὶ δύο ἀδελφῶν λαβόντων δύο ἀδελφὰς, Alexii Comneni Imp. χρυσόβουλλον *sive* aurea bulla, *&* Sacerdotis cujusdam ad Eliam Cretensem περὶ προσκομιδῆς) *quibus exemplar velut* μυροθήκιον *quoddam refertum est, quis scripserit, nulla conjectura possum assequi. Idem de Philosophico quodam* περὶ τῆς τῶν ψυχῶν εἰσκρίσεως, *& Ecclesiastico de* Armeniorum hæresi *commentario, idem etiam de* appendice *illa sentio, quæ libro secundo adhæret, cum tamen ad vigesimum quintum pertineat, ut ex verbis pauculis* Scutariotæ *Indici Nicetæ additis videre est, qui appendicem illam quæ antea desiderabatur, in fine XXV. libri, alicubi repertam se attexuisse affirmat.*

Alter Codex hujus Thesauri Græcus servatur in Bibl. Bodlejana inter libros Tho. Roe, XXII. ex qvo Nicetæ Ponopliam MS. laudavit pridem Montacutius pag. 346. Apparatus ad Origines Ecclesiasticas, & qvem *egregium ac Nicetæ ætatem fere æquantem MS. Codicem* vocat Jo. Ernestus Grabe notis ad S. Irenæum pag. 70. Hunc ipsum innuit Caveus, ubi libros Thesauri Nicetæ pulcherrime descriptos in Bibliotheca Bodlejana vidisse se testatur. De eodem Codice vide sis laudatum mihi supra Wolfium in notis ad Casauboniana p. 252. & in erudita de Bogomilis commentatione pag. 2.

In Catalogo MSS. Angliæ inter Codices Bodlejanos p. 150. n. 2877. memoratur *Choniatæ thesaurus Græce, non idem cum eo quem Petrus Morellus latine edidit, sed multo strictior.* Hic est qvi in Casaubonianis pag. 45. traditur recens sed eleganter in maxima & crassissima papyro exaratus, fuisseqve olim Cardinalis Poli.

Nicetam contra Hæreses, MS. in Bibl. Bavarica, memorat Gretserus notis ad Orationem Germani Patriarchæ T. 2. de Cruce pag. 594. afferens locum ex tomo XIX. qvi est adversus Bogomilos. Locus ille integrior exstat apud Montfauconum pag. 333. Palæographiæ & Wolfium de Bogomilis pag. 46. Sed Nicetæ opus Græce exstat etiam Florentiæ in Bibl. Medicea pluteo IX. num. 24.

Ex libro nono Fragmentum MS. servatur in Bibl. Vindobonensi, Cod. Philosoph. XIV. vide Nesselium parte 4. p. 12.

Deniqve Clariss. Vir Bernhardus Montfauconus in Palæographia Græca p. 326. laudat Codicem bombycinum Stephani Baluzii, in qvo Panoplia Dogmatica Nicetæ, à librario sæculi XIV. exarata. Addit eum fuisse cujusdam Theodori Scutariotæ Levitæ, idqve initio voluminis notari: sed nota illa ex antiqviore Codice descripta videtur, qvalis paulo ante Petri Morelli verbis à me memoratus fuit. Porro argumenta librorum thesauri Nicetæ, qvoniam majorem partem opus lucem necdum vidit, ab eodem Montfaucono edita subjicere juvat:

Τόμος πρῶτος.

Ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ τὸ προοίμιον. εἶτα περὶ Ἀδὰμ καὶ τινων ἀρχαίων ἀνδρῶν εὑρόντων τὰς εἰκονουργίας. περὶ τῶν Ἑλληνικῶν μυστηρίων. περὶ Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος, καὶ ἑτέρων Φιλοσόφων καὶ τῶν δοξῶν αὐτῶν. περὶ τῶν τεσσάρων στοιχείων. περὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς. τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου. τῶν ἀπλανῶν καὶ πλανητῶν ἀστέρων. περὶ κομητῶν, ἴριδος, πάχνου, παρηλίων, τῶν σεισμῶν, τῶν ἀνέμων, καὶ τῶν πρηστήρων. καὶ ἔκτοτε περὶ Ἰουδαϊσμοῦ, περὶ τῶν χρυσῶν

Tomus primus.

In primo Libro proœmium. Deinde de Adamo, & de qvibusdam antiqvis viris qvi simulacrorum fictionem adinvenerunt. De mysteriis Græcorum. De Pythagora & Platone, deqve aliis Philosophis, ac de eorum opinionibus. De qvatuor elementis. De cœlo & terra. De circulo Zodiaci. De stellis fixis & de errantibus. De cometis. De iride, de pruina, de Pareliis, de terræ motibus, de ventis, de Presteribus. Deinde

δαμά-

δαμάλεων τοῦ Ἱεροβοάμ. περὶ Σαμαρειτῶν. περὶ Ἐσσηνῶν καὶ ἄλλων τινῶν αἱρεσιαρχῶν· περὶ Σαδδουκαίων, Γραμματίων, Φαρισαίων, ἡμεροβαπτιστῶν, καὶ Ἡρωδιανῶν.

autem de Judaiſmo. De buculis aureis Jeroboami. De Samaritanis. De Eſſenis, & aliis qvibusdam hæreſiarchis. De Saducæis, de Scribis, Phariſæis, Hemerobaptiſtis, Herodianis.

Τόμος δεύτερος.

Ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ, περὶ τῆς ἁγίας τριάδος διαφόρων αἱ χρήσεις. ἔπειτα, περὶ ἀγγέλων. περὶ ἀνθρώπων. διάφοροι δόξαι περὶ νοῦ καὶ ψυχῆς. καὶ ἔκτοτε περὶ ἀρετῶν.

Tomus ſecundus.

In ſecundo Tomo, de ſancta Trinitate, variorum loca. Deinde de Angelis. De hominibus. Diverſæ ſententiæ de intellectu & anima. Poſtea de virtutibus.

Τόμος τρίτος.

Περὶ φωνῶν προφητῶν, δηλουσῶν τὴν ἐν σαρκὶ παρουσίαν τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τὸ διὰ σταυροῦ πάθος, καὶ τὴν ἀνάστασιν. περὶ τῆς συλλήψεως καὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ χριστοῦ. περὶ ἐνυποστάτων, περὶ ὁμουσίων, περὶ ὁμοϋποστάτων, περὶ ὑποστατικῆς ἑνώσεως καὶ διαφορᾶς. περὶ προσώπων. περὶ φύσεως. περὶ φθορᾶς· περὶ φθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου. ἔκτοτε, χρήσεις τῶν ἁγίων περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας. περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀντιδόσεως. περὶ τοῦ ὅτι πᾶσα ἡ θεία φύσις ἐν μιᾷ τῶν ἑαυτῆς ὑποστάσεων ἡνώθη τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, καὶ οὐ μέρος μέρει· καὶ ἕτερα διάφορα καθεξῆς περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Tomus tertius.

De vocibus Prophetarum, Filii Dei in carne adventum declarantibus, necnon crucis Paſſionem & Reſurrectionem. De Conceptione & duab⁹ naturis Chriſti. De Enhypoſtatis, de Conſubſtantialibus, de Homohypoſtatis, aut ſimul hypoſtatis, de hypoſtatica unione & differentia. De Perſonis. De natura. De corruptione: de corruptibili & incorruptibili. Poſtea loca Sanctorum de œconomia in carne, ſive de Incarnatione. De * Modo retributionis. Qvod tota natura divina in una ex ſuis hypoſtaſibus unita ſit humanæ naturæ, non autem pars parti: & alia varia poſt hæc de Incarnatione Filii Dei.

* id eſt, *de ratione communicationis idiomatum.*

Τόμος τέταρτος.

Ἐν τούτῳ κεῖνται πᾶσαι αἱ παλαιαὶ αἱρέσεις αἱ ἀναφανεῖσαι μέχρι τῆς Ἀρείου αἱρέσεως. ἐγράφη καὶ πρώτη ἡ τοῦ Σίμωνος αἵρεσις καὶ ἡ ἐπ' αὐτὴν ἀντίῤῥησις. δευτέρα ἡ τῶν Νικολαϊτῶν. τρίτη ἡ τῶν Καρποκρατιανῶν. τετάρτη ἡ τοῦ Βαλεντίνου. πέμπτη ἡ τοῦ Πτολεμαίου, ἕκτη ἡ τοῦ Μάρκου. ἑβδόμη ἡ τῶν Ἀσκοδρούγων. ὀγδόη ἡ τοῦ Κολορβάσου. ἐννάτη ἡ τῶν Ὀφιτῶν. δεκάτη ἡ τοῦ Προδίκου. ἑνδεκάτη ἡ τῶν Καϊνῶν. δωδεκάτη ἡ τῶν Σηθιανῶν. Τρισκαιδεκάτη ἡ τῶν Ἀρχοντικῶν. τεσσαρεσκαιδεκάτη ἡ τοῦ Κέρδωνος καὶ Μαρκίωνος. πεντεκαιδεκάτη ἡ τοῦ Λουκιανοῦ. ἑξκαιδεκάτη ἡ τοῦ Ἀπελλῆ. ἑπτακαιδεκάτη ἡ τῶν Σεβηριανῶν. ὀκτωκαιδεκάτη ἡ τοῦ Τατιανοῦ. ἐννεακαιδεκάτη ἡ τῶν Ἐγκρατιτῶν. εἰκοστὴ ἡ τῶν Μοντανιστῶν. εἰκοστὴ πρώτη ἡ τῶν Κυιντιλιανῶν καὶ Πρισκιλλιανῶν, καὶ Πεπουζιτῶν, καὶ Ἀρτοτυριτῶν. εἰκοστὴ δευτέρα ἡ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν. εἰκοστὴ τρίτη ἡ τῶν λεγομένων Ἀλόγων. εἰκοστὴ τετάρτη ἡ τῶν Ἀδαμιανῶν. εἰκοστὴ πέμπτη ἡ τῶν Σαμψαίων καὶ Ἐλκεσαίων. εἰκοστὴ ἕκτη ἡ τῶν Θεοδοτιανῶν. εἰκοστὴ ἑβδόμη ἡ τοῦ Νοήτου καὶ τοῦ Ναυάτου. εἰκοστὴ ὀγδόη ἡ τοῦ Σαβελλίου. εἰκοστὴ ἐννάτη ἡ τοῦ Μαρκέλλου. τριακοστὴ ἡ τῶν Οὐαλησίων, τριακοστὴ πρώτη ἡ τοῦ Ὠριγένους,

Tomus qvartus.

In hoc habentur omnes veteres hæreſes, qvæ usqve ad Arii hæreſin emerſerunt. Prima vero Simonis hæreſis deſcribitur, cum ejus refutatione. Secunda, Nicolaitarum. Tertia, Carpocratianorum. Qvarta, Valentini. Qvinta, Ptolemæi. Sexta Marci. Septima, Aſcodrugorum. Octava, Colorbaſi. Nona, Ophitarum. Decima, Prodici. Undecima, Cajanorum. Duodecima, Sethianorum. Decima-tertia, Archonticorum. Decima qvarta, Cerdonis & Marcionis. Decima-qvinta Luciani. Decima-ſexta, Apellis. Decima-ſeptima, Severianorum. Decima-octava, Tatiani. Decima-nona, Encratitarum. Vigeſima, Montaniſtarum. Vigeſima-prima, Qvintilianiſtarum, Priſcillianiſtarum, Pepuzitarum & Artotyritarum. Vigeſima-ſecunda, Teſſareſcædecatitarum, ſive Qvartadecimanorum. Vigeſima-tertia, Alogorum, ut vocant. Vigeſima-qvarta, Adamianorum. Vigeſima-qvinta, Sampſæorum & Elceſæorum. Vigeſima-ſexta, Theodotianorum. Vigeſima-ſeptima, Noëti & Novati, Vigeſima-octava, Sabellii, Vigeſima-nona Marcelli. Trigeſima, Valeſianorum, ſive Valentianorum, Trigeſima-prima, Origenis,

ἐν

ἐν ᾗ καὶ περὶ ψυχῆς τινα, καὶ ἐξήγησις τοῦ ἀπορρήτου ὅ φησιν, ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει. τριακοστὴ δευτέρα ἡ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως. τριακοστὴ τρίτη ἡ τῶν Μανιχαίων καὶ Κουβρίκων. τριακοστὴ τετάρτη ἡ τῶν Ἱερακιτῶν. Τριακοστὴ πέμπτη ἡ τῶν Κολλυριδιανῶν. τριακοστὴ ἕκτη ἡ τῶν Μασσαλιανῶν, ἤτοι Εὐχιτῶν, ἐν ᾗ καὶ ἀπαρίθμησις τῶν ἀσεβῶν δογμάτων τῆς αὐτῆς αἱρέσεως. τριακοστὴ ἑβδόμη ἡ τῶν Κηρινθιανῶν. τριακοστὴ ὀγδόη ἡ τῶν Ἰκετῶν ** (Ἰκετικῶν.) τριακοστὴ ἐννάτη ἡ τῶν γνωσιμάχων. τεσσαρακοστὴ ἡ τῶν Θνητοψυχιτῶν. τεσσαρακοστὴ πρώτη ἡ τῶν Χρυσολυτῶν. τεσσαρακοστὴ δευτέρα ἡ τῶν ἐθνοφρόνων. τεσσαρακοστὴ τρίτη ἡ τῶν παρερμηνευτῶν. καὶ τεσσαρακοστὴ τετάρτη ἡ τῶν Μελιτιανῶν.

Τόμος πέμπτος.

Ἐν τῷ τοιούτῳ πρῶτον περὶ τοῦ Ἀρείου ὅθεν ὥρμηται, καὶ περὶ τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ ἤθους αὐτοῦ, καὶ τῶν ἀσεβῶν δογμάτων, καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ δι' αὐτὸν συστάσης συνόδου, καὶ τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ. ἐν τούτῳ δὲ καὶ μνεία τῆς ἐν Ἀριμίνῳ γενομένης συνόδου, ὡσαύτως καὶ τῆς ἐν Σελευκείᾳ τῆς Ἰσαυρίας. ἔκτοτε πρὸς ταῦτα ἡμετέρα ἀντίθεσις. ἐκ δὲ

ubi qvædam de anima, & enarratio dicti hujusmodi: * *Cujusque opus quale sit, ignis probabit.* Trigesima-secunda, Pauli Samosateni. Trigesima tertia, Manichæorum & Cubricorum. Trigesima-qvarta, Hieracitarum. Trigesima-qvinta, Collyridianorum. Trigesima-sexta, Massalianorum, sive Euchitarum: ubi enumeratio impiorum dogmatum ejusdem hæresis. Trigesima-septima, Cerinthianorum. Trigesima-octava, Iceticorum. Trigesima-nona, Gnosimachorum. Qvadragesima, Thnetopsychitarum. Qvadragesima-prima, Chrystolytorum. Qvadragesima-secunda, Ethnophronorum, sive eorum qvi cum Ethnicis sentiunt. Qvadragesima-tertia, Parermeneutarum, sive eorum, qvi prave Scripturas interpretantur. Qvadragesima-qvarta, Meletianorum.

Tomus qvintus.

In hoc Tomo, primum de Ario, unde prodierit, de statura & moribus ejus, de impiis ejusdem dogmatibus: de synodo, qvæ illius causa Nicææ habita est; de subversione & damnatione ejus: atqve ibidem memoria synodi Ariminensis; similiterqve de synodo Seleuciæ celebrata. Deinde refutatio ejus à nobis adornata. Postea

τού-

* 1. Corinth. III. 13.

** Confer Damascen. c. 87. de hæres. è Philone de Therapevtis.

τούτου διήγησις τῶν κτ̃ Ἀέτιον, καὶ τὸν Εὐνόμιον. καὶ ἐφεξῆς κεφάλαια δι' ὧν πειρᾶται δεῖξαι τὸν υἱὸν ὑστερογενῆ τοῦ πατρὸς καὶ κτίσμα. καὶ μετὰ ταῦτα θέσεις τινὲς τοῦ Ἀετίου καὶ τοῦ Εὐνομίου αἱρετικαὶ, καὶ ἀνατροπαὶ τούτων συγγραφεῖσαι παρ' ἡμῶν. καὶ μετὰ ταῦτα αἱ χρήσεις τῶν ἁγίων.

enarratio de rebus Aëtii & Eunomii. Deinceps capita, qvibus (Eunomius) probare nititur, Filium post Patrem ortum & creaturam esse. Sub hæc propositiones qvædam hæreticæ Aëtii & Eunomii, earumqve refutationes à nobis conscriptæ: & postea loca Sanctorum Patrum.

Τόμος ἕκτος.

Tomus sextus.

Περὶ Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου. ἐν δὲ τῷ τοιούτῳ τόμῳ μνεία πάλιν τοῦ Ἀρείου καὶ τῶν συμφρόνων αὐτῷ, καὶ τῶν δύο Εὐσεβίων τοῦ τε τῆς Νικομηδείας καὶ τοῦ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ τῆς Καισαρείας, τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, καὶ τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ. περὶ τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου, περὶ τῆς εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀποκαταστάσεως τοῦ Μακεδονίου, καὶ τῶν εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα βλασφημιῶν αὐτοῦ, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ καθεξῆς διήγησις, ὅπως συνέστη ἡ δευτέρα σύνοδος, καὶ περὶ τῶν κυρωθέντων παρὰ αὐτῆς· καὶ τῆς παραιτήσεως τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου τῆς ἐπὶ τῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως. καὶ μετὰ ταῦτα αἱ χρήσεις τῶν ἁγίων αἱ περὶ τοῦ ὁμότιμον εἶναι τὸ πνεῦμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ λόγῳ, ἐκφωνηθεῖσαι.

De Macedonio Pneumatomacho, sive Spiritus sancti hoste. In hoc item Tomo iterum memoratur Arius & ejus asseclæ: tum duo Eusebii, Nicomediensis videlicet & is, qvi in Cæsarea Palæstinæ: de S. Athanasio: de S. Paulo Confessore. De synodo Sardicensi. De restitutione Macedonii in thronum Constantinopolitanum, & de ejus in sanctam Trinitatem blasphemis dictis, maximeqve in sanctum Spiritum. Deinde autem enarratio, qvomodo secunda Synodus congregata fuerit, & de definitionibus ac decretis ejusdem: de abdicatione throni Constanstinopolitani per sanctũ Gregorium Theologum. Demum loca sanctorum Patrum, qvod pari honore adficiendus sit Spiritus sanctus, ac Pater & Filius.

Τόμος ἕβδομος.

Tomus septimus.

Περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν αἱρέσεων τοῦ Ἀπολιναρίου, καὶ τῶν ἀνατρεπόντων

De vita & hæresibus Apolinarii: & sanctorum Deiferorumqve

αὐ-

αὐταῖς ῥημάτων τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων ἡμῶν πατέρων.

Τόμος ὄγδοος.

Περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς αἱρέσεως Νεστορίου, καὶ τῶν θεοπλόκων ῥημάτων τοῦ ἁγιωτάτου Πάπα Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου, τῶν ἀνατρεπόντων τὴν τοιαύτην αἵρεσιν.

Τόμος ἔνατος.

Διήγησις τῶν κατὰ τὸν Εὐτυχῆ καὶ τῆς αὐτοῦ αἱρέσεως. καὶ ὅρος τῆς κατὰ τοῦ τοιούτου Εὐτυχοῦς συγκροτηθείσης ἁγίας τετάρτης συνόδου. εἶτα περὶ τῶν ἀντιλαμβανομένων τοῦ Διοσκόρου, ὃς πατριάρχης ἦν Ἀλεξανδρείας, συγκαθῃρέθη δὲ τῷ Εὐτυχεῖ ὡς ὁμόφρων περὶ τῶν αἱρέσεων, * εἰς ἂν οὕτοι διῃρέθησαν, διακρινομένους ἑαυτοὺς ὀνομάσαντες. ἐν ταύτῃ δὲ τῇ διηγήσει, καὶ περὶ τῶν λεγομένων Ἀκεφάλων τινὰ, καὶ μνεία Ἰωάννου γραμματικοῦ τοῦ λεγομένου Φιλοπόνου. καὶ ἔκτοτε προβλήματά τινα τῶν Μονοφυσιτῶν, καὶ πρὸς ταῦτα ἀντίρρησις μία. καὶ ἐφεξῆς ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Λέοντος τοῦ ἁγιωτάτου Πάπα Ῥώμης, ἡ πεμφθεῖσα πρὸς τὴν τετάρτην Σύνοδον.

Τόμος δέκατος.

Περὶ τῆς πέμπτης συνόδου, ἥτις τὴν τετάρτην σύνοδον ἐκύρωσε καὶ ἐκράτυνε, συγκροτηθεῖσα ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰουστι-

* pro ἕως ἄν.

Patrum dicta, qvibus illæ confutantur & evertuntur

Tomus octavus.

De vita & hæresi Nestorii: deqve dictis divinis, qvibus sanctissimus Papa Alexandriæ Cyrillus, hujusmodi hæresim evertit.

Tomus nonus.

Enarratio de rebus Eutychis & de hæresi ejus: ac decretum qvartæ sanctæ Synodi contra eundem Eutychen. Postea de iis, qvi Dioscoro Patriarchæ Alexandrino patocinabantur, qvi cum Eutyche, utpote earundem hæresium assertor, condemnatus est, donec ii etiam divisi sunt, sese Diacrinomenos, id est segregatos, appellantes. In hac vero narratione qvædam de iis, qvi Acephali vocabantur, & mentio Joannis Grammatici, qvi Philoponus appellabatur. Postea vero Problemata qvædam Monophysitarum: & ad hæc Antirrheticus unus. Demum Epistola Leonis sanctissimi Papæ Romani, ad qvartam Synodum missa.

Tomus decimus.

De qvinta Synodo, qvæ qvartam Synodum confirmavit & asseruit, qvæqve imperante Justini-

τούτου διήγησις τῶν κατὰ Ἀέτιον, καὶ τὸν Εὐνόμιον. καὶ ἐφεξῆς κεφάλαια δι' ὧν πειρᾶται δεῖξαι τὸν υἱὸν ὑστερογενῆ τοῦ πατρὸς καὶ κτίσμα. καὶ μετὰ ταῦτα θέσεις τινὲς τοῦ Ἀετίου καὶ τοῦ Εὐνομίου αἱρετικαὶ, καὶ ἀνατροπαὶ τούτων συγγραφεῖσαι παρ' ἡμῶν. καὶ μετὰ ταῦτα αἱ χρήσεις τῶν ἁγίων.

enarratio de rebus Aëtii & Eunomii. Deinceps capita, qvibus (Eunomius) probare nititur, Filium post Patrem ortum & creaturam esse. Sub hæc propositiones qvædam hæreticæ Aëtii & Eunomii, earumqve refutationes à nobis conscriptæ: & postea loca Sanctorum Patrum.

Τόμος ἕκτος.

Tomus sextus.

Περὶ Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου. ἐν δὲ τῷ τοιούτῳ τόμῳ μνεία πάλιν τοῦ Ἀρείου καὶ τῶν συμφρόνων αὐτῷ, καὶ τῶν δύο Εὐσεβίων τοῦ τε τῆς Νικομηδείας καὶ τοῦ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ τῆς Καισαρείας, τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, καὶ τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ. περὶ τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου. περὶ τῆς εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀποκαταστάσεως τοῦ Μακεδονίου, καὶ τῶν εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα βλασφημιῶν αὐτοῦ, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ καθεξῆς διήγησις, ὅπως συνέστη ἡ δευτέρα σύνοδος, καὶ περὶ τῶν κυρωθέντων παρ' αὐτῆς· καὶ τῆς παραιτήσεως τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου τῆς ἐπὶ τῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως. καὶ μετὰ ταῦτα αἱ χρήσεις τῶν ἁγίων αἱ περὶ τοῦ ὁμότιμον εἶναι τὸ πνεῦμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ λόγῳ, ἐκφωνηθεῖσαι.

De Macedonio Pneumatomacho, sive Spiritus sancti hoste. In hoc item Tomo iterum memoratur Arius & ejus asseclæ: tum duo Eusebii, Nicomediensis videlicet & is, qvi in Cæsarea Palæstinæ: de S. Athanasio: de S. Paulo Confessore. De synodo Sardicensi. De restitutione Macedonii in thronum Constantinopolitanum, & de ejus in sanctam Trinitatem blasphemis dictis, maximeqve in sanctum Spiritum. Deinde autem enarratio, qvomodo secunda Synodus congregata fuerit, & de definitionibus ac decretis ejusdem: de abdicatione throni Constanstinopolitani per sanctū Gregorium Theologum. Demum loca sanctorum Patrum, qvod pari honore adficiendus sit Spiritus sanctus, ac Pater & Filius.

Τόμος ἕβδομος.

Tomus septimus.

Περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν αἱρέσεων τοῦ Ἀπολιναρίου, καὶ τῶν ἀνατρεπόντων

De vita & hæresibus Apolinarii: & sanctorum Deiferorumqve

αὐτοῖς ῥημάτων τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων ἡμῶν πατέρων.

Τόμος ὄγδοος.

Περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς αἱρέσεως Νεστορίου, καὶ τῶν θεοπλόκων ῥημάτων τοῦ ἁγιωτάτου Πάπα Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου, τῶν ἀνατρεπόντων τὴν τοιαύτην αἵρεσιν.

Τόμος ἔνατος.

Διήγησις τῶν κατὰ τὸν Εὐτυχῆ καὶ τῆς αὐτοῦ αἱρέσεως. καὶ ὅρος τῆς κατὰ τοῦ τοιούτου Εὐτυχοῦς συγκροτηθείσης ἁγίας τετάρτης συνόδου. εἶτα περὶ τῶν ἀντιλαμβανομένων τοῦ Διοσκόρου, ὃς πατριάρχης ἦν Ἀλεξανδρείας, συγκαθῃρέθη δὲ τῷ Εὐτυχεῖ ὡς ὁμόφρων περὶ τῶν αἱρέσεων, * εἰς ἂν οὗτοι διῃρέθησαν, διακρινομένους ἑαυτοὺς ὀνομάσαντες. ἐν ταύτῃ δὲ τῇ διηγήσει, καὶ περὶ τῶν λεγομένων Ἀκεφάλων τινὰ, καὶ μνεία Ἰωάννου γραμματικοῦ τοῦ λεγομένου φιλοπόνου. καὶ ἔκτοτε προβλήματά τινα τῶν Μονοφυσιτῶν, καὶ πρὸς ταῦτα ἀντίρρησις μία. καὶ ἐφεξῆς ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Λέοντος τοῦ ἁγιωτάτου Πάπα Ῥώμης, ἡ πεμφθεῖσα πρὸς τὴν τετάρτην Σύνοδον.

Τόμος δέκατος.

Περὶ τῆς πέμπτης συνόδου, ἥτις τὴν τετάρτην σύνοδον ἐκύρωσε καὶ ἐκράτυνε, συγκροτηθεῖσα ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰουστι-

* pro ἕως ἄν.

Libri 1ti Pars Altera.

Patrum dicta, qvibus illæ confutantur & evertuntur

Tomus octavus.

De vita & hæresi Nestorii: deqve dictis divinis, qvibus sanctissimus Papa Alexandriæ Cyrillus, hujusmodi hæresim evertit.

Tomus nonus.

Enarratio de rebus Eutychis & de hæresi ejus: ac decretum qvartæ sanctæ Synodi contra eundem Eutychen. Postea de iis, qvi Dioscoro Patriarchæ Alexandrino patocinabantur, qvi cum Eutyche, utpote earundem hæresium assertor, condemnatus est, donec ii etiam divisi sunt, sese Diacrinomenos, id est segregatos, appellantes. In hac vero narratione qvædam de iis, qvi Acephali vocabantur, & mentio Joannis Grammatici, qvi Philoponus appellabatur. Postea vero Problemata qvædam Monophysitarum: & ad hæc Antirrheticus unus. Demum Epistola Leonis sanctissimi Papæ Romani, ad qvartam Synodum missa.

Tomus decimus.

De qvinta Synodo, qvæ qvartam Synodum confirmavit & asseruit, qvæqve imperante Justini-

ναιοῦ. ἐν δὲ τῇ διηγήσει τῆς τοιαύτης συνόδου, καὶ τοῦ ὅπως συνεκροτήθη, ἐμφέρεται ἡ αἵρεσις τῶν Μονοφυσιτῶν, ἐν μέρει δὲ καὶ τῶν Νεστοριανῶν. ἔκτοτε ψῆφος Ἐπιφανίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς ἐνδημούσης συνόδου κατὰ Σεβήρου καὶ Ζωόρα καὶ Πέτρου τῶν Μονοφυσιτῶν. ἑτέρα ψῆφος Μηνᾶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τῶν αὐτῶν. Ἀναθεματισμοὶ Ἀνθίμου μητροπολίτου Τραπεζοῦντος Μονοφυσίτου ὄντος. ἑτέρα ψῆφος τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου καθαιρετικὴ τοῦ ἀνδρὸς Ἀνθίμου. Ἔκτοτε διάταξις Ἰουστινιανοῦ βασιλέως κατὰ Ἀνθίμου, Σεβήρου, Πέτρου, καὶ Ζωόρα. ἐπιστολὴ Ἰωάννου Ἱεροσολύμων καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων δεχομένη τὰ κατὰ Σεβήρου ψηφισθέντα. καὶ μετὰ ταῦτα χρήσεις διάφοροι τῶν ἁγίων, κατὰ τῶν Μονοφυσιτῶν.

coacta est. In narratione autem de illa Synodo, & qvomodo collecta fuerit, inſeritur hæreſis Monophyſitarum, atqve etiam er parte Neſtorianorum. Deinceps decretum Epiphanii Patriarchæ Conſtantinopolitani, & Synodi ibidem congregatæ contra Severum, Zooram & Petrum Monophyſitas. Alterum decretum Mena Patriarchæ Conſtantinopolitani contra eoſdem. Anathematismi Anthimi Metropolitæ Trapezuntini, qvi Monophyſita erat. Alterum decretum ejusdem Patriarchæ, qvo damnabatur Anthimus: poſt hæc conſtitutio Juſtiniani Imperatoris contra Anthimum, Severum, Petrum, & Zooram. Fpiſtola Joannis Jeroſolymitani & Epiſcoporum, qvi ſub ipſo erant, qva decreta contra Severum recipiuntur. Demum loca varia ſanctorum Patrum contra Monophyſitas.

Τόμος ἑνδέκατος κατὰ Τριθειτῶν.

Tomus undecimus contra Tritheitas.

Τόμος δωδέκατος κατὰ τῶν Ἀφθαρτοδοκητῶν.

Tomus duodecimus contra Aphthartodocetas.

Τόμος τρισκαιδέκατος κατὰ Θεοπασχιτῶν.

Tomus decimus tertius contra Theopaſchitas.

Τόμος ιδ'. κατὰ τῶν Ἀγνοητῶν, ἐν ᾧ μετὰ τὰς χρήσεις τῶν ἁγίων, καὶ ἄλλα τινὰ εἰς ἀναίρεσιν τῆς τοιαύτης αἱρέσεως ἐκ νέου προστίθεται παρ' ἡμῶν.

Tomus decimus-qvartus contra Agnoitas: ubi poſt loca ſanctorum Patrum, alia qvædam ad hujusmodi hæreſim ſubvertendam a nobis inſuper adjiciuntur.

Τόμος

Τόμος ιέ. περὶ τῆς ἕκτης συνόδου, ἥτις συνέστη ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου εἰς ἀναίρεσιν τῆς τῶν Μονοθελητῶν αἱρέσεως.

Tomus decimus-qvintus, de sexta Synodo, Quæ congregata fuit imperante Constantino Pogonato, ad destruendam hæresim Monothelitarum.

Τόμος ις'. περὶ τῆς τῶν εἰκονομάχων αἱρέσεως.

Tomus decimus-sextus, de Iconomachorum hæresi.

Τόμος ιζ'. περὶ τῆς αἱρέσεως τῶν Αρμενίων, ἥτις τοῖς Μονοφυσίταις συνάπτεται· ἐν αὐτῇ δὲ καὶ προοίμιον ἡμέτερον, καὶ τινὲς λύσεις πρὸς ἀντιθέσεις τῶν Αρμενίων. ἔκτοτε γράμμα τοῦ βασιλέως κύρου Μανουὴλ πρὸς τὸν καθολικὸν τῆς Ἀρμενίας. διάλεξις πρὸς τὸν αὐτὸν Καθολικὸν * Θηελιανοῦ τινος ἐξαποστόλου τοῦ αὐτοῦ βασιλέως εἰς Ἀρμενίαν σταλέντος. ἔπειτα χρήσεις διάφοροι ἁγίων κατὰ τῆς αὐτῆς αἱρέσεως. εἶτα συλλογιστικά τινα κεφάλαια κατὰ τῆς αὐτῆς αἱρέσεως συλλεγέντα παρ' ἡμῶν.

Tomo decimus-septimus, de hæresi Armenorum, qvæ Monophysitis conjungitur. Ibi est procœmium nostrum, & qvædam solutiones ad objecta Armenorum. Deinde rescriptum Imperatoris Domini Manuelis ad Catholicum Armeniæ. Dialogus Theoriani cujusdam Legati ejusdem Imperatoris, in Armeniam missi, cum eodem Catholico. Postea autem loca variorum Sanctorum contra eamdem hæresim. Deniqve capita qvædam syllogistica a nobis collecta contra eam ipsam hæresim.

Τόμος ιή. κατὰ τῶν Παυλικιανῶν.

Tomus decimus octavus, contra Paulicianos.

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, περὶ τοῦ βαπτίσματος.

Sancti Basilii & sancti Gregorii Nysseni de Baptismate.

Τοῦ αὐτοῦ Νύσσης περὶ τῆς μεταλήψεως τοῦ δεσποτικοῦ σώματος καὶ αἵματος.

Ejusdem Gregorii Nysseni, de participatione Dominici Corporis & Sanguinis.

Τόμος ιθ'. κατὰ Βογομίλων.

Tomus decimus nonus, contra Bogomilos.

* De hoc dictum supra p. 393.

* Θεωριανοῦ.

Τόμος κʹ. περὶ τῆς θρησκείας τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ τῆς τάξεως † τῆς γινομένης ἐπὶ τοῖς ἐπιστρέφουσιν ἐκ τῶν Σαρρακηνῶν εἰς τὴν καθαρὰν καὶ ἀμώμητον πίστιν ἡμῶν.

Tomus vigeſimus, de cultu Agarenorum, & de conſtitutione circa Saracenos, qvi ad puram & immaculatam fidem noſtram convertuntur.

Τόμος καʹ. περὶ τοῦ Πνεύματος κατὰ Λατίνων, ἐν ᾧ καὶ χρήσεις διάφοροι.

Tomus vigeſimus-primus, de Spiritu contra Latinos: ubi loca multa adferuntur.

Τόμος κβʹ. περὶ τῶν ἀζύμων.

Tomus vigeſimus-ſecundus, de Azymis.

Τόμος κγʹ. ἐν ᾧ σύνοψις τῶν κινηθέντων δογμάτων ἐπὶ τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ.

Tomus Vigeſimus tertius, in qvo ſynopſis dogmatum, qvæ ſub Imperatore Alexio Comneno mota & exorta ſunt.

Τόμος κδʹ. περὶ τοῦ δόγματος τοῦ, * σὺ εἶ ὁ προσφέρων καὶ προσφερόμενος, λαληθέντος ἐπὶ τοῦ βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ.

Tomus vigeſimus-qvartus, de illo dogmate, *Tu es offerens & oblatus*, * qvod ſub Imperatore Domno Manuele Comneno prolatum eſt.

Τόμος κεʹ. περὶ τοῦ δόγματος τοῦ, ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστὶν, ἀναφυέντος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως. ζήτει τὴν λεγομένην συγγραφὴν εὐθὺς μετὰ τὴν κύρωσιν τοῦ τοιούτου δόγματος παρά τισι λεγομένην ὡς μὴ ἐπίπαν ἀρεσκομένην· ἐν ᾗ δὲ συγγραφῇ χρήσεις σχεδὸν πάντων τῶν ἁγίων ἐμφέρονται. περὶ δὲ

Tomus vigeſimus qvintus, de dogmate illo, *Pater meus major me eſt*, ** qvod ſub eodem Imperatore exortum eſt. Qvære ipſum tractatum ſtatim poſt hujus dogmatis confirmationem, qvam qvidam dicebant, non omnino placere: in qvo tractatu fere omnium Sanctorum loca affe-

ρὸ

† Hanc poſteriorem partem editam Græce & Latine, jam ſupra pag. 418. obſervavi. Sed præterea Clariſſ. Caveus notat in Codice Colbertino 4753. extare MS. τὰ ὑπὸ τοῦ Μωάμεδ νομοθετηθέντα ἐκ τῆς αὐτοῦ βίβλου, καλουμένης Κοράν, καὶ Χωνειάτου ἀντιρρήσεις, qvod diſtinctum opus ab hoc theſauri Nicetæ parte exiſtimat.

* Confer Jo. Cinnami Hiſt. lib. IV. cap. 16. & Nicetam in Manuele Comneno VII. 5. pag. 137.

** De hac controverſia per Demetrium Lampenum mota vide Cinnamum lib. VI. Hiſt. pag. 147. Nicetam in Manuele Comneno lib. VII. cap. 5.

τὸ πλ[illegible] καὶ συλλογιστικά τινα κεφάλαια, περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὸν χριστὸν τὴν μίαν ὑπόστασιν, καὶ τὸν ἕνα κύριον καὶ υἱὸν τοῦ θεοῦ, καὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν ἐλάττονα τοῦ πατρὸς λέγειν ὡς σαρκοφόρον. ἡμεῖς γὰρ ποῦ ποτε οὐχ εὕρομεν. (Ἀλλ' ἐγὼ ποῦ ταῦτα εὑρηκὼς προστέθηκα μετὰ τὴν καταρχὴν τοῦ τρίτου τόμου τῆς παρούσης βίβλου.)

runtur. In fine vero capita qvædam syllogistica, qvod non oporteat Christum, qvi est una hypostasis, unusqve Dominus & Filius Dei, etiam post Incarnationem minorem Patre dicere, utpote carnem ferentem. Nos enim hæc non reperimus. *Et altera manu:* At ego cum reperissem, post initium tertii Tomi hujusce Libri adjeci.

Τόμος κϛ'. περὶ τοῦ δόγματος τοῦ θεοῦ τοῦ Μωάμετ. τοῦ λαληθέντος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως.

Tomus vigesimus-secundus, de dogmate Dei Mahometh, *** qvod eodem imperante expositum fuit.

Τόμος κζ'. περὶ τοῦ δόγματος τῶν θείων μυστηρίων τοῦ κινηθέντος ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἐξ Ἀγγέλων Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, τοῦ καὶ κυρώσαντος, ἄφθαρτα λέγεσθαι ταῦτα καὶ μὴ φθαρτά.

Tomus vigesimus-septimus, de dogmate divinorum mysteriorum,† excitato sub Imperio Alexii Comneni Angeli, qvi & decrevit hæc, incorruptibila, non autem corruptibilia, dici oportere.

Nicetæ Choniatæ Historiam Barbaro Græcam ex Codice Regio laudat Cangius in glossario Græco. Ejusdem *Comparatio Hyemis & æstatis*, qva Hyems præfertur, extat in Bibl. Bodlejana, Codice Barocciano 131. Incipit: πάλαι ποτὲ. Nicetæ Choniatæ *de azymis* memorat Allatius contra Hottingerum p. 123.

Alius Nicetas, Chonarum Episcopus qvem laudat, & à qvo ex sacro baptismate susceptum se narrat Nicetas Historicus in Man. Comneno lib. VII. cap. 7.

Alios qvosdam Nicetas memorat Qvesnellus ad Leonem Magnum p. 903. edit. primæ. Sed qvandoqvidem Allatii diatriba de Nicetis intercidit, age qvos in schedis meis reperio, literarum ordine Nicetas hoc loco referam.

*** num anathemate devovendus esset, qvod Manuel Comnenus vetabat. Vide Nicetæ Manuelem Comnenum lib. VII. cap. 6. Sylburgii Saracenica pag. 86. 133. seq. Vedelium de prudentia Vet. Ecclesiæ pag. 216. seq.

† Confer Nicetam in Alexio Angelo lib. 3. cap. 3. & Mich. le Qvien ad Damascenum T. 1. pag. 653.

Alii Nicetæ.

Nicetas *Archidiaconus.* Vide infra, Nicetas Theſſalonicenſis.

Nicetas *Byzantinus, Philoſophus* (h. e. ut Caveo videtur Monachus circa A. C. 1120.) ſcripſit Apologiam pro Synodo Chalcedonenſi adverſus Armeniæ Regem (ejusqve Epiſtolam & σύγγραμμα περὶ χειρὸς qvod p. 729. memoratur.) Græce & Latine Apologiam illam edidit Allatius (qvi Nicetæ Davidi tribuit) in Græcia Orthodoxa Rom. 1652. 4. Tom. 1. p. 663-754. Rex qvidem cum Eutyche nihil ſibi vult eſſe commune pag. 707. & p. 712. ita explicat ſententiam ſuam, ut res parum à λογομαχίᾳ abeſſe videatur.

Nicetas *Chartophylax.* Vide infra Nicænus & Theſſalonicenſis.

Nicetas *Chirurgus*, ſive auctor collectionis ſcriptorum Græcorum rei Chirurgicæ, de qva dicendi locus erit libro VI.

Nicetas *Confeſſor.* Allatius lib. de Simeonum ſcriptis p. 107. memorat Theoſterićti Monachi Orat. funebrem εἰς τὸν ὅσιον Πατέρα καὶ ὁμολογητὴν Νικήταν.

Apud Lambecium III. p. 384. in margine pro *Nicetas Metropolita Cretenſis*, lege *Elias.*

Nicetas *Dacianus* memoratur in Actis eruditorum T. 2. ſupplementi pag. 212. ex Gennadio. Sed in Gennadii cap. 23. de ſcriptoribus Eccleſ. eſt Niceas * Romacianæ, ſive Aqvilejæ vel ut Marcianæus in antiqviſſ. Codice reperit Romanæ civitatis Epiſcopus, occultus nempe, qvalis Macrobius de qvo Gennadius cap. 6.

De Niceta *Dacorum* Epiſcopo poſt A. C. 401. Bollandus in Actis Sanctor. ad 7. Januarii T. 1. p. 365. ſeq. In Bibl. nova MSS. Labbei pag. 27. memorantur *S. Nicetæ Dacorum Epiſcopi, de quo ſæpe Paulinus Nolanus & Martyrolog. Rom. ad diem 7. Januarii, tractatus duo, primus* de vigiliis ſervorum DEI, *alter* de bono Pſalmodiæ, *ex Godd. Vaticanis & Bibl. S. Maximi Taurinenſis.* Nice-

* Hujus eſſe putant viri docti *Epiſtolam ad Virginem lapſam*, qvæ inter Ambroſii, Hieronymi, Auguſtini opera ſæpius prodiit. Forte etiam Niceæ legendum eſt pro Nicetæ vel certe Nicetas Dacorum Epiſcopus intelligendus, in Clariſſ. Montfauconi Diarii Italico p. 84. ubi in Epiſtola Henrici Clerici Pompoſiani Monaſterii ſcripta A. C. 1093. MS. memoratur poſt Ambroſii & Fulgentii qvædam, Nicetæ Epiſcopi *de ratione fidei* 1. Ejusdem *de Spiritus S. potentia* lib. 1. Ejusdem *de diverſis appellationibus Domino noſtro JEſu CHriſto convenientibus.*

Nicetas *Dadybrensis* in Paphlagonia Episcopus. Vide mox Nicetas David.

Nicetas *Dalmata* Patriarcha CPol. ab A. C. 766.

Nicetas *David*, * Philosophus (Labbeo natione *Paphlago*, ab Allatio *Dadybrorum* in Paphlagonia Episcopus fuisse traditur) scripsit paullo post A. C. 880. ** *Vitam Ignatii Patriarchæ CPol.* A. C. 878. defuncti, qvam respiciunt Jo. Scylitzes & Cedrenus Nicetam Paphlagonem in limine Historiæ suæ laudantes. Latine vertit *Federicus Metius* & cum Baronio communicavit, ut ipse narrat ad A. C. 847. n. 34. deinde Græce cum sua versione edidit *Matthæus Raderus* Ingolstad. 1604. 4. additam Actis Concilii Oecumenici VIII. cum qvibus etiam in Tomis Conciliorum sæpius prodiit, Colon. 1618. Tomo III. part. 1. sect. 2. p. 682. Paris. 1636. T. VI. & 1671. T. VIII.

De Chrysostomo narrans qvædam Nicephorus XIV. 28. Hist. ait ea se reperisse ἐν ἀποκρύφῳ ἱστορίᾳ Νικήτα φιλοσόφου, ὃ καὶ Δαυίδ, *in Apocrypha Nicetæ Davidis, Philosophi Historia*.

S. Barbaræ laudationem Jo. Damasceno tributam inter Nicetæ orationes reperit Combefisius in Codice Mazariniano, & Nicetam potius referre qvam Damascenum putat. Idem plures Nicetæ *Rhetoris Orationes* edidit latine in Bibl. Concionatoria, Græce & Latine in Auctario Bibl. Patrum atqve alibi, de qvibus Caveus.

Nicetæ Episcopi Paphlagoniæ *encomium in Martyrem Theodorum* memorat Allatius lib. de Simeonibus pag. 111. Nicetæ Rhetoris Paphlagonis in Nicolaum τὸν μυροβλύτην καὶ θαυματουργὸν pag. 102. Idem longe plures *Nicetæ Rhetoris* qvem cum Paphlagoniæ Episcopo eundem opinatur commemorat Orationes, ut *in Panteleemonem* Martyrem: in SS. Martyres *Cerycum & Julittam*, pag. 115. pag. 102. &c. Alia ejus *Carmina* & *Hymni* (Man. Moschopuli commenmentariis Grammaticis illustrati) & ex orationibus excerpta MSS. in Bibl. Vin-

* Cum hoc Davide Kœnigius in Bibl. confundit Davidem Monachum longe juniorem qvi *de hæresi Barlaami & Acindyni* scripsit, de qvo Caveus parte altera Hist. literariæ scriptorum Eccles. ad A. C. 1348. Nec non Davidem qvi Græce scripsit qvæstiones in Philosophia, & commentarios in Aristotelis Categorias & qvinqve voces Porphyrii, qvæ MSS Gesnerus memorat.

** Vide Hanckium lib. 1. de Byz. rerum scriptoribus cap. 16. pag. 261.

Vindobonenſi. Nicetæ Paphlagois ſcholia in tetraſticha S. Gregorii Theologi ex Codice Regio laudantur à Cangio in gloſſatio Græco. Sed forte illa auctorem habent Nicetam Heracleenſem, licet in editione Græca Veneta 1563. 4. & in pluribus Codd. MSS. Paphlagoni tribuuntur. Vide Allatium de Pſellis §. 13. ſeq.

Nicetas Magnæ Eccleſiæ CPol. Diaconus & Magiſter ſeu Doctor, hinc ArchiEpiſcopus Serron ſive Serrarum in Macedonia prima, & deniqve *Heraclea* Ponti in Thracia Metropolita, clarus circa A. C. 1077. temporibus Theophylacti Bulgarorum Epiſcopi, cujus ad eum Epiſtolæ feruntur. De ejus *Commentariis in Nazianzenum* in Gregorio Naz. dixi, qvemadmodum de *Catenis* in varios S. Scripturæ libros, infra capite qvod ſingillatim Catenarum tribui ſcriptoribus. In pluribus Bibliothecæ Vindobonenſis Codicibus integriora habentur *reſponſa* Nicetæ hujus *Canonica* ad Epiſcopum qvendam Conſtantinum, qvæ Græce & Latine exſtant in jure Græco Rom. p. 310. Vide Neſſelium.

Nicetas *Maronita* vide infra, Theſſalonicenſis.

Nicetas *Monachus*. vide Pectoratus. Alius Nicetas Monachus Sec. IX. ad qvem Theodori Studitæ Epiſtola. Alius Monachus in Acapniotarum Monaſterio, circa A. C. 1160. qvi ſcripſit dialogi more diſputationem de controverſiis fidei inter Latinos & Græcos, habitam Theſſalonicæ à Baſilio Achrideno ArchiEp. Teſſalonicenſi, & Henrico ArchiEp. Beneventano. Exſtat MS. in Bibl. Vindob. & incipit: Μανουὴλ τοῦ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστοῦ βασιλεύοντος, καὶ Αὐτοκράτορος Ῥωμαίων, τοῦ Κομνηνοῦ καὶ Πορφυρογεννήτου διάγοντος ἐν Κωνσταντίνου πόλει, ἱκέτης ἀνὴρ ἐξ Ἰταλίας Ἐπίσκοπος Βενεβέντου, ἀρετῇ καὶ λόγῳ κεκοσμημένος.

Nicetas *Mundanus* ſive Μουνταιός Patriarcha CPol. ab A. C. 1186.

Nicetas *Mytilenaeus*, vide Theſſalonicenſis.

Nicetas Chartophylax *Nicaenus*, de cauſis ob qvas à CPolitana Eccleſia Romana diviſa eſt, citatur ab Allatio de conſenſu pag. 477. & de Synodo Photiana pag. 203. ubi decimum qvartum ſchiſma numeratur Photianum. MS. in Bibl. Medicea pluteo VII. n. 19. & in Bibl. Regis Galliæ Cod. 1334. hoc titulo: Κατὰ πόσοις καιροῖς, καὶ διὰ ποῖα αἰτιάματα ἐσχίσθη ἀφ' ἡμῶν ἡ τῶν Ῥωμαίων Ἐκκλησία.

Nice-

Nicetas *Paphlago*, Nicetas *Paphlagoniæ* Episcopus. Vide supra, Nicetas David.

Nicetas *Patriarcha* CPol. Vide Dalmata & Mundanus.

Nicetas *Pectoratus* sive Sterno, (στηθατός) presbyter & Monasterii Studiensis qvod CPoli fuit Monachus, acer Latinorum & Armeniorum adversarius circa Annum CHristi 1053. de cujus scriptis consulenda qvæ observavit Clariss. Caveus. Ex libro de Azymis, Sabbatorum jejunio & nuptiis Sacerdotum contra Latinos, locum Græce etiam profert Allatius lib. de purgatorio pag. 870. Hunc Nicetam à Papæ Apocrisiariis consecutum perfectam propositionum suarum solutionem, iterum sponte anathematizasse omnia dicta & facta vel tentata adversus Romanam sedem, sicq; ab eis in communionem receptum, effectum esse eorum familiarem amicum scribit Wibertus in vita S. Leonis II. 5. Idem tradit invectivam responsionem Cancellarii Romani Friderici, Nicetæ oppositam fuisse de latino translatam Græce & coram Imperatore recitatam, Nicetam vero coactum damnare & comburere sua scripta, habita disputatione apud Monasterium Studii in Urbe CPolitana.

Nicetas *Protospatharius* & *Drungarius* Nauticæ classis, qvi scripsit Codicem Colbertinum 499. operum Basilii M. in carcere Africæ A. C. 971.

Nicetas *Pythagoreus*. Vide infra, Syracusanus.

Nicetas *Rhetor* qvem audivit Seneca pater svasoria 3. ubi & impetu suo Græcis valde placuisse narrat. Meminit ejusdem svasoria 2. & Controvers. 4. 5. 7. 8. &c.

Nicetes Sacerdos, & ipse *Rhetor* qvem Romæ auditum à se & Qvintilianum refert Plinius VI. 6. Epist. Meminit illius etiam auctor dialogi de causis corruptæ eloqv. cap. 15.

Nicetas *Rhetor*, vide supra, in Nicetas David.

Nicetas *Scutariota*, cujus *Homiliæ* III. MSS. in Bibl. Vindobonensi teste Lambecio V. pag. 190. Sed alius est Theodorus Scutariota de cujus scholiis ad Nicetæ Choniatæ thesaurum supra dicere me memini. Nicetæ Scutariotæ *Epistola* & *de Arte Rhetorica* MSS. in Bibl. Regis Christianissimi.

Nicetas *Seidus*, Latinorum adverſarius, ex cujus opere fragmenta apud Allatium contr Hottingerum pag. 591. & de conſenſu pag 209. 211. 214. 476. 1111. ſeq. Theodori Prodromi æqvalem fuiſſe, hoc eſt circa Sæculi XII. initia vixiſſe notat p. 630.

Nicetas *Serron*, ſupra, Heracleenſis.

Nicetas *Smyrnæus*, *Sophiſta*, ſub Hadriano, Nerva & Trajano clarus: de qvo Philoſtratus de vitis Sophiſtarum lib. 1. cap. 19. & Suidas. Hic à Sacerdote diverſus mihi videtur, qvia non reperio eum Romæ docuiſſe, ſed Smyrnæ honores geſſiſſe, & usq; adeo non fuiſſe contentum ſcholaſticorum clamoribus, qvod de priore illo ſcribit dialogi auctor, ut profeſſus ſit laudantem ſe magis qvam convicіantem vulgum extimeſcere. Omnino autem aſſentior doctiſſimo amico noſtro Godfrido Oleario, qvi Nicetam hunc de qvo Philoſtratus, eundem eſſe putat cum Niceta Herodis Irenarchæ patre, fratreq; Dalces cujus mentio in Martyrio Polycarpi apud Euſebium IV. 15. Hiſt. pag. 131. 134. In eundem Nicetam Sophiſtam, Antomedontis Epigramma legitur in Anthologia Epigrammatum Græcorum lib. 1. cap. 44. p. 95. edit. Wechel.

Nicetas *Stethatus*, & Nicetas *Studita*, vide ſupra, Pectoratus.

Nicetas *Syracuſanus* Pythagoricus Philoſophus apud Ciceronem 4. Academ. qvæſt. qvi Euſebio XV. 55. de præparat Ἰκαίτης, Laërtio VIII. 15. Ἰκέτας, Plutarcho III. 9. de placitis Οἰκέτης.

Nicetas Maroniæ Mytilenæus, ex Archidiacono & Chartophylace magnæ Eccleſiæ CPol. metropolita *Theſſalonicenſis*, qvem cum Niceta Choniata perperam confundit Index Catalogi MSS. Angliæ Tomo I. Scripſit circa A. C. 1201. *Dialogos ſex de proceſſione Spiritus S.* λόγους ϛʹ. πρὸς διάλογον ἐσχηματισμένους περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Interlocutores ſunt Græcus & Latinus qvos Latinis favens conciliare inter ſe conatur. Incipit dialogus 1. Φέρε δὴ ὦ Λατῖνε τὸ ἐριστικὸν καὶ φιλόνεικον. 2. Ἀπηγγείλω μὲν ἐναγχος ὦ Γραικὲ πολλὰ ἄτοπα. 3. Ἐπὶ ταύτην τὴν ἀρχὴν καὶ αὖθις τιθέμενος. 4. Φέρε δὴ νῦν ἴδωμεν ὦ Λατῖνε καὶ εἴ τινες. 5. Λοιπὸν εἴ σοι λόγος ἕτερος ὦ Λατῖνε τοῦ δόγματος, τεράσσον. 6. Ταῦτα δή φημι καὶ αὐτὸς, ἀλλά τινες. Conſule Allatium de conſenſu II. 13. 5. p. 705. ſeq. ubi Hugonem Etherianum ab eo confutatum anno-

annotat. Idem ex dialogo ſexto inſigne fragmentum affert lib. contra Hottingerum p.467.ſeq. Nicetæ Archidiaconi & Chartophylacis CPol. anathematiſmi XI. contra * Jo. Italum Philoſophum, Mich. Pſelli diſcipulum MSti in Bibl. Vindobonenſi. Vide Lambecium III. p.165.ſeq. & Allatium de conſenſu II. 10.3. p.630. ubi illos in Triodio exſtare & in Græca Eccleſia, Dominica Orthodoxiæ recitari notat. *Expoſitionem Canonum* ſive Hymnorum *S. Joannis Damaſceni* MS. in Bibl. Vindobonenſi memorat Lambecius III. pag. 39. *De miraculis S. Demetrii Martyris* MS. in Bibl. Bodlejana Codice Barocciano 131. *Reſponſa Canonica* ad interrogata Baſilii Cappadocis Monachi, Græce & Latine in jure Græco Rom. Leunclavii lib. V. pag. 345. atqve iterum lib. VI. pag. 410. Fuit etiam alius Nicetas Archi Epiſcopus Theſſalonicenſis antiqvior circa A. C. 1133. Vide Montfauconi Palæographiam Græcam pag. 60.

INDEX Scriptorum, & aliorum qvorundam qvi in Nicetæ Choniatæ Hiſtoria Byz. memorantur.

ad paginas editionis Pariſienſis.

* Fallitur Lambecius, qvi per Joannem illum intelligit Philoponum.

Con-

Geor-

Josuæ

Nephon

Sara-

X. GEORGIUS ACROPOLITA (proprium hoc familiæ a) non Patriæ nomen) pater fuit *Constantini Acropolitæ*, b) qvi parentis exemplo magnus Logotheta * in aula CPolitana

a) Vide Allatium de Georgiis pag. 355. & Hanckium de Byz. rerum scriptoribus lib. 1. cap. 33.

b) Pachymeres in Mich. Palæologo VI. 26. confer Papebrochium T. 7. Act. Sanctor. Maji pag. 68.

* Constantinum Acropolitam perinde ut patrem Georgium Codices MSS. magnum Logothetum vocant, & ex illis Allatius, Lambecius, Caveus &c. Sed & Pachymeri

tana ſed Mich. Palæologi gratia obrepudiatam Jo. Becci Patriarchæ cum Latinis concordiam excidit, ſcriptis adverſus Latinos, c) aliisq; monumentis qvibus Sanctorum memoriam d) celebravit, *noviq; Metaphraſtæ* e) nomen meruit, clarus. Qvando autem à Volaterrano & Jo. Cuſpiniano Acropolita allegatur, Pater Georgius intelligitur, qvem Labbeus in protreptico ad Hiſt Byz. p. 49. recte monuit illum ipſum eſſe *Prætorem Græciæ*, Chronici à Theodoro Laſcari exorſi & in recepta à Mich. Palæologo CPoli deſinentis auctorem, qvem teſtem ſubinde citat Jo. Leunclavius in pandectis Hiſtoriæ Turcicæ: nam & Acropolitam Ephræmus in Chronico metrico f) refert prætoria dignitate decoratum fuiſſe à Theodoro Laſcari Imperatore, anteqvam rebus omnibus ab eo Orientem repetente præponeretur: Πλὴν διαθεὶς οὖν τὰ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἄναξ μετὰ στρατιᾶς ἐκτρέχει πρὸς τὴν ἕω, λιπὼν στρατηγοὺς &c.

Πρὸ τοῖσδε Γεώργιον Ἀκροπολίτην	*His Acropolitem præficit Georgium,*
Ἄρχοντα πάντων καὶ πρόεδρον δεικνύει,	*Cunctisque ſummum principem dat, quem prius*
Πρόσθεν τιμήσας τῇ Πραίτωρος ἀξίᾳ.	*Prætoris ipſe ad dignitatē evexerat.*

Cum A.C. 1241. g) obiret Irene Theodori Laſcaris filia, uxor Joannis Ducæ Vatatzæ Imperatoris, Georgius fuiſſe ſe ait annorum XXI. h) natus ergo eſt A. 1220. ex illuſtri genere & Imperatorem ipſum cognatione * attingens. Ex Patria urbe CPoli qvam

meri VII. 8. memoratur flammis traditum σύγγραμμα τοῦ παλαιοῦ μεγάλου Λογοθέτου τοῦ Ἀκροπολίτου, *Senioris magni Logothetæ*, ad diſtinctionem nempe junioris magni Logothetæ Conſtantini Acropolitæ filii, de qvo verba Pachymeræ perperam accipit Allatius de Conſenſu p. 780. qvæ ipſe rectius de patre intellexit lib. de Georgiis p. 358

c) Vide Allatium de conſenſu utriusqve Eccleſiæ II. 15. n. 14. pag 779 780. ubi duos ejus de proceſſione Spiritus S tractatus commemorat, unum cujus principium eſt: ἄνδρες Ῥωμαῖοι, alterum ἐμνήσθην καὶ ἄλλου λόγου τῶν ἀντιλεγόντων ἡμῖν.

d) Ex Orationibus Conſtantini Acropolitæ in ſanctos qvas MSS. memorant Allatius de Simeonum ſcriptis & præſtantiſſimus Caveus parte altera Hiſt literariæ ſcriptorum Eccleſ. ad A. C. 1270. illa in *Martyrem Theodoſiam* Græce ex MS. Vaticano cum Dan. Cardoni S. I. verſione exſtat in Actis Sanctorum T. 7. Maji p. 69-86. & altera in S. *Johannem Damaſcenum*, itidem è MS. Vaticano Græce cum verſione Jo. Franciſci de Rubeis, JCti Romani, T. 2. Maji pag. 731-760.

e) Allatius de Simeonum ſcriptis pag. 109.

f) Verba ejus edidit Allatius de Pſellis §. 79. adde Acropolitam ipſum c. 66. ſq. Hiſt.

g) Cangius famil. Byz. pag. 223.

h) Acropolita cap. 39. Hiſtoriæ. * id. c. 97. & 31. ubi γένος ejus περιφανές.

Latini tum obtinebant, missus deinde XVI. i) annorum adolescens & literarum rudimenta edoctus Nicæam, ubi aulam habebat eo tempore Græcorumqve Imperium moderabatur jam dictus Ducas, qvi Georgium Rhetoricis, Logicis & Mathematicis disciplinis ab anno ætatis XVII. k) per septennium ab Theodoro Exapterygo & Nicephoro Blemmida imbuendum dedit. Inde in aulam iterum adscriptum & ab eodem Duca charum habitum nec minus ab illo filioqve Theodoro (cujus tamen gravem indignationem l) aliqvando incucurrit, non diu post reconciliatus) variis auctum honoribus, Legationibus cum laude functum & ad magni Logothetæ dignitatem evectum constat, qvæ copiosius ab Allatio, Hanckio & Caveo exposita legi possunt. Nec tamen omittendum, qvod A.C. 1274. à Michaële Palæologo missus ad Concilium Lugdunense, m) Imperatoris nomine schisma ejuravit, & in Latinorum dogmatibus nihil reprehendendum videri est confessus, multis Græcis & filio ipso Georgii Constantino Acropolita ægerrime hoc ferentibus. Deniq; A. C. 1282. eodem anno, qvo non diu post XI. Dec. vivis exemptus Michaël Palæologus est, obiit qvoqve Georgius, peractata legatione n) ad Joannem Bulgarorum principem, anno ætatis LXII. successoremq; o) in magni Logothetæ munere nactus est Theodorum Muzalonem.

Exstat sub hujus Georgii nomine, qvem Gregorius Cyprius p) Aristotelem & Platonem ætatis suæ appellare non dubitat, Historia

i) idem cap 29. ubi omnino legendum non ἑνδεκαέτης ut vult Allatius, sed ἑκκαιδεκαέτης, ut recte conjicit Hanckius pag. 548. cujus sententiam firmat qvod se jam ἐγκυκλίου παιδεύσεως ἀπηλλαγμένον, & mox postqvam ad Joannem Ducam venit & ab eo erudiendus Magistris traditus est, XVII. annos natum Acropolita scribit. k) Acropolita cap. 32. l) id. cap. 63.

m) vide Acta Concilii Lugd. sub Gregorio X. Tomo 3. edit. Colon. 1618. part. 2. pag. 741. (T. XI. edit. Labbei p. 937.) Hanckium p. 560. seq. Odoricum Raynaldum ad A. C 1274 n. 18. Bzovium n. 2. ubi male Gregorius Acropolita vocatur pro Georgio.

n) Pachymeres in Mich. Palæolog. lib. 6. cap. 34. seq.

o) id. in Andronico Palæologo, libro & capite primo.

p) Gregorius Cyprius Patriarcha CPol in Georgii Logothetæ encomio: λόγων δὲ σπέρματα καὶ σπινθῆρας ὡς εἰπεῖν μαθημάτων ἦν ὁρᾶν σωζόμενα οὐδαμοῦ ὅτι μὴ παρὰ τῷ Λογοθέτῃ, οὐ μέγα δ' εἰπεῖν καὶ καθ' ἡμᾶς Ἀριστοτέλει εἴτε καὶ Πλάτωνι, ἢ ὅπως ποτὲ τούτοις παραπλησίως τὸν ἄνδρα βούλοιτό τις καλεῖν, ἢ ἵνα διέλω σαφέστερον, ὃν Ἀριστοτέλη νομίζειν χρεὼν οὐδὲν ἐκείνου ἀπολειπόμενον, ὅταν τι δέῃ τῆς λογικῆς ἐπιστήμης ἢ τῆς τῶν φυσικῶν ἀποφήνασθαι, Πλάτωνα δὲ θεολογοῦντα καὶ κατὰ Μοῦσαν φθεγγόμενον Ἀττικήν.

ria Byzantina hoc titulo : *χρονικὸν ὡς ἐν συνόψει τῶν ἐν ὑστέροις, Epitome Chronica ſive Hiſtoria Compendiarii de rebus proximæ ætatis*, ſive narratio ſuccincta *de iis quæ* (rebus per varios principatus diviſis, vide cap. 37.) *acciderunt à capta A. C. 1204. à Latinis CPoli, usque ad eandem A. 1260. à Michaële Palæologo iterum recuperatam & Latino nomini ereptam.* Hanc Galatæ ſive Peræ in Bibliotheca Georgii Cantacuzeni repertam deſcripſit Theodoſius Zygomala Nauplius , cujus Apographum Georgius Douſa CPoli ſecum in Belgium attulit, eoq; defuncto frater *Theodorus Douſa* vulgavit cum verſione ſua latina notisqve, Lugd. Bat. ex officina Godfridi Baſſon , 1614. 8. recuſam minus etiam emendate & ſine notis Aureliæ & Coloniæ Allobrogum ſive Genevæ 1615.f. cum Nicephoro Gregora & Laonico Chalcocondyla. Qvamvis vero in locis obſcuris Meurſium ſe & Scriverium ſubinde conſuluiſſe Douſa profitetur, tamen non ita feliciter in illa editione verſatus eſt, ut non gratulandam Acropolitæ ſit, qvod *Leo Allatius* Codicem Vaticanum ejusdem opuſculi MS. Græcum ſub titulo *τμῆμα χρονικὸν ἡμιτελές* nactus, illud emendavit & diviſum in capita, novâq; verſione donatum in lucem iterum edidit Pariſ. 1651.f. Douſæ notis ad calcem ſubjunctis. Obſervaverat autem jampridem Allatius in libro de Pſellis q) hoc non eſſe ipſam Acropolitæ Hiſtoriam, ſed tantum Compendium ejus, nec ab auctore ipſo * ſed ab alio qvodam, reſectis qvæ illi parum neceſſaria viſa fuere concinnatum. Ipſum porro Acropolitæ opus ejusdem plane argumenti ſed pulchrius diffuſiusqve, inter Codices MStos Chii r) invenit ac deſcriptum Romam advexit, ejusqve ope non modo breviarii mutila hiulcaqve & male ab exſcriptoribus tractata correxit ad mentem Auctoris , ſed etiam Hiſtoriam integram latina ſua verſione & notis Hiſtoricis illuſtratam Græce & Latine typis Regiis edidit , compendioqve in Pariſienſi qvam dixi editione præmiſit. Titulus eſt : *Ἡ παροῦσα χρονικὴ συγγραφὴ τοῦ μεγάλου Λογοθέτου τοῦ Ἀκροπολίτου ἐστὶν, ὃς ἔκτισε καὶ τὸ μοναστήριον τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως. Περιέχει δὲ τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου.* Acropolitam libenter ſeqvuntur recentiores ſcriptores , etiam Nicephorus Gregoras, ut in notis pag. 227. & 239. idem Allatius obſervat , qvi tamen pag. 249.

 non

q) pag. 63. editionis à me curatæ , ubi in imo paginæ typographus pro Pariſ. 1651, fol. per errorem poſuit 1615.

* Acropolitæ ipſi tamen tribuit Allatius p. 368. de Georgiis.

r) Allatius de Georgiis p. 316.

non diffitetur pleraqve exactius à Gregora tradi Acropolitæ historia (an compendium ejus, non dixerim) MS. in Bibl. Ambrosiana Mediolanensi, & in Bibl. Regis Christianissimi num. 734.

In diatriba de Georgiis qvæ Georgio Acropolitæ subjuncta est, hæc præterea ejus scripta ab Allatio commemorantur p. 357. *Forma de fide. De virtute & anima*, Anno Mundi 6771. (CHristi 1263.) MS. in Bibl. Antonii Augustini Cod. 174.

Ἑρμηνεία τῶν Θεολογικῶν ῥητῶν, *In Theologi Nazianzeni sententias* τοῦτ' ἔστι γὰρ τὸ ἓν στασιάζον πρὸς ἑαυτὸ, πολλὰ γίνεσθαι, *potest unum si à seipso discedat, multa fieri*, καὶ τοῦ, μονὰς ἀπ' ἀρχῆς εἰς δυάδα κινηθεῖσα μέχρι τριάδος ἔστη. *Unitas à principio in binarium mota, in ternario consedit.* Incipit: Πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι τῶν φίλων, ὦ θειοτάτη καὶ σεβασμιωτάτη κεφαλὴ, εἰς λόγους ἐλθεῖν ἡμᾶς κατηνάγκασαν. MS. in Bibl. Palatina.

Precationes XIII. qvas Michaëli Palæologo urbem CPolin intranti se composuisse narrat cap. 87. Historiæ, & *Oratio de recepta CPoli*, cujus argumentum cap. 89. refert, interciderunt.

INDEX Episcoporum & aliorum qvorundam in Acropolita memoratorum.

numeris capita, non pagina designantur.

Andro-

Acro-

Acropolitæ ab Allatio subjicitur pag. 149-186. ΙΩΗΛΟΥ, JOELIS *Chronographia Compendiaria*, res brevissime perstringens & successiones Principum ab Orbe Condito usqve ad captam à Latinis Anno 1204. CPolin, circa qvod tempus vixisse auctor ipse videtur, certe non diu post scripsisse. Post hanc Chronographiam seqvitur in eodem volumine pag. 187-199. JOHANNIS CANANI Ἰωάννου τοῦ Κανανοῦ διήγησις περὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει γεγονότος πολέμου κατὰ τὸ ϛϡλ΄ ἔτος, ὅτε ὁ Ἀμουρὰτ Πεῒς παρέπεσε ταύτῃ μετὰ δυνάμεως βαρείας, καὶ παρολίγον ταύτην ἐκράτει, εἰ μὴ ἡ ὑπέραγνος μήτηρ τοῦ Κυρίου ταύτην ἐφύλαξε. *Narratio de bello CPolitano anni ab Orbe condito 6930. CHristi 1422. cum Amurat Beu* sive Amurates secundus Turcarum Imperator, *cum fortissimorum militum exercitu in eam irrupit, quam & expugnasset utiq;, nisi immaculatissima DEi Mater conservasset.* Ait autem Cananus urbem conservatam esse mira S. Mariæ ope, qvæ violaceis amicta vestibus & super propugnacula deambulans hostibus terrorem ac summam trepidationem incusserit. ἐπειδὴ γὰρ οἱ ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι ἡμῶν δεδώκασι μαρτυρίαν ταύτην, πάνυ ἐστὶν ἀληθέστατον τὸ θαῦμα τῆς παναγίας. Ἔλεγεν γὰρ ὁ Μηρσαΐτης ὁ Πατριάρχης τῶν Τούρκων, ὅτι ἡ πόλις ἐπρόκειτο παρ' ἡμῶν αἰχμαλωτισθῆναι, ὡς οἱ σοφοὶ τῆς Περσίας εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μωάμεθ ἐψηφοφόρησαν περὶ τούτου, καὶ εὗρον ὅτι εἰς τὸ ἔτος καὶ τὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέραν (XXIV. Augusti) ταύτης τῆς ὥρας ἡ πόλις παρ' ἡμῶν πρόκειται κρατηθῆναι, καὶ ἔμελλε τοῦτο γενέσθαι κατὰ τὴν δύναμιν τῶν ἀστέρων, καὶ τὴν τέχνην τῶν ἀστρονόμων, ἀμὴ ἡ γυναῖκα ἐκείνη ἡ ὀξέα φοροῦσα καὶ περιπατοῦσα τοῦ κάστρου καὶ τῶν προμαχιόνων ἐπάνω ἀφόβως τοῦ πολέμου τὴν ὥραν ἐκείνη ἀντέπραξε τὰς δυνάμεις τῶν ἄστρων, καὶ τὴν τέχνην τῶν ἀστρολόγων. πλὴν οὐκ ἀπὸ γῆς, οὐδὲ ἐξ ἀνθρώπων τὴν δύναμιν εἶχεν, ἀλλ' ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀοράτου δυνάμεως. Ὁμοίως καὶ τὰ στρατεύματα πάντα τῶν Τούρκων ἐπιμαρτύρουν ἐνόρκως τὸν Μηρσαΐτην ἐκεῖνον, καὶ ἐδιηγοῦντο πρὸς πάντας, ὅτι τοῦ πολέμου τὴν ὥραν, ὅταν μὲ θράσους καὶ ὁρμῆς ἀκρατήτου ἔφθασαν εἰς τὰ τείχη τοῦ κάστρου, ἵνα ἀναβῶσιν ἐπάνω, καὶ διώξωσι τοὺς Ῥωμαίους, καὶ τὴν πόλιν αἰχμαλωτίσουν, τότε εἶδον γυναῖκα ὀξέα ῥοῦχα φοροῦσαν, καὶ περιπατοῦσαν ἐπάνω τῶν προμαχιονίων τοῦ ἔξω κάστρου. καὶ ταύτην ἰδόντες, σκότος καὶ ζάλη, καὶ τρόμος καὶ φόβος ἄφνω εἰς τὰς ψυχὰς εἰσῆλθε τῶν πάντων, καὶ πρὸς φυγὴν ἔβλεψαν, καὶ οὐ πόλεμον οὐδὲ ὅλως καὶ ἀπὸ δυνάμεώς τι καὶ τέχνης. Τῆς γυναικὸς γὰρ ἐκείνης ἔλαβον τὴν δειλίαν, καὶ ἠλευθερώθη ἡ πόλις. *Cum vero hostes atque*

atque adversarii nostri hoc, testimonio suo constabiliverint, multo verissimum est hoc sanctissimæ Virginis miraculum. Namque Mersaita sive Patriarcha * *Turcarum affirmabat, propositam tunc illis fuisse Civitatem ad prædam, quemadmodum Viri docti Persæ ætate Mahometi calculaverant, inveneruntque hoc anno, mense, die, dieique hora urbem à nobis debellandam esse; & futurum id erat omnino astrorum vi, & astronomorum artificio; sed mulierem illam violaceis vestibus amictam, per castrum obambulantem, & super propugnacula intrepide, dum pugna inibatur, vim astrorum obtudisse, & Astrologorum artificia: quamvis illa non à terra neque ex hominibus, sed è cœlo & invisibili potestate vim obtinebat. Similiter exercitus universi Turcarum jurejurando Mersaitæ dictum confirmabant, & omnibus narrabant, pugnæ hora, dum cum audacia & impetu, qui coërceri non poterat, ad muros castri pervenerant, ut ascenderent, Græcosque fugarent, urbemque caperent, vidisse mulierem violaceis vestibus indutam, deambulantem super propugnacula exterioris castri; qua visa statim tenebris, procella, timore, ac tremore correptos omnes in fugam se & non ad bellum dedisse, & vi, influxuque illius mulieris formidinem sibi immissam, & urbem liberatam.* Hæc qvi credit idem etiam fidem habebit auctori vitæ S. Nili junioris, qvi pag. 3. narrat Rossanam Calabriæ Metropolin ab incursionibus Saracenorum defensitatam esse à S. Maria virgine qvæ super muris illius apparuit *ὡς γυνὴ πορφυροφόρος, λαμπάδας ἐν ταῖς χερσὶ κατέχουσα καὶ πάντας αὐτοὺς καταβάλλουσα, καὶ τοῦ τείχους ἀποδιώκουσα.* Similiter traditum est Heraclio imperitante CPolin precibus sanctissimæ Virginis liberatam ab obsidione Persarum, qvo spectat scriptum in Bibl. Regis Christianissimi, memoratum à Labbeo pag. 72. Bibl. novæ MSS. Sic Adolpho IV. Comiti Holsatiæ A. C. 1227. adversus Danos pugnanti ajunt visam in nubibus S. Mariam Magdalenam ** amœna umbra pro-

* Qvem hodie *Monstium* solent nuncupare, hunc *Patriarcham Turcarum* vocat etiam pag. 192. *αὐτὸς δὲ ὁ μέγιστος καὶ πολὺς παρ' ἐκείνοις ὁ εὐγενὴς Πατριάρχης, ὃν εἶχον προφητικὸν καὶ Προφήτην τοὔνομα Μηρσαΐτης τῇ Περσικῇ διαλέκτῳ.* Sæpius idem Cananus memorat Turcarum *καλογέρους* sive Monachos, etiam uno nomine *Τουρκοκαλογέρους*. Similiter Chaliphas Turcarum Urspergensis appellat *Papas & Apostolicos suæ gentis.* Vicissim fuit cui Papa diceretur *il Gran Turca de i Christiani*, & Mahometis III. legatus Leoninum Galliæ Regis ministrum, *magnum Vizirium* appellavit, ut refert Tan. Faber ad Longinum pag. 17.

** Vide Lambecium lib. 2. rerum Hamburgensium pag. 41. seq. edit. primæ.

protegentem ipsius copias, dextraqve levatâ illis benedicentem, in hostes vero radios solares vehementius retorqventem. Sed & Zosimus, Ethnicus scriptor lib. 5. cap. 6. scribit Alaricum, ne Athenas cum exercitu occuparet, deterritum esse conspectâ Minerva armata obambulante Urbis muros, & Achille stante ante mœnia, additqve causam illam servatæ Civitatis neutiqvam à se prætermittendam fuisse, utpote *θεοπρεπῆ τινα οὖσαν, καὶ εἰς εὐσέβειαν τοὺς ἀκούοντας καλοῦσαν.*

XI. GEORGIUS PACHYMERES Constantinopolitano Patre exule Nicææ circa A. C. 1242. natus ibiqve educatus, & postea undeviginti annorum juvenis a) Constantinopolin à Mich. Comneno Palæologo A. 1261. recuperatam delatus, animum omni genere doctrinæ imbuit, muneribusqve insignibus in Ecclesia & aula CPolitana functus, Diaconum, Patriarchæ *ἱερομνήμονα* & *πρωτέκδικον* & Imperatoris *δικαιοφύλακα* gessit. Manuelis Phile præceptor fuit, qvi funus ejus carmine Græco jambico deploravit, qvod exhibet Allatius diatriba de Georgiis p. 373. A Petro Holloisio *vere Catholici* elogio mactatur qv. 2. de scriptis Dionysii Areopagitæ: qvod Allatius b) ipsi invidens, *non potuit*, inqvit, *esse Catholicus, qui schisma* (Græcæ puta Ecclesiæ) *propugnavit, & contra Romanam Ecclesiam scripto etiam defendit.* Certe *Λατινόφρων* non fuit, & Patriarchis Latinæ fautoribus Ecclesiæ Josepho, Joanni Vecco & Gregorio Cyprio strenue sese opposuit. Vitam non diu videtur produxisse ultra A. C. 1310. (qvanqvam Lambecius T. 3. pag. 237. & T. 7. p. 71. eumqve secutus Nesselius ait eum anno 1340. obiisse.) Neqve enim post illud temporis in Historia CPol. memoratur, & Historiam suam continuasset saltim ad finem Imperii Andronici A. 1332. denati, neqve in anno ejus XXVI. A. 1308. substitisset, si tamdiu ultra ejus non modo ætatem, sed junioris qvoqve Andronici annum undecimum Imperii annos suos proximus centenario produxisset.

Exstant ejus *Historiæ Byzantinæ libri XIII.* de rebus per annos XLIX. gestis, à tempore nati Michaëli Palæologo A. C. 1258. Andro-

a) Pachymeres ipse sub initium Hist. Allatius de Georgiis pag. 365. Hanckius de scriptoribus Hist. Byz. lib. 1. cap. 34.

b) Allatius de Georgiis pag. 373. & de consensu utriusqve Ecclesiæ II. 15. 15. p. 781.

dronici Palæologi (senioris) usqve ad A. 1308. qvi fuit annus ætatis ejusdem Andronici XLIX, Imperii XXVI. Est autem opus bipartitum, nam priores sex libri res *Michaëlis* Palæologi ante imperium & ipso Imperatore gestas complectuntur: Posteriores libri septem tradunt qvæ *Andronico* imperitante acciderunt per annos sex & viginti. Pachymeris & Imperatorum Michaëlis atqve Andronici, qvemadmodum & Theodori Lascaris junioris (cujus & ipsius res in priore parte Historiæ Pachymeres attingit) icones è MS. Codice expressas *Hieronymus Wolfius* præmisit suo Nicephoro Gregoræ, Basil. 1562. fol. recuso Paris. 1567. fol. Francof. 1568. fol. Idem ad voluminis calcem argumenta capitum Historiæ Pachymerianæ ex eodem Codice MS. Bibl. Augustanæ versa à se latine exhibet. Fragmenta qvædam, qvæ in Augustano Codice MS. deesse Wolfius admonuerat in Synopsi libri V, Græce vulgavit *Dionysius Petavius* ad calcem Breviarii Historici Nicephori Patriarchæ, Paris. 1616. 8. Plura Pachymeris Historiæ tum adhuc ineditæ loca Græce produxit Allatius in suis scriptis, præcipue in notis ad Acropolitam A. 1651. Lutetiæ excusis: Primus totum opus è Bibl. Barberina Cod. 163. 164. in lucem protulit *Petrus Possinus* S. I. vertitqve latine, & cum versione sua ac tribus observatiorum libris vulgavit Rom. 1666. & 1669. fol. duob⁹ voluminibus, qvæ rarius qvam cæteri scriptores Byzantini scriptores Parisiis excusi occurrunt, & centum amplius marcis Lubecensibus venduntur. Priore volumine libri sex de Michaële Palæologo, posteriore septem de Andronico continentur. Ex Observationum vero Possinianarum libris tribus primus glossarium verborum obscuriorum exhibet, secundus notas & castigationes, tertius Chronologiam, cui jungendæ rarissime itidem obviæ *Mauritii Davidis* presbyteri Divionensis animadversiones Chronologicæ in Pachymeris Michaëlem Palæologum, qvas in Clariss. Boivinii notis ad Gregoram laudari vidi, in ipsas necdum incidi. Idem Boivinus pag. 760. monet operæ pretium fore si qvis editionem Romanam Pachymeris conferat cum Codice MS. Regio 2558. scripto A. C. 1448. * qvem Possinus haud vidit, uti nec mutilum Augustanum ex qvo Hieron. Wolfius argumenta, de qvibus supra dixi, protulit. Nescio an de hoc Pachymére accipiendum sit qvod Latinus Latinius T. 2. Epist. pag. 102. *Sirletus*, inqvit, *significat allatum esse*

* Montfauconus Palæograph. Græca p. 79.

etiam recens Georgium quendam variarum rerum ſcriptorem, qui cum multa de prima nota Philoſophis tanquam cenſor pronunciavit, plurima etiam Ariſtotelis loca obſcura illuſtravit. Qvandoqvidem Latinis haud favet, itaqve *parum æquus Hiſtoricus* appellatur Allatio lib. de conſenſu pag. 759. qvi tamen alibi * ſtylum Pachymeræ laudat, cæterum notat inter Lollianum Codicem in Bibl. Vaticana, & Barberinum qvem emendatiorem & charactere antiqviore atqve elegantiore deſcriptum teſtatur, maximum non tantum in verbis ac modo dicendi, ſed rerum narratarum etiam qvandoqve ordine ineſſe diſcrimen, ut veriſimile ſit Pachymerium duas ſuæ Hiſtoriæ editiones tempori ac genio inſervientem conſcripſiſſe, ideoqve ex utrisqve multa errata corrigi, obſcura illuſtrari, mutila ſuppleri, ac demum Hiſtoriæ corpus unum perfectum ac integrum poſſe abſolvi. Cum idem MSS. Codices ejusdem Hiſtoriæ, mutilum qvidem Venetum in Bibl. S. Marci, & Scoriacenſem, & ex Poſſevino (qvi male Gregorium pro Georgio appellat) tertium in Bibliotheca Patmi Inſulæ, qvartumqve Regis Chriſtianiſſimi commemoraſſet, *Eſt & apud me*, inqvit, *integra, & optima nota.*

De Sapientia Indorum, quam Poſſinus Pachymeræ priori Volumini, ſive Michaeli Palæologo ſubjecit.

Specimen Sapientiæ Indorum, ſive Dialogus inter Abſalonem Indorum Regem & Gymnoſophiſtam qvendam per fabulas ſcite confictas animi ſui ſenſa expandentem moresqve inſtituentem, qvem Poſſinus utpote à Mich. Palæologo apud Pachymerem ſingulariter commendatum priori Pachymeris tomo latine ſubjunxit, ab eodem verſus eſt è Græco Codice Allatiano *Simeonis Sethi*, a) qvi in Græcum ex Arabico tranſtulit circa A. C. 1100. in gratiam Alexii Comneni Imp. Poſtea Græcè ex Codice Holſteniano qvi exſtat Hamburgi in Bibl. Johannea

* Allatius de Georgiis pag. 368. 369.

a) Claruit hic Simeon Sethus imperitantibus Michaële Duca, Nicephoro Botaniata & Alexio Comneno & in MS. Regis Galliæ 1261. vocatur πρωτοβεστιάρχης τῶν Ἀντιόχου h. e. *Protoveſtiarius in Palatio Antiochi* CPolitano de qvo Cangius in CPoli Chriſtiana lib. 2. ſect. 16. n. 5. & ad Zonaram p. 46. Male inde ab Allatio de Simeonum ſcriptis p. 181. vocatur Simeon *Veſtus* & *Magiſter Antiochenus*. De aliis hujus ſcriptis poſt eundem Allatium accuratius dicam infra libro VI. ubi ad Medicos pervenero.

hannea hunc eundem librum cum nova versione sua latina vulgavit noster cum viveret amicus *Sebastianus Godfridus Starckius.* b) Berolin. 1697. 8. Titulus in Arabico est *Culila & Dimna* c) cujus editionem pridem promisit Tho. Hyde præf. ad lib. de ludis Orientalium. In Græco Στεφανίτης καὶ Ἰχνηλάτης, qvasi *coronatum & investigatorem* dicas. Liber jucundus & utilis lectu, refertusq; fabulis lepide & ingeniose excogitatis, qvibus malitia fraudes & stultitia hominum in vita communi & in aulis freqvens ad vivum depingitur. Dicitur scriptus ante duo amplius annorum millia, *Indorum* lingvâ, d) & deinde in gratiam Chosrois Persarum Regis, (vero nomine Nouschirvan sive * Nuschi-ravan, Justiniano Imp. coævi) *Persice* e) versus à Peroze sive Perzoe Medico (alii Stephanum Edessenum appellant.) Nec minus *Syriace*, f) atqve etiam *Arabice*, g) &

b) obiit Berolini A. 1713. nec sine merito laudatur à B. D. Abrahamo Hinckelmanno præfat. ad Alcoranum Arabice primum Hamburgi editum in qvo edendo Hinckelmannum juvit, Arabica prius ab eo edoctus. Debemus huic Starckio præterea, ut orationes qvasdam & præf. ad Andreæ Mulleri Greifenhagii Alphabeta omittam, Catalogum MSS. maximam partem Orientalium, laudati Hinckelmanni: specimen versionis Coranicæ, & versionem Germanicam libri Jo. Lockii de liberorum educatione, nec non Biblia Hebraica forma mimima & typis minutissimis excusa Berolini, qvibus immortuus est. Nam Photio contra Manichæos, Historiæ Alexandri Magni Hebraicæ qvam Ptolemæo Lagi Codex MS. tribuit, & aliis qvæ moliebatur, fata viri docti intercesserunt.

c) Nomina hæc duo Thoum, qvæ sect. 1. & 2. loqventes inducuntur. Θῶες genus animalis vulpi simile & in Asia atqve Africa non infreqvens, de qvo Bochartus III. 8. & 12. Hieroz. p. 794. 801. seq. 804.

d) Saphadius commentario ad carmen Tograi, apud Hydeum prolegom. ad lib. de ludis Oriental. d. 3. *tria sunt quibus excellant Indi, quibusque reliquos homines prævertant. Liber Calila & Dimna, ludus Shatrangi, & novem figuræ numerariæ.*

* Vide Herbeloti Bibl. Oriental. in *Nouschirvan.*

e) Simeon Sethi præf. Confer B. Tentzelii Monatl. Unterredungen Anno 1695. pag. 710. & A. 1697. p. 572.

f) Ebed Jesu in Catalogo, cap. 161. auctorem Syriacæ versionis libri Calaileg & Damnag ex Indico factæ laudans Bud Peridiotam.

g) Arabicam versionem MS. in Bibl. Mazariniana memorat Abraham Ecchellensis notis ad Catalogum EbedJesu p. 87. atqve ex Ismaëlis Schiahinsciah Historia gentium narrat librum Clilah & Damnah compositum esse ab Isamo qvinto Indorum Rege, Arabice autem redditum ex Indico trecentis ante Alexandrum Macedonem annis. Habuit etiam Arabice sed ex recentiori longe versione B. Hinckelmannus noster & Clariss. Hydeus. Verisimile enim est in hisce codicibus, qvemadmo-

& iterum *Persice* h) ex Arabico, tum ex Arabico *Turcice* i) atq; ut dixi *Græce* qvæ interpretatio in Codice Bibl. Vindobonensis refertur

admodum & in Mazariniano exstare versionem Arabicam factam è Persico, jussu Califæ Abjafari Almanzoris.

h) Hanc forte ex oriente secum attulit Christianus Ravius, in cujus spolio Orientis Centur. 1. num 20. *Liber Ethicus & Politicus titulo Clila & Dimna, Persice!* Ravii Codicem exstare in Bibl. Berolinensi testatur Starckius præf. ad Sapientiam Indorum, qvi præterea notat occurrere Persice MS. Vindobonæ in Bibl. Cæsarea n. 137. & Uratislaviæ & Lugduni Batavorum, fuisseqve inter libros Golianos. Alterius etiam meminit interpretationis Persicæ Huetius de fabulis Romanensibus pag. 22. *Califam Abjafarum Almanzorem deinde ajunt hunc librum ex idiomate Persico Arabice reddi jussisse: alium ex Arabico in Persicum denuo vertisse, postque has interpretationes Persicas aliam elaboratam esse à superioribus diversam, ad quam tamen Gallica* (Gaulmini, sub titulo fabularum Pilpæi) *interpretatio sit exacta.* Herbelotus Bibl. Orientali p. 118. *Anvar Sohaili* les lumieres de Canopus. *C'est le titre d'un livre fort fameux dans tout l'Orient, que* Hassan ben Sohail, *Vizir du Khalife Almamon traduisit du Persien en Arabe; c'est pourquoi il lui donna son nom: car Sohail en Arabe signifie l'Etoile de Canopus. Cet ouvrage est originalement écrit en Indien, & a porté premierement le nom de* Testament de Houschenk *ancien Roy de Perse de la premiere dynastie, & celui de* Giavidan Khird, *c'est à dire la sagesse de tous les Siecles. Il fut premierement traduit de la langue* Indienne *en la langue* Pehelevienne, *qui est celle des anciens* Persans, *par Buzrevich Medecin du Roy Cosroes surnommé Nouschirvan, que ce Prince avoit envoyé exprés aux Indes pour recouvrer ce livre. Cette traduction porta le nom Persien de* Humaioun Nameh, *livre auguste. Aboul Maali mit cette traduction en langue* Persienne moderne: *mais son travail fut retouché & enrichi par Houssain Kaschefi, & porta depuis le titre de* Calilah u Damnah, *aussi-bien que celle qui a été faite en langue* Turqve *pour le Sultan Soliman. Car c'est un dialogue entre deux animaux, ausquels on à donné ces deux noms propres. Ces animaux s'appellent du nom de leur espece Schacal, & nous n'avons rien dans ces pays-cy qui en approche plus que le renard, soit pour la figure, soit pour l'instinct.* Idem pag. 245. *Kondemir dit que le libre* Calilâh u Damnâ *fut composé en faveur de Baharam Schah penultieme Sultan de la Dynastie des Gaznevides, Prince d'un tres grand merite, & qui favorisoit beaucoup les gens des lettres. L'auteur du Lebtárikh* (confer Schickardi Tarich p. 144 seq.) *ecrit dans la vie de ce méme Prince qu'il aimoit extremement les lettres & ceux qui en faisoient profession: que l'on lui dedia plusieurs beaux ouvrages, & entr' autres celui de* Kalilah & Damnah, *composé par Nasvallah, fils d' Abdelhamid en l'état que nous le voyons aujourd'hui dans la langue* Persienne en prose, *& que ce fut le Poëte Roudeki qui le mit depuis* en vers. *C'est ce méme livre lequel a été traduit en langue* Turqve, *& qui porte le titre d'* Anvár Sohaili, *les lumieres de Sohail, ou de l' astre qui porte le nom de Canopus.*

i) Persicæ & Turcicæ interpretationis bina sibi exempla MSS. ad manus fuisse testatur præf. ad Lexicon suum Franciscus à Mesgnien Meninski, illa scilicet qvæ in Bibl. Vindobonensi asservantur. Turcicam sub titulo *Humajun Name* sive Speculum

tur ad Secundum k) Philoſophum, qvam alii Codices, ut Auguſtanus, Florentinus, Bodlejanus, Leidenſis, Holſtenianus & Allatianus aliiqve referunt ut jam dixi ad Simeonem Sethum. l) *Hebraicam* verſionem Rabbi Joëlis memorat Germanica & Italica: & neſcio qvis Starckio ſpem ejus fecerat; membranâ eleganter ante aliqvot ſæcula deſcriptæ & multis imaginum ornamentis conſpicuæ. *Latinam* vidi apud Jo. Philippum Palthenium τὸν μακαρίτην, Gryphisvvaldenſis Academiæ cum viveret decus & à multis annis mihi junctum amicitia, qvi editionem ejus parabat, & dediſſet haud dubie ni morte ab hoc & majoris momenti aliis præclaris conatibus excluſus, vel potius tot & tantis qvæ patriam ejus ab eo tempore vexarunt calamitatibus præreptus fuiſſet. Vidi autem excuſam ſine anni nota in forma folii, hoc titulo: *Directorium humanæ vitæ, interprete Johanne de Capua.* Vidi etiam duplicem *Italicam* m) verſionem diverſo tempore excuſam, & tum inter ſe tum à Græco mire differentem. Differt itidem à Græco plurimum licet fabulas & apologos multos eosdem habet *Gallica* verſio Gilberti Gaulmini, ex Perſico Naſrallæ Ben Muhammed A. 1644. compoſita & Pariſ. 1698. 12. atq; in Belgio recuſa ſub titulo *les fables de Pilpay* n) *Philoſophe Indien*, atqve inde in hac urbe qvoqve

culum Principum habuit etiam Golius & notis illuſtravit, ut in Catalogo ejus MSS. annotatur. Catalogum Codicum Orientalium Bibl. Vindobonenſis idem Meninskius concinnavit, ubi num. 145. verſio illa à ſingulari elegantia commendatur.

k) Vide Lambecium lib VI. pag. 119

l) id. Lambecius lib. V. pag. 241. Starckius præfat. §. 23. Poſſinus in præſ. ad Sapientiam Indorum & gloſſario T. 1. Pachymeris voce ἰχνηλάτης, Allatius de Simeonibus pag 183. ſeq. & de Georgiis pag 345. ubi Georgii Ceramei Jambica in Simeonis Sethi Stephaniten & Ichnelaten commemorat.

m) Titulus unius eſt: *la Moral Philoſophia del Doni tratta da gli antichi Scrittori, ovvero la Philoſophia de' Sapienti antichi ſcritta da* Sendebar *moraliſſimo Philoſopho* Indiano *& tradotta nella lingua Toſcana da gli Academici Peregrini; Venet.* 1552. 4. additis figuris ſive iconibus qvæ in editione Ferrar 1610. 8. deſiderantur. Altera verſio illa ipſa qvam Allatius inſpexit, lucem vidit Ferrariæ A. 1583. 8. *Lelo Demno* (ita male, pro Calilâh u Damnâh) *del Governo de regni, ſotto morali eſſempiati animali ragionanti tra loro, tratti prima di lingua Italiana.*

n) In Catalogo Bibl. Leidenſis pag 301. & in Herbeloti Bibl. Orientali pag. 206. & 456. vocatur *Bidpai*, qvod nomen interpretantur Medicum miſericordem. Sed Herbeloti verba adſcribenda ſunt: *Homaioun Nameh, ou Humaioun Nameh*, le livre Royal, *ou* Auguſte. *C'eſt la traduction* Perſienne *du livre intitulé Kalilah* ve

qve Hamburgi A. 1707. 12. cum Æsopi fabulis subjecta prælo. In his recentioribus editionibus, judicio viri eruditissimi, dum Gallica elegan-

ve Damnah. Ce livre qui n'est qu'un tissu d'Apologues & de fables tirées des proprietez des animaux, fut composé par un Philosophe Indien nommé Bidpai, pour un Roy des Indes, qui portoit le nom de Dabschelim. Il est rempli de preceptes moraux & politiques. Nouschirvan Roy de Perse envoya son Medecin nommé Buzrvieh (hic in Græca versione vocatur Περζωέ) exprès pour recouvrer ce livre, qui étoit gardé soigneusement dans la Bibliotheque des Roys des Indes, & l'ayant entre les mains, il le fit traduire de l'Indien en langue Pehelevienne, qui est l'ancien Persien, & lui donna le nom de Humaioun Nameh. Abougiafar Almansor, second Kalife des Abbassides le fit ensuite traduire de l'ancien Persien en Arabe par l'Imam Abulhassan Abdallah ben Mocannâ sous le titre de Kalilah & Damnah. Quelque tems aprés le Sultan Nasser ben Ahmed de la dynastie des Samanides, le fit encore traduire de la langue Arabique en Persien plus moderne, par un Docteur inconnu, & cette version fut mise aussi tôt en vers par le celebre Poëte Persien nommé Roudeki. Baharam schach fils de Massoud Sultan de la dynastie de Gaznevides, non content de cette version, fit travailler Nasrallah Aboulmâala, le plus eloquent homme de son tems, sur le texte Arabique de Mocannâ, & c'est cette version Persienne que nous avons aujourd'huy sous le titre de Kalilah ve Damnah. Ce livre a acquis une si grande estime dans l'Orient, que dans la fin du neuvieme siecle de l'Hegire l'Emir Sohaili Generalissime des armées de Houssain ben Mansour, ben Baicarah ou Baicra Sultan de Khorassan, qui étoit de la posterité de Tamerlan, entreprit d'en faire faire une nouvelle version (en langve Arabiqve sur l'ancien texte Persien) par le Docteur Hussain Vaëz, dit al Kaschefi, laquelle surpasse toutes les autres en élegance & en clarté. Cette nouvelle version porte le nom d'Anvar Sohaili, les splendeurs, ou les lumieres de Canopus, à cause qu'elle fut faite à l'instance de l'Emir, qui portoit le nom de cette constellation: & a eté traduite en langue Turqvesqve en prose & en vers. Gemali l'a mise en vers pour Bajazeth second du nom, Sultan de la race des Ottomans. Idem pag. 399. Giavidan Khird, la sagesse de tous les tems, c'est un livre de Philosophie Morale, composé par Huschenk, ancien Roy de Perse, lequel a été traduit plusieurs fois, & en plusieurs langues. - - Une partie de ce livre a été traduit en François par David Said d'Ispahan & imprimé à Paris 1644. sous le titre de livre de lumieres ou la conduite des Roys. Le traducteur dit dans sa preface, que ce livre fut traduit de Persien en Arabe par Abulhassan Abdalla, par ordre d'Abugiafar Almansor, un des Khalifes Abbassides, mais il se trompe: car ce fut Hassan Vizir d'Almamon qui en fit la traduction. Idem p. 206. Bidpai & Pilpai, Philosophe Indien, Vizir de Dabschelim, ancien Roy des Indes est l'auteur du Testament de Huschenk, second Roy de Perse de la premiere dynastie. Ce livre qui a changé plusieurs fois de nom, est le même que Giavidan Khird, Homaium Namé, Kalilah ve Damnah, & Anvar Sohaili. Idem pag. 465. Il est encore aussi peu vraisemblable, que ce Prince (Huschenk Roi de Perse) soit l'auteur d'un livre intitulé Giavidan Khird, la sagesse eternelle ou de tous tems, auquel on a donné aussi le nom de Testament de Huschenk; mais l'ancienneté & la reputation de ce Monarque ont fait emprunter son nom pour donner plus d'autorité à cet ouvrage, qui est d'ailleurs fort estimable, & lequel est parvenu jusqu'à nous sous le titre de Humaion Nameh.

elegantiora dare voluerunt, de veteris præstantia non parum detrivere: *on a gaté l'ancienne version en la mettant en meilleur françois.* Cæterum jampridem V. C. Antonius Gallandius spem fecit plenioris longe Gallicæ editionis videndæ, siqvidem is nactus est *Turcicam* versionem editis Pilpæi fabulis qvarto tanto ampliorem atqve adeo integram ejusdem libri factam è Persico, cui titulus *Humajoun Naméh* hoc est *liber Imperialis* sive *Regius*, qvoniam artem imperandi libro illo contineri Orientales sunt persvasi. *Castellana* sive *Hispanica* versio in præfatione ad Italicam memoratur, *Germanica* vero qvæ ex latinâ Joannis à Capua composita esse traditur auspiciis Eberhardi I. Ducis Wirtenbergici, sæpius lucem vidit, atq; à Starckio memorantur editiones Ulm. 1483. fol. Beyspiel der alten Weisen von Geschlecht zu Geschlecht & Argentor. 1525. fol. das Buch der Weißheit / darin erlernet wird der Welt-Lauff / & sine loci notatione 1548. 4. der alten Weisen Exempel / Sprüche und Unterweisungen: & Francof. 1565. 8. das Buch der Weißheit der alten Weisen von Anbegin der Welt von Geschlecht zu Geschlecht.

Alia Pachymeræ scripta edita.

Præter Historiam Byz. de qva dixi, & de cujus editione Possiniana consuli etiam potest Jo. Gallæsius in Ephemeridibus eruditorum Paris. 6. Dec. 1666. & 2. Martii 1671. exstant non minus typis exscripta, eodem Georgio Pachymere auctore:

1. *Paraphrasis operum Dionysii Areopagitæ*, ad Athanasium Patriarcham tum Alexandrinum, in qva Maximum fere semper secutus est, ita ut Pachymerem *non magis Dionysii quam Maximi fidissimum Paraphrasten* vocet Combefisius T. I. auctar. noviss. pag. 496. Et qvando τὺς παλαιὺς laudat, Maximum præcipue intelligit, qvi τῶν παλαιῶν τις à Pachymere appellatur, T. 2. edit. Dionysii Corderianæ p. 64. Prodiit primum Græce apud Gvil. Morellium Paris. 1561. 8. hoc titulo: τοῦ λογιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἱερομνήμονος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ΓΕΩΡΓΙΟΥ τοῦ ΠΑΧΥΜΕΡΗ παράφρασις εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην, ἐκ προτροπῆς τοῦ ἁγιωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυροῦ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, ἐπιδημοῦντος τῇ Κωνσταντίνου, πρὸς ὃν καὶ τὸ προοίμιον. Præter illam editionem (non cum Dionysii

nysii operibus, ut ex Simlero scribit Allatius p. 367. de Georgiis, sed separatim excusam) prodiit hæc Paraphrasis etiam Græce, juncta scriptis S. Dionysii in editione Græcolatina operum hujus Lanseliana Paris. 1615. fol. nisi qvod paraphrasi in Epistolas Dionysii, versionem suam *Petrus Lanselius* S J. addidit. Totam latine vertit Græceq; & Latine cum Dionysii operibus & Maximi scholiis edi curavit *Balthasar Corderius*, S.I. Antvv. 1634. fol. *Godfridi* qvoqve *Tilmanni* * Carthusiani versionem Possevinus memorat, & aliam *Vincentii Marinerii* Allatius, sed typis non exscriptam.

2. *De processione Spiritus Sancti*, πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι διὰ τοῦτο λέγεται πνεῦμα υἱοῦ διὰ τὸ ὁμοούσιον, ἢ διὰ τὸ χορηγεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ τοῖς ἀξίοις, *Adversus eos qui dicunt propterea dici Spiritum Filii, quod ejusdem cum eo substantiæ sit, vel quod ab eo dignis suppeditatur*, Græce & Latine exstat in Tomo I. Græciæ Orthodoxæ, una cum editoris Allatii interpretatione, Rom. 1652. 4. pag. 390-399.

3. Ἔκφρασις τοῦ Αὐγουστεῶνος, *Augustalis in templo Sophiæ CPolitano descriptio*, Græce edita à Clariss. Boivinio ad Gregoram pag. 764. è Codice Regio 3119.

4. Ex *Paraphrasi in totam Aristotelis Philosophiam* qvæ libris XII. titulis 47. & capitibus 435. comprehensa in Bibliothecis qvibusdam integra adhuc Græce asservatur, prodiit ** α) *Epitome Logices Aristotelis* Γεωργίου Διακόνου πρωτεκδίκου καὶ Δικαιοφύλακος τοῦ Παχυμέρους ἐπιτομὴ τῆς Ἀριστοτέλους Λογικῆς, Latine interprete Jo. Baptista Rasario Paris. apud Vascosan. 1547. 8. & Græce ibid. 1548. 8. & Græce atqve Latine Ed. Bernhardo curante Oxon. 1666. 8. In hac Epitome sub initium statim leguntur qvæ *de sex definitionibus & divisione Philosophiæ* ediderat Græce Joach. Camerarius Lipsiæ in 8. sine anni nota, una cum Archytæ libello de decem Categoriis & cum aliis qvibusdam qvæ

* Reprehendit Possevinus Tilmannum, qvod Pachymerem Athanasii σύγχρονον scripsit. Ac sane non fuit æqvalis Athanasii illius antiqvi Arianorum sæculo IV. mallei, attamen non minus certum est etiam Pachymeræ ætate fuisse Patriarcham Alexandrinum nomine Athanasium, cujus plus simplici vice ille in Historia sua Byz. meminit, & cui paraphrasin suam Dionysianam svadente ipso compositam inscripsit.

** Vide Allatium de Georgiis pag. 366. 367.

qvæ supra lib. 2. cap. 13. in Archyta recensui: latine vero Oporinus Basil. 8. cum Porphyrii qvinqve vocibus & Aristotelis prædicamentis à Joach. Perionio versis. Et qvæ Græce atqve latine cum Jacobi Foscareni versione prodierunt Pachymeræ *de sex Philosophiæ definitionibus & de quinque vocibus ac decem prædicamentis.* Venet 1532. addita Pselli & Nicephori Blemmidæ compendiis in Logicam Aristotelis. β) *περὶ ἀτόμων γραμμῶν de lineis insecabilibus* libellus sæpe utraqve lingva in Aristotelis operibus editus & Aristoteli ipsi à multis, anteqvam errorem notarent Camotius & H. Stephanus, perperam adscriptus. Latine vertit Jac. Schegkius. Vide si placet qvæ dixi lib. 3. cap. 6. §. 28. γ) *Epitome* deniq; ipsa *Philosophiæ* latine ex interpretatione Philippi Bechii, Philosophi ac Medici, Basil. 1560. fol. cum Synesii orationibus. Hanc Epitomen *Eumoro* cuidam auctor dicavit, ut patet ex his Pachymeræ ad eum versibus:

Δέχνυσο * ἡμετέροιο πίνυ ἐελύνιον ὕφος
ΕΥΜΟΡ' ἐμῶν περιπόλων πολέων κυδέστατε ** πασῶν
Πλέω ὀνήτειον σὺν Σταγείρης νήματ' ἔνειχε
Ταῤῥὰ καὶ εὐφυέως ξυγκερκίσαι ἤθελον αὐτὸν
Ὥσκεν εὐπλοκίης, μηδ' ὅσσον τυτθὸν λίποιτο,
Καί κεν ἀεικελίης μεταμώλια νήματ' ὄλωνται·
Ἔμπης δ' αὐτὸ καθ' ἡμέτερον νόον οὔπω ἔλειψεν,
Ἔργον ὅπως πυκάσαιμι ὑπέρτερον ἀσχολίης τευ,
Ἐντὸς ἀπραγοσύνης ἱερῶν τετελεσμένον εἰδῶν
Πρώτῃ τῇδε μεταγραφίης μάλα νῆϊδι δέλτῳ,
Τῷ καὶ ὅσον τύχε σιωπελίης δόμα ὑψόθεν ἔσω,
Ὅσσον δ' αὖτ' ἀπέκυρσεν ἁμαρτάδος ἦεν ἐμοῖο.

Hoc est Philippo Bechio interprete:

EUMORE, & affines inter sacrosque Ministros
Maxima cura mihi, nostrorum carpe laborum
Eximia telam non utilitate carentem,
Rite quidem textam, complexam at cuncta Stagira

* *Ferreus ipse sum*, inqvit Allatius de Georgiis p. 372. *si quid est hisce carminibus in tota Antiquitate durius. Chalybs ipse & incus & si quid est in rerum Natura asperum ac perversum, præ his carminibus mollius est & tractabilius.*

** Nesselius edit κυδίστατε *charissime.*

Fila tamen, volui ingenii quæ texere & ipse
Pro ratione mei, ne de tam stamine claro
Fors quid omittatur, pereant si marcida fila
Dissimilis telæ. Tamen ut sententia nobis
Firma stat, haud quicquam linquetur sive peribit.
Nempe tuis ut opus studiis insigne pararent,
Per pia confectum sacri jejunia luci,
Quod fragili inscriptum huic tabulæ transscribere primum,
Deinde errata mihi quoque tu dignare notare
Perfectum quoad ut fuerit, tibi cœlica dentur
Dona quoad judicis, mihi crimen id omne putetur.

In Casaubonianis p. 21. laudatur Georgii Pachymeris *Vita Chrysostomi*, de qva nihil usqvam legere mememini. Qvam enim habemus scriptam à Georgio Chrysostomi vitam, qvod Casaubon⁹ ignorare minime potuit longe antiqvioris est, & Photio jam laudati Georgii Alexandrini Episcopi, de qvo prolixe Hanckius de scriptoribus Byz. part. 1. cap. 10. Sed Casauboni verba adscribam: *Georgii Pachymeris de Vita Chrysostomi liber est eximius & propter argumentum & nonnibil etiam propter scriptorem ipsum: pura est hujus oratio*, (at in Georgio Alex. stylum reprehendit Photius) *neque omni artificio nudata, & cura dictionis:* ἐπισυστάσεις αἰτιατικαὶ *quales in Historicis observabamus, frequentissima.*

Pachymeræ scripta inedita.

Præter *Paraphrasin in universam Aristotelis Philosophiam*, de qva jam dixi & cujus major pars Græce adhuc in Bibliothecis atqve integra in Vindobonensi * delitescit, servantur in Bibl. Regis Galliæ Cod. 3117. Pachymeris μελέται εἰς τὰ προγυμνάσματα καὶ εἰς τὰς στάσεις. *Exercitamenta Rhetorica in Progymnasmata & status.* Singulorum titulos & initia exhibet Allatius de Georgiis pag. 369 370. 371. in qvibus est etiam ἔκφρασις τοῦ Αὐγουστεῶνος, qvam Boivini beneficio habere

* Codici MS. Vindobonensi hæc sua manu adscripsit Jo Sambucus: *Philippus Bechius, Medicus Basileensis convertit Basileæ & excudit Episcopius cum Frobenio A. 1560. Verum hic Codex longe duobus, quibus uti Interpreti tunc licuit, integrior & probior est Bechius sæpe nec verba apprehendit, nec sensus reddidit. Sambucus hunc emit octo coronatis, missum ex Italia A. 1583.*

bere nos jam monui. *Epistolas* qvas in Bibliothecis Italiæ latere scripsit Gesnerus, nunqvam reperire se potuisse, licet anxie perqvisitas testatur idem Allatius & dolet. *Eas enim, inquit, elegantissimas futuras, & dicendi antiquo nectare, praterquam quod eo avo scriptores sueverant, plenas suspicor; cum minus aliis in eloquendo Pachymerius, quod ex Historia, & aliis ejusdem tractationibus colligi potest, ineptiat.* Refert autem nactum se Pachymeræ opusculum περὶ κατασκευασίας καὶ ἐξεργασίας τῶν ἐπιχειρημάτων *de apparatu & constructione argumentorum*, cujus initium: τῶν κατασκευάζεται δι' ἕξ. Ait etiam Pachymeræ *libellum de quatuor Mathematicis* scientiis exstare MS. in Bibl. Regis Galliæ, sed dubitat idemne sit qvi sub Pselli nomine editus est, & de qvo Allatius libro de Psellis cap. 37. Sane idem scriptum Arsenius cum primum Romæ edidit, dubitavit Euthymium ne an Psellum haberet auctorem, licet Psello à pluribus tribuatur: Labbeus vero in Bibliotheca nova MS. pag. 117. tanqvam diversa memorat *Georgii Pachymeræ de quatuor Mathematicis Arithmetica, Musica, Geometria & Astronomia* (qvo ipso ordine etiam disciplinæ illæ in Pselliano libello pertractantur) *in Codice Regio 859. & de iisdem Euthymii Pselli in Codice 891. De iisdem incerti Codice 381.*

Τὰ κατ' ἑαυτὸν *Carmina de vita sua* memorat Pachymeres & ex illis versus qvosdam Hexametros adducit lib. X. Historiæ Byz. cap. 14. & 15.

XII. JOANNES CANTACUZENUS, Cantacuzeni Peloponneso præfecti & Theodoræ Palæologinæ, Imperatoris Andronici Palæologi amitæ filius, a) distingvendus 1) à Joanne Cantacuzeno Manuelis Comneni progenero qvi adversus Servios & Hungaros fortiter pugnavit & in bello adversus Turcos circa A. C. 1174. cecidit. 2) à Joanne Cantacuzeno Cæsare, qvem oculis privavit Andronicus Comnenus, & 3) à Joanne Cantacuzeno qvi Despotæ dignitate usus fuit sub Joanne Palæologo circa A. C. 1356. Ab his inqvam distingvendus Joannes Cantacuzenus Imperator, literis humanioribus perinde ac sacris egregie excultus b) & prudentia

a) Vide qvæ de Cantacuzenorum stemmate Cangius in familiis Byz. pag 258. seq. De Cantuceezeno Gregoras, Ducas, Phranza, atqve imprimis Cantacuzenus ipse.

b) Boivinus ad Niceph. Gregoram pag. 797.

tia in rebus gerendis, reiqve militaris peritia & animi virtute conſpicuus. Hic ſub Andronico Palæologo ſeniore præfectus ſacri cubiculi, ſive magni Papiæ munere inſignis, c) deinde donatus Magni Domeſtici dignitate ab Andronico Juniore Imperatore, cui à teneris peramatus & familiaris atq; adeo charus fuit, ut Imperii Collegam ſibi adſciſcere cogitaverit, conſtanterqve renuentem hoc ægre tulerit,& moriens A. C. 1341. filiis ſuis impuberibus Joanni novem annos nato, Theodoro & Manueli delegerit tutorem. Cantacuzeni qvum tutorio nomine imperium cœpiſſet adminiſtrare, intercedentibus variis cum Anna qvam viduam Andronicus reliqverat diſſenſionibus, per calumnias inſidiasqve æmulorum compulſus eſt ad bellum, qvod Didymotichi A. 1342. appellatus & cum conjuge Irene à Lazaro Patriarcha Hieroſol. coronatus Imperator, adverſus Annam filiumqve ejus Joannem per qvinqvennium geſſit. His poſt captam 8. Jan. 1347. proditione CPolin, nihil mali intulit, ſed iterum reconciliatus filiam ſuam Helenam Joanni qvod prius Anna æmulis Cantacuzeni ſuffragata ferre noluerat, deſponſavit, atqve iterum ſolenniter CPoli proclamatus 8 Febr. Imperator, coronatusq; in Blachernarum templo eſt à Patriarcha CPol. Iſidoro 13. Maj. conſorte Imperii adſcito Johanne illo Palæologo qvindecim tum annos nato, ita tamen d) *ut junior ſeniori potiores deferret in omnibus, ac propter ætatem nondum firmatam, decem annos adminiſtratione cederet, quibus exactis æquali autoritate cum eo imperaret.* Sed non diu poſt recrudeſcentibus diſſidiis res iterum devenit ad bellum, in qvo ſuperior Joannes CPolin cepit A. 1355. Jo. Cantacuzenus ceſſit Imperio, & non diu poſt in Manganorum Monaſterio Monachi habitum & JOASAPHI nomen induit, ut Irene uxor delituit in Marthæ Monaſterio, Eugeniæ appellatione adſcita. Per longum tempus in monaſtico receſſu ac qviete vixiſſe Cantacuzenum ſcribit Ducas, e) ſed plane ætatem produxiſſe usqve ad A. C. 1411. 20. Nov. Lambecius ad Codinum pag. 210. obſervat ex nota Demetrii cujusdam Leontarii, qvi Codici MS. Tacticor Græcor qvi eſt in Bibl. Barberina annotavit filiam ſuam

c) Cangius famil. Byz. p. 260. Hanckius de ſcriptoribus Byz. lib. 1. c. 36. Henr. Warthoni Appendix ad Cavei Hiſtoriam literariam ſcriptorum Eccleſ. ad A. C. 1342. Jacobus Pontanus in Cantacuzeni Vita, Hiſtoriæ ejus præmiſſa.

d) Cantacuzenus lib 3. cap. ult.

e) Ducas Hiſt. Byz. cap. 11.

ſuam Laſcarinam Leontariam natam eſſe A. 6919. (CHriſti 1411.) *ἡμέρᾳ δευτέρᾳ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως τοῦ διὰ τοῦ θείου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετονομασθέντος Ἰωσὴφ μοναχοῦ, die ſecunda poſt obitum inclyti Imperatoris, qui in habitu Monachali nomen Joſephi ſuscepit.* Sed tum centenario proprior vel major etiam Cantacuzenus fuerit. Et addit ipſe Lambecius hoc forte rectius intelligi de Joanne Palæologo Andronici junioris filio, qvem perinde ut Cantacuzenum & factum eſſe Monachum & Joſephi nomen poſt annos duos & dimidium Imperii adſumſiſſe Codinus f) ſcribit. Cantacuzenum porro qvem certe adhuc A. C. 1375. ſuperſtitem fuiſſe Cangius obſervavit, non minus inter milites, Duceſqve bellicos & Imperatores ſub Cantacuzeni, qvam inter Monachos Joaſaphi nomine omnibus ſæculis celebrandum canit Simon ArchiEpiſcopus Thebanus g) hiſce verſibus:

Θρυλλοῖτο νῦν δὲ τοῖς ἀπείροις τῶν χρόνων
Ὁ στρατιώτης, ὁ στρατηγὸς ὁ βρέμων
ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ ὡς ἄναξ ἸΩΑ'ΝΝΗΣ,
Σεπτοῖς τε συζῶν ἁγίοις ἸΩΑ'ΣΑΦ,
Τάξει πάσῃ γὰρ ἐξέλαμψεν ἐλλόγως.

Exſtant ejus *Hiſtoria Byz. libri IV.* de rebus ſua ætate geſtis à morte usqve Michaëlis Palæologi 15. Octob. A. C. 1320. extincti usqve ad Philotheum Patriarcham CPol. anno circiter 1357. conſtitutum à Joanne Palæologo Andronici junioris filio. Argumentum operis ipſe exponit his verbis lib. IV. cap. ult. pag. 910. *ἃ μὲν οὖν συμβέβηκε Ῥωμαίοις ἐφ' ἡμῶν ἔντε τοῖς ἄνω χρόνοις, ἡνίκα τῶν βασιλέων Ἀνδρονίκων ὁ πρὸς ἀλλήλους ἐκινήθη πόλεμος, καὶ ὕστερον ὁ μεταξὺ τῆς βασιλίδος Ἄννης καὶ Καντακουζηνοῦ τοῦ βασιλέως ἀνερριπίσθη, καὶ τὰ τελευταῖα δὴ ταῦτα, ὅσα βασιλεὺς ὁ νέος Ἰωάννης πρός τε τὸν γυναικὸς ἀδελφὸν Ματθαῖον διηνέχθη, καὶ βασιλέα τὸν κηδεστὴν, τοιαῦτά ἐστιν. Quæ igitur à Romanis noſtro ævo à pluribus retro annis geſta ſunt, quando inter Andronicos* (avum ac nepotem) *bellum viguit, & poſtea inter Imperatricem Annam* (viduam relictam ab Andronico Palæologo juniore) *& Jo. Cantacuzenum accenſum eſt: & poſtremo, quæ juniore Imperatore Jóhanne* (filio Andronici nepotis) *ab uxoris* (Helenæ Jo. Cantacuzeni filiæ) *fratre* (Matthæo Cantacuzeno) *& ſocero* (Joanne Cantacuzeno) *diſſidente contigerunt, hæc ſunt.* Præmiſſæ ſunt

f) Codinus Orig. CPol. pag. 82.

g) apud Allatium de Simeonibus p. 203.

ſunt operi *binæ Epiſtolæ* ſub fictis *Nili* h) & *Chriſtoduli* nominibus. Nilus Chriſtodulum h. e. Cantacuzenum rogat ut qvæ ſua ætate k) Imperatoribus Byzantinis acciderint, velit conſignare ſcripto, qvod Cantacuzenus ſub Chriſtoduli nomine illi pollicetur, laudatqve eum qvod à ſe potiſſimum hoc reqvirat, qvo nemo melius id præſtare valeat, & deinde ſubdit Imperatorum CPol. genealogiam ab Alexio Angelo usq; ad Michaëlem Palæologum A. C. 1320. extinctum.

Reprehenditur Cantacuzenus, l) qvod paulo fuſior ſit in narrandis rebus ſuis & in laudando ſe modum excedere, viciſſim ea qvæ gloriæ & famæ officiebant ſilentio præteriiſſe videatur. Neqve tamen ideo fidem ei temere detraxerim in iis omnibus, ubi aliter qvædam narrant Gregoras, Ducas, Phranzes qvibus univerſis, etiam ipſo Gregora eſt plerumqve accuratior, ne de ſtylo dicam cujus dignitatem & elegantiam omnes prædicant. Palamæ nimium faviſſe arguit Allatius II. 17. 2 de conſenſu utriusqve Eccleſiæ p 830. *Et mentitur palam Cantacuzenus, qui narrat Barlaamum veniam ob ſtulte dicta petiiſſe - - tacens contra Palamam pœnas à Synodo conſtitutas, ne etiam ipſe in poſterum aliquid de dogmate pertractaret. Sed Cantacuzenus, dummodo ſuum tueatur Palamam, omnia invertit.* Qvicqvid vero ſit de Palama, ſaltem Imperium neqve per injuriam rapuiſſe, neqve per tyrannidem adminiſtraſſe videtur, qvi oblatum pridem ab Andronico juniore accipere tam conſtanter recuſavit, & tot teſtatiſſima alias dedit moderationis æqvitatisq; ſuæ ſpecimina: Potius credibile eſt qvæcunq; graviora fecit, feciſſe coactum æmulorum injuriis, Annæqve.

Opus Cantacuzeni è Codice MS. Bavaricæ Bibliothecæ deſcripſit vertitqve *Jacobus Pontanus* S. I. cujus verſio latina cum ipſius argumentis librorum capitumq; & notis in totum opus atq; explanatione dignitatum aulæ & Eccleſiæ CPol. nec minus adjunctis annotationi-

h) Confer Jac. Pontani præf. ad Cantacuzenum, & Allatium de Nilis p. 85. noſtræ editionis, qvi obſervat inde factum eſſe, ut à qvibusdam Nilus Hiſtoricus pro Cantacuzeno, & pro Cantacuzeni, Nili Hiſtoria celebretur.

k) Interpres Pontanus p 3. habet: *quæ ſuperiore & hac noſtra ætate.* Sed in Græco tantum eſt ἃ τοῖς βασιλεῦσι Ῥωμαίων συνέβησαν ἐφ' ἡμῶν. Nihil certe ſcribit Cantacuzenus qvod ætatem ipſius antecedat. Itaqve & p. 910. idem Pontanus male: *quæ noſtro ævo & ſuperiore geſta ſunt*, pro: *quæ noſtro ævo à pluribus retro annis ſunt geſta.*

l) Vide judicia de Cantacuzeno apud Voſſium, Bonam, Hanckium, Thomam Pope Blount &c.

tionibus Historicis *Jacobi Gretseri*, S.I. prodiit Ingolstadii 1603. fol. Deinde Græca ex Codice MS. Bibliothecæ Petri Segvierii, Franciæ Cancellarii adjuncta sunt in splendida editione Regia Græco-latina Paris. 1645. fol. tribus Voluminibus, qvorum *primo* Vita auctoris, explanatio dignitatum & duo priores libri, *secundo* tertius & *tertio* qvartus, Gretseriqve ac Pontani notæ una cum duplici Indice comprehenduntur.

Alia Cantacuzeni scripta.

Apologia IV. sive assertio *pro Christiana Religione* adversus Muhamedanos, & *IV.* λόγοι sive *libri adversus Mahometis errores*, qvibus varia Alcorani capita confutantur. Hoc opus Cantacuzenus in Monasterio scripsit in gratiam amici sui *Achæmenidis*, qvi è Mahomedano Christianus Monasticæ vitæ & ipse nomen dedit & *Meletius* dictus est. Eum Muselmanus *Sampsates* Isphachanes Persa literis scriptis ad deserendam Christianam fidem sollicitaverat, qvas confutaturus Cantacuzenus non satis habuit respondere ad objectiones, sed plurima etiam addidit ad fidem religioni nostræ faciendam, & Mahometis explodenda commenta. Duos hujus operis Codices Græcos MSS. qvorum alterum *Emanuel Zycandyla* exarasse se subscriptione fuit testatus, *Theodorus Bibliander* communicavit cum *Rodolpho Gvalth*[illegible]igurino, qvi illud latine vertit ediditqve Basil. 1543. fol. & Græ[illegible] calcem voluminis subjunxit. Notat Gvaltherus, multos Judæorum errores qvos nempe cum Mahometanis communes habent, simul à Cantacuzeno refelli, unde suspiceris libros Cantacuzeni *adversus Judæos* Simlero memoratos ab his non diversos esse. Certe editi hactenus alii nulli sunt. Sed tamen *novem sermones* Christoduli Monachi adversus Judæos memorat Labbeus Bibl. nova MSS. p. 1354. Alia qvoqve ejus monumenta inedita adhuc servantur in Bibliothecis, ut responsio duplex *ad Prochorum Cydonium* de lumine in monte Thaborio & de essentia atqve operatione divina, in Bibl. Vaticana m) & Regis Galliæ Cod. 1999. ex qvo locum produxit Clariss. Boivinus in elogiis præmissis Nicephori Gregoræ Historiæ.

Adversus Isaacum Argyrum, & de dogmate Barlaami & Acindyni *adversus Paulum* è Latinis Patriarcham CPol. Utrumqve scri-

Ooo ptum

m) Vide Allatium de Nilis pag. 61. edit. à me curatæ.

ptum in Bibl. Cæſarea & Regis Galliæ. Vide Lambecium V. p. 206. & Labbeum p. 86. Bibl. novæ MSS.

Epiſtolæ ſex ad eundem *Paulum* cum duabus Pauli reſponſoriis, in Bibl. Regis Galliæ & Oxonienſi Bodlejana.

Edictum pro tomo Synodico A. C. 1347. factæ excommunicationis Joannis Calecæ Patriarchæ CPol. Barlaamo & Acindyno * faventis, una cum Tomo ipſo, in Bibl. Cæſarea. Vide Lambecium VI. p. 29.

Paraphraſis Ethicorum Ariſtotelis, Simlero memorata & Labbeo pag. 113. ſeq. Bibl. novæ MSS.

MATTHÆI Aſanis CANTACUZENI, n) qvi Joannis Cantacuzeni filius, ab eo pronunciatus Imperator coronatusqve à Philotheo Patriarcha A. 1354. ſed proximo anno captus à Joanne Palæologo, Imperatoris titulum exemplo ſvaſuqve Patris depoſuit, in montem Atho ſeceſſit & Monaſticam vitam amplexus patre ſuperſtite deceſſit, *Commentarius in Canticum Canticorum* Græce & Latine cum notis *Vincentii Riccardi* prodiit Romæ 1624. fol. De ejus lucubrationibus *in Sapientiam Salomonis* & *monitis ſalutaribus* qvas collegiſſe vel dictaſſe traditur, nihil reperi.

X[illegible]ICEPHORUS GREGORAS, de qvo abunde dictum ſupra [illegible]o. ſeq.

XIV. LAONICUS ſive ut Simlero & aliis NICOLAUS (idem enim nomen eſt, ut Theophilus & Philotheus, Demonicus & Nicodemus) CHALCOCONDYLES, Καλκοκονδύλης (decurtato nomine *Chalcondyles* à plerisqve dictus) Athenienſis, clarus circa A. C. 1470. Nam ad Annum 1490. vel ultra perduxiſſe ætatem, neſcio qvo auctore Voſſius ſcribit. Exſtat tradita ab eo *hiſtoria de origine atque rebus Turcorum & Imperii Græcorum interitu libris X*, ab A. C. 1298. atqve Ottomanni I. initiis ad 1462. ſive Imperium adultum Mohamedi ſecundi. Appendix brevis usqve ad A. 1565. recentiorem au[illegible]gnoſcit, & in editionibus qvibusdam deſideratur. Unde nec

* Subſcripſit etiam Cantacuzenus tomo condemnationis ſectatorum Barlaami & Acindyni, promulgato A. C. 1351. Vide Lambecium V. p. 202.

n) Vide Cangii CPolin Chriſtianam pag. 161. & Rob. Geri appendicem ad Hiſt. literariam Cavei ad A. 1354.

nec illius rationem habuit D. David Chytræus, qvi argumenta librorum decem Chalcocondylæ exhibet in ſua Chronologia. Laonicus ipſe ſcriptor minime contemnendus, unde in Vignolii Marvillii Miſcellaneis Hiſtorico literariis T. 3. p. 56. legas hoc de eo judicium: *Comme on a joint Calcondyle, qui a traité l'Hiſtoire des Turcs, aux Auteurs de la Bizantine, on peut aſſurer qu'il ne les deshonore pas de ſe trouver à leur ſuite. Il a le don de reveiller notre attention, en nous donnant de la curioſité, & de ne nous pas laiſſer dormir ſur ſon livre.*

Laonici Chalcocondylæ editiones.

Latinè ex verſione *Conradi Clauſeri* Tigurini Baſil. 1556. fol. apud Oporin. Atq; collata cum *Philippi Gundelii* (haud edita) verſione, caſtigataq; à Clauſero ipſo & alio viro docto, ibid. 1562. fol. ad Nicephori Gregoræ Græcolat. calcem, & Francof. 1568. fol. ad calcem editorum latinè Zonaræ, Nicetæ ac Nicephori Gregoræ. Mentio apud Voſſium etiam verſionis qvam molitus *Dionyſius Coroneus*, Profeſſor Regius Pariſienſis, ſed illa nunqvam lucem vidit.

Græce & Latinè cum ejusdem Clauſeri verſione in tribus Hiſt. Byz. ſcriptoribus junctus Nicephoro Greg. & Georgio Acrop. Genev. 1615. fol. atqve iterum ſeparatim, ſed notulis Clauſeri marginalibus omiſſis, ex typograph. Regia Pariſ. 1650. fol. in qva editione præter Varias lectiones è duobus Codicibus Regiis, è qvibus Græca paſſim emendata, & gloſſarium *Caroli Annibalis Fabrotti* JCti in Chalcocondylam & Ducam, adjuncti ſunt Annales Sultanorum Othmanidarum, ab A. C. 1289. ad 1550. qvos è Turcica lingva Germanice verterat ediderat qve Johannes Gaudier dictus Spiegel, latine vero transtulit & Francof 1596. fol. vulgavit Jo. Leunclavius nobilis Angrivarius, qvi & ſupplementum ab A. 1550. ad 1588. Oſmanidarumqve genealogiam & pandectem Hiſtoriæ Turcicæ ſive explicationem & deſcriptionem variarum rerum nominumqve ad illuſtrandos Annales adjecit. Laonici Hiſtoriam tribus in Codicibus Bavaricæ Bibliothecæ manu exaratam exſtare Græce, teſtatur Gretſerus. Locum qvo Germaniæ deſcriptio continetur ex libro ſecundo, Græce & Latine cum notis exhibet Freherus inter ſcriptores rerum Germanicarum.

Gallicè hic ſcriptor cum commentario prodiit *Blaſio Vigenerio* interprete Pariſ. 1577. 1584. 4. & cum *Thomæ Arti* continuatione ad A. C. 1612. ibid. 1612. 1620. 1650. & *Mezenei*, usqve ad A. C. 1661. ibid. 1663. fol. recherche ſur l' Hiſtoire de Chalcondile, & illuſtrations de la meſme Hiſtoire.

Ipſe Laonicus, inqvit Bellarminus de ſcriptoribus Eccleſ. *non caret narrationibus falſis, quas temere credidit rerum noſtrarum ignarus.*

Nonnulla Laonici Chalcocondylæ loca reprehendit Jacobus Gaddius in elogio Hiſtorico & T. 1. de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis p. 119. ſq. atqve Caſp. Barthius ad Claudian. p. 338. Cæterum fallitur Henricus Warthonus V. C. qvi in appendice ad Hiſt. literariam doctiſſimi Cavei ſcribit Chalcocondylam prodiiſſe latine ex Clauſeri verſione Pariſ. 1550. Præter rem qvoqve in catalogo librorum à Joanne Oporino excuſorum, qvi vitæ ejus ſubjicitur, memorari videas Laonici libros Græce & Latine in fol. editos, nam latine tantum illos Oporinus vulgavit, conqveſtus etiam in præf. ad edit. poſteriorem Anni 1562. Græcum Codicem ſibi defuiſſe. Hunc Laonicum propinqvitate attigit *Demetrius Chalcocondylas* circa A. C. 1510. octogenario major defunctus Mediolani, de qvo in Grammaticis dicere me memini.

XV. GEORGIUS CODINUS, ampliſſimo in aula CPolitana munere Curopalatæ pridem functus, poſtremis Palæologorum * temporibus claruit, & Imperio ipſi ſuperſtes fuit, ſiqvidem libellum de Imperatoribus CPolitanis claudit ** commemoratione captæ ab Agarenis ſive Turcis urbis A. 6961. hoc eſt CHriſti 1453. Ex ejus ſcriptis exſtant: 1. Περὶ

* Confer Allatium de Georgiis pag. 361. Hanckium de Byz. rerum ſcriptoribus cap. 10. Warthonum appendice ad Hiſt. literariam Cavei ad A. C. 1461. & Petrum Lambecium in brevi diſſ. de Codini vita & ſcriptis, qvi negat ſe Curopalatæ nomen in MSS Codicibus ſex qvos vidit, offendiſſe, putatqve impoſitum potius ideo, qvod de officiis Palatii ſcripſit, qvam qvod ipſe dignitate Curopalatæ functus fuerit. Cum tamen nomen hoc Curopalatæ invenerint Junius & Gretſerus, non video qvare incredibile videri debeat dignitatem Curopalatæ geſſiſſe. Qvia autem in aliqvibus Codicibus omittitur, hinc apparet eſſe nomen dignitatis neutiqvam vero proprium, qvod non eſt qværendum aliud qvam Codini.

** p. 82. edit. Lambecii. *ἐπὶ τούτου* (de Conſtantino Palæolo o ultimo Imp. loqvitur) *ἐγένετο, οἴμοι, ἡ ἅλωσις τῆς αὐτῆς Κωνσταντινουπόλεως παρὰ τῶν ἀθέων Ἀγαρηνῶν ἐν ἔτει ϛϡξα. καὶ ἐγένετο, δορυάλωτος ἡ πρὶν βασιλὶς πασῶν τῶν πό-*

1. Περὶ τῶν ὀφφικιαλίων τοῦ παλατίου Κωνσταντινουπόλεως βασιλέων καὶ τῶν ὀφφικίων τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, *De officiis & officialibus Aulæ Imperatorum & magnæ * Ecclesiæ CPolitanæ.* Agit etiam Codinus *de festis plerisque & de Imperatoris Coronatione, inauguratione Patriarchæ*, aliisqve, unde in altero Bavarico Codice MS. titulus prioris partis conceptus est sic: τὰ ὀφφίκια τοῦ παλατίου. ἔτι δὲ καὶ τὰς τάξεις τὰς γινομένας ἐν ταῖς ἑορταῖς εἰς τὸ παλάτιον, καὶ πῶς τὸν βασιλέα στέφεσθαι δεῖ, καὶ περὶ προβλήσεως Δεσπότου καὶ Πατριάρχου, καὶ ἐθῶν γινομένων ἐν τῷ παλατίῳ. Hunc librum è Codice *Julii Pacii* descripsit, & Græce cum versione sua, notis & indicibus amplissimis primus edidit *Franciscus Junius*, latens sub nomine *Nadabi Agmonii*, A. 1588. apud Joannem Mareschallum ** Lugdunensem, 8. Postea hæc eadem editio additis aliqvot pagellis novoqve titulo, in qvo Francisci Junii nomen, exposita est in Commelini officina 1596. 8. Qvanqvam Jacobus Gretserus Junium reprehendit *quod novam editionem non adornarit & à se pleno sacco sparsos errores non correxerit, adjutus Codicibus Bibliothecæ Palatinæ, & Raphaëlis Seileri exemplari, quod erat apographum Codicis optimi Augustani, nam Codicem olim fuisse in Bibliotheca inclytæ Reipublicæ Augustanæ, testis est Hieron. Wolfius præfatione ad Nicetam, & ipse Seilerus, qui inde Græce descripsit & Latine vertit, tametsi versionem suam in vulgus exire nunquam permisit. Dico olim fuisse, jam enim non est, sed amissus est, ut ante aliquot annos ex Amplissimo Domino Marco Velsero, Duumviro Augustano intellexi: nescitur cujus negligentia vel fraude perierit. Tot ergo subsidiis* (à Frehero cui A. 1596. librum dicavit) *instructus Junius*, *præsertim* translatione Seileriana, *debebat Codinum à capite ad calcem recognoscere, plurima & gravissima menda emendare, librumque ab erroribus liberum Lectori proponere.* Ab eo tempore nonnulla satis acerbe ut solet castigavit ac reprehendit in

 Ju-

πόλεων, ὃς καὶ ἀπεκτάνθη παρ' αὐτῶν ἐν τῇ γενομένῃ Χαλάζῃ αὐτός τε καὶ πάντες οἱ λογάδες σχεδὸν, καὶ ἐκομίσατο τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον, μὴ θελῆσαι προδοῦναι τοῖς ἀνόμοις τὰ βασίλεια, μήτε μὴν θελήσας τὸν κίνδυνον διαφυγεῖν, δυνατοῦ ὄντος.

* Primum statim caput de officiali bus magnæ Ecclesiæ, Goaro non videtur esse Codini, & in duobus Regiis MSS. Codicibus atqve in uno eorum qvos è Bibl. Bavarica Gretserus evolvit, desideratur. Deinde ordo etiam Capitum in diversis Codicibus diversus. Vide Goari præfat. & notas p. 20.

** Francofurti prodiisse hanc editionem scribunt Hanckius & Warthonus. Sed puto Heidelbergæ potius, licet Francofurtensi Senatui sit ab editore, qvi Francofurti ad Mœnum illo tempore versabatur, dedicata.

Junii verſione & annotationibus idem *Gretſerus* notis ad Tomnm ſecundum operis de Cruce, Ingolſtad. 1600. 4. editum |p. 577. 587. ſeq. 599. ſq. 606. ſq. 609. ſq. 613. ſq. &c. Idem A. 1602. 8. Ingolſtadii edidit notas & Varias lectiones in Codinum ex duobus MSS. Codd. Bibliothecæ Bavaricæ & uno Lautherianæ, ad calcem commentariorum Mureti in Ariſtolis Ethica, Oeconomica, Platonis de Rep. libros duos & Xenophontis ἀνάβασιν Cyri. Deinde ejusdem Gretſeri facula Codino accenſa prodiit ibid. 1604. 8. una cum Mureti notis ad Salluſtium & qvinqve primores Annalium Taciti libros. Deniqve totum Codini opus ad tres illos Codices caſtigatum cum nova verſione ſua, & tribus Commentariorum, Obſervationum & emendationum libris, & diſſertatione de imaginibus non manufactis Gretſerus vulgavit Pariſ. 1625. fol. ex officina Seb. Cramoiſii. Qvanqvam vero multa recte Gretſerus in Codino vidit, multa etiam Meurſiano Gloſſario † Græcobarbaro adjutus potuit rectius ioterpretari, non minus tamen ſpicilegium & ipſe ſat amplum *Jacobo Goaro* præbuit qvi in editione Codini nova Regia Pariſienſi 1648. fol. Græca ad duos Codices Bibl. Regiæ & tertium Allatianum emendavit, verſionem per ſingulas paginas caſtigavit, novasqve pereruditas notas ſuas in qvibus & Junius aliqvando (ut p. 76.) vindicatur, * addidit. Adjunxit etiam ineditos ante, Officialium Eccleſiæ & aulæ CPolitanæ Catalogos ex MSS. Regiis p. 5. 7. 36. & ex Mazarinianis MAT-

† Goarus in præf. *Quam infeliciter Junius in elucidanda verborum quibus uſus eſt Codinus, obſcuritate deſudaverit*, Meurſii *in pluribus locis demonſtrat emendatio, & instituta per Gretſerum verſio, ac in amplis diſertisque commentariis ejusdem Codini illuſtratio: ſed cum ea qua Gretſerus ætate vivebat voces illæ neotericæ Græciæ nondum in occiduas partes eſſent allatæ, propterea venia dignus eſt vir ſane de re literaria bene meritus - - Non enim ille ſolus eſt qui ad ſcopulos quos* Meurſii gloſſarium *ex potiori parte* ὁλοβάρβαρον *exponit, allidat: is enim cum germanam Græcarum, ac vulgarium vocum mentem non ſit aſſecutus, ſequacibus foveam fecit, in quam ipſe prior lapſus, niſi à recentioris Græcanicæ linguæ bene perito corrigatur, illuſtretur, ac infinitis propemodum, quæ poſſent addi, dictionibus* (uti à *Cangio* poſtea feliciter & docte præſtitum eſt) *augeatur, facilem adhuc ſequuturis præbebit lapſus occaſionem.*

* Non pauca etiam, qvæ pro Junio, ſocero ſuo poſſit reponere, habere ſe profeſſus eſt Voſſius lib. III. de Hiſtoricis Græcis p. 368. teſtatus inſuper præf. ad libros de Hiſtoricis latinis Junium novam fuiſſe molitum Codini editionem ſolo typographi conſilio ſuppreſſam, in qva magnam partem erepturus fuiſſet Gretſero occaſionis ita in eum debacchandi.

MATTHÆI † *Presbyteri Monachi & Medici* (Μοναχȣ ἰατρȣ̃ κ̀ ϑύτȣ) opusculum versibus scriptum politicis περὶ τ̃ ὀφφικίων τ̃ παλλατίȣ τῆς Κωνσταντινȣπόλεως pag. 8. 38. & alterius ANONYMI, versibus Jambicis p. 40. nec non ex Allatianis p. 9. Præterea Græce & Latinè] *Græcorum Episcopatuum* διατύπωσιν ante octingentos annos à *Leone Sapiente Imp.* digestam & in Caroli à S. Paulo Geographia Ecclesiastica pridem editam, sed per Goarum ad alium codicem castigatam p. 337 - 362. 2) ἀνακεφαλαίωσιν Πατριαρχῶν καὶ συναρίϑμησιν τῶν Ἀποστολικὸν ϑρόνων pag. 363 - 381. qvam idem Carolus à S. Paulo è Codice Vaticano dederat: 3) τάξιν προκαϑεδρίας τῶν ὑπὸ τὸν Ἀποστολικὸν ϑρόνον Κωνσταντινȣπόλεως τελȣ́ντων Μητροπολιτῶν κ̀ τ̃ ὑπ' αὐτὰς Ἐπισκόπων p. 381-399. ex editione Gretseri ad Codini calcem, p. 113. collata cum MS. Regio & cum jure GræcoRomano Freheri p. 90. sq. 4) Ἔκϑεσιν βασιλέως Κυρȣ Ἀνδρονίκȣ τ̃ Παλαιολόγȣ τ̃ γέροντ@, ὅπως νῦν ἔχȣσι τάξεως αἱ ὑποκείμεναι μητροπόλεις τῷ Πατριαρχικῷ ϑρόνῳ τῆς Κωνσταντινȣπόλεως p. 400-409. Hanc *Andronici Senioris Paleologi Imp.* expositionem primus ad Codini calcem Junius, p. 219. & illius exemplo Gretserus p. 117. ediderat. 5) Ἔκϑεσιν νέαν ὅπως νῦν γράφει ὁ Κωνσταντινȣπόλεως Πατριάρχης τῷ Πάπᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς Πατριάρχαις καὶ Ἀρχιεπισκόποις, καὶ μὴν καὶ τοῖς καὶ Μητροπολίταις κ̀ τοῖς κοσμικὰς ἀρχὰς διιϑύνȣσιν. *Expositionem novam, quomodo CPolitanus Patriarcha ad Papam, reliquos Patriarchas & ArchiEpiscopos, sed & Metropolitanos, cunctosque seculares dignitates moderantes nunc scribat.* p. 410-419. 6) *Parthenii* Patriarchæ CPol. Epistolam formatam qva prosecutus est Philippum de Harlay Comitem de Cesy, legatione functum Regis Christianissimi ad Turcarum Imp. & *Urbani* VIII. Papæ Romani Epistolam ad eundem Harlæum p. 420. seq. Ut ad Codini librum revertar, illius MSS. Codices præter eos qvos jam laudavi etiam Vaticanum, Scoriacensem, & Sfortianum memorat Allatius de Georgiis p. 362. notatqve stylo incomto ac barbaro & qvi ea ætate in populi plebisqve usu erat scripsisse, *Præter enim*, inqvit, *rerum ac nominum difficilem intelligentiam, sæpe etiam ipse modo loquendi agresti & duro sententiam obturbat & obcæcat, quem etiam exscriptorum errata, dictionesque extera loco propriarum, doctorum incuria intrusæ reddunt obscuriorem. Pleraque ex Cantacuzeno, aliisque recentioribus Historicis prope verbatim exscripsit, ut inter alios adnotarunt Pontanus * & Gretserus.* 2.

† Matthæum hunc post Alexii Angeli tempora scripsisse notat Hanckius II. 9. p. 680. de scriptoribus Byz.

* Jac. Pontanus ad Cantacuzeni lib. 1. cap. 41. pag. 991. Gretserus ad Codinum III. 12. p. 270. edit. Cramoisianæ.

2. Παρεκβολαὶ ἐκ τῆς βίβλου τοῦ χρονικοῦ περὶ τῶν πατρίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως. *Excerpta ex libro Chronico de Originibus CPolitanis.* Librum Chronicum intellige *Hesychii* illustris de qvo dixi supra pag. 241. ubi & de variis hujus libri editionibus, ex illo enim pleraqve verbotenus Codinus expressit, cæteris ut Lambecio notatum additis è Glycæ Annalibus, Chronico Alexandrino & alio hactenus non edito Julii Pollucis, Christiani scriptoris qvi antiqvo illo Polluce cujus Onomasticon Commodo Imp. dedicatum habemus, aliqvot sæculis est recentior. Prodiere hæ Codini παρεκβολαὶ primum cum *Georgii Dousæ*, Jani F. versione Heidelbergæ apud Commelium 1596. 8. & additis *Jo. Meursii* notis Genev. 1607. 8. deniqve cum versione & eruditis notis *Petri Lambecii* Paris. è typographia Regia 1655. fol. Hic Lambecius longe locupletissimam Codinianorum excerptorum editionem dedit, in qva longe plura Græce & Latine exhibentur, collatis Codicibus MSS. compluribus, duobus Holstenianis, qvorum unum Holstenius Lambecii avunculus à Peirescio acceperat, alterum è Vaticano Codice descripserat, tertio Is. Vossii ex Codice Britannico: qvarto Jac. Sirmondi, qvinto Regio Paris. & sexto deniqve Romano è Bibl. Vallicellana. Inde in Lambeciana editione post illa de Originibus CPol. seqvuntur περὶ τῆς σχηματογραφίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, *de forma & ambitu Urbis CPolitanæ.* pag. 11. Περὶ Ἀδιαβήνης *De Adiabene* regione Asiæ ultra Tigridem fluvium, in qva Naphtha provenit. p. 13. Περὶ ἀγαλμάτων, στηλῶν καὶ θεαμάτων τῆς Κωνσταντινουπόλεως. *De signis, statuis* * *& aliis spectatu dignis CPoli. ibid.* Qvæ in Lambeciana editione leguntur pag. 19. B. à verbis Εὐφημίας τῆς γυναικὸς usqve ad p. 21. D. τοῦ πραιποσίτου, ea Græce è Codice Bavarico vulgaverat Gretserus lib. 3. Observationum ad Codinum de officiis cap. 19. qvemadmodum & illa qvæ pag. 23. B. à verbis περὶ τοῦ κίονος τοῦ φόρου usqve ad verba p. 28. C. τὸ αἰδοῖον φανῆναι μοιχευθείσης. Cæterum qvæ de signis sive simulacris Gentilium Codinus hic narrat, desumsit è Phornuto & Jo. Lydi Philadelphiensis libro necdum edito de Mensibus, è qvo Svidas etiam, ut Lambecio observatum eadem hausit. Reliqva de statuis & rebus in urbe spectatu dignis, ad verbum fere descripsit ex Anonymi collectaneis Antiqvitatum CPol. qvibus titulus παραστάσεις σύντομοι χρονικαὶ, qvas primus è Codice Regis Galliæ Lambecius cum notis suis ad calcem Codini pag. 85 - 105. vulgavit Græ-

* Pleraqve hujus partis vulgaverat etiam G. Dousa.

Græce, obſervatq; excerptas eſſe è Theodoro Lectore, Papia, Euſebio, Socrate, Marcello Lectore & compluribus aliis ſcriptoribus. Anonymi collectanea eadem longe emendatius ab illo tempore Græce & Latine cum verſione ſua & notis dedit *Franciſcus Combefiſius* in faſciculo rerum CPolitanarum, ad calcem Allatii de Simeonibus, Pariſ. 1664. 4. Cumqve Lambecium in notis illis non raro perſtringat, Lambecius ei reſpondere voluit in nova qvam pollicitus eſt Codini editione, qvam ſupplemento Corporis Hiſt. Byzantinæ ex Bibl. Cæſarea potiſſimum inſtruendo inſerere voluit. Vide lib. 3. commentar. de Bibl. Vindobon. p. 126. Sed illud ſupplementum nunqvam lucem vidit. Seqvitur in prima illa & ultima Lambeciana Codini editione ejusdem ſcriptoris περὶ κτισμάτων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, *de templis monaſteriis & aliis ædificiis CPolitanis* pag. 57-64. & περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας, *De ſtructura Templi S. Sophiæ* & SS. Apoſtolorum pag. 64-74. qvæ pars etiam in Georgii Douſæ editione legitur, ac deniqve περὶ τῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἐτῶν μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ περὶ τῶν βασιλευσάντων ἐν αὐτῇ τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς παρὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ταύτης ἁλώσεως. *De annis ab orbe condito usque ad Imperium Conſtantini Magni: & de iis qui à* Conſtantino Magno *in ipſa urbium regina regnarunt, usque dum ab Agarenis* (A.C. 1453.) *capta eſt.* pag. 75-83.

INDEX Scriptorum & aliorum qvorundam, qvi in Codini & alterius Anonymi (qvæ à num. 171. incipiunt) Excerptis de Antiqvitatibus CPol. memorantur.

ad numeros marginales editionis Lambecianæ.

Μιλί-

Subjicitur in calce voluminis ἑρμηνεία τῶν ὀφφικίων τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Ἐκκλησίας ἃ διερμηνεύθησαν κατὰ τάξιν. ANONYMI explicatio Officiorum S. ac magnæ Eccleſiæ CPol. juxta eorum ordinem: qvam *Bernardus Medonius* Toloſas è MS. Codice Caroli Monchalli ArchiEpiſcopi Toloſani primus edidit, latinamqve verſionem ſuam & gloſſarium, atqve in margine notulas adjunxit.

Exſtat qvoqve, ſed qvam Lambecius merito omiſit, ab eodem Codino verſa Græce *Miſſa Gregorii I. Papæ*, qvam cum illa Græca interpretatione (utraqve lingva, non Græce tantum ut Warthonus ſcribit) Pariſ. 1595. 8. edidit Fed. Morellus, qvocum illam communicaverat Joannes à S. Andrea, Eccleſiæ Pariſienſis Canonicus. In Bibliotheca Barberina memoratur præterea editio Pariſ. 1583. 8. qvam non vidi. Exſtat & Græce & Latine in Frontonis Ducæi Auctario Bibl. Patrum Pariſ. 1624. fol. T. 2. pag. 125. *Scias Lector*, inqvit Allatius de Georgiis pag. 362. *hanc eandem Miſſam multo Auctiorem & perfectiorem legi in Bibl. Barberina Cod. 75. quæ tamen dicitur ab EMANUELE CHRYSOLORA eſſe in Lingvam Græcam converſa.* Λειτουργία μεταγλωττισθεῖσα ἀπὸ Λατινικῆς διαλέκτου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, παρὰ κυροῦ Μανουὴλ τοῦ χρυσολωρᾶ. Initium idem eſt qvod in illa qvæ Codino tribuitur: ὁ μέλλων ἱερουργήσειν ἱερεὺς &c.

Prodiit etiam cum Codino Lambeciano ejuſdem EMANUELIS CHRYSOLORÆ * Epiſtola ad Joannem Palæologum Imp. qva σύγκρισις ſive comparatio veteris ac novæ Romæ continetur pag. 107-126. Græce & Latine, cum ejuſdem Lambecii verſione. Seqvuntur deinde ſed Græce tantum binæ ejuſdem Emanuelis jam ὠμογέροντος Epiſtolæ ad Johannem Chyſoloram & Demetrium Chryſoloram Româ ſcriptæ & Græciæ abſentiam Romæ laude ſolantes.

In

* Hic eſt qvi ex Græcia à Turcis opprimi cœpta, viriſq; ejus nobilibus & eruditis inter primos Græcas literas in Latium reduxit & in Italia ipſe ſubſtitit, cum Johannis Palæologi nomine legationem pro auxilio adverſus hoſtes impetrando obiiſſet. Docuit Græcas literas Venetiis primum, deinde Florentiæ & Romæ ac tandem Ticini, atqve è vita deceſſit Conſtantiæ A. C. 1415. Ejus Epitaphium Lambecius Epiſtolis præmiſit, qvod etiam legitur in Hiſtoria Concilii Conſtantienſis, qvam viro præſtantiſſimo Hermanno ab Hardt debemus T. 1. pag. 10. ſeq. Addes ſi vis Jovii elogia pag. 41. Martinum Cruſium lib. V. Germano Græciæ p. 234 (ubi etiam de Johaanne Chryſolora Franciſci Philelphi ſocero, viro itidem doctiſſimo) Iſaaci Bullartii Academiam ſcientiarum T. 1. pag. 265. Hanckium de ſcriptoribus Byz. lib. 1. cap. 37. Kœnigium in Bibl. Pauli Freheri theatrum virorum illuſtrium &c. Hujus Emanuelis Chryſoloræ *Erotemata Grammatica* prodierunt Græce Argentor. 1516. 4. Venet. 1549. 8. & cum latina verſione Pariſ. apud Wechel. Cæterum non dubito librum Chryſoloræ *de antiqua & nova Roma* qvem Geſnerus Græce refert exſtare in Bibl. Medicea, illam ipſam Epiſtolam prolixiorem eſſe qvam Lambecius Græce & Latine edidit. Ejus de *processione Spiritus* S. contra Græcos qvod laudat Allatius contra Creygthonum, miror non editum eſſe in ejuſdem Græcia Orthodoxa. Incipit: Ῥωμαίοις γράφων.

In notis ad Codinum pag. 187. Lambecius Græce publicavit ineditam ante *Orationem* habitam à PHOTIO CPolitano Patriarcha *in Encaniis novæ Ecclesiæ* * B. Virginis à Basilio Macedone post A. C. 879. qvo restitutus est Photius, in Imperatorio palatio CPolitano Calendis Maji dedicatæ. Titulus est: *Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἔκφρασις τῆς ἐν τοῖς βασιλείοις νέας Ἐκκλησίας τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὑπὸ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος οἰκοδομηθείσης.* Incipit: *Φαιδρὸν ὁρῶ τῆς παρούσης ἡμέρας τὸν σύλλογον.* Eandem orationem Græce & Latine cum versione sua dedit Franciscus Combefisius in manipulo rerum CPolitanarum, ad calcem Allatii de Simeonum scriptis Paris. 1664. 4. pag. 304. seq. De Photii Bibliotheca & aliis scriptis infra suo loco.

De LEONIS Imp. Oraculis, qvæ à Lambecio ad calcem Codini subjuncta sunt, vide si placet qvæ dicta sunt hoc ipso capite pag. 364. seq.

De LEONE Grammatico dictum superius pag. 380.

Ex scriptis qvæ ad id temporis inedita idem Lambecius in notis ad Codinum laudat vel profert, sunt notanda *Fragmentum de turribus vocalibus Byzantii*, qvod è MS. Bibl. Regiæ Paris. affert n 4. Aliud fragmentum *de promontorio Chalcedonensi ἡραίῳ* qvod deinde corrupte ἥριον dictum est. num. 122. *Anonymus Chronographus Græcus* qvi in Bibl. Regia asservatur. num. 9. 18. 46. *Acta Græca Sylvestri primi, Papæ* num. 14. 56. 57. 68. *Asclepiodoti τέχνη τακτική.* num. 65. *Anonymi de septem Synodis brevis narratio*, qvam post Codini libellum *περὶ κτισμάτων* in duobus Vaticanis MSS. reperit & num. 78. integram Græce edidit Lambecius. *Julii Pollucis Chronicon* è qvo prolixus locus de Constantino M. & instauratione Byzantii affertur num. 12. *Joannis Lydi* Philadelphiensis *περὶ πολιτικῶν ἀρχῶν* num. 154. & *περὶ μηνῶν.* n. 26. 27. 28. 29. 31. 32. 63. *Lexicon antiqvum Græcum* ex Bibl. Segvieriana n. 18. *Manuelis Philæ Epigramma in B. Virginem* n. 116. *Nicetæ Rhetoris Oratio de passione S. Stephani, & corporis ejus inventio* n. 99. *Nicephori Callisti syntagma de miraculis ad fontem templi S. Mariæ editis & de ejus*

* In vita Basilii scripta à Constantino Porphyrog. n 55. templum illud sive *νέα βασιλικὴ ἐκκλησία* condita traditur in honorem CHristi, Michaëlis Archangeli & Eliæ Thesbitæ.

ejus templi structura, MS. in Bibl. Vaticana memoratur n. 116. *Procli in Cratylum Platonis.* n. 27. & *in Parmenidem.* n. 65.

XVI. JOANNIS ANAGNOSTÆ Thessalonicensis, de occupata & erepta Venetis A. C. 1430. per Muratem II. Turcarum Principem Thessalonica, ad amicum scripta aliqvot post urbem captam annis, sæpius illo id desiderante, narratio exhibetur Græce & Latine in Allatii *συμμίκτοις* p. 318-380. Confer Hanckium de Hist. Byz. scriptoribus lib. 1. cap. 38.

Ex NICOLAI Patriarchæ Monodiâ de excidio Thessalonicensi A. C. 904. facto nonnulla affert Allatius notis ad Acropolitam p. 248. De illo excidio supra pag. 351.

XVII. De *Vita Basilii Macedonis*, qvam nepos ejus Imperator doctrinæ omnis cultor instauratorqve locupletissimus CONSTANTINUS *Porphyrogenitus*, Leonis Sapientis F. scripsit, dixi itidem supra p. 349. Nunc cætera ejus scripta recensere juvat, nam qvæ de Imperatore ipso qvi ab 6. Jun. A. 912. sub tutoribus vel cum matre Zoë aut Romano socero, & ab A. 946. ad 959. solus præfuit, dicenda sunt, ex Annalium sæculi decimi scriptoribus rectius Lector petet, sive veteres illi sint Zonaras, Cedrenus, Glycas aliiqve, & continuatores Theophanis, Simeon Magister, Georgius Monachus, Leo Grammaticus, Jo. Scylitzes &c. sive recentiores Baronius, Spondanus, Antonius Pagi &c. & qvi de Imperatoribus copiosos commentarios edidere Jo. Cuspinianus &c. & qvi Constantini hujus vitam singulariter composuit Martinus Hanckius de scriptoribus Hist. Byz. lib. 1. cap. 25.

1. Exstant igitur ejus ad filium Romanum (à qvo deinde veneno impie sublatus est) *de administrando Imperio liber* scriptus (ex parte * saltem) A. 6457. (CHristi 949.) indictione septima, & A. 6460. (CHRISTI 952.) indictione decima. Hunc primus è Codice Palatino, qvi prius Baptistæ Egnatii fuit, edidit *Joannes Meursius* cum versione sua & castigationibus Lugd. Bat. 1610. 8. Deinde aliis Con-

* Cap. 27. εἰσι δὲ μέχρις τῆς σήμερον, ἥτις ἐστὶν ἰνδικτιὼν ἑβδόμη, ἔτη ἀπὸ κτίσεως κόσμου ςυνζ. ἀφ' ὃ ἐμερίσθη ἡ Λογγοβαρδία, ἔτη ς. & cap. 41. μέχρι τῆς σήμερον, ἥτις ἐστὶν ἰνδικτιὼν ι, ἔτη ἀπὸ κτίσεως κόσμου ςυξ. ἐπὶ τῆς βασι-

Conſtantini hujus ſcriptis præmiſſum Lugd. Bat 1617. 8. Noviſſime eundem librum recudi curavit V. C. *Anſelmus Bandurius* Tomo priore Imperii Orientalis, addita verſione paſſim à ſe interpolata & emendata, ſuppletisq; in ea integris capitibus 23. & 24. de Iberia & Hiſpania, qvæ utpote nimis corrupta interpretari Meurſius non fuerat aggreſſus. Græca Bandurius caſtigavit ex MS membranaceo Bibl. Regiæ 2661. ſcripto annis abhinc qvingentis, cujus ope qvamplurimas mendas ſuſtulit, eruditas & copioſas addidit notas, præmiſitqve tabulam Geographicam Imperii Orientalis, concinnatam à Geographo celeberrimo Gvillelmo Inſulano (*de l'Isle*), qva facies ejusdem qvalis fuit ſub Conſtantino Porphyrogenito & ejus prædeceſſoribus, apte repræſentatur.

2. *Tactica* ſive βιβλίον Τακτικὸν, τάξιν περιέχον τῶν κατὰ θάλατταν καὶ γῆν μαχομένων. liber Tacticus, mari terraq; pugnantium ordinationem continens. Primus edidit ſed Græce tantum & caſtigationibus ſuis illuſtravit idem *Jo. Meurſius* ex Codice Bibl. Palatinæ, cum aliis Conſtantini qvæ jam recenſeo ſcriptis Lugd. Bat. 1617. 8. Palatinus ille Codex deſcriptus fuit è Vindobonenſi, de qvo Lambecius VII. pag. 201.

3. Περὶ Θεμάτων *de Thematibus* ** *Imperii Orientalis & Occidentalis libri II.* Ex his librum priorem de thematibus Imperii Orientalis primus è codice Tho. Clementis Angli, Medici Mechlinienſis edidit & verſionem ſuam notasqve addidit *Bonav. Vulcanius*, Lugd. Bat. 1588. 8. apud Franciſcum Raphelengium. Liber poſterior de thematibus Occidentis ſive Europæ, qvem & ipſe editurum ſe Vulcanius receperat notis ad Agathiam p. 4. primus *Fed. Morellus* vulgavit cum verſione ſua & notis Pariſ. 1609. 8. Utramqve Vulcani & Morelli

βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν Φιλοχρίστων καὶ πορφυρογεννήτων βασιλέων Ῥωμαίων. Romanum intellige non ſocerum Conſtantini ſed filium, illum ipſum cui liber inſcribitur πρὸς τὸν ἴδιον υἱὸν Ῥωμανὸν τὸν Θεοστεφῆ καὶ Πορφυρογέννητον βασιλέα. De Porphyrogeniti elogio videndus præter Cangium & alios Seldenus lib. 1. de titulis honorum cap. 5.

** Θέματα veluti *impoſita* præſidia, vocatæ ſunt legiones militum. Hinc eodem nomine denotatæ ſunt Provinciæ ipſæ in qvibus Legiones in præſidiis locatæ fuerunt. Atqve eo ſenſu vocabulum iſtud Conſtantinus accipit etiam in libro de adminiſtrando Imperio ut c. 27. περὶ τοῦ θέματος Λογγιβαρδίας.

relli editionem Meursius conjunxit & cæteris Constantini scriptis addidit Lugd. Bat. 1617. 8. Novissime hos duos libros *Anselmus Bandurius* paullo ante mihi laudatus, ex Codice Regis Galliæ 2431. in charta bombycina ante annos 500. exarata castigavit, versionem novam, sive ex veteri plurimum interpolatam adjunxit, præmisitqve *Gvilelmi Insulani* tabulam Geographicam, qvæ Imperium CPolitanum qvale ab Heraclii ævo fuit per Θέματα digestum exhibet. Prodiit Bandurii Imperium Orientale, cujus Tomo priore, libri Constantini Porphyrog. ut posteriore editoris notæ continentur, Paris. 1711. fol. Non minus in his duobus libellis pulchram provinciarum & populorum qvi Imperio CPolitano parebant notitiam, eorumqve origines, & antiqvitates Constantinus complectitur, qvam libro de administrando Imperio de aliis etiam gentibus qvæ adjuvare illud vel lædere bello atqve infestare possent, qvemadmodum & earum origines, mores & instituta pacis belliqve exponit, unde non immerito librum illum tanqvam thesaurum servare se scripsit Egnatius, * cujus Codex MS. deinde pervenit in Bibl. Palatinam, ex qvo ipso Codice librum de administrando Imperio Meursius vulgasse se testatur.

4. *Novellæ constitutiones XIII.* cum versione & castigationibus *Jo. Leunclavii* ex ejus jure GræcoRomano T. 1. lib. 2. pag. 103. seq. & T. 2. in libro Novellarum pag. 139. seq. Francof. 1596. fol. α) *de alienatione fundorum*, cujus constitutionis Cedreno etiam memoratæ duo

* Jo. Baptista Egnatius Venetus, libro 2. de Principibus Romanis, ubi de Constantino Porphyrogenito: *Hic à litteris optimisque disciplinis non abhorrens, quas pæne extinctas ab interitu vindicavit; librum Romano filio reliquit, in quo summam totius Imperii, sociorum omnium fœdera, hostium vires, rationes, consilia explicuit, quem nos in Bibliotheca nostra, tanquam thesaurum, servamus, in quo multa de Venetis etiam ipse differit.* Aliud exemplar hujus libri MS. qvod in Bibliotheca Reip. Venetæ diligentissime custodiri memorat Gyraldus dialogo V. de Poëtis pag. 282. *Hujus Constantini liber ille celebratus est, quem moriens Romano filio reliquit, in quo summam totius Imperii, sociorum fœdera, hostium vires quæ & quanta essent, aliaque omnia ad Imperium spectantia complexus est, quem librum hodie Venetorum Resp. in sua peculiari Bibliotheca diligentissime custodiri facit.* Codicem Regis Galliæ, qvo usus Bandurius, laudavit Casaubonus præf. Polybio præmissa ad Henricum IV. *Servatur in locupletissima illa Tua, DOMINE, & vere Regia Bibliotheca, Constantini Augusti Porphyrogeniti liber - - Dignum opus quod Majestatis Tuæ jussu publicam aliquando lucem adspiciat.* Vide ibi, si placet, plura in ejus libri commendationem.

duo exempla paululum diversa unà cum synopsi ejus à Mich. Attaliata composita afferuntur. β) *de potentibus in prædia pauperum* * *succedentibus* γ) *de militibus*, δ) *de restitutione pretii militarium prædiorum*, ε) *de fuga mancipiorum*, hujusqve Novellæ argumentum ϛ) *de non deferendo judicio ab iis qui actionem instituunt*, & *de his qui ad tres menses vel annum absunt.* ζ) *de eo quod judices civiles nihil accipere debeant* η) *de sportulis* περὶ ἐκταγιατικῶν. θ) *de consvetudinibus.* ι) *de testamentis aperiendis.* ια) *de consvetudinibus scribæ.* ιβ) *De his qui cædes committunt gladio, vel magnis fustibus, vel lapidibus, idque consulto.* ιγ) *De secundis, tertiis & quartis Nuptiis.* Duodecimam constitutionem ediderat etiam sed capite mutilam *Enimundus Bonefidius* in juris Orientalis libro I. p. 19. (Paris. 1573. 8.) qvem vide etiam pag. 15. ubi de alia Constantini hujus constitutione περὶ τῦ ἀναθεματίζεσθαι τῶν ἀποσάτας καὶ κλεπτομένους. Constitutio XIII. περὶ πολυγάμων, adversus qvartas nuptias, eodem loco legitur pag. 16. seq.

Hisce in Meursiana Constantini opusculorum editione Lugd. 1617. 8. (post p. 252.) IV. *constitutiones Novellæ* subjiciuntur qvas è Codicibus Regiis edidit auctiores melioresq; *Carolus Labbeus* cum nova versione & castigationibus Paris. 1606. 8. α) περὶ στρατιωτικῶν *de militaribus fundis, quam dictavit Theodorus* Patricius & Qvæstor Decapolitanus. β) *De fundis Armenicis aliorum & homicidarum.* γ) *de sportulis, de aperiendis testamentis, & de eo quod certus ac definitus consvetudinum modus esse debeat.* Hanc dictavit *Theophilus* Patricius & Qvæstor. δ) *De sportulis, qua abrogatur superior constitutio*, permittens judicibus & scribæ sportulas accipere. Hanc dictavit *Theodosius* (idem qvi antè *Theodorus*) Patricius & Qvæstor Decapolitanus.

5. Leonis Sapientis & Constantini Filii ἐκλογὴ τῶν νόμων, *Delectus Legum compendiarius* ex MS. Palatino & Jo. Sambuci descriptus, & cum latina *Leunclavii* versione editus in jam laudato ejus jure GræcoRomano T. 2. pag. 79 - 134. Numerus anni qvo publicatus hic delectus fuit, corruptus est, & pro ϛτμζ legendum ϛυμζ qvi respondet Anno CHristi 939. qvo Constantinus delectum Legum à Patre Leone fieri cœptum promulgare potuit.

De *Basilicis*, Basilii Macedonis & Leonis sapientis auspicio digestis, & à Constantino Porphyrogenito recognitis, dicendi lo-

* Meminit Codinus Orig. CPol. n. 157. edit. Lambecii.

di locus erit infra libro VI. ubi etiam de operis illius Synopsi & aliis Græcis JCtis.

6. *Διήγησις περὶ τῆς πρὸς Αὔγαρον ἀποσταλείσης ἀχειροποιήτου θείας εἰκόνος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Narratio de Imagine CHristi ab ipso ad Augarum Edessæ Regem missa & Edessâ CPolin translata A.C. 944.* Latine legitur apud Aloysium Lipomannum atq; inde apud Surium ad 16. Augusti. Græce ex Regio Codice una cum nova versione sua notisqve primus vulgavit *Franciscus Combefisius* in fasciculo Originum & antiqvitatum CPol. pag. 75-101. Paris. 1664. 4. Conjecturam Lipomanni & Baronii (ad A. 944. n. 14.) qvi narrationem hanc Constantino Romani filio tribuunt, refellit præter Combefisium Hanckius de scriptoribus Hist. Byz. pag. 475. seq. & Antonius Pagi in Critica Baroniana ad A. C. 944. n. 5. seq. Exstat etiam hæc narratio MS. in Bibl. Vindobonensi, vide Lambecium VIII. pag. 195. seq.

7. *Orationem MS. de translatione reliquiarum S. Chrysostomi* laudat Allatius de purgatorio pag. 71. ad Georgium Acropolitam pag. 201. & de Simeonibus pag. 111. Incipit: *τί τερπνότερον τοῦ νῦν ἐρωμένου θεάματος, ἢ τί λαμπρότερον τῆς παρούσης ἡμέρας;* Titulus est: *λόγος ἡνίκα τὸ τοῦ χρυσοστόμου ἱερὸν σκῆνος ἐκ τῆς ὑπερορίας ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων ἀπετέθη.*

8. *Theophanis Historiam* Constantini jussu *continuatam* memoravi supra pag. 349.

9. Superest præcipuum opus, qvod non ab ipso Constantino qvidem elaboratum, at egregio consilio ejus atqve auspiciis per varios viros peritos digestum est, *κεφαλαιωδῶν ὑποθέσεων*, sive *Collectaneorum* & *Excerptorum* Historico Politicorum & Moralium sub capitibus sive titulis LIII. * dispositorum, conqvisitorumqve ex probatissimis qvi-

* Auctor præfationis, singulis Excerptorum titulis præmissæ: Ὁ τῆς πορφύρας ἀπόγονος Κωνσταντῖνος ὁ ὀρθοδοξότατος καὶ χριστιανικώτατος τῶν πώποτε βεβασιλευκότων, ὀξυωπέστερον πρὸς τὴν τῶν καλῶν κατανόησιν διακείμενος, καὶ δραστήριον ἐσχηκὼς νοῦν, ἔκρινε βέλτιστον εἶναι καὶ κοινωφελὲς, τῷ τε βίῳ ὀνησιφόρον, πρότερον μὲν &c. *Constantinus Porphyrogeneta Imperator omnium qui unquam fuerunt rectæ fidei tenacissimus & Christianissimus, ingenio præditus ad rerum pulchrarum perceptionem acutissimo, ea denique præstans intelligentia, ut facile quidvis ad effectum perduceret, illud primo fore optimum est ratus & vulgo omnibus utile, ut libros undique ex omnibus Orbis partibus doctri-*

qvibusqve Historicis omnis ætatis monumentis. Ex tribus hisce & qvinqvaginta titulis non nisi duo, neqve illi integri plane ad nos pervenerunt, vigesimus septimus περὶ πρεσβειῶν, *de legationibus*, & qvinqvagesimus περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας, *de virtute & vitio*. Tituli de legationibus alteram partem à *Johanne* qvodam *CPolitano* digestam ex Bibl. *Antonii Augustini* ArchiEpiscopi Tarraconensis vulgavit *Fulvius Ursinus* Græce Antvverp. 1582. 4. cum notis. In hac parte exstant παρεμβολαὶ excerpta è *Polybio* pag. 1 - 228. è *Dionysio* Halicarnasseo p. 295 - 312. è *Diodoro Siculo* p. 313. - - 333. ex *Appiano* p. 334-372. & è *Dione Cassio* pag. 373 - 447. Alteram partem ejusdem tituli de legationibus, ex recentioribus paullo Historicis excerpta complexam & ab *Davide Hæschelio* pridem vulgatam recensui supra p. 230. seq. nunc tantum ex procemio adscribam catalogum scriptorum è qvibus illa Collectaneorum pars concinnata fuit: Εἰσὶ δὲ ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων χρονικῶν. α΄, Πέτρου Πατρικίου καὶ Μαγίστρου, β΄, Γεωργίου μοναχοῦ χρονικῆς, γ΄, Ἰωάννου Ἀντιοχέως. δ΄ Διονυσίου Ἁλικαρνασέως Ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας. ε΄, ϛ΄ Πολυβίου Μεγαλοπολίτου καὶ Ἀππιανοῦ, ζ΄, Ζωσίμου Ἀσκαλωνίτου, η΄, Ἰωσήπου Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας, θ΄ Διοδώρου Σικελιώτου, ι΄ Δίωνος Κοκκιανοῦ, ια΄, Προκοπίου Καισαρέως, ιβ΄, Πρίσκου Ῥήτορος, ιγ΄, Μάλχου Σοφιστοῦ, ιδ΄, Μενάνδρου προτίκτορος, ιε΄, Θεοφυλάκτου ἀπὸ ἐπάρχων καὶ ἀντιγραφέως τοῦ Σιμοκάτου.

Tituli de virtutibus & vitiis qvi in toto opere fuit qvinqvagesimus, priorem partem ex Insula Cypro nactus *Nic. Fabricius Peirescius* communicavit cum *Henrico Valesio*, qvi ex eâ qvæ digna luce videbantur

doctrina varia refertos conqvireret, deinde vastam illam librorum molem, qua lectores enecabat, cum præsertim molesta plerisque omnibus & tadii plena ea res videretur, in partes minutas putavit distribuendam, & luculentam utilitatem qua poterat inde percipi, oculis hominum exponendam. Adeo ut hoc delectu habito majori attentione & assiduitate lectioni incumbere studiosi queant, & sermonis facundiam altius ac penitius animo imprimere. Hoc amplius Imperator magno & felici conatu opus universum in ὑποθέσεις διαφόρους tractatus *diversos numero* tres & qvinqvaginta *censuit distribuendum, in quibus* ἅπασα ἱστορικὴ μεγαλουργία, *quicquid magnificum habet Historia, inclusum continetur, neque inest quicquam Historia insertum, quod partitionem hanc in hosce tractatus effugerit. Neque vero ob divisionem sententiarum series operis totius ullo modo corrumpitur, verum servat hac synopsis, vel ut verius dicam hac rerum cognatarum οἰκείωσις sive adunatio in singulis partibus concinnandis unicuique tractatui convenientem rationem.*

ſelegit & cum verſione ſua notisqve doctiſſimis & fragmentis Polybii, Nic. Damaſceni & Dionis ſingulari ſtudio à ſe collectis vulgavit Pariſ. 1634. 4. In his excerptis (qvæ vulgo appellantur Peireſciana) leguntur ſelecta loca ex *Polybio* pag. 9-197. *Diodoro Siculo* pag. 221-413. ex *Nicolao Damaſceno* περὶ τοῦ ἰδίου βίου καὶ τῆς ἑαυτοῦ διαγωγῆς p. 414-489: ex *Dionyſio Halicarnaſſeo* pag. 529-545. ex *Appiano* pag. 465-567. ex *Dione Caſſio* pag. 569-769. ex *Johanne Antiocheno*, Monacho pag. 778-853. Excerpta cæteroqvi erat hæc collectaneorum pars ex ſcriptoribus qvatuordecim, qvi pag. 5. ſeq. hoc ordine recenſentur: Εἰσὶ δὲ ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων χρονικῶν α΄, Ἰωσήπου ἀρχαιολογίας, β΄, Γεωργίου Μοναχοῦ, γ΄, Ἰωάννου τοῦ ἐπίκλην Μαλέλα χρονικῆς, δ΄, Ἰωάννου Ἀντιοχέως χρονικῆς ἱστορίας, ε΄, Διοδώρου Σικελιώτου καθολικῆς ἱστορίας, ς΄, Νικολάου Δαμασκηνοῦ καθολικῆς ἱστορίας, ζ΄, Ἡροδότου Ἁλικαρνησσέως. η΄, Θουκυδίδου, θ΄ Ξενοφῶντος Κύρου παιδείας καὶ ἀναβάσεως Κύρου τοῦ Παρυσάτιδος. ι΄ Ἀρριανοῦ Ἀλεξ - - - ια΄ Διονυσίου Ἁλικαρνησσέως Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας, ιβ΄, Πολυβίου τοῦ Μεγαλοπολίτου Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας. ιγ΄, Ἀππιανοῦ Ῥωμαϊκῆς τῆς ἐπίκλην Βασιλικῆς, ιδ΄, Δίωνος Κοκκιανοῦ Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας. Additur: καὶ οἱ ἐφεξῆς ἐν τῷ δευτέρῳ τεύχει ἐπιγράψονται. *Sequentes auctores in altero* (hujus nempe tituli) *volumine recenſebuntur.* Unde patet non integrum titulum de Virtutibus & vitiis, ſed priorem tantum ut dixi ejus partem in manus Valeſii incidiſſe, qvi ea libertate uti non dubitavit ut in his eclogis & ordine ſcriptores alio poneret, & ea qvæ vel jam edita exſtarent, vel indigna eſſent editione, omitteret ac reſcinderet.

Ex deperditis hujus operis titulis primus fuit, ut in præfatione diſerte traditur, περὶ βασιλέων ἀναγορεύσεως, *de Imperatorum Regumque renunciatione.* Cæterorum ultra viginti ab Hœſchelio & Valeſio obſervatorum hæc eſt notitia, literarum ordine à me deſcripta:

Περὶ ἀνακλήσεως ἥττης *De reſtitutione exercitus victi.*
περὶ ἀνδραγαθημάτων *De fortiter factis.* p. 442. edit. Valeſii. & 473.
περὶ γάμων *De Nuptiis.*
περὶ γνωμῶν *De ſententiis.* pag. 258. edit. Valeſii & 225.
περὶ δημηγοριῶν *De Concionibus ſive Orationibus* id. pag. 87.
περὶ ἐθνῶν *De Gentibus.*
περὶ ἐθῶν *De moribus.*
περὶ ἐκκλησιαστικῶν *De Eccleſiaſticis rebus, perſoniſque.*

περὶ

περὶ ἐκφράσεως *De descriptionibus.* Svid. in σάμβυκες.
περὶ Ἑλληνικῆς ἱστορίας *De Historia Græca (Gentili.)*
περὶ Ἐπιβοῶν *De imploratione auxiliorum.*
περὶ ἐπιβουλῆς *De insidiis.*
περὶ ἐπιστολῶν *De Epistolis.*
περὶ κυνηγεσίας *De venatione.*
περὶ νίκης *De victoria.*
περὶ οἰκισμῶν *De coloniarum deductione.*
περὶ παραδόξων, *De miris & inopinatis,* pag. 121. edit. Valesii.
περὶ πολιτικῶν διοικήσεως, *De rerum civilium administratione.*
περὶ στρατειῶν *De expeditionibus militaribus.*
περὶ στρατηγημάτων *De strategematis* pag. 34. & 42. edit. Vales. & 437.
περὶ στρατῶν *De exercitibus.*
περὶ συμβολῆς, *de præliis.*

10. Constantini qvoq; hujus jussu *Theophanes* qvidam *synopsin* totius *artis Medicæ* ex Oribasii potissimum scriptis collectam septem libris, sive capitibus 296. digessit, & eidem Constantino inscripsit. Incipit procemium: τὰς προσταγείσας ἐπιτομὰς παρὰ τῆς σῆς θειότητος, ἐκ Θεοῦ Αὐτοκράτορ, περὶ τῆς τῶν ἰατρικῶν θεωρημάτων συναγωγῆς ἔσπευσα κατὰ τὸ δυνατὸν &c. Exstat hoc opus aliqvoties Græce MS. in Bibl. Cæsarea Vindobonensi. vide Lambecium lib. VI. pag. 114. 116. 157.

11. Eidem Constantino debemus *Collectionem Hippiatricorum* sive *de Veterinaria Medicina libros duos,* capitibus 129. distinctos, ex scriptoribus pluribus hujus generis collectos & è Græco *Latine* versos editosqve Paris 1530. fol. interprete *Joanne Ruellio* Svessionensi, qvi rei veterinariæ nomenclaturam & brevem Diodori de ponderibus & mensuris tractationem subjunxit. *Græce* hi primum vulgati sunt à *Simone Grynæo,* Basil. 1537. 4. MS. Codex plenior & alio ordine digestus fuit in Bibliotheca Cardinalis Seripandi atqve inde in Wittiana. Insignis etiam codex ac vetustus membranaceus exstat Cantabrigiæ in Bibl. Collegii Emanuelis, qvo usum se testatur V. C. Petrus Needhamus in luculenta sua, de qva mox, Geoponicorum editione. *Italice* etiam lucem viderunt Venet. 1543. 8. & Gallice per *Johannem Massеum* Campanum Paris. 1563. 4. Sed en tibi indicem Auctorum

è qvibus Græci libri de veterinaria Medicina collecti sunt, qvorum aliqvos, Absyrtum, Chironem & Pelagonium laudat etiam P. Vegetius digestorum artis Mulomedicinæ latinus scriptor, de qvo dixi in Bibl. Latina lib. III. cap. 12.

INDEX Scriptorum è quibus Græci Hippiatricon sive veterinariæ Medicinæ libri jussu Constantini Porphyrogeniti collecti, & qui in illis memorati sunt.

concinnatus à me ad paginas editionis Græcæ Basileensis.

Hege-

* Jo. Pearſonius præf. ad Hieroclem alterum, qvi in aurea carmina ſcripſit: *In XVI. Geoponicorum libro tria capita ſunt quæ* Φεροκλέυς *nomen præ ſe ferunt: ſed cum liber ille ad rem veterinariam pertineat,* Ἱεροκλέους *legendum eſſe oſtendunt Hippiatrica. Binos autem libros ſcripſit Hierocles* περὶ τῆς ἵππων θεραπείας, *hoc eſt,* de Morbis eqvorum curandis, *ut ipſe teſtatur in Proœmio ad ſecundum Hippiatricorum capite ſexageſimo; eosque à Baſſo rogatus cum confeciſſet, eidem poſtea dedicavit. Suntque hi duo libri quaſi fundamenta Collectionis Veterinariæ, ad quorum formam methodumque reliquorum Epiſtolæ aut ἀποσπασμάτια redigi videantur. Fuit autem Hierocles ille non* ἱππιατρὸς, *aut inter equites Cæſarianos in armis verſatus, ut Abſyrtus, & Theomneſtus, ſed Juriſprudentiam coluit, & cauſis agendis in foro operam dedit. Locuples ipſe mihi teſtis in Operis Proœmio.* ἀλλ' εἰ καὶ κατεπείγειν ἡμᾶς ἑτέρων νῦν ἐχρῆν, ἔν τε δικαστηρίοις παρέχειν χρείαν τοῖς δεομένοις, καὶ σπουδὴν περὶ ταύτας ποιεῖσθαι τὰς διατριβάς· οὐκ ἀτιμαστέον γε ὅμως τὴν σὴν ἀξίωσιν, ἄριστε Βάσσε. Etiamſi nos alios potius audire hoc tempore oporteat, & in judiciis copiam noſtri poſtulantibus præbere, atqve hiſce exercitiis operam dare; non tamen negligendum fuit optime Baſſe, qvod tu reqviris. Ethnicum fuiſſe conſtat ex his ejus verbis pag. 3. κεκλήσθω δὲ ἡμῖν συμφορεὺς τοῦ λόγου τοῦδε Ποσειδῶν τε ἵππειος, ἀνθρώπων γένους σωτὴρ Ἀσκλήπιος ᾧ πάντως που καὶ ἵππων μέλει· εἰ δεῖ τι Χείρωνος τοῦ Κενταύρου καὶ τῶν ἐν Πηλίῳ διατριβῶν ἀξίως μεμνῆσθαι. Hippiatrica ſub Hieroclis nomine edidit Jo. Maſſeus, *l'art veterinaire ou grande mareſchalerie d'Hierocles auteur Grec, contenu en trois livres, par Jean Maſſe Champenois* Pariſ 1563. 4. Hieroclis Epiſtolam ad Titum de ſignis & notis eqvorum MS. in Codice Regis Galliæ 195. teſte Labbeo pag. 100. Bibl. novæ MSS.

Orion

* Testatur notis ad Geoponica se usum vetusto Codice MS. Hippiatricon è Bibl. Collegii Emmanuelis Cantabrig.

12. Deniqve certum est *Geoponica* etiam jussu & auspiciis *Constantini* hujus *Porphyrogeniti* collecta fuisse, ut eos fugerit ratio, qvi de *Constantino Magno*, vel ut Cornarius de *Constantino Pogonato* cogitarunt. Certe Constantino nostro Leonis Sapientis filio soli & ex asse competit elogium, qvod auctor hujus συναγωγῆς in præfatione ad Constantinum scripta ait eum omne genus doctrinæ & omnes

omnes disciplinas summo studio instaurasse, vocatqve eum τερπνὸν τῆς πορφύρας ἀπάνθισμα, qvibus verbis ad Porphyrogeniti appellationem aperte alludit. Ecqvis vero Constantini hujus jussu qvem etiam XX. 6. verbis, ὦ τιμιώτατε, alloqvitur auctor, collectionem ipsam composuerit, atqve opus hoc in *XX. libros* distributum, (qvorum primores duodecim sunt de agricultura, octo postremi de cura rei pecuariæ) ex variis scriptoribus ita digesserit, * adhuc puto esse incertum. Cum enim plures ante illam ætatem de agricultura non modo ipsi scripserint, sed etiam collectanea ejusmodi ex aliis scriptoribus composuerint, facile factum est ut illis adscriberetur hoc opus, qvi recte nominari potuere inter eos è qvibus ipsum est congestum. Sic *Cassio Dionysio Uticensi* fuerunt qvi hos libros tribuerent, qvoniam nimirum XX. libros de re rustica ex XXVIII. libris Magonis Carthaginiensis Punice scriptis contractos & Græce compositos Varro lib. 1. de re rustica commemorat. Alii ut Joannes Harduinus ad Plinium suspicantur *Vindanionium Anatolium Berytium* esse auctorem, qvoniam Photius ejus συναγωγὴν γεωργικῶν ἐπιτηδευμάτων commemorat Codice CLXIII. qvam ait libris XII. digestam esse ex Democrito, Africano, Tarantino, Apulejo, Florentino, Valente, Leone, Pamphilo ac Diophane, & in qvibus hi dissident, in illis Leoni plurimum tribui. Non dubium est primoribus duodecim Geoponicorum qvæ exstant libris fundi loco hos duodecim libros Vindanionii fuisse, qvi in illis jam sub Vindanionii, jam Anatolii jam Berytii nomine allegatur, at hujus qvam habemus Georgicon collectionis auctor non possit esse ille Vindanionius scriptor Photio antiqvior, nedum qvi tot sæculis eum antecessit Dionysius Uticensis, cum Geoponica qvæ habemus, Constantini Porphyrogeniti tempore, hoc est centum amplius post Photium annis collecta esse constet. Superest *Cassianus Bassus* Scholasticus, à qvo γεωπονικὰς hasce ἐκλογὰς congestas esse multi viri docti sibi persvaserunt, MStorum ut videtur Codicum auctoritate persvasi. Itaq; Basso eas tribuunt Erasmus adagio *alauda in nido*, Hadr. Junius lib. 1. cap. 20. & lib. 6. cap. 1. Animadversionum & in adagiis p. 164. & 288. Nicolaus Rigaltius ad Artemidorum p. 30. & præfat. ad Demetrii ἱερακοσόφιον, Barthius XXI. 23.

* Varias sententias recensui pridem in Decade Decadum edita Lipsiæ A. 1689. 4. capite ultimo sive centesimo. Videnda etiam C. V. Petri Needham prolegomena Geoponicis præmissa & Placcii τῦ μακαρίτυ theatrum Pseudonymorum n. 716.

23. Adverſar. Tho. Gatakerus p. 33. Adverſar. & ad Antoninum pag. 86. Bodæus à Stapel notis ad Theophraſtum de plantis paſſim, qvo in opere non pauca Geoponicon loca erudite illuſtrat, & Salmaſius qvi novam illorum editionem ex Codicibus Palatinis adornare voluit, libro de annis climactericis p. 839. & proœm. ad Solin. & p. 1269. & ad Theocriti ſyringem p. 214. & ad jus Atticum p. 370. atq; alibi in ſuis ſcriptis. Pridem etiam in Bibliothecæ Geſnerianæ continuatione ſcripſit Simlerus, *Caſſiani Baſſiani* (leg. *Baſſi*) *librum vetuſtiſſimum MS. dici apud Monachum quendam in Italia latitare, putariq́; eundem eſſe qui nunc Conſtantini Cæſaris nomine de agricultura circumfertur.* His adde qvod V. C. Petrus Needhamus teſtatur in Codice MS. Barocciano Geoponicon libro 2. præfigi hunc titulnm: ἐκ τῶν περὶ Γεωργίας ἐκλογῶν Κασσιανοῦ Βάσσου σχολαστικοῦ βιβλίον δεύτερον περιέχει τάδε. Marqvardus qvoq; Gudius qvi editionem Baſileenſem cnm tribus Codicibus Bibliothecæ Palatinæ collatum nactus fuit (è qvo Geoponica poſt ſcriptores latinos de re ruſtica à ſe editos, emendatius vulgare conſtituerat Commelinus) & poſtea eandem A. 1669. contulit cum MS. Chartaceo in 4. Bibliothecæ Gottorpienſis Ducis Sereniſſimi Holſatiæ, titulum operis ita concipit: Γεωπονικὰ ἐκ τῶν περὶ γεωργίας ἐκλογῶν Κασσιανοῦ Βάσσου σχολαστικοῦ. Sed ex hoc ipſo titulo ſuſpicari potius licet Baſſum hunc non ipſum eſſe Geoponicon auctorem, ſed ipſum etiam referendum inter eos, è qvibus Geoponica qvalia hodie exſtant aliqvis poſt eum Conſtantini Porphyrogeniti tempore collegerit. Nam qvod ajunt hunc eſſe illum Baſſum ad qvem ſcripſit Hierocles Hippiater, ut non pugnem verum eſſe, contra illorum ſententiam militat Hierocles enim iſte, ut ſupra notavi, Ethnicus ſcriptor & Porphyrogeniti ævo ſuperior fuit, neqve ipſe Hippiatrica collegit. Deinde Caſſianus ſi eſſet Geoponicorum qvalia hodie habemus auctor & collector, atqve ſe ipſe de nomine allegaſſet, certe allegaſſet freqventius qvam bis, ſiqvidem de eodem argumento ſcripſiſſe ſe voluiſſet oſtendere, & majoris momenti obſervationes è libro ſuo produxiſſet. Itaqve ſuffragari non dubito Mauſſaco qvi A. 1615. ad Plutarchum de fluminibus p. 194. *Nec adhuc conſtitutum eſt*, inqvit, *quis Geoponicorum verus auctor. Nam de Caſſiano Baſſo quod dicunt, non eſt verum, licet Hierocles Medicus veterinarius ad eum ſcripſerit. Multo minus quæ de Vindanionio Anatolio Berytio* &c. Minus etiam veriſimilis eorum ſententia, qvi *Florentino* hos libros inſtitutionum Agriculturæ tribuunt, eſt enim Florentinus

inter

inter eos è qvo Vindanionium ſua collegiſſe Photius ſcribit, atq; idem ni fallor, qvi in Hippiatricis decurtato nomine Φλῶρος appellatur. Neqve ita intelligendus vir præſtantiſſimus Franciſcus Redi in libro de generatione inſectorum p. 74. *Sed Juba Libyæ Rex apud Florentinum libro decimo quinto Inſtitutionum Agriculturæ, attributarum Conſtantino Pogonato Imperatori*, ac ſi Florentinum is librorum horumce auctorem habuiſſet, ſed allegat tantum Florentini locum libro XV. Geoponicon capiti 2. inſertum, in qvo Juba citatur. Primoqve loco ponitur hic Florentinus inter eos, è qvibus etiam Geoponica qvæ habemus collecta traduntur in argumento libri 1. qvod in MS. Gottorpienſi inſcribitur: ἐπιγραφὴ τῶν ὀνομάτων τῶν περὶ γεωργίας συγγραψάντων. Sunt autem nomina hæc: συνελέκτη δὲ ἐκ τῶν Φλωρεντίνου καὶ Οὐινδανιωνίου, καὶ Ταραντίνου, καὶ Ἀνατολίου, καὶ Βηρυτίου, καὶ Διοφάνους, καὶ Λεοντίου, καὶ Δημοκρίτου καὶ Ἀφρικανοῦ παραδόξων, καὶ Παμφίλου καὶ Ἀπουλήιου, καὶ Βάρωνος καὶ Ζωροάστρου, καὶ Φρόντωνος, καὶ Παξάμου, καὶ Δαμηγέροντος * καὶ Διδύμου καὶ Σωτίωνος καὶ Κωπιλίων. Ne objectet qvis Caſſiani Baſſi nomen in his non fore omiſſum niſi ipſe Caſſianus collectionis hujus eſſet auctor, nam ex indice ſcriptorum infra ſubjiciendo apparebit longe plures ſcriptores eſſe in hoc proœmio non nominatos, ex qvo plurima tamen Geoponicis inſerta ſunt. Viderit porro Colomeſius, qvi in Gallia Orientali pag. 194. pollicitus eſt ſe de Geoponicis plura dicturum fuiſſe in Critico Gentili. Certe auctor collectionis hujus gentilis non fuit ſed Chriſtianus, ut jampridem in Decade Decadum Lipſiæ ſub Jo. Alberti Fabri nomine edita ** annotavi. Qvanqvam vero

* Ita hoc nomen ſcribitur in qvatuor Codd. MSS. non Δαμογέροντος.

** Verba pace Lectoris adſcribere liceat: *Alia de auctore Geoponicon quæ certo affirmare poſſim non habeo, quam Chriſtianum fuiſſe, ut conſtat ex præfatione & ne alia memorem ex his libri 1. verbis*: Atqve hoc experientiâ qvidam affirmant, qvod à ſeptima Martii ad qvartam decimam tempeſtas rigidior fere fieri conſveverit, nam his diebus innumeri Martyres paganis traditi cum beluis decertarunt. *Deinde CPoli ſcripſiſſe, quod probari poteſt ex lib. I. cap.* 11. *ubi recenſet quanam aſtra ſingulis menſibus cum ſole occidant. Item ex libro XII. ubi quid quovis menſe in climate CPolitano ſerendum vel plantandum ſit, docet. Antiochiæ aliquando fuiſſe, ibique Camelopardalin ex India allatam vidiſſe ſe teſtatur XVI.* 22. *Libro autem XV.* non ſolis, *inquit*, ruſticæ rei ſtudioſis utilia colligere allaboravi, ſed Philologis qvoqve librum meum accommodare volui. *Inprimis hoc feciſſe videtur libro XI. in quo varias Mythologias recenſuit. Hoc etiam monendum eſt, quod vulgo fere negligi video, quadam nomina ſcriptorum capitulis inſcripta merito ſuſpecta & non ſuo loco poſita videri, & collectorem aliorum ſententias*

vero Christianus fuit, tamen etiam τερατώδη qvædam † inserere non neglexit, qvæ in Vindanionio jam olim reprehendit Photius, inseruit tamen ita, ut non probaret, verum disertis verbis †† rejiceret. Inter scriptores nusqvam meminit *Heronis* de qvo Gyraldus in Pythagoricorum Symbolorum interpretatione T. 2. Opp. pag. 650. *Quod de faba Simeon, idem & Plinius in naturali Historia & Suidas afferunt &* Heron *in secundo rei rusticæ libro, ex Geoponicis Didymi ut videtur. Adjungit idem Heron, quod in earum flore auspicium quoddam lugubre inveniatur. Hunc Heronem secutus est Constantinus Imperator, seu quisquis ille fuit qui totidem quot* Heron *libris, hoc est XX. de tota re rustica scripsit, qui & illud quoque prodidit, Amphiaraum primum à fabis abstinuisse, ob vaticinia & somnia.* Ejusdem Heronis meminit Gvil. Philander ad Vitruvii II. 9. *Constantinus Imp. qui ex utriusque linguæ auctoribus γεωπονικῶν i. e. de re rustica Græce libros XX. scripsit, &* Heron *qui ante illum totidem.* Clarius etiam idem Gyraldus de re nautica cap. 4. T. 2. pag 650. *Heron Græcus scriptor diligens, ut qui ex utriusque linguæ auctoribus libros viginti de re rustica scripsit, &*

tias sua plerumq; non auctorum quos sequitur verbis exprimere, uti id multis argumentis confirmare possem, nisi minus necessarium existimarem. Libri III. capite 13. quod è Paxamo desumtum esse traditur, hac de re, *inquit*, in alio meo Georgico opere libro tertio capite 27. plenius actum reperies, *quæ verba non Paxami sed collectoris esse putaverim. Libri XX. capite 6. pleniorem de omnium piscium generibus tractationem in aliud tempus rejicit.*

† Tale est qvod VIII. 31. scribit Homeri Iliad. θ. versum 170 ad primum haustum recitatum non sinere ut aliqvis inebrietur. Et X. 87. ait versum Iliad. ξ. 387. arboribus adscriptum impedire ne fructus decidant. Lib. XIV. cap. 5. serpentes columbarium deserturos esse si qvatuor ejus angulis inscribas nomen Ἀδὰμ qvæ primæ literæ sunt vocum ἀνατολὴ, δύσις, ἄρκτος, μεσημβρία, qvæ orientem, occidentem, septentrionem & meridiem denotant. Libro XX. c. 18. ut pisces innumeri confluant, inscribenda ostreæ nomina Ἰάω, Σαβαὼθ, & ostream esse abjiciendam in mare vel fluvium. Lib. VII. cap. 14. efficacissimum adversus vini corruptionem remedium esse, si dolio θεῖα ista γράμματα inscribantur ex Psal. XXXIV. 8. *Gustate & videte quoniam suavis Dominus.* Vel si verba eadem pomo insculpantur, pomumqve in ignem abjiciatur. Lib. X. cap. 88. fructus integros in arboribus conservari si adscribantur versa Psalmi I. *Et erit tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo, & folium ejus non defluet.*

†† Lib. XII. cap 5. cum ex nescio qvo scriptore retulisset mures ex agro fugari, si charta ante solis ortum injiciatur adscriptis verbis: ἐξορκίζω τοὺς μῦς τοὺς ἐνταῦθα &c. *hæc*, inqvit auctor, *adscripsi ne quid reliquisse viderer. Non probo autem hæc omnia μὴ γένοιτο. Et omnibus auctor sum, ne ad ridicula ejusmodi animum intendant.*

& quem est imitatus ut puto Constantinus ille Imperator, qui locupletius rem rusticam totidem libris & totidem pleraque verbis, iisdem ferme ex auctoribus complexus est. Et dialogo V. de Historia Poëtarum p.283. *Videndum & sane considerandum an hujus Constantini Imp.* (Leonis fil.) *libri viginti sint de tota re rustica, qui hodie leguntur, ex diversis ac variis scriptoribus concinnati: cujus argumenti & ordinis, viginti alii leguntur sub* Heronis Philosophi *nomine.* Illius ni fallor qvi Heraclio imperante vixit, & de cujus aliis scriptis dixi lib. III. cap. 24. §. 6.

Geoponicorum editiones.

Græca unica exstat *Jo. Alexandri Brassicani* studio in lucem edita una cum Aristotelis libris duobus de plantis, & Sim. Grynæi præfatione, Basil. apud Robertum Winter 1539. 8. Codex MS. è qvo editio hæc curata fuit, à Brassicano deinde pervenit ad Jo. Oporinum, inde ad Jo. Sambucum ac deniqve illatus est Bibliothecæ Cæsareæ, ut testatur Lambecius II. pag. 539. seq. & VI. pag. 163 seq.

Latine vertit *Janus Cornarius* ex uno Codice omni inscriptione carente, qvem *Matthaus* ei *Aurogallus* Boëmus suppeditaverat. Prodiit hæc versio uno ante Græcam editionem Basil. anno, ex officina Frobeniana 1538. 8. & recusa est Venetiis eodem anno, & Lugd. 1541. 8. Posteriores libros octo, qvi pecorum curam tangunt, post Cornarium & longe majori (ut ait Vossius *) cura qvam ille transtulit *Andreas à Lucuna* Secobiensis, additis etiam castigationibus in interpretationem octo illorum librorum Cornarianam, Colon. 1543. 8. Plura tamen etiam Lacunam præteriisse vel perperam accepta ab eo esse, notavit Clariss. Needhamus. *Latini Latinii* qvædam ad editionem Lugdunensem observationes occurrunt in ejus Bibliotheca profana pag. 28. seq. Etiam à *Jo. Ruellio* translatos fuisse Constantini de agricultura libros leges in elogiis Sammarthani, sed editam illius interpretationem non puto, qvemadmodum nec *Burgundionis*, à qvo chedia aliqvot Geoponicon latine versas scribit Laurentius Pignorius in symbolis Epistolicis p. 159.

Germanice Geoponica interpretatus est *Michaël Herrius*, recognovit *Lud. Rabus* Memmingensis A. 1551. mihi in manibus est editio tertia Argentorat. 1566. 8. Das Veltbau oder das Buch von der Veltarbeit &c.

* Vossius libro de Philosophia p. 53.

Italicè, Petrus Laurus, Mutinensis, Venet. 1542.

Gallicè, Antonius Petrus, Narbonensis. Pictav. 1545. Lugd. 1557.

Deniqve lucem vidit insignis & singulari studio adornata editio *Graecolatina* V. C. *Petri Needhami*, * Cantabrig. 1704. 8. Is enim hortante illustri Jo. Moro, Norvicensi tunc temporis, hodie Eliensi Episcopo, cui opus etiam est inscriptum, Græca ad qvinqve MSS. Codices integros & duos mutilos contulit suppeditatos ipsi ex Bibliothecis Bodlejana & Cottoniana, adhibuitqve qvæ in variis Codicibus suis notaverant Isaacus Casaubonus, Saracenus Jani Antonii Saraceni frater, Janus Gruterus & Tho. Gale. Latinam vero Cornarii versionem variis in locis recognovit atqve interpolavit, notasq; & castigationes atqve scriptorum rerumqve indices locupletissimos addidit. Testatur etiam se habuisse varias Lectiones è duobus Codicibus Palatinis, longe plures tamen & passim non contemnendas adhuc desiderari observo, qvi cujus supra jam memini nactus sum è libris Gudianis editionem Græcam Geoponicon collatam cum MSS. tribus Palatinis & qvarto Gottorpiensi. Atq; *Marquardum Gudium* qvoqve novam hujus operis editionem molitum colligas ex Epistolis ejus pag. 195. ubi notæ Gudii in Geoponicos memorantur. Qvemadmodum de *Salmasio* Maussacus ad Plutarchum de fluminibus pag. 195. *Legitimum illius collectionis Geoponicæ parentem nemo mortalium qui hodie vivunt patefacere potest, nisi unicus ille Claudius Salmasius, quem opus istud longe melius & auctius dare posse tam constat nobis quam omnibus Remp. literariam ei multum debere.* Sed jam indicem scriptorum è qvibus collecta Geoponica sunt, Needhami industriam secuti subjiciamus. Nam alios veteres deperditos de re rustica scriptores recenset Fulvius Ursinus in Virgilio cum scriptoribus Græcis collato pag. 82. seq. cujus locum integrum exhibui in supplemento Bibliothecæ latinæ, ubi de Maronis Georgicis sermo mihi fuit.

INDEX Scriptorum quorum excerpta leguntur, aut qui laudantur in Geoponicis.

depromptus ex editione Cantabrigiensi.

A*fricanus* lib. II. Cap. 18, 28. IV. 2. V. 24, 30, 48, 49. VII. 9, 14, 29. 30, 31. IX. 8, 14. X. 9, 16, 30, 31, 32, 36, 49, 53, 55, 56, 59, 66, 82. XII. 11, 38. XIII. 3, 13, 18. XIV. 10, 15. XVII. 6, 11. XVIII. 4, 5, 12. Laudatur V. 45. *Anato-*

* Confer Acta Erud. 1705. pag. 183. seq. Ephemerides eruditor. Paris. 1706. p. 838.

Sotion Lib. II. Cap. 19, 29, 42. V. 16, 19, 20, 28, 38, 39, 40. VI. 17. VII. 15, 25, 35. VIII. 35, 36, 37. IX. 9, 27. X. 10. 87. XI. 28. XII. 15. 29. XIII 6. XVII. 7, 8, 12. Laudatur I. 13. V. 9. 10. VII. 6.

Tarentinus (Heraclides) Lib. II. Cap. 12, 27. IV. 4, 5, 6. VII. 16. IX. 21, 22, 23, 24. X. 24. XI. 23. XII. 41. XX. 6, 7. Laudatur V. 11. XIII. 4, 8, 9.

Theomnestus Lib. *XVI.* Cap. 12, 13, 14, 15, 16. *XIX.* 3.

Theophrastus Laudatur *III.* 3. 4. *XV.* 1.

Varro Lib. *II.* Cap. 2, 23, 49. *III.* 1. *V.* 41. 42. *VI.* 9. *VII.* 21. *VIII.* 33, 34. *IX.* 13. *X.* 81. *XII.* 16, 39. *XIV.* 19. *XVII.* 10. *XIX.* 1. Laudatur *I.* 1. *V.* 17. *XV.* 2.

Vindanionius Lib. *II.* Cap. 16. *V.* 34. *VII.* 36. *X.* 43, 44. *XII.* 5.

Virgilius Laudatur Lib. *II.* Cap. 18.

Xenophon Lib. *XIX.* Cap. 5.

Zoroastres Lib. *I.* Cap. 10, 12. *II.* 15. *V.* 46. *VII.* 5, 6, 11. *X.* 83. *XIII.* 16. *XV.* 1. Laudatur *XI.* 18. *XIII.* 9.

13. Constantini Porphyrogeniti jussu etiam atqve auspiciis Martyria & *vitas Sanctorum* * non Orientalium tantum ut visum Joanni Molano, sed qvorumvis qvas nancisci potuit conscripsit SIMEON Magister & Logotheta, cognomento METAPHRASTES, ** ita enim appellatus est, qvod plerasqve vitas non suopte ipse ingenio composuit condiditqve, sed ab antiqvioribus scriptas μετέφρασε & paullò alio habitu induit, † omittendo alia in illis, alia addendo vel mutando atq; interpolando. Vitas plerasq; recensent Allatius libro de Simeonum scriptis pag. 124. seq. Hanckius parte 1. de scriptoribus Byz. cap. 24. p. 436. seq. & Caveus ad A. C. 901. sed ita ut difficillime possint evolvi, nam Allatius initia vitarum ordine Alphabetico digessit, Hanckius vitas recensuit sub titulis populorum qvi san-

* Conferatur Metaphrastes in vita Theoctistæ apud Surium ad 10. Nov. Mich. Psellus Encomio Metaphrastæ pag 233. Caveus ad A. C. 901. Antonius Pagi T. 3. Criticæ Boronianæ ad A. 902 & præcipue 913.

** Adi sis qvæ Psellus pag. 227. seq. Allatius lib de Simeonum scriptis pag. 73. seq. nec non libro de Nilis pag. 29. seq. edit. à me curatæ, & de Psellis §. 16. seq. Martinus Hanckius parte 1. de scriptoribus Hist. Byz. cap. 24. Jo. Bollandus præf. ad Acta Sanctor. T. 1. Januar. pag. 16, seq.

† Vide Cotelerii monumenta Ecclesiæ Græcæ T. 3. pag. 574. & Bernhardi de Montfaucon Palæographiam Græcam p. 269. 273. 275.

ctos qvoqve qvorum sunt vitæ, sibi vindicant: Caveus ordinem secutus est Allatii, qvanqvam initia ipsa vitarum adscribere supersedit. En igitur vitas qvas Simeonis ex styli ratione vel aliis argumentis genuinas Allatius censet, descriptas secundum nomina Sanctorum ordine recensita Alphabetico. Addidi etiam alias qvas certis auctoribus Allatius tribuit, itemqve illas qvas cum certo auctori non audeat assignare, Simeonis Metaphrastæ tamen non esse putat esse exploratum, deniqve illas qvas ipse in Actis Sanctorum vel alibi, Allatio prætéritas observavi.

Vitæ, Martyria & Encomia Sanctorum Græce scripta.

Addita Græca verba, quibus singula incipiunt, & his quas genuinas Simeonis Metaphrastæ esse viri docti existimant, appositus asteriscus.

* ABdiæ Prophetæ. Ἰσμαῆλοι πρόγονοι ἔχοντες τὸν Ἠσαῦ.
Abercii Episcopi Hierapolitani. Μάρκε Ἀντωνίε καὶ Λευκίε Βρέτε. Latine apud Surium 22. Octobr.
* Abibi. Vide infra in Guria.
* Abramii. ἀνδρῶν φιλαρέτων βί☉. Latine apud Surium 16. Mart.
Ejusdem elogium auctore Ephraim Syro. Ἀδελφοί μου, βούλομαι. pag. 220. edit. Oxon.
Acacii Centurionis. τρίτον τοῦτο τὸ μισοκαλε. Græce è MS. Vaticano in Actis Sanctor. T. 2. ad Maji X. p. 762. & Latine p. 293.
Acepsimæ Episcopi, Joannis Presbyteri & Aithalæ Diaconi. Ἐν τῷ τριακοστῷ ἑβδόμῳ ἔτει τοῦ διωγμοῦ. Auctor incertus.
* Acepsimæ, Josephi & Aithalæ. Ἐλύθη κατὰ Χριστιανῶν Σαβώρι☉ ὁ Περσῶν βασιλεύς. Græce è MS. Mediceo & Latine Herveto interprete in Actis Sanctor. T. 3. ad 20. April.
Acyndini Martyris, Pegasii & Anempodisti. Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους βασιλεύοντ☉ κατὰ συγχώρησιν τοῦ Χριστοῦ, Σωβαρίου τινὸς τῶν Περσῶν. Auctor Martyrio illi præsentem se scribit adfuisse. Vide Allatium de Simeonibus p. 98.
* Acyndini, Pegasii, Anempodisti, Aphthonii & Elpidiphori. Εἰ καὶ πρῶτοι Πέρσαι Χριστὸν ἐκ παρθένου γενόμενον προσεκύνησαν. Latine apud Surium 11. Nov.
Æcatharinæ. Vide in Catharina.
* Agapes. Vide infra in Pisteos.

* Aga-

* Agapii. Vide infra in Euſtathio.
* Agathæ. Βασιλεύοντος ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ Δεκίου. Latine, Gentiano Herveto interprete apud Surium 5. Febr. & ex verſione Jo. Davidis Henxtovii cum Godfr. Henſchenii notis in Actis Sanctor. T. 1. Februarii.

In S. Agathæ feſtum ejusqve diſcipulas. ὁ τὰ σπουδαῖα μόνον αἱρούμενος. Auctor Mich. Pſellus. De aliis Actorum laudumq; S. Agathæ ſcriptoribus vide Henſchenium 5. Febr. & Hanckium de ſcriptoribus Hiſt. Byz. p. 453. Combefiſii Bibl. Concionatoriam T.VI p.126.ſq.

Agathopodis. Infra in Papylo.

Aithalæ Diaconi. Vide ſupra in Acepſima.

Alexandri & Antoninæ. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις γινομένου διωγμοῦ. Auctor incertus. Græcè è MS. Vaticano in Actis Sanctor. ad 3. Maji T. 1. pag. 744. & Latine p. 381.

Alexandri Byzantini Epiſcopi. Vide infra in Metrophane.

Alexandri Romani. Ἐπὶ τῶν καιρῶν Μαξιμιανοῦ. Græce è MS. Palatino in Actis Sanctor. 5. Maji in appenpice pag. 15. & Latine p. 194. Auctor incertus.

* Alexii. Ἔδει μὲν, ὦ ἱερωτάτη καὶ θεοσύλλεκτος ἄθροισις. Auctor incertus.

Alphii, Philadelphi & Qvirini. Ἡ μὲν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ προαιώνιος. Græce in Actis Sanctor. T. 2. ad X. Maji. pag. 772. & Latine, Silveſtro Ligone, Leontino interprete pag. 506.

* Alypii Stylitæ. Καλοὶ μὲν καὶ οἱ τῶν μαρτύρων ἆθλοι.

* Ambroſii Epiſcopi Mediolanenſis. Οὐαλεντινιανὸς μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰοβιανοῦ.

Amphilochii. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ μεγάλου Θεοδοσίου. Auctor incertus.

* Amphilochii ejusdem, Epiſcopi Iconienſis. Καὶ τί τῶν καλῶν ἐστι τις.

Aliud: ἦν τις ἀνὴρ μοναχὸς ὀνόματι Ἀμφιλόχιος Auctor incertus. Hanc Græce & Latine dedit ſub Metaphraſtæ nomine Combefiſius in Amphilochio ſuo p. 228.

Ananiæ Apoſtoli & Martyris. Ἀνέτειλε μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν ἴδιον Πατέρα. Auctor ſe appellat Barſaphtham. Ita enim in extremo legitur. Ἐγὼ δὲ Βαρσαφθᾶς ἔγραψα τὰ ὑπομνήματα αὐτοῦ. Vide Allatium de Simeonibus p. 82. * De

* De eodem Anania. Λουκιανοῦ τοῦ δυσσεβοῦς κατὰ τὰ τῆς ἑώας μέρη. Latine apud Surium ad 1. Octobr.

* Anastasiæ. Ἀναστασία γυναικῶν ἡ καλλίστη. Latine apud Surium 6. Decemb.

Aliud: Δεδοξασμένα ἐλαλήθησαν. Auctor Nicetas Paphlago. Græce & Latine in auctario noviss. Combefisiano T. 1. pag. 462.

Aliud: κατὰ τοὺς καιροὺς Διοκλητιανοῦ. Auctor incertus.

* Anastasiæ Romanæ. Διπλᾶς ἡμῖν Ἀναστασίας. Latine apud Surium 28. Octobr.

* Anastasii Persæ. Τῆς μεγάλης πόλεως ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἁλούσης. Latine apud Surium 22. Januar.

Aliud: Θαυμάτων διήγησιν προβάλλεσθαι σήμερον. Memoratur hæc narratio de Anastasii miraculis in Synodo VII. notante Allatio.

Anchæ. Vide infra in Elevtherio.

Anatolii, Eustachii & Theopisti. Ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος, ὁ μέγας καὶ θαυμαστός. Auctor incertus.

* In Andream πρωτόκλητον Apostolum a) ἄρτι τοῦ παιδὸς Ζαχαρίου.

Aliud: ἐπειδήπερ πολλοὶ ἀνεγράψαντο βίους. Vita S. Andreæ Apostoli, auctore Epiphanio Monacho & presbytero.

Ζωγράφοι μὲν καὶ λογογράφοι. Auctor Arsenius ArchiEpiscopus Corcyrensis.

Ἰσχυρὸν τῆς Ἀποστολικῆς ἁλιείας τὸ δίκτυον. Procli Patriarchæ CPol.

Σάλπιγξ ἡμᾶς ἀποστολικὴ πρὸς πανήγυριν ἤθροισε. Hesychii Presb. Hierosol. Meminit Photius Cod. 269.

ἅπερ ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ἐθεασάμεθα πάντες. Incerti.

Πᾶσι μὲν τοῖς τοῦ Θεοῦ λόγου φίλοις. Nicetæ Paphlagonis, Græce & Lat. in auctario novissimo Combefisii p. 335.

* Andreæ Cretensis. Πολλὴ κατὰ τῶν τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων. Latine apud Surium 17. Octob.

Andreæ σαλοῦ. Βίον τινὸς ἐναρέτου ἀνδρός. Auctor Nicephorus Cpol. Exstat Græce & Latine cum Janningi versione in Actis Sanctorum T. 6. Maji.

Andronici: Vide infra in Probo.

Anem-

a) Alios S. Andreæ Apostoli Encomiastas retuli in Codice Apocrypho Novi Test. p. 757. seq. Vide etiam Combefisii Bibl. Concionatoriam T. VI. pag. 1. - 60.

Anempodiſti Martyris. Vide ſupra, in Acyndino.

Aniceti. Vide Photii.

In Angelorum Congregationem. καὶ τοῦτο τῆς ἄκρας ἀγαθότητος γνώρισμα. Joannis Euchaitenſium Epiſcopi.

In Annam S.Mariæ Genitricem. Infra, in Joachim.

In conceptionem S. Annæ. Οὐδὲν ἡδύτερον ἢ περιχαρέστερον. Georgii Nicomedienſis.

In Annam Prophetiſſam. Infra in Simeon.

* Anthimi Epiſcopi Nicomedienſis τίς οὐκ οἶδε τὴν Νικομήδους. Græce T. 3. Act. Sanctor. *XXVIII.* Aprilis p. *LX.* è MS. Regis Galliæ. Et Latine pag. 483. apud Lipomann, T. 6, ad 3. Sept. & Surium 27. April.

Anthuſæ. Ἦν τις ἐπίσκοπος ἅγιος. MS. in Codice noni ſæculi. Vide infra in Athanaſio.

Antipæ. Διωγμοῦ κινηθέντος ὑπὸ Δομετιανοῦ. Græce è MS. Vaticano T. 2. Act. Sanctor. Aprilis pag. 965. & latine p. 4.

Antonii Monachi Vita. ἀγαθὴν ἅμιλλαν ἐνεστήσασθε. Auctor S. Athanaſius. Vide qvæ dixi lib. V. cap. 2. pag. 302. ſeq.

Antonii Cauleæ Patriarchæ CPol. Εἰ δὲ καὶ θνητὴν φύσιν ὁ χρόνος. Auctor Niceph. Gregoras.

Anyſiæ Theſſalonicenſis. Οὐδὲν ἀρετῆς τιμιώτερον. Philothei Patriarchæ CPol.

* Aphthonii. ſupra in Acyndino.

* Apollonii. Infra, Thyrſi.

In SS. Apoſtolos. ἐδόκει μοι λέγειν τι περὶ τῶν Ἀπος. Maximi Planudæ.
Τί καλὴ Ἐκκλησίας ἡ τάξις. Nicetæ Rhetoris.
Τί λαμπρὰ καὶ διαυγής. Nicetæ Epiſcopi Paphlagoniæ.

Aqvilinæ. Τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐρανόθεν. Auctor incertus. Latine dedere Lipomannus T. 7. & Surius 13. Junii. Græce è MS. Vaticano cum verſione Sirleti T. 2. Act. Sanctor. Junii p. 673.

* Arcadii. Vide in Xenophonte.

In Archangelos & Angelos. τὸν μὲν λόγον ἡ προθυμία κινεῖ. Mich. Syncelli.

In miracula Michaëlis Archangeli. Σκοπὸς μὲν καὶ πλ.... Mich. Pſelli.

In SS. Archangelos ταξιάρχας, Michaëlem & Gabrielem. Ἀγγελικῆς πανηγύρεως. Auctor Procopius Diaconus & Chartophylax.
Aliud: τὸ στόμα μου ἤνοιξα. Michaëlis Monachi.
Ἀρχαγγέλου πανήγυρις καὶ τῶν πιστῶν ἅπας. Auctoris incerti
Μιχαὴλ ἐπαινῶν τὸν Γαβριὴλ ἐπαινέσομαι. Auctoris incerti.
Ἤδη μοι τῷ περὶ τὰς οὐρανίας δυνάμεις φίλτρῳ. Macarii Chrysocephali.

In Archangelum Michaëlem. Μιχαὴλ ὁ τῶν Ἀρχαγγέλων ἀρχιστράτηγος. Chrysippi, presbyteri Hierosol. & Chartophylacis S. Resurrectionis.
Ὁ τῶν ἁγίων πνευμάτων Κύριος. Pantaleonis Diaconi & Chartophylacis magnæ Ecclesiæ.
Ὁ τῶν ἀΰλων πνευμάτων Κύριος. Ejusdem.
Ὁ χριστιανῶν πάντοτε. Germani Patriarchæ CPol.

In Archangelum Michaëlem & novem angelorum ordines. Ἀρίστη μὲν καὶ ἡ τῶν ὁρωμένων εὐπρέπεια. Macarii Chrysocephali.

* De Archangeli Michaëlis miraculo in urbe Chonis patrato. Καὶ τὸ περὶ τῶν ἄλλων ἁγίων διεξιέναι. Latine apud Lipomann. T. 6. ad 5. Sept.
Ἡ ἀρχὴ τῶν ἰαμάτων καὶ δωρεῶν. Archippi Eremitæ ac paramonarii.
Θαυμάσια τὰ ἔργα σου Κύριε. Sisinnii ArchiEp. CPol.

Plura in SS. Archangelos, Angelosqve Combefisius in Bibl. Concionatoria T. VIII. p. 195. seq.

Miracula Michaëlis, Gabrielis & Raphaëlis. Μεγάλωτε καὶ πολλαὶ καὶ ποικίλαι. Pantaleonis Diaconi & Chartophylacis. Citat Meursius in glossario.
Πολλαὶ καὶ μεγάλαι τῆς ἀσωμάτου. Michaëlis Synadorum Episcopi.

* Arethæ & sociorum. Ἔτος μὲν ἤδη πέμπτον ἐνειστήκει τῷ εὐσεβεῖ Ἰουστίνῳ. Latine apud Lipomannum T. 6. & Surium ad 24. Octob.

Aliud auctore incerto: Ἔτους πέμπτου τῆς βασιλείας Ἰουστίνου.

Arsenii Anachoretæ. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ὁ Θεὸς ἀγαθός. Auctor incertus. Julium Metaphrasten in Arsenii vita citat Meursius a) in glossar. Nescio sitne eadem qvam Latine dat Lipomannus T. 6. ad 8. Maj. Incipit: *Non solum res gesta virorum bonorum.*

* Ar-

a) Julius Metaphrastes laudatur à Meursio in πάππας & σπαθάριος.

* Artemii. Μετὰ τὴν τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν εἰς οὐρανὸν ἀνάληψιν. Latine apud Lipomann. T. 6. & Surium ad 20. Octobr.

Artemii ejusdem, Martyris. Τὰ τοῦ μεγάλου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος. Auctor Joannes Monachus, è Philostorgio & aliis.

* Athanasii Alex. Πολλοὶ μὲν τῶν ἁγίων. Græce & Lat. ad calcem Operum Athanasii. Latine apud Surium 2. Maj.

Aliud incerto auctore : ἄλλοι μὲν μακαρίων ἀνδρῶν. ibid.

Plura in Athanasium Combefisius T. 6. Bibl. Concionatoriæ T. VI. p. 500-530.

Athanasii Patriarchæ CPol. Vide Allat. de consensu pag. 759. & ad Acropolita p. 231.

Athanasii qvi S. Anthusam baptizavit Valeriani Imp. temporibus. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. Auctor incertus, Metaphraste antiqvior, in codice noni sæculi. Vide Bandurium p. 648.

* Athenogerus. *Tempore Diocletiani Imp.* Latine in T. VI. Lipomanni ad 17. Jul.

Avtonomi. τῆς ἴσης ἀπάτης νομίζω. Inter Metaphrastæ genuinas recensetur ab Allatio pag. 129. de Simeonum scriptis. & à Lipomanno latine edita T. 6. ad 12. Sept. Sed multo antiqvioris esse auctoris demonstrat idem Allatius p. 42. & 111.

Auxentii. Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν τῆς πρὸς τὸ ἀγαθὸν τοῦ παλαιοῦ πλάσματος. Auctor Mich. Psellus. Vide & infra, in Eustratio.

* Babylæ Episcopi Antiocheni. Νουμεριανοῦ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 4. Sept.

* Bacchi. infra, Sergii.

Bademi Archimandritæ in Perside circa A. C. 376. ἐν τῷ καιρῷ τῆς πληρώσεως τῆς τεσσαρακοντα. Græcè è MS. Bibl. Cryptæ ferratæ in Actis Sanctor. T. 1. April. *IX.* p. *LXXXV.* Latine p. 825.

* Barbaræ. Μαξιμιανὸς ὁ βασιλεὺς πλὴν περὶ τῶν εἰδώλων πλάνην. Latine apud Surium 4. Dec.

Ἐπειδὴ ἡ τῆς μάρτυρος πανσεβάσμιος μνήμη. Auctor Georgius Grammaticus.

Ἐπειδὴ μάρτυρος σήμερον ἐπέστη πανήγυρις. Auctor Arsenius Corcyrensis.

Ἔστι μὲν τοῖς οὐκ ἀξίοις ἀποφαλές. Auctor Georgius Grammaticus.

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους βασιλεύοντος Μαξιμιανοῦ. Auctor incertus.

Ὑπέρκειται μὲν ὁμολογουμένως. Auctor Joannes Damascenus Presbyter.

Confer qvæ in S. Barbaram exhibet Combefisius T. VI. Bibl. Concionatoriæ p. 71. seq.

Baripsabæ, qvem ajunt sangvinem è latere CHristi effusum cucurbita excepisse. Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα. Auctor incertus.

Barnabæ Apostoli. Μεγίστην λόγων ὑπόθεσιν προέθετο. Auctor Alexander Monachus. Confer Combefisii Bibliothecam Concionatoriam T. VII. pag. 1. seq. Papebrochium T. 2. Act. Sanctor. ad *XI.* Junii, & qvæ pridem notavi in Codice Apocrypho Novi Test. p. 781. seq. ubi de aliis Barnabæ Actis Apocryphis à Johanne Marco ut ajunt scriptis & à Beda latine versis.

Bartholomæi Apostoli. Θερμὸς ὁ πόθος, ἀλλ' ἀσθενὴς ὁ νοῦς. Nicetæ Rhetoris. Græce & Latine edidit Combefisius in Auctario noviss. T. 1. pag. 392. Vide & ejus Bibl. concionator T. 7. pag. 749. seq.

Ὁ τὴν παροῦσαν συγκεκροτηκὼς σύλλογον. Josephi (Bryennii.)

Ὡς θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, de translatione reliqviarum S. Bartholomæi Apostoli, incerto Auctore ex Græcorum Menæis Græce & Latine edita narratio à Combefisio, in Auctario laudato pag. 399.

* Basilei Episcopi Amasiæ. Ἐγένετο μετὰ τὸ πατάξαι Κύριον.

* Basilei Martyris Nicomediensis circa A. C. 322. Οἱ τὸ ἐπίγειον κράτος λαχόντες. Græcè è MS. Cardinalis Sfortiæ, in Actis Sanctor. T. 3. April. pag. LVI. Latine pag. 416.

Basilissæ Martyris. Infra in Juliano.

Basilii presbyteri. Ἦν οὗτος ὁ Βασίλειος κατηχῶν πάντας ἀνθρώπους περὶ τῆς ἀληθείας τῆς εἰς Χριστόν. Auctor incertus. Græcè è MS. Vaticano in calce T. 3. Act. Sanctor. ad 22. Martii, & Latine p. 380.

In Basilium Cæsareensem. Ἀγαπητοὶ, οὐκ ἦν εἰκὸς εὐγνώμονας. Auctor S. Amphilochius, Iconiensis Episcopus. Exstat Græce & Latine in Amphilochio Combefisii p. 155-225. Simeonis Metaphra-

taphraſtæ in eundem Baſilium habuit Græce Roſvveidus. Vide & Combefiſii Bibl. Concionatoriam T. VII. p. 9. ſeq.

Κλῖνατέ μοι ὦ ἀδελφοὶ, καὶ διηγήσομαι. Ephræmi Syri. Exſtat Græce in editione Ephraimi Oxonienſi p. 399. Latine vertit Gerhardus Voſſius. Græce & Latine in Cotelerii monumentis Eccleſiæ Græcæ T. 3. p. 54.

In Baſilium, Naz. & Chryſoſtomum. εἴπερ ἄλλο τι τοῖς λόγου θεραπευταῖς, Matthæi Camariotæ.

Πάλιν Ἰωάννης ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς. Joannis, Metropolitæ Evchaitorum.

Τρεῖς με τρεῖς τριώνυμον παροτρύνουσι κινῆσαι. Ejusdem.

Τοὺς διδασκάλους ἡμῶν ἐπαινέσωμεν. Philothei Patriarchæ CPol.

Baſſæ. Vide infra in Euſtathio.

De miraculo ad Blachernas facto. Οὐ πολιτικὸν τοῦ πολλοῦ ζητήματος. Michaëlis Pſelli, Confer Cangium ad Alexiadem Annæ Comnenæ p. 389.

*Blaſii Epiſcopi. Βλάσιος ὁ μάρτυς ἄξιος τοῦ πίνδε πόλεως.

Aliud: Βλάσιον τὸν μέγαν ἐν ἱεράρχαις καὶ μάρτυσι. Auctor Theodorus Cizyci Metropolita.

*Bonifacii Martyris Romani. Καὶ τῶν ἄλλων μὲν τῶν Χριστοῦ μαρτύρων ἆθλα. Latine apud Surium V. Junii. Græce in Appendice T. 3. Act. Sanctor. ad 14. Maj. pag. 22. & latine pag. 280. cum notis. Græce & Latine etiam Paſſio S. Bonifacii edita à Bigotio ad calcem Palladii de vita Chryſoſtomi. Latina incipit: *Temporibus Diocletiani quater.* Græca: ἦν τις ἐν τῇ Ῥώμῃ γυνὴ μεγάλη ὀνόματι Ἀγλαΐς. Pariſ. 1680. 4.

Aliud: Φιλάνθρωπος καὶ ἐλεήμων Θεός. Auctor incertus.

*Callinici. *Cum ſimulacrorum invaleſceret inſania.* Latine apud Lipomannum ad 29. Jul. T. 6.

*Calliceladæ. Logothetam a) in Martyrio τοῦ Καλλικελάδου laudat Svidas in ἐξαπίτῃ.

Calliopii. Θεοκλεία τις γυνὴ εὐσεβής. Græcè è MS. Vaticano poſt T. 1. Act. Sanctor. Aprilis p. LXXXIII. & Latine p. 660.

*Calliſtrati & ſociorum. Τὴν τοῦ Χριστοῦ τιμίαν σήμερον πληθύνεσθαι. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 27. Sept.

a) Solenne eſt Svidæ, Simeonem Metaphraſtam ſub Logothetæ nomine allegare.

* Carpi & Papyli, passorum sub Decio, Μεμνῆσθαι τῶν ὑπὲρ Χριςῦ παθόντων. Græce in Actis Sanctor. T. 2. Aprilis 13. p. 962. & Latine, Papebrochio interprete p. 120. Latine etiam apud Lipomannum T. 6. ad 13. Octobr. & Surium 13. April. Vide & infra in Papylo.

Cassiodoræ Martyris. Vide infra, in Senatore.

* Castalli, infra in Sebastiani.

* Castoris, infra in Sebastiani.

* Catharinæ. Βασιλεύοντος τῦ ἀσεβεστάτυ Μαξεντίυ. Latine apud Surium ad 25. Nov.

Aliud Martyrium S. Æcaterinæ. Ἔτυς λί βασιλεύοντος τῦ ἀσεβῦς καὶ παραιόμυ βασιλέως Μαξεντίυ. Auctor Athanasius ταχυγράφος, qvi se Catharinæ famulum fuisse profitetur.

Aliud: Τῦ παρανόμυ καὶ ἀσεβεστάτυ Μαξεντίυ τυραννῦντος τὴν βασιλείαν. Auctor incertus.

* Celsi. Vide infra, Nazarii.

• Ceryci & Julittæ Martyrum. ἐπείπερ τῷ καλῷ σπέρματι ... Auctor Theodorus Episcopus.

Ὥσπερ οὐκ ἔτι συνεχόμενον τῷ Κυρίῳ Ἰυδαίων. Auctor Nicetas Rhetor. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 15. Julii.

Charissimi & Neophyti filiorum S. Anthusiæ. Μετὰ τὴν πλείωσιν τῦ. Auctor incertus Metaphraste antiqvior. Vide Bandurium pag. 648.

* Charitinæ Ἐκράτει ποτὲ τὰ τῆς ἀσεβείας. Latine apud Lipomannum T. 6. ad Octobr.

* Charitonis Confessoris, Iconiensis Lycaonii, sub Aureliano Imp. Πολλὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ἐν καὶ ὡς Θεῷ φίλον. Latine apud Surium 28. Sept. & Lipomann. T. 6. Vide & infra, Justini.

Chrysanthi & Dariæ. Τὴν ἱςορίαν τῆς ἀθλήσεως. Auctor coævus. Vide Allatium pag. 110. de Simeonibus.

Jo. Chrysostomi Vita. Πάντες οἱ παλαιοὶ ἱςορογράφοι. Auctor Georgius ArchiEpiscopus. Alex. Græce & Latine in Chrysostomi editionibus.

Alia, antiqviore scriptore, Palladio Helenopolitano. Τῶν τῦ Θεῦ δωρημάτων. Græce & Latine edidit Emericus Bigotius. Paris. 1680. 4.

In Jo. Chrysostomum: ἀγαπητοὶ, ἀψευδὴς ὁ Θεός. Theodori Episcopi Trimithuntis.

δέςτην

ἀρετὴν ἀνδρὸς ἐπαινεῖν κελευόμενον. Leonis Imp.
ἔδει ὦ Ἰωάννη πάγχρυσε σοῦ τῶν σῶν ἐγκωμίων. Jo. Damasceni.

* Vita & res gestæ Joannis Chrysostomi. Καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων ὁ βίος τοῖς εὐσεβέσιν ὠφελιμώτατος. Latine apud Surium 27. Jan.

* De transportatione reliqviarum S. Joannis Chrysostomi. ἀλλὰ πῶς ἄν τις ἡμᾶς ἀπαλλάξει αἰτίας καὶ μώμων.

Aliud auctore Constantino Porphyrog. τί τερπνότερον τοῦ νῦν ὁρωμένου θεάματος;

Aliud Auctore incerto: ἥκει ἡμῖν ἡ λαμπρά.

In restitutionem reliqviarum ejusdem. ἥκουσαι πάντως ἡμῖν, ὦ φιλόχριστος πανήγυρις. Cosmæ Vestitoris.

* Claudii. infra in Sebastiano.

S. Clementis Papæ. Τρίτος ἀπὸ Πέτρου τοῦ κορυφαίου. Auctor fere σύγχρονος, si credimus Allatio pag. 112. de Simeon.

In S. Clementem. Ἀθλητικοὺς ἀγῶνας εὐφημεῖν θέλων. Auctor Leo Imp.

De miraculis S. Clementis. Ἐξελθόντος Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου τῆς Γαλιλαίας· Auctor Ephræmius Chersonis.

De miraculo S. Clementis in puerum. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. & aliud: Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. Auctor idem.

* Clementis Ancyrani Martyrium. Μετὰ διακοσιοστὸν καὶ πεντηκοστὸν ἔτος τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. Latine apud Surium & cum notis apud Bollandum ad 23. Januar. T. 2.

Codrati Corinthii Martyris. Ἐμοὶ δὲ τὴν τοῦ μεγάλου μάρτυρος Κοδράτου. Auctor Nicephorus Gregoras.

In Cœcum à nativitate. Τοῖς φιλοῦσι τὸν Κύριον, ἑορτῆς οὐ λείπει καιρός. Leontii Presbyteri CPol.

In S. Cœnam Domini. τί τερπνότερον ἢ τί ἡδύτερον τοῖς φιλοθέοις. Theophili ArchiEpiscopi Alex. *Confer in sanctam Quintam.*

Cononis. Ἔτι κρατήσαντος τὸ βασίλειον Αὐρηλιανοῦ. Græce & Latine in Actis Sanctor. T. 7. ad 29. Maji p. 5.

In Constantinum M. & CCCXVIII. Patres Nicænos. Πείθεσθαι τοῖς ἡγουμένοις, ἐκ τῆς Ἀποστολικῆς ἐπιτραπεὶς παραινέσεως, ὦ Θεόφιλε. Gregorii Presbyteri Cæsareæ Cappadociæ.

* Cornelii Centurionis. Μετὰ τὴν σωτήριον ἐπὶ γῆς τοῦ Λόγου ἐπιδημίαν. Latine apud Lipomannum T. 6. & Surium 13. Sept.

* Cosmæ Martyris. Vide mox in Cosma & Damiano.

Cos-

Coſmæ Melodi. Τιμᾷν ἐστιν ἄξιον τοὺς ἐφευρηκότας τὰ κάλλιστα. Auctor incertus.

* Coſmæ & Damiani. ἄρτι τῆς εὐσεβείας.

* Τῇ θαυμαστῇ δυάδι τῶν σοφῶν ἀναργύρων.

ἀστέρες μὲν αἰσθητοὶ τῷ στερεώματι προδεικνύμενοι. Auctor Petrus Epiſcopus Argivorum.

Μετὰ τὴν κατὰ σάρκα τοῦ Δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ ΧΡιστοῦ ἐπὶ γῆν ἔλλαμψιν. Auctor incertus.

Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου, Κύριε τῶν δυνάμεων. Auctor Nicetas Philoſophus, ſervus JEſu CHriſti.

Πάρεστιν ἡμῖν ἑορτὴ σήμερον ὥσπερ ἀστέρος ἐπιτολή. Auctor Incertus.

Τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ΧΡιστοῦ βασιλεύοντος, πᾶσα παλαιὴ καὶ δαιμονικὴ λατρεία ἐλύθη. Auctor itidem incertus.

Ἡ στιλπνὴ καὶ μεγαλόδωρος τῶν ἁγίων αὕτη σκηνή. Auctor incertus.

Τὴν σὴν, ὦ τῶν καλῶν ἐραστὰ, θαυμάζειν. Auctor Georgius Metropolita Nicomed.

Confer qvæ in hos Sanctos Combefiſius Bibl. Concionator. T. VIII. pag. 187. ſeq.

In Crucem JESU Salvatoris noſtri. Vide infra, JESU.

* Decem Martyrum Sanctorum in Creta Inſula. Ἄλλος μὲν ἄλλο τι τῆς θρυλλουμένης διεξιέτω Κρήτης. Latine apud Surium 23. Dec.

* Cypriani & Juſtinæ. Πολλὰ καὶ μεγάλα με τὴν Ἀντιόχου θαυμάζειν παρακαλοῦσιν. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 2. Octobr. & Surium 20. Sept.

Aliud de iisdem, incerto auctore: Ὅσοι τοῖς τοῦ ΧΡιστοῦ μυστηρίοις προσκόπτετε, τοῖς ἐμοῖς δάκρυσιν ἐπιβλέψατε.

* Cyriaci anachoretæ, Lauræ S. Sabæ A. C. 557. defuncti. Τοὺς εὐλογοῦντάς σε. Latine apud Lipomann. T. 6. & Surium 29. Sept. Græce ex tribus MSS. Colbertinis in Analectis Græcis per Monachos Benedictionos Pariſ. poſt Monumenta Cotelerii editis pag. 100-127. cum verſione Antonii Pouget, Monachi Benedictini. Pariſ. 1692. 4.

Cyriaci ejusdem. Τοῦ ἀναχωρητοῦ, τοῦ πάντων ἀναχωρητῶν ἀρίστου Κυριακοῦ. Auctor incertus.

Cyril-

Cyrilli Martyris, Cretenſium Epiſcopi. Ὡς ἂν μὴ τὸν λόγον ἀνήμεσον πρὸς τὴν διήγησιν ἰσόμῳον. Auctor incertus qvi Cretenſem ſe innuit.

Cyri & Joannis Martyrum. ἄλλ@ μὲν ἄλλως σὺν ἁγίες τιμήτωσαν. Auctor Sophronius Monachus Sophiſta Monaſterii S. Theodoſii in eremo prope Sanctam Civitatem, poſtea ArchiEpiſcopus Hieroſol. Præmittitur προθεωρία cujus initium: ὀφθαλμῶν ἀρρωσίας. Hujus, ut notat Allatius, mentio in ſeptima Synodo, Actione IV.

Dalmatii Monachi, qvi Theodoſio Imperante & Concilii Epheſini (cujus ad eum Epiſtolæ exſtant,) tempore claruit Vita Græce è noni ſæculi Codice a) MS. Bibliothecæ S. Germani à Pratis, cum latina verſione Anſelmi Bandurii, in ejus notis ad Imperium Orientale pag. 697-710. Incipit: Οὗτ@ ὁ ὅσι@ Δαλμάτι@ ἦν ζῶν εὐσεβῶς.

*Damiani Martyris. Vide ſupra, Coſmæ.

*In Danielem Prophetam & tres pueros. Ἄρτι Ναβυχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων. Latine apud Surium ad 21. Jul.

Aliud Ephraimo Syro auctore: Διασκεψώμεθα τὰ κτ τὴν. Exſtat Græce in edit. Oxonienſi Ephraimi p. 420.

Aliud auctore incerto: Βόλομαι τοίνυν, ἀγαπητοὶ ὑφήγησιν ἀγαθὴν.

*Danielis Stylitæ vita. ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀρίστων. Latine apud Surium ad XI. Decembr.

Dariæ Martyris. Vide ſupra, Chryſanthi.

In Dedicationem templi: Ἐγκαινίων πανήγυρις, ἀδελφοί. Leonis Imp.
Οἶδα ὅτι ἀγαπητὸν ἡμῖν ὦ λαὸς Θεῦ. Ejuſdem.

In Defunctos in Domino. Οὐδὲν ἀληθῶς. Andreæ Cretenſis.
Τί τῦτο σήμερον, ἀγαπητοί; Anaſtaſii Sinaitæ.
Plura Combefiſius in Bibl. Concionatoria T. 8. p. 401-469.

Demetrii μυροβλύτυ Martyris. ὅτι Μαξιμῖν@ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ Θεσσαλονικέων. Auctor incertus.
Δημήτρι@ ἡμῖν τῦτε συλλόγυ. Auctor Philotheus Patriarcha CPol.
Δημήτρι@ τὸ γλυκὺ πρᾶγμα. Auctor Dometrius Chryſolaras.

Uuu **Ei-

a) De illo Codice eximio qvi memorias ſanctorum & aliarum rerum memorabilium menſis Auguſti complectitur, vide Bandurium p. 647.

* Εἶχε μὲν τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Μαξιμιανὸς ὁ Ἑρκέλιος. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 26. Octobr. & Surium 8. Octobr.

Ἔφη ὁ σωτήριος λόγος. Auctor Leo Imperator.

Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. idem.

Καιρὸς δὴ λοιπὸν καὶ κεφαλαιωδέστατε. Miraculum S. Demetrii in liberata ab obsidione Barbarorum Thessalonica, scriptum tempore Mauricii Imp. Vide Allatium de Simeonibus p. 97. Aliud de revelata à Demetrio post id tempus excisione Thessalonicæ, qvod prodiit inter scriptores post Theophanem, ut dixi supra pag. 351.

Ὁ λόγος τῷ μυροῤῥόᾳ Δημητρίῳ τὰ θαύματα. Auctor Jo. Stavracius Chartophylax Thessalonicensis.

Οὐδὲν οὕτω παρασκευάζει χαίρειν. Auctor Leo Imperator.

Παντὸς ἔργου τε καὶ λόγου καὶ διανοίας ἡγείσθω Θεός. Auctor Johannes Thessalonicensis Episcopus.

Πάρεστιν ἡ μνήμη Δημητρίου τοῦ Μάρτυρος. Auctor Gregorius Diaconus & Referendarius.

Πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων. Auctor Nicolaus Cabasilas.

Diodori Tarsensis. Ὁ σοφὸς οὗτος καὶ γενναῖος διδάσκαλος. Auctor Jo. Chrysostomus. Græce & Latine edidit Emericus Bigotius ad calcem Palladii de vita Chrysostomi. Paris. 1680. 4. pag. 229.

Diomedis, sub Diocletiano & Maximiano. Ὅσον μὲν ἔχει θαύματος. Auctor Metaphraste antiqvior. MS. in Codice noni sæculi. Vide Bandurium p. 648. ad Antiqvitates CPol.

Dionysii Areopagitæ. Ἡ μὲν πρόθεσις τῷ λόγῳ δικαία. Gregorii sive Georgii Cyprii, Patriarchæ CPol.

Οὐρανίαν ὄντως καὶ θείαν ἔδει. Michaëlis Syngeli presbyteri Hierosol. Exstat Græce & Latine cum versione Basilii Millanii à Lansselio castigata in editione Dionysii Corderiana T. 2. p. 207-242.

Μετὰ τὴν μακαρίαν καὶ ἐνδοξοτάτην. Methodii, sive ut alii Metrodori. Græce & Latine cum Petri Lansselii versione, ibid. p. 242-252.

* Πάλαι μὲν ἐν τύποις ἦν τὰ τῆς πίστεως. Latine apud Lipomann. T. 6. ad 3. Octobr. & Surium 9. Octobr. sed Græce & Latine

ne cum Balth. Corderii versione ibid. p. 190-200. Citant vitam Dionysii à Metaphraste scriptam Græci in Concilio Florentino & scriptis pro eo editis, & Constantinus Meliteniotes de Spiritus S. processione Orat. 2. Vide Hanckium p. 456. de scriptoribus Hist. Byz. Alia in Dionysium Combefisius T. 8. Bibl. Concionatoriæ pag. 263. seq.

Dominatæ Martyris. Vide infra, in Senatore.

Domitii. πολλὰ τὰ τοῦ βίου περινά. MS. in Codice noni sæculi. Vide Bandurium ad Antiqvitates CPol. p. 647.

Domnæ. Vide infra, Indi.

Donati Episcopi Rom. & sociorum Martyrum. μεγάλη τῶν ἁγίων ἡ δόξα, Σαλονιανὲ, Θεοφιλέστατε ἀδελφέ. Græce è MS. Florentino cum versione Dan. Cardoni S. I. in Actis Sanctor. ad Maji XXII. Tom. 5. p. 144.

Dorothei Abbatis & Dosithei ejus discipuli Vita, auctore incerto: Ὁ μακάριος οὗτος Ἀββᾶς Δωρόθεος μονήρη βίον σὺν Θεῷ ἀσπασάμενος.

Dorothei junioris. Οὐ παλαιοῖς ἄρα μόνον, ἀλλὰ καὶ καινοῖς διηγήμασιν ἔδει κοσμηθῆναι τὸν Πόντον. Auctor Joannes Evchaitensium Metropolita.

*Dorymedontis. Vide infra in Trophimo.

Dosithei. Vide paullo ante, Dorothei.

Drestæ Martyrium à præsente, si auctori credis, scriptum. Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως.

Dulæ sancti Martyris. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὅτι Σατανᾶς ὑπὸ τῶν ἀξίων αὐτοῦ ἐνωχεῖτο. Auctor incertus.

* Elevtherii & Evanthiæ matris Martyrium. Αἰλίου Ἀδριανοῦ Ῥωμαίων μὲν βασιλεύοντος. Latine apud Surium 18. April. Græce è MS. Vaticano in Actis Sanctor. Aprilis T. 2. pag 986.

Aliud, auctore incerto Martyrium Elevtherii Episcopi & Anchæ matris ejus. Ἀδριανοῦ βασιλεύοντος ἔτους εἰκοστοῦ πρώτου.

Eliæ Prophetæ. Καὶ νῦν ἄρα τῶν πρὸς ἡμᾶς ὑπόθεσιν. Auctor Leo Imperator.

* *Aliquando quidem duodecim tribus Israël.* Latine in T. 6. Lipomanni ad 20. Julii.

* Εἶχε μὲν τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Μαξιμιανὸς ὁ Ἑρκέλιος. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 26. Octobr. & Surium 8. Octobr.

Ἔφη ὁ σωτήριος λόγος. Auctor Leo Imperator.

Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. idem.

Καιρὸς δὴ λοιπὸν καὶ κεφαλαιωδέστατα. Miraculum S. Demetrii in liberata ab obsidione Barbarorum Thessalonica, scriptum tempore Mauricii Imp. Vide Allatium de Simeonibus p. 97. Aliud de revelata à Demetrio post id tempus excisione Thessalonicæ, qvod prodiit inter scriptores post Theophanem, ut dixi supra pag. 351.

Ὁ λόγος τῷ μυροῤῥόα Δημητρίῳ τὰ θαύματα. Auctor Jo. Stavracius Chartophylax Thessalonicensis.

Οὐδὲν οὕτω παρασκευάζει χαίρειν. Auctor Leo Imperator.

Παντὸς ἔργου τε καὶ λόγου καὶ διανοίας ἡγείσθω Θεός. Auctor Johannes Thessalonicensis Episcopus.

Πάρεστιν ἡ μνήμη Δημητρίου τοῦ Μάρτυρος. Auctor Gregorius Diaconus & Referendarius.

Πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων. Auctor Nicolaus Cabasilas.

Diodori Tarsensis. Ὁ σοφὸς οὗτος καὶ γενναῖος διδάσκαλος. Auctor Jo. Chrysostomus. Græce & Latine edidit Emericus Bigotius ad calcem Palladii de vita Chrysostomi. Paris. 1680. 4. pag. 229.

Diomedis, sub Diocletiano & Maximiano. Ὅσον μὲν ἔχει θαύματος. Auctor Metaphraste antiqvior. MS. in Codice noni sæculi. Vide Bandurium p. 648. ad Antiqvitates CPol.

Dionysii Areopagitæ. Ἡ μὲν πρόθεσις τῷ λόγῳ δικαία. Gregorii sive Georgii Cyprii, Patriarchæ CPol.

Οὐρανίαν ὄντως καὶ θείαν ἔδει. Michaëlis Syngeli presbyteri Hierosol. Exstat Græce & Latine cum versione Basilii Millanii à Lanssellio castigata in editione Dionysii Corderiana T. 2. p. 207-242.

Μετὰ τὴν μακαρίαν καὶ ἐνδοξοτάτην. Methodii, sive ut alii Metrodori. Græce & Latine cum Petri Lanssellii versione, ibid. p. 242-252.

* Πάλαι μὲν ἐν τύποις ἦν τὰ τῆς πίστεως. Latine apud Lipomann. T. 6. ad 3. Octobr. & Surium 9. Octobr. sed Græce & Latine

ne cum Balth. Corderii versione ibid. p. 190-200. Citant vitam Dionysii à Metaphraste scriptam Græci in Concilio Florentino & scriptis pro eo editis, & Constantinus Meliteniotes de Spiritus S. processione Orat. 2. Vide Hanckium p. 456. de scriptoribus Hist. Byz. Alia in Dionysium Combefisius T. 8. Bibl. Concionatoriæ pag. 263. seq.

Dominatæ Martyris. Vide infra, in Senatore.

Domitii. πολλὰ τὰ τοῦ βίου τερπνά. MS. in Codice noni sæculi. Vide Bandurium ad Antiqvitates CPol. p. 647.

Domnæ. Vide infra, Indi.

Donati Episcopi Rom. & sociorum Martyrum. μεγάλη τῶν ἁγίων ἡ δόξα, Σαλωνιανὲ, θεοφιλέστατε ἀδελφέ. Græce è MS. Florentino cum versione Dan. Cardoni S. I. in Actis Sanctor. ad Maji XXII. Tom. 5. p. 144.

Dorothei Abbatis & Dosithei ejus discipuli Vita, auctore incerto: Ὁ μακάριος οὗτος Ἀββᾶς Δωρόθεος μονήρη βίον σὺν Θεῷ ἀσπασάμενος.

Dorothei junioris. Ὃν παλαιοῖς ἄρα μόνον, ἀλλὰ καὶ καινοῖς διηγήμασιν ἔδει κοσμηθῆναι τὸν Πόντον. Auctor Joannes Evchaitensium Metropolita.

*Dorymedontis. Vide infra in Trophimo.

Dosithei. Vide paullo ante, Dorothei.

Drestæ Martyrium à præsente, si auctori credis, scriptum. Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως.

Dulæ sancti Martyris. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὅτι Σατανᾶς ὑπὸ τῶν ἀξίων αὐτοῦ ἐνωχεῖτο. Auctor incertus.

* Elevtherii & Evanthiæ matris Martyrium. Αἰλίου Ἀδριανοῦ Ῥωμαίων μὲν βασιλεύοντος. Latine apud Surium 18. April. Græce è MS. Vaticano in Actis Sanctor. Aprilis T. 2. pag 986.

Aliud, auctore incerto Martyrium Elevtherii Episcopi & Anchæ matris ejus. Ἀδριανοῦ βασιλεύοντος ἔτους εἰκοστοῦ πρώτου.

Eliæ Prophetæ. Καὶ νῦν ἄρα τῶν πρὸς ἡμᾶς ὑπόθεσιν. Auctor Leo Imperator.

* *Aliquando quidem duodecim tribus Israël.* Latine in T. 6. Lipomanni ad 20. Julii.

Ephraim Syri elogium, Κινεῖ μὲ πρὸς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν. Auctor Gregorius Nyssenus, inter cujus scripta plus simplici vice Græce & Latine prodiit.

* Ejusdem vita à Metaphraste scripta. Latine apud Surium 1. Febr. & in latinis Ephraimi editionibus.

* Epimachi. Ἄρτι μὲν ἡ τῆς ἀσεβείας ἀχλύς. Latine apud Surium 31. Octobr.

Epiphanii Episcopi Cypri. Ἐπιφάνιος γένος μὲν ἦν. Auctor profitetur se Johannem Epiphanii discipulum. Habetur Latine apud Lipomannum T. 6. ad 15. Maji. Græce & Latine T. 2. Operum Epiphanii p. 318. edit. Petavianæ.

Ejusdem Epiphanii. Δόξα τῷ παρέχοντι ἡμῖν τὸ ζῆν Θεῷ. Auctor traditur Polybius Episcopus Rhinocurorum. Exstat Græce & Latine ibidem pag. 353-379.

* Epistemes Martyris. Vide infra, Galactionis.

* Evanthiæ. Vide Elevtherii.

Eudociæ Samaritanæ. Κατὰ τοὺς χρόνους Τραϊανοῦ τοῦ βασιλέως γέγονέ τις κόρη. Auctor incertus. Græce è MS. Vaticano prodiit in Actis Sanctor. ad Calendas Martii T. 1. p 875. & Latine Petro Possino interprete p. 10.

* Eudocimi. Latine in T. 6. Lipomanni ad 29. Julii.

* Eudoxii, Romuli, Zenonis & Macarii. Τραϊανοῦ τοῦ δυσσεβοῦς βασιλέως. Latine apud Lipomannum T. 6. & Surium V. Sept.

* Eugeniæ Romanæ virginis. Latine apud Surium, 25. Dec. Græce habuit Rosvveidus. Vide Gudii Epistolas p. 278.

* Eugenii Martyris & ejus parentum. Κομμόδου μετὰ Μάρκον τὸν αὐτοῦ πατέρα τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρον ἔχοντος.

* Eugraphii. vide infra, Menæ.

* Eulampii & Eulampiæ. Ἄρτι τῆς θεογνωσίας. Latine apud Lipomannum T. 6. & Surium, 10. Octobr.

Ἔτους ἑβδόμου τῆς βασιλείας Μαξιμιανοῦ, ἡγεμονεύοντος Μαξίμου. Auctor incertus.

Euphemiæ Virginis Martyrium. Ἐν τῇ χαλκηδονίων πόλει ἦν ἀθροισμὸς τῶν χριστιανῶν. Πρίσκος ὁ ἀνθύπατος. Auctor incertus.

* Διοκλητιανοῦ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος. Πρίσκου τε περὶ τὴν Ἀσίαν. Latine apud Lipomannum T. 6. & Surium 16. Sept.

In

In Euphemiæ reliqviarum inventionem. Ἥκω τὸ Ἐπίταγμα φέρων. Auctor Constantinus Episcopus Tii. Latine apud Lipomannum T. 6. ad XI. Julii.

* Euphrosynes Alexandrinæ. Ἄρτι τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Θεοδοσίου τοῦ παιδός. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 25. Sept. Surium ad 1. Januar. & Bollandum ad XI. Febr. cum notis.

Alia ejusdem vita auctore incerto : Ἀγαπητοί, ἐγένετο ἐν τοῖς ἔτεσιν ἡμῶν.

Alia, itidem incerto auctore : Ἐγένετό τις ἀνὴρ ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων.

* Eupli Martyris. Κατὰ τοὺς καιροὺς Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ. Græce & latine in Cotelerii monumentis Ecclesiæ Gr. T. 1. pag. 194. seq.

Aliud ejusdem Martyrium. Τοῖς Κυρίοις ἡμῶν Διοκλητιανῷ τὸ ἔννατον. Græce & Latine ibid. pag. 192. seq.

Eupraxiæ Virginis. Ἦν τις ἀνήρ. Græce è MS. Vaticano in Actis Sanctor. ad 18. Martii T. 2. p. 727. Latine p. 265. incipit : *In diebus Theodosii Imperatoris piissimi.*

Eusebiæ Martyris Evchaitensis. Περὶ ταύτης γε μέντοι, περὶ ταύτης τῆς Φιλομάρτυρος ἔγνωμεν οὐδέν τι σαφές. Auctor Joannes Evchaitensium Metropolitan.

* Eusebiæ qvæ deinde Xenem se vocavit. Ὁ καινὸς καὶ ξένος τῆς θαυμασίας Ξένης βίος. Latine apud Surium 25. Januar.

Eusignii. Ἰουλιανὸς ὁ βασιλεὺς ἀρνησάμενος τὸν Χριστόν. MS. in Codice noni sæculi. Vide Bandurium ad Antiqvitates CPol. p. 647.

* Eustathii & uxoris ejus Theopistes & filiorum Agapii & Theopisti. Τραϊανοῦ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος. Latine apud Lipomanuum T. 6. ad 20. Septembr. & Surium Novembr. 2. Cæterum diversum ab hoc notabis qvod Bandurius testatur se in Codice noni sæculi reperisse, Bassæ & filiorum ejus Theogonii, Agapii & Pisti, qvod incipit : βασιλεύοντος Μαξιμιανοῦ καὶ χρησμὸς ἄθεσμος.

Alia Eustathii & filiorum vita scriptore qvi se coævum illorum profitetur. Πρόκειται μὲν τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐπὶ φύσεως. Vide Allatium p. 108. de Simeonibus.

Eustratii & Sociorum Auxentii, Eugenii, Mardarii & Orestæ, Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ. Latine apud Surium 13. Dec. Cæterum Allatius Martyrium hoc & initium illorum memorans pag. 83. libri de Simeonibus, notat auctorem illius

non esse Simeonem Metaphrastem, cui illud pag. 125. tribuit, sed Eusebii Monachi Sebasteni, qvi in extremo horum Actorum sibi illa à juvene qvodam extorta esse scribit.

* Euthymii Abbatis. Καὶ παντὸς μὲν ἄλλε. Græce & Latine in Cotelerii monumentis Eccles. Græcæ T. 2. pag. 200-340.

Ejusdem vita scripta à Cyrillo Scythopolitano. Τῷ τιμιωτάτῳ καὶ ἀληθῶς ἐναρέτῳ πατρὶ πνευματικῷ Ἀββᾷ Γεωργίῳ. Epistola incipit: Πίστις προηγείσθω περὶ Εὐθυμίε. Vita ipsa: Ὁ μονογενὴς υἱὸς καὶ λόγος τῦ Θεῦ. Græce & Latine in Analectis Græcis per Monachos Benedictinos post Cotelerii monumenta editis p. 1-99. è Codice Bibl. Colbertinæ. Paris. 1692. 4.

Euthymii Episcopi Madytensis, Thaumaturgi. Ἐπιτιμᾷν δικαίως ἡμῖν οἶμαι. Auctor Gregorius Cyprius.

Eutychii Patriarchæ CPol. Θερμὸς ὁ ζῆλος εἰς τὴν παρῦσαν ὑπόθεσιν. Auctor Eustratius Presbyter.

Februniæ Martyris. Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Διοκλητιανῦ τῦ βασιλέως Ἄνθιμον τὸν ἔπαρχον. Acta hæc scripsit (Θωμαῒς) Thomais Februniæ famula, si veram nobis fabulam narrat.

Aliud ejus Martyrium, Auctore incerto: Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Διοκλητιανῦ τῦ βασιλέως Ἄνθιμος ἔπαρχος.

Flori. Vide infra; Lauri.

Gabrielis Archangeli. Vide Archangeli.

* Galactionis Martyris & Epistemes. Τῆς πρὸς τῷ Λιβάνῳ ὄρει Φοινίκης. Latine apud Surium, 5. Nov.

Alia vita eorundem Sanctorum scripta ab Eutolmio eorum famulo. Διήγησιν ξένην καὶ παράδοξον.

* Georgii Martyris Cappadocis. Ἄρτι τῆς τῆς εἰδωλομανίας. Latine apud Surium, 23. April.

Aliud ejus Martyrium. Διοκλητιανὸς ὁ Ῥωμαίων. Hoc à Georgii famulo scriptum Allatius pag. 85. de Simeonibus, ex verbis qvibusdam actorum colligit, cum pag. 125. Martyrium eodem initio adscripto retulisset inter Acta Metaphrastæ genuina. Græce è MS. Mediceo legitur in Actis Sanctor. ad calcem Tomi III. pag. IX. & latine Francisco-Zino interprete ad 23. April. pag. 117. cum notis.

Aliud si subscriptioni fides compositum à famulo Pasicrate Martyrium S. Georgii: ἡ μὲν τῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ προαιώνιος βασιλεία. Vide Allatium p. 95. In

In Georgium Martyrem Oratio. ἔθος ἐστὶ τῶν λόγοις ἀγωνιζομένων. Græce è MS. Vaticano in calce Tomi 3. Act. Sanctor. Aprilis p. XXV. & Latine pag. 123. Auctor Gregorius Cyprius Patriarcha CPol.

Alia in eundem. Ἀεὶ μὲν λαμπρὰ καὶ πανεύφημα. Auctor Andreas Cretensis. Exstat Græce & Latine sed extrema parte mutila in Combefisii Andrea Cretensi pag. 175-188. Latine apud Lipomannum & Surium 23. April. Confer Allatium de Georgiis pag. 304.

Προτρέπουσι μου πρὸς εὐφημίαν τὴν γλῶσσαν. Auctor Theodorus Quæstor.

Narratio miraculi S. Georgii, à præsente & vidente, si auctori fides, scripta de puero in captivitatem abducto & liberato cum copiarum præfectus esset Leo Phocas. Οἱ τῶν αὐτῶν δωρεῶν ἀξιωθῆναι: Græcè è MSS. Vaticanis & Ambrosiano, in calce T. 3. Act. Sanctor. ad 23. April. pag. XXXV.

Narratio de alio miraculo ejusdem Georgii. Ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις τοῦ μεγάλου καὶ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἡμῶν Θεοδοσίου. Græce è MS. Ambrosiano, ibid. pag. XXXIX.

Aliud miraculum de imagine ejusdem Georgii. ibid. p. XLV.

De visione Saraceni cujusdam in Georgii templo. Ὁ στρατηγὸς Νικόλαος. Græce & Latine ex Fr. Isidori editione, ibid. pag. XLII.

In memoriam magni τροπαιοφόρου (h. e. Georgii) tertia Paschatos die celebratam. Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ. Auctor Joannes Evchaitensium Metropolita.

Ὡς εὐτυχὴς καὶ πάντα μακάριος. Auctor idem Metropolita. Conferenda etiam quæ de Georgio Martyre exhibet Combefisius T. VI. Bibliothecæ Concionatoriæ p. 437. seq.

Germani Hegumeni Monasterii Cosinitres in confiniis Thraciæ. Μέγιστον εἰς παράκλησιν βίος ὁσίων. Græce è MS. Florentino in Actis Sanctor. ad XII. Maji ad calcem Tomi 3. p. 7. & Latine ex versione Dan. Cardoni S. I. p. 162.

*Gervasii. Vide infra, Nazarii.

Glyceriæ. Ἔτους πρώτου τοῦ βασιλεύοντος Ἀντωνίνου. Græce è MS. Palatino in Actis Sanctorum ad 13. Maji, in calce T. 3. pag. 12. & Latine p. 189.

Gor-

Gordii Martyris. Νόμ@ ἐςὶ φύσεως. Auctor Basilius Cæsariensis.

Gregorii Agrigentini. Σοφὸν καὶ ἀκατάληπτον χρῆμα. Auctor Marcus Monachus & Hegumenus S. Sabæ.

Φοβερὸν καὶ ἀκατάληπτον θαῦμα. Auctor Leontius Presbyter & Hegumenus Monasterii S. Sabæ Romanæ urbis.

* Κάλλιςόν τι χρῆμα ἡ ἀρετὴ καὶ δόξαν ὄσλω. Latine apud Surium 23. Nov.

* Gregorii magnæ Armeniæ, & sociorum. Τῆς τῶν Περσῶν ἀρχῆς εἰς Πέρσας διαλυθείσης. Latine apud Lipomannum T. 6. & Surium 30. Sept.

Gregorii Thaumaturgi. Μὴ θαυμάσῃς ὁ ἐμὸς Μυσταγέτης. Auctor Mich. Psellus ad Protosyncellum.

Ὁ μὲν σκοπὸς εἷς ἐςιν. Auctor Gregorius Nyssenus.

Ἱερὰ καὶ ὑπέρλαμπρος. Græce in Actis Sanctor. ad IX. Maji, T. 2. pag. 766. & Latine pag. 448.

Gregorii Theologi, a) Nazianzeni. Ὅσα μὲν τῷ παρόντι λόγῳ. Auctor Theodorus Metochita, generalis Logotheta.

Συγκαλεῖ ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόρι@ ὁ πάνυ. Auctor Gregorius Presbyter, Nazianzeni, ut in MS. Codice notatur, discipulus.

* Guriæ, Samonæ & Abibi, & de eorum miraculo in puellam Euphemiam. Ἔτ@ μὲν ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρε τοῦ Μακεδόν@ ἀρχῆς ἑξακοσιοςὸς ἦν.

* Aliud eorundem Martyrium. Ὁ τοῦ θεοῦ λόγ@ ἀϊδίως συνὼν τῷ Πατρί. Latine apud Surium 15. Nov.

Miracula Confessorum Samonæ & Guriæ, auctore incerto: Νῦν καιρὸς εὔκαιρος μετὰ τοῦ πνευματοφόρου Δαυίδ.

Heliconidis circa A. C. 244. Λουκιανὸς καὶ Παῦλ@ πᾶσι τοῖς κατ' Ἀσίαν καὶ Φρυγίαν. Græce è MS. Florentino cum Dan. Cardoni versione in Actis Sanctor. ad XXVIII. Maji T. 6. pag. 738. Acta fabulosa.

* Hermogenis. Vide infra, Menæ.

* Hieronis & sociorum qvi in Melitene Martyrium passi sunt. Ἱέρωνι τῷ γενναίῳ πατρὶς μὲν ἡ δευτέρα τῶν Καππαδοκῶν, πόλις δὲ Τύανα. Latine apud Surium 7. Novembr.

Hilarionis. Τοῦ μακαριωτάτου καὶ φίλου θεοῦ Ἱλαρίων@. Auctor incertus.

a) Confer qvæ exhibet Combefisius T. 6. Bibl. Concionatoriæ p. 595 - 632.

* Ἐν Παλαιστίνῃ πόλις ἐστὶν οὐκ ἔλαττον ἢ πέντε καὶ πεντήκοντα σταδίους ἀπέχουσα Γάζης. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 21. Octobr.

Hippolyti. Vide infra, Laurentii.

Jacobi Alphæi, Ἀδελφοθέου Apostoli: χθὲς καὶ πρώην ὁ μακαριώτατος. Auctor Nicetas Paphlago. Exstat Græce & Latine in auctario novissimo Combefisii T. 1. pag. 372.

* Οὐχ οὕτω ἡδύ τι τῷ φιλαρέτῳ. Græce & Latine ibid. pag. 519. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 23. Octobr. & Surium 1. Maj.

Jacobi Zebedæi filii, Apostoli. Πρώην μὲν ἡμᾶς. Auctor Nicetas Paphlago. Exstat Græce & Latine in Auctario novissimo Combefisii T. 1. pag. 347. Vide etiam ejusdem Bibl. Concionatoriam T. 7. pag. 396. seq.

Ὑλικὴ μὲν αἴσθησις ἥδεται. Auctor Leo Centuripinus.

Jacobi Monachi. Πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ψυχωφελῶν εὐεργεσιῶν τοῖς φιλοθέοις. Auctor incertus.

* Jacobi Persæ. Ἀρκαδίου τοῦ Ῥωμαίων διέποντος σκῆπτρα.

Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ διωγμοῦ τοῦ κατὰ τῶν χριστιανῶν. Auctor incertus.

Κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦν ὁ μακάριος Ἰάκωβος οἰκῶν ἐν Βηλαβῇ τῇ πόλει. Auctor itidem incertus.

Κατὰ τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως καὶ Ἀρκαδίου καὶ Ὀνωρίου τῶν υἱῶν αὐτοῦ. Itidem incertus Auctor.

Τῆς τῶν Ῥωμαίων καταπυγασθείσης. Auctor incertus.

Jattesii, qvi & Sozon dictus est, Martyrium. Μαξιμιανοῦ ἡγεμονεύοντος τῆς Κιλικίας. Auctor incertus.

In Jejuniorum principium. Εὐλογητὸς ὁ Θεός. Leonis Imp.

Ἰδοὺ ἡμῖν ἡ καλὴ τοῦ χρόνου ἐπέστη περίοδος. Ejusd.

Ὡς ἡδύ τι καὶ θεῖον. Ejusdem.

In Jejuniorum tertiam Dominicam. Vide mox, in JESU Crucis venerationem. Μεγάλη μὲν ἡ παροῦσα ἡμέρα. Macarii Chrysocephali.

Πάλαι μὲν οὖν ἡ τοῦ Μωυσέως ῥάβδος. Jo. Xiphilini. Exstat Græce & Latine in Tomo 2. Gretseri de Cruce pag. 330.

In JESU CHRISTI adventum secundum. Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. Eusebii Alexandrini.

Ἀδελφοί μου φιλόχριστοι, ἀκούσατε. Ephraimi Syri. Exstat Græce in edit. Oxon. p. 347.

Ἀγαπητοὶ, μηδὲν προτιμησώμεθα. Ejusdem. ibid. p. 455.

Πῶς ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος. Ejusdem. ibid. p. 359.

Plura Combefisius Tomo I. Bibliothecæ Patrum Concionatoriæ, sed ut in opere illo solet, latine tantum.

In assumtionem. αἱ χάριτες μὲν ἐπὶ τῶν προτέρων χρόνων. Auctor Nicolaus Cabasilas.

Ἐπειδὴ χάριτι τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Auctor Eusebius Alexandrinus.

Τῇ μὲν ἀναστάσει τὸ θνητὸν κατεπόθη. Leonis Imp.

. Φέρε μοι νῦν σοῦ ἱερατικὲ ἱερεῦ. Diadochi Episcopi Photices Epiri.

In baptismum. Ἐπειδὴ χθὲς τῆς Γενέσεως τοῦ Κυρίου. Auctor Eusebius Alex.

In Circumcisionem. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι. Manuelis Calecæ.

In CHristi imaginem ad Abgarum missam, Οὐκ ἄρα μόνος ἀκατάληπτος ἦν. Constantini Porphyrogeniti. Vide supra p. 490. Latine exstat in Tomo sexto Lipomanni p. 190. seq. atqve inde apud Surium ad 16. Augusti. Græce & Latine in Combefisii fasciculo rerum CPol.

Παράδοξος ἡ πανήγυρις. Gregorii Archidiaconi & Referendarii Magnæ Ecclesiæ. Vide Allatium de Simeonibus p. 105.

In Nativitatem. ἄῤῥητα τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ὑπὲρ ἡμῶν. Isidori ArchiEpiscopi Thessalonicensis.

Εἰς βάθος οἰκτιρμῶν ἐμπεσὼν, Basilii Cæsareensis.

Θεοῦ ἐν σαρκὶ δοξάζομεν γέννησιν. Leonis Imp.

Καλὴ μὲν ἡ τῶν ψαλμῶν λύρα θεόπνευστος ἡ τοῦ Πνεύματος. Procli Patriarchæ CPol.

Λαμπρὰ καὶ παράδοξος τῆς παρούσης ἑορτῆς ἡ ὑπόθεσις. Ejusdem.

Ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἐπιλάμψοι μοι τὸ πολυπέρθητον φῶς. Heliæ Monachi.

Ὁπόταν τὸ ἔαρ ἐπέλθῃ καὶ τῶν σωμάτων στοιχεῖα. Joannis Episcopi Euboeæ.

Ὁ τοῦ θεοῦ προαιώνιος καὶ ἀπερίληπτος καὶ παντοκράτωρ λόγος. Gregorii Palamæ, Episcopi Thessalonicensis.

Οὐδ' ἂν ἐν ἥπω γένοιτο χεῖρον, Manuelis Palæologi.

Παρα-

παραγγελομένης τῆς τοῦ Χριστοῦ ἑορτῆς. Eusebii Alexandrini.

πολλαί καὶ διάφοροι πανηγύρεις. Procli Patriarchæ CPol.

πολλοῖς καὶ διαφόροις ὅπλοις. Timothei presb. Antiocheni.

Τὸ κατελθεῖν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Eusebii Alexandrini.

Χριστοῦ γέννησις ἡ μὲν οἰκεία a) Basilii M.

Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε. Gregorii Naz.

In Passionem. ἀκούει ἱερεὺς καὶ ὁ τῶν ἀγγέλων ἅπας κύκλος. Nic. Cabasilæ.

ἥκει δὲ λοιπὸν πρὸς αὐτὴν τὴν ἀκμὴν τῶν ἄθλων ὁ λόγος. Joannis Geometræ.

Μεγάλα τῆς προσευχῆς τὰ χαρίσματα. Leontii presbyteri CPol.

Σήμερον ὁ Κύριος ἡμῶν. Gregorii Mytilenæi.

Συμφυὴς τῷ κόσμῳ καὶ σύγχρονος. Josephi Bryennii.

Τὸν τοῦ σταυροῦ λόγον ὁ μὲν θεῖος Ἀπόστολος. Mich. Pselli.

Φοβερὰ τῆς σημερινῆς παρατάξεως τὰ μυστήρια. Procli Patriarchæ CPol.

In præsentationem in templo. Vide infra, in Simeone & Anna.

Ἡ μὲν ἑορτὴ λέγεται καθαρσίων. Hesychii presbyteri Hierosol.

Μόνος ἐν ἀνθρώποις τέλειος ἄνθρωπος. Hesychii, sive ut alii Timothei presbyteri Hierosol.

Πάλαι Συμεὼν ἐν ἀγκάλαις. Anastasii Antiocheni.

Πάλιν τοῖς εὐσεβέσι πανήγυρις. Jo. Zonaræ.

Φαιδρὰ τῆς ἑορτῆς τὰ προπύλαια. Macarii Chrysocephali, Philadelphiensis.

Χριστοῦ ἑορτὴν τιμῶμεν. Leonis Imp.

In proditionem. Δεῦρο λοιπὸν υἱέ μου. Eusebii Alex.

Ὥσπερ κανόνων παρατεθέντος. Leontii presbyteri CPol.

In Resurrectionem. Ἀνάστασις τοῦ ἐμοῦ Ἰησοῦ καὶ Θεοῦ. Leonis Imp.

Ἀνέστη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ὁ Κύριος. Eusebii Alex.

Εὔκαιρον καὶ παναρμόνιον. Leontii presbyteri CPol.

Καθὼς ἐνεχώρει διεσαφήσαμεν. Joannis Thessalonicensis de consonantia Evangelistarum.

a) Utraqve Basilii & Nazianzeni Homilia sæpius Græce & Latine in Basilii & Nazianzeni Operibus prodiit. Utraqve etiam Græce & Latine præmissa est pluribus aliis Latinorum Patrum in festum Nativitatis Homiliis junctim peculiari volumine editis à B. Christiano Daumio, Cygneæ 1670. 8. Confer Combefisium T. 1. Bibl. Concionatoriæ Patrum.

Λαμπρὰ μὲν ἡ τοῦ Πάσχα πανήγυρις. Procli Patriarchæ CPol.
Μεγάλη τῆς ἡμέρας ἡ δύναμις. Macarii Chryſocephali.
Νικάτω καὶ λόγων θεωρίαν. Procli CPolitani Patriarchæ,
Οἱ μὲν ἄλλοι Εὐαγγελισαί. Ejusdem.
Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ. Joannis Metropolitæ Evchaitorum.
Σύμβολα τῆς δεσποτικῆς Ἀναστάσεως. Leontii presb. CPol.
Τῆς παρούσης ἡμέρας τὰ εὐαγγέλια. Macarii Chryſocephali.
Φαιδρὰ τοιγαροῦν τοῦ τριημέρου τάφου τὰ ἄνθη. Procli Patriarchæ CPol.
Χαρᾶς ὑπόθεσις ἡ παροῦσα ὑπόθεσις. Macarii Chryſocephali.

In Sepulturam. ἃ μὲν ἄν τις εἰκάσῃ τεκμήριον. Maximi Planudæ.
ἀναβάλλεται μὲν ὁ Ἰησοῦς. Theodori, Alaniæ Epiſcopi.
Ἐπαινετὸς καὶ οὗτος τῆς Ἐκκλησίας ὁ νόμος. Gregorii Epiſcopi Antioch.
Τί τοῦτο σήμερον, σιγὴ πολλὴ ἐν τῇ γῇ. Epiphanii Cyprii.
Confer, Sabbato magno.

In Θεοφάνεια ſive εἰς τὰ ἅγια Φῶτα. Incipit: ἄνδρες φιλόξενοι καὶ φιλόχριστοι καὶ φιλάδελφοι. Gregorii Neocæſareenſis.
Πρώην μὲν ἐκ παρθενικῶν λαγόνων. Leonis Imp.
Νῦν ἡμέρα φωτοχυσίας καὶ σωτηρίας. Iſidori ArchiEpiſcopi Theſſalonicenſis.
Χριστὸς τῷ κόσμῳ ἐπιφάνη. Procli CPolitani.

In Transfigurationem. Δεῦτε φίλοι καὶ σήμερον. ab Allatio tribuitur Proclo Patriarchæ CPol. Sed in Codice noni ſæculi cujus pag. 647. meminit Bandurius, refertur ad Chryſoſtomum.
Ἐκ τῆς χώρας θέρους χαρμονή. Ephraimi Syri. Exſtat Latine T. 6. Lipomanni p. 164. & Græcè in edit. Ephraimi Oxonienſi pag. 247. Latine vertit Gerh. Voſſius.
Ἐπειδὴ φαιδρὰ καὶ θεία πανήγυρις. Leonis Imp.
Ἤκουες τοῦ δεσπότου Χριστοῦ δεξιῶς λέγοντος. Jo. Chryſoſtomi.
Sol in terram modo emittens radios. Baſilii Seleucienſis. Latine in Tomo VI. Lipomanni ad 6. Auguſti p. 157.
Θεὸς Κύριος ἐπ' ὄρους ἐπέφανεν. Macarii Chryſocephali.
Οἱ μὲν τοῦ εἰδότες ἀθλεῖν. Cyrilli Alex. Latine apud Lipomannum T. 6. pag. 166. b.

Ὅσοι

Ὅσοι τῇ καινώσει τοῦ λόγου. Andreæ Cretensis. ibid. p. 159.

Πᾶσα μὲν σωτήριος ἑορτή. Leonis Imp.

Τίς ἂν με πρὸς ὕψος τῶν Ἰησοῦ μυστηρίων ἄγοι; Leonis Imp.

Ὡς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος. Anastasii Monachi Sinaitæ.

Videnda etiam qvæ de hoc argumento exhibet Combefisius T. 7. Bibl. Concionatoriæ pag. 583-616.

In S. Crucem JESU. Πᾶσα ἑορτὴ καὶ πρᾶξις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ephræmi Syri. Græce & Latine in Gretseri T. 2. de Cruce p. 472.

πολλοῖς καὶ διαφόροις ὅπλοις ὁ γεγυμνασμένος. Timothei presb. Antiocheni, apud Gretser. p. 408.

Σταυροῦ ἑορτὴ πρόκειται σήμερον. Josephi ArchiEpiscopi Thessalonicensis.

Μέγα μὲν οὐρανὸς δημιούργημα. Athanasii Alexandrini. Gretser, pag. 420.

πολλάκις ἐζήτησα πρὸς ἐμαυτόν. Jo. Chrysostomi id. p. 428.

Ἑορτὴν ἄγομεν σήμερον καὶ πανήγυριν. Ejusdem Chrysostomi. id. p. 438. & Chrysost. Savilii T. 5. p. 567.

πεπλήρωται ἡμῖν λοιπόν. Ejusdem Chrysostomi. Gretser. pag. 460. & T. 5. Savil. p. 906.

Τοῦτο ἐστιν ἀδελφοὶ τὸ σημεῖον. Ejusdem Chrysostomi. Gretser. p. 482. & T. 7. Savil. p. 864.

Τί εἴπω, ἢ τί λαλήσω; Ejusdem Chrysostomi. Gretser. p. 492. & T. 7. Savil. pag. 492.

Ἐπεδήμησεν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Methodii Episcopi. Gretser. p. 500.

In Crucis a) venerationem. ἀγαλλιάσεως καὶ εὐφροσύνης ἡμέρα. Theodori Studitæ. Græce & Latine apud Gretserum T. 2. de Cruce pag. 287.

ἤρετο μέ τις πρόβλημα. Jo. Zonaræ.

προτυπῶν καὶ προδιαγράφων ὁ μακάριος Μωυσῆς. Philothei Patriarchæ CPol. Græce & Latine apud Gretser. p. 360.

Τί δαὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῷ προκειμένῳ ζητήσομεν θαύματι. Theophylacti Bulgar. ArchiEpiscopi. id. p. 384.

a) *Vide Jejuniorum Dominicam tertiam sive* μεσονήσιμον, & Combefisium T. 2. Bibl. Concionatoriæ.

Φωτίζȣ, Φωτίζȣ Ἱερȣσαλήμ. Germani Patriarchæ CPol. Græce & Latine apud Gretserum pag. 308.

Ἆσμα καινὸν ᾄσωμεν λαοί. Incerti. Gretser. pag. 190.

Ἧκεν ἡμῖν ἐπιδύζιος ἡμέρα. Jo. Chrysostomi. id. p. 270.

πρὸ τȣ͂ σωτηρίȣ ςαυρȣ͂. Incerti. apud Gretser. p. 376.

Καὶ οἱ ἰατροὶ μὲν. Sophronii Patriarchæ Hierosol. id. pag. 283. sed latine tantum.

Ἰδȣ̀ ἡ κλίνη Σολομῶν. Germani Patriarchæ CPol. id. pag. 294. Græce & Latine.

In Crucis b) exaltationem 14. Sept. Εἶπεν ὁ Κύριος, ȣ̓δεὶς ἀναβέβηκε. Jo. Calecæ, Patriarchæ CPol.

Ἐμοὶ μὲν τὸ χαριέςατον ἁπάντων. Macarii Chrysocephali, Archi-Episcopi Philadelphiensis. Græce & Latine apud Gretserum T. 2. de Cruce p. 210.

Ἐπειδὴ τῆς πρώτης καὶ θείας. Philothei Patriarchæ CPol. id. pag. 174.

Κινήσωμεν ἀγαπητοὶ σήμερον. Andreæ Cretensis. Gretser. p. 108.

Ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τȣ͂ Κυρίȣ ἡμῶν Ἰησȣ͂ Χριςȣ͂. Callisti Patriarchæ CPol.

πάλιν ἑορτῆς μυςήριον. Germani Patriarchæ CPol. Gretser. p. 156.

πάλιν ὑψȣ͂ται ςαυρός. Pantaleonis Presbyteri Byz. id. pag. 150. Chrysost. edit. Savilii T. 7. p. 661.

πρότερον ἐν ἱερᾷ διαγόντων ἀνθρώπων ἀγαλλιάσει. Leonis Imp. Gretser. pag. 142.

Σταυρȣ͂ πανήγυριν ἄγομεν. Andreæ Cretensis. id. Græce & Latine pag. 94. & Latine sub Metaphrastæ nomine apud Lipomannum T. 6. ad 14. Sept.

Σταυρȣ͂ πανήγυρις καὶ τίς ȣ̓ σκιρτήσειεν; Sophronii Patriarchæ Hierosol. Gretser. p. 89.

Σταυρȣ͂ πρόκειται σήμερον ἑορτή. Josephi Patriarchæ Thessalonicensis. id. pag. 116.

Τὸν ςαυρὸν τιμῶν, ὁμολογȣμένως ςαυρωθέντα τιμῶ. Nicetæ Paphlagonis. Græce & Latine in auctario novissimo Combefisiano T. 1. p. 440.

Φέρε

b) Confer quæ congessit Combefis. Tom. 8. pag. 185. seq. Bibl. Concionatoriæ.

Φέρε σήμερον, ὦ θεοφιλέστατον ἄθροισμα. Theophanis. Ceramei, Tauromeniæ Episcopi. Græce & Latine apud Gretſerum T. 2. de Cruce p. 124.

Ορῶ σήμερον τῦ μεγάλυ τῦδε ναῦ. Ejusdem Theophanis. ibid. p. 132.

πρὸ τῦ σωτηρίυ ςαυρῦ. Incerti. id. pag. 184.

In Crucis c) inventionem. Τὴν κέλδυσιν τῆς ἡμετέρας ὁσιότητ@ δεξάμεν@. Alexandri Monachi. Edidit Gretſerus T. 2. de Cruce pag. 1.

Ἔτυς διακοσιοςῦ τῦ σωτῆρ@ Ἰησῦ Χριςῦ ζήτησις καὶ ἀνεύρεσις γέγονε. Auctoris incerti.

Ἔτ@ ἐγένετο τριακοσιοςὸν τρίτον τῦ πάθυς. Incerti apud Gretſerum. p. 526. Græce & Latine.

Ἐν ἔτει ἑβδόμῳ τῆς βασιλείας Κωνςαντίνυ. Incerti, apud eundem Græce p. 540.

Ἔτυς διακοσιοςῦ τριακοςῦ τρίτυ. Incerti. Græce ib. p. 541-546.

*Ignatii Antiocheni. Ἄρτι Τραϊανῦ τὰ τῆς Ῥωμαίων βασιλείας. Latine apud Surium & cum notis apud Bollandum 1. Febr. Græce & latine in Patribus Apoſtolicis Cotelerii. Vide & Combefiſii Bibl. Concionatoriam T. VI. pag. 168. ſeq.

Antiqviora Acta incipiunt Ἄρτι διαδεξαμένυ. Hæc Latine edidit in Ignatiana appendice Uſſerius. Græce & latine Ruinartus ac deinde alii ut dixi lib. 3. cap. 1. pag. 42.

In Imaginem CHriſti Edeſſenam. Vide ſupra, JESU.

In Imaginum reſtitutionem Dominica ὀρθοδοξίας. Τίς ὁ ἦχος τῶν ἑορταζόντων; Macarii Chryſocephali.

Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά συ Κύριε. Germani Patriarchæ CPol. Græce & Latine in Tomo 2. Gretſeri, de Cruce p. 549.

*Indi, Domnæ & ſociorum. Ἄρτι Μαξιμιανῦ δεύτερον ἔτ@ ἄγοντ@ ἐν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ. Latine apud Surium, 26. Dec.

Innocentium Martyrum Bethleemiticorum. πάλιν ὁ τάλας ἐγὼ τὴν νῦν. Auctor Joannes Monachus & presbyter Euboeæ.

In Incorporeos. (Angelos) Καὶ πάλιν τῷ θείῳ Δαβὶδ περὶ ἡμῶν. Georgii Hagiopolitæ.

Joachim & Annæ, parentum S. Mariæ. Η χθὲς θεοτόκυ γενεθλιακὴ πανήγυρις Auctor Coſmas Veſtitor.

Joannicii. Τὰ ψυχωφελῆ καὶ θεάρεςα τῶν ἁγίων πατέρων ἀνδραγαθήματα. Auctor

c) Combefiſ. T. 6. pag. 530. ſeq.

Auctor Sabas Monachus. Ex Vita Joannicii MS. loca multa Græce producit Cangius in appendice Glossarii Græci & ad Zonaram.

* Τὴν πρὸς ἀρετὴν ὁδὸν φέρουσαν τραχεῖαν εἶναι: Latine apud Surium 4. Nov.

* In Joannem Apostolum & Evangelistam. Ὅτι μὴ πολὺ τῶν Ἀγγέλων ἀφέστηκεν ἄνθρωπος. Latine apud Surium 27. Dec. Græce vero & Latine ad calcem Oecumenii in Epistolas, & Arethæ in Apocalypsin. Paris. 1631. fol.

Ἀποστολικὴν ἐπιδημίαν εὐφημῆσαι. Auctor Macarius Chrysocephalus, ArchiEpiscopus Philadelphiensis.

Ἀπόστολος ὁ τὴν φαιδρὰν ταύτην συγκροτήσας πανήγυριν. Auctor Procopius Chartophylax.

Εὐαγγελιστῇ θεολόγῳ προσήκει ἂν αἶνος. Auctor Nicephorus Blemmidas.

Ὁ τὸν μέγαν τῆς βροντῆς γόνον προτρεπόμενος. Inter incerta ab Allatio rejicitur pag. 123. de Simeonibus: sed Auctor est Nicetas Paphlago. Exstat Græce & Latine in Combefisii Auctario noviss. T. 1. pag. 354.

Σαλπίσατε, φησὶν, ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγος. Prochori Diaconi Apocrypha de Joanne Evangelista narratio, cujus pars Græce & Latine prodiit in Orthodoxographis, integrior longe in Bibliothecis Patrum Latinè.

Joannis Baptistæ d) & Præcursoris. Ἀλλ' ἔμοιγε τοῖς σοῖς ἐπιβαλεῖν ἐγκωμίοις. Auctor Theodulus Abbas.

Δίδου ἡμῖν ἡ φωνὴ τοῦ λόγου φωνήν. Auctor Sophronius Archiepiscopus Hierosol.

Ἐν γεννητοῖς γυναικῶν οὐδεὶς Ἰωάννου μείζων. Auctor Antipater Episcopus Bostrensis. Latine in T. 6. Lipomanni ad 24. Junii.

Ἦχος σάλπιγγος, λύρα πνευματική. Auctor Chrysippus Presbyter Hierosol.

Πολλοὶ μὲν ἤδη πολλάκις. Auctor Leontius Presb. CPolitanus.

* *Joannem Baptistam magnum illud decus orbis terrarum, laudare desiderare quidem licet omnibus, ut pro dignitate autem laudet.* Latine in T. 6. Lipomanni ad 29. Augusti.

In

d) Confer quæ exhibet Combefisius T. 7. Bibl. Concionatoriæ pag. 52. seq. & 90. seq.

In ejus natalem. Ἀηδόνι τινὶ πολυφώνῳ. Auctor Theodorus Studita. Latine in T. 6. Lipomanni ad 24. Junii.

Ἀρχὴ τοῦ κόσμου. Auctor Leo Imperator.

Εἰ μὲν ὁ τοῦ λόγου κήρυξ καὶ πρόδρομος. Auctor Theodorus Daphnopates, licet in Codice Vaticano 1074, ut Allatius notat, refertur ad Theodoritum Cyri Episcopum.

Ἰωάννη τῇ φωνῇ τοῦ λόγου. Auctor Macarius Chrysocephalus.

In Joannis decollationem. Ὥσπερ τις ἀνὴρ φιλέρημος. Anatolii Episcopi Thessalonicensis, notante Allatio. At Chrysostomo tribuitur in Codice noni sæculi, de qvo Bandurius p. 649. ad Antiqvitates CPol.

Ἔτι μου τῇ μνήμῃ τὰ Βαπτιστοῦ κρατεῖ. Ejusdem Anatolii.

Ἔτους τεσσαρακοστοῦ δευτέρου τῆς βασιλείας Αὐγούστου. Auctor se profitetur Euripum, Johannis Baptistæ discipulum.

Iterum fuit Herodias. Joannis Chrysostomi. Latine in T. 6. Lipomanni pag. 203. b.

Πάλιν ἡμᾶς ἡ μεγαλόφωνος φωνή. Anatolii Thessalonic.

Πάλιν Ἰωάννης ὁ μέγας. Macarii Chrysocephali.

Πηδᾷ καὶ γήρας ὡς τὰ πολλά. Andreæ Cretensis. Latine in T. 6. Lipomanni pag. 205. b.

Τίς δώσει Δαβίδι προφητικῇ διεσουμῶσθαι. Leonis Imp. Alia collegit Combefisius T. 7. Bibl. Concionatoriæ p. 780-818.

In Johannis descensum ad Inferos. a) Ἀναγκαῖον ἐστὶ πάλιν σήμερον. Auctor Eusebius Alexandrinus.

In capitis Johannis inventionem. Μοναχοὶ δύο ἐκ τῆς ἑώας. Marcelli Archimandritæ.

* De tribus inventoribus capitis S. Joannis Baptistæ. Πάλιν ἡμῖν ὁ θεῖος ὑφέστηκε Πρόεδρος.

In Johannis manum allatam Antiochiā. Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερὸς τοῦ χειρὸς ἐπεδήμησε πρόδρομος. Theodori Daphnopatæ. Latine sine auctoris nomine apud Lipomannum T. 6. p. 211.

Joannis Acatii, (qvi male Aratzius apud Allatium pag. 123. de Simeonum scriptis) Οὗτος ὁ Πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὥρμᾶτο μὲν ἀπὸ τῆς Κωνσταντίνου. Auctor incertus. Allegatur ab Allatio ad Acropolitam p. 201, 202.

a) Titulus sermonis est: περὶ τῆς παρουσίας Ἰωάννου εἰς τὸν ᾅδην. Crediderunt enim Johannem CHristi præcursorem fuisse etiam apud inferos. Vide Allatium de libris Eccles. Græcor. pag. 303. seq.

Alia ejusdem vita, Τὰς δοξάζοντάς με δοξάσω. Auctor incertus.

Joannis Calybitæ: Βίον καλὸν, ἀδελφοί μου, βούλομαι διηγήσασθαι. Auctor incertus. In alio Codice incipit: βίον καὶ ἅγιον καὶ ἀμόλυντον καὶ ἐνάρετον ἀνδρὸς δικαίου βούλομαι διηγήσασθαι.

Joannis Chrysostomi. Vide supra Chrysostomi.

Joannis Damasceni. Τοῖς τετηρηκόσι τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἀῤῥύπωτον. Auctor Joannes Patriarcha Hierosol. Græce & Latine in nova Damasceni editione & apud Henschenium 6. Maji.

Τῷ Ἰωάννῃ τὸν λόγον τῷ ἐκ Δαμασκοῦ τὰ ἐγκώμια. Auctor Constantinus Acropolita Logotheta. Apud Henschium T. 2. Maji pag. 731.

* Joannis Eleemonis, Patriarchæ Alex. Τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀναγράπτους τίθεσθαι πράξεις. Latine Gentiano Herveto interprete apud Surium & cum notis apud Bollandum ad 23. Januar.

Ejusdem Vitæ Paralipomena à Leontio Episcopo Neapolitano Cypriorum Insulæ. Ὁ μὲν σκοπὸς εἷς ἐστιν ἡμῶν.

Joannis Eleemonis Vita auctore incerto: Οἱ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ σπουδαίους ἄνδρας ἐγκωμιάζοντες. Allatio de Simeonibus pag. 123. hic Johannes per errorem dicitur Imperator.

Joannis Eleemosynarii vitam à Metaphraste scriptam Græce habuit Rosvveidus. Vide Gudii Epistolas pag. 278. Citatur etiam ab Allatio de purgatorio p. 73.

Johannis Gothi Episcopi vita. Οὗτος ὁ ὅσιος πατὴρ Ἰωάννης Ἐπίσκοπος ἦν Γοτθίας. Auctor incertus.

Joannis Episcopi & Hesychastæ Abbatis Lauræ S. Sabæ vita auctore incerto: Πρῶτον, τίθημι τῷ λόγῳ τὸν Ἀββᾶν Ἰωάννην. Latine in T. 6. Lipomanni, ad 13. Maji.

Joannis Martyris. Vide supra, in Cyro.

Joannis Monachi qvi se in puteum injecerat. Ἦν τις γυνὴ φιλόχριστος ὀνόματι Ἰουλία. Auctor incertus. Exstat Græce è MS. Vaticano ad calcem T. 3. Act. Sanctor. ad 30. Martii pag. 43. & latine pag. 832. ex versione Sirleti.

* Joannis propter CHristum pauperis. Τυραννικόν τι χρῆμα τεκόντων ὀργή.

Joannis Sinaitæ. Τὸ μὲν τίς ἡ ἐνεγκαμένη τὸν γεννάδα. Auctor Daniel Monachus Ruthenus.

Joannis Theologi. Vide supra, Joannis Apostoli.

* Joannis, Xenophontis F. Infra, in Xenophonte.

* Joannitii. Vide supra, Joannicii.

Jobi.

Jobi. Ἄγε δὴ καὶ σήμερον φίλε γνησιώτερον τ̃ γνησιωτάτου Ἰώβ. Auctor Leontius presbyter CPol.

Εὔκαιρον ἐν τῷ παρόντι τὸν ἀήττητον Ἰώβ. Auctor idem Leontius.

Πατέρες οἱ κατὰ γῆν βασιλεύοντες. Basilii Seleuciensis.

In Josephum Patriarcham. Ὁ Θεὸς τ̃ Ἀβραάμ. Ephraimi Syri. Exstat Græce in editione Oxon. p. 234. Latine vertit Gerhardus Vossius.

Josephi Hymnographi. Καὶ ἅπας μὲν βίος τῶν ἐναρέτων. Joannis Diaconi magnæ Ecclesiæ & Rhetoris.

Irenæi. Ὅταν πρόσεις ἀγαθοῖς. Auctor incertus, Metaphraste antiqvior, MS. in Codice noni sæculi sanctos Augusti mensis complexo, cujus meminit Bandurius p. 648. ad Antiqvitates CPol.

Isaaci Confessoris Abbatis CPol. μετὰ τὴν προσκύνησιν τῆ παναγίου καὶ προσκυνητοῦ σταυροῦ. Græce cum Dan. Cardoni versione, in Actis Sanctor. ad XXX. Maji T. 7. p. 247.

Isidoræ σαλῆς, Tabennesiotidis in Thebaide. Ἐν τούτῳ τῷ μοναστηρίῳ. Auctor Ephraim Syrus. Exstat in edition Oxon. pag. 419.

Isidori Martyris. Ἰσίδωρον τὸν γενναῖον λόγος ἐγκωμιάσαι. Auctor Nicolaus Pepagomenus.

Ἔτους πρώτου τῆς βασιλείας Φλαβίου Δεκίου. Græce è MS. Vaticano in calce T. 3. Maji pag. 72. & Latine Dan. Cardono interprete pag. 449.

Ismaëlis, Sabelis & Manuelis Martyrum. Κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβεστάτου Ἰουλιανοῦ. Auctor coævum se profitetur.

* *Persecutores quidem alii & tyranni.* Latine in Tom. 6. Lipomanni ad 17. Junii.

Judæ Thaddæi Apostoli. Ὁ μὲν μακάριος Ἰακώβ. Auctor Nicetas Paphlago. Exstat Græce & Latine in Combefisii Auctario noviss. T. 1. p. 415.

* Julianæ in urbe Nicomediæ Martyrium. Καὶ ἡ καλλίστη τῶν πόλεων ἡ Νικομήδους φησὶ Μαξιμιανοῦ τοῦ δυσσεβοῦς ἄρχοντος. Latine apud Surium 15. Febr.

Julianæ & Pauli, Ptolemaide. Αὐρηλιανὸς ὁ βασιλεὺς δόγμα ἔθετο. Auctor Metaphraste antiqvior, MS. in Codice noni sæculi, teste Bandurio.

Juliani Martyris & Basilissæ & sociorum. Ταῦτα δὴ τὰ πάθη τῶν μαρτύρων.

τύρων. Auctor qvisqvis eſt coævum ſe profitetur. Vide Allatium de Simeonibus p. 110.

Julittæ Martyris. Vide ſupra, Ceryci.

* Juſtinæ. Vide ſupra, Cypriani.

Juſtini, Charitonis & ſociorum. Ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἀνόμων ὑπερμάχων εἰδωλολατρείας. Auctor incertus.

Latomi Eulogii. γέγονεν κατὰ τὴν Θηβαΐδα. Auctor Metaphraſte antiqvior. Vide Bandurium p. 648. ad Antiqvitates CPol.

Laurentii, Xyſti & Hippolyti. Τὰς μεγάλας τῶν μαρτύρων. MS. in eodem Codice noni ſæculi.

Lauri & Flori in Urbe Ulpiana Dardaniæ, ſub Hadriano. Καλῶς διδάσκει ἡμᾶς. MS. in eodem Codice noni ſæculi apud Bandurium. Auctor igitur Metaphraſte Antiqvior.

Lazari in Monte Galeſino. Ὁ τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευμάτων. Auctor Gregorius Patriarcha.

In Lazarum qvatriduanum. Δεῖπνον ἡμῖν πολυτελὲς Λάζαρος αὖθις. Heſychii presb. Hieroſolymitani.

Λάζαρος τὸν παρόντα συγκεκροτηκὼς σύλλογον. Andreæ Cretenſis.

Οὐδὲν, ὡς ἔοικε, τῆς ἀγάπης ἐστὶν ἰσχυρότερον. Leontii Epiſcopi Arabiſſi.

Φέρε πάλιν εἰς μέσον τὸν Εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην. Amphilochii Epiſcopi Iconienſis.

Φιλῶ τὸ τῆς Ἐκκλησίας χωρίον. Heſychii Presbyteri Hieroſol.

*Leucii, Vide infra, Thyrſi.

Longini Centurionis. Οἱ τῆς ἀθλήσεως νικηταὶ, οὐράνιοι ὁ πολῖται, οἱ τῷ Χριστῷ στρατιῶται. Auctor horum Actorum præſentem ſe & videntem Martyrio Longini interfuiſſe profitetur. Sed illa ut fabulis refertiſſima Bollandus deſcribere noluit, qvi de aliis Longini Actis ab Heſychio Presb. Hieroſol. deſcriptis videndus T. 2. Martii p. 382. ad diem XV. cui adde Tillemontium ad Vitam JESU CHriſti, nota 38.

*Ejusdem Martyrium. Τοῦ θεοῦ Λόγου διὰ τὴν ἐκ τῆς παρακοῆς. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 16. Octobr. & Surium 15. Martii.

*Lucæ Evangeliſtæ. Εἰ καὶ δικαίων μνήμη. Latine apud Surium 18. Octobr. Græce & Latine in Combefiſii Auctario noviſſimo T. 1.

T. 1. pag. 513. & ad calcem Arethæ in Apocalypsin Oecumenianis Commentariis subjuncti Paris. 1631. fol.

Οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ Ἀπόστολοι καὶ Εὐαγγελισταί. Auctor incertus. Vide etiam qvæ in Lucam Combefisius T. 8. Bibl. Concionatoriæ p. 276. seq.

*Luciani. Σαμόσατα πόλις τῆς Συρίας ἐστίν. Citat Svidas in ποθέινα, Logothetam laudans. Prodiit latine apud Lipomannum T. 6. 15. Octobr. & apud Surium: & cum notis apud Bollandum ad 7. Januar.

Lucilliani Hieromartyris. Πάλαι μὲν ἐγκωμιάζειν. Auctor Photius scevophylax SS. Apostolorum & Logotheta.

Ejusdem & Sociorum. Βασιλεύοντος Αὐρηλιανοῦ ἦν ἀθροισμὸς μέγας τῶν χριστιανῶν ἐν τῇ Νικομηδέων πόλει. Auctor incertus. Hoc Martyrium conseqvi se non potuisse dolet Papebrochius qvem vide T. 1. Actor. Junii p. 276.

*Macarii. Vide supra, Eudoxii.

Macarii Ægyptii. Μικροῦ Μακάριος διέφυγεν ὁ Αἰγύπτιος. Auctor Johannes Hagiopolita sive Hierosol.

Macrinæ sororis suæ vitam scripsit Gregorius Nyssenus. Τὸ μὲν εἶδος τοῦ βιβλίου.

Mamantis Martyris. Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἦν τις ἀνὴρ ἐν τῇ Παφλαγόνων χώρᾳ. Auctor incertus.

* Μάμας ὁ μέγας οὗτος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς καὶ περιβόητος. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 2. Sept. & Surium 17. Augusti.

Manuelis Martyris. Vide Ismaëlis.

Marcelli Episcopi Apameæ Syriæ. Νενόμισται πολλάκις καὶ τοῖς ἀπὸ γῆς. Auctor Metaphraste antiqvior. Vide Bandurium ad Antiqvitates CPol. p. 647.

*Marcelli Archimandritæ Monasterii Acoemetarum. Ἔννοιά μοι πολλάκις γέγονε, τί δήποτε μύριοι ποιηταὶ οἱ μὲν πολέμους καὶ ἔχθρας. Latine apud Surium 29. Dec. Logothetam h. e. Simeonem Metaphrasten in Marcelli vita laudat Svidas in ἀλκαῖα.

Marci Evangelistæ a) Ὥσπερ οὐχ ὅμοιαι τῶν σωμάτων πάντων. Auctor Nice-

a) Longe plura de Marco Henschenius, ad V Aprilis, Combefisius in Bibl. Concionatoria Tom. VI. p. 448 seq & D. Jo. Georgius Dorsheus noster in sceletomania Pontificia.

Nicetas Rhetor Paphlago. Exstat Græce & Latine in Combefisii Auctario Noviss. T. 1. p. 429.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησῦς Χριστὸς ὁ προαιώνιος τῦ Πατρὸς λόγος. Græce è MS. Vaticano in Actis Sanctor. T. 3. April. pag XLVI.

Πάλιν Ἀποστολικὴ καταστράπτει πανήγυρις. Auctor Procopius Diaconus & Chartophylax. Latine in Bibl. Concionatoria Combefisii T. VI. & Græce è MS. Vaticano cum latina versione Jo. Francisci Albani, Urbinatis in Actis Sanctor. T. 3. Aprilis p. XLVIII. & Latine p. 350.

Marci Atheniensis, qvi in eremo Thraciæ se exercuit: Διηγήσατό τις Ἀββᾶς Σεραπίων, ὑπάρχων ἐν τῇ ἐσωτέρᾳ ἐρήμῳ. Auctor incertus. Exstat Græce è MS. Divionensi ad calcem T. 3. Act. Sanctor. ad 29. Martii pag. 40. & latine pag. 779.

* Marcellini & Marci. Vide infra in Sebastiano.

* Martyrium SS. Marciani & Martyrii, Notariorum, sub Constantio. Ἐπεχωρίαζε μὲν καὶ πρότερον ἤδη τὸ τῶν Ἀρειανῶν δόγμα τῇ Ρωμαίων ἐπικρατείᾳ. Latine apud Lipomannum T. 6. & Surium 25. Octobr.

Marciani. Vide infra, Nicandri.

Marciani Ægyptii & Sociorum Martyrum. Καλῶς ὖν ἀγαπητοὶ καὶ ὁ χορὸς ὁ ἐν Αἰγύπτῳ μαρτυρήσας Θεῷ. Auctor incertus.

Marciani Martyris, Episcopi Syracusani. Φέρε τοίνυν ὦ ἠγαπημένε. Auctore incerto circa A. C. 700. scriptum elogium exstat Græce cum Sirmondi versione in Actis Sanctor. ad 14. Junii Tom. 2. pag. 788.

B. Mariæ Virginis vita scripta ab Epiphanio Monacho & Presbytero. Περὶ τῆς κυρίας καὶ ἀληθῶς Θεοτόκυ καὶ ἀειπαρθένυ Μαρίας. Non admodum probat qvæ de B. Virgine scripserint incerta fide Jacobus Hebræus, Aphrodisianus Persa, aut de ejus dormitione Joannes Thessalonicensis & alius Joannes qvi Theologum se venditavit. Andream vero Hierosolymitanum, Cretensem Episcopum pro Vita, laudationem edidisse. Vide Allatium de Simeonibus pag. 106 seq.

B. Mariæ Virginis laudatio. Θεῦ τῦ παντοδυνάμυ πλύσιον ἡμῖν λόγον χορηγῦντος. Auctor Josephus Bryennius.

Κλείει τὺς πόνυς τῶν ἐμπόρων. Auctor Proclus Patriarcha CPol.

Παι-

Παρθενικὴ πανήγυρις. Auctor idem.

Πᾶσαι μὲν αἱ μαρτυρίαι καὶ πανηγύρεις. Idem.

In ejus Nativitatem: *vide infra, in Joachimo & Anna &c.* Ἀγαλλιάσεως ἡμέρα. Auctor Nicetas Paphlago. Exstat Græce & Latine in Auctario Noviss. Combefisiano T. 1. p. 437.

Ἀκούω Μωυσέα τὸν μέγαν· τὸ ξένον ἐκεῖνο θαῦμα τῦ βάτυ. Auctor Nicephorus Gregoras.

Αὕτη ἡμέρα Κυρίου. Auctor Leo Imp.

* *Oportebat revera Virginem, sicut ipsa DEI ad homines venturi.* Latine apud Lipomanni T. 6. ad 15. Augusti.

Εἰ μετρεῖται γῆ σπιθαμῇ. Georgi Nicomediensis.

Ἐν ταῖς ἱστορίαις τῶν δώδεκα φυλῶν. Protevangelium tributum Jacobo Apostolo, qvod post Neandrum edidi Græce & Latine, notisqve illustravi in Codice Apocrypho Novi Testamenti.

Καὶ πρῶτα μὲν τὸν Θεόν. Nicolai Cabasilæ.

Λαμπρῶς πανηγυρίζει ἡ κτίσις σήμερον. Theodori junioris Homologetæ, Monachi Studitæ.

Μωυσῆς ἐκεῖνος, ὦ θάλασσα. Isidori Thessalonicensis.

Συγκαλεῖ πάντας ἡμᾶς εἰς τὴν οἰκείαν ἑστίασιν. Jacobi Monachi ex Monasterio Coccinobaphi. Plura collegit Combefisius T. 8. Bibl. Concionatoriæ p. 1-124.

Qvando triennis templo reddita est. Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἑτέρα ἑορτή. Germani Patriarchæ CPol.

Καλὰς ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχάς. Georgii Chartophylacis.

Φαιδρὰ καὶ παράδοξος ἡ παροῦσα Πανήγυρις. Tarasii Patriarchæ CPol.

Φαιδρὸν τὸ τῆς παρούσης ἑορτῆς τὸ σύνθημα. Georgii Monachi & Chartophylacis Magnæ Ecclesiæ CPol.

In ejus ingressum in templum. Πολλοὶ πολλάκις τὴν πεῖραν τῶν πολυτίμοις. Jacobi Monachi ex Monasterio Coccinobaphi.

Τίς αὕτη ἡ ἀνατέλλουσα ὡς κρίνον; Leonis Imp.

In conceptionem S. Deiparæ Virginis. Ἡδεῖα μὲν ἡ τῆς παρούσης εὐφροσύνης προσηγορία. Georgii Nicomediensis.

Ὁ μέγας Ἀπόστολος Παῦλος. Joannis Monachi & Presbyteri Euboeæ.

Οὐρανὸς καὶ γῆ ταῖς τῆς χάριτος μαρμαρυγαῖς ὑπερφαιδρύνεται σήμερον. Geor-

Georgii Nicomedienſis vel Jacobi Monachi ex Monaſterio Coccinobaphi. Plura Combefiſius in Bibl. Concionatoria T. 6. p. 90, ſeq.

In Joſephi dubitationem & cum Maria colloqvium. Καλὸς μὲν ὁ τῆς εὐπειθίας νόμος. Georgii Nicomedienſis.

In Salutationem a) ab Angelo factam. Ἀρχὴ μὲν τῶν ὄντων Θεός. Mich. Pſelli.

Εἴ ποτε δεῖ χαίρειν ἄνθρωπον καὶ σκιρτᾶν. Nic. Cabaſilæ.

Εἰς δόξαν τῆς παντατίκ Τριάδος. Joſephi Bryennii.

Ἐμοὶ δὲ τῶν ζωγράφων ἐκείνυς. Nicephori Gregoræ.

Ἐπέστη σήμερον ἡ πάντων χαρά. Andreæ Cretenſis.

Ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι. Germani ArchiEpiſcopi CPol.

Ἑορτὰς μὲν ἁπάσας καὶ ὑμνῳδίας. Gregorii Epiſcopi Neocæſarienſis.

Εὐφρανέσθωσαν οἱ ὑρανοί. Iſidori ArchiEpiſcopi Theſſalonicenſis.

Ἡ βασίλισσα τῶν Ἀγγέλων. Joſephi Bryennii.

Θεὸς ὁ τὰ πάντα πρὶν γενέσεως. Ejusdem.

Μεγάλας τῶν ἐγκωμίων. Baſilii Seleucienſis, inter cujus ſermones ſæpius prodiit Græce & Latine.

Ὅσαι τῶν πόλεων βύλονται. Demetrii Cydonii.

Ὅταν ἔυρωσιν οἱ Φιλοπόται οἰνυ δαψιλείαν. Gregorii Nyſſeni.

Ὁ τῶν παρθενικῶν λαγόνων. Leonis Imp.

Οὐ πολὺς ὁ ἐν μέσῳ χρόνος. Joannis Geometræ.

Πάλιν χαρᾶς Εὐαγγέλια. Gregorii Epiſcopi Neocæſarienſis.

Σήμερον ἡμῖν ὦ ἄριστοι παῖδες. Anaſtaſii Antiocheni.

Τί πάλιν ἐπὶ γῆς ὁ μέγας βύλεται Γαβριὴλ ἡμῖν. Ejusdem.

Χαίρω σήμερον τὴν ἐμὴν πανηγυρίζων χαράν. Jacobi Monachi ex Monaſterio Coccinobaphi.

In S. Mariæ purificationem. Vide ſupra præſentationem JESU, & Bibl. Concionatoriam Combefiſii T. VI. p. 173. ſeq.

In Viſitationem Mariæ videnda qvæ collegit idem Combefiſius T. VIII. pag. 308 - 320.

In aſſiſtentiam B. Mariæ ad Crucem & ſepulchrum: Ἡ τόδε τὸ πᾶν ἀῤῥήτοις λόγοις ἁρμονίας ἁρμοσαμένη. Joſephi Bryennii.

πρὸς ὑψηλοτάτην περιωπὴν ἡμῖν ὁ λόγος. Georgii Nicomedienſis.

Gratu-

a) Confer Combefiſii Bibl. Concionatoriam Patrum T. VI. pag. 313. ſeq.

Gratulatoria ad B. Mariam de Filii resurrectione. Φωνὴ ἀγαλλιάσεως προοιμιαζέτω σήμερον. Auctor Georgius Nicomediensis.

χαίρετε. Τοῦτο μοι τὸ βραχὺ καὶ μέγα τοῦ λόγου προοίμιον. Auctor Joanes Geometra.

* In dormitionem sive assumtionem B. Mariæ. Οἱ κατὰ καιρὸν Πεντηκοστῆς.

In eandem, Εἰ δὲ οὐρανοῦ κάλλους καὶ αὐγὴν ἡλίου. Isidori ArchiEpiscopi Thessalonicensis.

Ἐπὶ τὴν μητέρα τοῦ λόγου μετὰ τὸν Λόγον ὁ λόγος. Joannis Metropolitæ Evchaitorum.

Περὶ τῆς ἐν χρόνῳ μὲν γενομένης ἀκεραίας διαλύσεως, αἰωνίου δὲ εἰς οὐρανοὺς ἀναλήψεως. Auctor incertus.

Ὦ Θεοῦ μῆτερ, καλὸν γὰρ οἶμαι. Manuelis Palæologi.

Θαρρεῖν μὲν τὸν λόγον ἐπ' ὀλίγον. Joannis Geometræ, qvi etiam ex Apocryphis collegisse qvædam se haud diffitetur.

Τῆς ἁγίας ἐνδόξου Θεοτόκου. Narratio Apocrypha S. Johanni Apostolo tributa, de qva dixi in Codice Apocrypho Novi Test. Multa etiam de eadem Lambecius in itinere Cellensi, qvod præso subjici iterum nuper curavi.

Μυστήριον ἡ παροῦσα πανήγυρις. Andreæ Cretensis. Latine in T. 6. Lipomanni ad 15. Augusti.

Ὁ χρεωστῶν πάντως τὸν ἴδιον. Germani CPol.

Καλεῖ πάλιν ἡμᾶς τὸ συνεχές. Andreæ Cretensis. Latine in T. 6. Lipomanni pag. 182. b.

Μνήμη δικαίων μετ' ἐγκωμίων. Joannis Damasceni.

Ἔστιν μὲν ἀνθρώπων οὐδεὶς. Ejusdem. Latine in T. 6. Lipomanni p. 186.

Ἔθος ἐστὶ τοῖς ἐρωτικοῖς. Ejusdem Damasceni.

Ὅσον τὸ σεπτὸν ἐστι. Andreæ Cretensis. Octo hactenus commemoratas Homilias in Codice MS. noni sæculi reperit Bandurius, qvem vide p. 647. seq. ad Antiqvitates CPol.

Μητρὸς Θεοῦ ἑορτὴν τιμῶμεν. Leonis Imp. Alia collegit Combefisius T. 7. Bibl. Concionatoriæ p. 643. seq.

In ejus ingressum in Sancta Sanctorum. Ἐπὶ τῶν μειζόνων ἢ κατὰ ἀνθρωπίνην δύναμιν. Gregorii Palamæ, ArchiEpiscopi Thessalonicensis.

Θυμηδείας μὲν πᾶσα Ϛεσποτίτη πανήγυρις. Germani Patriarchæ CPol.

Ὁ χρεωςῶν πάντοτε τὸν ἴδιον εὐεργέτην ἀνυμνεῖ. Ejusdem.

Τῇ θαυμαςῇ καὶ ὑπερενδόξῳ παναγίᾳ. Joannis, Thessalonicensis Episcopi.

Τῇ περιτίμῳ Κυριακῇ τὴν ὀρθόδοξον πάντων Ἐκκλησίαν. Joannis Discipuli.

In templum S. Mariæ ad perennem fontem & de Miraculis ibi factis. Ἔστι πηγῆς μὲν ἡδύ. Nicephori Callisti.

In templi S. Mariæ dedicationem, & reliqviarum venerationem, Zonæ & fasciarum. Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ ἡ πόλις τοῦ Θεοῦ. Auctor Germanus, Patriarcha CPol. Latine in T. 6. Lipomanni ad 31. Augusti.

In venerationem ejus & encænia novi loculi in Chalcopratis. Πρόκειται σήμερον ἡμῖν εἰς προσκύνησιν. Euthymii Monachi. Latine apud Lipomannum T. 6. p. 217.

In Zonam B. Mariæ. Τίς ὁ φαιδρὸς σύλλογος οὗτος; Germani Patriarchæ CPol.

Mariæ Ægyptiacæ & Zosimæ. Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν. Græcè è MS. Mediceo & Bavar. in calce Actorum Sanct. T. I. Aprilis pag XIII. & Latine pag. 76. Allatius Auctorem hujus vitæ ait esse Sophronium Patriarcham Hierosolymitanum, sub cujus nomine allegatur etiam in glossario Græcobarbaro Meursii. Id vero negat Papebrochius, qvi Mariam illam ad A. C. 421. revocat. Oratio Manuelis Palæologi Imp. qvæ post vitam Mariæ hujus subjici consvevit, incipit: Ὁ λόγος οὗτος ὁ τῆς ὁσίας ἡμῖν τὸν βίον ἄριστα διαζωγραφήσας. Vitam Mariæ Ægyptiacæ à Metaphraste scriptam Græce habuit Rosvveidus. Vide Gudii Epistolas p. 278.

Mariæ Antiochenæ & Anthemii. Τὸ γεγονὸς πρᾶγμα κατὰ τὴν μεγάλην Ἀντιόχειαν. Græce & Latine, interprete Antonio Francisco Destiene S. I. in Actis Sanctor. ad 29. Maji T. 7. p. 50.

Mariæ junioris sub Basilio Macedone. Ἐπὶ μὲν τῶν ἔξωθεν ἀγώνων. Auctor scripsit, cum Romanus esset Imperator & Euthymius Patriarcha CPol.

*Mari-

* Marinæ Martyris: *Nihil æque lætificat & exhilarat animam bonam.* Latine in Tom. 6. Lipomanni ad 17. Julii.

Τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Auctor incertus.

Ἐμοὶ δὲ καὶ ἱερὸς εἶναι δοκεῖ τὸ τῆς Ἐκκλησίας στερέωμα. Auctor Theodorus Metochita, magnus Logotheta.

Καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἀρχῆ, ἧς ὁ Χριστὸς κεφαλή. Auctor Gregorius Cyprius Patriarcha CPol.

Martini. Κατὰ τοὺς καιροὺς Γρατιανοῦ καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αὐτοκρατόρων συνέβη συναθροισθῆναι. Auctor incertus.

Martiniani Monachi. Ἔγγιστα τῆς πόλεως Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης. Auctor σύγχρονον se Martiani profitetur.

* Ὃν τρόπον αἱ τῶν προλαβόντων νόσων σωματικῶν.

In omnes SS. Martyres. Φαιδρὰ καὶ ἱερὰ ἑορτὴ ὑπάρχει. Ephraimi Syri. Exstat Græce in editione Oxon. pag. 412.

Αἱ μὲν Χριστοῦ πανηγύρεις ὅπου τὸ Φῶς. Auctor Constantinus Diaconus magnæ Ecclesiæ CPol. & Chartophylax, diversus, ut notat Allatius, à Constantino Acropolita & Tio. Meminit Septima Synodus Actione V.

Ἔστιν ὡς ἔοικε καὶ παρὰ τῶν σφόδρα δυσμαθῶν. Asterii Episcopi Amaseæ.

In Decem Martyres. Vide supra. Decem.

XL. Martyrum. Κατὰ τοὺς καιροὺς Λικινίου. Auctor incertus.

* Εἶχε μὲν τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Λικίνιος. Latine apud Surium 9. Martii.

Εἰκόνα μαρτυρικὴν διαγράψαι βούλομαι. Ephraimi Syri.

Οἱ μὲν ὁπλῖται Ῥωμαίων μετὰ νόμον. Gregorii Nysseni.

In XLII. Martyres Amorienses. Ἐπὶ τὰ μαρτυρικὰ ἔπαθλα. Sophronii ArchiEpiscopi Hierosol.

Φαιδρὰ μὲν τῆς παρούσης ἑορτῆς. Evodii.

Plures in SS. Martyrum Confessorumqve plurium homilias exhibet Combefisius T. 8. Bibl. Concionatoriæ pag. 618. seq. sed ut in eo Opere semper facit, latine tantum.

* Vita Matronæ Martyris Chiensis. Τοὺς σώφρονας τὸν βίον καὶ φιλαρέτους. Latine apud Surium, 8. Nov. Græce habuit Rosvveidus.

Ejusdem Encomium. Οὐ ξένα τῆς παρούσης ἡμῖν πανηγύρεως. Auctor Nilus, Metropolita Rhodi.

Matthæi Apostoli & Evangelistæ. Ματθαίῳ δὲ μνήμης τί ἂν γένοιτο χαριέστερον. Auctor Nicetas Paphlago. Exstat Græce & Latine in auctario novissimo Combefisii T. 1. pag. 401. Vide etiam ejus Bibl. Concionatoriam T. VIII. p. 161 - 186.

Ejusdem Apostoli Acta, incerto auctore: Ματθαῖος Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς ἦν μὲν ἐκ πόλεως Ἱερουσαλήμ.

* Ἤδη μὲν τὴν παρὰ τοῦ πλάσαντος ἡμᾶς δοθεῖσαν φυλάττοντες ἐντολήν. Latine apud Surium 21. Sept.

Matthiæ Apostoli. Πῶς δαὶ ἄρα τὸν ἱερὸν Ματθίαν. Auctor Nicetas Paphlago. Græce & Latine in auctario Combefisiano noviss. T. 1. p. 422. Vide & ejusdem Combefisii Bibl. Concionatoriam T. VI. pag. 282. seq.

Maximi Homologetæ vita citatur ab Allatio de purgatorio pag. 730. Incipit: Καὶ πάλαι μὲν τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων ὁ βίος λυσιτελὴς καὶ ὠφέλιμος. Auctor incertus.

Maximi, Dadæ & Qvintiliani. Βασιλευόντων τῶν ἀσεβεστάτων Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ. Græce è MS. Vaticano in Actis Sanctor. T. 2. Aprilis p. 974. & Latine Papebrochio interprete p. 126.

Melaniæ Romanæ. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ διεγείρας τὴν σὴν τιμίαν κεφαλὴν, ἱερεῦ ὅσιε. Auctor coævum illi se profitetur.

* Ἦν ἄρα καὶ τοῦτο τῆς μεγίστης πάλαι καὶ περιφανεστάτης. Latine apud Surium, 31. Januar. Græce habuit Rosvveidus.

Meletii Ducis & CCLII. Martyrum acta fabulosa. Κατ' ἐκεῖνον καιρὸν διώκοντο οἱ χριστιανοὶ ὑπὸ Βασιλέως Ἀντωνίνου. Græce è MS. Florentino cum versione Dan. Cardoni S. I. in Actis Sanctor. ad 24. Maji T. 5. p. 436.

Meletii Episcopi Antiocheni. Ηὔξησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἀποστόλων. Auctor Gregorius Nyssenus.

*Menæ, Hermogenis & Eugraphii Martyrium in Ægypto, Imperante Maximino. Μετὰ τὴν ἐπὶ γῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ παρουσίαν. Latine apud Surium ad X. Decembr.

*Menæ Martyris Ægyptii in urbe Cotyæi. Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ. Latine apud Surium, XI. Nov.

Ἐγένε-

Ἐγένετο κατὰ τὴν πλάνην τῆς ἀσεβεστάτης. Auctor Timotheus, Episcopus Alex.

Ἔτους δευτέρου τῆς βασιλείας Γαΐου Γαλλερίου Διοκλητιανοῦ. Auctor incertus.

*Menodoræ. Vide infra, Metrodoræ.

Mercurii Martyris. Cæsareæ Cappadociæ. Καὶ κυβερνήτης μὲν πρὸς ἄνεμον. Auctor Nicephorus Gregoras.

Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ βασιλεύοντος Δεκίου καὶ Βαλλεριανοῦ. Auctor incertus. Latine sub Metaphrastæ nomine apud Lipomannum Tomo V. & Surium ad 24. Nov.

Methodii Patriarchæ CPol. Vita & res gestæ. Ἱεράρχην καὶ ἀσκητὴν ἅμα καὶ Χριστοῦ μάρτυρα. Auctor incertus.

*Metrodoræ, Nymphodoræ & Menodoræ. Οὐδὲ γυναιξὶν οὐδὲ κόραις τὸ τῆς μαρτυρίας ἀποκέκλεισται στάδιον. Latine apud Lipomannum T. 6. & Surium 10. Sept.

Metrophanis & Alexandri Episcoporum Byz. Ἐννεακαιδεκάτῳ ἔτει τῆς Διοκλητιανοῦ βασιλείας. Scriptor coævum se profitetur.

Michaëlis Archangeli, vide supra, Archangeli.

De Apocalypsi Archangeli Michaëlis. Τῶν θαυμάτων καὶ δωρεῶν. Auctor Archippus Prosmonarius.

Michaëlis Syngelli. Νόμος οὗτος ἦν δήπου πάλαι παρ' Ἕλλησι. Auctor Nicephorus Gregoras.

Monachorum cædes in Sina & Raithu. Ἀπώμην ἐγὼ κατὰ τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων. Nili Monachi narratio edita Græce & Latine à Petro Possino & Francisco Combefisio. Vide qvæ ad Allatium de Nilis p. 16. seq. editionis à me curatæ.

Alia narratio ejusdem argumenti. Ἐγένετό μοί ποτε καθεζομένῳ. Auctor Ammonius Monachus.

In Moysis serpentem. Χθὲς ἡμῖν ὁ λόγος πρὸς τὴν αἱρετικὴν πάλην. Severiani Gabalensis.

Myronis sub Decio. Ἔτους τρίτου αὐθυπατεύοντος Ἀντιπάτρου. Auctor Metaphraste antiqvior. Vide Bandurium ad Antiqvitates CPol. pag. 647.

*Nazarii, Gervasii, Protasii & Celsi. Νέρωνος αὖθις τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος. Latine apud Lipomannum Tom. 6. ad 14. Octobr.

Neophyti Martyris. Νεόφυτός τις δοῦλος Θεοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ γένους χριστιανῶν ὑπῆρχεν. Auctor coævum se profitetur.

Aliud. Παραδόξων πραγμάτων δυσπαράδεκτος ἡ διήγησις. Auctor Constantinus Acropolita, magnus Logotheta.

• In Nicænos a) Patres. Πείθεσθαι τοῖς ἡγουμένοις ἐκ τῆς Ἀποστολικῆς ἐπιτραπεὶς παραινέσεως, ὦ Θεόφιλε. Auctor Gregorius Cæsareæ Cappadociæ presbyter. Exstat Latine in Tom. 6. Lipomanni ad 10. Julii.

In Nicænum Symbolum. Τὸ μὲν ἐν τῇ πίστει στερρόντι καὶ βέβαιον. Theodoti Episcopi Ancyrani circa A. C. 430. qvem latine post Holstenium cujus editio Græcolatina postuma lucem vidit Rom. 1669. 8. vertit & notis illustratum utraqve lingva edidit Combefisius. Paris. 1675 8.

Nicandri & Marciani. Ἧκον ἐπὶ τὰ νικητήρια. Auctor incertus.

Nicephori Martyris A. C. 260. Ἦν τις πρεσβύτερος ὀνόματι Σαπρίκιος. Græce & Latine in Actis selectis Martyrum Theodorici Ruinarti pag. 239-245. editionis Wetstenianiæ Amst.

Nicetæ Confessoris. Πρόκειται ἡμῖν μεγίστης ὠφελείας ὑπόθεσις. Auctor Theostèrictus Monachus.

• Nicetæ Gothi. Νικητικοὺς ἀγῶνας τοῦ μάρτυρος Νικήτα. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 15. Sept. & Surium 15. Nov.

Nicolai. Ἐν τοῖς καιροῖς Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως ἀκαταστασία ἐγένετο ἐν τῇ Φρυγίᾳ. Auctor incertus.

Nicolai. Ἐπειδήπερ χαίρει Θεός. Auctor Leo Imp.

* Nicolai Myroblyti, Thavmaturgi, Myrensis Episcopi. Σοφόν τι χρῆμα ζωγράφου χείρ.

In eundem. Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ. Andreæ Cretensis inter cujus orationes Græce & Latine edidit Combefisius pag. 188-196.

Ὁ μὲν θεοπάτωρ Δαυίδ. Nicetæ Rhetoris Paphlagonis.

Ὄρθρος ἡμῖν φαεινότατος, Michaëlis Archimandritæ. Plura Combefisius in Bibl. Concionatoria T. VI. p. 68. seq.

Niconis Episcopi & XCIX. cum eo Martyrum sub Decio, in Sicilia, Qvintiano Præfecto. Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἡγεμονεύοντος Κυντιανοῦ τοῦ ἀσεβεστάτου. Auctor Chæremonus Syracusanus, Niconis Disci-

a) Vide & supra in Constantino. Et qvæ in Tomo sexto Aloysii Lipomanni p. 118. b. latine legitur Oratio de iis qvæ Nicææ gesta sunt. Incipit: *Nono decimo anno Imperii Diocletiani.*

Discipulus. Exstat Græce è MS. Vaticano & Ambrosiano in calce T. 3. Act. Sanctor. ad 23. Martii p. 18. & Latine cum notis p. 444.

Niconis Thaumaturgi, cognomento pœnitentiam agite. Εἰ καὶ τόπῳ ἢ χρόνῳ, γνώμῃ δὲ μᾶλλον στερρᾷ. Auctor incertus.

* Nicostrati. Vide infra in Sebastiano.

* Nymphodoræ. Vide supra, Metrodoræ.

Onuphrii & aliorum Eremitarum. Ἐν μιᾷ μὲν ἡμερῶν ἀπόδημον ἐποιησάμην ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος Παφνούτιος. Auctor Paphnutius Anachoreta. Exstat Latine in T. 6. Lipomanni, ad 1. Junii. Aliam vitam Onuphrii à Metaphraste scriptam Græce habuit Rosvveidus. Vide Gudii Epistolas p. 278.

Orestæ Martyris

Dominica ὀρθοδοξίας. Vide supra, Imaginum restitutio.

Pachomii. Ὁ λόγος τοῦ τὰ πάντα κτίσαντος Θεοῦ ἀλήθεια. Græce è MSS. Florentino, Vaticano & Ambrosiano, in Actis Sanctor. appendice ad T. 3. Maji pag. 25. * & Latine Dan. Cardono S. I. interprete p. 295. ad 14. Maji. Laudat Allatius de purgatorio pag. 929. seq.

Alia ejus vita, juniore auctore: Αὐταρκῶς μὲν τὰ γραφέντα περὶ τοῦ ἁγίου. Græce in eadem appendice p. 51. * & Latine p. 334.

Alia, incerto auctore memorata apud Allatium: Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡ πηγὴ τῆς σοφίας. Latine in Tom. 6. Lipomanni ad 14. Maji.

In Palmarum Dominicam. Ἐπῄνεσε καὶ ἄλλο τί ποτε βασιλέως γλῶσσα τὴν παροῦσαν πανήγυριν. Leonis Imp.

Ἤδη τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως παρακύπτει τὰ χαρίσματα. Leontii CPolitani.

Σπουδαιότερος ὦ φίλοι καιρός. Procli Patriarchæ CPol.

Τοὺς τῆς εὐσεβείας καθήκει μύστας μὴ τὴν χάριν μόνον ἀσπάζεσθαι. Leontii presbyteri CPol.

Χαῖρε σφόδρα κεχαριτωμένη θύγατερ Σιών. Epiphanii Archi Episcopi.

Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών, κήρυττε. Macarii Chrysocephali.

Χθὲς ἡμῖν τὴν κοινὴν ἀνάστασιν Λάζαρος. Josephi ArchiEpiscopi Thessal.

Χθὲς

Χθὲς ἡμᾶς μετὰ τοῦ δεσπότου Λάζαρος. Andreæ Cretensis.

Πάτερ ἡ ἀμέτρητος ἄβυσσος. Titi Bostrensis.

Pancratii Martyris. Ἐγένετο μετὰ τὸ ἀναληφθῆναι τὸν Κύριον. Auctor Evagrius Monachus.

Pantaleonis Martyris elogium à Niceta scriptum Græce & Latine edidit cum notis Fed. Morellus Paris. 1608. 8.

* Panteleemonis. Βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβεστάτου καὶ παρανόμου.

Θαυμαστὸς ὁ a) Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. Auctor Nicetas Rhetor.

Τῆς εἰδωλικῆς ἄλυος κατὰ πάσης διακεχυμένης τῆς οἰκουμένης. Auctor incertus. Exstat Latine in T. 6. Lipomanni ad 27. Julii.

In parabolam ejus qvi in latrones incidit. Ἠκούσαμεν ἀδελφοὶ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ. Leontii Hierosolymitani.

Papyli, Carpi & Agathopodis Martyrium. Ἐπὶ βασιλείας Δεκίου. Auctor incertus.

Patapii Thebani Ægyptii, Eremitæ. ὡς λαμπρὰν καὶ πνευματικήν. & alia oratio qvæ incipit Πάντα πιστεύειν ἄξιον. Utraqve auctore Andree Cretensi, inter cujus orationes Græce & Latine editæ à Combefisio.

* Vita ejusdem. Οὐ πολλοῖς Αἰγυπτίος. Latine apud Surium 8. Decembr.

Patricii Episcopi Prusæi. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἡγεμονεύοντος Ἰουλίου τοῦ ἀνθυπάτου. Græce in Actis Sanctor. ad calcem T. 3. Aprilis pag LXV. & Latine ad 28. April. pag. 576. ex versione Jo. Ravensteinii, S. I.

Pauli Apostoli. Ἅπας μὲν ἐγκωμίων λόγος. Auctor Theodorus Daphnopates, qvi è Chrysostomo collegisse se qvæ de Paulo scripsit non diffitetur.

Οὐδεὶς ἀσθενεῖ Παύλου ἀθλοῦντος. Auctor Proclus CPol.

Παῦλος ὁ Ἀπόστολος Ἑβραῖος μὲν ἦν τὸ γένος. Auctor Theodorus Scutariota.

Τῆς μὲν ἐπιγραφῆς τῶν Ἀποστολικῶν πράξεων. Auctor Theodorus Magister, (an Daphnopates?) qvi è Chrysostomo pleraqve collegisse se scribit. Videnda etiam qvæ in Paulum Apostolum congessit Combefisius T. VII. Bibl. Concionatoriæ.

Pau-

a) In Indice ad Allatium non Pantaleemonis sed Pantaleonis hoc esse elogium innuitur.

Pauli Homologetæ sive Confessoris, Patriarchæ CPol. Κωνςαντῖν☉ τὴν ῥωμαϊκὴν ἀρχὴν, εἶτα τῆς ἀνατολῆς ἐγχειρίζετο σκῆπτρα. Auctor incertus. Allegat Cangius ad Zonaram p. 72.

* Ἡνίκα Κωνςαντῖν☉ ὁ τοῦ μεγάλου Κωνςαντίνου τρίτ☉ υἱὸς. Græcè habuit Rosvveidus.

Pauli Latrensis. Μάτην οἱ πολλοὶ τὸν χρόνον αἴτιον ἀξιοῦσιν εἶναι. Auctor Nicephorus Blemmidas.

*Εμοι γε λίαν ἡδὺ καὶ τὸ περὶ λόγους πονεῖν. Auctor incertus.

Pauli Thebani. Ἐν πολλοῖς πολλάκις κίνησις. Auctor Hieronymus Monachus.

Vitam Pauli Thebani à Metaphraste scriptam Græce habuit Rosvveidus. Vide Gudii Epistolas p. 278.

Pegasii Martyris. Vide supra, in Acyndino.

* Pelagiæ Virginis Antiochenæ sub Diocletiano passæ. Γυναικείαν ἀρετὴν τῆς τῶν ἀνδρῶν. Latine apud Lipomannum Tom. 6. ad 8 Octobr.

Aliud incerto auctore : Τοῦ πρώην διωγμοῦ ἀνανεωθέντ☉. Græcè è MS. Palatino, in Actis Sanctor. ad 4 Maji T. 1. pag. 747. & Latine pag. 747. Jacobum Diaconum in vita MS. S. Pelagiæ laudat Meursius in glossario Græcobarbaro.

In Pentecostes Festum. Ἐπείπερ καὶ νῦν θεία ἐπέςη πανήγυρις. Leonis Imp. Græce & Lat. in Combefisii Auctar. novo p. 1719.

Οἱ μὴ σὺν γνησίοις ἀγωνιςαὶ. Demetrii Cydonii.

Πυκνὰ μὲν ἡμῖν ἀλλ' ἐπωφελῆ. Basilii Episcopi Seleuciensis.

Τὴν μὲν οὖν χθὲς ἐποίει πανήγυριν ἐπιδημῶν Παράκλητ☉. Leonis Imp. Plura Combefisius T. IV. Bibl. Patrum Concionatoriæ.

In mediam Pentecosten. Τοῖς φιλοῦσι τὸν Κύριον, ἑορτῆς οὐ λείπει καιρὸς. Leontii ArchiEpiscopi Neapolitani, licet in Codice Vaticano 564. male refertur ad Leontium presbyterum CPol. ut notat Allatius p. 112. de Simeonibus.

Gesta in Perside. Βασιλεύοντ☉ Ἀρηνάτου τῆς Περσικῆς χώρας γέγονε φιλονεικία. Auctor Anastasius Episcopus Theopolitanus sive Antiochenus. Qvanqvam tempore Anastasii nullum fuisse regem Persarum Arenatum, sed Chosroën per annos XLVIII. ac deinde Hormisdam per annos XV. notat Henschenius T. 2. April. pag. 854.

* In Petrum & Paulum Apostolos. *Petrum & Paulum discipulos Domini laudare quidem est laudabile.* Latine in Tom. 6. Lipomanni, ad 29. Junii.

* *Non eos solum, qui fuere ab initio Patres artium.* ibid.

Καλὸν μὲν τὸ ῥόδον τῆς ἐαρινῆς. Auctor Hesychius Presbyter Hierosol.

Τίς ὁ πρῶτος οὗτος ἦχος; Auctor Nicetas Paphlago. Exstat Græce & Latine in Combefisii Auctario noviss. p. 327.

Πάλιν ἡμῖν δυὰς ἀδιάλειπτος. Auctor Sophronius ArchiEpiscopus Hierosol.

De Petro Apostolo confer Bibliothecam Concionatoriam Combefisii T. VII. p. 156. 190. 308. 411.

In venerationem Catenæ S. Petri. Ὅσοι τῷ τοῦ Κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων θείῳ ἔρωτι τρώσμεθα. Auctoris incerti.

* Petri ArchiEpiscopi Alexandrini. Εἶχε μὲν ἡ ἐπιφανὴς Νικομήδεια.

Phanurii Martyris miracula ab Auctore qvi Sec. VIII. vixit descripta. Οὗτος ὁ μέγας τῆς ἀληθείας μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Φανούριος. Græce & Latine in Actis Sanctorum ad 27. Maji T. 6. p. 693.

Pherbutæ Virginis. Τῷ καιρῷ τῶν διωγμῶν. Græce è MS. Regis Galliæ in Actis Sanctorum ad calcem T. 3. Aprilis & Latine ad 22. April. p. 21.

* Philemonis. Vide infra, Thyrsi.

Philemonis, Apollonii, Ariani. Ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας Διοκλητιανοῦ. Græce è MS. Regis Galliæ in Actis Sanctor. ad 8. Martii T. 1. p. 895. & Latine p. 752.

Philetæri & Eubioti sub eodem Diocletiano Martyrium passorum. Πολλὰ καὶ μεγάλα κακὰ πανταχοῦ. Græce è MS. Regis Galliæ, in Actis Sanctor. ad 19. Maji T. 4. pag. 313. cum latina Dan. Cardoni versione.

* Philippi a) Apostoli. Ὁ τοῦ Θεοῦ Θεὸς λόγος ἀϊδίως συνὼν τῷ Πατρί. Latine apud Surium 1. Maji.

Aliud: Ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης. Auctor Nicetas Paphlago. Exstat Græce & Latine in Auctario novissimo Combefisii T. 1. p. 379. qvi etiam p. 387. narrationem de Philippi miraculis ex Græcorum Menæis adjunxit. Incipit: Οὗτος ὁ Φανότατος ἀνήρ.

Πᾶσα μὲν μαρτύρων Χριστοῦ πληθύς. Auctor Michaël Monachus.

Marty-

a) Confer qvæ exhibet Combefisius Bibl. Concionatoriæ T. 6. p. 464. seq.

Martyrium & Acta Philippi Apostoli, incerto auctore: Κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Τραϊανοῦ τοῦ βασιλέως παρειληφότος τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν.

Philippi presbyteri vita ab Eusebio Monacho descripta. Κατὰ τοὺς καιροὺς Ἀρκαδίου τοῦ βασιλέως. Græce in addendis ad Tom. 3. Act. Sanctor. Maji pag. 1. & Latine ex Jac. Sirmondi versione ad 12. Maji p. 28.

Philothei & Eubioti. Vide Philetæri.

Phocæ Martyris. Ἐπειδήπερ πολλάκις. Auctor præsentem se fuisse profitetur.

Ἱερὸς μὲν καὶ θεσπέσιος ἅπας ὁ τῶν γενναίων μαρτύρων κατάλογος. Auctor Asterius Amaseæ Episcopus. Latine sub Metaphrastæ nomine in Lipomanni T. 6. ad 22. Sept. Græce & Lat. inter Asterii Homilias à Combefisio editas p. 170.

Ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους ἐν τῇ καταστασίᾳ τῶν δυσσεβῶν καιρῶν. Auctor incertus.

Photii, Aniceti & sociorum. Ἔτους δευτέρου Διοκλητιανοῦ. Auctor Metaphraste antiqvior. Vide Bandurium ad Antiqvitates CPol. p. 647.

Platonis Hegumeni Studitæ. Ῥήτορσι μὲν καὶ σοφισταῖς. Auctor Theodorus Studites qvi Platonem illum spiritualem suum parentem appellat. Græce & Lat. in Actis Sanctor. 4. April.

* Platonis Martyrium. Οὐ ξένα Γαλατῶν τὰ παρόντα, οὐδὲ ὁμολογητοῦ τῆς ἀληθείας ἀλλότρια. Latine apud Surium 22. Jul.

Polyxenæ Martyris. Vide in Xanthippe.

Porphyrii qvi passus est martyrium Cæsareæ Cappadociæ. Βασιλεύοντος τοῦ παρανόμου καὶ ἀσεβεστάτου Αὐρηλιανοῦ. Auctor incertus. Julium Metaphrasten in Porphyrii vita citat Meursius, glossar. in ῥουβαίουβος.

Probi (male Prothi apud Lipomannum) Tarachi (male *Jaradi* apud Allatium p. 125. de Simeonibus & Caveum ad A. 901.) & Andronici Martyrum Tarsi Ciliciæ A. C. 287. Ἐν ὑπατείᾳ Διοκλητιανοῦ σεβαστοῦ τὸ πρῶτον. Scripta feruntur hæc Acta à Marcione sive Marcio, Felice & Barnaba sive Barba aliisqve præsentibus & videntibus qvæ Pamphilo, Marcianus, Lysius, Agathocles, Parmeno, Diodorus sive Dioclerus, Felix, Gemellus, Athenion, Tarachus & Orosius redemerunt à qvodam spiculatore nomine Sebasto. Hæc acta Græce cum veteri Latina versione

 à Ros-

à Roſvveido primum Antvverp. 1607. 8. edita vulgavit Emericus Bigotius ad calcem Palladii de vita Chryſoſtomi Pariſ. 1680. 4. pag. 245-309 & poſt eum Theodoricus Ruinartus in Actis ſelectis Martyrum p. 423. ſeq.

* Eorundem trium Martyrum acta à Simeone Metaphraſte deſcripta incipiunt: Διοκλητιανὸς ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ ἀναξίως. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 12. Octobr.

Procopii Martyris. Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἐβασίλευε Διοκλητιανὸς ὁ τύραννος. Auctor incertus. Meminit ſeptima Synodus Actione IV. ut Allatio notatum.

Προκοπίου τὴν θυσίαν ὁ Χριστὸς ἐστεφάνωσεν πῦρον αὐτὴν ἰδών. Auctor Heſychius Presbyter Hieroſol.

Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίοις διεπόντων ἀρχήν. Auctor incertus. Exſtat Latine in T. 6. Lipomanni, 8. Julii.

Τέρπει μὲν καὶ λειμὼν πολυανθής. Auctor incertus.

* Protaſii. Vide ſupra, Nazarii.

In purpuram Sacerdotibus redditam. Οἱ σφόδρα τῶν ἐρωμένων αὐτοῖς ἐφιέμενοι. Jacobi Monachi ex Monaſterio Coccinobaphi.

In ſacram Qvintam. Ἐπίσης τῶν ἱερῶν μυστηρίων ἡ πανήγυρις. Procli Patriarchæ CPol.

Rebeccæ Martyris. Vide in Xanthippe.

* Romuli. Vide ſupra, Eudoxi.

Sabaitarum Patrum viginti, à Saracenis interfectorum A. C. 788. in Laura S. Sabæ. Ἄξιόν ἐστι τοὺς μηδέπως τῆς τῶν ἁμαρτημάτων ἰλύος. Auctor Stephanus Monachus Sabaita, qvi coævum ſe & juſſu Abbatis Baſilii ſcripſiſſe profitetur. Acta hæc exſtant Græce è MS. Petri Segvierii ad calcem T. 3. ad 20. Martii p. 2. & Latine p. 167. ſq. cum notis.

Sabæ Gothi A.C. 372. Ἡ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ ἡ παροικοῦσα ἐν Γοτθίᾳ. Græcè è MS. Vaticano in Actis Sanctor. T. 2. Aprilis p. 966. & Latine pag. 87.

Sabæ Hagiopolitæ ſive Hieroſolymitani vita à Cyrillo Scythopolitano ad Georgium Abbatem deſcripta. Εὐλογητὸς ὁ θεός. Græce & Latine in Cotelerii monumentis Eccleſiæ Græcæ, T. 3. pag. 220. 376. Latine apud Bollandum 20. Januar.

* Sab-

* Sabbatii. Vide infra in Trophimo.
Sabbato magno. Ἐπιτάφιον ἑορτὴν τῦ Σωτῆρ@. Amphilochii Iconienſis Epiſcopi.
Ὦ Φρικτῦ μυςηρίυ πάσῃ τῇ κτίσει. Leonis Imp.
Sabellii Martyris. Vide in Iſmaële.
* Samonæ. Vide ſupra, Guriæ.
* Sampſonis ξενοδόχυ. *Partim quidem magno Sampſoni.* Latine apud Lipomannum T.6. ad 27. Junii.
In Sanctorum omnium Dominicam : καὶ τὸ λόγοις μὲν ἄλλως τὰ τῶν ἁγίων ἑκάςυ διεξιέναι. Philothei Patriarchæ CPol.
Πρότερον ἡ τῦ παναγίυ πνεύματ@ ἐπαιηγυρίζετο πρὸς ἀνθρώπυς ἐπιδημία. Leonis Imp. Plura Combefiſius T.8. Bibl. Concionatoriæ p.312-400.
In Sancta Sanctorum. Καθάπερ τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ. Iſidori Theſſalonicenſis Archi Epiſcopi.
* Sebaſtiani & ſociorum, Zoës, Tranquillini, Nicoſtrati, Claudii, Caſtoris, Tiburtii, Caſtalli, Marcellini & Marci. Πολλῶν κατὰ διαφόρυς καιρὺς κατὰ Χριςὸν καὶ τῶν ἐκείνυ μανέντων θεραπευτῶν Διοκλητιανός.
Senatoris, Viatoris, Caſſiodoræ & matris ejus Dominatæ Martyrum. Ἐν τοῖς καιροῖς Ἀντωνίνυ τῦ βασιλέως. Auctor ſe profitetur Florentium, Martyrum famulum.
* Sergii & Bacchi Martyrum. Μαξιμιανῦ βασιλεύοντος τῦ τυράννυ. Latine apud Lipomannum T.6. & Surium ad 7. Oct.
Severiani militis. Λικινίυ τῦ δυσσεβῦς βασιλεύοντ@, Λυσίας τὸ τηνικαῦτα δὺξ ὤν. Latine apud Lipomannum T.6. & Surium 9. Sept.
Silveſtri Epiſcopi Rom. Οἱ μὲν σεπτοὶ καὶ θεόπται Ἀπόςολοι, Auctor Joannes Zonaras.
Ὁ ἡμέτερ@ ἱςοριογράφ@ Εὐσέβι@ ἡνίκα τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἔγραφεν ἱςορίαν. Auctor incertus.
In Simeonem & Annam. Πάλαι ἱκανῶς. Methodii Patarenſis Epiſcopi.
Πολλοὶ τῶν μεγάλων ἀνθρώπων τὴν παρθενίαν θαυμάζυσι. Amphilochii Epiſcopi Iconienſis.
Προφητικῶς ἡμᾶς καὶ σήμερον. Ejusdem Amphilochii.

Simeonis Justi θεοδόχε. Τὴν πρὸς σὺ ἀγαθὲς τῶν ὁμοδέλων. Auctor Simeon, qvi se ταπεινὸν sive humilem a) appellat.

Simeonis Metaphrastæ. Τὸν μέγαν ἐν βίῳ καὶ λόγῳ Συμεών. Auctor Mich. Psellus. Græce cum versione sua edidit Allatius ad calcem libri de Simeonibus p. 221-235. addita ejusdem ἀκολεθίᾳ sive officio sancto, memoriæ ejusdem Simeonis consecrato pag. 236-244.

Simeonis σαλῦ. Οἱ τὸ διδασκαλικὸν πρὸς ἄλλες πνέοντες. Auctor Leontius Neapolitanus Cyprius. Exstat Latine T. 6. Lipomanni ad 1. Julii.

*Simeonis Stylitæ. Locum Græce producit Allatius pag. 47 de Simeonibus. Habuit etiam Græcè Rosvveidus. Prodiit latine ex Gvil. Gratii versione cum Jo. Bollandi notis in Actis Sanctor. ad V. Januar.

Ejusdem vita scripta ab Antonio Monacho: Ξένον καὶ παράδοξον μυστήριον ἐγένετο.

Eadem scripta à Theodoreto Episcopo Cyri: Συμεώνην τὸν πάνυ, τὸ μέγα θαῦμα τῆς οἰκεμένης. Mentio in septima Synodo, actione IV. ut Allatio notatum.

Simonis Zelotæ, Apostoli. Τί φαιδρὰ σήμερον ἡ ἡμέρα. Auctor Nicetas Paphlago. Exstat Græce & Latine in Combefisii Auctario noviss. T. 1. pag. 408. Adde qvæ in Simeonem & Judam Apostolos idem Combefisius Tom. 8. Bibl. Concionator. pag. 290. seq.

Siræ virginis in Persia A. C. 558. auctore coævo Πολλαὶ τῆς σωτηρίας ἀφορμαί Græce è MS. Florentino cum versione Conradi Janningi in Actis Sanctor. ad 18. Maji, T. 4. p. 172-183.

*Martyrium S. Sophiæ Italæ & illius filiarum Pisteos, Elpidis & Agapes.

a) Combefisius T. 1. Bibliothecæ Concionatoriæ hunc putat diversum à Metaphraste, illum nimirum qvem Græci νέον Θεολόγον vocant, qviqve Abbas fuit S. Mamantis ad Xylocercum seu in Xerocerco ut mavult Allatius, cujus Orationes XXXIII de fide & moribus Christianis atqve Monasticis latinas fecit Jacobus Pontanus S. I. exstantqve Græce in Codice MSto Cardinalis Mazarini. Male Gretserus c. 19. libri de imaginibus non manufactis cum Simeone Metaphraste confundit, cujus & ætas diversa, & Monachatus prorsus ignotus sit. Nec refert τῆ νέε Θεολόγε nuncupatio, qva etiam insignitus Simeon Metaphrastes. In ea qvippe liberales Græci paullo recentiores Sic namq; etiam Hesychium nominatum ex Regio Codice tractatu de Dominica resurrectione Combefisius repræsentavit,

pes. Μετὰ τὸ διαγγελθῆναι πανταχοῦ τὸ σωτήριον κήρυγμα. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 17. Sept. & Surium 1. Augusti.

Sophronii Hierosolymor. Antistitis. Οἱ τοῖς θείοις καὶ μακαρίοις πατράσι. Auctor Johannes Zonaras.

* Sosontis sive Sozontis Martyrium: Μαξιμιανοῦ τῆς βασιλείας ἡγεμονεύοντος. Latine apud Lipomannum T. 6. & Surium 7. Sept. Vide & supra in Jattesio.

Spiridonis Episcopi. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. Auctor Theodorus Paphi Episcopus.

* Vita Spiridonis ejusdem Thaumaturgi, Trimithuntis in Cypro Episcopi, Constantino imperante clari: Μέγιστον εἰς ψυχῆς ὠφέλειαν. Latine apud Surium 12. Dec.

Martyrium S. Stephani. Ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον μετὰ ἑπτακαιδεκάτους χρόνους. Auctor incertus.

Stephani Protomartyris elogium. Ὡς ἱερὸς, ἀληθῶς καὶ καλός. Sub Procli CPol. nomine Vinc. Riccardus, sub Asterii Amaseni rectius Combefisius edidit.

Νόμος ἄνωθεν ἀθλητικός. Auctor Leo Imp.

Ὥσπερ ὁ ἥλιος πανταχοῦ μέν. Auctor Manuel Caleca.

Ὁ μὲν αἰσθητὸς ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἀνατέλλων. Auctor Proclus CPol.

Ὡς καλὴ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀκολουθία. Auctor Gregorius Nyssenus.

Narratio deportationis reliqviarum Stephani Protomartyris. Ἐγένετο μετὰ τὸ εἰσκομισθῆναι Auctor profitetur se vixisse ætate Cyrilli Hierosol. & Eusebii CPolitani Episcopi.

Alia narratio de ἀποκαλύψει sive detectione earundem reliqviarum, Luciano Presbytero auctore: Τοῖς κατὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν ἁγιωτάτοις. Vide etiam Combefisii Bibl. Concionatoriam T. 7. pag. 573. seq. & qvæ ex Codice MS. noni sæculi de translatione reliqviarum Stephani, Græce profert Anselmus Bandurius ad Antiqvitates CPol. pag. 646.

Stephani Papæ & sociorum. Κατὰ τοὺς καιροὺς Οὐαλεριανοῦ. MS. in Codice noni sæculi. Vide Bandurium pag. 647.

In easdem reliqvias. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Σωτὴρ πάντων. Nicetæ Rhetoris. Exstat Latine T. 6. Lipomanni ad XI. Augusti.

Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ πατὴρ πάντων τῶν ἐλπιζομένων. Mich. Pselli.

Stephani junioris Martyris. ἀγαθὸν καὶ δίκαιον καὶ πᾶσι τοῖς εὐσεβεῖν. Auctor

Auctor Stephanus qvidam Byzantinus Martyre non multo junior. Vide Allatium de Simeonibus pag. 81.

* Θεῖον τι χρῆμα ἡ ἀρετὴ καὶ πολλῶν ἀξία.

Susannæ Martyrium. Κατὰ τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας Μαξίμου ἦν τις ἱερεὺς τῶν ἑλλήνων. Auctor incertus.

Syncleticæ. Ἔδει πάντας ἀνθρώπους τῶν καλῶν μὴ ἀμυήτους ὑπάρχειν. Auctor Polycarpus Asceta vel Arsenius Pegadensis. Græce cum versione sua, sine nomine auctoris edidit Cotelerius Tom. 1. monument. Ecclesiæ Græcæ pag. 201-277. testatus pag. 754. in codice Vaticano tribui S. Athanasio. Latine ex Dav. Colvilli versione edidit Bollandus T. 1. Act. Sanctor. ad V. Januar. Græce & Latine etiam Montfauconus T. 3. Athanasii p. 681.

* Tarachi Martyris. Vide supra, Probi.

In Templi consecrationem. Οἶδα ὅτι ἀγαπητὸν ἡμῖν. Leonis Imp.

Terentii & aliorum. Ex Latina Francisci Zini versione apud Lipomannum, Surium 10. April. & in Actis Sanctor. T. 1. p 861.

Thalelæi Medici. Ἐν ὑπατείᾳ τοῦ Νουμεριανοῦ. Græce è MS. Danielis Florentino, cum versione Papebrochii, ad XX. Maji T. 5. p. 180. * & alia acta minus fide digna è MS. Vaticano Græce cum versione Dan. Cardoni pag. 183. * Incipiunt: κατὰ τοὺς καιροὺς Νουμεριανοῦ.

* Theclæ Martyris. ἄρτι τοῦ μεγάλου τῆς ἀληθείας εὐαγγελιστοῦ καὶ κήρυκος. Græce & Latine edidit Petrus Pantinus. Citat Svidas in ἄβαξι, ἀναίμονες, ὑπαγορεύουσι.

Ἱστορίας μὲν τὸ ποιηθὲν τουτὶ σύγγραμμα. Auctor Basilius Seleuciensis. Exstat Græce & Latine editum à Petro Pantino. Alia Acta & alius ut videtur Basilius, à qvo gesta Theclæ metro scripta testatus est Photius Cod. 168.

Ἀναβαίνοντος Παύλου εἰς Ἰκόνιον. Antiqviora Theclæ acta nescio qvo auctore scripta & lecta Tertulliano, qvæ primus Græce & Latine edidit Jo. Ernestus Grabe in spicilegio Patrum Tom. 1. p. 95. Oxon. 1698. 8.

Ἐπαινετὸς ὁ τῆς Ἐκκλησίας θεσμός. Auctor Nicetas Paphlago. Græce & Latine in Auctario novissimo Combefisii T. 1. p. 445.

* Theoctistes Lesbiæ Vita, prima ex illis qvas Simeon Metaphrastes scripsit. Εἰκόνες καὶ πάλαι καὶ ἀνδριάντες. Loca Græce profert Allatius

latius de Simeonum scriptis pag. 49. seq. Latine exstat apud Surium 10. Nov.

Theodoræ Alexandrinæ. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις Ζήνων☉ τῦ βασιλέως ϗ Γρηγορίυ ἐπάρχυ ὄντων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Auctor incertus.

* Ζήνων ἤδη τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίοις διεῖπεν ἀρχήν. Latine apud Lipomannum T. 6. & Surium XI. Sept.

Theodoræ Thessalonicensis. Ἐμοὶ δὲ πολλῶν τὰ σὰ θαυμαζόντων. Auctor Nicolaus Cabasilas.

Theodoræ & Didymi. Ἐπὶ βασιλείας Διοκλητιανῦ καὶ Μαξιμιανῦ. Græce è MS. Vaticano in Actis Sanctor. ad XXVIII. Aprilis T. 3. in appendice p. LXIII. & Latine p. 573.

* Theodori Grapti & Theophanis ejus fratris. Τῶν ὑπὲρ Χριςῦ τὴν ἄθλησιν ἑλομένων. Latine apud Surium 26. Dec. Græce vero etiam cum Combefisii versione & notis in ejus manipulo rerum CPol. p. 191. Paris. 1664. 4.

Theodori Martyris. Ἀλλ' ὐ πένθιμ☉ ἡμῖν ὁ καιρός. Auctor Joannes Evchaitorum Metropolita.

Theodori τῦ πεζῦ (ejusdem cum priore) Παρ' ἡμῖν δ' ἦν ὐ σπάνια τὰ καλά. Auctor idem.

Theodori Militum præfecti. Ὥσπερ φαίνει ὁ ἥλι☉ τοῖς ὁρῶσιν, ὕτω ὁ πέρὶ τῶν μακάρων λόγ☉ τοῖς ἀκῦυσι. Auctor profitetur se præsentem Martyrio illi adfuisse, nomenque adscribit ὁ ταχυγράφ☉ Οὐάρ☉ (alii Codices Ἄυγαρος) Νοτάρι☉ καὶ ἀποκοδικέλλων. Vide Allatium de Simeonibus p. 115.

Theodori Studitæ. Πολλοὶ μὲν τῶν ἁγίων κατὰ διαφόρυς χώρας. Auctor Michaël Monachus.

Theodori Syciotæ, Archimandritæ. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τῦ Κυρίυ ἡμῶν Ἰησῦ Χριςῦ. Auctor incertus. Citatur hæc vita in Septima Synodo Actione IV. ut notat Allatius.

Theodori Teronis, Martyris, primo Sabbato jejunii. Ἡμεῖς ὁ τῦ Χριςῦ λαός. Gregorii Nysseni.

Μαξιμιανὸς καὶ Μαξιμῖν☉ βασιλεῖς ἐξαπέςειλαν διατάγματα. Auctor illo tempore vixisse se profitetur. Vide Allatium pag. 99. de Simeonibus.

* Μαξιμιανῷ καὶ Μαξιμίνῳ τοῖς βασιλεῦσι. Latine apud Surium IX. Novembris.

Μαρτυρικὴ πανήγυρις σήμερον. Joannis Metropolitæ Evchaitensium.

Σὺ μὲν ὦ ἀγαθὲ, τοῦ ὑπεραγάθου δοῦλε Θεοῦ. Auctor a) Constantinus Acropolita.

Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σου Κύριε. Auctor Nectarius ArchiEpiscopus CPol.

Theodosiæ Martyris. Γυναῖκα μὲν ἀνδρείαν τοῦ τις ἄν. Auctor Constantinus Acropolita & magnus Logotheta.

Theodosii Archimandritæ eremi prope Hierosolymam. Ἡ τρισυπόστατος καὶ ἀδιαίρετος μία οὐσία. Auctor Theodorus Episcopus Petrarum.

Θεοδόσιος ὁ ἀξιομακάριστος. Auctor Cyrillus Monachus & Presbyter Scythopolitanus.

Theodotæ & liberorum ejus. ὅσην οἱ Νικαεῖς εἰς τήν. Auctor incertus ante Metaphrasten. Vide Bandurium ad Antiqvitates CPol. pag. 648.

Theodoti Ancyrani Martyris. Ἔδει μὲν ἡμᾶς πρὸς πεῖραν πολλῶν ἐκκλησιῶν. Auctor Nilus in Martyrio comes. Latine ex Sirleti versione edidit Lipomannus Tomo VII. & Surius 18 Maji. Græce è Codice MS. Vaticano cum Papebrochii versione & notis exstat in Actis Sanctor. ad 18. Maji T. 4. p. 147-165.

Theodoti Lectoris & Agathopodis Thessalonicensis, Sæculo IV. Ἀεὶ μὲν ἐπανθοῦσαν. Græce è MS. Vaticano in Actis Sanctor. appendice ad T. 1. Aprilis p. XLII. Latine p. 320.

Theoduli Stylitæ. Ἐν ταῖς ἡμέραις Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου. Græce è MS. Florentino cum versione Dan. Cardoni S. I. in Actis Sanctor. ad XX. Maji, Tomo 6. p. 756.

* Theophanis Grapti. Vide supra, Theodori Grapti.

* Theophanis Sigriani sive Siagreni circa A. C. 818. ὥσπερ λειμὼν εὐανθής. Græce & Latine cum notis in Actis Sanctor. ad 12. Martii Tom. 2.

Theophanus sive Theophanonis Imperatricis. Πολλοὶ μὲν πολλάκις τῶν ἀρετῇ καὶ συνέσει. Auctor Nicephorus Gregoras. Citatur à Meursio in glossario Græcobarbaro in πατρίκιος.

* Theopistes & Theopisti. Vide supra, Eustathii.

Thera-

a) Hic Constantinus etiam dictus novus Metaphrastes, Vide supra p. 449.

Therapontis Presbyteri. Πολλοί μοι τῶν λόγων ἡ πανήγυρις. Græce è MS. Florentino cum versione Dan. Cardoni in Actis Sanctor.

In Thomam Apostolum. Ἐπαινετὸς ὁ ὑπὲρ τῶν ἁγίων πόθος. Auctor Nicetas Paphlago. Exstat Græce & Latine in auctario novissimo Combefisii T. 1. p. 364.

Ὁ μὲν παλαιὸς ἀνθρώπων βίος. Auctor Basilius Seleuciensis.

Ἐγένετο μετὰ τὸ ἀναστῆναι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν, συνήθροισε. Auctor incertus.

* Πάλαι μὲν τὰς κατὰ γῆν διατριβὰς ἀνύοντες οἱ Ἀπόστολοι. Latine apud Lipomannum T. 6. ad 6. Octobr. & Surium 20. Dec.

Periodi Apocryphæ Apostolo S. Thomæ tributæ. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦμεν πάντες οἱ Ἀπόστολοι ἐν Ἱεροσολύμοις. Ex his nonnulla Græce & Latine dedi in Codice Apocrypho Novi Test. p. 819. seq.

Plura in Thomam Apostolum vide Tom. VI. Bibl. Concionatoriæ Combefisianæ p. 96. seq.

* Thyrsi, Leucii, Philemonis & Apollonii Martyrum in Bithynia sub Decio Imp. Τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κοινωνίᾳ σαρκός. Latine apud Surium 14. Dec. Meminit Svidas, Logothetam Laudans in καταπέλτης.

* Tiburtii. Vide supra in Sebastiano.

* Timóthei Apostoli Vita. Τιμόθεον τὸν μέγαν ἤνεγκε μὲν ἡ Λυκαόνων. Latine apud Surium 22. & Bollandum 24. Januar. T. 2.

* Martyrium ejusdem Timothei. Ἴσμεν πολλὰς ἱστορίας τε καὶ βίους.

In eundem sermo. Τί δὲ Τιμόθεος; τοῦτον γὰρ μετὰ τοὺς Ἀποστόλους. Nicetæ Rhetoris & Philosophi.

Timothei Lectoris & Mauræ A. C. 286. Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ διωγμοῦ. Græcè è MS. Palatino in Actis Sanctor Tom. 1. Maji pag. 741. & Latine pag. 375.

Titi Apostoli. Ἀποστολικῶν ἐγκωμίων ἐφάπτεσθαι. Auctor Andreas Cretensis, inter cujus Orationes Græce & Latine edidit Combefisius.

* Tranqvillini. Vide supra in Sebastiano.

* Trophimi, Sabbatii & Dorymedontis. Πρόβου τοῦ δυσσεβοῦς τὸ βασίλειον σκῆπτρον τῶν Ῥωμαίων διέποντος. Latine apud Lipomannum T. 6. & Surium 19. Sept.

Tryphonis Martyris. Κρίνα ἐξ ἀγρῶ καὶ ῥεύματα ἐκ πηγῆς. Auctor Theodorus Lascaris Ducas.

Μάρτυρος παραγέγονε μνήμη. Auctor Leó Imp.

* Vari & sociorum Martyrium. Μαξιμιανῦ τῦ Τυράννυ τὸ δυσσεβὲς ἀνὰ πᾶσαν σχεδὸν τὴν οἰκυμένην ἐκδόντος διάταγμα. Latine apud Lipomannum T. 6. & Surium ad 19. Octobr.

Viatoris Βιάτωρος Martyris. Vide supra in Senatoris.

Ursicii. Μαξιμῖνος μετὰ Μαξιμιανόν. Auctor incertus ante Metaphrasten. Vide Bandurium ad Antiqvitates CPol. pag. 648.

Xanthippes Martyris, Polyxenæ & Rebeccæ. Τῦ μακαρίυ Παύλυ ὄντος ἐν τῇ Ῥώμῃ διὰ τὸν λόγον τῦ Κυρίυ. Auctor fertur Onesimus Pauli Apostoli discipulus.

* Xenes. Vide supra, Eusebiæ.

Xenophontis. Ἡ περὶ τῶν μακαρίων ἀνδρῶν βίων ἀναγραφή. Auctor incertus.

* Xenophontis & filiorum ejus, Arcadii & Joannis. Ξενοφῶν ὁ θαυμάσιος ἔφυ μέν.

Alia vita S. Xenophontis & sociorum, auctore incerto: Διηγήσατό τις γέρων μέγας, ἤτοι Ξενοφῶν τις συγκλητικὸς ὑπὲρ πᾶσαν εὐπρέπειαν ὑπάρχων.

Xysti. Vide supra, Laurentii.

Zachariæ Pontificis & Prophetæ. Μύςα τῶν ἀῤῥήτων ἱερυργημάτων Ζαχαρίυ. Auctor Cosmas Vestitor.

* Zenobii & Zenobiæ ejus sororis. Αἰγαὶ πόλις ἐπὶ κόλπῳ μὲν τῷ Ἰονίῳ κειμένη. Latine apud Lipomannum T. 6. & Surium, 30. Octobr.

* Zenonis. Vide supra, Eudoxi.

Zoës. Αὕτη ἡ μακαρία μάρτυς. Græcè è MS. Vaticano in Actis Sanctor. ad 2. Maji T. I. p. 739. & latine pag. 178.

* Vide & supra in Sebastiano.

Zosimi Martyrium. Κατὰ τὺς καιρὺς ἐκείνυς ἐπὶ αὐτοκράτορος Τραϊανῦ ἦν πολλὴ μανία. Auctor incertus.

Alia Simeonis Metaphrastæ scripta.

Præter Vitas Sanctorum, & qvi ad Simeonem referuntur *Annales*, de qvibus supra p. 352. & 158. dicere me memini, exstant & alia ejus scripta qvædam, ut

Epi-

Epistola IX. qvas Græce & Latine edidit Allatius ad calcem libri de Simeonibus pag. 254. seq. Paris. 1664. 4. una est ad Nicetam Metropolitam Smyrnæum, una ad Constantinum Romanum, aliæ inscriptæ τῷ Λαοδικείας nescio cui Episcopo Laodiceno.

Carmina pia duo politica Alphabeti literas initio præ se ferentia, unum altero qvovis versiculo, alterum singulis versibus: & *duo jambica*, unum ad animam suam & alterum ad Stylianam Protosecretarium, Græce leguntur apud eundem Allatium p. 132. seq. Alia MSta habentur in Bibl. Vindobonensi. Vide Lambecium Tom. 3. p. 149. T. V. p. 44.

Sermo in diem Sabbati Sancti, qvem latine vulgavit Combefisius in Bibl. Concionatoria, Tomo III.

Sermo εἰς τὸν θρῆνον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὅτι περιεπλάκη τὸ τίμιον σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. in lamentationem S. Deiparæ pretiosum corpus Domini nostri JEsu CHristi amplexantis, Græce & Latine apud Allatium p. 245. Incipit: τοῦτο ἐκεῖνο, γλυκύτατε Ἰησοῦ.

Alios duos Simeonis sermones vidisse se testatur Allatius pag. 130. unum περὶ τῆς ζωηφόρου τελευτῆς καὶ μεταστάσεως τῆς Θεοτόκου. De salutifero obitu & transitu Deiparæ, Incipit: τὸν καιρὸν τῆς Πεντηκοστῆς οἱ Ἀπόστολοι. Alterum de vita B. Mariæ virginis & revelatione ejus vestis, qvi incipit: ἐχρῆν ἀληθῶς τὴν παρθένον.

Idem pag. 131. memorat Simeonis Hymnos sive canones & troparia nec non preces qvibus etiamnum Græcorum Ecclesia utitur, & pag. 132. γνωμικὰ κεφάλαια *sententiosa capita CXXXI.* Primum incipit: ὁ γὰρ σύμφων ἐν καιρῷ λόγος τοῦ ἀπελωτέρου βελτίω κατὰ πολύ. Alia ejusmodi *capita CL*, atqve iterum *LV.* ex *Macarii Ægyptii* sermonibus selecta & paraphrasi exposita. Incipiunt priora qvidem: χάριτι μὲν καὶ δωρεᾷ τοῦ Πνεύματος θεία ἕκαστος ἡμῶν τὴν σωτηρίαν κομίζεται. Posteriora autem: Πᾶσα ἡ εὐαρέστησις Θεοῦ.

Ἠθικοὶ λόγοι *Sermones XXIV. de moribus ex S. Basilii Magni operibus selecti*, & Græce editi Paris. 1556. 8. à Gvil. Morello, & Latine ab Stanislao Ilovio (non Florio uti apud Allatium legitur) redditi sæpius lucem viderunt inter Basilii M. opera. Exstant etiam cum Ilovii versione excusi separatim, Francofurti 8. In Græcolatinis vero Basilii editionibus video junctam aliam versionem, compositam à Simone à Maillé, ArchiEpiscopo Turonensi. Combefisius Simeo-

nem hunc qvi Baſilii ethicos ſermones ſelegit, diverſum facit à Simeone Metaphraſte. Ac ſane fuit etiam qvidam Simeon Magiſter & Logotheta, longe junior, qvi poſt Alexium Ariſtinum ſub Manuele Comneno circa A.C. 1166. clarum, *Epitomen Canonum* ſive condidit * ſive ſcholiis illuſtravit, Græce & Latine exſtat in Bibliotheca Canonica Juſtelli & Voëlli T. 2. pag. 710-748. Pariſ. 1661. fol.

Symbolæ qvædam Simeonis Metaphraſtæ exſtant in Catena Nicetæ *in Lucam*, ex qvo tamen non licet colligere eum commentarios in Lucæ Evangelium ſcripſiſſe, non magis qvam ex Theophanis Ceramei Homilia in qvintum matutinum Evangelium, à qvo laudatur Simeon *ὁ τῆς μεταφράσεως εὖ μάλα πωθήμενος ἐν τῷ εἰς τὸν ἱερὸν Λουκᾶν ὑπομνήματι*, intelligitur enim Lucæ elogium, qvod inter vitas ſanctorum ſupra p. 540. ſeq. memoravi.

Dioptra in Catalogo MSS. apud Antonium Verderium Simeoni Metaphraſtæ tributa, incertum eſt † aliane ſit ab Dioptra ſive amuſſi rei Chriſtianæ qvam PHILIPPUS ſolitarius verſibus politicis ** A. C 1105. †† Alexii Comnenii 16. ad Callinicum Monachum ſcripſit, & *Jacobus Pontanus* ex Codice MS. Auguſtano proſario ſermone vertit & Latine edidit Ingolſtadii 1604. 4. cum Nic. Cabaſilæ libris ſex de vita in CHriſto, Joannis Carpathiorum Epiſcopi Capitibus hortatoriis CXCI. Philothei Patriarchæ CPol. laudatione Baſilii, Naz. & Chryſoſtomi qvæ Græca etiam adjuncta habet, & Mich. Glycæ duabus diſputationibus, additis etiam in calce Voluminis obſervationibus *Jac. Gretſeri* ad obſcura Dioptræ loca. Locum Dioptræ ex libro IV. qvi in verſione deſideratur, ex MS. Bibl. Regiæ Græce cum interpretatione ſua exhibet Cotelerius ad lib. VIII. Conſtitutt. Apoſtol. c. 42. Exſtat & Græce Dioptra ſæpius in Bibl. Vindobonenſi ut docet Lambecius lib. V. p. 34. ſq. 42. ſq. & Montfauconus p. 54. Palæographiæ Græcæ. Ac Lambecius qvidem obſervat in Pontani editione librum primum integrũ omiſſum, excepto exordio, qvod ad calcem libri qvarti ſub titulo flebilis lamentationis ſubnexuit, & ſecundum pro primo, tertium pro ſecundo &c. venditatum, ut adeo qvatuor tantum libros

* Confer Beveregii prolegomena ad Synodicum magnum §. XXVI. ſeq.

† In Codice Vindobonenſi Dioptræ Philippi, ſubjunguntur verſus Simeonis Magiſtri & Logothetæ. Vide Lambecium III. pag. 44.

** Vide p. 4. & 196. ſeq. edit. Ingolſtad.

†† Vide pag. 128. ejusdem editionis, qvæ deinde in Bibl. Patrum Colon. Tom. 12. & Lugd. T. 21. recuſa eſt.

libros Pontanus ediderit cum à Philippo ſcripti ſint qvinqve. Notat etiam falli Gretſerum, qvi ex primis verſibus Dioptræ qvos Cruſius in Turco Græcia p. 198. adducit, putavit Cruſium de alia dioptra loqvi. Hanc porro recenſeri & Græcam dictionem caſtigari à *Phialito* qvodam juſſit Dionyſius Evzoitus, Metropolita Mytilenæus. *Michaëlis* vero *Pſelli* præfatio præmittitur etiam in laudata editione, cujus qvoqve notæ ſive ſcholia hinc inde adſperguntur. Qvæ appendicis loco, in Codice Vindobonenſi ſubjici notat Lambecius lib. V. p. 36. de fide & cærimoniis Armeniorum, Jacobitarum, Chatzitzariorum & Romanorum ſeu Francorum, hæc (excepta parte poſtrema de Romanis) Græce & Latine vulgavit Combefiſius Auctario novo T. 2. p. 262. & 271.

XIX. DUCAS, *Michaëlis Ducæ*, viri doctrina & Medicæ artis peritia clari & ex Imperatoria Ducarum a) familia oriundi *nepos*, & poſt captam à Turcis A. C. 1453. CPolin, profugus in Lesbum Inſulam & Miniſter in aula Principis Chriſtiani, Dominici Gateluzi ejusqve fratris, Nicolai qvi Turcis tributarius Lesbo imperabat, b) variis ad Turcos legationibus functus eſt usqve ad Lesbum A. C. 1462. à Mahomete II. Turcarum Imp. captam, cui ſuperſtes Ducas ad *Hiſtoriam Byzantinam* ſcribendam animum appulit, & poſt temporum ſeriem ab Adamo ad Joannem Cantacutzenum breviſſime perſtrictam, fuſius exponit qvæ ab Andronici Palæologi junioris obitu ſive A.C. 1341. qvo Cantacuzenus Johanni Palæologo Tutor à Patre datus eſt, usqve ad Lesbum A. 1462. à Turcis expugnatam. Certe ulterius non progreditur Ducæ Hiſtoria in editione, qvam in fine mutilam è MS. Regis Chriſtianiſſimi *Iſmaël Bullialdus* edidit, & latina verſione argumentis capitum, & notis doctis illuſtravit, Pariſ. 1649. fol. teſtatus ſcriptorem ſtyli qvidem elegantia haud ornatum & comtum eſſe, ſed rerum momento & gravitate eximium, earumqve narratione prudenti gratum. In rebus Hungaricis minus peritum ſe prodit Ducas capite XXXII. Vide Bullialdi notas pag. 259. ſeq.

Sub-

a) Cangii famil. Byz. p. 160. ſq. Hic p. 166. etiam memorat Georgium Ducam Armenem, qvi in Galliam venit A. C. 1455. & à Carolo VII. Rege cum aliis Græcis exulibus humaniter exceptus, & ſtipendiis ad vitam donatus eſt.

b) Hanckius de Byz. Hiſtoriæ ſcriptoribus parte 1. c. 39. ex Ducæ cap. 5. & 43. ſeq.

Subjunxit Bullialdus ex eadem Regia Bibliotheca ANONYMI *Χρονικὸν σύντομον, Chronicon breve* ab A. C. 1089. ad 1523. Græce & Latine p. 196-205. Labbeus in protreptico ad Hist. Byzantinam scripsit *Anonymum* alium *Bibliotheca Regia de rebus gestis Græcorum adversus Turcas & de expugnatione CPolis* latine redditum ab Ism. Bullialdo, breviqve vulgandum. Idem memorat *Anonymi Historiam de rebus Turcicis* vulgari Græca lingva scriptam in Bibl. Barberina custodiri. DE ANONYMO utroqve continuatore Theophanis dixi pag. 349. 350. Qvemadmodum de ANONYMI Collectaneis Antiqvitatum CPolitanarum pag. 480.

Refertur etiam ab Hanckio inter Byzantinos ANONYMUS Vitæ Chrysostomi scriptor, Constantino Porphyrogenito junior, qvæ Græce edita primum est ab Henrico Savilio T. VIII. Operum Chrysostomi, Etonæ 1613. fol.

ANONYMUS Photii Adversarius, cujus narratio *de stavropatis* sive signi crucis in subscriptionibus Episcoporum appingi solitæ & promissorum per illud datorum violatoribus, ab Anno CHristi 858. qvo Photius Ignatio detruso successor in Patriarchatu CPol. datus Ignatii restituti obitum Anno CHristi 878. Prodiit Græce cum Matthæi Raderi S. I. versione ad calcem Actorum Concilii Octavi, Ingolst. 1604. 4. atqve inde in editionibus Conciliorum. Addidit Raderus Græce & Latine alterius ANONYMI scriptum A. C. 892. Breviarium rerum in synodo VIII. gestarum, nec minus METROPHANIS Metropolitæ Smyrnæi Epistolam de rebus à Photio gestis ad Manuelem Patricium ac Logothetam Dromi, qvam ex Frid. Metii versione Latine dederat Baronius ad A.C. 870. n. 45. seq. Tum Vitam Ignatii Patriarchæ scriptam à MICHAELE Monacho, & STYLIANI MAPÆ Epistolam scriptam A. C. 886. ad Stephanum VI. Papam, ut eum Photianis partibus conciliaret. Et libellum pro Ignatii Patriarchæ causa missum ad Nicolaum Papam à THEOGNOSTO Monacho.

ANONYMI Chronicon MS. ab Adamo ad Leonem sapientem freqventer allegatur à Cangio in diss. de hebdomo ad calcem notarum in Zonaram p. 132. 136. 151. 156. 157. 158. 159. 169. De alio Anonymo Græco Chronici scriptore dixi supra pag. 158.

XX. AN-

XX. ANSELMI BANDURII, Ragusini, Presbyteri ac Monachi Benedictini è Congregatione Melitensi, *Imperium Orientale*, sive *Antiquitates CPolitanæ* in qvatuor partes distributæ & Cosmo III. Magno Etruriæ Duci dedicatæ fol prodiere Paris. 1711. duobus Voluminibus, qvorum prius scripta Varia ab editore collecta & *Guilelmi de l'Isle* Chartas duas Geographicas, Imperium Orientale per *themata* distinctum, & descriptionem ejus qvale Sæculo X fuit, cum ejus observationibus complectitur, posterius continet Bandurii in illa commentarios & varias tabulas veterum nummorum & monumentorum, rebus CPolitanis melius intelligendis & Urbis ipsius CPoleos atqve templi Sophiæ imagini distinctius animo subjiciendæ, ære nitide descriptas. Volumine itaqve priore post Bandurii seriem Chronologicam Imperatorum & Patriarcharum à Constantino Magno Imp. & Patriarcha Metrophane ad captam usq; à Turcis CPolin, exstant:

1.) *Constantini Porphyrogeniti Imp. de Thematibus Orientis & Occidentis libri duo*, ad MS. Codicem Regis Galliæ bombycinum 2431. ante qvingentos annos circiter scriptum emendati, & Latina versione accuratiore & notis illustrati pag. 1.-30. De his dixi supra pag. 487. seq.

2.) *HIEROCLIS Grammatici* Συνέκδημος sive *Comes peregrinationis*, tradens recensionem ἐπαρχιῶν sive Provinciarum LXIV. & civitatum 935. qvæ Imperatori CPolitano paruere. pag. 31-52. Hierocles iste Constantino Porphyrogenito fuit antiqvior, à qvo allegatur Themate 1. Occidentis, falliturqve Schelstratenus, qvi dum Constantini verba pro Hierocleis accipit, ex illo Constantini loco probare vult Hieroclis scriptum genuinum & integrum non ad nos pervenisse. Hunc synecdemum, sed sine nomine auctoris, & qvatuordecim postremis provinciis mutilum primus vulgaverat *Carolus à S. Paulo* pag. 20. seq. in notitiis antiqvis Geographiæ suæ sacræ subjectis, qvæ Paris. 1641. fol. primum prodiit, & recusa est Amstelod. 1703. fol. *Lucas* vero *Holstenius* hunc libellum ex MS. Vaticano descriptum & ex alio Altempsiano emendatum, & è duobus Farnesianis suppletum latine vertit, & cum Constantini Porphyrog. de thematibus & de administrando Imperio vulgare voluit in Corpore Hist. Byzantinæ, sed fato præventus non potuit. Cum itaqve in Bibl. Barberina per aliqvod tempus delituisset, in lucem editus Græce & Latine

Cccc est

eſt ab *Emanuele Schelſtrateno* in tomo ſecundo Antiqvitatis Eccleſiæ illuſtratæ, in appendice ad opus Geographicum. Rom. 1697. fol.

3.) *Conſtantini Porphyrog. liber de Adminiſtrando Imperio*, p. 53-157. de qvo dixi ſupra pag. 487. ſeq.

4.) AGAPETI * Diaconi S. magnæ Eccleſiæ CPol. σχεδὴ βασιλικὴ ad Juſtinianum recens A. C. 527. creatum Imperatorem, ſive ἔκθεσις κεφαλαίων παραινετικῶν, LXXII. *capita admonitionum* qvorum acroſtichis ſive literarum initialium juncta ſeries reddit verba: τῷ θειοτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ ἡμῶν Ἰουστινιανῷ Ἀγαπητὸς ὁ ἐλάχιστος διάκονος. p. 158-170. Poſſevinus in fine Apparatus, ubi Catalogos librorum MSS. Græcorum exhibet; teſtatur CPoli inter Codices Conſtantii Barini fuiſſe hunc librum, in cujus inſcriptione Agapetus Juſtiniani anteqvam Imperium ille ſuſciperet Magiſter fuiſſe traditur, ex qvo Noriſius diſſ. de Synodo V. cap. 2. etiam evincit Juſtinianum doctiſſimo Viro Magiſtro uſum, tanqvam ἀναλφάβητον falſo traduci. Citatur hic Agapeti liber plus ſimplici vice in florilegio Stobæi.

*Agapeti editiones Græcæ, quæ Græcolatinam Bandurianam ex duobus MSS. Regiis ** recenſitam præceſſere.*

Baſileæ A 1521. 8. apud Jo. Frobenium, cum Æſopi & aliorum fabulis, Heſiodo, Theognide & aliis Gnomologis.
In libello Gnomico, Joach. Camerarii p. 229. Lipſiæ 8.
Baſil. 1553. forma minore.
Coloniæ 1604. 8.

Græco-

* Fuere plures hoc nomine, ut Agapetus Synadorum Epiſcopus, de qvo Philoſtorgius & Svidas in Ἀγαπητὸς Euſebium falſo laudans pro Philoſtorgio. Agapeti duo Archimandritæ Conſtantinopoli, qvorum in Actis Concilii CPol. ſub Mena mentio. Agapetus I Papa Rom A. C. 535. & Agapetus II. ab A. 946-956. qvorum Epiſtolæ exſtant. Tum Agapetus Rhodi Inſulæ Metropolita, cujus Epiſtola pro Concilio Chalcedonenſi ad Leonem Imp. ſcripta A. C. 457. occurrit in Actis Concilii Chalced. parte 3. c. 45

** Exſtat etiam Græce MS. in Bibl. Vindobonenſi. Vide Lambecium III, p. 152.

Græcolatinæ.

Venet. 1509. 8. Basil. 1518. 8.

Cum Æsopi & aliorum fabulis, Batrachomyomachia, Galeomyomachia, Musæo de amoribus Erus & Leandri & jurisjurando Hippocratis, Basil. 1545. 8. Paris. 1549. 12. Basil. 1574. 12.

Inter Veterum Theologorum Græcorum scripta, Conrado Gesnero curante junctim edita Tiguri, 1559. fol.

Ex *Jo. Ranftii* editione, Witeb. 1562. 8.

In posteriore Orthodoxographorum editione Basil. 1569. Tom. 1. pag. 180. fol.

In Compendio Moralium præceptionum Martini Hayneccii, Lipsiæ 1600. 8.

Herbornæ 1605. 8. cum versione *Matthiæ Martinii*, & Bremæ 1605. 12. & 1615. 8. qvas duas editiones mihi non visas memorant Hendreichius in pandectis Brandenburgicis & Carolus Arndius in schediasmate Bibliothecæ Græcæ difficilioris, Rostoch. 1702. qvod totum est de Phalaride, Agapeto & Basilio Macedone. Eidem Hendreichio memorantur, qvoqve *Andreæ Werneri*, (qvi latine vertit, Magdeb. 8. uti etiam *Petrus Bizarrus*) *Conradi Rittershusii*, Lips. 1611. 12. *Jo. Bercovii*, & *Henrici Kitschii* editiones Lips. 1613. 4.

Cum notis *Stephani Schœningii*, Franeckeræ 1608. 8. cum S. Nili admonitionibus & libello de virtutibus qvi Aristoteli tribuitur.

Cum versione duplici, dissertationibus, exemplis, qvæstionibus per *Georgium Draudium*. Francof. 1615. 4. & 1659. 4.

In Auctario Bibliothecæ Patrum Ducæano Paris. 1624. fol. Tom. 2. pag. 362.

Agapeti scheda regia & Basilii Macedonis adhortationes ad Leonem filium, cum versione recensitâ à *Bernhardo Damke*, Hamburgensi, additis ejus notis. Basil. 1633. 8.

Agapeti scheda Regia repurgata mendis & explanata à *P. Guerin*, Paris. 1635. 8.

Cum notis *Jac. Brunonis* & filii *Jac. Pancratii Brunonis*, Lipsiæ & Norimb. 1669. 8.

Agapeti editiones Latinæ.

In Bibliotheca Patrum, Parif. 1575. atqve deinde in aliis editionibus Parifienfibus, Colonienfi & deniq; in Lugdunenfi Tomo IX.

Ex *Albani Torini* verfione Bafil. 1541. 8. ad calcem Onofandri, apud Robertum Winter.

Ex verfione & cum fcholiis *Jacobi Huggelii.* Mulhufii 1560. 8.

Ex verfione *Joach. Axonii* Graviani, Antvverp. 1561. 8.

Halæ Sax. 1593. 8. ad Jo. Sigismundum, Marchionem Brandenburgicum ftudio *Jo. Olearii*, adjunctis capitibus Auguftanæ Confeff. & libri Concordiæ.

Latinis verfibus reddidit *Edo Neubufius* 1603. Francof. 8.

Gallicæ, Hifpanicæ, Germanicæ.

Gallicè à Joanne Picot, Parif. 1563. 8. Hinc ab Hieronymo Beneventano. ibid. 8. Tum Pardulpho Pratejo interprete, Lugd. 1570. 8. Atqve ex verfione Ludovici XIII. Galliæ Regis. Les Preceptes d'Agapetus à Juftinien, fur une verfion latine, par le Roy Lovis XIII, en fes leçons ordinaires. Parif. 1612. 8.

Hifpanice, per Chriftophorum Mofqvera de Figveroa. Madrit. 1596. 4. Reglas para los qve goviernan.

Germanice Martino Mollero interprete, Gorlitii, 8. Et ex verfione Nicolai Glaferi, Brem. 1619. 4. cum laude philomelæ & Luciano de calumnia ac Tabula Cebetis.

5. BASILII *Macedonis*, Imp. CPol. *κεφάλαια παραινετικὰ* ad Leonem Sapientem, filium qvem Pater 6. Januar. A. C. 879. Auguftum pronuncivit, *capita exhortationum LXVI*, qvorum acroftichis five primæ literæ junctæ reddunt hæc verba: *Βασίλειος ἐν Χριστῷ βασιλεὺς Ῥωμαίων Λέοντι τῷ ποθεινοτάτῳ υἱῷ καὶ συμβασιλεῖ. Bafilius in CHrifto Imperator Romanorum, Leoni caro filio & Imperii Collegæ.* p. 171-192. Hunc librum Bandurius emendavit ex duobus Codicibus Bibl. Regis Chriftianiffimi, n 3059. & 3363. Exftat etiam MS. in Bibl. Vindobonenfi ut annotat Lambecius III p. 38. dignum qvi cum editis conferatur teftatus. Codices Venetum, Vaticanum & Bibl. Strozzianæ pridem laudavit Gefnerus.

Edi-

Editiones Capitum Basilii Græcolatinæ, quæ Bandurianam præcesserunt.

Primus Græce edidit *Federicus Morellus* cum versione qvam ipse composuit, Paris. 1584. 4. typis Reg.
Cum Agapeto, & notis *Bernardi Damke*, Hamburgensis, prodiit Basil. 1633. 8.
Cum versione *Joannis Paradis*, Paris. 1637. 12.
Cum versione eleganti *Justi Dransfeld*, Gotting. 1671. 8.

Latinæ.

In Bibliothecis Patrum Paris. 1589. T. V. Colon. T. IX. parte 2. & Lugd. T. XVI.
Ad calcem Onosandri, una cum Ferrandi Diaconi Carthag. parænetico, cura Johannis à Fuchte, Helmst. 1616. 4.

Gallicæ, Italicæ, Germanicæ.

Gallice ex Hieron. Beneventani versione, Paris. 1612. forma minore.
Versio recentior hoc titulo: *Maximes pour l' education d' un jeune Seigneur avec les instructions de l' Empereur Basile pour Leon son fils, traduits du Grec, & l' abregé de leur vie.* Paris. 1690. 12.
Italice ad calcem militis Christiani, ab Antonio Possevino editi, & cum auctario recusi Venetiis 1604.
Latine & *Germanice*, Baruthi 1669. 12.

6. *Theophylacti Institutio Regia*, ad Constantinum Mich. Ducæ F. de qva dixi supra p. 285.

7. *Libri octo Antiquitatum CPolitanarum* ex monumentis maximam partem antea ineditis selecti, & Græce descripti ac versione latina copiosisqve atqve eruditis commentariis illustrati. Libris *quatuor* primoribus continentur *Anonymi*, qvi Alexio Comneno opus suum inscripsit, adeoqve * Codino trecentis & qvinqvaginta annis est antiqvior, *Origines & Antiquitates CPolitanæ*, qvibus descriptio tem-

* De Codini Antiqvitatibus CPol. supra p. 480.

templorum, aliorumqve ædificiorum & monumentorum p. 1-64. & libro qvarto p. 65-80. Templi S. Sophiæ continetur, ex Codice Regis Galliæ 3058. 3. & 4. *Stylus hujus Anonymi*, inqvit Bandurius, *est varius & inæqualis, utpote qui opus suum ut arbitror ex diversis scriptoribus Originum seu Antiquitatum CPolitanarum & aliis Chronicorum scriptoribus qui ante ipsum floruerunt, consarcinavit pro more auctorum illius ævi. Hauserit igitur ex opusculo Hesychii Milesii* ** *quod inscribitur* περὶ τῶν πατρίων *sive de Originibus CPol. & ex altero ejusdem tituli & argumenti opusculo, auctore* Christodoro *Panisci F. Coptensi, quem laudant Suidas & Eudocia Augusta in Jonis, opere MS. à nobis in Commentariis sæpe citato. Fortassis & ex aliis ejusdem argumenti scriptoribus, qui citantur* *** *à Porphyrogenito lib. 2. de Thematibus cap. 12. Præterea ex auctore Chronici Alexandrini, Theophane, Cedreno ac reliquis Historiæ Byz. scriptoribus.*

Libro *quinto* exhibentur cum nova Bandurii versione pag. 81. ad 106. *Anonymi* παραστάσεις σύντομοι χρονικαὶ, qvas à Lambecio primum Græce, & à Combefisio Græce ac Latine editas dixi supra pag. 480. seq.

Libro *sexto* continentur 1.) *Nicetæ Choniatæ narratio de statuis CPolitanis* pag. 107.-114. qvam dedi supra pag. 405. cum mea versione ignarus tunc vulgatam jam fuisse à Clariss. Bandurio. Poterit autem ut spero, utriusqve interpretatio collata inter se mutuo juvare. Initio statim τὸ ἐθνικὸν παραδεικνύντες φιλόχρυσον puto me rectius vertisse *insitam genti avaritiam ut demonstrarent*, qvam virum doctissimum qvi reddit: *auri amore gentilium ritu flagrantes.* Sed mox idem τὰς τῶν βασιλέων θήκας rectius interpretatus est *Imperatorum sepulchra.* Bandurius hanc narrationem accepit à Clariss. Boivinio, qvi illam à Grabio ad se transmissam edere voluit in Tomo qvarto Nicephori Gregoræ, ut dixi supra pag. 321.

2.) *Georgii Pachymeræ descriptio Augusteonis*, qvam laudatus Boivinius Græce vulgaverat in notis ad Gregoram pag. 764. seq. sed Bandu-

** De hoc supra p. 241. De Christodoro autem Ægyptio constat ex Svida qvod vixit tempore Anastasii Imp. & qvod præter alia multa scripsit Πάτρια Κωνσταντινουπόλεως ἐπικῶς sive versibus Heroicis, libris XII. De ejusdem Christodori ἐκφράσει τῶν ἐν ζευξίππῳ ἀγαλμάτων *descriptione statuarum in Gymnasio Zeuxippi* CPolitano, mox dicetur pagina seqvente.

*** Nullos qvidem Constantinus nominat, sed tantum laudat τοὺς τὰ πάτρια συγγεγραφότας τοῦ Βυζαντίου.

Bandurius cum versione sua recudi curavit pag. 114-117. De Augusteone sive Augustæo atrio templi S. Sophiæ Codinus in Originibus CPol. n. 32. Goarus ad Codinum de officiis pag. 130. & Bandurius ad Antiqv. CPol. pag. 468. seq. & 804.

3.) *Photii Patriarchæ CPol. descriptio Ecclesiæ Dei Genitricis in Palatio exstructæ à Basilio Macedone Imp* pag. 117-121. cum nova Bandurii interpretatione. Ediderat eam pridem Lambecius Græce, & utraqve lingva Combefisius, ut supra pag. 485. dicere me memini. Habita est in Encæniis Anno CHristi 880. Basilii Imp. 14.

4.) *Περὶ τῶν τάφων τῶν Βασιλέων de sepulchris Imperatorum in Templo CPolitano SS. Apostolorum* pag. 121-124. Adjuncta est descriptio Heroi Justinianei, & tumulorum Imperatoriorum in variis Monasteriis. E Codice Regio. Confer qvæ è Codice Colbertino Græce exhibet Cangius lib. IV. CPoleos Christianæ pag. 109. 110. τὰ ἐν τῷ ἡρῴῳ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου μνήματα. Τὰ ἐν τῷ ἡρῴῳ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ.

5.) Excerpta de Antiqvitatibus CPolitanis ex Codice Regio & Codino de ædificiis CPol. cum Lambecii & Bandurii notis p. 124-134.

Libro *septimo* continentur *Epigrammata & poëmatia* variorum Poetarum de rebus CPolitanis è libro tertio & qvarto Anthologiæ, & ex libro qvinto *Ecphrasis Christodori Thebani statuarum in Gymnasio Zeuxippi*, & Epigrammata in aurigas in Hippodromo CPol. pag. 135-175. Metaphrases latine additæ sunt ad unum tantum A. B. sive Anselmi Banduriii, ad cætera Andreæ Alciati, Casparis Ursini Velii, Federici Morelli, Francisci Franchini, Hugonis Grotii, Jani Cornarii, Joannis Sleidani, Pauli Stephani, Petri Menardi, Septimii Florentis Christiani, & Theobaldi, qvorum nomina primoribus literis innuuntur. Præterea *Maximi Planudæ* * Heroelegi & Jambi in Templum S. Andreæ à Protovestiaria conditum: pag. 175. seq. *Georgii Pisidæ* sive *Pisidis* Jambi in templum Blachernarum. pag. 177. seq. *Mich. Pselli* Jambi in æreum eqvum in Hippodromo qvi pedem attollebat. pag. 178. Hinc *inscriptiones variæ* qvæ CPoli vel olim extiterunt, vel etiamnum exstant pag. 179-184. Deniqve pag 184. sq. *Matthæi Cigalæ* Cyprii qvi A. C. 1636. scripsit, de sepulchro Constantini Magni narratio, & *Gennadii Scholarii* Patriarchæ CPol. expositio literarum ænigmaticarum

*Græce ediderat Cangius ad Zonaram p. 35. emendatius Boivinus ad Gregoram p. 714.

rum qvæ in eodem sepulchro inscriptæ fuisse traduntur & divinationem de Palæologorum imperio à Turcis evertendo continent. Vide qvæ dixi supra pag. 365. 366. & confer Dorothei Monembasiensis Chronicon pag. φμδ. editionis qvam possideo Venetæ A. 1684. 4. ubi idem vaticinium cum expositione legitur.

Libro *octavo* occurrit 1.) Catalogus Episcoporum ac Patriarcharum CPol. decerptus ex Chronographia Compendiaria S. Nicephori Patriarchæ CPol. qvæ habetur in Codice Regio, diversa ab editis pag. 187-190. Desinit in Ignatio Evnucho.

2.) Nicephori Callisti Xanthopuli nova enarratio de Episcopis Byzantii & Patriarchis Cpolitanis, è Codice qvem Regi Christianissimo pridem donavit Antonius Eparchus pag. 191-200. Desinit in Athanasio qvi Johanni Sozopolitano successit.

3.) Catalogus Patriarcharum CPolitanorum ex jure Græco Romano Jo. Leunclavii Francof. 1596. fol. pag 296. seq. diversus ab aliis pag. 201-208 Desinit in Josepho Abbate Galesii.

4.) Catalogus Patriarcharum CPol. ex nova Variarum Historiarum synopsi Matthæi Cigala, diversus ab aliis pag. 209-218. Desinit in Neophyto Heracleensi. Matthæi Cigala synopsis Historiarum prodiit Græce Venet. 1637. 4.

5.) *Philippi Cyprii*, magnæ Ecclesiæ Protonotarii libellus continens catalogum Patriarcharum CPolis pag. 218-229. Desinit in Parthenio. Hunc primus Græce & Latine edidit Nic. Blancardus Franeqv. 1679. 4. una cum Christophoro Angelo de statu & ritibus Ecclesiæ Græcæ. Deinde latine cum notis postumis * Henrici Hilarii, Rectoris Scholæ Cellerfeldensis, prodiit Lips. 1687. 8.

6) Ἔκθεσις νέα Ἀνδρονίκου βασιλέως *Expositio nova Andronici* Palæologi *Imp. qui Metropoles CPoleos alias è minoribus ad majores extulit, alias è diverso ad minores thronos deduxit.* pag. 230-235. Diversa hæc est ab ἐκθέσει Andronici senioris, qvam cum Codino sæpius editam dixi supra pag. 479.

7.) Κατάλογος Ἐπισκόπων ἢ τινι ** ἕκαστος τῶν μητροπόλεων ὑποκέκλινται, ὅσαι σώζονται νῦν ἐκ μέρους, ἐκ τούτων αἱ πλεῖσαι ἀφα-

* Confer Acta Eruditorum T. 1. supplementi pag. 391. seq.

** ita leg. pro αἵ τινι.

ἀφανίσθησαν. *Catalogus Episcopatuum cuinam singuli Metropoli subjiciuntur, quæ nunc ex parte supersunt, pleraque vero earum exoluerant.* p. 236-240.

8. Catalogi duo Imperatorum, unus à Constantino M. ad Alexium Ducam Murzuflum pag. 241-243. ex Jure Græco Romano Leunclavii p. 181. & alter ab eodem Constantino usqve ad captam CPolin, subjecta successione Sultanorum usqve ad A. C. 1636. p. 244-247. ex Matthæi Cigala Synopsi Variarum Historiarum.

Seqvuntur PETRI GYLLII, Altiensis Galli, eximii scriptoris & longarum per annos qvadraginta amplius susceptarum peregrinantium usu, doctrina, ingenioqve clarissimi qvi A. C. 1555. ætatis 65, Romæ diem obiit, *de Bosporo Thracio libri III. & de Topographia CPoleos & de illius Antiquitatibus libri IV.* utrumqve opus latine ab Auctore scriptum & post editionem minus correcta Lugd. 1561. 4. excusum emendatius minori forma inter Resp. Elzevirianas, Anno 1632. lectuqve dignum. Thoma Smitho qvidem judice in notitia CPoleos, edita Lond. 1692. 8. p. 66. Gyllius in illius urbis descriptione accuratissimus, pæne nimia diligentia usus narrationem paullo obscuriorem & minus gratam reddit.

Qvam Elzevirius Gyllio subjunxit Veteris Auctoris *Anonymi* Latini, circa Theodosii junioris tempora compositam *descriptionem CPoleos per XIV. Regiones*, cum notis Gvidonis Pancirolli Bandurius qvoqve exhibet, poterat vero præmittere etiam præfationem, qvam è MS. Vindobonensi vulgavit Lambecius lib. 2. p. 950. atqve in sua ejusdem descriptionis editione non omisit Cangius in CPoli Christiana lib. 1. p. 63. seq. Ediderat eandem descriptionem CPoleos, sed sine jam dicta præfatione illustraveratq; Pancirollus ad calcem Notitiæ utriusqve Imperii. † Subjunxerat etiam, sed sine notis Pancirolli, Phil. Labbeus in protreptico ad scriptores Historiæ Byz. pag. 54. & ad calcem Notitiæ utriusqve Imperii Paris. 1651. 12.

Præter Indices rerum, utilissimo instituto subjectus etiam operi à Bandurio est Index Geographicus regionum, populorum & civitatum qvæ in monumentis hisce memorantur, nec non brevis index scriptorum allegatorum in libris Constantini Porphyrogeniti, qvem hoc loco paulo integriorem subjungam.

† De illo opere qvod in Tomo septimo Thesauri Antiqvitatum Rom. Græviani recusum est, dixi in Bibliotheca Latina lib. IV. cap. 5. §. 6.

INDEX Scriptorum qvi in libris Constantini Porphyrogeniti de Thematibus & de Administrando Imperio citantur, ad paginas editionis Bandurianæ.

Hero-

In Volumine secundo Bandurius Historiæ Byzantinæ lucem insignem affundit partim tabulis æneis nitide in æs incisis, partim eruditis notis & commentariis in scripta priore tomo comprehensa.

Tabulæ æneæ qvatuor præmissæ urbem *CPolin* repræsentant pro vario urbis statu per varia tempora, 1) qvalis ab Anonymo Latino describitur divisa in XIV. Regiones tempore Theodosii junioris: 2) qvalis describitur ab Anonymo Græco qvi Alexii Comneni tempore vixit, divisa in partes tres. 3) qvalis fuit sub Joanne Palæologo, penultimo CPol. Imperatore, ex Christophori de Bondelmontibus Florentini libro de Insulis Archipelagi, MS. in Bibl. Regia Paris. qvem ad Cardinalem Jordanum de Civitate Rhodi misit A.C. 1422. 4) qvalis hodie cernitur, atq; à Grelotio delineata est. Similiter *Anaplus Bospori Thracii* duabus Tabulis repræsentatur, 1) uti ex Dionysio Byzantio, sive qvi hunc secutus est Petro Gyllio pridem à Gvil. Sansonio descriptus fuit. 2) ex delineatione Domini de Combes. Deniqve exhibetur singulari tabella *prospectus Propontidis atque Hellesponti.*

Numismatum Byzantinorum tabulas septem post p. 456. sive qvæ Byzantina veteri Rep. adhuc florente, sive qvæ sub Imperatoribus cusa sunt, magnam partem è Gazophylacio Regis Christianissimi, reliqva è Fucaltiano Bandurius depromsit.

Specimen diptychi eburnei *Consularis* p. 492. qvale dederat Sirmondus notis posterioribus ad Sidonium lib. VIII. Epist. 6. Tom. I. Operum pag. 1060.

Columna Historiata qvam CPoli Arcadius Imp. pridem è marmore erigi curavit, & in qva Theodosii Patris gesta, nec non ædificia ab utro-

* Videtur ille locus de Theophanis prosapia & de Constantino Porphyrogenito additus ab alio, non ab ipso Constantino.

utroqve Augusto exstructa repræsentantur, Tabulis XIX. per partes pulchre descriptam exhibet post p. 508. Confer qvæ de eadem Cangius in CPoli Christiana lib. 1. pag. 78. & Claudius Franciscus Menetrerius S. I. qvi eandem columnam ære depingi curavit & copiose descripsit Paris. A. 1703.

Pag. 632. è Codice Regio charactere unciali noni sæculi scripto, (in qvo Opera Nazianzeni exstant) in una tabella exhibentur *Ordinatio S Nazianzeni*, *Victoria Constantini M. contra Maxentium* & *inventio S. Crucis* per Helenam Constantini M. Matrem.

Post pag. 664. *Circi* sive *Hippodromi CPolitani* à Constantino M. exædificati reliqviæ, qvales adhuc superfuere centum ante captam CPolin annis, ex Onufrii lib. 1. de ludis Circensibus.

Pag. 667. *Anaglypha* in latere septentrionali stylobatæ *Obelisci*, qvi ex lapide Thebaico in medio Hippodromo CPol. erectus erat, descripta ex Jac. Sponii & Georgii Wheleri Itinerariis. Præterea *Tripus æreus Apollinis*, qvi in eodem Hippodromo fuit, & *Columna* marmorea *Marciano* Imp. à Tatiano qvodam posita, alteraqve Porphyretica, qvæ etiamnum CPoli visitur.

Pag. 745. Ichnographia *Templi Sophiæ* CPol. Ejusdem prospectus exterior septentrionalis & occiduus qvalis hodie cernitur p. 752. atqve meridionalis pag. 756. Prospectus interior versus altare pag. 758. & prospectus altari adversus, versus ostia pag. 762. omnia ex *Josephi Grelotii* accurata descriptione ex ejus Itinerario CPolitano qvod Gallice prodiit Paris. 1680. 4. atqve inscribitur: *Relation nouvelle d'un voyage de Constantinople*, * *enrichie de plans levez sur les lieux, & de tout ce qu'il y a de plus remarquable de cette ville*.

Pag. 790. *Naturæ multimammæ imago* ex pyla marmorea antiqva Romæ obvia qvam repræsentavit Lambecius lib. 2. p. 738.

Pag. 937. *Imago Synodi CPolitanæ* universalis adversus Macedonium & Apollinarem habitæ, imperante Theodosio Magno, deprompta ex Codice MS. noni sæculi operum Nazianzeni, ex qvo Bandurius pag. 632. alias icones exhibuerat, & de qvo consulendus

* Hujus libri lectione vehemens sæpe desiderium CPolis adeundæ sibi injectum testatur V. C. Hadrianus Relandus, lib. de religione Muhamedica p. 151.

Montfauconus in Palæographia Græca pag. 250. seq. & Franciscus Louvard in Conspectu Operum Nazianzeni. Observare licet in hac imagine Synodi, in medio summo loco positum thronum, cui non insidet sed proximus ante Episcopos assidet Imperator: in throno positum est magnum volumen explicatum, Sacræ Scripturæ videlicet, ad cujus oracala exigi omnia oportet.

Pag. 991. Imagines Joannis Baptistæ, Constantini M. Matrisqve Helenæ, Manuelis & Joannis Palæologorum, & Josephi Patriarchæ CPol. qvi Florentiæ obiit, è Codice Regio 3058. complexo Antiqvitates CPolitanas, qvas primis qvatuor libros Bandurius edidit.

Post pag. 1007. Tabulæ sex celebriorum ædificiorum CPoli ab Imperatoribus Mahumetanis conditorum qvæ hodie ibi supersunt, 1) Ichnographia & prospectus templi Sultani Achmed. 2) Prospectus Solimaniæ sive superbi Templi à Solimanno exstructi. 3) Ejusdem Ichnographia. 4) Prospectus Templi cui nomen Validea. 5) Claustri pro Gynæceo Imperatorio (Grand Serrail) & Palatii prospectus. & 6) Claustri porta sive introitus. E Grelotio supra laudato, una cum ejus descriptione, lingva Gallica.

Deniqve in notis ad Constantinum Porphyrog. pag. 118. & 119. exstant varia Alphabeta Slavonica.

De Scriptoribus ineditis, qvorum fragmenta insignia, vel opuscula integra Bandurius Commentariis suis in Antiqvitates CPol. inseruit.

ATHANASII Macedonis, qvi ab XIV. Octobr. A. C. 1289. ad XVI. Octobr. 1293. atqve iterum ab 3. August. A. 1304. ad 1310. Patriarcha CPol. fuit, (de qvo plura Pachymeres ipsi infestus, & non minus amicus illi Gregoras) scripta pleraqve sive memorat sive ipsa exhibet Bandurius, è qvo & Clariss. Boivinii notis ad Nicephorum Gregoram pag. 755. seq. licebit notitiam illorum hoc loco tradere.

In Codice Chartaceo qvem Regiæ Bibl. Paris. donavit ArchiEpiscopus Dux Rhemensis, Carolus Mauritius Tellerius habentur

tur hæ Athanasii illius Epistolæ & Opuscula, qvæ descripsisse se & in latinum sermonem vertisse testatur Bandurius p. 962.

Πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, *Ad Imperatorem* (Andronicum Palæologum juniorem) γράμματα sive Epistolæ 1. περὶ τῶν ἀρχιερέων τῶν ἐνερχομένων ὧδε, *de Episcopis CPoli degentibus, cum deberent ad Ecclesias suas redire.* Confer infra, 10. & 52.

2. *De incursibus circa urbis muros & portas, neque permittendum esse quempiam cum armis urbem introire.*

3. *De expellendis qui nefaria agunt, nec differenda illorum pœna, præcipue in circuitu S. Sophiæ.*

4. περὶ τοῦ ὀρθοῦ δόγματος, *de recta fidei doctrina.*

6. *De legitimo connubio.*

8. *De eleemosyna, & rogatio consilii circa captivos.*

9. *De non committendis per nuncios certis negotiis, sed coram significandis.*

10 13. 15. 16. 17. 31. 44. 45. *de residentia Episcoporum, & quod non debeant plus sex mensibus à suis Ecclesiis abesse, uti legibus & canonibus statutum est, & ne habitent in Regia urbe.* adde 1. 52. 63. 75. Ex his Epistolis *tres* latine vertit ediditqve Franciscus Turrianus ad calcem libri de residentia Pastorum. Florent 1551. Addidit etiam Latine alias *quinque* hujus Athanasii Epistolas ejusdem Argumenti ad Episcopos, qvæ in Codice Regis Galliæ non exstant.

12. *Propter Chrysobulla*, ubi de rebus temporalibus monasteriorum administrandis.

14. & 22. *Ut justitia, temperantia, veritas & misericordia immutabiles serventur.*

20. *Ut instituat liberos & subditos omnes secundum DEI bene placita.* Græce occurrit apud Bandurium pag. 614.

21. *De conversione ad DEum, & ut cognoscat unusquisque privata & publica, & de strepitu facto.*

23. *Ne bona facere Imperator differat.*

24. Περὶ τῶν Θεοκτόνων Ἰουδαίων *de Deicidis Judæis, ut ex urbe discedant.* Græce apud Bandurium p. 614.

25. 26. *Quantam subditorum curam Imperatores gerere debeant.* In principio sanctor. Jejuniorum Indict. IV. & V.

27. *De*

27. *De festo Nativitatis CHristi, rogans venerandum emitti decretum, ne quis à vespera Sabbati & Regiæ Festivitatis in balneum aut tabernam ad bibendum intromittatur.*

28. 39. *Adhortatio in festo Dormitionis S. Deiparæ.*

29. *Exhortatio ad misericordiam.*

30. *Quod ii qui cum Imperatore in Catechumeneis conveniunt, non ad preces sed ad voluptates respiciant.*

32. *Ne per dilationem illa parva delicta quæ referuntur, sine remedio maneant, neve litteræ solum in forulos immittantur.*

33. *De domibus privatis quæ templis conjunctæ sunt, & hoc grave esse delictum. Adde infra, 49.*

34. *Ut commiseratur iis qui Paxen* (τὸν Παξῆ) *è carcere eduxerunt.* Idem forte qvem Κυτζίμπαξιν Pachymeres appellat.

37. 38. 55. *Adhortatio ad sepulturam Salvatoris concelebrandam.*

40. *De asserenda in libertatem Ecclesia CHristi.*

41. *Quod non ex humano affectu, sed tantum charitatis causa hæc referat.* adde 64.

42. *De iis qui sitiunt populum DEI devorare sicut escam panis, & quod ipse condoleat plus quam amici & cognati de ærumnis quæ accidunt.*

43. *Ne omittat pro dono sibi collato conferenti DEO dignos referre fructus.*

46. *Ut Oenaotæ beneficium impertiat.*

47. *Quæ merces ei danda, qui in S. DEI Ecclesia Synodicum retulerat.*

48. *Contra turpis lucri cupidos, & de privilegiis Ecclesiæ.* Græce & Latine apud Bandurium p. 983.

49. *De honorandis & exornandis Divinis Templis, quod neminem deceat in Catechumeneis habitare, neque domos quorundam Divina Templa contingere par sit.*

50. *Ut ne cuivis loquenti aurem præbeat Imperator, nec colonos ab agris colendis coërceat.*

51. *De impudentibus, sangvinariis, & in malitia locupletibus.*

52. *Quod ii quibus gladius à DEo traditus est, non ad tradentis placitum illo utantur, & ut Tyrius & Alexandrinus Episcopus ex Urbe discedant.*

53. *Relatio Patriarchæ Athanasii & congregatæ apud eum Synodi ad Andronicum Palæologum Imp. de quibusdam juris capitibus, per modum νεαρᾶς sive*

No-

Novellæ *quam Imperator approbavit.* Locum ex ea profert Boivinius ad Gregoram p. 757.

56. 57. 58. *De fame qua populus laboravit, ac ne inscio Patriarcha frumentum vaneat, vel pretium augere liceat.*

60. *Quod ii qui amore ducuntur DEi, placita suggerant & magna vi perficere nitantur, id sibi lucro esse rati.*

61. *Quod Orthodoxis recte statutum sit ut Divina Templa excitent, iis qui in diversis locis ad hoc deputati sunt, concedenda, ut divini Canones enunciant.*

62. *Ut curet combustibilia ligna suppeditari, quo possit Patriarcha pulmentum pauperibus coquere.*

63. *Ut quisque Episcopus in sua Ecclesia resideat, Et de Clericis qui officiorum & roga causa* (ὀφφικίων καὶ ῥογας ἕνεκεν) *contumaces sunt.*

64. *Quod ea quæ ad Imp. refert, non amicorum, cognatorum, munerum aut gloriæ causæ referat. adde 41.*

66. *Adhortatio ut Ecclesiam componat, & subditos ad vitam secundum Leges deducat.*

67. *De Despota Joanne Palaologo, Imperatoris filio.*

69. *Quod Augusta graviter succenseat filio suo felicissimo Despotæ, (πανευτυχεστάτῳ Δεσπότῃ.)* Hortatur ut Imperator permittat Filio Matrem adire ad hujus dolorem leniendum.

70. *De Despota & filio Imperatoris Joanne, ut pro sumtibus & pro dignitate necessaria ipsi subministrentur.*

71. *De publicorum negotiorum administratore qui quendam induxit ut securi imaginem Salvatoris percuteret ac dejiceret, ac de eo qui frumentum abripere ausus est.* Accusat impietatis qvendam Operum publicorum redemtorem, qvi imaginem Salvatoris, Templi fastigio impositam dejecerat.

72. *De iis qui nolebant festum Divorum Apostolorum celebrari: & quod ipse Imperator non passus sit ut id prætermitteretur, & sacræ liturgiæ in donum miserit pretiosam ac pulchram tunicam talarem.*

73. *De Domino Niphone, Cyziceno Episcopo, & de accusationibus ipsi objectis.* Græce apud Bandurium p. 984.

74. *Gratiarum actio, quod cum in tanta Mundi cura constitutus sit Imperator, non alteri primas detulerit in reducenda ove quam periisse audierat.*

76. *Ut post DEum sive in dextris sive in sinistris à spiritalis Patris nutu pendeat.*

77. *Ut provideat fructuum & panis venditionem justam esse*, ubi de Dermociata, de fame, & de Latinis Byzantiorum pecunia ditatis.

Hactenus Epistolæ πρὸς τ̄ Αὐτοκράτορα ad Imperatorem Andronicum.

78. Γράμμα διεγεῖρον βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας. καὶ πᾶν τὸ ὑπήκοον πρὸς ἐπιστροφὴν πρὸς θεὸν καὶ μετάνοιαν, *Epistola qua Imperatores, Principes & omnes subditi ad conversionem & pœnitentiam excitantur.*

5. *Epistola ad eum qui librum dono,* χάριν κανισκίου *miserat, cui postea remissus fuit.*

7. *De congregandis in Choræ Monasterium Pontificibus, ut ad Imperatorem communis utilitatis caussa simul conveniant.* Græce apud Bandurium pag. 615.

11. *Ad magnum Diœcetam, ut per injuriam ablata restituat.*

16. *Epistola ne quis Pastor ovile deserat.*

18. Πρὸς τὸν βασιλέα, *ad Imp. Dominum Michaëlem, ut inter sexcentas curas etiam de iis quæ in Baptismate promisimus solliciti simus.*

19. *Epistola ad Dominam Mariam Armenam Augustam*, scripta statim post adventum ejus ex Armenia, de qvo Gregoras. VI. 8. Hist.

35. 36. *Quod oporteat omnes ad Salvatoris sepulturam celebrandam concurrere.*

54. Γράμμα συγκαλῶν βασιλεῖς τε καὶ ἄρχοντας, ἱερεῖς καὶ μονάζοντας &c. *Epistola qua cobortatur Imperatores, Principes, Sacerdotes & Monachos, ut nudis pedibus cum divinis Imaginibus processionem obeant.*

59. *Ad Augustam, quod oporteat eam cum Conjuge concordem esse.* Pertinet ad dissidia qvæ fuerunt inter Andronicum Imp. & uxorem ejus Irenem, de qvibus Gregoras.

65. Γράμμα στηλιτευτικὸν, *Invectiva qua perstringitur* Johannes *quidam* Drimys, *qui execrandam sibi societatem conciliarat contra gregem CHristi, contra Ecclesiam & à DEo coronatum Imperatorem.* Græce & Latine apud Bandurium p. 970. seq.

67. Πρὸς ποιμένας *ad Pastores, ne Monasteria subdita quasi propriam possessionem sibi attribuant aut vendant, aut aliis tradant, nisi prout Canonice statutum est.*

75.

78. *Epistola de Monachis qui arbitrio suo sacros Canones conculcarunt, & à Monasterio suo aufugerunt.*

79. *Abdicatio prioris Patriarchatus* A.C. 1293. de qva Pachymeres II. 23. & III. 24. Hist. & Nicephorus Gregoras VI. 7. Eam Græce è Codice Regio exhibet Jo. Boivinius notis ad Gregoram pag. 757. qvamvis per errorem typographi vocatur παραίτησις τῆς δευτέρας πατριαρχείας. Græce & Latine Bandurius pag. 968.

80. *Posterior Patriarchatus abdicatio* A. C. 1310 de qva Gregoras VII. 9. Illam Græce exhibet Boivinius in notis jam laudatis p. 762. Græce & Latine occurrit apud Bandurium p. 976. seq.

81. *Sanctissimis DEI Præsulibus, gloriosissimo Senatui, & honoratissimis è Clero Sacerdotibus & Monachis, iis etiam qui militiam exercent, ac Civibus divitibus, pauperibus, viris & mulieribus.* Græce & Latine apud Bandurium, ibid.

82. *Ad Magistrum libellorum supplicum, de electione qua creatus Patriarcha fuerat Episcopus Cyzici,* Nipho. A. C. 1310. Græce apud Bandurium p. 985.

83. Γράμμα ἀντιπίχαφον seu *fragmentum in quo accusatus Athanasius provocat ad Synodum, ut si crimina objecta vera esse putent, deponatur & ignominiose ejiciatur: sin minus, delatores puniantur.*

84. *Quomodo & quare prima & secunda Patriarchatus abdicatio facta sit.* Græce & Latine apud Bandurium p. 978. seq. Etiam Græce pars legitur in notis Boivinii ad Gregoram p. 763.

EUDOCIÆ sive EUDOXIÆ *Macrembolitissæ*, Augustæ qvæ Constantini Ducæ primum deinde ab A.C. 1068. *Romani III. cognomento Diogenis* Imp. conjux fuit, eoq; post qvadriennium capto, excœcato & extincto in Monasterium relegata est, opus ineditum * Ἰωνιὰ *Violarium* sive collectio spissa varii argumenti digestaqve ordine Alpha-

 beti-

* Scripsit præterea πλόκαμον Ἀριάδνης, *Filum Ariadnes*, versibus Heroicis, & τὰς τῶν γυναικῶν χρείας, *de mulierum officio*, & τί δεῖ τὰς βασιλίδας ἀσκεῖν *qua in re Imperatrices exerceri debeant*, soluta oratione, & περὶ διαίτης Μοναζόντων

betico, ad Romanum Diogenem Conjugem. Titulus est: Εὐδοκίας τῆς Μακρεμβολιτίσσης βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως Ἰωνιά * (ita malim cum Cangio legere, qvam ut in Clariss. Montfauconi Palæographia Græca pag. 298. semel iterumqve excusum est Ἰώνια) ἤτοι συναγωγὴ Θεῶν, ἡρώων τε καὶ ἡρωϊνῶν γενεαλογίας, καὶ τῶν περὶ αὐτοὺς μεταμορφώσεων, μύθων τε καὶ ἀλληγοριῶν τῶν παρὰ τοῖς παλαιοῖς εὑρισκομένων, ἐν ᾗ καὶ περὶ διαφόρων σοφῶν, πρὸς τὸν φιλόχριστον καὶ εὐσεβέστατον βασιλέα Ῥωμανὸν τὸν Διογένην, νικητὴν, τροπαιοῦχον. *Eudociæ Macrembolitissæ Imperatricis CPolitanæ Violarium, sive collectio de Genealogia Deorum, Heroum, Heroinarum, & de metamorphosibus ad ipsos spectantibus, de fabulis & allegoriis quæ apud veteres reperiuntur. Ubi etiam de variis sapientibus & eruditis viris, ad CHristi amantem & piissimum Imperatorem Romanum Diogenem, victorem & tropæis ornatum.* MS. exstat in Bibl. Colbertina, recenti charactere exaratum, & freqventer laudatur à Cangio in Glossario Græco. Indicem vero capitum dedit V. C. Anselmus Bandurius notis ad Antiqvitates CPol. pag. 818. seq. qvem hoc loco subjungere, qvoniam plurimorum scriptorum Græcorum memoriam continet, operæ pretium dixi. Numeros capitum & latinam versionem ipse addidi.

Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου. *Index hujus libri.*

1. Περὶ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ περὶ τῶν ἐπωνυμιῶν καὶ ἰδεῶν αὐτῆς. De Minerva & ejus cognominibus & formis. 2. Διὰ τί Ἀθηνᾶ, καὶ τινὲς τῶν ἄλλων Θεῶν οἱ μὲν τοῖς Ἕλλησιν, οἱ δὲ τοῖς Τρωσὶ συμμαχοῦσι; Qvare Minerva & qvidam ex cæteris Diis, alii Græcos alii Trojanos juverunt? 3. Περὶ τοῦ πῶς ἡ Ἀθηνᾶ παρθένος οὖσα τίκτει δράκοντα; De eo, qvo-

...ςῶν *de vita Monialium*, qvæ qvidem in Proconnesi sive Marmaræ Monasterio asservantur, ut in margine procemii Codicis Colbertei annotatum esse Montfauconus & Cangius testatur. Atqve hic etiam p. 48 ad Zonaram monet in Codice altero Colbertino, qvemadmodum & in Codice Regio 2977. fieri Clariss. Kusterus me monuit, ad hanc Eudoxiam referri Homerocentra. Εὐδοξίας τῆς ἀδελφῆς τῆς κυρᾶς Ζώης Ὁμηρόκεντρα. *Homerocentones*, inqvit Moutfauconus, *qui jamdiu editi fuerunt, scripsisse creditur Eudocia Macrembolitissa, cujus opusculi Codex habetur in Bibliotheca Collegii Ludovici Magni.* Notum tamen est à Jo. Zonara T. 3. p. 37. & Jo. Tzetze Chil. X. vers. 57. & 89. Homerocentones referri ad Eudociam antiqviorem, Theodosii junioris conjugem, Leonis sive Leontii Philosophi filiam, de qva dixi lib: 2. c. 7. §. 4. De illa etiam agunt Socrates VII, 21. Evagrius I, 20. Theophanes p. 72. ibiqve Jac. Goar in notis pag. 569. Chronicon Alex. p. 312. seq &c.

* Sic Mich. Apostolius scripsit Ἰωνιὰν de qva dixi lib. IV. cap. 9. §. 9.

qvomodo Minerva cum virgo esset, pepererit Draconem. 4. De Apolline. 5. De Apolline & Diana. 6. Qvare Diana Ἐλαφηβόλος, à cervis petendis dicatur? Et de Actæone. 7. Περὶ τοῦ αἵματος τοῦ ἐπιβωμίου. De sangvine super aram effuso. 8. De Marte. 9. Περὶ τοῦ Ἄρεως τρώσεως, καὶ τῆς ἐν τῷ χαλκοκεράμῳ τούτου κατακλείσεως. De Martis vulneratione, ejusqve inclusione in æneo carcere. 10. Περὶ τοῦ ᾅδου de orco sive inferis. 11. Περὶ τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῶν αἰσχρῶν μυστηρίων αὐτῆς. De Venere ac turpibus ejus Mysteriis. 12. Περὶ τοῦ τῆς Ἀφροδίτης ἐραστοῦ. De Veneris amasio. 13. Περὶ τοῦ Ἄπιδος φάτνης. De Apidis præsepi. 14. De Æolo. 15. De Minya Æoli F. 16. De Æsculapio. 17. De Æsculapii liberis. 18. De Atlante. 19. De Æaco. 20. De Antæo. 21. Περὶ Ἀντιόπης καὶ τειχισμοῦ Θηβῶν. De Antiopa & Thebis muro cinctis. 22. De Amphione. 23. De Alcmæone. 24. De Actæone. 25. Περὶ Ἀβάριδος οἰστοῦ. De sagitta Abaridis. 26. De Atalanta & Melanione. 27. De Alcestide. 28. Περὶ Ἀλκμαίωνος τοῦ ἐξ Ἀμφιάρεω. De Alcmæone Amphiarai F. 29. De Amphiarao. 30. De Agamemnone. 31. De Agenore. 32. De Ancæo. 33. De Adonide. (Infra c. 51.) 34. Περὶ Ἀδώνιδος κήπων καὶ δένδρων Ταντάλου. De hortis Adonidis & Tantali arboribus. 35. De Athamante. 36. De Acmone. 37. De Ajace Locrensi. 38. De Ajace Telamonio. 39. De Ægæone. 40. Περὶ Αἰγιόχου Διός. De Jove scutigero. 41. Περὶ αἰγίδος τῆς Διός. De scuto Jovis. 42. Περὶ αἰγοκέρωτος. De capricorno. 43. Περὶ ᾅδου κυνέης. De orci galea. 44. De Æeta. 45. Περὶ Αἰσήμου. De Æsemo. 46. De Acasto. 47. De Acrisio. 48. Περὶ Ἀκτοριώνων. De Actoris filiis. 49. De Alectryone. 50. De Alexandro Paride. 51. De Adonide. (Supra c. 33.) 52. Περὶ Ἀλετρίδων. de molitricibus. 53. De Alcimeda. 54. Περὶ Ἀλκυονίδων ἡμερῶν. De diebus Halcyoniis. 55. Περὶ Ἀλιτηρίων. De iis qvi molas Athenis diripuerunt. 56. Περὶ Ἀλοσύδνης. De Halosydna. 57. Περὶ Ἀλωϊάδων. De Aloidis. 58. Περὶ Ἀμαδόκων. De Amadoco utroqve, Patre & filio. 59. De Amazonibus. 60. Περὶ Ἀμαλθείας καὶ τοῦ κέρατος αὐτῆς. De Amalthea & Amaltheæ cornu. 61. De Amymone. 62. De Amphidromiis. 63. De Alpheo fluvio. 64. Περὶ ἀνιπτοπόδων καὶ χαμαιευνῶν. De illis qvos Homerus Iliad. π. 235. illotis pedibus & humi cubantes vocat. 65. Περὶ τοῦ ἀστρονομεῖν καὶ ἀριθμὸν καὶ λογισμὸν εὑρεῖν, καὶ θύειν καὶ γεωμετρεῖν καὶ περὶ ὀνειρομαντείας καὶ οἰωνιστικῆς. De Astronomiæ

miæ ſtudio, & numeri ac computi inventione, nec non de Sacrificiis, Geometria, divinatione è ſomniis, auſpiciisqve. 66. Περὶ ἁλουργίδος, ἤτοι τῆς πορφύρας βαφῆς ἱστορία, καὶ πῶς τὴν ἀρχὴν εὑρέθη ἡ πορφύρα. Καὶ πῶς τὰ ζῶα νῦν οἱ Φοίνικες θηρῶνται. De purpuræ infectione narratio, & qvomodo primum inventa fuerit, & qva ratione Phœnices muricem piſcentur. Confer Cangii appendicem gloſſarii Græci in κογχυλευταί. 67. Ὅτι Αἰγύπτιοι διάφορα τῶν ζώων ἐσέβοντο. Qvod Ægyptii varia animalia coluerunt. 68. De Anthemocrito. 69. De Anticlea. 70. De Antinoo. 71. De Amphinomo. 72. De Alcinoo. 73. De Antiphato. 74. De Admeto. 75. De Amphictyone. 76. De Æſimo. 77. De Aërope. 78. Æneæ Genealogia, & Aſtyanactis atqve Emathionis. 79. Abantis Genealogia. 80. De Antilocho. 81. Περὶ Ἀπύγων καὶ Μελαμπύγων. De Apygis & Melampygis. 82. De Ægypto ejusqve liberis. 83. De Ambrace. 84. De Ammone. 85. De Acrone Medico. 86. De Agapio. (Infra c. 102.) 87. De Apollonide Hiſtorico. 88. De Acuſilao. 89. De Anaximandro. 90. De Antipatro. 91. De Apollonio Aphrodiſienſi. 92. De Alexandro Myndio. 93. De Adriano Rhetore. 94. De Athenodoro. 95. De Æſchine. 96. De Abante. 97. De Anaximene. 98. De Alexandro cui cognomen πηλοπλάτων, qvaſi luteum Platonem dicas. 99. De Alcmæone Philoſopho. 100. De Anaxarcho. 101. De Anaxagora. 102. De Agapio (ſupra c. 86.) 103. De Anaximandro. 104. De Anaximene. 105. De Antiſthene. 106. περὶ Ἀκύλα de Aqvila (Rhetore ni fallor) 107. De Alexandro Ægæo. 108. De Alcidamante. 109. Περὶ Ἀμμωνίου τοῦ καὶ Ἀλεξάνδρου, de Ammonio qvi etiam dictus Alexander. 110. De Apollonio Tyanenſi. 111. De Rhetore Antipatro. 112. De Apollonio Athenienſi Rhetore. 113. De Antiocho Rhetore. 114. De Andocide. 115. De Andromacho. 116. De Androtione. 117. De Antiphonte. 118. De Androclide. 119. De Apollonio Archebuli. 120. De Agathia Scholaſtico. 121. De Alexide Comico. 122. De Alcæo Tragico. 123. De Alcæo Comico. 124. De Alcmane Lyrico. 125. De Anacreonte. 126. De Anaxandride. 127. De Anaxippo. 128. De Antimacho. 129. De Antiphane. 130. De Apollodoro. 131. De Apollonio Solenſi. 132. De Apollophane 133. De Apollodoro Tarſenſi. 134. De Ara-

Arato. 135. De Abrone Grammatico 136. De Alexandro Milesio. 137. De Alexandro Ætolo. 138. De Anterote. 139. De Apione. 140. De Apollodoro Grammatico. 141. De Apollonio Dyscolo 142. De Aristarcho. 143. De Aristonico. 144. De Aristophane (Grammatico) 145. De Arcadio Grammatico. 146. De Archibio. 147. De Asclepiade. 148. De Astyage. 149. De Aristogene Medico 150. De Aristogene Cnidio. 151. De Archigene. 152. De Apsyrto. 153. De Aristide Rhetore. 154. De Aristogitone. 155. De Apollonio Naucratita. 156. De Aristocle. 157. De Harpocratione. 158. De Aspasio. 159. Περὶ Ἀφαρέως de Aphare. 160. De Apsine. 161. De Æsopo Sophista. 162. De Aristæneto. 163. De Arriano Poëta. 164. De Arione. 165. De Aristæo. 166. De Aristomene. 167. De Aristonymo. 168. De Archedico. 169. De Astydamante Tragico. 170. De Archippo. 171. De Astydamante juniore. 172. De Augusto Cæsare. 173. De Augea Comico. 174. De Achille Poëta. 175. De Avtocrate. 176. De Achæo Tragico 177. De Ænico. 178. De Æschrione. 179. De Arcesila, Academico Philosopho. 180. De Arriano Philosopho. 181. De Arignote. 182. De Aristocle. 183. De Aristippo. 184. De Aristoxeno. 185. De Arnuphi. 186. De Æschine, Socratico. 187. De Archelao. 188. De Harpocratione Platonico. 189. De Africano. 190. De Anacharside. 191. De Artemidoro. 192. De Archimede. 193. De Archyta Tarentino. 194. De Androclide. 195. De Aristandro vate. 196. Περὶ Ἀπατουρίων de festo Apaturiorum. 197. Περὶ τοῦ ἄπαγ' εἰς μακαρίαν λεγομένου, de eo qvod dicitur, abi in Macaream insulam. 198. Πόθεν Αὔσονες οἱ Ἰταλοὶ λέγονται; unde Itali Ausoniorum nomine appellentur. 199. Περὶ τῆς Αἰνείου ἀρχῆς καὶ τῆς τούτου εἰς Ἰταλίαν ἀπόπλου de principatu Æneæ & ejus navigatione in Italiam. 200. Arcesilai genealogia. 201. De Atreo. 202. De Antigona. 203. De Harmonia Cadmi uxore. 204. De Ariadne. 205. De Agenore. 206. Περὶ Ἄργου de Argo centoculo. 207. Περὶ Ἀργοῦς de Argo navi. 208. Περὶ Ἀπίδων de Apidis. 209. Περὶ ἀστρῴου ἄρκτου de ursa sidere. 210. De Arne Nympha. 211. De Harpyjis. 212. De Astarte. 213. De Asteria. 214. De Astyanassa. 215. De Astydamia. 216. De Astyoche. 217. De Asphalione. 218. De Au-

lebete. 286. de Dorippe. 287. de Damaste Chronograho. 288. de Democrito Historico. 289. de Demetrio Ilei (τȣ̃ Ἴλεως) 290. de Damostrato. 291. de Didymo. 292. de Dictye. 293. de Diodoro. 294. de Dionysio Milesio. 295. de Dionysio Rhodio. 296. de Dione. 297. de Doride. 298. de Dexippo Medico. 299. de Dioscoride. 300. de Dracone. 301. de Damiano Sophista. 302. de Dexippo. 303. de Dinarcho. 304. de Dionysio Milesio. 305. de Demade. 306. de Dionysio Halicarnasseo. 307. de Dione Prusæo. 308. de Dinolocho Comico. 309. de Damoxeno 310. de Dicæogene. 311. de Diogene Oenomao. 312. de Diocle. 313. de Dionysio Mytilenæo. 314. de Dionysio Byzantio. 315. de Dionysio Corinthio. 316. de Dexippo. 317. de Daphida Grammatico. 318. de Demetrio Ixione. 319. de Didymo. 320. de Dicæarcho. 321. de Diogeniano. 322. de Dionysio Grammatico. 323. de Dracone. 324. de Damascio Philosopho. 325. de Damophilo. 326. de Democrito. 327. de Didymo. 328. de Dicæarcho. 329. de Demetrio Phalereo. 330. de Diodoro Valerio. 331. de Diodoro Crono. 332. de Dionysio Tyranni filio. 333. de Dionysio Metathemeno. 334. de Dione. 335. de Diagora. 336. de Diogene Physico. 337. de Dione Prusæo sive Prusaënsi. 338. de Domnino Philosopho. 339. de Diogene Cynico.

340. Περὶ εἰρεσιώνης, de ramo olivæ ex qvibus primitias fructuum Athenienses suspendebant. 341. περὶ τȣ̃ ἐς Κυνόσαργες λεγομένȣ de Cynosarge, Athenis. 342. de Hecuba. 343. de Hecate. 344. περὶ τῶν ἑκατοντακείρων de centimanis Gigantibus. 345. De Elara, Tityi matre. 346. περὶ Ἐλεγηΐδος τῆς κ̀ Πειρȣ̃ς. de Elegiide Pirone. 347. De Idothea 348. Qvare Minerva dicta Ἐλλωτίς. 349. de Helle & Phrixo. 350. de Empusa. 351. de Endymione. 352. διὰ τί ἐνόρχης ὁ Διόνυσος; 353. de Ennyone. 354. de Epeo. 355. de Epicrate. 356. de Epimenide. 357. de Erechtheo. 358. de Erinnybus sive Furiis. 359. de Helena. 360. de Hermete sive Mercurio. 361. de Erote sive Cupidine. 362. de Erichthonio. 363. de Hesperidis. 364. de Eveno. 365. de Evmæo. 366. de Eurybato. 367. de Eriphyle. 368. de Eurypylo. 369. de Euryto. 370. de Europa & Agenore. 371. de

de Escheto. 372. de Hecatæo Historico. 373. de Hellanico Milesio. 374. de Hellanico Mytilenæo. 375. de Evagora. 376. de Ephippo. 377. de Eustathio. 378. de Ephoro. 379. de Hermagora Rhetore. 380. de Evodiano. 381. de Epiphanio Sophista. 382. de Heliconio Byzantio. 383. de Hermogene. 384. de Eudemo. 385. de Eusebio Arabio. 386. de Eustochio Sophista. 387. de Epigene Comico. 388. de Epimenide. 389. de Epicrate. 390. de Epinico. 391. de Epicharmo. 392. de Eripho. 393. de Hermippo. 394. de Evthycle. 395. de Eumolpo. 396. de Evodo. 397. de Eupolide. 398. de Euphorione. 399. de Euphorione Chalcidensi. 400. de Euphrone. 401. de Epaphrodito Grammatico. 402. de Helladio Grammatico. 403. de Hermolao. 403. de Eugenio. 404. de Eudæmone. 405. de Irenæo. 406. de Hecatæo. 407. de Empedocle. 408. de Empedotimo. 409. de Epicteto. 410. 411. de Eratosthene. 412. de Epicuro. 413. 414. de Hermagora. 415. de Epicharmo. 416. de Epaminonda. 417. de Hermia. 418. de Eudoxo.

419. De Zamolxide. 420. De Zeuxippe. 421. De Jove. 422. περὶ Διὸς πάντα γινομένου διὰ τὰς γυναῖκας. De Jove mulierum causa in omnes formas mutato. 423. περὶ τοῦ νεφεληγερέτου Διὸς πρὸς τὴν Ἥραν. De Jovis sermone ad Junonem. 424. περὶ τοῦ ἐμπεσόντος φόβου τῷ Διΐ. de Jovis timore. 425. περὶ τῆς συννεύσεως τῶν ὀφρύων καὶ συγκινήσεως τῶν τοῦ Διός. de nutu Jovis & motu capillorum. 426. περὶ τοῦ ἐν Κρήτῃ τάφου τοῦ Διός. de Jovis sepulchro in Creta. 427. ποσαχῶς ὁ Ζεὺς, ἤτοι περὶ τῶν ἐπωνυμιῶν αὐτοῦ. Qvot modis dicatur, sive de Jovis cognominibus. 428. περὶ τοῦ γάμου τοῦ Διὸς καὶ Ἥρας, de Jovis & Junonis nuptiis. 429. de Zetho & Amphione. 430. de Zeto & Calaide. 431. de Zopyro Babylonio. 432. de Zenobio Sophista. 433. de Zoilo. 434. de Zosimo. 435. de Zenodoto Grammatico. 436. de Zenodoto Ephesio. 437. de Zonæo. 438. de Zenone Eleate Philosopho. 439. de Zenone Sidonio. 440. de Zenone Tarsensi. 441. περὶ Ζήνωνος τοῦ Μνασέως. 442. de Zenone Citieo. 443. de Zoroastre. 444. de Zoromasdre, περὶ Ζωρομάσδρου. 445. de Zosimo.

446. De Hebe. 447. de Eetione. 448. περὶ Ἡλίου καὶ τῶν παίδων αὐτῆς, de Sole ejusqve liberis. 449. de Junone. 450. περὶ τῆς Ἥρας ἐν τῷ αἰθέρι καὶ ταῖν νεφέλαις κρεμαμένης σιδηροδέτου. De eâdem vincta ferreis catenis & in æthere atqve nubibus suspensa. 451. περὶ τοῦ τῆς Ἥρας ἐν τῷ Ἄργει ἱδρύματος, de Junonis monumento in Argo. 452. de Hercule. 453. de Heroibus apud Græcos. 454. de Elysio campo. 455. πόσοι καὶ τίνες οἱ Ἀργοναῦται Ἥρωες, καὶ τίνων καὶ πόθεν. Qvot & qvinam Heroës Argonautæ, qvibus ex gentibus & unde? 456. τίνες οἱ Ἥρωες οἱ τὸν καλυδώνιον σῦν κτείναντες; qvinam Heroës Calydoniæ suis interfectores? 457. de Vulcano. 458. De Vulcani anathematis, Venerisqve & Dianæ, Mercurii & Amorum.

459. περὶ Θεογονίας de Deorum generatione ac genealogia. 460. de Thetide. 461. de Thamyride. 462. de Thersite. 463. de Theseo & Pirithoo. 464. de Theognide Tyranno. 465. de Thrasybulo. 466. de Thalete sapiente, περὶ Θαλῆ τοῦ σοφοῦ. 467. de Theanone. 468. de Theæteto Astrologo. 469. de Theodosio Tripolita. 470 de Theophrasto. 471. de Theone Alexandrino & aliis. 472. de Theodecte Rhetore. 473. de Theodoro Sophista 474. de Theodoro Gadareno. 475. de Theocrito Rhetore. 476. de Theopompo. 477. de Theone Sophista. 478. de Theramene Atheniensi. 479. de Thrasymacho. 480. de Thalete Poëta. 481. de Theogneto. 482. de Theognide. 483. de Theodoro. 484. de Theocrito. 485. de Theopompo. 486. de Theophilo. 487. de Thespide. 488. de Themistogene Historico. 489. de Theseo. 490. de Thucydide.

491. De Januarii imagine. 492. de Jasione. 493. de Idæis Dactylis. 494. 495. περὶ Ἰάσονος καὶ πῶς ἀπέκειτο αὐτῷ κληρονομῆσαι τὸ χρυσόμαλλον δέρας de Jasone & qvomodo ipsi contigit aureum vellus sortiri. 496. de Ida. 497. de Idmone. 498. de Ilaone. 499. de Inone. 500. de Ixione. 501. de Icario, parente Penelopes. 502. de Hippodamia. 503. de Hippodamo. 504. de Iside. 505. de Istiæa. 506. de Itye. 507. de Iphigenia. 508. περὶ Ἰκαρίου τοῦ παρὰ Διονύσου λαβόντος τὸ τῆς ἀμπέλου κλῆμα καὶ φυτεύσαντος, καὶ τῆς Ἠριγόνης τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς, καὶ ὅτι παρὰ χίοις πρώτοις ἐγένετο ὁ μέλας οἶνος. De Icario qvi à Baccho ramum vitis accepit plantavitqve, & de Eri-

gone ejus filia, & qvod apud Chios primum natum est vinum nigrum. 509. de Iphicle. 510. de Jone. 511. de Jamblicho Philosopho. 512. de Jasone. 513. de Hierocle. 514. de Hipparchia. 515. de Hipparcho. 516. de Hippoboto. 517. de Histiæo. 518. de Jasone Historico. 519. de Hippye. 520. de Istro. 521. de Hippocrate & aliis. 522. de Hippia Rhetore. 523. de Isæo. 524. de Isocrate. 525. de Iphicrate. 526. de Ibyco Poëta. 527. de Idæo. 528. de Jophonte. 529. de Jone. 530. de Hipparcho. 531. de Hipponacte.

532. de Cadmo. 533. διὰ τί καίειν τοὺς νεκροὺς παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐποίουν, qvare apud priscos cadavera combusserint? 534. de Cæneo. 535. διὰ τί τὴν κόμην ἔτρεφον οἱ Ἕλληνες, qvare comam Græci aluerint? 536. περὶ Καρνείων, ἑορτῆς τοῦ Ἀπόλλωνος, de Carneis, festo Apollinis. 537. de Castalia. 538. de Cecrope. 539. qvare Diana vocetur Celadine. 540. de Centauris. 541. de cornu Amaltheæ, 542. de Cerbero. 543. de Ceramicis. 544. περὶ Κερδώου Θεοῦ, de Deo Cerdoo sive lucri præside. 545. de Ceto Trojano. 546. περὶ κολάσεων τῶν παρ' Ἕλλησι δοξαζομένων de pœnis ac suppliciis apud Græcos olim receptis. 547. περὶ κολοιοῦ καὶ τῶν πτερῶν αὐτοῦ de grue ejusqve alis. 548. de Cotto & Briareo. 549. de Crono sive Saturno. 550. de Callistone. 551. de Cephalo. 552. de Ceyce. 553. de Cepheo. 554. de Circe. 555. de Clymene. 556. de Cœsyra. 557. de Conna. 558. de Corydalo. 559. de Cretheo. 560. de Crio. 561. de Ctimene. 562. de Cydone. 563. de Cyclopibus. 564. de spuriis in Cynosarges abjici solitis. 565. de Cylone. 566. de Cyro Parasatidis F. 567. qvare Venus appelletur Colotis. 568. de Cadmo Historico. 569. de Capitone. 570. de Cleoxeno. 571. de Clemente. 572. de Critone. 573. de Ctesia Medico. 574. de Callinico Rhetore. 575. de Castore. 576. de Cæcilio. 577. de Cephalione. 578. de Cephalo. 579. de Cephisodemo. 580. de Corace. 581. de Callimacho Poëta. 582. de Cantharo. 583. de Carcino. 584. de Cæsare Tiberio. 585. de Corinna. 586. de Cephisodoro. 587. de Cæcilio. 588. de Claudiano. 589. de Cleophonte. 590. de Clitagora. 591. de Colutho. 592. de Corinno. 593. de Cratete Comico 594. de Cratino 595. de Creophylo. 596. de Cyro. 597. de Carneade Philosopho. 598. de Callippo. 599. de Cebete. 600. de

deCelſino. 601. deCleanthe. 602. deCleobuline. 603. de Cleombroto. 604. de Cornuto. 605. de Crate. 606. de Critone.

607. deLadone. 608. de Lacratide. 609. περὶ Λακωνικῶν ἐφήβων τῶν ξαινομένων μάςιξι, de Laconicis juvenibus qvi flagellis cædebantur. 610. deLamia. 611. deLampetia. 612. deLaodamia. 613. de Lapithis. 614. de Levcothea. 615. de Levcoſia. 616. de Leone, ſidere. 617. de Leda. 618. de Latona. 619. deLatona. 620. περὶ τῶν Λιτῶν de Deabus ſupplicationum præſidibus. 621. deLocro. 622. de Lygdamide qvi Dianæ templum exuſſit. 623. deLynceo. 624. qvare Apollo dicatur Lycegenes. 625. 626. de Lyra ſidere. 627. de Lacharete Rhetore. 628. deLeone Alabandenſi. 629. deLeona. 630. deLuciano. 631. deLolliano. 632. de Lycurgo. 633. de Lyſia. 634. περὶ Λεσχίδε τῦ ποιητῦ, de Leſchide Poëta. 635. de Leucone. 636. de Lino. 637. de Lyſimacho. 638. de Lyſippo. 639. de Luperco Grammatico. 640. de Lynceo 641. de Leone Philoſopho. 642. deLesbonacte. 643. de Longino. 644. de Lampria Hiſtorico. 645. de Lyco.

646. περὶ Μακαρίας τῆς τῦ Ἡρακλέυς, de Herculis filia Macaria. 647. περὶ τῆς τῶν Μάγων θυτικῆς προγνώσεως, de Magorum ex extis divinatione. 648. περὶ Μαίρας de Mæra ſive cane ſidere cœleſti. 649. de Mariandeno. 650. de Marpeſſa. 651. de Marſya. 652. de Mauſolo Care. 653. De Megara Herculis. 654. De Melampode. 655. deMeleagro. 656. deMeduſa. 657. deMemnone. 658. deMenœceo. 659. de Merope & Clæothera. 660. de Metabo. 661. deMedea. 662. περὶ Μίδυ τῦ χρυσομανῦς, de Mida aurum inſano modo ſitiente. 663. περὶ Μίθρυ κολάσεως de Mithræ pœna. 664. deMilone Crotoniata 665. de Minoë. 666. de Mormone περὶ Μορμῦς. 667. deMolionidibus. 668. περὶ τῶν Μοιρῶν, de Parcis. 669. de Muſis. 670. de Myſteriis Elevſiniis Atticæ. 671. de Myrmidonibus. 672. περὶ Μύῤῥας, de Myrrha. 673. de Marſya Hiſtorico. 674. de Menæchmo. 675. de Menandro. 676. de Marcello Medico. 677. de Menecrate. 678. deMetone. 679. deMenæchmo. 680. de Maximo Tyrio. 681. de Maximo Epirota. 682. de Marino. 683. deMuſonio. 683. deMyrone, περὶ Μύρωνος. 684. deMajore,

Rhetore. 685. de Malcho. 686. de Marcello. 687. de Marpſia. 688. de Meleſermo. 689. de Melito. 690. de Menandro. 691. de Metrophane. 692. de Minuciano. 693. de Magnete Comico. 694. de Melanippide. 695. de Menandro. 696. de Menelao. 697. de Menippo. 698. de Meſimede. 699. de Metagene. 700. de Mimnermo. 701. de Mneſimacho. 702. de Morſimo. 703. de Muſæo. 704. de Myia. 705. de Myrone, περὶ Μύρῶς. 706. de Myrtilo. 707. de Mythæco Grammatico. 708. de Moſcho.

709. De Nannaco. 710. de Narciſſo. 711. περὶ τῆς γενομένης τιμῆς τῷ Νείλῳ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, de cultu qvo Nilum Ægyptii afficiunt. 712. de Neoptolemo. 713. de Neleo. 714. de Nereo. 715. de Nereidibus. 716. de Niobe. 717. de Nymphis. 718. de Neocle Philoſopho. 719. de Nicolao Peripatetico. 720. de Nicomacho Stagirita. 721. de Numenio. 722. de Nicandro Medico. 723. de Nicomacho Medico. 724. de Nymphide Hiſtorico. 725. de Neanthe Rhetore. 726. de Nicagora. 727. de Nicolao Rhetore. 728. de Nicolao Sophiſta. 729. de Nicoſtrato. 730. de Nauſicrate Comico. 731. de Neophonte. 732. de Neſtore. 733. de Nicomacho. 734. de Nicoſtrato. 735. de Nicophrone. 736. περὶ Νικοχάρητος. 737. de Nonno. 738. de Nicanore Grammatico.

739. De Ulyſſe. 740. de Oedipode. 741. de Oenomao. 742. de Oenone. 743. περὶ τοῦ οἰςοῦ τοῦ ἐν οὐρανῷ, de ſagitta ſidere. 744. de Omphale. 745. περὶ ὀνειρομαντείας de divinatione è ſomnis. 746. περὶ οἰωνιςικῆς de auſpiciis ſive divinatione ex avibus. 747. διὰ τί ὁ ὄνος ἐν τῷ οὐρανῷ τιμᾶται qvare aſinus in cœlo colatur? 748. de Oreſte. 749. περὶ ὄρνιθος τοῦ ἐν οὐρανῷ, de Avi ſidere in cœlo. 750. de Orpheo. 751. de Oſiride. 752. περὶ Ὀφιούχου de Ophiucho ſidere. 753. περὶ Ὀρφέως τοῦ Νικολάου καὶ τῶν ἄλλων. 754. ὅτι ὁ Ὅμηρος Αἰγύπτιος, καὶ περὶ τῆς ἐν Ἀρκαδίᾳ τελευτῆς αὐτοῦ. Qvod Ægyptius patria ſit Homerus, & de eodem in Arcadia defuncto.

755. De Palamede. 756. de Palladio. 757. de Pallade. 758. de Pane. 759. de Pandare. 760. de Pandaro. 761. de Pandione. 762.

762. de Pandora. 763. de Virgine sidere in cœlo. 764. de Paride. 765. de Pasiphaë, 766. de Patroclo, 767. qvare Jupiter & Apollo vocetur πατρῷος? 768. de Pelope, 769. de Periclymene, 770. de Perseo, 771. de Persephone, 772. de Pegaso. 773. de Peleo, 774. de Plejadibus, 775. de Polyboto, 776. de Polygnoto, 777. de Polyzelo, 778. de Polyxena, 779. de Polyphemo, 780. de Neptuno, 781. de Priamo, 782. de Priapo, 783. de Procne. 784. de Procride. 785. de Prometheo, 786. de Prylide, 787. de Proteo, 788. de Pythia, 789. de Pirithoo & Theseo, 790. de Palæphato historico, 791. de Pausania, 792. de Polemone Iliensi, 793. de Polybio. 794. περὶ Πυλάδου τῆς Ἰταλικῆς ὀρχήσεως εὑρετοῦ, καὶ περὶ ὀρχήσεων, καὶ διὰ τί οἱ ἐρῶντες μετὰ χεῖρας ἄνθη καὶ μῆλα φέρουσιν. De Pylade saltationis Italicæ inventore, ac de saltationibus, & qvare ab amantibus flores & mala manibus gestentur? 795. de Palladio Rhetore, 796. de Pancratio Sophista, 797. de Paulo Tyrio, 798. de Paulo Germino, 799. de Pausania Sophista, 800. de Pericle, 801. de Petro Magistro, 802. de Polemone, 803. de Polluce, 804. de Polyæno, 805. de Polycrate, 806. de Posidonio Olbiopolita. 807. de Potamone, 808. de Pollione, 809. de Polo, 810. de Prisco, 811. de Proæresio, 812. de Procopio, 813. de Protagora Abderitano, 814. de Pythio, 815. de Palamede. 816. de Palæphato Poëta, 818. 817. de Pamprepio, 819. de Panolbio, 820. de Panyasi, περὶ Πανυάσιδος, 821. de Parthenio Nicæno, 822. de Parthenio Chio, 823. de Pisandro, 824. de Pigrete, 825. de Pindaro, 826. de Platone Comico, 827. de Polyevcto, 828. de Polyzelo, 829. de Posidippo, 830. de Ptolemæo Cytherio, 831. de Palamede Grammatico, 832. de Palæphato Grammatico 833. de Pamphilo Grammatico, 834. de Pollione, 835. de Ptolemæo Grammatico, 836. de Pamphile Philosopha, 837. de Pamphilo Philosopho, 838. De Panætio, 839. de Pappo Alexandrino, 840. de Parmenide, 841. de Paulo Philosopho, 842. de Periandro, 843. de Persæo, 844. de Pittaco, 845. de Platone, 846. de Platone, 847. de Plutarcho, 848. de Plotino, 849. de Polemone, 850. de Pollete, 851. de Porphyrio, 852. de Posidonio, 853. de Posidonio, 854. de Potamone, 855. de Prodico, 856. de Proclo Stoico, 857. de

Proclo Lycio, 856. περὶ Πτολεμαίου τοῦ Κλαυδίου, ἐν ᾧ καὶ περὶ καταγωγῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ γένους τοῦ Πτολεμαίων, καὶ διαδοχῆς τῶν βασιλευσάντων. De Claudio Ptolemæo, & de origine atqve genealogia Ptolemæorum Regum Ægypti, eorumqve ſucceſſione. 857. de Pythagora & fabis Pythagoricis, 858. de Pyrrhone.

859. περὶ τῆς Ῥέας καὶ τῶν Κορυβάντων, καὶ τῶν ἐκτομῶν τῶν Φρυγῶν. De Rhea & Corybantis, Phrygumqve exſectionibus, 856. de Rheſo, 857. de Rhœone περὶ Ῥοιοῦς, 858. de Rhegino Grammatico, 859. de Rhiano Grammatico, 860. de Rufo Medico.

861. περὶ Σαλμωνέως καὶ τῶν ἐκ βύρσης βροντῶν, de Salmoneo & fulminibus è corio, 862. de Sardanapalo, 863. de Sarpedone, 864. de Sirenibus, 865. de Semele, 866. de Seſonchoſide. 867. de Sibyllis, 868. de Sinope, 869. de Siſypho, 870. de Scedaſo ejusq; filiabus, 871. περὶ Σκύλλης, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῶν ἀλλοκότων θηρίων, de Scylla & monſtroſis animalibus, 872. de Stymphalidibus avibus, 873. de Styge, 874. de Sphinge Cadmea, 875. de Strattide Hiſtorico, 876. de Sabino Rhetore, 877. de Salluſtio Sophiſta, 878. de Serapione Alexandrino, 879. de Sibyntio, 880. de Siricio, 881. de Scopeliano, 882. de Sopatro. 883. de Salluſtio Medico, 884. de Sorano Medico, 885. de Sannyrione Comico, 886. de Sapphone, 887. de Sibylla Erythræa ac reliqvis, 888. de Simonide, 889. de Sophocle. 890. de Sopatro, 891. de Soſicle, 892. de Sotade Cretenſi, 893. de Soтericho, 894. de Sophilo, 895. de Sophrone, 869. de Spintharo, 897. de Steſichoro, 898. de Strattide, 899. de Stratone, 900. de Seleuco Grammatico, 901. de Sereno 902. de Semo περὶ Σημοῦ, 903. de Simmia Rhodio, 904. de Soſibio, 905. de Soteride, 906. de Sexto Philoſopho, 907. de Silvano, 908. de Simmin Thebano, 909. de Solone, 910. de Stilpone, 911. de Strabone, 912. de Stratone, 913. de Syneſio, 914. de Syriano, 915. de Sophrone, 916. de Socrate, 917. de Sotade Athenienſi.

918. De Tantalo, 919. περὶ τῆς Ταύρων ξενοκτονείας de Tauris hoſpites mactantibus, 920. περὶ Ταύρου τοῦ καταστερισθέντος, de Tauro inter ſidera relato, 921. de Telamone, 922. de Tenno à

qvo

qvo Tenedus, 923. de Telebois, 924. de Telemacho, 925. de Telepho, 926. de Titono, 927. de Titanibus, 928. de Tityo, 929. de Tleptolemo, 930. περὶ τράγων τῶν Μενδησίων de Mendesiiis capris, 931. de Triptolemo, 932. de Tritone, 933. περὶ Τρωὸς ἐξ οὗ ἡ Τρόια ἐπωνομάσθη, καὶ περὶ τῆς ἁλώσεως αὐτῆς, καὶ τῆς τῶν Τρώων γενεαλογίας, καὶ τῆς τῶν καταλελοιπότων καταντήσεως, ἐξ ὧν κατάγεται καὶ ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχή. De Troe à qvo Troja denominata, & de urbis ejus excisione, ac de genealogia Trojanorum, & excisioni superstitum fatis, à qvibus etiam Resp. Romanorum. 934. Τῶν Τρώων βασιλέων γενεαλογία, καὶ καταγωγὴ τῶν Ῥωμαίων, Trojanorum Regum genealogia, & qvomodo Romani inde descendant, 935. De Troilo, 936. de Trophonio, 937. de Tyrone περὶ Τυροῦς, 938. περὶ Τυφωέως τοῦ γίγαντος, ἀφ' οὗ καὶ ὁ τὸν χρυσοῦν δέρας φυλάσσων δράκων ἐγεγόνει. De Typhoë Gigante, à qvo Draco custos aurei velleris.

939. De Nymphis Hyadibus, 940. de Hyacintho, 941. de Hydra, 942. de Hyla.

943. De Phaëtusa, 944. de Phaëthonte, 945. Unde & qvomodo Phæaces nati fuerint, 946. de Phædra, 947. de Phalaride, 948. περὶ Φαλλῶν de Phallis, 949. de Phanete, 950. de Phaone, 951. de Pherecle, 952. de Philœtio, 953. περὶ Φιλοξένου τοῦ δολιχοδείρου de Philoxeno gruis collum sibi optante, 954. de Phemio, 955. de Phineo, 956. de Phœnodamante, 957. de Phorcyno ejusqve filiabus, 958. de Phormione, 959. περὶ Φρίξου, ἐν ᾧ καὶ ἡ γενεαλογία αὐτοῦ τε καὶ πάντων τῶν ἐξ αὐτῆς τῆς ῥίζης ἀναβλαστησάντων ἡρώων. De Phrixo, ubi etiam genealogia illius & omnium Heroum qvi ex eadem stirpe propullularunt. 960. de Phrynide citharœdo, 961. de Phrynonda, 962. de Phrygum exsectione 963. de Phyleo, 964. de Phylaco, 965. de Pherecyde Historico, 966. de Philippo, 967. de Phlegonte περὶ Φλέγοντος, 968. de Phylarcho, 969. de Philippo Rhetore, 970. de Philisco Milesio, 971. de Philostrato, 972. de Philisto Naucratita, 973. de Phrynicho Bithyno, 974. de Phileta Grammatico, 975. de Philisco Ægineta, 976. de Philoxeno, 977.

977. de Philone, 978. de Philagrio Epirota, 979. de Phædone Philosopho, 980. de Pherecyde, 981. περὶ φιλοσόφου de Philosopho (confer Svidam in φιλόσοφος.) 982. de Philone, 983. de Phocylide, 984. de Pherecrate Atheniensi, 985. de Philetæro, 986. de Philemone Syracusio, 987. de Philippo Comico, 988. de Philisco, 989. de Philistione, 990. de Philocle, 991. de Philoxeno Lyrico, 992. de Philonide, 993. de Philyllio, 994. περὶ φόρμου de Formo, 995. de Phrynicho Tragico, 996. de Phœnicide.

997. De Chaldæorum Astronomia, 998. περὶ χάρητος τοῦ τὸν Κόλοσσον κατασκευάσαντος, καὶ τίς καὶ πότε αὐτὸν καθεῖλεν; De Charete qvi Colossum fecit, & qvis eundem everterit, ac qvo tempore? 999. περὶ τῶν χαρίτων, de tribus Gratiis, 1000. de Charicle & Philyra, 1001. de Charybdi, 1002. de Chirone centauro, 1003. de Chimæra, 1104. de Chryseide, 1005. περὶ χρυσῆς σειρᾶς, de aurea catena, 1006. περὶ τοῦ χρυσομάλλου δέρατος, de aureo vellere, 1007. de Chryse, 1008. περὶ τῶν χρυσῶν μήλων de malis aureis, 1009. de Charone Lampsaceno Historico, 1010. de Charone Carthaginiensi, 1011. de Charone Naucratita, 1012. de Chæremone Comico, 1013. de Chionide, 1014. de Christodoro Poëta, 1015. de Christodoro Thebano, 1016. de Choerilo Atheniensi, 1017. de Charace Philosopho, 1018. de Chrysippo, 1019. de Chirone Medico.

1020. De Psammyticho.

1021. De Ogyge, 1022. de Oceano· 1023. de Horis, 1024. περὶ Ὠρίωνος, 1025. de Orithyia, 1026. de Orione 1027. de Oto & Ephialte.

Operæ pretium esset insigne hoc Eudociæ opus qvod ex unico Colbertino Codice accurate exscribendum se curasse Bandurius pag. 590. testatur, si non integrum in lucem edere, certe cum Svida, in qvo multa iisdem verbis leguntur, nec non cum Phornuto atqve aliis Mythologis diligenter conferre, & qvæ singularia in eo leguntur, cum Lectoribus communicare. Allegat Eudociam Bandurius pag 449. 590. 818. 829. 830.

Præte-

Præterea Bandurius pag. 662. seq. Græce & Latine velut ineditum exhibet *Anonymi* scriptoris *apospasmation de Hippodromo*, sive *Circo*, cujus nomen & originem à Circe Auctor ridicule repetit. Petitum hoc est ex Volumine MS. qvantivis pretii & varia præclara * variorum scriptorum & non unius argumenti monumenta complexo, qvod Antonius Eparchus ** Corcyræus pridem Regiæ Bibliothecæ Parisiensi legavit, in qva hodie est n. 3502 (pridem 2216.) Sed non meminit doctissimus Bandurius hoc ipsum de Hippodromo breve scriptum ex eodem MS. Codice jam bis editum fuisse Græce & Latine in Variis sacris Stephani le Moyne T. 1. pag. 503. Lugd. Bat. 1685. & 1694. 4.

Pag. 453. seq. Bandurius ex Catalogo Boiviniano MStorum Regiæ Bibliothecæ tradit notitiam duorum Codicum & variorum scriptorum qvæ in utroqve illo comprehenduntur præter Origines CPolitanas qvibus in hoc opere ipse usus est. Alterum Originum illarum CPol. auctorem Cangius in Addendis ad CPolin Christianam illas allegans pag. 194. existimavit vixisse sub Constantino Duca: sed Bandurius pag. 455. observat scripsisse sub Andronico Comneno Palæologo, & ea qvæ de Duca velut Imperatore ætatis suæ tradit, ex antiqviore auctore transscripta operi suo inseruisse.

GEORGII (postea induto Monastico habitu GREGORII) *Cyprii*, ex Lectore ProtApostolario Patriarchæ CPol. à die Palmarum sive XI. April. A. 1283. usqve ad Jun. 1289. qvo abdicare † se fuit coactus, de qvo Pachymeres & Gregoras & è recentioribus Allatius de Georgiis pag. 420. seq. & de consensu utriusqve Ecclesiæ

Gggg 2 pag.

* Contenta hujus Voluminis MS. ex apographo Sarraviano exponit Stephanus le Moyne in Variis sacris T. 1. p. 517. seq. sed longe accuratius p. 517. seq. Bandurius qvi etiam ex hoc ipso Codice seriem Patriarcharum CPol. à Nicephoro CPol. concinnatam produxit.

** De illo Antonio Eparcho, qvi circa A. C. 1543. ad Melanchthonem Venetiis scripsit, videndus Martinus Crusius in TurcoGræcia p. 94. seq. & in appendice pag. 543. seq. Lambecius lib. V. p. 118 & Stephanus le Moyne præfatione ad Varia sacra. Hunc Antonium aliqvot Polybii libros nondum aut Græce aut Latine evulgatos in Latinum sermonem vertisse scribit Antonius Sanderus libro de claris Antoniis pag. 169.

† Formulam abdicationis vide apud Pachymerem in Andronico Palæologo lib. 2. cap. 9.

pag. 766. 768. 771. & 775. seq. & Vindiciis Synodi Ephes. cap. 60. & 63. Possinus ad Pachymeris Andronicum p. 565. seq. & 606. seq. & Bandurius pag. 939. seq.

1. *Tomus* sive *expositio de fide contra Joannem Veccum* Patriarcham ἔκθεσις τοῦ τόμου τῆς πίστεως κατὰ τοῦ Βέκκου, Græce è Cod. 3442. Bibl. Regiæ Paris. apud Bandurium pag. 942-949. Incipit: ἔσχε μὲν ἡ ἐπισυμβᾶσα. Contra hunc Tomum videnda qvæ Veccus T. 2. Græciæ Orthodoxæ Allatii.

2. *Confessio* ὁμολογία γεγονυῖα ὁπότε ἡ ἐπισύστασις γέγονε κατ' αὐτὸν παρὰ τῶν κληρικῶν καὶ τινῶν ἀρχιερέων διὰ τὸ γράμμα τοῦ ἐξ Ἑβραίων, μᾶλλον δ' Ἰούδα Μάρκου. Græce pag. 949-952. Incipit: μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει.

3. *Apologia pro Tomo.* Ἀπολογία πρὸς τὴν κατὰ τοῦ τόμου μέμψιν ἰσχυροτάτη. Græce pag. 952-961. Incipit: ἀεὶ μὲν ἐγὼ πρότερον.

4. Πιττάκιον sive *Epistola ad Imperatorem Andronicum* Ducam Angelum Comnenum Palæologum, Græce p. 961. in qva injuriam sibi à *Marco* illo (qvem cum Marco Ephesio in Florentini Coucilii Actis celebri perperam nonnulli confundunt) & à *Joanne Chila* * Ephesi Metropolita factam deprecatur. Incipit: κράτιστε, θεοπρόβλητε.

5. Ejusdem Gregorii Cyprii alia scripta edita sunt: ἐγκώμιον εἰς τὴν θάλασσαν εἴτουν εἰς τὴν τοῦ καθόλου τοῦ ὕδατος φύσιν. *Encomium maris* sive *aquæ*, qvod cum Pauli Silentiarii carmine in Thermas Pythias Græce edidit Bonav. Vulcanius Lugd. Bat. 1591. 8. separatim & ad calcem Aristotelis de Mundo.

6. *Proverbia*, ordine Alphabeti, Græce ad calcem Mich. Apostolii proverbiorum, p. 273-281. à Petro Pantino Lugd. Bat. 1619. 4.

7. *In Georgium Martyrem Oratio.* Græce & Latine in Actis Sanctor. XXIII. April. T. 3. Incipit: ἔθος τοῦτο τῶν λόγοις ἀγωνιζομένων.

8. *Sententiæ* separatim excusæ Colon. 1536. 8.

9. Ex *encomio in Georgium Logothetam Acropolitam* qvem διδάσκαλον suum Gregorius in Epistolis suis appellat, apospasmation dedit Græce & Latine Theodorus Dousa ante Georgii Acropolitæ Chronicon CPol. Lugduni Bat. 1613. 8.

Inedita ejusdem sunt: 1. λόγος ἀντιρρητικὸς τῶν τοῦ Βέκκου βλασφήμων δογμάτων, scriptus anteqvam Gregorius Patriarchatum iniret. Incipit: Οὐκ ἔγωγε θαυμάζω φιλότης. MS. in Bibl. Vindob.

Epi-

* Hujus *Joannis Chila* Epistola ad eundem Imperatorem Græce à Bandurio exhibetur pag. 949. Incipit: τὴν ἐκπόρευσιν ἀκίνητον.

2. *Epistola CXCI.* cum Auctoris encomio. MS. in Bibl. Vindobonensi. Vide Lambecium VIII. pag. 511. seq. ubi inscriptiones & initia. Testatur Lambecius in illo Codice subjungi ἀπόφασιν sive decretum Synodale pro Gregorio Cyprio, & formulam solennem, qva Adversarii testimonium illi dant innocentiæ & ὀρθοδοξίας. Hanc integram edidit Lambecius pag. 522. Epistolas etiam publicaturum se pollicitus in supplemento qvod paravit Corporis Byzantini. Allatius verò p. 423. de Georgiis monet in Bibl. Mediolanensi Ambrosiana exstare Epistolas CLXVI. in Bibliotheca vero Antonii Augustini fuisse CCIII. & in Bibl. Lolliana & Monachiensi Electoris Bavariæ. Epistolas Gregori Cyprii è Codice Ballesdensii descripsisse se testatur Combefisius T. 1. Auctarii novissimi Bibl. Patrum pag. 478. & qvædam ex illis profert p. 485.

3. *Responsiones ad varias quæstiones* in Codice 2180. Regis Christianissimi exstare notavit Naudæus in nova Bibl. MSS. p. 104.

4. *Fabulæ* in Bibl. Bavarica Monachii Cod. 66. & in Bibl. Vindob.

5. *Descriptio & Encomium Urbis CPol.* qvam habuit Bonav. Vulcanius, extat hodie inter alias Gregorii Cyprii *Orationes* sive *declamationes* in Bibliotheca Lugd. Bat.

6. *In Imperatorem Andronicum* & in *Michaëlem Palæologum* declamationes Panegyricæ, nec non *in Dionysium Areopagitam*, in *Marinam* Martyrem, & in S. *Euthymium* Episcopum Madytenum memorantur ab Allatio pag. 423. de Georgiis.

Ut à Gregorio Cyprio ad Bandurium iterum revertar, ex monumentis ineditis ab ipso laudatis nihil hoc loco præterea memorandum venit qvam ANONYMI *Catalogus duplex urbium quæ nomen mutarunt*, Ὅσαι τῶν πόλεων μετωνομάσθησαν εἰς ὕστερον, qvi paulo diversus qvam Codino de officiis magnæ Ecclesiæ in edit. Paris. p. 404. subjectus est, è Codice recenti MS. Baluziano integer Græce exhibetur in notis ad Constantinum Porphyrogenitum p. 10 seq. Confer qvæ περὶ ἐπωνυμίας πόλεων καὶ τόπων edidit è MS. Veneto Allatius ad Acropolitæ cap. XXIV. p. 241. atqve inde Clarissimus Hudsonus in appendice Tomi IV. Geographorum Græcorum minorum p. 43.

XXI. ZOSIMUS Comes & Ex-Advocatus fisci à Photio Cod. XCVIII. & in MSS. Codicibus qvos Leunclavius, H. Stephanus & Sylburgius inspexerunt, Κόμης καὶ ἀποφισκοσυνήγορος. Filius fortasse fuit Zosimi illius, ad qvem novæ Epiri præsidem leges Valentiani & Valentis A. C. 373. latæ extant in Codice Theodosiano. Scripsisse vide-

videri possit non post Eunapium modo, sed *Olympiodorum Thebanum*, qvoqve (adeoq; post A. C. 425.) qvem lib. V. cap. 27. allegat ubi de Ravenna urbe disserit, qvanqvam locus ille glossema videtur Lambecio VI. p. 188. & vide si placet, qvæ de Olympiodoro notavi supra pag. 238. Laudat præterea Herodotum obiter IV. 20. & *Quadratum* Historicum V. 27. ac *Pisandrum* V. 29. qvi libris LX. scripsit ἡρωϊκὴν θεογαμίαν, poëmate illo Heroico omnem propemodum historiam complexus, male enim Zosimi interpres verba ὁ τῇ τῶν ἡρωϊκῶν θεογαμιῶν ἐπιγραφῇ πᾶσαν ὡς εἰπεῖν ἱστορίαν περιλαβὼν, vertit: *qui Heroicarum divarumque nuptiarum titulo totam hanc propemodum historiam complexus est.* Etiam pro Ἡρωϊκῶν apud Zosimum legendum Ἡραϊκῶν, ex Svida, tum ex Macrobio potissimum apparet lib. V. cap. 2. Saturnal. ubi ait Virgilium pleraqve libri 2. Æneidos pæne ad verbum transscripsisse à Pisandro, *qui inter Græcos poëtas eminet opere quod à nuptiis Jovis & Junonis incipiens universas Historias quæ mediis omnibus seculis usque ad ætatem ipsius Pisandri contigerunt, in unam seriem coactas redegit & unum ex diversis hiatibus temporum corpus effecit, in quo opere inter Historias cæteras interitus quoque Trojæ in hunc modum relatus est.* Patet Ἡραϊκὴν appellatam qvod a Junonis cum Jove nuptiis opus inciperet, Ἡρωϊκὴ certe vocari non potuit, qvia Jupiter & Juno neutiqvam in Heroum classe sed Deorum. Et Ἡραϊκὴ dictum ut Ἑρμαϊκὴ σειρὰ & alia similia. Qvod vero Pisandrum à Virgilio exscriptum putavit Macrobius, fortasse fefellit eum ratio. & Pisandrum antiqvissimum illum poëtarum Camiræum habens in animo non cogitavit hunc alterum longe fuisse Virgilio juniorem, qvippe qvi floruit sub Alexandro Mammææ, Filius Nestoris Larandensis Severo Imp. clari, ut duobus locis diserte affirmat Svidas. Cæterum ut ad Zosimum sermo noster revertatur, *Polybii* plus semel mentionem facit & l. 1. c. 57. testatur se perinde ut Polybius in suo Historiarum opere exposuit qva ratione imperium perexiguo tempore non totis certe LIII. annis Romani adqvisiverint, similiter indicaturum qvomodo hoc idem Romani iterum temporis non magni spatio ignavia ac sceleribus suis corruperint perdiderintqve. *Eunapii* qvanqvam nusqvam meminit, tamen Historiam strenue exscripsisse Photius animadvertit. Εἴποι δ' ἄν τις οὐ γράψαι αὐτὸν ἱστορίαν, ἀλλὰ μεταγράψαι τὴν Εὐναπίου, τῷ συντόμῳ μόνον διαφέρουσαν. Ea vero qvæ de Constantino Tyranno habet libro VI. & qvæ de Alarico ac Stilicone scribit libro qvinto, cuncta ferme ex *Olympiodoro* mutuatum

tum esse notat Henr. Valesius ad Sozom. p. 170. Qvoniam porro Olympiodorus Historiam suam usqve ad Valentiniani III. sive Placidi imperium produxit, qvod cœpit A. C. 425. hinc constat Zosimum nostrum non ante id tempus Historiam suam composuisse. Post Arcadii & Honorii tempora rejicit etiam Evagrius III. 41. caussatus eum de Constantino Magno falsa tradidisse, commentatum ὅτε ἀκοὴν ὅτε ἀλήθειαν, πολλοῖς ὕστερον χρόνοις ἐπὶ Ἀρκαδίου καὶ Ὀνορίου, ἢ καὶ μετ' αὐτοὺς γεγονότα.

Ætatem tulit ejus ἹΣΤΟΡΊΑ sive ἹΣΤΟΡΙΚῸΝ, νέας ἐκδόσεως, λόγοις ϛ', *Historia libri VI*, ex nova sive altera auctoris editione. Argumentum operis & de stylo judicium à Photio rectissime mutuabor. Σύντομος δὲ καὶ τὴν φράσιν εὐκρινής τε καὶ καθαρὸς, οὐδὲ τοῦ ἡδέος ἀπῳκισμένος. Ἄρχεται μὲν κ.τ.λ. *Succinctus est, dictione perspicuus ac purus, nec suavitatis expers. Incipit historiam velut ab Augusto, sed Imperatores universos ad Diocletianum usque percurrit, nudam quasi commemorationem atque successionem singulorum tradens. De potitis imperio post Diocletianum copiosius tractat libris quinque. Nam primus Imperatores ab Augusto ad* * *Diocletianum usque recenset. Libro sexto finem imponit, in iis desinente temporibus quibus Alaricus Romam iterum obsidens civibus ad inopiam redactis obsidionem solvit eisque dixit Imperatorem Attalum, quem deinde rursus abdicavit Imperio, quod regnum sibi traditum adversus Honorium Augustum parum recte administrare videretur. Sarus autem simultates adversus Alaricum exercens, cum trecentis quibus praerat ad Honorianas partes accedens & belli societatem pollicitus, Alarici rebus impedimentum injecit.* Gesta hæc sunt in qvibus desinit Zosimi Historia, Anno CHRISTI 410. Honorii Imp. 16. Theodosii junioris 3. Atqve ex isto Photii loco patet, Historiam Zosimi qvam ipse legit non longius productam fuisse qvam in nostris codicibus exstat, qvanqvam Vossius lib. 2. de Hist. Græcis cap. 20. verisimile putavit paullo ulterius progressum. *Nam quadam in fine deesse, nemini*, inqvit, *puto esse obscurum*. Hoc tanto minus mihi persvadeo, qvod alteram editionem Zosimi evolvisse se Photius testatur, atqve ita intelligendum qvod in MSS. Codd. ἱστορία νέα inscribitur, non eqvidem respectu antiqviorum temporum Romani Imperii ab aliis scriptoribus memoriæ proditorum, ut Sylburgio visum, sed respectu antiqvioris editionis qvam Zosimus ante hanc in lucem & manus homi-

* Hodie postrema pars libri primi, ea nempe qvæ à Probo usqve Diocletianum, desideratur.

hominum emiserat. In Arcadii & Honorii temporibus illum substitisse Evagrius qvoqve annotatum reliqvit lib. V. c. ult. περὶ δὲ τῶν ἑξῆς χρόνων (post Arrianum & Asinium Qvadratum) Ζωσίμῳ ἱσόρηται μέχρις Ὁνωρίου καὶ Ἀρκαδίου τῶν βασιλέων. Librum certe septimum usqvam extitisse præter Sigonium nemo affirmavit.

Vetus nec injusta qverela est Zosimum Ethnicum scriptorem Christianis Imperatoribus, Constantino M. inprimis & Theodosio iniqviorem se præbuisse. Hoc jampridem ei exprobarunt, ne de recentioribus * jam commemorem, idem Photius, tum Evagrius III. 40. & 41. & Nicephorus XVI. 41. seq. Eqvidem Jo. Leunclavius vir doctissimus Apologiam adversus hos Zosimi, qvi ipsi omnia debet obtrectatores, scribere non dubitavit, neqve adeo negaverim Christianis Principibus etiam illis qvos nominavi fuisse qvæ nec taceret & merito reprehenderet cordatus & nulli partium studio deditus Historiæ scriptor: Confirmat qvoqve nonnulla Zosimo tradita Jo. Andreas Bosius de Pontificatu Maximo Imperatorum Christianor. cap. 6. T. V. thesauri Antiqv. Rom. Græviani p. 301. 302. & ante eum Jacobus Gothofredus notis ad Cod. Theodos. T. 6. p. 257. 258. ut qvod Christianus licet haruspices Constantinus consuluit. Sed cum non Christiani tantum testentur scriptores, sed etiam ex ipsis Ethnicis Praxagoras Atheniensis, qvi Photio teste cod. XLI. Jonica dialecto libros duos de Constantini Magni vita scripsit, eundem qvemadmodum idem Photius cod. LXII. auctor est, ita prædicet ut omni virtute non minus qvam prosperis successibus omnes ante se Imperatores affirmet superasse, ὅτι πάσῃ ἀρετῇ καὶ καλοκαγαθίᾳ καὶ παντὶ εὐτυχήματι πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότας ὁ βασιλεὺς Κωνσαντῖνος ἀπεκρύψατο, hinc mirum mihi videtur & malignum eorum judicium Christianorum ** qvi cum apud Eusebium illorum temporum scriptorem (& qvi post jam defunctum Imp. vitam ejus edidit, ne hoc auribus ipsius datum esse putes) cum apud sexcentos scriptores Christianos legunt aliqva in laudem Constantini, iis omni studio detrahunt fidem: at cum unus

* Vide apud Tho. Pope Blount in Censura scriptor. Hanckium de Scriptoribus Rom. Caveum Hist. lit. Jo. Andream Bosium diss. de periocha Josephi de CHRISTO pag. 30. Barthium ad Claudian. p. 553. b. 560. a.

** Vide Hallenses Observationes selectas T. 1. Obs. 22. seq. & Godfridum Arnoldum in Apologia hæresium lib. IV. c. 2. cui respondit M. Jo. Frid. Corvinus in examine corpori Doctrinæ subjecto c. 15. p. 222. seq.

unus Zosimus post centenos amplius annos Constantino atrocissima qvæqve impingit crimina, hæc arripiunt protinus, & verissima esse profitentur ideo, qvia hoc qvi narrat fuit à Christiano nomine alienus. Qvemadmodum vero ipse Zosimum à Leunclavio recte in multis defensum esse haud nego, ita non possum tamen non probare Mottani Vayeri de illo judicium * qvod ex Gallico latine interpretabor: *Ut verum fatear, etsi eruditissimus Leunclavius Zosimum in non non paucis bene tuetur, docetque parum æque sensisse eos qui Historicum Ethnicum qualis ille fuit aliter quam præ se fert animatum esse voluerunt, vel non potuerunt ferre quod vitia primorum Christianorum Imperatorum tetigisset quorum de virtutibus non siluit: negari tamen nequit locis infinitis ab illo proditum animum Christianismo infestiorem quam leges Historiæ permittebant. Nam largiamur sane eum non præter rem reprehendisse impositum à Constantino Chrysargyri tributum, quod Anastasius deinde sustulit: recte etiam improbasse luxum Imperatoris & prodigalitatem, & quod uxorem Faustam hypocausti astu suffocarit, filiumque Crispum Zelotypia ac si cum matre consuesset incensus interfecerit. Fieri enim potest ut Eusebius Constantino ipso vel saltem Constantio filio imperante non ausus sit talia commemorare, ut videmus accidere iis omnibus qui scribunt de rebus Principes suos spectantibus. Sed & aliunde quoque constat multa alia reprehendenda Constantinum commisisse. Quo sorori Constantiæ gratum faceret, ab exilio revocavit hæresiarcham Arium, & S. Athanasium magno Catholicorum dispendio Treviros relegavit. Non potest tamen in Zosimo ferri quod universas Constantini actiones quantum valuit in malam partem est interpretatus. Hunc si audias Ideo Christianorum sacra amplexus Constantinus fuit, quod Paganorum nullæ lustrationes essent expiandis ejus sceleribus, itaque ab Ægyptio nescio quo persvasum religioni Christianæ nomen dedisse, quippe quæ criminum quorumcumque veniam promitteret. Perinde ac si Zosimus intima mentis Constantini, & omnia consilia ejus fuisset scrutatus, aut perspectum habuisset quo gratia lumine anima ejus benignitate Numinis illustrari potuerit. Cum narrat controversias quæ cum affine suo Licinio ipsi intercesserunt, omnis culpa est penes Constantinum † cui nulla fides pietasque. Nec satis est affirmare Licinio Constantini jussu gulam laqueo fractam Thessalonicæ contra fidem conjugi ejus datam, addit enim*

* Mottanus Vayerus judicio de Hist. Græcis Tom. 1. Opp. pag. 336. seq. Adde pag. 674. seq.

† Libanius Orat. 3. Tom. 2. p. 106. diserte testatur Constantinum vicisse, sed Licinium *τὰς συνθήκας κινῆσαι pacta violasse.* Confer qvæ Jo. Andreas Bosius diss. de periocha Flav. Josephi de CHristo c. 2. §. XIV.

enim Zosimus solenne hoc fuisse Constantino fidem fallere ac pejerare, neque ullam omittit ipsi obtrectandi eumque lacerandi occasionem. Neque in solo Constantino animum ejus Christianismo infestum videre licet. Nam decrementum Imperii Romani contemtui avitæ religionis Ethnicæ tribuit, & singillatim omissis Diocletiani ætate sæcularibus ludis. Calamitatum quæ Gratiani tempore acciderunt hanc ait fuisse causam, quod ille ut Christianus noluerit Pontificis Maximi Ethnici a) *insignibus ac titulo uti, licet hoc nec ipse sibi Constantinus religioni duxerit. Quando Theodosius monuit Senatum Romanum de omittendo cultu Idolorum, professusque est se nolle amplius sumtus ad sacrificia & hostias præbere, Zosimus Senatum* b) *inducit respondentem, neutiquam esse consentaneum ut deserant patrios ritus quibus observatis jam mille & ducentos annos rebus prosperis usi fuissent, atque in eorum locum amplectantur religionem expertem rationis, ad eamq; compelli se patiatur. Nec minus animum ejus parum æquum & iram ostendit injuriosa ordinis Monachorum descriptio,* c) *quos ait omnium fere bona ad se rapere sub prætextu eleemosynarum inter pauperes dilargiendarum. Hypocrita & malus ipsi est Olympius* d) *auctor interitus Stiliconis, non minus quod hujus semper conatur tueri innocentiam, quam quod ille magni fuit inter Christianos nominis, ut apparet vel ex Epistolis quas Augustinus* e) *ad eum exaravit. Cæterum nemo, opinor, Zosimo habebit fidem, quando non modo Joannem Chrysostomum* f) *pro seductore populi traducit, sed etiam Innocentium primum quem* πόλεως Ἐπίσκοπον Urbis Episcopum *appellat, ait permisisse Ethnica sacrificia pro salute Romæ fieri,* g) *cum Alaricus eam obsideret.*

Minus porro mirabimur ita adversum sacris nostris & ab iis abhorrentem Zosimi animum fuisse, si quantum idem superstitionibus Idololatricis quibuscunq; tribuerit, consideraverimus. Hinc plures narrat fabulas quas Historia indignas pronunciarem, nisi consimiles etiam reperirentur in iis qui cum summa laude in hoc genere scribendi sunt versati. Primo statim libro h) *post captam ab Aureliano Zenobiam refert Oracula, & prodigia persequitur, quæ Palmyrenorum Zenobiæ parentium interitum antecesserunt. Idem famis tempore prope Rhenum narrat pluisse frumento* i) *unde panis coqueretur alendo exercitui Probi qui inde victoriam ab hoste retulit. Fabula de Valesio per vocem divinam monito* k) *ut Cereri ac Proserpinæ sacra faceret, libro secundo occurrit. In quarto libro legas* l) *Athenas totamq; terram Atticam immunem præstitam à magno terræ motu per sacra Achilli*

facta

a) lib. IV. c. 36. b) IV. 59. c) V. 23. d) V. 32.
e) Augustin. Epist. 124. & 129. f) V. 23. g) V. 41.
h) lib. I c. 57. i) lib. 1. c. 67. k) lib. 2. c. 1. l) IV. 18. m) V. 6.

facta à quodam Nestorio hierophanta. Libro quinto eadem Athena liberantur ejusdem Achillis ac Minervæ phasmate sive spectro apparente & Alarici molliente animum, quam fabulam doctissimo Baronio n) *explodendam relinquo. Jovis etiam & Minervæ simulacrum in incendio quod Arcadii Imp. temporibus CPoli accidit per miraculum servata* o) *commemorat. Deniq; malorum omnium quæ Stiliconem ejusque familiam afflixerunt, causam ait fuisse diras Virginis cujusdam Vestalis,* p) *quæ male imprecata fuerat Serenæ Stiliconis conjugi quod mundum collo simulacri Rheæ circumjectum sibi temere applicuisset, & eam ipsam ob causam quod illum collo suo applicuit, hanc impietatem strangulatione punitam fuisse, Serenamque laqueo cervicem illam præbuisse elidendam qua divæ mundum injecerat.*

Errores qvosdam Zosimi perstringit Anton. Possevinus in Apparatu Sacro, & Baronius passim in Annalibus. Johannes qvoqve Tristanus T. 2. operis præstantissimi qvo vitas Imperatorum è numis illustravit pag. 656. *Zosime*, inqvit, *que je trouve tousjours le plus fautif de ce peu d' Historiens que nous avons.* Temporis notas qvod nusqvam fere addit, defectus est illi cum pluribus aliis scriptoribus communis.

Editiones Zosimi

Latina

Jo. Leunclavio interprete, Basil. 1576. fol. cum Procopio, Agathia, Jornande.

Græcolatina post primores duos libros ab *H. Stephano* una cum *Jo. Leunclavii* (licet auctoris nomen dissimuletur) versione ad calcem Herodiani A. 1581. 4. atq; inde Lugd. 1611. 8. editos, additis brevibus Stephani castigationibus sive notulis. A Leunclavio Græca etiam H. Stephanus acceperat, ut patet ex centuria Epistolarum Philologicarum à Goldasto editarum Epist. 72. p. 305.

Libri sex integri, à *Frid. Sylburgio* Veterensi ad duos MSS. Codices Thuanum & Palatinum recensiti, cum versione ex secundis *Jo. Leunclavii* curis, adjectis ejusdem Apologia pro Zosimo adversus Evagrii, Nicephori Callisti & aliorum acerbas criminationes, Sylburgiiqve castigationibus: Inter Romanæ Historiæ scriptores Græcos minores. Francof. apud heredes A. Wecheli 1590. fol.

n) ad A. C. 395. n. 16. o) Zosimus lib. V. c. 24. p) lib. V. c. 38.

Cizæ 1679. 8. Libri duo primores primum, deinde universi sex cum versione Leunclavii ex edit. Wechel. & Apologia pro Zosimo & cum notis H. Stephani, ac Sylburgii curante *Christophoro Cellario*, Smalcaldiensi qvi & ipse animadversiones suas adjunxit. Dicata est hæc editio capitibus primum distincta, V. C. Joanni Georgio Grævio. Recusa hoc ipso anno 1714. Jenæ, 8.

Oxon. 1680. 8. cura *Thomæ Smithi*, typis nitidis.

Gallica, *Ludovico* * *Cousino* interprete, Paris. 1678. 4. & Amst. 12. una cum Xiphilino & excerptis è Zonará.

Alii Zosimi

Zosimus eruditus Plinii junioris libertus, qvem laudat libro V. Epist. 19. *Est homo probus, officiosus, litteratus & ars quidem ejus & quasi inscriptio Comœdus, in qua plurimum facit. Nam pronunciat acriter, sapienter, apte, decenter etiam, utitur & cithara perite ultra quam Comœdo necesse est. Idem tam commode orationes & historias & carmina legit, ut hoc solum didicisse videatur.*

Zosimus Gazæus vel Ascalonites Sophista temporibus Imp. Anastasii clarus, teste Svida scripsit Lexicon Rhetoricum, (in limine Svidæ memoratum inter libros qvibus ipse plurimum usus) & Commentarios in Demosthenem (qvos in Vaticana Bibl. adhuc suo tempore superesse MSS. scripsit Gesnerus) ac Lysiam. Sunt qvi hunc cum Historico nostro confundunt, ut Antonius Riccobonus lib. de Historia pag. 5. Interfectum à Zenone Imp. refert Cedrenus pag. 291.

Zosimus, Thebanus Panopolita teste Photio Cod. CLXX. (Svidæ Alexandrinus, fortasse qvoniam Alexandriæ vixit) qvi ad sororem Theosebiam scripserat ordine litterarum *libros XXVIII.* χυμευτικῶν, *Commentariorum Chemicorum.* Fallitur A. Schottus qvi hunc Zosimum cum historiarum Scriptore eundem habuit (probante licet Balth. Bonifacio in judicio de Historicis & Petro Lambecio lib. VI. comment. p. 177. seq.) & χυμευτικὰς λόγους vertit *libros frigidos*, tum à Photio Thebanum Panopolitam existi-

* Obiit Cousinus, Curiæ Monetalis præses; cui præter alia scripta Gallicam versionem scriptorum qvorundam Hist. Byz. & multos annos Ephemeridum litterariarum Parisiensium debemus, A. 1706. mense Martio. Vide illas Ephemerides A. 1708. mense Januario sub init. & Nova literaria Hamb. 1707. p. 149. seq.

existimavit haberi non Zosimum istum, sed auctorem cujus opus Photius ibi recenset qvi CPoli post Heraclii tempora versatus Zosimi istius testimoniis usus est. *Οὐ μόνον δὲ ἀπὸ τῶν προειρημένων ἀγείρει καὶ συντίθησι τὰς μαρτυρίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν χυμευτικῶν* (male editum *χειμευτικῶν*) *Ζωσίμου λόγων. Θηβαῖος δ' ἦν οὗτος Πανωπολίτης, ὃς οὐκ ἐφείσατο τὰ αὐτὰ κατασκευάζειν, ἐν οἷς καὶ Ἑβραϊκῶν λέξεων ἐκτίθεται σημασίας, καὶ τῶν Ἀποστόλων ἕκαστος ἔνθα τὸ σωτήριον ἐκήρυξε μάθημα, καὶ ἐν ᾧ τρόπῳ τῶν ἀνθρωπίνων πόνων ἀνεπαύσατο.* Ex hoc loco patet Zosimum istum fuisse Christianum: neqve tribus sæculis ante CHRISTUM natum floruisse, ut in Lud. Morerii Lexico legas. Atqve exstant in MSS. Codicibus adhuc inter Chemicos Græcos Zosimi magni Panopolitæ Thebani fragmenta de qvibus dicturus infra sum libro VI. Jam in transcursu liceat notare hallucinationem Labbei, qvi in Bibliotheca nova MStorum velut duos diversos Chemicos scriptores laudat Zosimum Panopolitam atqve Zosimum Thebanum. Svidas ait illud opus à nonnullis etiam inscriptum *χειρόκμητα*, sive *χειροτεχνήματα*, ita enim cum doctissimo Borrichio verbum illud apud Svidam vel lego vel interpretor. De Democriti *χειροκμήτοις* diversi plane generis problematis dixi lib. 2. cap. 23. de qvibus confer Menagium ad Laërt. IX. 49. Ex eodem Svida constat hunc Zosimum, *Platonis* etiam *vitam* composuisse, unde Platonis eum Scholæ favisse suspiceris.

Zosimus presbyter, cujus & Maronis vitia passim perstringit & ad qvem sæpius scribit Isidorus Pelusiota in Epistolis. Libro IV. Epist. 170. ad eundem Zosimum verba *λαθὼν δὲ λίθον ἀκοντίσαι κατὰ τοῦ ἁλόντος* verte: *& modo latuerit aliquis, lapidem possit in eum qui deprehensus est peccator, projicere.* Perperam enim ibi eruditus interpres: *quasi clanculum lex lapidem contra deprehensum in ejusmodi peccato projecisset.*

Zosimus *βιβλιοφόρος* ad qvem idem Isidorus lib. III. Epist. 86. ubi monet eum ut amico accurate indicet *τὸν στιχισμὸν τῶν βιβλίων*, hoc est non, ut interpres, *seriem atque ordinem librorum*, sed *numerum στίχων* sive *versuum*, è qvibus de mole ac pretio librorum constabat.

Zosimus Thasius Epigrammatum Græcorum scriptor, è qvibus nonnulla supersunt in Anthologia p. 105, 565, 566. edit. Wechel.

Zosimus Tharasæ in Numidia Episcopus, qvi Concilio Carthag. de rebaptizandis hæreticis cum S. Cypriano interfuit A. C. 255.

Zosimus Episcopus Neapolitanus in Campania ab Arianis suffectus in locum Maximi, de qvo Baronius ad A. C. 359. n. 57. seq.

Zosimus Martyr cujus meminit in Epistola S. Polycarpus: ne dicam de aliis Martyribus hoc nomine apud Baron. in Martyrolog. Rom. & Possevinum in Apparatu.

Zosimus Papa qvi in Episcopatu Ecclesiæ Romanæ Innocentio I. successit A. C. 417, mortuus A. 418. 17. Sept. Ejus duæ Epistolæ ad Africanos de caussa Pelagii, editæ primum è MS. Vaticano à Baronio ad A. C. 417. n. 19. licet à Marco Antonio Capello, Franciscani ordinis Monacho & aliis qvibusdam in dubium vocantur, Zosimo recte vindicatæ & emendatius descriptæ exhibentur à Jo. Garnerio T. 1. Operum Marii Mercatoris pag. 201. seq. Adde Paschasium Qvesnellum ad Opera Leonis M. p. 453. seq. & 511. seq. Epistolæ Encyclicæ qva Pelagiani condemnantur fragmenta extant apud Augustinum & Prosperum, & T. 2. Concil. edit. Labbeanæ pag. 1613. Alias Zosimo huic tributas Epistolas spurias esse docet Launojus parte altera opusc. de duobus Dionysiis, neq; qvicqvam à Natali Alexandro pro illis allatum est, qvod non idem Launojus jam confutavit in iterata editione qvæ vindicias adversus Menardum continet. Adde B. D. Reiseri Launojum Confessorem p. 803. seqq.

Zosimus novæ Epiri Præses sub Valentiniano & Valente ad qvem A. C. 373. datæ leges lib. VI. cod. Theodos. tit. 31. de stratoribus & lib. XII. tit. 10. de præfectianis. Hunc Zosimum Historici nostri parentem fuisse suspicatur Jacobus Gothofredus T. 4. pag. 572.

Zosimus sive Zosimus Abbas cujus διαλογισμοὺς edidit Petrus Possinus in thesauro Ascetico p. 279. Antiqviorem Joanne Moscho & circa A. C. 432. clarum in Palæstina Ascetam celeberrimum fuisse editor contendit.

Zosimus Monachus & Anachoreta, ad qvem Photii Epistolæ.

Zosimæ Apocalypsin rejicit Nicephorus Homolegeta in jure Græco-Romano Freheri T. 1. pag. 196.

Zosima servæ nomen in veteri Epigrammate Græco Anthol. f. 341.

Zosima

Zosima Tigranis Armeniæ Regis uxor, à Pompejo in triumpho ducta. Plutarch. in Pompejo pag. 643.

In veteribus inscriptionibus freqventissimum Zosimorum & Zosimarum nomen. Vide præter indices Gruteri Reinesium p. 615. Inscript. Sponii itinerarium pag. 88. b. & 108. edit. Germanicæ, Clariss. Montfauconi Diarium Italicum pag. 118. & 70. Thomasinum de Donariis Vett. c. ult.

XXII. GEORGIUS PHRANZES a) illustri genere & Imperatorem ipsum b) per affinitatem contingente natus est CPoli 30 August. A. C. 1401. c) Parentibus A. 1417. pestilentia correptis & extinctis inter Imperatoris Manuelis Palæologi cubicularios d) & biennio interjecto inter secretarios receptus, tum eidem Manueli, tum filiis illius Joanni (cui à moriente Patre singulariter commendatus e) fuerat) & Constantino charus, varias legationes pro illis obivit, consilio atqve opera utriqve adfuit, Glarentzam in Peloponneso recepit, Constantinam ad Patras A. 1429. objecto corpore suo exemit hostibus, & pro eo capi se f) passus est. Restitutus interjecto tempore *Protovestiarii* g) munere A. 1432. & præfectura Spartana A. 1446. h) auctus fuit, cumqve ad firmandam Constantino post Johannem fratrem A. 1448. extinctum successionem in Imperium adversum fratrem illius Demetrium i) adfuisset, & ad magni Logothetæ k) dignitatem ab eo fuisset evectus, non diu post capta à Turcis A. 1553. CPoli & ipse cum omnibus suis venit in potestatem l) Turcarum. Inde venditus

a) Vide Allatium de Georgiis p. 425 seq. Martinum Hanckium de Scriptoribus Hist. Byz. part. 1. cap. 40. pag. 645. seq. Henr. Warthonum appendice ad Hist. literariam scriptor. Eccles. ad A. C. 1424. & Jac. Pontanum prolegom. ad Phrantzam.

b) Soror Phranzæ nubsit Gregorio Palæologo Mamonæ, Magni Ducis Mamonæ filio, ut ipse testatur libro 1. cap. 38. Illum Gregorium genti Augustæ Palæologorum accenset Cangius in familiis Byz. p. 254. Uxorem qvoqve Phranza duxit A. 1438. Helenam Alexii Palæologi Examplaconis filiam ex qva filios tres filiamqve unam suscepit. Vide eum II, 17.

c) Phranzes ipse lib. 1. cap. 21. d) lib. 1. cap. 38. & 41.

e) lib. 2. cap. 1. f) lib. 2. cap. 3. seq.

g) Phranzes lib. 2. cap. 10. & in proœmio: *Ad hunc modum ego quoque Georgius Phranzes & Protovestiarius &c.* h) lib. 2. cap. 19. i) lib. 3. cap. 1.

k) lib. 3. cap. 6. pag. 162. seq. l) Confer Hanckium p. 661. seq.

ditus & in libertatem iterum assertus in Peloponneso primum apud Thomam Palæologum Despotam Constantini fratrem versatus uxorem à servitute asseruit, & Peloponneso etiam à Turcis capta in Italiam se recepit, Romaqve & Venetiis lustratis Corcyram rediit atqve Monachi habitum amplexus, pro Georgii nomine *Gregorius*, m) uti uxor ejus pro Helena Eupraxiæ nomine appellari voluit A. 1468. In hoc Monasterio à Corcyræis qvibusdam nobilibus viris rogatus scripsit *Chronicon rerum Byzantinarum libris IV.* ab A. C. 1401. ad 1477. n) qvo ipso anno die 29. Martii inopia, morbo & senectute fractum illud absolvisse se ipse in calce libri postremi auctor est. Incipit similiter ut Acropolita: τὸ τῆς ἱστορίας χρήσιμον καὶ πρὸ ἡμῶν οἱ πολλοὶ συγγραψάμενοι. Hoc opus Græce necdum lucem vidit. At *Jacobus Pontanus* S. I. Græcum Codicem nactus in Bibliotheca Bavarica Monachiensi, qvæ abundare ipsi aut aliena esse videbantur omisit, * cætera latine vertit, & *tribus libris* distinxit, capitulisqve subdivisit, notis etiam & explicatione dignitatum illustravit, atqve ita contractum latine edidit ad calcem Historiarum Theophylacti Simocattæ, Græce & Latine vulgatarum Ingolstad. 1604. 4. Sed Pontanum ipsum de Phranzæ opere & sua editione loqventem audiamus: Opus autem ab auctore suo hunc in modum distributum est. "Primo libro de qvatuor (tot enim fecit) sex Imperatores Palæologos complectitur, qvorum princeps est Michaël, qvem Comnenum cognominat (fuerunt qvippe Palæologi materno genere Comneni, ut ex initio historiæ apparebit) is, qvi Constantinopolim per annos sexaginta, plus minusve à Latinis obtentam recuperavit. "Ultimus illorum sex est Manuel, in qvo liber finitur. Secundo res "Joannis filii Manuelis perseqvitur. Genuit autem filios senos, Joannem, Andronicum, Theodorum, Constantinum, Demetrium, "Thomam. Tertium fratri & successori Joannis Constantino dat: "qvo imperante, & qvidem paucissimis annis, Constantinopolis vi & "armis devicta, in Turcarum impiorum ditionem concessit. Qvartum, eundemqve postremum in dissidiis, & intestinis duorum fratum,

m) Phranzes ipse in procemio & lib. 3. cap. 29.

n) non 1457. ut legitur in Vossii Hist. Græcis lib. 2. cap. 30.

* Allatius de Georgiis pag. 426. *Pontanus in aliis laudem nec contemnendam promeritus, à nonnullis reprehenditur, primum quod Græce non ediderit, secundum, quod opus obtruncatum ac in epitomen redactum, non integrum emiserit.*

trum Palæologorum, Demetrii puta, & Thomæ bellis in Pelopon" neso, & Mahometis II. qvi Constantinopolim sublegit, fraudibus" ac rapinis ibidem describendis potissimum ponit, universamqve" narrationem paulò supra annum Christi MCCLIX. qvo Michaël" Palæologus imperium inivit, exorsus, ad annum MCCCCLXXVII." producit, atq; ita annos minimum CCXVIII. comprehendit," tantillo libro, chartis tribus: utinam vero etiam ita doctis & labo-" riosis ut is, de qvo istud poëta Veronensis cum admiratione affir-" mavit."

At enim qvoniam scriptor iste παρεκβάσεων seu digressionum" refertior est, & earum multæ ad historiam ipsam prorsus nihil perti-" nent, qvin potius ejus gravitati & dignitati officiunt: ac proinde" non sine jactura modo, verum etiam commode, & utiliter abesse" possunt, consilium fuit, iis prætermissis, totum corpus (tametsi" per se haud ita magnum) compendio qvodam cogere, qvæq; li-" bro qvarto insigniora, magisq; memorabilia reperiuntur, ea tan-" qvam accessionem ad ædes cum tertio conjungere, & hac ratione" ipsum tertium cumulatiorem efficere. Qvem enim, obsecro, secta" Mahometana ex *Joannis Cantacuzeni* contra eandem sectam Ora-" tionibus tot paginis descripta & reprehensa delectet? Odio plus-" qvam Vatiniano Mahometismum odit Protovestiarius, atqve hoc" propter Turcas. Ideo se tenere non potuit, qvin repertorem illius, &" sane pluries exagitaret. Ejus genealogiam, mores, in crementa, dog-" mata insectaretur. Sed nunc non erat his locus, ait Flaccus. De co-" meta viso cum agit, qvid illic complura meteora, ut fulgur, fulmen," tonitru, terræ motum, ipsorum cometarum generationem, elemen-" torum qvoqve rationem, philosophica inqvam, ἐ πάνυ φιλοσόφως" explicare attinet? Res suas, easqve minutas sæpe, & qvas magnopere" scire nullus cupiat, freqventius, & ambitiosus adducit. Non schis-" ma, & defectionem Græcorum ab Ecclesia Romana (qvod tamen" toti occidenti est persuasissimum) sed peccata, ut Ninivitarum, alio-" rumqve populorum, & oraculum de Ismaelitarum (unde Turcæ sint" propagati (imperio augendo, qva de re scriptum est in Genesi, hæc," inqvam, in causa fuisse cur perierint, Latinosqve à Græcis potius," qvam Græcos à Latinis desciviſſe, longa disputatione conten dit. De" qvatuor monarchiis, etiam ex Prophetis Daniele, & Zacharia fusius"

Iiii disse-

"differit. Symbolum item Nicænum, secundum singula verba è "Scriptura sacra tam novi, qvam veteris Testamenti contextum & "conflatum demonstrat. Tandem capita qvædam fidei profitetur, "qvod sollemne fuit ad monachorum ordinem sese aggregantium, in "qvibus ipsis qvædam non Romana, & Catholica cernuntur. Hæc "& hujus farinæ alia ad historiam nihil facere, lectoriqve molestiam "magis creatura, qvi non videt, nihil videt. Porro qvæ libro primo "de Osmanidarum Imperatorum origine, successione, rebus gestis, "de insula Creta, & adversum barbaros propter eam perpetratis dis-"seruntur, ac præterea alios qvosdam locos, etsi historiæ minus pro-"prios, minus tamen ab ea alienos, nec inutiles, & graves reliqvi. "Nec vereor, ne qvis factum hoc meum secus interpretetur, qvi "clarissimos utriusqve lingvæ historicos, aliosqve scriptores egre-"gios similiter ob solam longitudinem in epitomas contractos "non ignorat, qvos in præsentia nominare nihil necesse est. Qvod "lib. 3. ex narratione senis cujusdam de rebus Indicis parum cre-"dibilia refert, sciendum apud Plinium & Diodorum Siculum haberi "similia. Ad hæc qvædam obscura & intricata, scribæ, an auctori "vitio danda, detraxi, nullo rerum notabili detrimento, in qvorum "intelligentia, ut qvis diu se torqveret, operæpretium non est visum. "Prudenter enim Nicetas in vestibulo, seu præfatione operis sui, "qva historiam eximie, si qvisqvam alius, commendavit: *Quidquid "enim non apertum est, atque in promptu positum, historia abominatur: quidquid "simplex & naturale est, & intelligentiæ obvium, libenter admittit.* Protove-"stiarius ipsemet undecim libros Nicephori Gregoræ in sex prima "capita libri primi, qvasi in angustissimum carcerem nimia prope-"modum brevitate coarctata compegit. Qvæ ipsa capita, qvod "erant longiuscula, nos in multa diduximus: & alioqvi in capitum "numero longitudineqve per totos libros constituenda ac defini-"enda nostro judicio paruimus. Et qvoniam epitomen conficie-"bamus, adhuc alia qvædam omisimus, cum præsertim involutiora "essent, de qvibus suo loco. Ter, qvater libro primo ad supple-"mentum, pauxillum verborum ex Gregora & Laonico aspersimus. "Atqve hic te, lector, monitum volo, ad ea qvæ libro jam nominato "traduntur, uberius cognoscenda, lectionem Gregoræ, nec hujus "tantum, sed & Joannis Cantacuzeni, superiore anno à nobis in la-"tinum conversi, multaqve aliter, qvam ille narrantis magnopere

"pro-

profuturam." Hæc Pontanus qvi pag. 304. notis suis Græce inseruit omissum in versione sive Epitome sua *Andronici* junioris Imperatoris pro Monembasiotis diploma sive bullam, & pag. 309. *Bessarionis* Cardinalis *Epistolam*, qvam ad Pædagogum filiorum Thomæ Palæologi, Anconam ille misit, & Meursius deinde Græce ac Latine subjunxit Hesychii illustris opusculis Lugd. Bat. 1613. 8. vulgatis, ut dixi supra pag. 241. Deniqve pag. 317. & 325. Græce & Latine Pontanus addidit *Georgii Trapezuntii* Epistolam ad Joannem Palæologum, qva eum invitat ut triremibus ab Eugenio IV. missis Imperator in Italiam ad Synodum naviget.

De Phranzæ opere, qvod MS. Græce fuit etiam in Bibl. Regia Scoriacensi, atqve in Ambrosiana Mediolanensi qvemadmodum & Barberina hodie asservatur, ita statuunt eruditi, * ut obsidionem & expugnationem Cpoleos accuratissime ab eo descriptam esse nemo dubitet, alioqvi multa parum ad rem facientia, parumqve accurate ab eo tradita esse conqvesti sint multi. Nicephorum Gregoram ab eo, etiam ubi errat exscribi notat Allatius ad Acropolitam pag. 220. 264. 270. confundere omnia ac mutilare pro libidine pag 250. Idem oscitantiam ejus reprehendit libro de consensu utriusqve Ecclesiæ pag. 776. Ex Acropolita procemium & qvæ ab urbe à Latinis direpta ad ipsam à Græcis recuperatam narrat, per summas transcripsisse, notat pag. 426. de Georgiis.

Græce loca è commentariis Phranzæ Historicis producit Allatius in eodem opere de consensu p. 4. & alibi, neqve aliunde hausit qvæ Græca Phranzæ laudat Cangius in Glossario Græco. Notandum autem est Allatium habuisse opus diversum ab eo qvod in Epitomen contractum Latine Pontanus edidit. Ita enim ille diatriba de Gregoriis, loco laudato: *Servatur penes me ejusdem Phranzæ Chronicon diversum omnino ab edito. Incipit ab A. 1402. finit in annum 1417. nescio an ab ipso Auctore, ne prolixitate operis Lectorem fatigaret, in compendium post primum Chronicon concinnatum, an prius etiam, quam prolixum ederet, veluti memoriæ fulcrum, & materiæ argumentum præparatum fuerit. Quicquid tamen sit, eloquio barbarum, & locutione è trivio petita, habet in se multa quæ aliunde non occurrent, & distincte omnia prosequitur: in eo tamen minime laudandum, quod minutissima quaque & nullius dignationis commemoret, satis*

* Vide Hanckium de scriptoribus Hist. Byz. pag. 667. seq.

in angustiis domesticis enarrandis curiosus & loquens. Sic exorditur : οἰκτρὸς Γεώργιος Φραντζῆς καὶ Γρηγόριος τάχα μοναχὸς ταῦτα ἔγραψεν ὑπὲρ τῶν καθ' ἑαυτὸν καὶ τινων μερικῶν γεγενότων ἐν τῷ τῆς ἀθλίας ζωῆς αὐτοῦ χρόνῳ ἀπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ͵αυα, ἔτει. *Principium :* καλὸν ἦν μοι, ἢ οὐκ ἐγεννήθην, ἢ παιδίον ἀποθανεῖν. *Contuli cum MS. Codice Neapolitano Bibliothecæ SS. Apostolorum Clericorum Regularium. Et ut conjicio asservatur quoque Scoriaci in Bibl. Regia.* Γεωργίου τοῦ Φραντζῆ περὶ τινων γεγονότων ἐν τῷ κατ' αὐτὸν χρόνῳ.

In editione Pontani III. 29. pag. 219. testatur Phranzes se anteqvam habitum Monasticum induceret, *Confessionem fidei* edidisse, atqve in *expositione Symboli* ostendisse unde à SS. Patribus illud fuerit compositum. Illam confessionem sive expositionem utrum à Simeone † Thessalonicensi mutuatus Phranzes sit, Allatius addubitat, cæterum Pontanus in versione sua Historiæ, cui ab auctore inserta fuerat, eandem ut alia multa rescidit.

XXIII. Qvem JOSEPHUM GENESIUM viri docti appellant, is ab uno memoratur Joanne Scylitze * in proœmio Historiæ. Sed in MS. Scylitzæ Codice distingvi Josephum ac Genesium notat Labbeus, ** ita ut duo fuerint Historiæ CPol. scriptores diversi, unus Josephus Byzantinus, & alter Genesius Byzantinus. At enim ut patria Byzantium fuisse Genesium perqvam est incertum, licet Byzantinam Historiam scripserit, sic Josephum diversum à Genesio apud Scylitzen laudari ægre mihi persvadeo. Qvicqvid vero

† Simeonis Thess. duplex scriptum in Symbolum memorat Allatius de Simeonibus pag. 194. qvæ ambo in Vaticana & Bodlejana Bibliothecis continentur MSS. unum est ἑρμηνεία συνοπτικὴ κατὰ δύναμιν εἰς τὸ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως τῶν χριστιανῶν θεῖον καὶ ἱερὸν σύμβολον. Incipit : περὶ τοῦ ἱερωτάτου συμβόλου τῆς ἀληθοῦς καὶ μόνης τῶν χριστιανῶν ἡμῶν πίστεως. Alterum: ἔκθεσις ἀναγκαιοτάτη περὶ τῶν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου ῥήσεων, ὅθεν συνελέγησαν, καὶ κατὰ τίνων αὐταὶ συγκείμεναί εἰσιν. *Expositio perquam necessaria sententiarum sacri Symboli, unde collecta sunt, & adversus quos, dictata.* Incipit: Καλὸν ἐκθέσθαι καὶ ὅθεν τὸ ἱερώτατον παρὰ τῶν θείων Πατέρων συνετέθη Σύμβολον. Citat Allatius p. 160. de purgatorio.

* Locum Scylitzæ habes supra pag. 389.

** Vide Labbeum in protreptico ad Hist. Byz. p. 41. Alius porro Genesius cujus meminit Sidonius lib. IV. Epist. 6. Alius Genesius presbyter, scriptor vitæ S. Genovefæ Virginis, ut prætereaın Genesios Martyres, qvorum memoriam celebrant Latini 25. August. & 11. Octobr.

vero sit, Lipsiæ in patria mea servatur in Biliotheca Paulina Codex antiqvus MS. membranaceus Græcus *Historiæ* Genesianæ, jussu Constantini Porphyrogeniti compositæ, & res Imp. qvinq; CPol. *Leonis Armeni*, qvi A. C. 813. cœpit imperare, *Michaëlis Balbi*, *Theophili* fil. *Michaëlis* & *Basilii Macedonis*, A. 889. Cal. Mart. defuncti comprehendentis. Ex hoc Codice Collegii Paulini Bibliothecæ Academicæ Lipsiensis paginis LXXVII. in fol. constante vir doctissimus *Jo. Andreas Bosius* jampridem illius editionem parare se significavit in diatriba de testimonio Flav. Josephi de CHristo. *** Apographum Bosianum cum brevibus *Tho. Reinesii*, qvocum Bosius illud communicaverat, notis servatur Jenæ in Bibl. publica Academiæ, cui libros suos ille moriens legavit, ex qvo Genesii editionem deinde molitus fuit ejusdem Acad. Professor celebris *Georgius Schubartus*, ut memorant Acta Eruditorum Lips. A. MDCLXXXV. p. 441. Aliud Apographum cum iisdem Reinesii notulis servat Bibliotheca Amplissimi Senatus Lipsiensis: Novum etiam ac singulare studium Genesio in lucem proferendo impendit præclari Vir ingenii & magnæ, supra ætatem, doctrinæ, *Godfridus Wagnerus*, Lipsiensis, Pastor ad S. Johannis, sed illo florentibus annis extincto etiam ista spes † decollavit, ita ut palma hæc integra relicta sit Viro, cujus neutiqvam interpretis Genesium pœnitebit, præstantissimo *Godfrido Oleario*, qvi doctrinæ & exempli laude Patriam suam & Ecclesiam hodie, atqve diu, opto decorat, ac scriptorem illum ex eodem Codice Paulino descriptum & versione ac notis à se illustratum jam in scriniis habet & proxime prælis commissurus est. Versus qvibus Genesius suos qvinqve Βασιλειῶν libros Constantino Porphyrogenito offert, hi operi præfiguntur:

Τὴν ἐξ ἱστορίας τελέσας βίβλον ὡς ἐκέλευσας,
Αὐτοκράτορ, μελέταις καὶ καμάτοις μεγάλοις,
Ἔν σοι δῶρον ἔθηκα, ὅπως ἐγνωσμένον εἴη
Ἐκ φιλοδεσποτίας σπευσθὲν, ἐκ τοῦ πόθου.

*** Bosius de testimonio Flavii Josephi Jen. 1673. cap. 2. pag. 24. *Theophanis Chronographiæ Augustanum Codicem ante aliquot annos cum edito comparavimus, cujus ope eum scriptorem multo emendatiorem, alicubi & pleniorem completis quibus passim fœdatus est lacunis aliquot, una cum Georgio Syncello & utrimque continuatore* Genesio *hucusque inedito paucisque etiam eruditissimorum virorum viso notove dabimus aliquando* &c. Descripsit ille Genesium A. 1652.

† Qvemadmodum & spes editionis Genesii promissæ à *Ludolpho Kustero*, de qva supra pag. 228.

Hos verſus à B. Wagnero cum Clariſſ. Caveo communicatos, & ab eo vulgatos in parte altera Hiſtoriæ literariæ ſcriptorum Eccleſiaſticorum ad A. C. 940. ita utcunqve transtuli:

Hiſtoriam juſſu quam Cæſar magne tuopte
Perfeci curis atque labore gravi;
Hanc Tibi dona fero, notum ſit ut omnibus, iſta
Nutu ſcripta Tuo, Te cupiente legi.

Leguntur & alii verſus Olympii cujusdam ad voluminis calcem, qvæ mihi non videntur ad Geneſium pertinere, ſed ad Johannem qvendam Hiſtoricum Scylitzæ itidem laudatum, & cujus Opus forte olim Geneſio in Codice Lipſienſi MS. adhærebat, poſtea ab eo ſeparatum periit.

Λώςων ἀνὴρ ἄριςος, ὡς ἐγὼ κρίνω,
Γεωργίου τε φημὶ καὶ Θεοφάνους
Τῶν χρονογράφων, ὁ τῆς δε τῆς βίβλου πατὴρ
Ἰωάννης σοι πάντης, φιλοδαιμόνων
Ὁ τῶν προέδρων πρῶτος, ἀλλὰ καὶ θύτης
Διοκαισαρείας, τῆς Ἀναζάρβης πάλαι.

In optimis eſt optimus me judice
(Georgium Theophanemque intelligo
Chronographos) præſentis auctor & Pater
Libri Johannes, diligentium DEUM
Flos ille primus Præſulum atque Epiſcopus
Diocæſareæ, dictæ Anazarbæ antea.

Pro λοίσθων ſcripſi λώςων, & in qvarto verſu pro φίλου δαιμόνων vel Eduardi Bernardi * doctiſſimi viri φίλε δαιμόνων malui φιλοδαιμόνων. Sane virum pium nemo Chriſtianus facile vocabit φίλον δαιμόνων, facilius φιλοδαίμονα, pro φιλοθέῳ, licet & hoc rariſſimum eſt in Chriſtianorum ſcriptis, cum dæmonum vocabulum in Novo Teſt. ſemper de malis angelis accipiatur, qvod ab Homero, Platone & aliis Ethnicis ſcriptoribus paſſim ponitur pro Diis.

XXIV. Poſt Geneſium dicere juvat de alio, itidem inedito Opere, ad res CPolitanæ aulæ & Eccleſiæ pertinente, qvod MS. exſtat Francofurti ad Mœnum apud virum Nobiliſſimum & eruditione atq; inge-

* Vide Caveum loco laudato & Acta Eruditor. Lipſienſia A. 1699. p. 160.

ingenio florentissimum, *D. Zachariam Conradum ab Uffenbach.* Is titulum Indicemq; Capitum pro singulari humanitate sua mecum communicavit, qvæ cum Latina versione mea præsenti loco subjungam.

Ὑπόθεσις τῶν βασιλικῶν ταξειδίων, καὶ ὑπόμνησις τῶν ἀπληκτῶν.

ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, βασιλέως μέλλοντος ταξειδεύειν.

Κωνσταντίνου ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ, βασιλέως Ῥωμαίων, υἱοῦ Λέοντος τοῦ ἀοιδίμου σοφωτάτου βασιλέως, ἀπογόνου δὲ Βασιλείου τοῦ ἀνδρικωτάτου βασιλέως, πρὸς Ῥωμανὸν τὸν θεοστεφῆ βασιλέα καὶ υἱὸν αὐτοῦ.

1. ὅσα δεῖ γίνεσθαι τοῦ μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων μέλλοντος φοσσατεύσαι.
   - α Διὰ τῶν συνήθων τῶν ἀρχόντων τῶν βασιλικῶν στάβλων τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ τῶν ἔξω ἐν τοῖς στάβλοις.
   - β Διὰ τῶν ὀφφικιαλίων καὶ τῶν λοιπῶν.
   - γ Διὰ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων.
   - δ Διὰ τῶν ἁγίων μοναστηρίων. ἱππάρια ρ.
   - ε Διὰ τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας.

ϛ Διὰ

Ratio expeditionum bellicarum Imperatoris, & Memoriale pro Castris, qvænam oporteat observare, qvando Imperator expeditionem suscipere instituit.

Constantini in CHristo Rege sempiterno Imperatoris Rom. Filii Imp. venerandi ac sapientissimi Leonis, Nepotis vero Basilii fortissimi ac Nobilissimi Imp. ad Romanum à DEo coronatum Imperatorem, Filium suum.

1. Qvænam fieri oporteat, qvando magnus & sublimis Imperator Rom. castra metari constituit,
   - α) ab ordinariis præfectis stabulorum in urbe & extra urbem.
   - β) ab Officialibus, aliisqve.
   - γ) à Metropolitis & Archiepiscopis,
   - δ) à sanctis Monasteriis. *Equi centum.*
   - ε) à Ministris minoribus Imperatoris,

ϛ) à

Zosimus Tharasæ in Numidia Episcopus, qvi Concilio Carthag. de rebaptizandis hæreticis cum S. Cypriano interfuit A. C. 255.

Zosimus Episcopus Neapolitanus in Campania ab Arianis suffectus in locum Maximi, de qvo Baronius ad A. C. 359. n. 57. seq.

Zosimus Martyr cujus meminit in Epistola S. Polycarpus: ne dicam de aliis Martyribus hoc nomine apud Baron. in Martyrolog. Rom. & Possevinum in Apparatu.

Zosimus Papa qvi in Episcopatu Ecclesiæ Romanæ Innocentio I. successit A. C. 417, mortuus A. 418. 17. Sept. Ejus duæ Epistolæ ad Africanos de caussa Pelagii, editæ primum è MS. Vaticano à Baronio ad A. C. 417. n. 19. licet à Marco Antonio Capello, Franciscani ordinis Monacho & aliis qvibusdam in dubium vocantur, Zosimo recte vindicatæ & emendatius descriptæ exhibentur à Jo. Garnerio T. 1. Operum Marii Mercatoris pag. 201. seq. Adde Paschasium Qvesnellum ad Opera Leonis M. p. 453. seq. & 511. seq. Epistolæ Encyclicæ qva Pelagiani condemnantur fragmenta extant apud Augustinum & Prosperum, & T. 2. Concil. edit. Labbeanæ pag. 1613. Alias Zosimo huic tributas Epistolas spurias esse docet Launojus parte altera opusc. de duobus Dionysiis, neq; qvicqvam à Natali Alexandro pro illis allatum est, qvod non idem Launojus jam confutavit in iterata editione qvæ vindicias adversus Menardum continet. Adde B. D. Reiseri Launojum Confessorem p. 803. seqq.

Zosimus novæ Epiri Præses sub Valentiniano & Valente ad qvem A. C. 373. datæ leges lib. VI. cod. Theodos. tit. 31. de stratoribus & lib. XII. tit. 10. de præfectianis. Hunc Zosimum Historici nostri parentem fuisse suspicatur Jacobus Gothofredus T. 4. pag. 572.

Zosimus sive Zosimus Abbas cujus διαλογισμοὺς edidit Petrus Possinus in thesauro Ascetico p. 279. Antiqviorem Joanne Moscho & circa A. C. 432. clarum in Palæstina Ascetam celeberrimum fuisse editor contendit.

Zosimus Monachus & Anachoreta, ad qvem Photii Epistolæ.

Zosimæ Apocalypsin rejicit Nicephorus Homolegeta in jure Græco-Romano Freheri T. 1. pag. 196.

Zosima servæ nomen in veteri Epigrammate Græco Anthol. f. 341.

Zosima

Zoſima Tigranis Armeniæ Regis uxor, à Pompejo in triumpho ducta. Plutarch. in Pompejo pag. 643.

In veteribus inſcriptionibus freqventiſſimum Zoſimorum & Zoſimarum nomen. Vide præter indices Gruteri Reineſium p. 615. Inſcript. Sponii itinerarium pag. 88. b. & 108. edit. Germanicæ, Clariſſ. Montfauconi Diarium Italicum pag. 118. & 70. Thomaſinum de Donariis Vett. c. ult.

XXII. GEORGIUS PHRANZES a) illuſtri genere & Imperatorem ipſum b) per affinitatem contingente natus eſt CPoli 30 Auguſt. A. C. 1401. c) Parentibus A. 1417 peſtilentia correptis & extinctis inter Imperatoris Manuelis Palæologi cubicularios d) & biennio interjecto inter ſecretarios receptus, tum eidem Manueli, tum filiis illius Joanni (cui à moriente Patre ſingulariter commendatus e) fuerat) & Conſtantino charus, varias legationes pro illis obivit, conſilio atqve opera utriqve adfuit, Glarentzam in Peloponneſo recepit, Conſtantinam ad Patras A. 1429. objecto corpore ſuo exemit hoſtibus, & pro eo capi ſe f) paſſus eſt. Reſtitutus interjecto tempore *Protoveſtiarii* g) munere A. 1432. & præfectura Spartana A. 1446. h) auctus fuit, cumqve ad firmandam Conſtantino poſt Johannem fratrem A. 1448. extinctum ſucceſſionem in Imperium adverſum fratrem illius Demetrium i) adfuiſſet, & ad magni Logothetæ k) dignitatem ab eo fuiſſet evectus, non diu poſt capta à Turcis A. 1553. CPoli & ipſe cum omnibus ſuis venit in poteſtatem l) Turcarum. Inde venditus

a) Vide Allatium de Georgiis p. 425 ſeq. Martinum Hanckium de Scriptoribus Hiſt. Byz. part. 1. cap. 40. pag. 645. ſeq. Henr. Warthonum appendice ad Hiſt. literariam ſcriptor. Eccleſ. ad A. C. 1424. & Jac. Pontanum prolegom. ad Phrauzam.

b) Soror Phranzæ nubſit Gregorio Palæologo Mamonæ, Magni Ducis Mamonæ filio, ut ipſe teſtatur libro 1. cap. 38. Illum Gregorium genti Auguſtæ Palæologorum accenſet Cangius in familiis Byz. p. 254. Uxorem qvoqve Phranza duxit A. 1438. Helenam Alexii Palæologi Examplaconis filiam ex qva filios tres filiamqve unam ſuscepit. Vide eum II. 17.

c) Phranzes ipſe lib. 1. cap. 21. d) lib. 1. cap. 38. & 41.

e) lib. 2. cap. 1. f) lib. 2. cap. 3. ſeq.

g) Phranzes lib. 2. cap. 10. & in procemio: *Ad hunc modum ego quoque Georgius Phranzes & Protovestiarius* &c. h) lib. 2. cap. 19. i) lib. 3. cap. 1.

k) lib. 3. cap. 6. pag. 162. ſeq. l) Confer Hanckium p. 661. ſeq.

trum Palæologorum, Demetrii puta, & Thomæ bellis in Pelopon „ neso, & Mahometis II. qvi Constantinopolim sublegit, fraudibus„ ac rapinis ibidem describendis potissimum ponit, universamqve„ narrationem paulò supra annum Christi MCCLIX. qvo Michaël„ Palæologus imperium inivit, exorsus, ad annum MCCCCLXXVII.„ producit, atq; ita annos minimum CCXVIII. comprehendit,„ tantillo libro, chartis tribus: utinam vero etiam ita doctis & labo-„ riosis ut is, de qvo istud poëta Veronensis cum admiratione affir-„ mavit.„

At enim qvoniam scriptor iste παρεκβάσεων seu digressionum„ refertior est, & earum multæ ad historiam ipsam prorsus nihil perti-„ nent, qvin potius ejus gravitati & dignitati officiunt: ac proinde„ non sine jactura modo, verum etiam commode, & utiliter abesse„ possunt, consilium fuit, iis prætermissis, totum corpus (tametsi„ per se haud ita magnum) compendio qvodam cogere, qvæq; li-„ bro qvarto insigniora, magisq; memorabilia reperiuntur, ea tan-„ qvam accessionem ad ædes cum tertio conjungere, & hac ratione„ ipsum tertium cumulatiorem efficere. Qvem enim, obsecro, secta„ Mahometana ex *Joannis Cantacuzeni* contra eandem sectam Ora-„ tionibus tot paginis descripta & reprehensa delectet? Odio plus-„ qvam Vatiniano Mahometismum odit Protovestiarius, atqve hoc„ propter Turcas. Ideo se tenere non potuit, qvin repertorem illius, &„ sane pluries exagitaret. Ejus genealogiam, mores, incrementa, dog-„ mata insectaretur. Sed nunc non erat his locus, ait Flaccus. De co-„ meta viso cum agit, qvid illic complura meteora, ut fulgur, fulmen,„ tonitru, terræ motum, ipsorum cometarum generationem, elemen-„ torum qvoqve rationem, philosophica inqvam, οὐ πάνυ φιλοσόφως„ explicare attinet? Res suas, easqve minutas sæpe, & qvas magnopere„ scire nullus cupiat, freqventius, & ambitiosus adducit. Non schis-„ ma, & defectionem Græcorum ab Ecclesia Romana (qvod tamen„ toti occidenti est persuasissimum) sed peccata, ut Ninivitarum, alio-„ rumqve populorum, & oraculum de Ismaelitarum (unde Turcæ sint„ propagati) imperio augendo, qva de re scriptum est in Genesi, hæc,„ inqvam, in causa fuisse cur perierint, Latinosqve à Græcis potius,„ qvam Græcos à Latinis descivisse, longa disputatione contendit. De„ qvatuor monarchiis, etiam ex Prophetis Daniele, & Zacharia fusius„

"differit. Symbolum item Nicænum, secundum singula verba è "Scriptura sacra tam novi, qvam veteris Testamenti contextum & "conflatum demonstrat. Tandem capita qvædam fidei profitetur, "qvod sollemne fuit ad monachorum ordinem sese aggregantium, in "qvibus ipsis qvædam non Romana, & Catholica cernuntur. Hæc "& hujus farinæ alia ad historiam nihil facere, lectoriqve molestiam "magis creatura, qvi non videt, nihil videt. Porro qvæ libro primo "de Osmanidarum Imperatorum origine, successione, rebus gestis, "de insula Creta, & adversum barbaros propter eam perpetratis dis-"feruntur, ac præterea alios qvosdam locos, etsi historiæ minus pro-"prios, minus tamen ab ea alienos, nec inutiles, & graves reliqvi. "Nec vereor, ne qvis factum hoc meum secus interpretetur, qvi "clarissimos utriusqve lingvæ historicos, aliosqve scriptores egre-"gios similiter ob solam longitudinem in epitomas contractos "non ignorat, qvos in præsentia nominare nihil necesse est. Qvod "lib. 3. ex narratione senis cujusdam de rebus Indicis parum cre-"dibilia refert, sciendum apud Plinium & Diodorum Siculum haberi "similia. Ad hæc qvædam obscura & intricata, scribæ, an auctori "vitio danda, detraxi, nullo rerum notabili detrimento, in qvorum "intelligentia, ut qvis diu se torqveret, operæpretium non est visum. "Prudenter enim Nicetas in vestibulo, seu præfatione operis sui, "qva historiam eximie, si qvisqvam alius, commendavit: *Quidquid "enim non apertum est, atque in promptu positum, historia abominatur: quidquid "simplex & naturale est, & intelligentiæ obvium, libenter admittit.* Protove-"stiarius ipsemet undecim libros Nicephori Gregoræ in sex prima "capita libri primi, qvasi in angustissimum carcerem nimia prope-"modum brevitate coarctata compegit. Qvæ ipsa capita, qvod "erant longiuscula, nos in multa diduximus: & alioqvi in capitum "numero longitudineqve per totos libros constituenda ac defini-"enda nostro judicio paruimus. Et qvoniam epitomen conficie-"bamus, adhuc alia qvædam omisimus, cum præsertim involutiora "essent, de qvibus suo loco. Ter, qvater libro primo ad supple-"mentum, pauxillum verborum ex Gregora & Laonico aspersimus. "Atqve hic te, lector, monitum volo, ad ea qvæ libro jam nominato "traduntur, uberius cognoscenda, lectionem Gregoræ, nec hujus "tantum, sed & Joannis Cantacuzeni, superiore anno à nobis in la-"tinum conversi, multaqve aliter, qvam ille narrantis magnopere

"pro-

profuturam." Hæc Pontanus qvi pag. 304. notis suis Græce inseruit omissum in versione sive Epitome sua *Andronici* junioris Imperatoris pro Monembasiotis diploma sive bullam, & pag. 309. *Bessarionis* Cardinalis *Epistolam*, qvam ad Pædagogum filiorum Thomæ Palæologi, Anconam ille misit, & Meursius deinde Græce ac Latine subjunxit Hesychii illustris opusculis Lugd. Bat. 1613. 8. vulgatis, ut dixi supra pag. 241. Deniqve pag. 317. & 325. Græce & Latine Pontanus addidit *Georgii Trapezuntii* Epistolam ad Joannem Palæologum, qva eum invitat ut triremibus ab Eugenio IV. missis Imperator in Italiam ad Synodum naviget.

De Phranzæ opere, qvod MS. Græce fuit etiam in Bibl. Regia Scoriacensi, atqve in Ambrosiana Mediolanensi qvemadmodum & Barberina hodie asservatur, ita statuunt eruditi, * ut obsidionem & expugnationem Cpoleos accuratissime ab eo descriptam esse nemo dubitet, alioqvi multa parum ad rem facientia, parumqve accurate ab eo tradita esse conqvesti sint multi. Nicephorum Gregoram ab eo, etiam ubi errat exscribi notat Allatius ad Acropolitam pag. 220. 264. 270. confundere omnia ac mutilare pro libidine pag 250. Idem oscitantiam ejus reprehendit libro de consensu utriusqve Ecclesiæ pag. 776. Ex Acropolita proœmium & qvæ ab urbe à Latinis direpta ad ipsam à Græcis recuperatam narrat, per summas transcripsisse, notat pag. 426. de Georgiis.

Græce loca è commentariis Phranzæ Historicis producit Allatius in eodem opere de consensu p. 4. & alibi, neqve aliunde hausit qvæ Græca Phranzæ laudat Cangius in Glossario Græco. Notandum autem est Allatium habuisse opus diversum ab eo qvod in Epitomen contractum Latine Pontanus edidit. Ita enim ille diatriba de Gregoriis, loco laudato: *Servatur penes me ejusdem Phranzæ Chronicon diversum omnino ab edito. Incipit ab A. 1402. finit in annum 1417. nescio an ab ipso Auctore, ne prolixitate operis Lectorem fatigaret, in compendium post primum Chronicon concinnatum, an prius etiam, quam prolixum ederet, veluti memoriæ fulcrum, & materiæ argumentum præparatum fuerit. Quicquid tamen sit, eloquio barbarum, & locutione è trivio petita, habet in se multa quæ aliunde non occurrent, & distincte omnia prosequitur: in eo tamen minime laudandum, quod minutissima quæque & nullius dignationis commemoret, satis in*

Iiii 2

* Vide Hanckium de scriptoribus Hist. Byz. pag. 667. seq.

in angustiis domesticis enarrandis curiosus & loquens. Sic exorditur : οἰκτρὸς Γεώργιος Φραντζῆς καὶ Γρηγόριος τάχα μοναχὸς ταῦτα ἔγραψεν ὑπὲρ τῶν καθ' ἑαυτὸν καί τινων μερικῶν γεγενότων ἐν τῷ τῆς ἀθλίας ζωῆς αὐτοῦ χρόνῳ ἀπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γεννέσεως ανά, ἔτει. *Principium :* καλὸν ἦν μοι, ἢ οὐκ ἐγεννήθην, ἢ παιδίον ἀποθανεῖν. *Contuli cum MS. Codice Neapolitano Bibliothecæ SS. Apostolorum Clericorum Regularium. Et ut conjicio asservatur quoque Scoriaci in Bibl. Regia.* Γεωργίου τοῦ Φραντζῆ περί τινων γεγονότων ἐν τῷ κατ' αὐτὸν χρόνῳ.

In editione Pontani III. 29. pag. 219. testatur Phranzes se anteqvam habitum Monasticum indueceret, *Confessionem fidei* edidisse, atqve in *expositione Symboli* ostendisse unde à SS. Patribus illud fuerit compositum. Illam confessionem sive expositionem utrum à Simeone † Thessalonicensi mutuatus Phranzes sit, Allatius addubitat, cæterum Pontanus in versione sua Historiæ, cui ab auctore inserta fuerat, eandem ut alia multa rescidit.

XXIII. Qvem JOSEPHUM GENESIUM viri docti appellant, is ab uno memoratur Joanne Scylitze * in procemio Historiæ. Sed in MS. Scylitzæ Codice distingvi Josephum ac Genesium notat Labbeus, ** ita ut duo fuerint Historiæ CPol. scriptores diversi, unus Josephus Byzantinus, & alter Genesius Byzantinus. At enim ut patria Byzantium fuisse Genesium perqvam est incertum, licet Byzantinam Historiam scripserit, sic Josephum diversum à Genesio apud Scylitzen laudari ægre mihi persvadeo. Qvicqvid vero

† Simeonis Thess. duplex scriptum in Symbolum memorat Allatius de Simeonibus pag. 194. qvæ ambo in Vaticana & Bodlejana Bibliothecis continentur MSS. unum est ἑρμηνεία συνοπτικὴ κατὰ δύναμιν εἰς τὸ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως τῶν χριστιανῶν θεῖον καὶ ἱερὸν σύμβολον. Incipit : περὶ τοῦ ἱερωτάτου συμβόλου τῆς ἀληθοῦς καὶ μόνης των χριστιανῶν ἡμῶν πίστεως. Alterum: ἔκθεσις ἀναγκαιοτάτη περὶ τῶν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου ῥήσεων, ὅθεν συνελέγησαν, καὶ κατὰ τίνων αὐταὶ συγκείμεναί εἰσιν. *Expositio perquam necessaria sententiarum sacri Symboli, unde collecta sunt, & adversus quos, dictata.* Incipit: Καλὸν ἐκθέσθαι καὶ ὅθεν τὸ ἱερώτατον παρὰ τῶν θείων Πατέρων συνετέθη Σύμβολον. Citat Allatius p. 160. de purgatorio.

* Locum Scylitzæ habes supra pag. 389.

** Vide Labbeum in protreptico ad Hist. Byz. p. 41. Alius porro Genesius cujus meminit Sidonius lib. IV. Epist. 6. Alius Genesius presbyter, scriptor vitæ S. Genovefæ Virginis, ut præteream Genesios Martyres, qvorum memoriam celebrant Latini 25. August. & 11. Octobr.

vero ſit, Lipſiæ in patria mea ſervatur in Biliotheca Paulina Codex antiqvus MS. membranaceus Græcus *Hiſtoriæ* Geneſianæ, juſſu Conſtantini Porphyrogeniti compoſitæ, & res Imp. qvinq; CPol. *Leonis Armeni*, qvi A. C. 813. cœpit imperare, *Michaëlis Balbi*, *Theophili* fil. *Michaëlis* & *Baſilii Macedonis*, A. 889. Cal. Mart. defuncti comprehendentis. Ex hoc Codice Collegii Paulini Bibliothecæ Academicæ Lipſienſis paginis LXXVII. in fol. conſtante vir doctiſſimus *Jo. Andreas Boſius* jampridem illius editionem parare ſe ſignificavit in diatriba de teſtimonio Flav. Joſephi de CHriſto. *** Apographum Boſianum cum brevibus *Tho. Reineſii*, qvocum Boſius illud communicaverat, notis ſervatur Jenæ in Bibl. publica Academiæ, cui libros ſuos ille moriens legavit, ex qvo Geneſii editionem deinde molitus fuit ejusdem Acad. Profeſſor celebris *Georgius Schubartus*, ut memorant Acta Eruditorum Lipſ. A. MDCLXXXV. p. 441. Aliud Apographum cum iisdem Reineſii notulis ſervat Bibliotheca Ampliſſimi Senatus Lipſienſis: Novum etiam ac ſingulare ſtudium Geneſio in lucem proferendo impendit præclari Vir ingenii & magnæ, ſupra ætatem, doctrinæ, *Godfridus Wagnerus*, Lipſienſis, Paſtor ad S. Johannis, ſed illo florentibus annis extincto etiam iſta ſpes † decollavit, ita ut palma hæc integra relicta ſit Viro, cujus neutiqvam interpretis Geneſium pœnitebit, præſtantiſſimo *Godfrido Oleario*, qvi doctrinæ & exempli laude Patriam ſuam & Eccleſiam hodie, atqve diu, opto decorat, ac ſcriptorem illum ex eodem Codice Paulino deſcriptum & verſione ac notis à ſe illuſtratum jam in ſcriniis habet & proxime prælis commiſſurus eſt. Verſus qvibus Geneſius ſuos qvinqve Βασιλειῶν libros Conſtantino Porphyrogenito offert, hi operi præfiguntur:

Τὴν ἐξ ἱστορίας τελέσας βίβλον ὡς ἐκέλευσας,
Αὐτοκράτορ, μελέταις καὶ καμάτοις μεγάλοις,
Ἔν σοι δῶρον ἔθηκα, ὅπως ἐγνωσμένον εἴη
Ἐκ φιλοδεσποτίας σπουδασθὲν, ἐκ τοῦ πόθου.

*** Boſius de teſtimonio Flavii Joſephi Jen. 1673. cap. 2. pag. 24. *Theophanis Chronographiæ Auguſtanum Codicem ante aliquot annos cum edito comparavimus, cujus ope eum ſcriptorem multo emendatiorem, alicubi & pleniorem completis quibus paſſim fœdatus eſt lacunis aliquot, una cum Georgio Syncello & utrimque continuatore* Geneſio *hucusque inedito paucisque etiam eruditiſſimorum virorum viſo notove dabimus aliquando* &c. Deſcripſit ille Geneſium A. 1652.

† Qvemadmodum & ſpes editionis Geneſii promiſſæ à *Ludolpho Kuſtero*, de qva ſupra pag. 228.

ingenio florentissimum, *D. Zachariam Conradum ab Uffenbach.* Is titulum Indicemq; Capitum pro singulari humanitate sua mecum communicavit, qvæ cum Latina versione mea præsenti loco subjungam.

Ὑπόθεσις τῶν βασιλικῶν ταξειδίων, καὶ ὑπόμνησις τῶν ἀπλήκτων.

ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, βασιλέως μέλλοντος ταξειδεύειν.

Κωνσταντίνου ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ, βασιλέως Ῥωμαίων, υἱοῦ Λέοντος τοῦ ἀοιδίμου σοφωτάτου βασιλέως, ἀπογόνου δὲ βασιλείου τοῦ ἀνδρικωτάτου βασιλέως, πρὸς Ῥωμανὸν τὸν θεοστεφῆ βασιλέα καὶ υἱὸν αὐτοῦ.

1, ὅσα δεῖ γίνεσθαι τοῦ μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων μέλλοντος φοσσατεῦσαι.

α Διὰ τῶν συνήθων τῶν ἀρχόντων τῶν βασιλικῶν στάβλων τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ τῶν ἔξω ἐν τοῖς στάβλοις.

β Διὰ τῶν ὀφφικιαλίων καὶ τῶν λοιπῶν.

γ Διὰ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων.

δ Διὰ τῶν ἁγίων μοναστηρίων. ἱππάρια ρ.

ε Διὰ τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας.

ς Διὰ

Ratio expeditionum bellicarum Imperatoris, & Memoriale pro Castris, qvænam oporteat observare, qvando Imperator expeditionem suscipere instituit.

Constantini in CHristo Rege sempiterno Imperatoris Rom. Filii Imp. venerandi ac sapientissimi Leonis, Nepotis vero Basilii fortissimi ac Nobilissimi Imp. ad Romanum à DEo coronatum Imperatorem, Filium suum.

1. Qvænam fieri oporteat, qvando magnus & sublimis Imperator Rom. castra metari constituit,

α) ab ordinariis præfectis stabulorum in urbe & extra urbem.
β) ab Officialibus, aliisqve.
γ) à Metropolitis & Archiepiscopis,
δ) à sanctis Monasteriis. *Equi centum.*
ε) à Ministris minoribus Imperatoris,

ς) à

ς Διὰ τοῦ μινσουράτωρος, ἤγουν τῆς βασιλικῆς κόρτης· σαγμάρια ν'.

ζ Διὰ τοῦ οἰκειακοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος διδομένων εἰς φόρτωσιν τοῦ αὐτοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου, σαγμάρια λ.

η Διὰ τῶν ἀραφίων τῶν εἰς ἐθνικοὺς ἀποστελλομένων, λόγῳ ξενίων.

θ Διὰ τῶν * ἐρραμένων.

ι Διὰ τοῦ εἰδικοῦ, σαγμάρια μς'.

Εἰσὶν αἱ φορτωσίαι οὕτως.

ιά Περὶ τῶν κερκέτων.

2. Ὅσα δεῖ γίνεσθαι, ὅταν ἀπὸ ἐξπεδίτου, ἢ μακρᾶς ὁδοιπορίας, ἐπανέρχεται ὁ Βασιλεύς.

3. Ἡ ἀπὸ τοῦ φοσσάτου μετὰ νίκης ἐπάνοδος, Βασιλείου φιλοχρίστου Βασιλέως ἀπὸ Τεφρικῆς καὶ Γερμανίκης.

4. Ἡ ἀπὸ τοῦ φοσσάτου ἐπάνοδος Θεοφίλου Βασιλέως, ὅτε ἐνίκησεν κατὰ κράτος, σὺν ἀπὸ Κιλικίας στρατοπεδεύσαντας κατ' αὐτοῦ Ταρσίτας, Μομψυεστίτας, Αδανίτας, Εἰρηνοπολίτας, Ἀναζαρβίτας, καὶ λοιποὺς χιλιάδας κ'.

5. Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ αἰωνίῳ Βασιλεῖ βασιλέως, υἱοῦ Λέοντος τοῦ σοφωτάτου καὶ ἀειμνήστου Βασιλέως, σύνταγμά τι καὶ βασιλείου σπουδῆς ὄντως ἄξιον ποίημα.

Sequitur Præfatio in librum Imperatoris.

α' Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν προκένσου γινομένου ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἤτοι τάξις καὶ ἀκολουθία τῶν ἐπισήμων καὶ στεφανῶν προελεύσεων ἐν αἷς οἱ Βασιλεῖς ἀπιάσιν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

β Ἄκτα τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστογέννων.

γ Ἑορτὴ τῶν Φώτων. Ἄκτα τῶν δύο μερῶν.

δ Ἄκτα τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου πάσχα.

ε Ἄκτα τῇ ἑορτῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου.

ς Ἄκτα τῇ ἑορτῇ τῇ κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα.

ζ Τῇ ἑορτῇ τῆς μεσοπεντηκοστῆς.

η Τῇ ἑορτῇ τῆς ἀναλήψιμου.

θ Τῇ ἑορτῇ τῆς πεντηκοστῆς.

ι Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ τῆς διακαινησίμου.

ιά

* Hoc vocabulum cum superiore ἀραφίων non intelligo.

ς) à metatore sive mensuratore Imperatorii tentorii. *Equi sagmarii L.*

ζ) à Domestico Imperatoris Vestiario, & qvæ ex cubiculo suppeditantur ad sarcinas ejusdem Imperatorii Vestiarii. *Equi sagmarii XXX.*

η) De iis, qvæ ad aliarum Gentium Principes mittuntur Xeniorum loco.

θ) De illis qvæ * * *

ι) De rebus privatis Imperatoris. *Equi sagmarii XLVI.* Atqve de sarcinis & impedimentis hactenus.

ιά. De vigiliis sibi excubiis.

2. Qvænam oporteat fieri, qvando ab expeditione vel è longo itinere Imperator revertitur.

3. De Basilii Imperatoris CHristum amantis reditu è castris post victoriam à Tephrice opido, ac Germanice.

4. Theophili Imperatoris reditus è castris, cum potenter vicisset belligerantes adversus ipsum è Cilicia Tarsitas, Mopsvestitas, Adanitas, Irenopolitas, Anazarbitas, aliosqve ad vicies mille.

CONSTANTINI CHristum amantis & in eodem CHristo sempiterno Rege Imperatoris, Filii Leonis sapientiss. & perpetua memoria digni Imp. Syntagma & Regia industria vere dignum opus.

Post præfationem sequitur opus ipsum satis spissum, cujus hæc sunt capita:

α Qvænam oporteat observare, qvando processio fit in magnam Ecclesiam, sive Ordo & series solennium & illustrium processionum, qvando Imperatores ad magnam Ecclesiam accedunt.

β Acta festi Natalitiorum CHristi.

γ Festum Luminum. Acta utriusqve * factionis.

δ Acta festo Sancti Paschatis.

ε Acta feria secunda in hebdomade renovationis, sive postridie Paschatis.

ς Acta feriæ Dominicæ post Pascha.

ζ Feria qvarta Hebdomadis qvartæ post Pascha.

η Festo Ascensionis CHristi.

θ Festo Pentecostes.

ι Qvæ observare oporteat postridie Paschatos, sive die secunda in hebdomade renovationis.

* Venetæ & Prasinæ intellige.

ια Qvæ observare oporteat die tertia ejusdem hebdomadis, sacra S. Sergio.

ιβ Qvæ oporteat observare die qvarta, & qvæ in illa perficiantur.

ιγ De Patriarchæ adhortatione.

ιδ Qvæ oporteat observare die qvinta in hebdomade renovationis qvando salutatio Imperatoris celebratur in aureo triclinio.

ιε Qvæ oporteat observare in parasceve renovationis, sive die sexta.

ις Qvæ oporteat observare in Dominica post Pascha, qvando Imperator accedit ad sanctæ Sophiæ magnum Templum.

ιζ Qvæ oporteat observare qvarta feria Hebdomadis qvartæ post Pascha & in processione in Templum S Mocii.

Oportet nosse etiam hoc, qvibus locis utriusqve factionis homines iu hac processione recipiuntur.

ιη Qvæ oporteat observare in festo & processione sacræ CHristi adscensionis.

ιθ Qvæ oporteat observare in Vigiliâ Sancti Eliæ, ipsoqve ejus festo.

κ Calendis Maji, Encænia novæ Ecclesiæ. Qvænam observare oporteat festo Encæniorum novæ magnæ Ecclesiæ.

κα Qvæ oporteat observare in festo ac processione S. Demetrii.

κβ Qvæ oporteat observare festo & processione exaltationis S. Crucis.

κγ Qvæ oporteat observare festo & processione Sacræ CHristi DEI nostri Nativitatis in carnem.

κδ Qvæ oporteat observare Calendis Mensis Januarii sacris S. Basilio.

κε Qvæ oporteat observare in Vigilia sanctorum Luminum.

κς Qvæ oporteat observare in Festo & in processione sanctorum Luminum.

κζ Qvæ observare oporteat in Festo & in processione Occursus sive Purificationis S. Mariæ.

κη Qvænam oporteat observare, qvando festum Occursus incidit in feriam secundam sanctæ Hebdomadæ.

κθ Qvænam oporteat observare Dominica Orthodoxiæ, sive restitutionis Imaginum.

λ Qvæ observare oporteat Dominica mediæ hebdomadis Jejuniorum, qvando venerandum & vivificum lignum crucis adoratur.

λα Qvæ oporteat observare, qvando contingit festum Annunciationis S. Deiparæ incidere in Dominicam mediæ Hebdomadis.

λβ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παραμονῇ τῆς Βαϊοφόρου.

λγ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν Βαΐων.

λδ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ε. καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ Βασιλέως περιόδου ἐν τοῖς γηροκομίοις.

λε Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ τελεῖται.

λϛ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ.

λζ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προελεύσει ἐνώσεως Ἐκκλησίας.

λη Χρὴ εἰδέναι, πῶς ἀλλάσσουσιν οἱ Δεσπόται ἐν τῆς ἑορτῆς καὶ προελεύσεσι.

λθ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεψίμῳ Βασιλέως.
Ακτολογία τῶν δήμων * ἐπὶ στεψίμῳ Βασιλέως.

μ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεφανώματι Βασιλέως.

μα Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεψίμῳ Αὐγούστης.
Ακτολογία τῶν δήμων ἐπὶ στεψίμῳ Αὐγούστης.

μβ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεψίμῳ Αὐγούστης καὶ στεφανώματι.

μγ Ακτολογία τῶν δήμων ὅταν τεχθῇ παιδίον πορφυρογέννητον.

μδ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ Καίσαρος.
Ακτολογία τῶν δήμων ἐπὶ χειροτονίᾳ Καίσαρος.

με Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ Νωβελησίμου.
Ακτολογία τῶν δήμων ἐπὶ χειροτονίᾳ Νωβελησίμου.

μϛ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ Κουροπαλάτου.

μζ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ Μαγίστρου, εἰ κελεύει αὐτὴν ποιῆσαι, ἐν προκένσῳ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας ὁ Βασιλεύς.

μη Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ Μαγίστρου, εἰ κελεύει αὐτὴν ποιῆσαι εἰς κυριακὴν ** παγανήν.

μθ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ πατρικίου συγκλητικοῦ καὶ στρατηγοῦντος.

ν Ὅσα

* Si opus ipsum liceret Inspicere, forte pateret per δήμους intelligi factiones agitatorum in Circo. ** verti, ac si esset παναγίας.

λβ Qvænam oporteat obſervare in Vigilia Palmarum.

λγ Qvænam oporteat obſervare in Palmarum feſto ac Proceſſione.

λδ Qvæ oporteat obſervare ſancta & magna Qvinta, & de Imperatoris circuitione in Gerocomiis.

λε Qvæ oporteat obſervare in magna Paraſceve, & qvæ illa die peragantur.

λϛ Qvæ oporteat obſervare ſancto & magno Sabbato.

λζ Qvæ oporteat obſervare in proceſſione Unionis * Eccleſiæ.

λη Noſſe oportet qvomodo alternent Deſpotæ in feſtis ac Proceſſionibus

λθ Qvænam oporteat obſervare in Coronatione Imperatoris, Enarratio ſolennium qvæ in Coronatione Imperatoris fieri ſolent.

μ Qvæ oporteat obſervare in Imperatoris inauguratione nuptiali.

μα Qvænam oporteat obſervare in Auguſtæ coronatione. Enarratio ſolennium qvæ in coronatione Auguſtæ fieri ſolent.

μβ Qvænam obſervare oporteat in Auguſtæ inauguratione nuptiali.

μγ Enarratio ſolennium qvæ obſervantur, qvando Imperatori naſcitur filius Porphyrogenitus.

μδ Qvænam oporteat obſervare in Cæſaris inauguratione. Enarratio ſolennium, qvando Cæſar inauguratur.

με Qvæ oporteat obſervare in inauguratione Nobiliſſimi. Enarratio ſolennium qvæ fiunt qvando Nobiliſſimus inauguratur.

μϛ Qvæ oporteat obſervare in inauguratione Curopalatæ.

μζ Qvæ oporteat obſervare in inauguratione Magiſtri Officiorum, ſi Imperator proceſſum ejus fieri jubeat in magna Eccleſia.

μη Qvæ oporteat obſervare in inauguratione Magiſtri Officiorum ſi Imperator eam jubeat fieri in templo Sanctiſſimæ Deiparæ.

μθ Qvæ oporteat obſervare in inauguratione Patricii Senatoris & præfecti militum.

* Menſe Julio ſolenniter qvotannis prælegebatur Tomus Unionis, ſopiendo ſchiſmati de trigamia, qvod ſub Leone Philoſopho ortum fuerat, publicatus A. C. 920. Vide Cangium in ἕνωσις.

ν Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προβολῇ πατρικίων.
Ἀπολογία τῶν δήμων ἐπὶ προαγωγῇ πατρικίου.

να Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προβολῇ ἀνθυπάτων.

νβ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ ζωστῆς πατρικίας.

νγ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ πραιποσίτου.

νδ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ ὑπάρχου.
Ἀπολογία τῶν δήμων ἐπὶ τῆς ὑπάρχου προαγωγῆς.

νε Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ κοιαίστωρος.

νς Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ Δημάρχου.
Ἀπολογία τῶν δήμων ἐπὶ προαγωγῇ Δημάρχου.

νζ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ κελεύει ὁ Βασιλεὺς προβάλλεσθαι δύο δημάρχους ἐν τῷ ἅμα.

νη Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ δευτερεύοντος.

νθ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ συμπόνων, καὶ λογοθέτων.

ξ Ἐπὶ προαγωγῇ ἀντιγραφέων.

ξα Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν Σπαθαροκανδιδάτου μέλλοντος γίνεσθαι πρωτοσπαθαρίου.

ξβ Ἐπινίκιος βασιλέων.

ξγ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ αἰτήσεως πληρουμένης γενεθλίων ἡμέρᾳ τοῦ Βασιλέως.

ξδ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν παραμονῇ δεξίμου.

ξε Ὅσα φυλάττειν τῇ δεῖ ἐπαύριον εἰς τὸ δέξιμον.

ξς Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς δέξιμον τοῦ χρυσοῦ ἱπποδρομίου, δευτέρᾳ ἡμέρᾳ μετὰ τὸ ἀντίπασχα.

ξζ

ξζ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς Σάξιμον ἤγουν εἰς κλητώριον.

ξη Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν δεξίμου γινομένου ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ τοῦ τρικόγχου, χειμῶνος ὄντος καὶ βιαίων ἀνέμων καὶ μὴ συγχωρούντων γενέσθαι ἐν ταῖς ἐξέθεσι φιάλεσι.

ξθ Περὶ τῆς τῶν ἁπάντων ἀρχόντων τάξεώς τε καὶ παραστάσεως ἐν ἑκάστῳ δεξίμῳ ἐπιτελουμένων ἐν ταῖς μεγάλαις φιάλεσι.

ό Περὶ τοῦ χρυσοῦ ἱπποδρομίου, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ τελουμένων.

Περὶ τοῦ δειλινοῦ ἱπποδρομίου.

ξζ Qvæ oporteat obſervare in Saximodeximo convivio.

ξη Qvæ oporteat obſervare circa Imperatoris exceptionem in ſacro ſtagno qvod à tribus conchis nomen habet, qvando tempeſtas vel vehementes venti haud permittunt illud in conſvetis phialis ſive majoribus labris facere.

ξθ De iis qvæ ab omnibus Proceribus ordinibusqve fiunt qvando Imperator in majoribus lacubus ſive labris excipiendus eſt.

ό. De aureo Hippodromo ſive circo, & qvæ in illo peraguntur.

De veſpertino Hippodromio ſive decurſione eqveſtri.

Cætera Græce tantum ſubjungere placet, cum opus ipſum inſpicere mihi per locorum diſtantiam jam non ſit integrum, & eo inconſulto verendum ſit ne in vocabulis in quibus hæreo, errores pro verſione vel conjectura mea lectori obtrudam.

οα Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἱππικοῦ ἀγομένου τοῦ καταλόγου.

1. Περὶ τῆς ὄρνας πῶς δεῖ κοιλίειν.
2. Ἄκτα ἐπὶ νίκῃ τῶν ἡνιόχων.
3. Ὅσα δεῖ τελεῖν εἰς τὸ δειλινὸν ἱπποδρόμιον.
4. Ὅσα δεῖ τελεῖσθαι μικροπανίτου μέλλοντος γίνεσθαι φακτιοναρίου.
5. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν Βηγαρίου ζωννυμένου.
6. Ἄκτα ἐπινικίων θριαμβευομένων ἐπὶ τοῦ ἱπποδρομίου.
7. Ἄκτα ἐπὶ μεγιστάνων ἀμηρᾶ ἐν πολέμῳ ἡττηθέντων καὶ ἀναιρεθέντων.
8. Περὶ ἵππου παραγωνιζομένου τοῦ ά Βαΐου, καὶ πῶς δεῖ αὐτὸν ὑπαλλάσσεσθαι.
9. Περὶ τοῦ ποτηρίτου.
10. Περὶ διβερσίου.
11. Περὶ μερίδων
12. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἡνίοχον ἀγομένου τοῦ Βαΐου.
13. Περὶ τοῦ κρεμάσαι καὶ ἀποκρεμάσαι.
14. Περὶ ἵππου ἀπολύοντος.
15. Περὶ πρόβας.

οβ

οβ Μηνὶ Μαΐῳ ια. τελεῖται τὸ ἱππικὸν τῦ γενεθλίυ ταύτης τῆς θεοφυλάκτυ καὶ βασιλίδος πόλεως, ὕτως.

ογ Ὅσα δεῖ τελεῖσθαι τῇ παραμονῇ τῦ Λαχανικῦ ἱπποδρομίυ, ἤγυν τῦ γενεθλίυ ταύτης τῆς Θεοφυλάκτυ βασιλίδος πόλεως.

οδ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῆς Φακλαρέας τελυμένης.

1. Περὶ τῦ αὐτῦ ἱπποδρομίυ, πῶς δεῖ κοιλίειν.
2. Περὶ τῶν βηγῶν, πῶς δεῖ αὐτὰς τελεῖσθαι.
3. Ἆκτα ἀπὸ νίκης εἰς τὸ αὐτὸ ἱπποδρόμιον.
4. Ἆκτα, ὅτε τρέχυσιν οἱ δρομικοὶ τῦ ἑνὸς μέρυς ἀπὸ * *
6. Ἆκτα εἰς τὴν κοιλίσραν τῶν πεζῶν.
7. Ἆκτα κάμνοντος τῦ μαναρίυ εἰς τὸ πεζόν.

οε Περὶ τῦ Βοτῦ, ὅπως δεῖ τελεῖσθαι.

ος Περὶ τῦ Μακελλαρικῦ ἱπποδρόμυ τῦ λεγομένυ Λυπερκάλια.

Ακτολογία τῶν δήμων εἰς τὸ μακελλαρικὸν ἱππόδρομον.

οζ Τὰ ὑπὸ τῶν Καγκελλαρίων τῦ Κοιαίστωρος ἐν ταῖς προελεύσεσι τῶν Δεσποτῶν ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ῥωμαϊςὶ ᾀδόμενα.

οη Ἔκθεσις τῶν λεγομένων ὑπὸ τῶν βυκαλίων ἐπὶ τῆς τραπέζης τῶν ιθ ἀκυβίτων.

οθ Εὐφημία ἅμα πρωὶ ὑπὸ τῦ στρατοπέδυ ἐκβοωμένη.

π Εὐφημία λεγομένη ὑπὸ τῦ στρατοπέδυ, ἡνίκα κατὰ πολεμίων ἐπινίκια ἄγει ὁ Αὐτοκράτωρ, ἢ σιτηρέσιον δοθείη τῷ στρατοπέδῳ, εἴτε τις ἄλλη βασίλειος διανομή. τὰ αὐτὰ δὲ λέγεται καὶ σελεντίυ ἀγομένυ.

πα Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῦ τρυγητ * * ἐν προκένσῳ τῆς ἱερείας.

πβ Ἆκτα ᾀδόμενα τῷ ὑπάρχῳ τῇ κυριακῇ τῆς Βαϊοφόρυ, ἀπιόντι ἐν τῷ ναῷ τῦ ἁγίυ μάρτυρος Ῥωμανῦ.

πγ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς τὸν τῦ δημάρχυ καλημέριν, τῇ τρίτῃ τῆς Τυρολοίας.

πδ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ νυμφαγωγίῳ.

πε Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς στεφάνωμα.

πς Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῷ δείπνῳ τῶν ιθ ἀκυβίτων εἰς τὸ λεγόμενον Γοτθικόν.

πζ Ἐκ τῶν τῦ Μαγίστρυ * Πέτρυ. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ κόμητος Αδμηνσιόνων, καὶ κόμητος σχολῆς καὶ κυροπαλάτυ.

πη Τῦ αὐτῦ Πέτρυ, ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ὅτε γένηται Ἀνγυστάλιος ἢ ἀνθύπατος.

Libri 1ti Pars Altera.

* Petrum intellige de qvo supra p. 234.

πθ Περὶ διαφορᾶς Στρατιῶν καὶ πόθεν αὗται δίδονται, καὶ τί ἁρμόζει ἑκάστῳ σκρινίῳ, ὅσα εὑρεῖν ἠδυνήθημεν.

ϙ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐὰν ὁ ἀναγορευτὴς ἐν τοῖς ἄνω μέρεσιν Βασιλέως ἀποστείλῃ πρέσβεις καὶ Λαυρεάτα, μηδέπω δεχθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα Βασιλέως εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ πῶς βεβαιοῖ τὴν Βασιλείαν αὐτοῦ καὶ τοὺς πρέσβεις ἀπολύει.

ϙα Ὅσα δεῖ παραφυλάττεσθαι ὅτε μέλλει δέχεσθαι τοὺς αὐτοὺς πρέσβεις καὶ βεβαιοῖ τὴν βασιλείαν καὶ ἀπολύειν αὐτούς.

ϙβ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν πρεσβύτου μεγάλου ἐρχομένου Περσῶν.

ϙγ Ὅσα δεῖ ἐν ταῖς ἄλλαις ἡμέραις ἐπὶ τοῦ πρεσβύτου παραφυλάττεσθαι.

ϙδ Ἀναγόρευσις Λέοντος βασιλέως τοῦ τῆς θείας λήξεως.

ϙε Ἀναγόρευσις Ἀναστασίου βασιλέως τοῦ τῆς θείας λήξεως.

ϙς Ἀναγόρευσις Βασιλέως Ἰουστίνου τοῦ τῆς θείας λήξεως.

ϙζ Ἀναγόρευσις Λέοντος τοῦ Μικροῦ.

ϙη Ἀναγόρευσις τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Ἰουστινιανοῦ.

ϙθ * Ἀναγόρευσις Νικηφόρου βασιλέως τοῦ φιλοχρίστου καὶ ἀνδρικωτάτου τοῦ γεγονότος δομεστίκου τῶν σχολῶν τῆς ἀνατολῆς

ρ. Ἐπὶ προαγωγῇ προέδρου τῆς ἁπάσης συγκλήτου.

Sequitur INDEX Capitum libri secundi.

Πίναξ σὺν Θεῷ τοῦ δευτέρου βιβλίου.

α Ὅσα δεῖ φυλάττειν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀνοίγοντος τοῦ Παλατίου καὶ τῆς καθημερινῆς ἱσταμένης προελεύσεως.

β Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ προελεύσει τῇ καθεκάστῃ κυριακῇ τελουμένης.

γ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τοῦ Βασιλέως προβαλλομένου Δομέστικον τῶν σχολῶν ἢ στρατηγοὺς ἢ Δρουγγάριον τῶν πλοίων, ἢ Σακελλάριον ἢ τοῦ Σακελλίου, ἢ λοιποὺς ὀφφικιαλίους.

δ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ Ῥαίκτορος.

ε Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ Συγκέλλου.

ς Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ὡς τὰ νῦν ἐπιτελεῖται ἡ τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου ἐτήσιος μνήμη, καὶ τὰ Ἐγκαίνια τῶν ἱδρυθέντων τιμίων σταυρῶν ἐν τῷ νέῳ Παλατίῳ τοῦ Βόνου.

ζ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν ἁγίων πάντων.

η Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ πρώτῃ τοῦ Αὐγούστου μηνὸς, τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ ἐξερχομένου.

θ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν Βλαχέρναις μηνὸς Αὐγούστου ιε.

ι Ὅσα

* Hujus capitis titulo Monogramma Constantini præfigitur.

ι Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ δευτέρᾳ τῆς ἁγίας Ἑβδομάδος.

ια Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῶν τιμίων σαυρῶν μελλόντων ἐξιέναι τῇ μέσῃ Ἑβδομάδι τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς.

ιβ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῶν Δεσποτῶν ἀπιόντων λούσασθαι ἐν Βλαχέρναις.

ιγ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ παγανῇ κυριακῇ, ἢ ἐν ἄλλῃ κοινῇ ἡμέρᾳ μελλόντων τῶν Δεσποτῶν ἀπιέναι εἰς τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους, εἶτα εἰς ἕτερον ναὸν εὔξασθαι.

ιδ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

ιε Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν δοχῆς γινομένης ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς Μαναύρας τῶν Δεσποτῶν καθεζομένων ἐπὶ τοῦ Σολομοντείου θρόνου.

ιϛ Περὶ τῆς δοχῆς τῆς γενομένης ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ ἐπὶ Κωνσταντίνου Ῥωμανοῦ τῇ παρουσίᾳ τοῦ παρὰ τοῦ Ἀμερμνῆ, ἀπὸ Ταρσοῦ ἐλθόντων πρεσβέων, περὶ τοῦ ἀλλαγίου καὶ τῆς εἰρήνης, μηνὶ Μαΐῳ λα´ ἡμέρᾳ, Ἰνδικτίωνι Δ ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς τῶν Ἰσπανῶν δοχῆς καὶ περὶ τοῦ γεγονότος τότε ἱπποδρομίου, ὡσαύτως καὶ περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Κυρίου μεταμορφώσεως, καὶ τῆς τοῦ Δελεμίκη δοχῆς, ἔτι τῆς ἡγεμόνος καὶ τῆς ἀρχοντίσσης Ἔλγας τῶν Ῥώσσων, ὁποίως ταῦτα πάντα ἐτελέσθησαν.

ιζ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν προερχομένων τῶν Ἀρχόντων τῶν δ´ ταγμάτων εἰς τὸν ἱππόδρομον.

ιη Ἀναγόρευσις Ῥωμανοῦ τοῦ πορφυρογεννήτου υἱοῦ Κωνσταντίνου Βασιλέως.

ιθ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν Βρουμαλίου ἐπιτελουμένου εἴτε τοῦ μεγάλου Βασιλέως, εἴτε τοῦ μικροῦ, εἴτε τῆς Αὐγούσης.

κ Ὅσα δεῖ γίνεσθαι θριάμβου ἐπινικίων τελουμένου ἐν τῷ φόρῳ μετὰ λιτῆς, μέλλοντος τοῦ Βασιλέως πατῆσαι Ἀγαρηνῶν μεγιστᾶνα.

κα Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν θριάμβου τελουμένου ἐπινικίων ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ.

κβ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ὅταν τεχθῇ ἄρρεν παιδίον τῷ Βασιλεῖ.

κγ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ Βαπτισμῷ ἄρρενος παιδίου Βασιλέως.

κδ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ κουρεύματος παιδὸς Βασιλέως.

κε Ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουλαρέας.

κϛ Ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουλαρίου.

κζ Περὶ τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς συμβάντων γενέσθαι, περὶ τῆς παλαιᾶς συνήθους τῆς τελουμένης ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ.

κη Ὅπως Ἡράκλειος ὑπὸ τοῦ ἰδίου Πατρὸς, ἀπὸ τῆς τοῦ Καίσαρος ἀξίας ἀνήχθη εἰς τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας, καὶ πῶς Δαβὶδ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ γέγονε Καῖσαρ.

κθ Περὶ προκένσου τοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ.

λ Πῶς ἐν ἡμέρᾳ ἱπποδρομίου ἐδέξατο Ἡράκλειος τοὺς τῆς συγκλήτου, παρόντος καὶ τοῦ Πατριάρχου.

λα Περὶ κηδείας Πατριάρχου.

λβ Πῶς δεῖ προσφέρειν τὸν Βασιλέα ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἀναθήματα.

λγ Περὶ αἰτήσεως δεξίμου τῶν δύο μερῶν ἑορτῆς παρούσης.

λδ Περὶ προαγωγῆς ἀξιωμάτων ἐν ἡμέρᾳ αἰτησίῳ * αὐτοκρατορίας καὶ στεψίμου, καὶ γενεθλίου καὶ στεφανώματος.

λε περὶ προαγωγῆς ἀξιωμάτων ἐν ἡμέρᾳ αἰτησίῳ γινομένης, καὶ ἑτέρων τοιούτων.

λς περὶ Σαξίμου.

λζ περὶ εἰσαγωγῆς ἀπὸ ἐπάρχων ἐν ἡμέρᾳ ἱπποδρομίου προβληθέντος ἐν τῷ Σαξίμῳ πρὸ τοῦ αὐτοῦ ἱπποδρομίου.

λη περὶ τινων ἀποστατησάντων καὶ πάλιν δουλωθέντων πῶς ἐδέχθησαν παρὰ τοῦ Βασιλέως.

λθ περὶ τῆς χειροτονίας Θεοφυλάκτου τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου.

μ περὶ τοῦ Πατριάρχου ὅτι τὸ παλαιὸν, ἴδιον εἶχεν πραιπόσιτον.

μα περὶ τοῦ, τίνι τρόπῳ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα περιβάλλονται τοὺς λώρους ὅτε Βασιλεὺς καὶ οἱ Μάγιστροι καὶ ἀνθύπατοι πατρίκιοι τὰ ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου κείμενα σκεύη καὶ λοιπά. καὶ τὰ εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον ἐν τῇ Δάφνῃ.

μβ Ὅσα δεῖ τῶν ἀλλαξίμων,

μγ ** Ὑπόμνημα ἐν συντόμῳ τῶν βασιλευσάντων Βασιλέων ἐν τῇδε μεγάλῃ καὶ εὐτυχεστάτῃ Κωνσταντίνου πόλει, ἀπὸ τοῦ μεγάλου καὶ εὐσεβεστάτου καὶ ἁγίου Κωνσταντίνου.

μδ περὶ τῶν τάφων τῶν Βασιλέων τῶν ὄντων ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἐν τῷ Ἡρώῳ τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου. ἡρῷον τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ. Εὐφημία ὑπὸ τῶν στρατοπέδων νίκης καὶ θριάμβων ἀγομένων. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ αὐτὴ εὐφημία ᾄδεται καὶ παρὰ τοῦ λοιποῦ στρατοπέδου, ἡνίκα φιλοτιμία τις ἢ Μαϊουμᾶς παρὰ τοῦ Βασιλέως αὐτοῖς παρασχεθῇ.

ἡ παρὰ τῶν Σάρδων ᾀδομένη εὐφημία τοῖς Βασιλεῦσιν.

με Ἡ γενομένη ἐξόπλισις καὶ ἔξοδος καὶ τὸ ποσὸν τῆς ῥόγας καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀποσταλέντος κατὰ τῆς Θεολέστου Κρίτης † μετὰ τοῦ πατρικίου ἡμερίου καὶ Λογοθέτου τοῦ δρόμου, ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου.

μϛ Ἡ κατὰ τῆς αὐτῆς Θεολέστου Κρίτης γενομένη ἐκστρατεία καὶ ἐξόπλισις ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν πορφυρογεννήτων, εἰς Ἰνδίκτιονα ζ.

μζ

* f. ἐτησίῳ.

** Deest hoc caput in codice, manifestis exscissionis, signis existentibus.

† f. κρήτης.

μζ Οἷς ὀφείλει ὁ Βασιλεὺς ὀνόμασι τιμῶν τοῖς μεγιστᾶσιν τῶν πρώτων ἐθνῶν.

μη Οἱ τῶν ἀπὸ διαφόρων ἐθνῶν ἐρχομένων πρεσβέων πρὸς τὸν Βασιλέα χαιρετισμοί.

μθ Τὰ ἄκτα τῶν εἰς τοὺς Ἐθνικοὺς γενομένων ἐπιγραφῶν.

ν Εἰσὶν τὰ ἐκτεθέντα δίδοσθαι παρὰ τῶν ὀφειλόντων τῶν τιμᾶσθαι ἔν τε ἀξιώμασι καὶ ὀφφικίοις καθὼς ὑπῆρχον ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου Δεσπότου.

να Εἰσὶν αἱ κατὰ τύπον ῥόγαι τῶν στρατηγῶν καὶ κλεισουραρχῶν.

νβ Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ὅταν ἐν ὀχήματι βούλεται προελθεῖν ὁ Βασιλεὺς καὶ ἰδεῖν τὰ ὀρρία τοῦ στρατηγίου.

νγ Ἀκριβολογία τῆς τῶν Βασιλικῶν κλητορίων καταστάσεως καὶ ἑκάστου τῶν ἀξιωμάτων πρόσκλησις καὶ τιμὴ συνταχθεῖσα ἐξ ἀρχαίων κλητορολογίων ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου, καὶ σοφωτάτου ἡμῶν Βασιλέως μηνὶ Σεπτεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνι γ΄ ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου ςυη ὑπὸ Φιλοθέου *

νδ περὶ διανομῶν τῶν εὐσεβιῶν τοῦ βασιλέως ἔν τε τοῖς βρουμαλίοις καὶ στεψίμοις καὶ αὐτοκρατορίαις.

νε Ἐπιφανίου ἐπισκόπου κύπρου ἔκθεσις πρωτοκλησιῶν πατριαρχῶν τε καὶ μητροπολιτῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων.

νς περὶ τῆς διανομῆς τῶν κομβίων τῶν συνήθων τῶν πατρικίων, περὶ τῶν συνήθων τῶν πραιποσίτων ὧν λαμβάνουσιν ἐν τοῖς τάγμασιν τοῦ ἱπποδρομίου.

νζ Βίος * Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος, καθ' ἱστορίαν ἔχων φύλλα ςδ΄.

νη Τοῦ Φυσιολόγου ἡ τῶν ἑκάστου θηρίου θαυμαστικὴ ἕξις. πρός τε Θεὸν ἀναγωγὴ καὶ τῶν ἐν βίῳ εὐαρεστούντων λόγοι ν.

Codicis ipſius MS. qvem edi è re literaria utiqve eſſet, hanc deſcriptionem Nobiliſſimo Poſſeſſori D. Uffenbachio in acceptis refero:

Codex forma eſt majori, quam in Folio vocare ſolent, in membranas pergamenas easque firmiores, læviores atque nitidiores, quam quibus poſtremis, ante Typographiæ inventionem, temporibus utebantur, exaratus. Quanquam de ejus ætate certo definire non auſim, illum tamen longe ante Urbis expugnationem in ipſa Græcia ſcriptum eſſe, exiſtimo. Summa enim cura atque dexteritate confectus, ut ſphalmata, quibus recentiores ex Scribarum ignorantia atque oſcitantia ſcatent, vel nulla vel exigua rariſſime occurrant. Et licet elegantia Scripturæ tanta appareat, ac ſi integrum volumen non ſolum eadem manu, ſed

* Duo poſtrema capita in MS. deſiderantur.

*eodem calamo eademque die descriptum videatur ; Litterarum tamen character antiquior est & à nostro multum differt , atque ideo lectionem initio difficiliorem reddit, quæ difficultas augetur per Siglas vel Litterarum compendia, & quod voces minus distinctæ nullo plerumq; instertitio sibi cohæreant. Quod equidem notam non contemnendam antiquitatis CL. Salmasius * asserit. Accentus adjecti illam nec tollunt nec minuunt , cum ab Aristophane jamdum inventi ** & in vetustissimis atque præstantissimis Codicibus sæpe reperiantur. Externa Libri facies, involucrum nimirum ex corio bubulo Turcico constans auroque obductum atque Regum Hungariæ Insignia, quæ in utraque parte apparent, satis demonstrant, non ultimum inter celeberrima atque instructissima Budensis , heu quondam! Bibliothecæ κειμήλια locum obtinuisse. De quo infra pluribus. Sed ut ad interiora accedam. Primus Tractatus omnem apparatum bellicum omniaque ad illum necessaria exactissimè describit. Reliqui, Ritus Ecclesiasticos , Cerimonias in uno quoque festo die observari solitas prolixius enumerant. Hinc non solum quæ ad statum aulicum & Ecclesiasticum pertinent , sed multa etiam quæ ad Topographiam Urbis , Officiorum atque Dignitatum notitiam utramque, Ecclesiasticam imprimis horum Temporum Historiam , faciunt , reperiuntur , quæ alibi frustra quæsiveris. Quod luculento est indicio hoc opus nunquam prodiisse. Multa enim tam Palatii quam Ecclesiæ Officia à Codino atque Meursio omissa ex illo produci , multa etiam illustrari possunt. Innumeræ quoque voces occurrunt , quas neque Glossaria à Labbæo , Meursio , du Cangio composita , neque Hesychius, neque Suidas habent. Quare ad Linguæ etiam peritiam haud parum conducit. Stylus cæterum satis comptus atque pro istius Seculi Barbarie sat elegans. Nunquam vero editum , imo vix cognitum hactenus optimum fuisse Codicem prorsus miror. Neque enim inter opera Constantini à Vulcanio vel ab aliis publici juris facta apparet , neque ab Hanckio , nec alio quod sciam , ulla ejus fit mentio. Verum du Fresnei Domini du Cange industriam effugisse plane demiror, quippe qui ad illustrandam Orientalis Imperii Historiam , & Glossarium suum adornandum incomparabili prorsus studio omnia rimatus est. Solus Gesnerus, † in Historia Litteraria peritissimus , ejus hisce meminit , dum inter alia Constantini Opera recenset :* Volumen Græcum magnum ex Bibliotheca Hungarica de Ceremoniis aulicis Sacris & prophanis. Videndum *pergit Gesnerus* , an forte sit idem Liber qvi Harmenopulo tribuitur in Catalogo

* Epistol. ad Cl Sarravium qvæ CLXXXIII. est in edit. Burmanni p. 186. seq.

** Idem Salmasius l. c.

† Sive Jacobus Frisius potius in Epitome Bibl. Gesnerianæ & continuatione ap. Froschov. 1583. fol. p. 173.

logo Bibliothecæ Regis Gallorm, Ordo Regii Palatii. *Nullum vero mihi dubium est, aut falsò Constantino Harmenopulo inscribi aut plane diversum esse debere. Cum expressissimis verbis Imperator in omnium Tractatuum Titulis & præloquiis illos sibi ipsi vindicet, & quem Constantino Harmenopulo tribuit Codex, de Aulicis; meus vero de Ecclesiasticis potissimum agat. Du Cangius qui omnia Regia Bibl. MS. sedulo excussit, Harmenopulum non vidit, alias neglexisset minime, quare illum adesse vix credo. Si Labbei Bibliotheca MSS.* * *ad manus esset lubens consuluissem, is enim Regia Bibliotheca MSS. inter cætera enumerat, qualis autem sit Catalogus de quo Gesnerus, ignoro. MStum fuisse oportet. Singularem enim Regiorum MStorum Indicem unquam typis vulgatum esse, me latet. Illum vero ipsum esse Codicem qui Budensis Liberariæ supellectilis uberrimæ atque præstantissimæ quondam fuit, Ungariæ Regum arma ut supra dixi gentilitia, quibus ex utroque latere splendet, comprobant. In ultima Urbis Budæ expugnatione aliqua Bibliothecæ rudera recuperata, quæ Julius à Pflugk* † *descripsit, sed meus Codex non memoratur, quare longe ante evasisse oportet. Quibus autem fatis in meas tandem manus devenerit, equidem ignoro. Exiguo ære à me redemtus fuit, in magno autem pretio mihi habetur, dignus etiam qui lucem publicum videat. Quod an mea unquam opera fiet nescio, exiguam enim in Græcis notitiam meam ingenue agnosco, neque qui hodie grassatur scribendi pruritus me tenet, ut Scriptoris vel Editoris nomen nullo Reipubl. Litterariæ commodo temere mihi arrogare velim. Interim gratus mihi labor est, quem cum Dn. Schneidero dicto Schmidt Viro Græcarum imo omnium Litterarum peritissimo, Codici impendo. Hujus industria (nam mea quam confero symbola exigua vel nulla,) prioris atque dimidiæ etiam partis secundi Tractatus versio jam delineata. Rudis ea quidem, sed secundis curis, & si plura quam supra à me nominata Glossaria nacti erimus expolietur.*

Non dubium est qvin egregio prorsus munere rem literariam beaturi, & Historiæ Byzantinæ novem atqve insignem lucem allaturi sint viri præstantissimi, si locuples hoc atqve Imperatoriis auspi-

* In hac pag. 270. memoratur ex MSS. Bibl. Regiæ, post Harmenopoli promtuarium libris VIII. distinctum & pleraqve alia ad utrumqve jus Græcorum spectantia opuscula, *Officia Palatii & Ecclesiæ* ac sedes Patriarchæ CPol. subjectæ sub Leone Philosopho & Andronico Palæologo, & τάξις τῶν χειροτονιῶν per Demetrium Gemistum Protonotarium magnæ Ecclesiæ Diaconum, Inscriptiones Patriarchæ CPol. ad Papam & cæteros Patriarchas, ArchiEpiscopos. Sed nihil hæc ad præsens opus.

† in Epistola ad Seckendorfium qvæ extat T. II. Collectionis Madero Schmidianæ de Bibliothecis pag. 310. seq.

auſpiciis elucubratum opus ſtudio ac labore ſuo recenſitum atqve explicatum qvamprimum publicaverint.

XXV. ANSELMI BANDURII Conſpectus * Operum S. NICEPHORI Patriarchæ CPol., *quorum pauca hactenus edita fuerunt, edendorum propediem duobus Tomis in fol. cum interpretatione Latina, notis atque VIII. Diſſertationibus Criticis, Dogmaticis & Hiſtoricis.*

Erudito Lectori.

Inter Conſtantinopolitanos præſules, nullus ab ævo Chryſoſtomi fuit tot doctrinæ pietatisqve dotibus exornatus, qvot Nicephorus ille, qvi octavo ſæculo, omnes Iconoclaſtarum impetus excepit, ſcripta & molimina egregie repulit. Ejus opera a multis tentata, hactenusqve tamen in variis Bibliothecis latentia cum in lucem edere animus ſit, doctorum opem & conſilium expetere cogor; tum ut ſi qvid in Bibliothecis extet hoc in catalogo non expreſſum, ea de re me commonefacere non dedignentur; tum ut ſi uſpiam pauca illa qvæ temporum injuria in manuſcriptis noſtris exciderunt, qvæqve ſuo loco notavimus, reperiantur, ea nobis ad publicum uſum commodare ne graventur.

Qvanti vero æſtimanda ſint iſthæc Opera, etſi res ipſa per ſe loqvatur, paucis tamen recenſere ne pigeat. Hic Iconomachorum omnes ſententiæ, impia dicta, & molitiones aperiuntur, & incredibili diligentia confutantur; qva in re nihil perfectius hucusqve in lucem prolatum eſt. Hic bene multa ad Hiſtoriam pertinentia, & ab Hiſtoricis intacta, narrantur; ac ubiq; abſoluta & varia in rebus cum eccleſiaſticis tum profanis Nicephori eruditio deprehenditur. Conſtantini Copronymi, qvem Mamonam ubiqve nuncupat, auſus in temeranda religione varii, doli, fraudesqve, furor in Chriſtianos, machinationes contra piam fidem, admixtis ſubinde rerum geſtarum monumentis recenſentur, ejusdemqve impia doctrina pro virili refellitur. Hic Euſebii Cæſarienſis dogmata, ut impia & à Chriſtianæ fidei ſinceritate aliena, confutantur: nam inter Græcorum præſtantiſſimos Euſebius ut Arianus & hæreticus (nec fortaſſe injuria) ſemper ** habitus eſt: in his vero qvæ Euſebium ſpectant multa habentur hacte-

* Promiſſus à me hoc ipſo capite pag. 296.

** Vide tamen qvæ pro excuſando Euſebio ſupra pag. 32.

hactenus inedita & ignota, qvæ ad illorum temporum historiam apprime conducant. *Epiphanidis* item cujusdam, cujus nec ætas, nec nomen ita comperta sunt, sententia adfertur, ac utpote impia & lethifera profligatur. Qvodqve, meo qvidem judicio, præstantissimum est, multa nova & inobservata de Synodo secunda Nicæna profert; iis longe sinceriora qvæ jam in collectione Synodorum comparent; utpote qvæ ab oculato teste, qvi rebus etiam interfuerit, tradantur. Multa item sanctorum Patrum vel fragmenta, vel etiam opuscula pene integra nondum edita, hic passim inserta nec sine voluptate reperias; In his *Macarii Magnetis* vix noti scriptoris, qvi teste Nicephoro primis Ecclesiæ sæculis floruit, pretiosa ἀποσπασμάτια qvam plurima, qvibus alia ejusdem scriptoris fragmenta ad doctrinam Ecclesiasticam perqvam utilia, a doctissimo & humanissimo *Joanne Boivinio* accepta, adjunximus. Nec sine examine ille & perqvisitione, Patrum opera in medium adfert, sed sicubi opus περὶ γνησιότητος vel νοθείας accurate & sagaciter edisserit. Non immerito igitur vir tantus passim à scriptoribus cum æqvalibus, tum subseqventis ævi, à doctrina, à religione, à disciplinarum omniũ scientia, laudatur: in his primas tenent Ignatius ejus vitæ scriptor, Theodorus Studita, Photius in Bibliotheca & alii, qvorum testimonia initio operum ejusdem Nicephori adferemus. Etsi vero nunc primum Nicephori opera isthæc in lucem prodeant, non defuerunt qvi antheac ea publicare voluerint. Inter eos *Combefisius* vir de re literaria optime meritus, ut videre est in Præfatione ad vitam Nicephori. At sive aliis distentus negotiis, sive morte præoccupatus; aliis rem dimisit; cujus promissa si expleamus, nos pergratum literatis omnibus facturos confidimus. His dissertationes criticas, dogmaticas, historicas ad operis elucidationem, ut in laterculo videre licet, adjiciemus.

Prodeunt autem isthæc ex codicibus Regiis 1816. 1989. 2378. exqve Colbertino 364. Hisce porro ineditis operibus, alia omnia subjungemus, qvæ publici juris sunt, qvæqve ordine digesta in fine seqventis laterculi reperies. Hæc omnia vero duobus in folio Tomis complectemur: nisi fortasse ampliorem segetem ex Vaticana Bibliotheca eruere liceat, ubi jam omnia studiosis patent beneficio summi Pontificis CLEMENTIS XI. qvi ad bonum Reipublicæ cum

Mmmm Eccle-

Ecclesiasticæ tum literariæ natus, & ad fastigii culmen evectus est, literis & ipse Græcis omniqve doctrinæ genere apprimè excultus.

Neqve silentio mittere licet cui hoc otium & hanc literarum colendarum facultatem, debeamus. Is est COSMUS III. Magnus Hetruriæ Dux, cujus Regia Celsitudo & nos & studia nostra fovere numqvam desitit, & progenitorum suorum qvorum opera Musas jamdiu exulantes in orbem reduces videmus, vestigiis insistens, literarum cultui & profectui animo semper Regio advigilat. Hujus magnificentiæ, si qvid ad studiosorum usum opportune dabitur, totum sive a nobis ab iis qvibus ex tenuitate nostra qvidpiam utilitatis & fructus obvenerit, acceptum referatur. Hujus item beneficio alia nos literarum monumenta in lucem emittere per otium paramus: in qvibus *Theodori* Mopsuesteni Commentaria in duodecim Prophetas: *Philonis* Carpathii in Cantica genuina Commentaria; *Hesychii* in Psalmos: qvæ omnia ex Bibliothecis eruimus; & alia qvoqve, si votis nostris faverit DEus.

Nos item multum debere profitemur V. C. *Clementi*, Bibliothecæ Regiæ custodi, qvi nobis hujusce vere Regiæ supellectilis ad nutum copiam fecit: nec minus Cl. *Boivinio* alteri custodi, qvi catalogum operum S. Nicephori ab se accuratissime concinnatum nobis perhumaniter obtulit, unde prospectum nostrum, & ex ipsis codicibus, adornavimus.

Neqve tacendus R. P. *Michaël Lequien* ex Familia Dominicanorum, vir eruditus & officio plenus, cujus item opera & consilio freqventer usi sumus. Sed nihil pro meritis umqvam dicere possim de doctissimo viro nobisqve summa necessitudine conjuncto R. P. D. *Bernardo de Montfaucon*, studiorum nostrorum fautori, cujus opera, consilio, exemplo ad hæc ac pleraqve alia capessanda animum adpulimus, cujus consilio Gallicum iter suscepimus & Græcarum Musarum, qvas a puero colueramus, studio, nos totos addiximus. Hi nobis aggrediendi operis auctores fuere. Jam vero superest ut eruditorum consiliorum judicumqve expectemus.

Parisiis In Monasterio sancti Germani à Pratis IV. Kal. Junii M. DCCV.

Elen-

Elenchus Operum S. NICEPHORI Patriarchæ CPol.

Edita asteriscis notantur, locusque in margine indicatur.

TOMUS I.

Præliminaria Interpretis.

PRÆFATIO generalis.
Præfatio de iis qvæ hoc volumine continentur.
Dissertatio de Nicephoris, eorumqve scriptis.
Vita * sancti Nicephori Patriarchæ Constantinopolitani, descripta ab Ignatio Diacono ejus discipulo.
Oratio Theophanis presbyteri habita in translatione ejus reliqviarum.
Chronica Synopsis sancti Nicephori Patriarchæ CP. Acta ac scripta ordine annorum digerens; ex ejusdem Nicephori vita, ex epistolis sancti Theodori Studitæ, aliorumqve Authorum monumentis.
Veterum testimonia de sancto Nicephoro Patriarcha CP.

Sancti NICEPHORI *Patriarchæ Constantinopolitani, pro irreprehensibili, & pura Christianoram fide*, Capita LXXXIII.

Hæc Capitum distinctio sumpta est ex codice Colbertino antiquissimo: Capitum autem argumenta toto opere perlecto restituta sunt.

I. PROOEMIUM. Suum esse cuilibet rei tempus, juxta Salomonem: Fidei autem defendendæ tempus nunc adesse.
II. Melius facturos homines, si omissis inutilibus qvæstionibus futurum judicium, vitamqve æternam meditentur.
III. De fidei progressu à prima usqve origine: ut variè pro variis temporibus divina Providentia hominum saluti consuluerit: de lege veteri: de salute humani generis per CHristum reparata. Theologiam à sanctis Doctoribus abundè esse hactenus explicatam.
IV. De perversis Iconomachorum opinionibus: eas à synodis jam pri-

Mmmm 2

* Exstat Græce in Actis Sanctor. T. 2. Martii p. 704. & Latine p. 294.

pridem esse damnatas : easdem nunc in perniciem Ecclesiæ reviviscere.

V. Iconomachorum vitia : eos gulæ præsertim ac ventri deditos esse.

VI. Continuatio invectivæ in Iconomachos : eorum plerosqve Concilio Nicæno subscripsisse, deinde mutavisse sententiam : mox depositos, ac sacerdotio privatos turbas movisse.

VII. Ut Iconomachi lingva & manu in Ecclesiam ac res sacras grassati sint. Pathetica ac vehemens declamatio.

VIII. Iconomachi cum Judæis collati. CHristum per illos secundo ac tertio passum esse ; ejus nempe imaginibus violatis ac deformatis.

IX. Iidem collati cum ædificatoribus Turris Sennaar, item cum Janne & Mambre, cum Alexandro & Hymenæo, cum filiis Corè, ac deniqve cum senioribus Babyloniis, qvi Susannam calumniati sunt: adjunxisse sibi Iconomachos colluviem hominum vilissimorum. Qvam ob causam permiserit Deus Ecclesiam turbari & orthodoxos vexari ? Invectiva in corruptissimos sacerdotum mortes.

X. Duplex Iconomachorum blasphemia : prima, Idololatras esse eos qvi imagines colunt : altera, corpus Christi incircumscriptum esse : primum errorem conari eos testimoniis sanctorum Patrum confirmare.

XI. Alterum, Arianorum ac Manichæorum testimoniis astruere.

XII De Ensebio Cæsariensi, deqve Ariana hæresi.

XIII. Testimonia sanctorum Patrum male intellecta, ac trunca ab Iconomachis usurpata.

XIV. Invectiva in eos à qvibus schisma denuo excitatum.

XV. De persecutione ab iisdem suscitata.

XVI. De his qvi metu amittendi bona vel dignitates, hæresin amplexi sunt. Iconomachorum mores. CHristi, Apostolorum, ac Prophetarum dicta, adversus eos prolata.

XVII. Crimina Orthodoxis objecta ab Iconomachis. De Synodo seu Pseudo-Synodo Copronymiana,

XVIII. Expositio fidei Orthodoxæ,
De DEO uno ac trino.

XIX. De CHristo,

XX. De CHristo seu de incarnati Verbi mysterio fusius.
XXI. De duabus in CHristo naturis, ac de unione hypostatica.
XXII. Duas esse in CHristo voluntates, & operationes duas diversas.
XXIII. De adoratione duplici: De imaginum cultu: De objecto Idololatriæ crimine.
XXIV. Qvinam sint Idololatræ. Iconomachos DEI hostes esse. Dicta Prophetarum contra DEI hostes prolata.
XXV. Episcoporum ac Sacerdotum impietas per prosopopœiam amplificata. De secunda Nicæna Synodo.
XXVI. Argumentum contra Iconomachos petitum ex iis verbis qvæ in Liturgia recitabantur, ἀποςετήσας ἡμᾶς τῆς πλάνης τ̃ εἰδώλων, &c. Id est, *cum nos ab errore idololorum revocasset*, &c.
XXVII. In illa Iconomachorum verba, *Nisi nos Constantinus* (Copronynus scilicet) *ab Idolorum insano cultu liberasset, CHristus nullo modo salutem nobis afferre potuisset.* Iconomachos in ipsa sacrorum mysteriorum celebratione pugnantia & dicere & facere. De religionis Christianæ progressu ab ipsa usqve origine.
XXVIII. Si CHristus Ecclesiam suam ab Idolorum cultu liberare non valuit, qvæ seqvantur inde absurda?
XXIX. Argumentatio in Sacerdotes Iconomachos, dicentes se Idololatras fuisse.
XXX. Duo esse Idololatrarum genera: item diversum esse idolorum & imaginum cultum.
XXXI. Multos coli ab Idololatris deos, habitu ac figurâ varios; unum à Christianis: Sacrificiorum diversitas.
XXXII. Alia argumentatio Ironica contra Iconomachos, dicentes serviisse se Idolis.
XXXIII. Duplex criminatio ab Iconomachis excogitata; prima in ipsam CHristi imaginem; altera in Christianos: Judæis ac Græcis pejores esse Iconomachos.

Pars Altera hujus Apologetici, in qua probatur ex sacris Scripturis omnes gentes ab Idolorum cultu virtute CHristi liberatas esse, & Ecclesiam universam errare non posse.

XXXIV. An ea qvæ Iconomachi docent congruant cum sacris Scripturis, dictisqve Propheticis? Seqvuntur Prophetarum dicta, ordine Chronologico.

XXXV. Davidis verba, & ad ea obſervationes ſancti CP. Patriarchæ

XXXVI. Verba Michææ, Oſeæ, & Habacuc, cum explicatione, & obſervationibus.

XXXVII. Verba Sophoniæ & Zachariæ cum explicatione, & obſervationibus.

XXXVIII. Chriſtianos ab Idolorum cultu longiſſime abeſſe: qvæ fuerit Martyrum, qvæ Aſcetarum & Anachoretarum fid e s

XXXIX. De Diis gentium ac fabuloſa Theologia. Superſtitioſum Idolorum cultum abolitum eſſe, ex qvo CHriſtus in mundum venit.

XL. Coli ab Orthodoxis CHriſtum: coli item ejus imaginem: ſcilicet Corpus CHriſti pingi potuiſſe, circumſcriptumqve & paſſibile fuiſſe.

XLI. Verba Malachiæ & Iſaiæ, cum explicationibus, & obſervationibus.

XLII. Obſervationes ad verba Iſaiæ.

XLIII. Iſaiæ verba, cum explicatione & obſervationibus.

XLIV. Alia Iſaiæ verba, cum obſervationibus & explicatione.

XLV. Verborum Iſaiæ explicatio. Alia ejusdem Prophetæ verba. Apoſtolorum Pauli, Joannis, & Petri dicta cum Propheticis congruentia.

XLVI. Iſaiæ verba cum explicatione & & obſervationibus.

XLVII. Iſaiæ & Pauli Apoſtoli verba de purificata ac ſanctificata à CHriſto Eccleſia, & ejus cum CHriſto unione.

XLVIII. Excurſio in Iconomachos. Verba Prophetica, Iſaiæ ſcilicet.

XLIX. Falſum eſt qvod Iconomachi dicebant, averſum eſſe, ac alienatum a DEo populum ejus. *Refutatio per dilemma.*

L. Id agere Iconomachos, ut CHriſtum ſua & dignitate & virtute ſpolient. Iconomachorum verba cum Evangelicis collata.

LI. Eosdem & Patri injuriam facere & Spiritui ſancto. Jeremiæ verba cum explicatione & obſervationibus.

LII. Alia Jeremiæ verba cum explicatione & obſervationibus.

LIII. Qvam dulcia ſint DEI eloqvia ac promiſſa.

LIV. Ezechielis verba.

LV. Explicato Prophetiæ præcedentis, & ad eam obſervata. Alia ejusdem Prophetæ verba cum explicatione & obſervationibus.

LVI.

ratione referuntur, & ad ejus gloriam pertinent. Imagines Cherubinorum tum imaginibus CHristi collatæ: Imaginum usum antiqvissimum esse, & ipsi Ecclesiæ coævum. Qvantum præstent sacra novæ Legis, veteris Testamenti sacris.

LXXII. De Templo Salomonico. De Templo post transmigrationem Babylonicam ædificato. Qvanta utriusqve gloria fuerit.

LXXIII. Illam Templi ac veterum sacrorum gloriam evanuisse, ex qvo Veritas umbræ successit. Christianorum Templa cum Judæorum Templis collata.

LXXIV. Qvantum nova sacra veteribus præstent. Judæis templi instaurationem negligentibus indignatum esse Deum; qvanto magis Iconomachis templa evertentibus?

LXXV. Si CHristus carne assumpta homines nihil juvit, necesse esse ut vel nesciverit, vel noluerit, vel non potuerit.

LXXVI. Absurdum esse primum.

LXXVII. Item secundum, ac tertium.

LXXVIII. CHristum & scivisse, & voluisse, & potuisse salvos nos facere.

LXXIX. De fide & incredulitate. Fidem Christianorum esse irreprehensihilem.

LXXX. Qvænam verè impura & immunda sint. Non esse repudiandas imagines ob incredulitatem ac dementiam Iconomachorū.

LXXXI. De Iconomachorum pertinacia ac duritie. Octingentos annos præterisse, ex qvo imaginum cultus in Ecclesia vigeat.

LXXXII. Qvi per omne illud tempus vixerunt, an Idololatræ fuerint? qvam absurdum sit id dicere.

LXXXIII. Invectiva in Iconomachos. Operis totius epilogus.

Præliminaria Interpretis.

APpendix ad librum superiorem, sive selectæ sententiæ, ac fidei regulæ, ex sacris Scripturis & ex libris sanctorum Patrum excerptæ.

Præfixum est Procemium, in qvo de Iconomachorum temeritate circa ea qvæ sunt fidei; de fugiendis vanis qvæstionibus; de fidei præstantia, &c.

Testimonia Scripturarum ac sanctorum Patrum, videlicet

Ex

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου.
Τοῦ αὐτοῦ.
Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς.
Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς.
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Θεσσαλονικεῖς.
Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς περὶ τῶν ἀπειθησάντων.
Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς.
Ἡσαΐου προφήτου. Ἀμβακοὺμ Προφήτου. Ἐκ τῶν Σολομῶντος παροιμιῶν.
Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ εἰς τὸν διαγγελισμὸν λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ῥωμαίους.
Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας τῆς εἰς τὸ αὐτὸ ῥητὸν ἑρμηνείας.
Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ β'. βιβλίου τῶν πρὸς Ἑρμείαν διαλόγων.
Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς ἑρμηνείας.
Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς α. ἐπιστολῆς ἑρμηνείας.
Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἑρμηνείας, εἰς τὸ, πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, καὶ τὰ ἑξῆς.
Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐκ τῆς εἰς τὸν ριέ. ψαλμὸν ἑρμηνείας.
Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν κατ' Εὐνομίου, ἐν οἷς καὶ πόθεν ἡ ἀπιστία γίνεται, δεικνύει.
Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐκ τοῦ εἰς βάπτισμα λόγου.
Τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἐκ τῶν εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου κατασκευήν. Κεφ'. κγ'.
Τοῦ αὐτοῦ κεφ'. κδ'.
Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν ἐκ τοῦ περὶ τῶν θείων ὀνομάτων λόγου δ'. κεφ. κδ.
Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ τῶν φρονούντων τὰ Σαμοσατέως, καὶ περὶ πίστεως, ὅτι εἷς ὁ Χριστός.

Dissertatio de Constantini Copronymi, qui à Nicephoro Mamonas *est appellatus, vita, moribus, doctrina, ac scriptis.*

ANtirrheticus liber, seu refutatio ineptiarum, qvas irreligiosus Mamonas contra salutarem Dei Verbi incarnationem indoctè & impiè effutivit, Capitibus L.

I. Procœmium. Duplex crimen Orthodoxis objectum esse ab Iconomachis: primum qvod Idolis servirent: alterum qvod CHristi Nnnn Cor-

Corpus, tanqvam circumſcriptum, pingerent. De primo actum ſupra: de ſecundo, actum iri in hoc & ſeqventibus Antirrheticis.

II. Invectiva in Iconomachos.

III. Eos idem cum Manete ſentire.

IV. Item cum Ario.

V. Renovari ab iis varias hæreſes.

VI Generalia concilia nihili ab iisdem facta.

VII. Argumenta eorum futilia eſſe, ac vix refutatione digna; confundi autem ab iis illas voces, ἄχραντον, & ἀπερίγραπτον.

VIII. De libro Dogmatico, cujus author Mamonas, qvo ordine, qvâ methodo ſit ſcriptus.

IX. Procœmium illius libri, ut Mamonas ſimulata pietate benevolentiam captet.

X. Ad illa Mamonæ verba: *Sancta Dei & Catholica noſtra Eccleſia*; eandem Eccleſiam ab illo & Catholicam vocari, & Idolicam ſeu Idolis addictam. De Mamonæ impietate & ſævitia.

XI. Ad illa Mamonæ verba; *Ita traditum confitetur;* traditionem Eccleſiaſticam ab eo agnoſci ſimul & repudiari.

XII. Ad illa ejusdem verba; *Non mutata Divinitate in carnem*, &c. incipere inde Mamonam ſeipſum prodere, de Incarnatione Verbi malè ſentientem.

XIII. Ad illa ejusdem verba; *Etſi omnis imago derivata à prototypo aliquo noſcatur:* non cohærere hæc cum ſuperioribus. De malignitate Mamonæ, virus ſuum evomere præfeſtinantis.

XIV. Mamonas Orthodoxus ſe initio mentitus: deinde proditâ erroris ſui turpitudine agnitus cum gracculo Æſopico, furtivis plumis nudato, comparatur.

XV. Ad illa Mamonæ verba; *Quamvis item ejusdem cum effigiato natura*, &c. Non magis hæc ad rem eſſe, qvam ſuperiora. Confundi à Mamona imaginem arte factam, cum imagine naturali.

XVI. Si imago ejusdem ſit eſſentiæ ſeu naturæ cum re effigiata, qvot inde ſeqvantur abſurda?

XVII. Ad illa Mamonæ verba: *Ut totum ſervetur*, &c. Non eſſe imaginem id, qvod prototypo per omnia ſimile ſit, ac nihilo ab eo differat.

XVIII. Ne Logicæ qvidem artis cognitionem ullam Mamonæ esse. Eum per ignorantiam, imaginis notionem penitus evertere.

XIX. Ad illa Mamonæ verba; *Quærimus à vobis quomodo fieri possit ut Dominus noster JEsus CHristus, (qui ex duabus naturis, corporea & incorporea, per unionem inconfusam persona una est) depingatur, hoc est, effigietur.* Solutio illius qvæstionis.

XX. Mamonam naturas in CHristo confundere, licet inconfusas dicat; CHristum, cum DEus simul & homo sit, simul esse & χαπλὸν & ἀχαπτον.

XXI. Ad illa Mamonæ verba; *Quoniam & alteram naturam, incorpoream, carni unitam habet*, &c. Ex eo qvod naturæ in CHristo unitæ sint, non seqvi carnem esse incircumscriptam; inconfusam enim esse unionem.

XXII. Si propter unionem hypostaticam duarum naturarum in CHristo, caro incircumscripta est, sicut ipsa Divinitas: pariter propter unionem naturalem trium personarum in DEo, Pater & Spiritu sanctus erunt geniti, sicut Filius.

XXIII. Ad illa Mamonæ verba; *Quoniam post unionem illam inseparabilis res est*, &c. Eum qvi solius carnis imaginem pingit, non affingere carni propriam Personam, nec qvartam addere Trinitati.

XXIV. Mamonæ verba; *Id est personam characterizans, ac statuens CHristum creaturam esse dumtaxat, nec Divinam naturam ei inesse:* Refutatatio verborum. CHristum ipsum sudario divina vultus sui lineamenta impressisse. Iconomachos Judæorum æmulatores esse.

XXV. De Mysterio Incarnationis doctrina Orthodoxa. Contra eos qvi dicunt beatæ Virginis corpus incircumscriptum fuisse circa illud tempus qvo CHristus conceptus est Dilemma.

XXVI. Aphthartodocetarum opinio, assumptam a CHristo, carnem incorturptibilem dicentium. Si CHristi corpus incircumscriptum fuit, an illud a beata Virgine habuerit, an beatæ Virgini communicaverit?

XXVII. Qvi CHristum circumscriptum negat, is & hominem esse eum negat: qvi hominis corpus pingit, is corpus ab anima non dividit. De Copronymi imaginibus sculptis, pictisqve. Invectiva in eumdem. Eum effigiem suam adorari voluisse.

XXVIII. Definitio archetypi. Definitio imaginis.

XXIX. Definitio Idoli.

XXX. Imago relationem habet ad archetypum, & ab eo differt essentia. Qvi imagini illudit, eum & archetypo illudere.

XXXI. Etymologia vocis εἰκὼν, qvæ imaginem significat. Imaginem CHristi aliud esse a Christo. Item differre hæc, simile esse & idem esse: Item aliud esse, & alius esse.

XXXII. Ad illa verba Mamonæ; *Ab unito Divino Verbo separat*, &c. Qvi CHristum effigiat, is naturas dividit, mente dumtaxat, non actu, sive reipsa.

XXXIII. Ad illa Mamonæ verba; *Quod si non separetur, simul utique circumscribetur.* Verbum divinum cum natura sua sit incircumscriptum, non posse carne circumscripta simul circumscribi. De archetypo & imagine.

XXXIV. De Chrystolytis. Si Pictorum ars Divinitatem CHristi à carne separat, ipsa morte potentior sit necesse est. Excursio in Copronymum.

XXXV. Verbum Divinum nec violata carne injuriam passum esse, nec effigiata, circumscriptionem.

XXXVI. Qvicus verbis Pictor Iconomachum alloqvuturus sit.

XXXVII. Verbum Divinum circumscripta carne non circumscribi, probatur per exempla, solaris radii; item orbis solaris descripti; item ferri candentis aqva tincti.

XXXVIII. Ad illa Mamonæ verba; *Impossibile enim est imaginem esse, qua non declaret formam sive characterem prototypa persona*, &c. Mamonas CHristum personæ, formæ, & characteris expertem statuit. Duæ sunt in CHristo formæ. Testimonia sanctorum Pauli & Petri. De Eusebio parva sentiente.

XXXIX. Ad illa Mamonæ verba; *Fieri enim non potest ut in eo, qui ex duabus naturis in una persona constat*, &c. Si duæ sunt in CHristo naturæ, utraqve natura suas habet proprietates: si itaqve Divinitas incircumscripta sit, humanitas circumscripta.

XL. Mamonas, ut Apolinarius, videtur unam in CHristo naturam agnoscere.

XLI. Ad illa Mamonæ verba: *Sed aut Divinitas simul circumscribitur in imagine, quatenus CHristus ex duabus naturis persona una est, aut*, &c. Verbum Divinum non modo carne circumscripta, non circumscri-

ſcribitur; ſed neqvidem cum in carne eſſet, circumſcribebatur. Teſtimonia ex ſacris Scripturis. In DEo ſubſtantia nihil differt ab operatione.

XLII. Si CHriſtus compoſitus, neceſſe eſt etiam ut ſit circumſcriptus. Verbum Divinum, carne circumſcripta non circumſcribitur: probatur per exempla ſigilli aurei, & rotarum ignearum, qvæ cum Cherubinis pinguntur.

XLIII. Ad illa Mamonæ verba; *Dicit autem is, qui fecit illam imaginem, eam CHriſti imaginem eſſe*, &c. Qvi imaginem facit, eamqve CHriſti eſſe dicit, is CHriſti nomine diverſa ſignificari ſcit, ac cum duo ſint ſignificata, altero dumtaxat utitur.

XLIV. Cum ait Paulus, *nos autem prædicamus CHriſtum crucifixum*, non dicit, neqve opinatur crucifixum eſſe ipſum Verbum. Alia teſtimonia, ex qvibus patet nomen CHriſti de una ſæpe natura accipi.

XLV. Ad illa Mamonæ verba; *Et quomodo Dei & hominis nomen, Divinam naturam ſignificans & humanam*, &c. Qvæ dicuntur de CHriſto, ea non neceſſe eſt de utraqve natura accipi. In Evangelio CHriſtus modo homo, modo DEus vel filius DEI vocatur.

XLVI. Non eſſe meris verbis immorandum. Sæpe enim fieri vocum enallagen ſeu permutationem; ut cum dicitur, *Si videritis filium hominis aſcendentem illuc, ubi erat prius.*

XLVII Per *ἀντιδόσεως* & *οἰκειώσεως* modum, fieri ut utraqve in CHriſto natura proprietates ſuas alteri communicet, ac ut Verbum adoptet ea qvæ ſunt carnis propria.

Teſtimonia ſanctorum Petri, Pauli, Cyrilli, Amphilochii, Gregorii Nyſſeni.

Item de CHriſti imaginibus.

XLVIII. Si de CHriſti Incarnatione recte ſentirent Iconomachi, non confunderent in CHriſto naturas, naturarumqve proprietates & operationes.

XLIX. De Divinis operationibus; non differe eas ab eſſentia. De operatione CHriſti, ſcilicet humana; eam eſſe finitam & circumſcriptam. De duplici CHriſti facultate, Divina & humana: duplicem item eſſe ejus voluntatem, nec tamen humanam Divinæ contrariam eſſe.

 L. Du-

L. Duplex in CHristo cognitio: ut DEus, novit omnia etiam antèqvam homo natus esset: ut homo, qvædam ignoravit. Testimonia ex Evangelio. Cætera qvoqve in CHristo duplicia sunt, propter duas naturas. Proinde nihil obstat qvominus is in eadem persona circumscriptus sit & incircumscriptus.

Brevis Præfatio Interpretis in secundum Antirrheticum.

Antirrheticus II. Capitibus XX.

PRoœmium.

I. Ad illa Mamonæ verba; *Constituimus autem & de alio capite interrogare vos*, &c.

Invectiva in Mamonam. Eum & Ecclesiæ doctoribus & iis Principibus, qvi ante illum justè ac piè imperarunt, sapientiorem se facere.

II. Ad illa Mamonæ verba: *Unus ille ex duobus in unam personam redactus*, &c. Eo ipso qvod unam ex naturis non circumscriptam statuit, alteram imprudens ac nolens circumscriptam fatetur.

III. Ad illa Mamonæ verba; *Per Divinitatem suam cum præscivisset*, &c. Mamonam ita stupidum esse, ut non intelligat imaginem CHristi monimentum esse incarnationis. * Refutatio eorum qvæ Mamonas docuit de corpore CHristi in sacramento Eucharistiæ. De Apologia qva utitur pro se Mamonas.

IV. Ad illa Mamonæ verba; *Quoniam si de uno hoc simulacro persuaserimus vobis rectè nos dicere*, &c. Qvænam ea sint, qvæ de sanctorum ac beatæ Virginis imaginibus dicturum se ille profitetur. Nolle eum beatam Virginem vocari θεοτόκον, id est, DEI matrem, ejusqve intercessionem ab eo repudiari.

V. De veneratione sanctorum. Excursio in Mamonæ impietatem.

VI. De profanatis ab eo templis, ac sacris reliqviis.

VII. a) De angelis, eos incircumscriptos esse, sed non per omnia; eosdem pingi ac effigiari fas piumqve esse.

VIII.

* *Insignis locus de Eucharistia, cujus mentionem facit Harduinus in tractatu de sacramento altaris.* Partem *autem interpretatus est Joannes Baptista Roussel. Editus à Combefisio in manipulo Orig. rerumque Constantinopolit. p. 221.*

a) *Fragmentum de Angelis & Cherubinis, editum à Combefisio, & assutum disputationi Nicephori cum Leone Arm. in Manip. Originum rerumque CP. pag. 178.*

VIII. b) De Cherubinis, qvos DEus ipse jussit effigiari.

IX. De Angelorum apparitionibus, aliisqve ejusmodi visionibus; Angeli qvamqvam formæ ac figuræ expertes, non semel Patriarchis ac Prophetis visi sunt.

X. De Angelis qvi mulieribus circa sepulchrum CHristi apparuerunt; eos qvales visi sunt tales depictos esse. De honore Angelis debito. Per eos preces nostras DEO offerri.

XI. Ignorare Iconomachos qvid sit pictura, qvid circumscriptio, qvid γραπτὸς qvid περιγραπτὸς: hæc autem non confundenda.

XII. c) Qvid sit γραφὴ seu pictura, qvid περιγραφὴ, seu circumscriptio.

XIII. CHristum tribus modis circumscribi: non eadem esse γραπτὰ & περιγραπτά.

XIV. Enumeratio variarum rerum qvæ etsi circumscriptæ sunt, pingi tamen non possunt.

XV. Qvi virtutes pingunt, ii non pingunt propriè, sed fingunt. Iconomachorum stupor, idem esse statuentium γράφειν ac περιγράφειν. Aliter sentire ipsum illum, cujus authoritate utuntur, & qvem verum esse Asterium contendunt.

XVI. Veri Asterii Testimonium. Nuspiam sancti Patres pro γράφειν dixere περιγράφειν, nec περιγραφὴ, aut περιγραφικὴ, aut ζωοπεριγράφος, pro γραφὴ seu γραφικὴ, seu ζωγράφος.

XVII. CHristus corpus habuit circumscriptum qvamdiu vixit: item cum ascendit in cœlos: cum cujusmodi corpore rursum venturus est judicatum vivos & mortuos.

XVIII. CHristus cum viveret, non aderat corpore in duobus simul locis: neqve etiam nunc cum in cœlo sit, eum nobis corporaliter adesse. Si fuit ἐνσώματος, id est, incarnatus, fuit etiam in loco, & circumscriptus.

XIX. Qvi CHristum negant circumscriptum fuisse, ii Docetarum errore implicantur. Docetarum opinio de CHristo crucifixo. CHristus cum effigiatur, non circumscribitur, sed pingitur, id qve non qvatenus DEus, sed qvatenus homo. Si incarnatus fuit, fuit etiam circumscriptus.

XX. Si

b) *Locus divisus ab eo quem Canisius edidit.*

c) *Totum hoc caput Latinè edidit Canisius Antiq. lect. tom. 4. pag. 277.*

XX. Si propter hypostasim, quæ in CHristo una est, corpus CHristi esset incircumscriptum, esset ob eamdem rationem & invisibile, & incomprehensibile, idemque nec tangi posset, nec manducari. De corpore CHristi in sacramento Eucharistiæ, verum illud corpus esse, non imaginem.

Præfatio Interptetis in tertium Antirrheticum.

Antirrheticus III. Capita continet LXXXIV.

Videtur hic Antirrheticus non eodem tempore editus quo reliqui; multa enim continet in superioribus jam exposita.

PRoœmium. Stulte Iconomachos quærere, unde traditum sit colendas esse imagines.

I. Quemadmodum Iconomachi traditioni inhærentes Evangelicos libros, & crucem adorant; sic Orthodoxi traditionem secuti, imagines venerantur. In iis quæ ad DEum pertinent non argumentandum, sed credendum.

II. De fide & incredulitate. Orthodoxi fidem colunt.

III. Usum pingendi ipsi Evangelii prædicationi coævum esse: picturam esse genus quoddam scripturæ, erudiendis simplicibus idiotisque necessarium.

IV. Picturæ utilitas, per quam eorum quæ CHristus sive fecit sive passus est, memoria renovatur. Evangelicæ scripturæ, cum historicis rerum Evangelicarum picturis collatæ.

V. Sermones ipsi nihil aliud sunt nisi rerum imagines; sermonibus lucem vimque addunt Picturæ. De veteribus libris in quibus adjunctæ erant sermonibus imagines. Historicæ picturæ idem valent ac historici sermones: major oculorum quam aurium fides. Evangelica historia imaginibus expressa nihil aliud est quam ipsum Evangelium.

VI * De statua ærea quam CHristo posuit mulier sanguinis fluxu liberata. Quid de ea re dicat Asterius, in illius mulieris encomio. Iconomachos non Christianis, sed Judæis anumerandos.

VII. De traditione non scripta. CHristus suas leges non scripsit, sed animis insculptas esse voluit. Testimonium Lucæ Evangelistæ. Mul-

* *Editum à Combefisio in Auct. novo Bibliotheca P. P. Græc. Tom. primo, pag. 278.*

Multa in Ecclesiiis observantur, qvæ usu ac traditione, non Scriptura nituntur. Enumeratio variarum traditionum.

VIII. De lege & consuetudine. Traditio, id est usus, ipsis grammaticis venerabilis est. De traditione varia testimonia, ex Evangelio, ex Epistolis Pauli, ex Chrysostomo, ex Basilio magno, ex Epiphanii scripto περὶ τῶν προσφερομένων ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων.

Idem valere legem & consuetudinem.

IX. Contra eos qvi dicunt: *Quanam lex jubet imaginem CHristi adorare?*

X. * De varia adoratione.

XI. De Cæsaris imagine.

XII. De eo qvod Imperatorum ipsæ imagines venerabiles sint.

XIII. Ipsis Judæis dementiores esse impios Iconomachos, qvi imperium CHristi excusserint.

XIV. Eosdem Persis amentiores esse, & Herode contumaciores.

XV. Exemplum de adorantibus & conspuentibus imaginem CHristi.

XVI. Historia de sancta Maria Ægyptia.

XVII. Historia de imagine Polemonis.

XVIII. Verba sancti Basilii.

XIX. Filius seu Verbum, imago Patris dicitur secundum hypostasin minime dissimilem.

XX. Etiam imago sensibilis, similitudinem cum forma CHristi retinet.

XXI. Qvid sit imago, & secundum qvid εἰκὼν dicta sit? Divisio.

XXII. Artificialem imaginem, ratione speciei & formæ, cognominem esse prototypo.

XXIII. De imagine, verba sancti Gregorii Theologi.

XXIV. Verba sancti Cyrilli.

XXV. Verba sancti Dionysii.

XXVI. Verba Clementis Alexandrini, ex tractatu de Pascha.

XXVII. Etiam Samuelem Prophetam CHristi imaginem fuisse.

XXVIII. De Græcorum detestandis superstitionibus.

XXIX. Ipsa simplicia & compositione carentia mystice effingi: proinde CHristum cum sit persona composita, composite ac materialiter effingi posse.

Oooo *XXXI.* Fi-

Libri 5ti Pars Altera.

* *Editum Bibl. P. P. Graecolat. Tom. 1. p. 2. pag. 729.*

XXX. Sancti Patres & sacræ Synodi, imaginibus ornari templa dictis factisqve curaverunt.

XXXI. Filium dici imaginem Patris cum hypostasim habeat natura nil discrepantem. Nos autem filios Dei dici adoptione & gratia, eam similitudinem habentes cum eo qvi natura & potestate Filius est, qvam habent imagines cum prototypis.

XXXII. Seipsos fraudant impii Iconomachi adoptione, qva per sacrum Baptisma contigit eos adoptari.

XXXIII. Tollentes CHristi passionem, crucem ipsam simul tollunt.

XXXIV. Qvomodo sanctificantis CHristi figuram impii respuunt; sanctificatæ autem crucis figuram colunt.

XXXV. * Syllogismi decem; qvanto pretiosior CHristus propria cruce, tanto imaginem CHristi pretiosiorem esse imagine ipsius Crucis.

XXXVI. Pretiosa ipsa ligna conculcari ab iis, confringiqve ex auro & argento effricta phylacteria.

XXXVII. Contra eos qvi vetant sacris vestibus intexi imagines.

XLXVIII. Contra eos qvi dicunt, CHristum post resurrectionem non circumscribi.

XXXIX. Contra eos qvi dicunt, Si id qvod mortale ac corruptibile erat mutatum est, qvidni & illud qvod erat circumscriptum?

XL. Qvid significet illud, Non facies similitudinem ullius rei, &c.

XLI. Contra eos qvi dicunt, Qvanam lege jubetur similitudinem DEI fieri?

XLII. De Abgaro & imagine CHristi non manufacta.

XLIII. De Persarum Rege, qvi misso pictore, CHristi in Urbe Bethlehem nati & sanctæ Virginis Matris imaginem videre voluit.

XLIV. A Manichæis & ab Arianis imagines aboleri.

XLV. De iis qvi avium & bestiarum imagines sacris vestibus intextas imaginibus CHristi ac sanctorum æqviparant.

XLVI. De iis qvi demonstrationem petunt, qva confirmetur imagines adorandas esse. Exemplum solis: item maris ac fluvii.

XLVII Demonstratio qva ostenditur, Christianos speciem & appellationem CHristi retinere, per derivationem, id est, à CHristo, tamqvam à fonte, derivatam.

XLVIII. Exemplum: duo filii unius Patris.

XLIX. Qvid

* *Canisius Antiq. Lect. Tom. 4. pag. 259.*

XLIX. Qvid possint dicere adversarii de sanctissima Virgine DEI Matre, ac de sanctis? numqvid etiam hi ex divinitate & humanitate constant?

L. Et olim in corporibus, & nunc in imaginibus cum CHristo persecutionem pati ac decertare sanctos Martyres.

LI. De certaminibus sanctorum Martyrum.

LII. Eos, & cum viverent, Martyres fuisse, & imaginibus Martyres etiamnum esse.

LIII. Iconomachi sanctorum intercessiones spernunt, & veneranda eorum templa evertunt.

LIV. Templa & imagines Sanctorum idem cum illis nomen & gratiam æqve habere.

LV. Qvi hæc faciunt, eos Marcionis ac Manetis impietate laborare.

LVI. Renuntiasse prorsus Christianæ fidei, & ab ea alienatos esse impios Iconomachos.

LVII. Imaginibus res veras indicari, itaqve Iconomachos CHristi ac Sanctorum memoriam abolere.

LVIII Qvid sit illud, *Faciamus hominem ad similitudinem nostram.*

LIX. Nostri Sacerdotes cœlestium ordinum & hierarchiarum similitudinem exprimunt.

LX. Qvare Filius, idemqve Verbum tamqvam imago Patris honoratur, Filii autem imago propter Filium ludibrio habetur.

LXI. CHristi ac Sanctorum insignia prorsus ab Iconomachis contempta esse.

LXII. Qvinam sint & cujus disciplinæ impii Iconomachi?

LXIII. Qvinam sint qvorum DEus venter est.

LXIV. De illis, qvi beatum prædicant impium Mamonam Constantinum.

LXV. De calamitatibus & mortiferis cladibus, qvæ illius tempore infinitæ acciderunt.

LXVI. Cœli astra, non ferentia injuriam CHristo factam, decidisse è cœlo, sicut passionis tempore.

LXVII. De fame, de rebellionibus contra Mamonam, de gentium incursionibus ac prædationibus.

LXVIII. Piæ Imperatricis Irenes opera compressam esse Hæresim.

LXIX. Errones illos vagos, qværentes sibi religionem, invenisse Manichæorum superstitionem.

LXX. * De illis, qvi dicunt longævum ideo fuisse Mamonam, qvod in DEum contumeliosus fuisset.

LXXI. Mamonam, cum moreretur, gehennæ designatæ limina agnovisse.

LXXII. De bellicis ejus expeditionibus.

LXXIII. Impios & atheos Imperatores, longævos ac fortunatos vixisse.

LXXIV. De Regibus Israel ac Juda.

LXXV. De crudelitate Mamonæ.

LXXVI. Qvomodo passionem CHristi & sanctorum certamina cavillabatur.

LXXVII. Qvomodo venerandum & Apostolicum habitum exuere cogebat Monachos, eosqve ἀμνημονεύτους vocabat.

LXXVIII. De fidelium Imperatorum præclare gestis, ac moderatione.

LXXIX. Narratio de Imperatore Theodosio Magno, & de Monacho, qvi baculo & sudario cervice sua detracto miraculum patravit.

LXXL. Monachos à Mamona mulieribus copulatos esse.

LXXXI. De piis Imperatoribus, qvorum vita & prospera fuit, & longa.

LXXXII. Ab ipsa usqve CHristi ætate Ecclesiam instituta ac dogmata sua illæsa retinuisse, usqve ad tempora Mamonæ apostatæ.

LXXXIII. Non esse Imperatorium sed Judaicum scelus hæresim Iconomachorum.

LXXXIV. Ortam ex Judæis ac Saracenis hanc impietatem Leoni & Constantino irreligiosis Principibus adhæsisse.

Appendix ad libros superiores, seu LXXV. testimonia Sanctorum Patrum circa Quæstionem, utrum CHristus circumscriptus fuerit, necne. Præfixum est Proœmium, Testimonia videlicet.

Χρήσεις αἱ περιγραπτὸν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον κηρύσσουσαι τὸν Χριστόν.

ΤΟΥ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τῶ κατὰ Δοκητῶν πρὸς Ἑρμείαν διαλόγου.

Τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, κατὰ τῶν τὰ τῶ Σαμοσατέως φρονούντων, περὶ πίστεως, ὅτι εἷς ὁ Χριστός.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τῶ Θεολόγου, ἐκ τῆς πρὸς Κληδόνιον πρώτης ἐπιστολῆς.

Τοῦ

* Editum à Petavio cum Breviario Historico ejusdem Nicephori.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ εἰς τὰ Φῶτα λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ πάσχα λόγου.
Σχόλιον τοῦ ἐν ἁγίοις Μαξίμου εἰς τὸ προκείμενον ῥητόν.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην τὸν Κουβικουλάριον δογματικῆς ἐπιςολῆς.
Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Νύσσης, ἐκ τοῦ κατηχητικοῦ.
Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου, ἐκ τῆς πρὸς Σέλευκον ἐπιςολῆς.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιςολῆς.
Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μεθοδίου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας, εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ὑπαπαντῆς.
Τοῦ ἁγίου Ἱππολύτου τοῦ ἐπισκόπου Πόρτου καὶ μάρτυρος, ἐκ τοῦ κατὰ Βήρωνος καὶ Ἡλικίωνος τῶν αἱρετικῶν λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ. ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.
Τοῦ μακαρίου Λεοντίου, ἐκ τοῦ κατὰ Νεςορίου καὶ Εὐτυχοῦς λόγου.
Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας, ἐκ τοῦ εἰς τὴν Θεοτόκον, καὶ τὸν Συμεῶνα λόγου.
Τοῦ ἁγίου Σωφρονίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων, ἐκ τῆς πρὸς Ονώριον τὸν Ῥώμης δογματικῆς ἐπιςολῆς.
Ἀναςασίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, ἐκ τῶν ὅρων.
Εὐςαθίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, ἐκ τοῦ περὶ ςηλογραφίας λόγου, ἔνθα περὶ τοῦ νομοθετοῦ Μωσέως τὸν λόγον ποιεῖται.
Κλήμεντος πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τοῦ λόγου, τοῦ κατὰ Ἰουδαϊζόντων.
Ἐκ τῶν Πολυχρονίου ἐπισκόπου Ἀπαμείας εἰς τὸν προφήτην Δανιὴλ ὑπομνημάτων, τόμου δευτέρου.

Χρήσεις αἱ τέλειον ἄνθρωπον ὥσπερ καὶ τέλειον Θεὸν κηρύσσουσαι τὸν Χριςόν.

Ἐκ τοῦ ὅρου τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου.
Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, ἐκ τοῦ κατὰ Ἀπολλινάριον λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ τῆς σωτηριώδους ἐπιφανείας τοῦ Χριςοῦ λόγου.
Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Σωζοπόλεως ἐπιςολῆς.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ νηςείας λόγου.
Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς τὸ βάπτισμα λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ Υἱοῦ λόγου β.
Τοῦ ἁγίου Διονυσίου, ἐκ τῶν περὶ θείων ὀνομάτων.

Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἐκ τῆς πρὸς Καισάριον μοναχὸν ἐπιστολῆς, μετὰ τὴν β'. αὐτοῦ ἐξορίαν.

Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἰγνατίου, ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολῆς.

Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου, ἐκ τοῦ Ἀγκυρωτοῦ.

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς βίβλου τοῦ κατὰ Ὠριγένους λόγου.

Τοῦ ἁγίου Ἰουλίου ἐπισκόπου Ῥώμης.

Τοῦ ἐν ἁγίοις Πρόκλου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τό, παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν.

Τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων, ἐκ τῶν πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα.

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ πρὸς Ἀνιανὸν ἐπίσκοπον λόγου.

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πίστεως περὶ τῆς θείας οἰκονομίας.

Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου, ἐκ τῆς πρὸς Σέλευκον, ἐπιστολῆς.

Τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος, ἐκ τοῦ ιζ'. κεφαλαίου τοῦ περὶ τῆς ἁγίας τριάδος συντάγματος.

Τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ ἐπισκόπου Πάφου καὶ ὁμολογητοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὰ Θεοφάνια λόγου, εἷς δὲ καὶ οὗτος τῶν ἐν Νικαίᾳ.

Τοῦ ἁγίου Γελασίου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης καὶ ὁμολογητοῦ. εἷς δὲ οὗτος τῶν ρν'. ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ συμβόλου.

Τοῦ μεγάλου Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, εἰς τὴν ἀνάληψιν.

Λεοντίου ἐπισκόπου Ῥώμης, ἐκ τοῦ πρὸς Φλαβιανὸν τόμου.

Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, ἐκ τῶν πρὸς Ἡρακλείδην κατὰ Συνουσιαστῶν.

Τοῦ ὁσίου Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν μαργαρίτην.

Τοῦ ὁσίου Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου, ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς.

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ διαλογικοῦ συντάγματος, ὅτι εἷς ὁ Χριστός.

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ πρώτου τόμου τῶν περὶ τῆς ἁγίας τριάδος.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν μακάριον Σούκενσον ἐπίσκοπον Διοκαισαρείων ἐπιστολῆς, τῶν κατὰ τὴν Ἰσαυρίας ἐπαρχίαν.

Τοῦ αὐτοῦ, κατὰ τί εἴρηται ἄνθρωπος ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος.

Τοῦ αὐτοῦ. πῶς δεῖ νοεῖν τό, ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. καὶ τίνα τρόπον ἀποστέλλεται, Θεὸς ὢν ὁ λόγος. καὶ πῶς ἴδιον αὐτοῦ τὸ σῶμα λέγεται.

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τοῦ πρὸς Ἑρμείαν διαλόγου.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ἑβραίους.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ πρὸς Ἀλεξανδρείας.

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ κατὰ Συνουσιαστῶν λόγου.

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον ἐπιστολῆς β'.

Τοῦ

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα προσφωνητικοῦ.
Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα.
Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον ὑπομνήματος.

Χρήσεις αἱ περὶ τῶν μετὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ.

ΤΟΥ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ λόγου β'.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ βάπτισμα λόγου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Κληδόνιον πρώτης ἐπιστολῆς.
Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον πρώτης ἐπιστολῆς.
Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Νύσσης, ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου κατὰ Εὐνομίου.
Ἀναστασίου Ἀντιοχείας, ἐκ τῶν πρὸς Σέργιον.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν αὐτῶν λόγων.
Τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος, ἐκ τοῦ περὶ τριάδος. κεφ. ιζ.
Θεοδότου Ἀγκύρας περὶ τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ.

Αἱ λοιπαὶ ὑποτεταγμέναι χρήσεις εἰσὶν, αἳ τῷ ἀγγελικῷ λόγῳ συνᾴδουσιν ὡς ἐψηλαφήθη ἡ θεία πλευρὰ καὶ τῶν ἥλων αἱ διατρήσεις, παρὰ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ τοῦ Ἀποστόλου.

ΤΟΥ ἁγίου Ἀθανασίου, ἐκ τοῦ εἰς τὴν νέαν κυριακὴν λόγου.
Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, κατὰ Ἀρειανῶν, καὶ εἰς Θωμᾶν τὸν Ἀπόστολον. κεφ. ις'.
Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἐκ τῶν πρὸς Ἑρμείαν διαλόγων.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν αὐτῶν τοῦ η. λόγου.
Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Νύσσης, ἐκ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς. κεφ. κς'.
Πρόκλου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.
Τοῦ ἁγίου Ἐφραὶμ ἐκ τοῦ περὶ ἀγάπης λόγου.
Ἔτι τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἐκ τῶν σχολίων περὶ τοῦ ἄνθρακος.

Antirrheticus, ſeu confutatio eorum quæ Euſebius & Epiphanides contra CHriſti Salvatoris noſtri Incarnationem inepte diſſeruerunt.

Hujus Antirrhetici duæ ſunt partes, prima contra Euſebium, Secunda contra Epiphanidem.

De vita, moribus, doctrina, ac ſcriptis Euſebii, Disquiſitio.

Antirr-

Antirrheticus contra impium Eusebium, Capitibus LXXVI.

PRooemium.

I. Mamonam librorum adulteratorum ac spuriorum testimonia observasse.

II. Mamonam Apostolicorum, Evangelicorumqve dictorum oppugnatorem fuisse, & Christianorum spe excidisse.

III. Ab scelesto & impostore Hebræo hæreticam rabiem ad Leonem & Constantinum Isauros manavisse.

IV. Mamonam sacrorum Templorum ac donariorum ornatum penitus delevisse.

V. Item multis contumeliis affectos Monachos & culeis insutos in profundum mare demersos esse.

VI. Mamonas falso sanctos Patres hæreseos suæ testes produit.

VII. Magistros sibi proposuit Eusebium Arianum, & Epiphanidem Docetam hæreticum.

VIII. Eusebius Filium creaturam & ministrum Patris vocat.

IX. Refutatio epistolæ Eusebii ad Imperatricem Constantiam.

X. Confundi ab eo substantiales CHristi formas, & earum proprietates.

XI. Unam formam veram agnoscens, alteram monstruosam ac falsam statuit.

XII. Ariani dicunt formam in CHristo humanam non esse proprie naturam, sed figuram simplicem, absqve hypostasi.

XIII. Qvid sit forma, & qvare dicatur forma, & qvot modis dicatur?

XIV. Qvomodo expressa formæ imago, secundum humanas proprietates effingatur.

XV. Eadem sensisse Eusebium, qvæ impii hæretici Valentinus, Marcio, Manes, & Arius.

XVI. Qvid sit, in similitudinem carnis peccati CHristum natum esse.

XVII. Eusebius Imperatrici innuit, non potuisse CHristum liberare nos ab Idolis.

XVIII. Eusebius commixtionem & alterationem formarum statuit.

XIX. Ariani substantiam & hypostasin idem esse statuunt.

XX. CHri-

XX. CHristum in transfiguratione deificatum esse dicit Eusebius.

XXI Eadem sentire Eusebium, qvæ Manes, Marcio, Marcianus, & Massaliani.

XXII. Mutatam & confusam esse humanam CHristi naturam cum Divina substantia opinatur Eusebius.

XXIII. Argumentum ex eo petitum, qvod Imperatores & Martyres jampridem per imaginem formæ cogniti sint.

XXIV. CHristum per speciem nostræ similem exprimi.

XXV. De Baptismate, & qvomodo vetus noster homo crucifixus sit.

XXVI. Transformatum CHristi corpus, jam & immortale evasisse dicit Eusebius.

XXVII. Argumenta de mutatione & conversione.

XXVIII Qvid sit in CHristo substantia, & ἐνυπόστατον.

XXIX. Non circumscripta humana forma, necesse esse passiones Divinitati tribuere.

XXX. De Arianorum opinione.

XXXI. De Docetarum errore.

XXXII. DEum Verbum ex sancta Virgine cum assumpto corpore humano prodiisse.

XXXIII. Contrariæ Sectæ hæreticos opinari deificatum esse in Jordane CHristum, ac Filium vocatum fuisse.

XXXIV CHristum post resurrectionem visum esse hominibus non immutatum. (sen editis.

XXXV. Naturalia & essentialia non mutari. De prodigiis per Moy-

XXXVI. De Divina Incarnatione.

XXXVII Qvid sit naturæ novatio in divina Incarnatione.

XXXVIII. Ad primigeniam pulchritudinem rediisse humanam naturam.

XXXIX. Negari prorsus ab Eusebio CHristi Incarnationem.

XL. Aliam in DEO rationem spectari, aliam in Incarnatione.

XLI. Etiam nostra corpora post resurrectionem non immutari.

XLII. Contra opinionem Manetis.

XLIII. Qvomodo formam Eusebius substantiam vocet intellectualem qvalis est Angelorum.

XLIV. Eusebius & Ariani inanimatam CHristi carnem dicunt, eamqve utpote intellectualem non effigiari.

XLV. An Sacerdos Eusebius nominandus sit CHristi hostis?

XLVI. Contra eos qvi Divina CHristi Mysteria in Sacramento Eucharistiæ imaginem esse corporis dicunt.

XLVII. Contra eos qvi veros CHristianos Idololatras vocant. (catur.

XLVIII. Qvid sit Idolum, & qvatenus Idolum dicatur, & qvot modis di-

XLIX. Contra eos qvi mutationem & alterationem factam in CHristo statuunt.

L. Exemplum Solis, de unione inconfusa duarnm CHristi naturarum.

LI. Qvid sit, *Non facias similitudinem eorum quæcumque in cælo suprà, &c.*

LII. Nos Christianos vivificæ Trinitati, ac DEO cœli servire.

LIII. DEum jussisse etiam incorporeorum Cherubinorum imagines fieri. (consecrasse.

LIV. JEsum, Nave filium lapides ex Jordane eductos factis columnis

LV. Isaias columnam, id est, statuam futuram Domino in Templo ejus prædicit.

LVI. Jacobus Patriarcha columnam in modum statuæ erexit.

LVII. Ab ipsis Apostolis transmissum esse usum effingendæ CHristi Imaginis. (lieris.

LVIII Eusebium ipsum narrare historiam de statua Domini & mu-

LIX. Qvid sit illud, *Si enim cognovimus*, inqvit, *secundum carnem CHristum, at nunc non cognoscimus.*

LX. Testatur Eusebius Imaginem Manetis à Manichæis in conto sive hasta circumlatam fuisse, ut Imperatorum Imagines in militaribus signis.

LXI. Eusebii argumentatio ex illis verbis, *Beati mundo corde*, & ad eam responsio.

LXII. De Divina natura: eam incomprehensibilem esse.

LXIII. De testimoniis qvæ Mamonas pro se ex Gregorio Nysseno protulit, ubi is ait, *& Ario dico, & Aëtio.*

LXIV. Contra Apollinarium.

LXV. Testimonia S. S. Patrum de inconfusa unione & individua hypostasi.

LXVI. Contra Eusebium, qvi mutatum & alteratum CHristum statuit.

LXVII. Ambrosii Mediolanensis verba de anacrasi, seu commixtione, qvid ea sit.

LXVIII. De perfectis CHristi naturis.

LXIX. Definitio dogmatica formæ & personæ.

LXX. De statua, & herba adnata.

LXXI.

LXXI. De Apostolis & Jacobo DEi fratre, cujus imagines Hierosolymis, primis statim temporibus ab ejus Discipulis celebratæ sunt.
LXXII. De Asterio.
LXXIII. De statua CHristi qvam furatus est Maximinus, Julianus autem Apostata abolevit.
LXLIV. De Jacobo Patriarcha.
LXXV. Sancti Gregorii Armeniæ verba.
LXXVI. Sectatores Eusebii dicunt eum pœnituisse & ad orthodoxam fidem conversum esse, qvod est falsum.

Index χρήσεων quæ contra Eusebium & Mamonam proferuntur, videlicet

ΤΟΥ ἁγίȣ Ιωάννου τȣ̃ Χρυσοσόμου, ἐκ τῆς πρὸς Καισάριον μοναχὸν ἐπισολῆς μετὰ τὴν δευτέραν ἀυτȣ̃ ἐξορίαν.
Τοῦ ἀυτȣ̃, ἐκ τῆς ἀυτῆς ἐπισολῆς πρὸς τῷ τέλει.
Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἐκ τȣ̃ πρὸς Αλεξανδρεῖς προσφωνητικοῦ.
Εκ τȣ̃ ἀυτȣ̃.
Εκ τȣ̃ ἀυτȣ̃.
Εκ τȣ̃ ἀυτȣ̃.
Τοῦ ἀυτȣ̃, ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Εβραίοις τȣ̃ Αποσόλȣ ἐπισολῆς.
Τοῦ ἀυτȣ̃, ἐκ τȣ̃ ἀυτȣ̃ ὑπομνήματος.
Τοῦ ἁγίȣ Αθανασίȣ, ἐκ τȣ̃ κατὰ Απολινάριον δευτέρου λόγου.
Τοῦ ἀυτȣ̃, ἐκ τȣ̃ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου.
Εκ τȣ̃ ἀυτȣ̃ λόγου.
Τοῦ ἀυτȣ̃, ἐκ τῆς πρὸς Επίκτητον ἐπισολῆς.
Τοῦ ἀυτȣ̃, ἐκ τȣ̃ κατὰ Αρειανῶν τρίτου ἢ τετάρτου λόγου.
Τοῦ μεγάλȣ Γρηγορίȣ τȣ̃ Θεολόγου, ἐκ τῆς πρὸς Κληδόνιον πρώτης ἐπισολῆς.
Τοῦ ἀυτȣ̃, ἐκ τȣ̃ εἰς τὸ πάσχα λόγου.
Τοῦ ἀυτȣ̃, ἐκ τȣ̃ περὶ Υἱοῦ λόγου δευτέρου.
Τοῦ Χρυσοσόμου, ἐκ τȣ̃ εἰς τὴν ἀνάληψιν τȣ̃ Σωτῆρος λόγου.
Τοῦ ἀυτȣ̃, ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ρωμαίους ἐπισολῆς. λόγ. ιδ'.
Τοῦ ἀυτȣ̃, ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Φιλιππησίους ἐπισολῆς.
Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου. ἐκ τῶν εἰς τὴν Εξοδον ὑπομνημάτων.
Τοῦ ἀυτοῦ, ἐκ τȣ̃ διαλογικοῦ συντάγματος, ὅτι εἷς ὁ Χρισός.
Τοῦ ἀυτοῦ, ἐκ τῶν ἐπιλύσεων τῶν προσενεχθεισῶν πεύσεων τῷ ἀυτῷ μακαρίῳ Κυρίλλῳ παρὰ Τιβερίȣ διακόνȣ καὶ τῶν ἀδελφῶν ἐν κεφαλαίοις ιϛ. κεφάλαιον ἕκτον· πρὸς τȣ̀ς λέγοντας, ὅτι τὸ ἀναληφθὲν σῶμα τῇ ἁγίᾳ τριάδι συγκέκραται.
Τοῦ ἀυτȣ̃, ἐκ τῶν πρὸς Ερμείαν διαλογικῶν, λογ. ά.

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον ἐπίσκοπον Διοκαισαρείας. ἐπις. ά.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τρίτου τόμου τῶν κατὰ Νεστορίου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν σχολίων
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Βαλεριανὸν ἐπιστολῆς.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ κατὰ τῶν Συνουσιαστῶν λόγου.
Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Νύσσης, ἐκ τῶν κατὰ Ἀπολιναρίου.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ κατ' Εὐνομίου τρίτου λόγου.
Ἀμφιλοχίου τοῦ Ἰκονίου, ἐκ τοῦ πρὸς Ἀρειανοὺς λόγου.
Τοῦ ἁγίου Μεθοδίου ἐπισκόπου Μύρων, ἐκ τοῦ εἰς τὴν ὑπαπαντὴν λόγου.
Ἐκ τοῦ ὅρου τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου.
Ἐκ τοῦ ὅρου τῆς ἕκτης συνόδου.
Τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων, ἐκ τῶν πρὸς Γρατιανὸν τὸν βασιλέα.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ συμβόλου.
Τοῦ ἁγίου Ἐφραὶμ, ἐκ τοῦ περὶ ἀγάπης λόγου.
Τοῦ ἁγίου Σωφρονίου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων, ἐκ τῆς πρὸς Ὀνώριον τὸν πάπαν Ῥώμης δογματικῆς ἐπιστολῆς.
Τοῦ ἁγίου Διονυσίου, ἐκ τοῦ περὶ τῶν θείων ὀνομάτων.
Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἐκ τοῦ περὶ τῆς σωτηριώδους ἐπιφανείας τοῦ Χριστοῦ.
Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ περὶ βαπτίσματος λόγου.
Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου ἐκ τῆς λεγομένης βίβλου ἀγκυρωτοῦ.
Τοῦ ἱεροῦ Ἀμφιλοχίου, ἐκ τῆς πρὸς Σέλευκον ἐπιστολῆς.
Τοῦ ἁγίου Ἐφραὶμ, ἐκ τοῦ εἰς τὸν μαργαρίτην λόγου.
Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἐκ τῶν πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα.
Τοῦ αὐτοῦ, πρὸς τὸν αὐτόν.
Τοῦ αὐτοῦ, πρὸς τὸν αὐτόν.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ὑπομνήματος τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς.
Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ θησαυροῦ, βιβλ. β'. κεφ. κδ'.
Θεοδότου ἐπισκόπου, ἐκ τοῦ εἰς τὴν Θεοτόκον, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα λόγου.
Τοῦ ἀποστόλου πρὸς Κολοσσαεῖς.
Τοῦ ἁγίου Διονυσίου περὶ ἡνωμένης διακεκριμένης θεολογίας κεφ. ς'.
Τοῦ αὐτοῦ, περὶ τοῦ τέλος αὐτοῦ κεφαλαίου.
Τοῦ αὐτοῦ περὶ θείων ὀνομάτων κεφ. ά.

De Pseudonymi Epiphanii doctrina, Dissertatio contra Epiphanidem, Capita XXX.

I. Fuisse Epiphanidem Docetarum hæresi & Manichæorum impietati addictum.

II. Magnum Epiphanium Cypri Episcopum de omnibus hæresibus, scripto contra eas Libro, triumphasse.

III. Sanctum Sidæ Metropolitam testari supposititiam esse eam Epistolam, quæ Epiphanio tribuitur.

IV.

Index χρήσεων αἱρετικῶν quæ Antirrhetico contra Epiphanidem subjuncta sunt.

Εὐδοξίου Κωνςαντινουπόλεως Αρειανοῦ, ἐκ τοῦ περὶ σαρκώσεως λόγου.

Λουκίου ἐπισκόπου Αλεξανδρείας Αρειανοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ πάσχα λόγου.

Μάνου ἐκ τῆς πρὸς Σκυθιανὸν ἐπιςολῆς, ἐν ἑτέροις δὲ, Βαλεντίνου τοῦ διδασκάλου Μάνεντος, ἐπιγέγραπται.

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Κόνδαρον Σαρακηνὸν ἐπιςολῆς.

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Οδδᾶν ἐπιςολῆς.

Απολιναρίου τοῦ ἀνοήτου καὶ ματαιόφρονος, πρὸς Πέτρον.

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Διόδωρον. ἐν ἑτέρῳ, πρὸς Ηράκλειον γέγραπται.

Τοῦ αὐτοῦ, πρὸς Διόδωρον.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ περὶ σαρκώσεως rursus.

Διοσκόρου, ἐκ τῆς παρ' αὐτοῦ γραφείσης ἐπιςολῆς ἀπὸ Γαγγρῶν εἰς Αλεξάνδρειαν.

Εκ τῆς συγγραφῆς Τιμοθέου πρεσβυτέρου τῆς κατὰ Μαρκιανιςῶν ἤτοι Ακεφάλων καθ' ὧν ἠγωνίσατο Κύριλλος Αλεξανδρείας, Φλαβιανὸς καὶ Θεόδοτος Αντιοχείας. Αἰτόϊος Μελιτηνῆς, καὶ Αμφιλόχιος Ικονίου οἵ τινες, &c.

TOMUS II.

Præliminaria Interpretis.

PRÆFATIO de iis qvæ in hoc volumine continentur.

Dissertatio de Synodo Nicæna secunda, ac in eamdem observationes variæ.

Recensio critica qvamplurium Operum variorum SS. Patrum, ex qvibus fragmenta contra Imagines protulerunt Iconomachi.

Præfatio ad Macarii Magnetis Opera.

De Macario Magnete testimonia recentiorum Scriptorum.

De Macario Magnete Veterum testimonia, seu de verbis Macarii Magnetis, quæ Iconomachi contra Imagines sacras impiè usurpaverant, Antistitum Orthodoxorum Judicium.

PRoœmium. Non esse temere cuilibet doctrinæ credendum, sed ei tantum qvæ cum sacris Scripturis congruens sit.

De

De mala fide Iconomachorum qvi testimonia trunca ac mutila, vix indicatis Authoribus, examinanda (*S. Nicephoro*) miserant.

De testimonio ex Apocriticis Macarii sumpto.

De manuscripto codice vetustissimo in qvo continebantur Apocritica Macarii.

De Macario ipso cujas fuerit, & qvo tempore vixerit.

Excerpta ex Apocriticis Macarii, sive ex ejus Dialogis cum Græco sive Ethnico.

Ostendit sanctus Nicephorus, qvæcumqve Macarius in iis libris de Imaginibus disputavit, non pertinere ad Imagines CHristi vel Sanctorum, sed ad profanas gentilium Deorum Imagines.

Brevis Præfatio Interpretis.

Sancti NICEPHORI *Antirrheticus liber. Contra eos qui divinam Imaginem Idolum nominare impiè ausi sunt. Item quid sit γραπτὸν καὶ περιγραπτόν? Et quomodo intelligendum illud*, Non facies ullam imaginem, *&c.*

Item observanda esse ea quæ à Patribus tradita sunt: denique testimoniorum quæ ab Ecclesiæ hostibus impiè usurpata sunt, confutatio.

PRoœmium. Propositum sibi esse veram doctrinam confirmare, adversariorum autem errores refellere. Servanda esse ea qvæ à majoribus tradita & longo usu confirmata sunt.

Orthodoxos stabili fundamento niti; hæreticos autem non ita. De Ecclesia.

Orthodoxorum & hæreticorum viæ qvam diversæ sint. Iconomachorum mores. Incarnationis mysterium ab Iconomachis aboleri. Eorum sævitia.

Cap. I. De crimine Idololatriæ orthodoxis objecto.

Persecutio contra orthodoxos excitata qvem exitum habuerit.

Cap. II. Iconomachos, postqvam Idololatriæ arguere orthodoxos frustra conati sunt, aliâ viâ aggredi, & mota de *circumscripto* controversiâ, Incarnationis mysterium oppugnare, ac Valentini & aliorum errores amplecti.

Cap. III. Iconomachos objicere orthodoxis illa verba legis Mosaïcæ; *Non facies omnem similitudinem*, *&c.* Illius objectionis solutio.

Legem

Legem illam, *Non facies similitudinem &c.* datam esse Judæis post exitum ex Ægypto, ne Ægyptiorum Idololatriam imitarentur. Qvæ in lege scripta sunt, ea ad Judæos pertinent, non ad Christianos. Lex imagines coli vetat, qvadrupedum scilicet, ac cæterarum creaturarum, non autem CHristi.

Iconomachi non statuunt ullum discrimen inter imaginem CHristi & imaginem creaturæ, ac proinde nec inter CHristum & creaturam.

Cap. IV. Qvam procul absit ab orthodoxis Idololatriæ crimen. Non licuisse Judæis DEum effingere, qvod eum non vidissent; Christianis autem licere, qvia viderint.

Cap. V. Lege vetitum esse ne fierent simulacra τῶν περικοσμίων, non autem τῶν ὑπερκοσμίων. De tabernaculo, Propitiatorio, & Cherubinis. Imagines Judaicæ, cum iis qvas Christiani venerantur, collatæ. Ipsi Iconomachi crucem adorant, qvæ nil aliud est qvam imago passionis CHristi.

Cap. VI. Iconomachos traditionis & longi usus nullam habere rationem. Imaginum cultum antiqvissimum esse. Melius factûros fuisse Iconomachos, si scripta Christianorum ac SS Patrum legissent, à qvibus eæ qvæstiones jam examinatæ essent.

Cap. VII. Iconomachorum dicta adeo futilia esse, ut ne refelli qvidem digna sint. Imaginum cultum, CHristi & Apostolorum totiusqve Ecclesiæ authoritate constitutum, traditione ac longo usu confirmatum, ipsi deniqve rationi consentaneum esse. De sancto sudario. De Iconomachorum incredulitate.

Cap. VIII. Imaginum cultum non ideo esse rejiciendum, qvod lege non sit constitutus.

Cap. IX. De testimoniis qvibus utuntur Iconomachi ad errores suos astruendos. Eos noctu pugnantibus similes esse.

Cap. X. Testimonium sancti Joannis Chrysostomi ab Iconomachis contra imagines productum, ex commentariis ejus in Evangelium Matthæi. Videtur autem eo loco S. Chrysostomus damnare picturam, & artem ποικιλτικήν.

Mens Chrysostomi declarata ex aliis ejusdem scriptis. Nicephori observationes.

Verba Prophetica cum S. Chrysostomi verbis congruentia.

Verba Basilii magni eodem pertinentia.

Ex

Ex libro Exodi, verba qvibus commendantur variæ artes, veluti textorum; ſculptorum &c.

Artes illas de qvibus actum ſupra, non eſſe per ſe malas, ſed abuſu tantum, neqve id ignoraviſſe ſanctum Chryſoſtomum.

Qvatenus eæ artes utiles ſint? qvatenus inutiles ac pernicioſæ?

Sanctum Chryſoſtomum non fuiſſe ab imaginum cultu averſum.

Sancti Chryſoſtomi tempore ornata fuiſſe picturis texturisqve variis templa & ipſa altaria.

De aurificum arte; eam laudabilem eſſe, ſi templis non muliercu-lis ornandis ſerviat.

Teſtimonium ſancti Nili ex ejus Epiſtola ad Olympiodorum de Pi-cturis, qvatenus ornandis templis utiles ſunt, vel non utiles.

De pravis vanisqve artibus.

Iconomachorum crudelitas, luxus, faſtusqve. Iconomachos Pi-cturæ infenſos eſſe qvatenus templis decorandis ſervit: non au-tem qvatenus eorum luxui ac faſtui blanditur, contra qvam ſanctis Patribus viſum eſt.

Sanctum Chryſoſtomum ſuam de ſupradictis artibus, pictoriâ nem-pe & ſtatuariâ, opinionem tum alibi clarius indicaſſe, tum in vigeſima, ſeu ut alii numerant duodecima oratione εἰς τοὺς ἀν-δριάντας. Item in decima & ſexta decima. Verba ſancti Chry-ſoſtomi.

Cap. XI. Teſtimonium Methodii Myrorum, vel Patarorum Lyciæ Epiſcopi, ab Iconomachis contra imagines productum, ex oratione περὶ ἀναστάσεως.

Diverſam eſſe rationem profanarum ſacrarumqve picturarum: utraſ-qve autem ab Iconomachis confundi.

Iconomachorum impietas in imagines. Non intelligi ab iis Metho-dii ſententiam. Eum loqvi de pictoribus qvi ad voluptatem & ambitioſum ornatum pingunt.

Non ideo contemnendam pictorum artem, qvod colores facile de-leantur: nec corruptis imaginibus ipſa qvoqve archetypa corrumpi.

De varia ſignificatione vocis εἴδωλον.

Qvæ Methodius contra ſophiſtas dixerit in oratione ſupra memorata, ea in Iconomachos aptiſſimè cadere.

De aliis locis in qvibus Methodius mentem ſuam apertius indicavit.

Eadem ab iisdem ſcriptoribus & laudari & vituperari, prout exigit propoſiti argumenti ratio, ac pro variis circumſtantiis.

Methodii verba ex eadem oratione ad ſtatuariorum laudem pertinentia.

Iconomachi pejores qvam Idololatræ. Nam hi ſuorum numinum profana ſimulacra coluerunt. Iconomachi autem ſanctas ac venerandas imagines ludibrio habuerunt.

Methodii verba de pictura & coloribus. Ejusdem verba ad ſculpturam pertinentia. Alia ejusdem verba de imaginibus.

Diſſertatio, cujus duæ partes. Prima de pſeudoſynodo Copronymiana. Altera de Conciliis generalibus, & ad quem ſpectet congregare Concilium: ac quodnam univerſale & œcumenicum dicatur.

Liber Antirrheticus, cujus duæ partes. Prima. Refutatio & everſio decreti illegitimi & pſeudonymi, qvod promulgatum eſt ab iis qvi Catholicam & Apoſtololicam Eccleſiam deſeruerunt, & alienæ ſententiæ ſe accommodarunt ad evertendam Divini verbi Incarnationem.

Procemium. * In religione nihil innovare tutiſſimum eſſe ac ſaluberrimum: qvanta fuerit pax ac tranqvillitas, qvam florens Eccleſiæ ſtatus, qvandiu nihil innovatum ſit.

Poſt autem hæc verba, καὶ χρυσῷ καὶ λίθοις τοῖς Ἰνδικοῖς, λαμπρὸν ἀπαστράπτουσιν. ἀληθείᾳ δὲ δογμάτων, ἢ τῷ ἁλουργῷ ἐκαλλωπίζοντο χρώματι, καὶ ὅσον . . . *deſideratur folium unum vel plura; reſumitur vero ab his verbis*: τρόπαια ἔστησε, διὰ τοι ποτὲ κατὰ τοῦ θείου φόβου ἀπηναισχύντησεν, καὶ ἱερῶν κατὰ τῶν ἁγίων, κεφ. *&c.*

De Leonis Armeni morte.

Qvibus artibus Leo Armenus pacem Eccleſiæ turbare cœperit.

De Synodo, qvam idem contra imagines coëgit.

Eam Synodum non fuiſſe canonice habitam.

De authoritate Pontificis Romani neglecta: de excluſis communione iis qvi Eccleſiæ præerant.

De

* *Examinatur in hoc libro ὅρος ſive deciſio pſeudoſynodi, à Leone Armeno convocata, quâ abrogabatur Nicænum Concilium ſecundum, confirmabatur autem Synodus Copronymiana.*

Refutatio. Non congruere qvæ Iconomachi ſtatuunt cum ſex Synodis Oecumenicis, præſertim cum ſexta.

Non ideo negligendum eſſe imaginum cultum, qvod illi præferendus ſit is, qvi in ſpiritu & veritate exhibetur.

Vera cauſa cur Iconomachi imaginibus bellum indixerint.

Invectiva in Iconomachos.

Pios Imporatores multos fuiſſe, nullum tamen contra imagines ſæviiſſe.

Qv imagines colunt, iidem DEum in ſpiritu & veritate colunt.

De vera adoratione.

CHriſti corpus noſtro prorſus ſimile fuiſſe, idqve vere ac reipſa, non δοκήσει καὶ φαντασίᾳ; itaqve & circumſcriptum fuiſſe, & pingi potuiſſe.

De cultu imaginis CHriſti; qvis ſit illius finis, & qvantas utilitates habeat.

Poſt hæc autem verba: διὰ μέσου τούτων ἐπὶ τὰ ὧν εἰσι σύμβολα, τοὺς μεμυσταγωγημένους ἀνάγειν. ἐπειδὴ καὶ ἑρμηνευτικὰ εὐαγγελίου ὑπάρχουσιν. . . *deſideratur folium unum; fortè plura: reſumitur vero ab his verbis*, ἀρούσας εἰδώλοις ὡς θεοῖς προσκεκυνηκότων. ἢ γοῦν ἐπὶ καθαιρέσει τούτων ἀποφλυαμένας &c.

Synodum Copronymianam Conciliorum ſex Oecumenicorum æmulatricem falſo dici.

De Synodo Nicæna, de Conſtantinopolitana utraqve, de Epheſina, de Chalcedonenſi.

De ſexta Synodo Oecumenica.

Veterum canonum, qvos ſancti Patres conſtituerunt Apoſtolicæ doctrinæ conſentaneos, collatio cum canonibus Concilii Copronymiani.

Canon de ſacris Symbolis ſalutaris Chriſti incarnationis.

Cap. V. Verba Iconomachorum ex deciſione.

Refutatio. Iconomachos ſancti Gregorii Nyſſeni teſtimonio abuti contra imagines.

Cap. VI. Verba Iconomachorum indidem ſumpta & ad teſtimonium Gregorii Nyſſeni ſupra memoratum pertinentia.

Invectiva in Iconomachos.

Iconomachi teſtimoniis hæreticorum, veluti Euſebii Ariani, utuntur: negligunt autem ſacras Scripturas.

Ne

Ne ipse qvidem CHristus Cæsaris hominis Idololatræ & Ethnici imaginem contempsit.

Iconomachorum opinionem de imaginibus longè diversam esse à SS. Patrum doctrina.

Invectiva.

Cap. VIII. Verba Iconomachorum ex decisione.

Refutatio. Falsissimum esse qvod Iconomachi asserunt, Ecclesiam tranqvillam fuisse, ex qvo Copronymus Synodum suam habuerit.

De persecutione atrocissima, qvæ Copronymianam Synodum conseqvuta est.

Qvæ inde clades DEo irato consecutæ sint.

Terræ motus, glacies, pestis, ætherei terrores.

Cap. VIII. Verba Iconomachorum.

Invectiva in illos qvos Iconomachi viros vocant; laus mulieres Irenes Imperatricis, qvam iidem despiciunt.

Qvantum illa muliebris simplicitas salutaris omnibus fuerit.

Narratio historica eorum qvæ Synodum Nicænam secundam antecesserunt, eiqve convocandæ occasionem dederunt.

De secessione Pauli Patriarchæ.

De Tarasio Patriarcha.

De Synodo Nicæna secunda.

Collatio hujus Synodi cum Copronymiana.

Cap. IX. & X. Verba Iconomachorum.

Qvi illi Synodo interfuere Episcopi, ii horum magistri fuerunt, & hos, à qvibus despiciuntur, unxerunt.

Invectivæ in Episcopos Iconomachos.

Laus Episcoporum qvi Nicæno secundo Concilio interfuerunt.

Laus Imperatricis Irenes.

Post hæc verba ἄλλος τῶν προφητῶν ἐπικαλείτω, καὶ δὴ καὶ ἕτερος πελανίζων ἐπιθρηνείτω. ἐγὼ ἐφύτευσά σε. *desideratur folium unum vel aliud fortè, resumitur vero ab his verbis:* ἐκείνων μεγαλοφυΐαν ἔχοντες, ὥσπερ χύτρα εὔθραυστις τῇ στερρότητι τῶν γενναίων οἷον λέβητι προσκρουόμενοι, τὸ σύντριμμα ἐφ' ἑαυτοῖς, *&c.*

Cap XI. Verba Iconomachorum.

Refutatio. Iconomachi idem cum Manichæis & Arianis sentiunt. De cultu imaginum.

Cap. XII. Verba Iconomachorum.

Apologia pro imaginibus.

Cap. XIII. Verba Iconomachorum.

Refutatio. Qvidni imaginibus tribuatur is honor, qvem Copronymus eqvis & eqvitibus exhibuerit? Qvanta fuerit Copronymi insania circa eqvestres pompas. Copronymus eqvos ungventis delibutos publicè proseqvutus est, præferentibus faces & sacra vasa clericis.

Cap XIV. Verba Iconomachorum.

Refutatio. Nec DEus circumscripto corpore circumscribitur, nec Divinitas à carne separatur.

Exempla. Solare corpus, & solis radius.

Cap. XV. Alia Iconomachorum verba.

Refutatio. De differentia γραφῆς καὶ περιγραφῆς. Hæc eadem alibi fusius disputata sunt ab eodem Nicephoro in prioribus Antirrheticis.

Qvosnam authores Iconomachi seqvantur. Valentini, Marcionis, Marciani, Manetis, Eusebii, & Epiphanidæ & opiniones.

Testimonia viginti, qvibus vera de circumscripto doctrina constituitur.

Cap. XVI. Verca Iconomachorum.

Refutatio. Iconomachos Epiphanidæ Manichæo ac Docetarum erroribus obnoxio, assentiri.

Imaginem CHristi non esse pseudonymam, sed veram: omnem imaginem esse archetypo similem, & ad eum relationem habere. Etymologia vocis εἰκών.

Cap. XVII. Verba Iconomachorum Refutatio. Seipsos damnant Iconomachi, cum Synodum secundam Nicænam damnant.

Cap. XVIII. Verba Iconomachorum.

Refutatio. Cultus non imaginibus ipsis, sed archetypis per imagines exhibetur.

Cap. XIX. Verba Iconomachorum.

Refutatio. De Synodo Copronymiana.

Qvoniam sint, qvorum authoritate ac testimoniis utantur Iconomachi.

Testimonia Patrum corrumpunt ac trunca proferunt.

Sacras

Sacras ſcripturas, in qvibus de Cherubinis agitur, irrident ac nihili faciunt.

* Conciliorum ſex Oecumenicorum præcipuæ deciſiones.

Poſt hac autem verba: τὰ τούτοις ἑπόμενα, οἷαν αὐτοῖς ἀναπλάττει τὴν τερατείαν, καὶ οἵοις ἐναντι - - - - deſunt folia duo, in quibus Iconomachorum deciſiones conferebantur cum deciſionibus ſupradictarum Synodorum: reſumitur vero ab his verbis: - - - λεθρον ἢ δόξαν συστῆσαι βουλόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ᾽ ὑπετάγησαν καὶ τὸν, &c.

Exemplum Pantheræ, qvæ hominis imaginem ipſam odit. Habes illud exemplum integrum in alio Antirhetico.

De myſterio Euchariſtiæ, an ſit imago corporis Chriſti.

De Concilio Nicæno ſecundo. Qvæ in eo Concilio conſtituta ſunt, ea cum deciſionibus Conciliorum cæterorum congruere.

Cap. XX. Verba Iconomachorum.

Refutatio. Non conſentire Iconomachos cum ſuis magiſtris Copronymo & aliis, imo nec ipſos ſecum.

Cap. XXI. Verba Iconomachorum.

Refutatio. Si imagines malæ ſunt, cur Idola non vocantur?

Nihil in Eccleſia receptum eſſe, qvod eſſet malum.

Iconomachos non eſſe Chriſtianos, cum ab Eccleſia defecerint.

De teſtimoniis, qvibus ii utuntur ad errores ſuos defendendos. Ut corrumpant Scripturas ac teſtimonia Patrum, variis technis ac dolis.

Admonitio Interpretis ad Lectorem

Pars altera Antirrhetici.

REfutatio teſtimoniorum qvæ Iconomachi contra imagines protulerunt.

I. Teſtimonium ſumptum ex Conſtitutionibus Apoſtolorum.

Refutatio, in qva teſtimonium Evagrii pro imaginibus.

** II. Teſtimonium Aſterii Amaſeæ Epiſcopi contra imagines. Ex oratione de divite, & Lazaro.

Re-

* *Edita à Combefiſio in auct. Bibl. P. P. Gr. Tom. II. pag. 603.*

** *Tota oratio de divite & Lazaro edita eſt à Combefiſio in Auct. primo Biblioth. S. S. P. P. Gr. pag. 2.*

Refutatio, in qva testimonium ex eadem oratione pro imaginibus. Item Encomium mulieris, qvæ sangvinis fluxu liberata statuam CHristo erexit: eodem Asterio auctore.

Testimonium Antipatri Bostrensis de eadem muliere.

Testimonium Eusebii Cæsariensis de eadem re.

III. Testimonium Leontii contra imagines.

a) Refutatio, in qva veri Leontii, Neapoleos in Cypro Episcopi testimonium pro imaginibus, sumptum ex Apologetico Christianorum contra Judæos.

IV. Testimonium Theodori Galatæ contra imagines.

Refutatio, in qva testimonium ejusdem pro imaginibus, ex oratione in laudem Virginis, DEI matris.

Testimonia varia pro imaginibus, contra falsi Theodoti testimonium.

b) Testimonium Asterii pro imaginibus, ex ejus Oratione in laudem Euphemiæ, seu potius Ecphrasi tabellæ in qva depicta erat Euphemia.

V. Alia falsi Theodoti verba contra imagines.

Refutatio, in qva testimonium sancti Basilii pro imaginibus.

VI. Alia Pseudonymi Theodoti verba.

Refutatio, in qva testimonium Gregorii (Nazianzeni) de imagine Polemonis Philosophi.

Testimonium Gregorii Nysseni pro imaginibus.

Item Basilii Magni.

Item Joannis Chrysostomi.

VII. Alia verba Pseudonymi Theodoti.

VIII. Testimonium Pseudonymi Basilii Seleuciensis contra imagines.

Refutatio, in qva testimonium veri Basilii Seleuciensis pro imaginibus, ex Epistola ad Imperatorem Leonem.

IX. Testimonium Amphilochii Iconiensis contra imagines ex Encomio Basilii Magni.

Refutatio, in qvâ ejusdem Amphilochii verba, ex eodem Encomio proferuntur.

Testimonium sancti Chrysostomi, ad illustrandam Amphilochii sententiam.

X. Con-

a) *Editum in Concilio Nicæno II. Act. IV. pag.* 233.

b) *Editum in Concilio Nicæno II. Act. IV. pag* 207.

Opera S. Nicephori Patriarchæ CPOL. antehac edita.

PRæfatio generalis, Interpretis.

Synodus Conſtantinopolitana ſub Nicephoro, in qva Joſephum qvem defunctus Taraſius, propter conciliatas inceſtas nuptias Conſtantini Imp. filii Irenes depoſuerat, in Presbyterum recepit.

Concilium Conſtantinopolitanum habitum contra Antonium Silæi Metropolitam à S. Nicephoro Patriarcha CP. & Epiſcopis CCLXX.

Sancti Nicephori CP. Canones XXXVII. ex Eccleſiaſticis conſtitutionibus ipſius & S. S. Patrum cum eo congregatorum collecti.

Ex canonibus Nicephori ſanctiſſimi Patriarchæ CP. œcumenici, ex ipſius Eccleſiaſticis Conſtitutionibus Canones XVII.

Sancti Patris noſtri Nicephori Patriarchæ CP. & confeſſoris Epiſtola Canonica.

Epiſtola Nicephori qva prolixe confeſſionem fidei ſuæ anno DCCCII. Leoni Papæ declarat; cujus titulus: Leoni Papæ antiqvæ Romæ fratri & comminiſtro per omnia ſanctiſſimo beatiſſimoqve Nicephorus DEI miſericordia Epiſcopus CP. in Domino ſalutem.

Chronologia tripartita ſecundum rationem Græcorum olim Latine verſa ab Anaſtaſio Bibliothecario; explicata à Joachimo Camerario. Eadem emendata & notis illuſtrata per Antonium Contium. Ac demum ſub titulo brevis Chronographiæ ad varias editiones recenſita, tabulisqve Chronologicis & Adnotationibus ditata prodiit Pariſiis anno MDCLII. cura & ſtudio viri de re literaria optime meriti admodum R. P. Jacobi Goar Ordinis Prædicatorum.

Sancti Nicephori Patriarchæ CP. Breviarium Hiſtoricum, de rebus geſtis ab obitu Mauricii ad Conſtantinum usqve Copronymum, primum in lucem editum ac Latine verſum opera & ſtudio viri doctiſſimi ac eruditiſſimi adm. R. P. Dionyſii Petavii è Societate Jeſu, cum ejusdem Notis Chronologicis. Pariſiis, MDCXVI. & ex Typographia Regia MDC. XLVIII.

Opera

Opera Dubia S. Nicephori Patriarchæ CPOL.

Interpretamenta somniorum secundum ordinem alphabeti, versibus Jambicis. Edita à Nicolao Rigaltio post Oneirocriticon Astrampsychi, eodem quo Oneirocriticon Artemidori volumine. In quarto Lutetiæ, ex officina Claudii Morelli. MDCIII.

Macarius Magnes, seu de Macario Magnete, authore vetustissimo, veterum ac recentiorum testimonia. Item fragmenta ex ejusdem libris excerpta, pleraque nunc primum è manuscriptis codicibus depromta.

Index eorum quæ hoc libello continentur.

I. PRæfatio Joannis Boivinii, de Macario Magnete & de ejus operibus.

II. Testimonium Photii de Macario Magnetum Episcopo.

III. De verbis Macarii Magnetis, qvæ Iconomachi contra imagines sacras protulerant, Antistitum Orthodoxorum disputatio, qva continentur multa ex ejusdem libris Apocriticis excerpta.

IV. Testimonia recentiorum. Item Fragmenta Apocriticorum à Turriano & aliis qvibusdam Recentioribus edita.

V. Fragmenta Commentarii ejusdem Macarii Magnetis in Genesim, ex mss. codice Eminentissimi Cardinalis Ottoboni desumpta.

HACTENUS CONSPETUS OPERUM S. NICEPHORI CPol. à V. C. Anselmo Bandurio junctim edendorum.

Scriptores alii ad Historiam Byz. facientes inediti.

Supplementum Historiæ Byzantinæ ex MSS. Bibliothecæ Vindobonensis concinnandum una cum nova editione Codini promisit Lambecius pluribus locis commentariorum suorum de illa Bibl. ut T. 1. p. 132. T. 3. p. 56. 126. 172. 173. 174 &c.

Idem T. 1. p. 147. seq. Specimen exhibet hallucinationum & mendarum occurrentium in Catalogo Bibliothecarum CPolitana-

rum, qvem *Antonius Verderius* * edidit, monetq; Possevinum qvæ ad calcem Apparatus sacri ex Verderio excerpsit, errores illos neutiqvam emendasse, ac simul pollicetur ex MS. Codice Bibl. Vindob. Historico XLIX. se Catalogum illum longe emendatius editurum esse Græce & Latine, intelligens ni fallor Codicem Historicum XCVIII. ordinis Nesseliani, † in qvo post Anonymi Miscellaneas Antiqvitates CPolitanas, MSti exstant Catalogi Græci Librorum *Constantini Varini*, *Antonii Cantacuzeni*, *Jacobi Marmorotæ*, *Joannis Suzi*, & *Manuelis Eugenici*.

De *Georgii Pisidæ* & *Theodosii* Diaconi scriptis ineditis huc facientibus, dixi supra p. 228. De *Leonis Diaconi* & *Mich. Pselli* p. 352. qvemadmodum & de Chronicis ineditis *Joannis Siculi*, *Georgii Acropolitæ*, *Simeonis Logothetæ*, *Simeonis Sethi*, *Theodosii Melitini*, *Georgiique Chumni*, & *Ephræmi*, pag. 158. seq. *Michaëlis Attaliatæ* Chronicon MS. sive Historiam à Mich. Balbo usqve ad Michaëlem Ducam Parapinacium, qvod fuit in Bibl. Scoriacensi, memorat Labbeus in Protreptico pag. 46. Idem pag. 42. ex Possevinianis Catalogis MSS. meminit *Georgii Gemisti Plethonis* Byzantii ** Epitomes Historiarum Sicularum, & Historiæ *Georgii* Monachi *Lecapeni*.

Scriptores Historiæ Byz. deperditi.

Ammonii Poëtæ Græci carmen Heroicum de Gaina Gotho tyranno per Arcadium oppresso, qvod Theodosio juniore A. C. 438. recitans vehementer placuit, ut ex Socratis VI. 6. Hist. narrat Tripartita

* Ad calcem supplementi Bibl. Gesnerianæ subjunxit Verderius *Bibliothecam CPolitanam, quâ antiquitates ejusdem Urbis & permulti libri MSS. in hac tunc exstantes recensentur*. Lugd. 1585. fol.

† Vide Nesselii Catalogum MSS. Vindob. parte V. p. 151.

** Hujus Georgii Gemisti Orationes duæ, qvarum altera de rebus Peloponnesiacis constituendis ad Manuelem Palæologum Imp. altera svasoria ad Theodorum Despotam, de eodem argumento, editæ Græce & Latine cum versione Gvil. Canteri Antwerp. 1575. fol. ad calcem Eclogarum Stobæi, plane diversæ sunt à duobus libris ejusdem Gemisti de rebus Peloponnesiacis gestis olim post pugnam Mantineam. Hi Græce viderunt lucem una cum Xenophonte Venet. 1503. fol. apud Aldum, & ad calcem Herodoti Basil. 1557. fol. Latine vertit præter M. Antonium Antimachum Basil. 1540. 4. Zacharias Orthus, Professor Gryphiswaldensis, Rostoch. 1575. 8.

tita X. 6. & Nicephorus Callistus XIII. 6. Ex illo poëmate videntur repetita qvæ affert Etymologici Magni scriptor in μίμαντος.

Bemarchius Cæsareensis Cappadox Sophista, cujus præter Orationes & declamationes varias, etiam libros X. de rebus gestis Constantini Magni Svidas memorat in Βημάρχιος. Constantini tempore vixisse, neutiqvam constat. Hujus an alius Bemarchii Paraphrasis in qvatuor Evangelia occurrit in Catalogo qvodam MSS. apud Lambecium lib. 1. p. 150.

Callistus Juliani τȣ͂ παραβάτȣ in Persica expeditione comes, de ejus rebus poëma heroicum composuit teste Nicephoro Callisto lib. X. hist. cap. 34.

Candidi Isauri Historia, de qva supra p. 239.

Capito Lycius Græce vertit Svida teste Eutropii Historiam qvæ in Joviniani obitu desinit libris X. De illa versione qvæ intercidit, qvemadmodum & de altera qvæ exstat, *Paanii*, dixi in Bibliotheca Latina lib. 3. cap. 6. ubi de Eutropio Latino scriptore.

Constantinum Imperatori nescio cui ab Epistolis, Eutychianum Protosecretarium & Grammaticum Imperatoris Eleusium Diaconum & Philosophum, Troilumqve Rhetorem inter Historicos Byzantinos laudat Codinus in Originibus CPol. p. 17.

Demetrius Cyzicenus, laudatus à Scylitze & Cedreno, supra p. 388. 389.

Dexippi Historia de qva supra p. 231.

Eudocia Heroico nomine descripsit victorias per Romanos reportatas à Persis. Vide Socratem VII. 21. Hist.

Eunapii Historia, de qva supra p. 232.

Eusebius Scholasticus scripsit bellum qvo Arcadius Imp. Gainam Gothum vicit. Vide Nicephorum Callistum XIII. 6.

Eutychianus à Codino laudatus. Vide paullo ante in Constantino. Videtur utiqve idem esse Floridus Eutychianus, primarius Imperatorum scriba qvem ab virtute & eruditione laudat, & à qvo ad scribendam Historiam excitatum se scribit Agathias in proœmio. Valde enim falluntur, qvi omnes illos à Codino ibi & auctore Originum CPol. memoratos, Constantini M. ætate vixisse opinantur.

Heliconius Byzantius Sophista, cujus Chronicon ab Adamo ad Theodosium Magnum Svidas memorat.

Hermolaus Grammaticus Βυζαντικὰ sua laudat in Epitome Stephani ἐθνικῶν in Γότθοι.

Hesychii illustris Historia, de qva supra pag. 240. 241.

Joannes Antiochenus cujus Historiam laudat civis ejus & cognatus Evagrius lib. V. Hist. cap. ult. Adde III. 10. 28.

Joannis Lydi, Monachi, inter Historicos meminit Scylitzes.

Leonis Byz. antiqvi scriptoris sub Philippo Alexandri M. parente clari libros VII. de rebus veteris Byzantii Svidas memorat.

Malchi Philadelphiensis Historia de qva supra p. 236.

Manuel Byzantius, inter Historiarum scriptores à Jo. Scylitze & Cedreno laudatus. Supra pag. 388. 389. Labbeo videtur idem cum Manuele Protospathario, qvi Magistri Joannis Curcuæ res octo libris fuit complexus teste Cedreno p. 630.

Nicephorus Phryx & Diaconus, qvem iidem Cedrenus ac Scylitzes memorant.

Nonnosi Historia de qva supra p. 239.

Olympiodori Historia de qva pag. 237. seq.

Petri Patricii Historia de qva supra p. 234.

Praxagoræ Atheniensis, Ethnici scriptoris libri duo de rebus Constantini M. qvorum argumentum habet Photius, Cod. 62.

Prisci Historia de qva supra p. 235.

Sergii Confessoris Historia de rebus gestis Imperatorum Iconomachorum Constantini Copronymi & Michaëlis, laudata Photio Cod. LXVII.

Teucri Cyziceni de Byzantio liber Svidæ memoratus in Τεῦκρος.

Thalassius citatus ab eodem Svida in Θεόφιλος.

Theodorus Sebastenus & alius *Sidæ Episcopus*, laudati à Joanne Scylitza & Georgio Cedreno, qvorum verba adscripsi p. 388. 389.

Theophanes Byzantii Historia, de qva supra p. 239.

Trajanus Patricius χριστιανικώτατος & ὀρθοδοξώτατος sub Justiniano Rhinotmeto clarus, cujus Chronicon σύντομον laudat Svidas, & ante Svidam citat Theophanes in rebus Gratiani & ex eo Anastasius Bibl. in Historia Eccles.

Troili Sophistæ CPolitani Epistolarum libri VII., ab eodem Svida laudati non pauca Historica ad res Byzantinas spectantia continuisse videntur. Confer Labbei protrepticum p. 53.

XXVI.

XXVI. FRANCISCUS COMBEFISIUS * ad calcem Allatii de Simeonum ſcriptis, Pariſ. 1664. 4. edidit *Originum rerumque CPolitanarum*, variis auctoribus, *manipulum*, in qvo continentur:

1) Παραστάσεις σύντομοι χρονικαὶ, de monimentis, ſpectaculis & ædificiis CPolitanis eorumqve conditoribus *breves demonſtrationes Chronologicæ*, *incerto auctore*, p 1-39. Græce primum editæ è Codice Regio à Lambecio ad calcem Codini, cum notis, ut dixi ſupra pag. 480. ſed à Combefiſio recenſitæ, & verſione atqve animadverſionibus illuſtratæ. In his cum Lambecius qvandoqve reprehendatur, id ægerrime ferens ille paſſim ** in Combefiſium eſt invectus, pollicitusqve novam hujus ſcripti editionem, in qva notas Combefiſii confutare voluit. Sed illa nunqvam vidit lucem, & injuriam Combefiſio facit Lambecius qvod ejus manipulum ſubinde vocat plagiariam farraginem, eam nempe ob cauſam, qvod illi inſeruit qvæ-

* Obiit Combefiſius Congregationis S. Ludovici Ord. Prædicatorum Monachus Pariſiis A. 1679. 23. Jun. ætat. 74. non 47. ut ſupra p. 348. perperam excuſum eſt, Vir præclare meritus de Antiqvitate Eccleſiaſtica, nec minus de CPolitana ut tot ejus ſcripta teſtantur. Ab ejus enim induſtria habemus 1) Bibliothecam Concionatoriam Veterum Patrum Pariſ. 1662. fol. VIII. volum. 2) Auctarium novum Bibliothecæ Patrum, Pariſ. 1648. fol 2. Vol. qvorum poſterior præfixam habet Hiſtoriam Monothelitarum. 3) Auctarium noviſſimum. ibid. 1672. fol. 2. Vol. 4) Amphilochium, Methodium & Andream Cretenſem. Pariſ. 1644. fol. 5) S. Maximi Opera ibid. 1675. fol 2. Vol 6) S. Chryſoſtomi Homiliam de Morali Politia & in præcurſoris Decollationem ac Peccatricem, cum Vindiciis & emendationibus ſcholiorum S. Maximi ad Dionyſium. ibid. 1641. 4. 7) S. Chryſoſtomi librum de educandis liberis, & alios qvinq; tractatus Varios: Severianum Gabalorum Epiſc. de S. Cruce, Baſilium Seleucienſem de S. Stephano ejusqve reliqviis, Zachariæ Hieroſol. Epiſcopi Epiſtolam ad ſuæ plebis reliqvias è Perſide, & incerti de eadem captivitate, Urbisq; excidio Pariſ. 1656. 8. 8) Eccleſiaſtem Græcum ſive ſermones & tractatus Baſilii Magni & Baſilii Seleucienſis. ibid. 1674. 4. 9) Baſilium Magnum ex integro recenſitum, ſive Varias Lect. caſtigationes, notas & ſupplementa in Baſilii M opera ibid. 1679. 8. 10) Theodoti Ancyrani de fide Concilii Nicæni, & Germani Patriarchæ CPol. in dormitionem B. Mariæ Virginis. Pariſ. 1675. 8. 11) Illuſtrium CHriſti Martyrum lectos triumphos, vetuſtis Græcorum monumentis conſignatos. ib. 1660. 8. 12) Notas in Theophanis Chronicon, de qvo ſupra pag 151. ſeq. & 13) ſcriptores poſt Theophanem de qvibus pag. 348. ſeq.

** Lambecius lib. 3. p. 126. lib. 4. p. 71. lib 8. p. 462. &c.

qvædam monumenta jam ante à Lambecio vulgata, cum tamen iterum iterumqve testetur se ea ex Lambecio repetere, & qvæ Græce tantum ille dedit, Combefisius versione ac notis illustrata exponit Lectori.

2) *Constantini Porphyrogeniti* Imp. CPolitani διήγησις ἀπὸ διαφόρων ἀθροισθεῖσα ἱστοριῶν περὶ τῆς πρὸς Αὔγαρον ἀποσταλείσης ἀχειροποιήτου θείας εἰκόνος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ὡς ἐξ Ἐδέσσης μετεκομίσθη πρὸς τὴν πανευδαίμονα ταύτην καὶ βασιλίδα τῶν πόλεων Κωνσταντινούπολιν. *Narratio de imagine CHristi Edessena* pag. 75-101. Vide qvæ de hoc scripto notavi supra p. 490. & Lambecium VIII. p. 335. ubi loca qvædam ejus illustrat. De imagine vero Edessena CHristi, CPolin allata mentio apud continuatorem Theophanis in Romano Imp. p. 268.

3) Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν βασιλέα Θεόφιλον περὶ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων, Orientalium Patriarcharum *Christophori* * Alexandrini, *Jobi* Antiocheni, & *Basilii* Hierosol. aliorumqve MCCCCLV. Episcoporum ac Clericorum *Epistola Synodica* (Joanni Damasceno perperam tributa in Codice Mazariniano) *ad Theophilum Imp. de SS. imaginibus* p. 110-145. Meminit hujus Epistolæ Constantinus Porphyrogenitus in jam memorata narratione de imagine Edessena p. 90. (sed male ibi Jobus vocatur Alexandrinus & Christophorus Antiochenus), & Auctor MS. narrationis de Imagine B. Virginis apud Lambecium VIII. pag. 334.

4) *Nicephori* Patriarchæ CPol. πρὸς Λέοντα βασιλέα τὸν Ἀρμένιον περὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων, *Disputatio cum Leone Armenio, Imperatore, de SS. imaginibus*, p. 159-178. ex ejus vita scripta per Theodorum Graptum, & MS in Bibl. Sorbonica. Confer supra p. 674. seq.

5) *De Angelorum imaginibus* locus p. 178-182. ex ejusdem Nicephori antirrhetico secundo cap 7. Vide supra p. 654.

6) *Theodori Grapti*, Confessoris imaginum, Vita incerto auctore p. 191-213. ex Codice Regio. Incipit: τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ τὴν ἄθλησιν ἑλομένων. Latine pridem ediderat Lipomannus, & ex eo Surius 26. Dec.

7) Ex libro ejusdem *Theodori Grapti*, ὑπὲρ τῆς ἀμωμήτου τῶν χριστιανῶν πίστεως, *de inculpata Christianorum Fide*. p. 221. seq. cum latina

* Hujus Christophori Alexandrini Parænesin asceticam & parabolicam de vita humana MS. Græce in Bibl. Vindob. memorat Lambecius VIII. p. 364.

na versione Joannis Baptistæ Roussel. Servatus hic Theodori Grapti locus à Nicephoro Patriarcha CPol. in cujus antirrhetico secundo cap. 3. legitur, ut supra p. 654 notatum est.

8) *Theophanis Grapti Canon sive Hymnus in fratrem Theodorum Graptum* p. 224 - - - 230. ex Græcorum Menæis 27. Dec.

9) *Germani* Patriarchæ CPol. Oratio in Encænia Templi S. Deiparæ inqve sanctas fascias Domini nostri JEsu CHristi, & in venerationem Zonæ ejusdem S. Deiparæ p. 232-241. Incipit: Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ. Latine vulgaverat Lipomannus T. 6. & Surius ad 31. August.

10) *Anonymi* διήγησις περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας, τῆς ἐπονομαζομένης ἁγίας Σοφίας, Narratio de structura Templi magni DEI Ecclesiæ S. Sophiæ p. 243-264. ex MS. Raphaëlis du Fresne. De Codice MS. Vindobonensi, ex qvo hæc narratio longe emendatior edi potest, videndus Lambecius VIII. pag. 462. seq. ubi insignia hujus rei specimina.

11) *Procopii Cæsareensis* de eodem templo locus pag. 283-291. ex libro primo de ædificiis Justiniani, de qvo opere Procopiano dixi supra pag. 252. seq. qvemadmodum de aliis scriptoribus qvi magnum illud Templum CPolitanum descripserunt, p. 279-280. nongentis qvondam Sacerdotibus celebratum scribit Crusius in Turco-Græcia p. 54.

XXVII. FRIDERICUS SYLBURGIUS * ex MSS. Codicibus Palatinis Græce & Latine cum notis suis anno ante obitum edidit *Saracenica* sive *Moametica*, Heidelberg. ex Typographia Commelini 1595. 8. in qvo volumine occurrunt

1) Ἔλεγχος σαφὴς τῶν Ἰσμαηλιτῶν καὶ τῆς φλυαρίας τῶν δογμάτων αὐτῶν, *Ismaëlitarum, futiliumque ejus sectæ dogmatum perspicua confutatio*, pag. 1-34. cum Latina versione *Jo. Jacobi Beureri*, Professoris Græcæ Lingvæ in Academia Friburgensi, qvi sine nomine auctoris hoc scriptum ad Sylburgium misit, Sylburgius vero observavit esse titulum XXVIII. Panopliæ † *Euthymii* Zigabeni, circa A. C. 1112. clari κατὰ Σαρακηνῶν, contulitqve cum qvatuor Codicibus MSS.

* De præclaro hoc viro dixi lib. 3. cap. 6. §. 38. in notis.

† In Bibliotheca Patrum edit. Lugd. cujus Tomo XIX. Panoplia Euthymiana exstat ex Zini versione, Latine, est titulus XXIV. p. 228. seq.

MSS. Bibl. Palatinæ, & cum latina interpretatione *Petri Francisci Zini* qvi totam Panopliam latine vertit, de qva infra in Euthymio. Jam sufficiat notasse Elenchum hunc Ismaëlitarum ex Sylburgii editione legi etiam in Auctario Græcolatino Bibliothecæ Patrum Ducæano Paris. 1624. Tom. 2. p. 292.

2) Περὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Σαρακηνῶν Μωάμεθ, τοῦ καὶ Μουχουμέτ. *De Saracenorum Principe Maometho*, incerti scriptoris, p. 54-73. cum versione Sylburgii, qvi observat gemina fere legi non modo in Georgio Cedreno p. 346. seq. edit. Basil. sed etiam in MS. *Joannis Siculi* Chronico qvod in Michaële Theophili filio desinit.

3) Τάξις γινομένη ἐπὶ τοῖς ἀπὸ Σαρακηνῶν ἐπιστρέφουσι πρὸς τὴν καθαρὰν ἀληθῆ πίστιν ἡμῶν τῶν χριστιανῶν. *Ordo qui observatur super iis, & anathematismi ab illis dicendi qui à Saracenis ad nostram Christianorum puram veramque fidem se convertunt*, p. 74-91. cum ejusdem Sylburgii versione. *Catechesis ista*, inqvit, *Saracenorum ad Christianam fidem accedentium è MS. Palatinæ Bibliothecæ libro satis vetere desumta est: in quo multa sunt ejusmodi constitutiones sive ordinationes super iis qui ab Hæresi aliqua Gentilismo, Judaismo & similibus ad Christianam religionem se aggregant.* Hoc κατηχητικὸν πυκτίον respicitur à Niceta Choniate in Manuele Comneno, ut jam dixi supra p. 437. Confer etiam anathematismos Saraceni qvi ex libro XX. thesauri Orthodoxæ Fidei ejusdem Nicetæ leguntur Latine in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. T. XXV. p. 186. sq. Non omittendum deniqve qvod Sylburgius in notis p. 128. ex eodem MS. Codice Græce & Latine exhibet *Modum recipiendi Hæreticos in Ecclesia*: πῶς χρὴ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ αἱρέσεων τῇ ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ προσερχομένους.

4) Ex *Theophanis* Monachi Chronographia, & qvi Theophanem latine vertit *Anastasii* Bibliothecarii Historia Ecclesiastica, *narratio de Saracenica sive Moamedica secta primordiis* p. 92-105. Utrumqve, Theophanem & Anastasium ab eo tempore integros vulgarunt viri eruditi, ut supra p. 151. sq. dictum est, sed Sylburgio eos MStos Bibliotheca Palatina suppeditavit. *Erunt autem fortasse*, inqvit, *qui & alia his addi potuisse dicturi sint. Fateor. Primum enim* Joannem Damascenum a) *paullo post Saracenæ sectæ initium vixisse, & contra eam scripsisse, sed*

a) Forte respexit qvæ habet *Damascenus* ad calcem libri de hæresibus in Cotelerii monum. Ecclesiæ Græcæ T. 1. p. 326-335. atqve inter Damasceni opera T. 1. edit. Viri Clariss. Mich. le Qvien p. 110. seq.

ſed pauca valde, in cribrationis ſuæ prologo tradit illuſtris ille Cardinalis Nicolaus de Cuſa; atque adeo inter Damaſceni opera exſtat b) *Chriſtiani & Saraceni diſputatio. Deinde Romæ in Vaticana Bibliotheca exſtare dicitur* Nicetæ Byzantini Philoſophi *contra Maomedem liber, & Epiſtolæ ab Agarenis miſſæ confutatio ad Michaëlem Theophili filium, Imp. CPolitanum. Sed quoniam neque illius neque hujus exemplaria Græca nanciſci nobis licuit, alia eorum edendorum exſpectanda fuit occaſio.* Joannis Cantacuzeni c) *contra Moamedem orationes quatuor, & tres * Chriſtianæ religionis contra Saracenorum hæreſin Apologetici; ad hæc* Richardi Florentini d) *confutatio Corani Moamedici*

b) Latine in antiqvis Damaſceni editionibus legitur, & incipit: *Si interrogatus à Saraceno, quis ſit CHriſtus.* In nova editione T. 1. pag. 466. Græca qvidem addita ex *Theodoro Abucara*, ſed paſſim manca, & ſubjunctus p. 470. alius dialogus Saraceni Theodori, ex ore Joannis Damaſceni, hoc initio: *εἰπέ μοι ὦ Ἐπίσκοπε.* Græca ad Jo. Aubertum miſerat Allatius. In MS. autem Vindobonenſi, teſte Lambecio V. p. 126. prior *διάλεξις* MS. exſtat Græce alio ordine, atqve incipit ſic: *Ἐρωτηθεὶς ὁ χριστιανὸς παρὰ Σαρακηνοῦ, τίνα λέγεις αἰτίαν καλοῦ καὶ κακοῦ;* Hiſce ſcriptis jungendus *Bartholomæi Edeſſeni*, elenchus & confutatio Hagareni, qvam capite mutilam Græce cum verſione ſua edidit Stephanus le Moyne è MS. Scaligeriano in Variis ſacris T. 1. p. 302-428. & alterius ſcriptoris *κατὰ Μωάμεδ*, p. 429-451. Conferenda etiam qvæ de Muhamede ſcribit *Conſtantinus Porphyrogenitus* lib. de adminiſtrando Imperio cap. 14. ſeq. *Gennadii* Scholarii Patriarchæ CPol. Confeſſio & dialogus cum Amurathe Sultano Mahomede, *de via ſalutis humanæ & recta fide Chriſtianorum*, de qvibus mox ad Turco Græciam Martini Cruſii.

c) Vide ſupra p. 473. & qvæ de *Georgio Phranza* ex his Cantacuzeni orationibus plura mutuato p. 618. * qvatuor.

d) Richardi propugnaculum fidei adverſus deliramenta Alcorani prodiit latine Pariſ. 1511. Hiſpali 1520. & Venet. 1607. 4. Græca autem Demetrii Cydonii verſio cum latina interpretatione Bartholomæi Piceni de Monte Arduo ad Ferdinandum Arragoniæ & Siciliæ Regem exſtat in Theodori Bibliandri Syntagmate ſcriptorum antiMuhamedanorum Baſil. 1543. fol. ſubjuncta Chriſtianæ fidei exomologeſi adverſus Saracenos, incerto auctore, Græce & Latine. In Codice MS. Cæſareo hæc eſt inſcriptio libri Richardi: *Ἀνατροπὴ κεφαλαιώδης τοῦ νόμου Μωαμὲθ, ὑπὸ μὲν Ῥικάρδου τινὸς ἐκτεθεῖσα λατινικῶς, ὑπὸ δὲ τοῦ Δημητρίου τοῦ Κυδωνίου ἑρμηνευθεῖσα ἑλληνικῶς.* Vide Lambecium lib. I. p. 145. & lib. V. p. 168. In Bibliandri editione ita inſcribitur: *Ῥικάρδου τοῦ τῷ τάγματι τῶν παρὰ Λατίνοις καλουμένων Πρεδικατόρων κατειλεγμένου ἀνασκευὴ τῆς παρὰ τοῦ καταράτου Μαχουμὲθ τοῖς Σαρακηνοῖς τεθείσης νομοθεσίας, μετενεχθεῖσα ἐκ τῆς Ἰταλῆς διαλέκτου εἰς τὴν Ἑλλάδα, διά τινος Δημητρίου.* De Richardo illo, ſive Ricoldo, Ordinis Dominicani Monacho qvi circa A. C. 1300. floruit, vide Ambroſii de Altamura Bibliothecam Ordinis Prædicator. p. 86. & 465. ſeq. De Demetrio Cydonio qvi Imp. Joanni Cantacuzeno charus fuit medio ſæculo XIV. & qvam plurima ſcripſit, dicendi locus erit alias.

medici à Demetrio Cydónio *in Græcum sermonem conversa*, *consulto à nobis omissa*, *quod & recentiora essent*, *& prolixiora quam quæ enchiridii forma exarari possent.*

XXVIII. MARTINI CRUSII * qvi ante hos centum annos Academiam Tubingensem doctrina atqve ingenio suo exornavit, atqve ut Græcæ lingvæ priscæ † peritissimi, sic Græcobarbaræ primi ** in Germania interpretis ac doctoris *TurcoGræciæ libri octo*, qvibus Græcorum status sub Imperio Turcico in Politia & Ecclesia, Oeconomia & Scholis describitur, excusi sunt Basileæ Anno 1584. 1594. fol.

Libro

* Natus A. 1526. 19. Sept. & Professor utriusqve lingvæ in Academia Tubingensi obiit A. 1607. ætat. 81. Inter Historicos Germaniæ magna ejus laus ob editos Annales Svevicos Francof. 1595. 1596. fol. 2. Vol. Turco Græciæ vero jungenda ejusdem Crusii gratulatio ad Salomonem Schweigerum, Imperatoris Rom. ad aulam CPol. legatum, cum descriptione illius peregrinationis. Argentor. 1582. 4. & Stephani Gerlachii iter CPolitanum diu post ejus fata editum Germanice Francof. 1674. fol.

† Qvam familiaris fuerit Crusio lingva Græca, docet edita ab eo Witeberg. 1602. fol. qvatuor tomis distincta *Corona anni*, sive Homiliæ qvas & ille ex ore Theologorum Germanice verba pro concione facientium, Græce calamo excepit, atqve ita Græce & Latine edidit. His adde poëmata ejus Græca non invitis Musis scripta & Orationes Græcas Epistolasqve editas Basileæ apud Oporin. 1566. 4. itemqve alia carmine & prosa Græca, qvæ libris sex *Germano Græciæ* complexus est Basil. 1585. fol. Plures etiam Hymnos nostræ Ecclesiæ Germanicos Græca Metaphrasi donavit, qvæ adhuc MS. apud venerandum D. Val. Ernestum Lœscherum asservatur, una cum prosaria eorundem expositione sive Homiliis Hymnodicis, qvarum latinam versionem edidit Rev. Jo Christophorus Olearius, Arnstad. 1705. 8 Crusius qvoqve fuit qvi non modo Jacobi Herbrandi compendium Theologiæ, sed & Augustanam Confessionem vertit Græce, qvæ ad Patriarcham CPol Jeremiam missa, & cum amœbæis illius Jeremiæ & Theologorum Tubingensium scriptis utraqve lingva edita est Witeberg. 1584. fol Omitto Grammaticam Crusii Græcam qvam ipse puer olim didici & Narrationem Græce scriptam de bello Smalcaldico editam inter scriptores rerum Germanicarum à Marqv Frehero, Tomo tertio p. 429. Francof. 1611. fol. Commentarium in lib. 1. Iliados, Observationes ab Heliodori Æthiopica &c.

** Crusius ipse de se in TurcoGræcia p. 181. Πρῶτος, (*absit gloriatio & invidia*) *introductor Barbaro Græca Lingua in nostram Germaniam. Quod si non ubique κατορθώσω, veniam mihi ὡς πρωτοπείρῳ benigne dari peto. Mihi quidem hanc linguam ἀόκνως καὶ ἀσφαλῶς αὐτομαθήσαντι diu nullum adjumentum, aut certe exiguum invenienti, DEus novit quanto labore, investigatione, ratiocinatione opus fuerit.*

Libro primo, cui effigies Imperatoris CPol. habitu prisco & insignibus Imperatoriis ornati præmittitur, exstat 1) *Historia Politica CPoleos ab Anno CHristi 1391. ad A 1578.* puriore stylo Græce descripta & ad Crusium missa à *Theodosio Zygomala*, p. 1-43. Græce & Latine cum Crusii versione, & notis à pag. 44-68. In his statim sub initium memorat MS. Codicem qvæstionum Grammaticarum *Manuelis Moschopuli*, qvi pridem Reuchlini fuit, scriptum ante Annum CHristi 1392. docetqve eundem esse qvi Basil. 1533. prodierit sub falso nomine *Basilii M.* τοῦ μεγάλου Βασιλείου περὶ Γραμματικῆς γυμνασίας. Laudat etiam pag. 44. 190. 195. *Nicetæ Acominati* Choniatæ Historiam BarbaroGræce MStam in inclytæ Augustæ Vindelicorum Bibliotheca, ex qva præcipua BarbaroGræca Hieron. Wolfius in suas ad Choniatam notas transtulerit. Annæ Comnenæ sepulchrum in templo Patriarchatus CPoli obvium describit p. 46. & locum ex ejus Alexiade tunc adhuc inedita profert adversus primatum Papæ Romani. Narrat etiam p. 48. se accepisse Damasceni θησαυρὸν, & p. 53. illum *Damascenum Hypodiaconum & Studitam* appellat, qvi composuit Homilias thesauro illo comprehensas, qvi liber in pagorum Græciæ & Thraciæ templis, suis Dominicis & festis diebus qvibus ejus λόγοι inscripti sunt, à Sacerdote ad populum legi solet. P. 68. & 210. meminit *Barbaro Græci MS. Chronici* ab exordio Mundi ad Michaëlem Botaniatam, qvod ipsi abstulit Stephanus Gerlachius.

2) *Theodosii Zygomala* de CPoleos obsidionibus & Turcica expugnatione rebusqve hodiernæ Græciæ *Epistola ad Martinum Crusium* scripta Byzantii A. 1581. p. 74-98. cum Crusii versione & notis à p. 99. ad 104. in qvibus fragmenta aliarum Epistolarum Græcarum ad Crusium & Gerlachium missarum tum ab eodem Theodosio qvi pag. 100. Protonotarium se magnæ Ecclesiæ CPol. vocat, tum à Simone Cabasila, & p. 104. Epistolam absolutoriam qva Michaël Patriarcha Antiochenus Theodosium à peccatis absolvit. In calce Epistolæ hujus, qvemadmodum & aliarum passim in hoc opere, nomen & titulus scriptoris miris literarum ductibus more Græcorum recentium obscure indicatus potius qvam expressus cum expositione à Crusio addita legitur.

Libro secundo, cui effigies Patriarchæ CPol. præmissa est, exhibetur *Historia Patriarcharum CPolitanorum* qvi fuerunt à capta Anno 1453. per Mahomedem II. CPoli, qvid singulorum temporibus

gestum sit, & qvisnam fuerit auctor pescesii (*τοῦ πεσκεσίου*) sive muneris qvod Patriarcha novus Sultano dat, qvis præterea Charatzii, (*τοῦ χαράτζιου*) sive annui tributi Ecclesiastici, qvis item additionem qvôqve tempore majorem fecerit. p. 106-184. Hujus Historiæ lingva Græca vulgari scriptæ auctor est incertus, descripsit eam *Emanuel Malaxus*, Peloponnesius, à qvo Stephanus Gerlachius illam tribus thaleris redemit A.C. 1677. mense Aprili, Crusius vero qvi eam accepit à Gerlachio, latinam versionem, & à p. 185-212. notas adjunxit. Malaxus ille jam A.C. 1581. diem obierat, qvi pueros & adolescentulos Græcos sub Patriarcheio in parvula & misera casa docendo & libros describendo vitam toleravit. Qvæ ex Historia Ecclesiastica Malaxi laudat Allatius de Georgiis, leguntur in Crusii editione p. 107. seq. & 110. Sed qvæ idem habet Allatius p. 391. non memini me in illa legere, ut aliud forte exemplum ejus habuerit. Cæterum ex hac Historia hausit Henricus Hilarius, qvæ de Patriarchis post CPolin captam notavit ad Georgii Cyprii Chronicon Ecclesiæ Græcæ. In notis sub initium Crusius observat qvædam de Græcis qvi Concilio Basileensi, Ferrariam deinde atq; A. 1439. Florentiam translato interfuerunt, de qvo conferendus etiam Lambecius VIII. p. 504. sq. Addit præterea Crusius pag. 186. in Academiæ Basileensis Bibliotheca publica exstare complura Græca volumina MSS. tempore Concilii eo delata, è qvibus *scholia ex Patribus in Genesin & Exodum* memorat. P. 187. ait se apud Jo. Zygomalam inspexisse venalem librum MS. hoc titulo: *τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου Ματθαίου τοῦ Καμαριώτου ἐξήγησις εἰς τὰς Ἐπιστολὰς Συνεσίου, τοῦ σοφωτάτου καὶ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου, γεγραμμένη οἰκείᾳ χειρὶ τοῦ αὐτοῦ Καμαριώτου. Καὶ ἔτι βραχὺ ὑπόμνημα εἰς τὸν αὐτὸν Καμαριώτην, ὅτι ἀπὸ Θεσσαλονίκης* &c. *Doctissimi viri* Matthæi Camariotæ *commentarius in Rever. Episcopi* Synesii *Epistolas, manu ipsius scriptus. Præterea commentariolum in eundem* Camariotam, *quomodo patria Thessalonicensis, professione Philosophus, huc CPolin venerit ultimis Imperatorum Palaeologorum miseris temporibus: & hic post urbem amissam substiterit, postquam Scholarii qui postea Patriarcha fuit Gennadius, & quorundam aliorum optimatum, circa medium regni Amuratæ, præceptor fuisset.* Patriarcheii CPol. icon & descriptio exstat p. 190. Ibidem & p. 275. notat in Bibliotheca arcis Tubingensis extare MS. partem operum Basilii M. & librum pulcherrime in membranis descriptum continentem Sanctorum vitas per *τρίτον τρίμηνον* sive per menses Martium, Aprilem, Majum. P. 196. ubi

ubi de Græcornm Psalmodia, Horisqve Canonicis, laudat vetustum MS. πανδέκτην καὶ λειμωνάριον Antiochi Monachi τῆς Λαύρας τοῦ Ἀββᾶ Σάβα ad Eustathium Abbatem μονῆς Ἀτταληνῆς Ancyræ in Galatia, additqve ei subjunctum λειμῶνα sive λόγους καὶ βίους διαφόρων γερόντων καὶ ἁγίων πατέρων qvod opus auctor qvisqvis fuit Sophronio cuidam inscripsit, qvem ἱερὸν πιστὸν τίμιον appellat. Conciones sacras à Græcis fieri p. 197. 207. notat non lingva Græcobarbara qvæ à vulgo intelligatur sed antiqva. Ibidem nonnulla de Musica Græcorum Ecclesiastica, & qvanti sit apud Christianos & Turcas Patriarchæ CPol. auctoritas. Imperatorem qvi à S. Babyla Antiocheno Episcopo exclusus templo fuit, ex Legenda Græca MS. 4. Sept. notat fuisse Numerianum. P. 198. & 200. 203. Græce affert vers⁹ Διέπλεας, latine deinde editæ à Jac. Pontano (de qva dixi supra p. 566. sq.) & p. 199. 205. laudat MS. Augustanum Codicem Historiæ *Georgii Pachymeris* (de qva supra p. 458.) nec minus memorat *Augustanam Confessionem* è Græco versam in lingvam Ibericam sive Georgianam: & *Joannicium* Hieromonachum Cartanum & magnum Protosyncellum Cercyrorum librum varii argumenti, inscriptum ἄνθος compoſuisse curas fallendi causa Venetiis in carcere in qvem eum Arsenius Monembasiensis Episcopus compingi fecit, si Cartanum qvidem audimus non ob aliqvod crimen sed ob studium pietatis & veritatis. P. 200. Epigramma *Michaëlis Sophiani* Byzantii in Templum S. Georgii Venetiis A. C. 1564. ex libello Zachariæ ἱερέως σκορδυλίου Κρητὸς τοῦ ἐπονομαζομένου Μαραφρᾶ καὶ ἐπιτρόπου τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Seragliæ sive Regiæ Ottomannicæ CPolitanæ icon pag. 202. P. 203. memorat Georgium Cantacuzenum, Antonii Cantacuzeni, à qvo Hieron. Wolfius Zonaram redemit, filium in Bibliotheca sua habuisse *Acta tertii, quarti & quinti Concilii, exegesin* διαφόρων *in Pentateuchum, Nilum Theologum* aliosq; libros optimos, sed inæstimabili pretio æstimatos. P. 204. 250. 273. memorantur Διδαχαὶ Ἀλεξίου ἱερέως τοῦ Ραρτούρου καὶ χαρτοφύλακος τῆς Κερκύρας, excusæ Venetiis A. 1560. cum præfatione Theonæ qvæ his verbis inscribitur: ὁ ἐν ἀρχιερεῦσιν ἐλάχιστος Θεωνᾶς καὶ ἔξαρχος τοῦ παναγιωτάτου Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῖς αἰδεσίμοις ἀρχιερεῦσι καὶ φιλαρέτοις πατράσι, τῷ τε λοιπῷ τοῦ Κυρίου χριστωνύμῳ πληρώματι εὐπραγεῖν. Ibidem exstat notitia de *Cyrillo* Metropolita Nicæno Anno 1675. Ephesino *Athanasio* & Thessalonicensi *Joasapho*, & de Patriarcha CPol. *Jeremia* p. 205. qvem virum humanissimum vocat ac veritatis studiosissimum, perpe-

perpetuum in lectione Patrum & aliorum bonorum Autorum, qvantum ei per negotia Ecclesiastica & politica concessum fuit. *Nam præter Ecclesiarum*, inqvit, *curam incumbit ipsi etiam onus judicandi causas Græcorum, quas coram judice extraneo sive Turca disceptari nolunt. Cumque nemo sit qui liberales artes hodie juvenes doceat, non erubescit in virili ætate Dialectica, Rhetorica & Ethica à Rhetore suo sene Joanne Zygomala, nunc Cathedralis Ecclesiæ Scripturarum interprete audire, qui artium harum mediocrem cognitionem Patavii ante plures annos hausit. Epitomen Dialecticæ, Rhetoricæ & Ethicæ, Basileæ impressam Patriarchæ vertit. - - In tota Græcia studia nullibi florent: Academias & Professores publicos nullos habent, præter scholas triviales, in quibus pueri ὡρολόγιον, ὀκτώηχον, Psalterium aliosque libros quorum in Missa usus est, legere docentur. Qui vere eos intelligat inter presbyteros & calogeros, paucissimi sunt. Quidam Italiæ Academias adeunt, in quibus antiquam linguam, principia Philosophiæ, Patrumque Theologiam percipiunt. Hi reversi domum alios interdum erudiunt, quemadmodum CPoli in Patriarchatu medicus quidam* Leonardus è Chio (idem qvi expugnationem CPolis descripsit) *Patriarchæ aliisque Calogeris Ammonii Commentaria in Organum Aristotelis, Rhetorica Hermogenis & Hesiodum explicat.* P. 106. summum Græcorum sacerdotem & ArchiEpiscopum Venetiis Anno 1580. fuisse testatur *Gabrielem Philadelphiensem* ArchiEpiscopum. Vitam Apollonii (Tyrii) & Tarsiæ lingva Græcobarbara memorat p. 209. Michaëlem Eparchum Corcyræum διδάσκαλον καλὸν qvi Venetiis causas egit, & Andream Eurcumelem p. 208. Trojæ ruinas referens multosqve adhuc ejus superesse muros testatus, addit majorem illam CPoli fuisse urbem p. 210. Ibidem ex *Barbaro Græco Chronico* qvod Michaëlis Cantacuzeni * fuit, affert narrationem de Trisagio, & p. 211. hosce versiculos in duodecim festa Græcorum:

Τὸ χαῖρε, γέννα, Συμεὼν, Ἰορδάνης,
Θαβώριον, Λάζαρος, βαΐα, ξύλον,
Ἔγερσις, ἄρσις, Πνεῦμα, καὶ Κόρης μόρος.

Non prætermittendum est qvod in Historia Ecclesiastica Malaxi qvam Crusius Græce & Latine exhibet notisqve illustrat, etiam inserta legitur *Confessio Gennadii Scholarii* pro veritate fidei Christianæ ad Amuratem Suldanum Muhamedem II. capitibus XX, Græce & Latine cum Turcarabica versione Achmetis qvi Berrhœæ prætor & Mahometi

* Hic strangulatus est 3. Martii Anno 1578. Anchiali in sua domo. Vide Crusium pag. 211. 274.

hometi Zelebi Commentariensis pater fuit, jussu Suldani facta, & Græcis literis descripta pag. 110-119. Eadem prodiit etiam Græce & Latine ad calcem Orationis Dav. Chytræi † de statu Ecclesiarum in Græcia, Asia, Africa, Ungaria, Bohemia Francof. 1583. 8. & curante Joanne à Fuchte Helmst. ** 1611. 8. una cum ejusdem argumenti sed prolixiore *dialogo Gennadii & Amurathis περὶ τῆς ὁδοῦ τῆς σωτηρίας ἀνθρώπων* qvi Græce & Latine vulgatus est à Jo. Alexandro Brassicano, Viennæ 1530. 8. atqve à Christiano Daumio una cum Hieronymi Theologi Græci Dialogo de Trinitate, Cygneæ 1677. 8. Latine vero *** ex Gregorii Hermonymi Spartani versione, Joanne Polo de Albo Castro curante in Hæresiologia Jo. Heroldi Basil. 1556. fol. p. 797. & in Bibliothecis Patrum. De Codicibus MSS. hujus Dialogi vide Allatii diatribam de Georgiis p. 401. & Eusebium Renaudotum in Gennadii operum notitia p. 83.

Libro tertio continentur variæ Græcorum inter se ab A. 1556. ad 1580. scriptæ *Epistolæ*, à *Theodosio Zygomala* in Crusii gratiam selectæ, cum Crusii versione & notis. Digestæ autem sunt in partes tres hoc modo:

Prima pars complectitur Epistolas scriptas lingva vulgari, cum apposita per eundem Zygomalam versione Græca puriori. Scriptæ sunt à *Joanne Maximo* Sacerdote & δευτερεύοντι seu Secundano: *Hermodoro Lestarcho* Medico è Chio: *Simeone* Hieromonacho & Episcopatus Ephemero sive vicario ex Andro, à *Michaële* Zygomalæ affine è Nauplio, *Manuele* scriba ex Anchialo, *Michaele Sbiri* è Monembasia & *Stamatio* (Eumathio) fratre Zygomalæ ex Anchialo. Subjungitur etiam pag. 228. *Parthenii* metropolitæ Sophiæ in Bulgaria Epistola ad Imperatorem Rudolphum II. data A. 1580. & pag. 229. Testimonium Comiti Alberto Levvensteinio datum A. 1578. Cairi à Patriarcha Alexandro *Joachimo*. Utrisqve Joachimi & Parthenii literis præter

† Hic qvoqve Chytræus Orationi illi subjunxit varias Epistolas ex Græcia ad Martinum Crusium & alios datas, Græce & Latine.

** Notabis in Fuchtenii editione tantum extare capita duodecim, adeoqve octo postrema deesse.

*** Non Græce & Latine, ut legas in Appendice ad Hist. literariam scriptorum Eccles. præstantissimi Cavei.

ſubcriptiones obſcuris circumductionibus literarum involutas, unà cum explicatione ſubjuncta ſunt etiam eorum ſigilla.

Pars ſecunda continet Epiſtolas ſcriptas lingva Græca puriori complures, qvarum primoribus decem idem Zygomala verſionem Græcobarbaram, omnibus latinam verſionem & notas Cruſius adjunxit. Qvi Epiſtolas ſcripſere ſunt *Joannes Coreſes* (Κορέσης) Medicus è Chio ad Patriarcham CPol. *Metrophanem: Hermodorus* ſupra memoratus, *Joannes Zygomala*, magnus Rhetor Magnæ Eccleſiæ CPol. (ſive Exarchus Rhetor vide p. 259.) *Joannes Deſpota* ſeu Rex Moldaviæ, *Demetrius* Deſpotæ ſcriba ad Patriarcham CPol. *Joaſaphum*, *Nicolaus* Protopapa Nauplienſis, *Manuel* è Chio, *Matthæus Monachus* è Chio, *Methodius* Hieromonachus, *Neophytus* Lariſſæ Metropolita, *Jeremias* Patriarcha CPol. *Eugenius* Epiſcopus montis Sinai & Raithi ad Imp. Maximilianum A. 1569. *Demetrius* Diaconus CPol. ad Philippum Melanchthonem qvem præceptorem ſuum appellat A. 1559. p. 263. Interpoſita etiam ſunt p. 258. ſeq. Epitaphia verſibus ſcripta in *Iſaacum* Sacerdotem Peloponneſium, & *Gratioſam* Theodoſii Zygomalæ matrem, nec non *Jo. Zygomalæ* Epigramma in Concilium Decemvirorum illuſtriſſimæ Reip. Venetæ, & preces ad Mariam Virginem, à qva morbo levari exoptat.

Tertia pars habet Epiſtolas ſeptem ab Anno 1556. ad 1575. ſtylo Græco mixto ſive Eccleſiaſtico qvi puris barbara adſperſa habet ſcriptas à *Calliſto* Metropolita Rhodi, *Logizo* Sacerdote in Inſula Chio, *Theona* Paronaxiæ, ac deinde Theſſalonicæ Metropolita, *Arſenio* Metropolita Tornobi ad Principem Mich. Cantacuzenum: à *Joanne Bonapheo* à Patris Achajæ, *Maximo* Protoſyngelo Patriarchæ, ex Joanninis ſive Caſſiope Ætoliæ, & *Ignatio* Hieromonacho è Chio, ad magnum Chartophylacem Alexandrum à Tera.

In notis p. 222. Cruſius è libro ἄνθος τῶν χαρίτων affert parabolam de ſeptem filiabus Diaboli ex injuſtitia ſusceptis, arrogantia, avaritia, fraude, invidia, hypocriſi, ſuperbia ac ſcortatione. P. 230 ſeq. ex Martyrio S. Catharinæ *in veteri Codice MS. chartaceo folii magnitudine ſingulis paginis binas columnas quadragenorum verſuum habentibus, rubro corio aſſerculis inducto, cum bullis ſeu umbilicis & cum duabus clauſuris (more Græco) in aculeos infibulandis. Fuerat is Codex cum aliis pluribus MSS. à Cardinale Joanne de Raguſio tit. S. Sixti, Baſileæ in Concilio relictus.* P. 234. *Meletius* Patriarchæ Alex. Protoſyncellus commendatur

datur ut vir perdoctus, perhumanus, religionis studiosus. Ibidem narrat Turcas qvinqvies qvotidie ad preces convocari hora una ante lucem, tum circa horam nonam, duodecimam, & qvartam, atqve hora prima noctis. Initium precationis eorum esse *ne DEus concordiam Christianis det*. De *Josepho* Hieromonacho Gardiano in Monasterio S. Catharinæ in monte Sina, vide p. 235 seq. Μαζιδάλι, βιβλίον ἔχον τῆς Θεοτίκυ ἐγκώμια pag. 243. *Ex Gerlachio cognovi*, inqvit p. 246. *plerisque Græcorum templis in singulis Civitatibus, scholas puerorum adjunctas esse, in quibus nullæ sint classes nec diversæ lectiones, sed unus præceptor pueros in Psalterio, Horologio, Acoluthiis aliisque libris quorum in Ecclesiis usus sit, instituens. Ab Joanne Zygomala, complures Patriarchatus officiales antiquam linguam mediocriter doctos esse: etiam à doctioribus Græciæ discipulos ad illam ali, & propter eam discendam Italiæ quoque Academias à Peloponnesiis, Cretensibus, Chiis adiri.* Illum Joannem Zygomalam ex magno Rhetore Patriarchico factum μέγαν τῶν θείων γραφῶν ἑρμηνευτὴν notat pag. 248. atqve pag. 264. scribit versionem Confessionis Augustanæ Græcam sub Dolscii editam nomine, compositam fuisse à Philippo Melanchthone, qvi illam per Demetrium Thessalonicensem, Diaconum CPol. misit ad Joasahum Patriarcham CPol. De illa versione vide etiam p. 488. 496. Eadem est qvæ cum Wurtenbergensium Theologorum scriptis ad Jeremiam Patriarcham CPol. prodiit Witeb. 1584. fol.

Libro Quarto Crusius exhibet Epistolas alias sexaginta vario stylo Græco scriptas, cum latina versione & notis. Auctores Epistolarum sunt: *Metrophanes* Cæsareæ Cappadociæ Metropolita & deinde Patriarcha CPol. *Nicolaus* Sacellarius & alii Clerici Chii. *Joasaphus* Patriarcha CPol. *Jeremias* Patriarcha CPol. *Michaël* Patriarcha Antiochenus, *Sophronius* Hierosolymorum & Palæstinæ, *Gregorius* Meropolita Prusæus, *Antonius* Mytilenes, *Callistus* Metropolita Rhodi, *Macarius* Hieromonachus & Abbas Monasterii Insulæ Patmi, *Sophronius* Hieromonachus antehac Abbas, & *Neophytus* Hieromonachus atq; Protosyngelus Patriarchicus, *Hippolytus* Chii Metropolita (cujus Epistola p. 304. directa est ad magnæ Ecclesiæ CPol. Clericos, Magnum Oeconomum, Magnum Logothetam, Magnum Scevophylacem, magnum Sacellarium, & parvum Logothetam, item Nomophylacem, & Dicæophylacem, protonotarium ac protoapostellarium) *Joannes Coreses* & *Franciscus Domesticus* Medici Chii; *Leonhardus Mendonius* Anchialo,

 Sma-

Smaragda Canabutzena, *Joannes Burclas*, *Stamatius* * è Scyro, *Josephus* Episcopus Scyri, *Joachimus* Imbri Episcopus, alius Protopapa sive Episcopus Teni insulæ, *Dionysius* Nauplii & Argorum, *Joasaphus* Menembasiæ Metropolita, *Arsenius* Coronæ Episcopus, *Dionysius* veterum Patrarum Metropolita Corinthi, *Nicanor* Athenarum, *Joasaphus* Thessalonicæ, *Jeremias* Larissæ Episcopus & *Damascenus* Demonici & Elassonis, *Damascenus* Episcopus Λιτῆς καὶ Ῥενδίνης, Litæ & Rhendinæ: *Pachomius* ὁ Γάννες καὶ χώρας Ganni Metropolita & Choræ, *Theophanes* Hieromonachus qvi Theodosii Zygomalæ se spiritalem parentem p. 332. appellat: alius Oeconomus Calliupoleos, *Joasaphus* Adrianopoleos Episcopus, *Gabriel* Pogojanæ ArchiEpiscopus, *Gerasimus* Polianæ Episcopus, *Zosimus* Citri, Tornobi *Arsenius*, *Sophronius* Archiepiscopus primæ Justinianæ & Achridarum, *Methodius* Melenici Episcopus, *Neophytus* Dicæi cœnobii Hieromonachus, *Thomas Palaologus* Despota Porphyrogenitus, cujus Epistolæ p. 344. subjiciuntur Sultani Turcici *Selimi* literæ comminatoriæ ad Venetos qvibus Cyprum ab eis repetit. Et p. 312. exstat *formula testamenti* facti A. 1574. Chii à *Maria Pilia*, cum subscriptionibus. Plerisq; etiam Epistolis hoc quarto libro subscriptiones adjunguntur, notatu dignæ tum propter nomina ipsa personarum & locorum, tum ob monogrammata & intricatos literarum ductus qvos cum expositione semper ad αὐτόγραφα accurate expressos Crusius lectori inspiciendos exhibet. In notis idem p. 320. & 293. notat Theodosium Zygomalam A. 1576. cum Nomophylace magnæ Ecclesiæ presbytero *Sabbatiano* Exarchum in insulas emissum fuisse, *nempe ad colligendas pecunias de quibus τὸ χαράτζιον tributum Sultano persolveretur. Literis tunc hortari solet Patriarcha CPol. Antistites Insularum, clericos Politicosque viros, & plebem ab Imbro & Lesbo Rhodum & Carpathum usque, ut velint contributione βοηθεῖν τῇ μητρὶ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἅτε τῆς βοηθείας αὐτῶν αὐτῆς καὶ μέχρι τοῦ νῦν σωτηρουμένης, καὶ τὸ ἀποτοῦδε σωτηρηθησομένης. Iidem ἔξαρχοι* ** *potestatem quoque habent à Patriarcha τοῦ ἀργοὺς ποιεῖν καὶ ἀφορίζειν, privandi dignitate Ecclesiastica & excommunicandi δι' εὐλόγους αἰτίας, si quos hujusmodi pœna dignos repererint; sicut vicissim quoque pœnitentes absolvendi.* De Zygomalæ fratribus & aliis propinqvis vide p. 324. Ἀπολυτικοῦ sive dimissoriæ Epistolæ Clerico à Metropolita Rhodi datæ exemplum legitur p. 299. qvalium in veteri Ecclesia usus, de qvibus Bernardinus Ferrarius lib. 1. de

* Stamatii sive Eumathii Zygomalæ mentio p. 314. ** Confer p. 502.

1. de antiqvo Ecclesiasticarum genere cap. 8. & Beveregius ad can. XVII. Trullanum. Ex Basilicis tum temporis adhuc ineditis loca proferuntur à Crusio p. 331. De Athanasio Lauræ Monasterii in monte Atho conditore temporibus Nicephori Phocæ Imp. vide sis p. 333.

Libro quinto occurrunt LXII. Epistolia sive argumenta, Scholasticis qvi in stylo utroq; exercere se volunt, proponenda, qvæ Theodosius Zygomala A. 1578. ad Crusium misit stylo græcobarbaro cum pure Græcis è regione positis, atqve editor deniqve auxit latina interpretatione p. 349-370.

Libro sexto exstat 1) *Demetrii Zeni* Zacynthii, ejusdem cujus liber de Alexandro Macedone versibus Græcobarbaris politicis, Venet. 1529. excusus est, *Batrachomyomachia Homerica*, vulgari lingva Græcorum, versibus itidem politicis expressa, una cum latina versione Crusii. pag. 373-382. subjuncta hujus Oratione de laude fabulæ p. 383-389. & notis in Batrachomyomachiam p. 390-399. Hanc Demetrii Zeni Batrachomyomachiam Venetiis primum excusam, postea ex Crusii editione Græce ac Latine recudi fecit Joannes Michaël Langius in parte altera Philologiæ BarbaroGrææ, Altdorfii 1707. 4.

2) Carmina aliqvot Crusii Græca, cum versione interlineari Græcobarbara *Simeonis Cabasila* Hieromonachi, & latina Crusii interpretatione p. 400-407.

Libro septimo Epistolæ XXVIII. Tubinga CPolin & CPoli Tubingam missæ ab A. 1573. ad 1578. Græce & Latine p. 410-483. cum Crusii notis p. 484-514. Tubinga scripsere Crusius, & D. Jacobus Andreæ: CPoli vero *Theodosius Zygomala*, hujus pater * *Joannes Zygomala* Rhetor, ex Nauplio Peloponnesi, *Jeremias* Patriarcha CPol. *Simeon Cabasilas*, & *Joannes Trachaus* Nærensis. Patriarcham Jeremiam ita describit Crusius p. 486. *Patriarcha Hieremias vir humanus & placidus est, amabili vultu, hominum animos ipso intuitu sibi devinciens. Corpulentus est & procera statura. Veste utitur monastica, nigra & prælonga: caput cucullo tectum habet, crines nutrit crispos, & ex antecessorum consvetudine in humeros (quemadmodum Salvator noster pingi solet) diffluentes. Cumque totius Græciæ, & plurium locorum, cæterorumque Patriarcharum quasi* Ἐπίσκοπος *sit, nihil splendoris vita ipsius habet, sed omnia simplicitatem & humanitatem singularem sapiunt.* & pag. 491. *Similis moribus, forma & statura*

* vide pag. 431. 491.

tura nostro Cancellario D. Jacobo Andreæ, & forte longior: in medio capitis rasura, in syncipite corolla, in occipitio & temporibus longi capilli, sicut in omnibus illic Monachis. Patria ejus Ἀγχίαλος, *vulgo* Achilò, *Ponto Euxino vicinum opidum. Ætas illius A. 1578. fuit circiter XLII. annorum. Patriarchæ, Metropolitæ & Episcopi cognominibus carent. Fertur tamen Hieremiæ familiam vulgo* Τρανὸς *dici, id est* μείζονας. Ex fragmento veteri MS. Barbarogræco iconibus ornato de *amoribus Lybistri & Rhodamnes* specimen affert Crusius p. 489. 490. & argumentum totius fabulæ à se in compendium missum latine exponit, de qva alio loco, ubi scriptores Eroticos recenseo. De *Emanuele Margunio* Cretensi, in Academia Patavina Philosophiam Græcasqve literas edocto mentio p. 495. uti de *Simeone Diacono* p. 500. qvi Crusio significavit habere se *undecim capita Apollonii Dyscoli* Grammatici, eatenus desiderata p. 503. ubi etiam de *Philippo Ptolemæo* Perusiano Medico Physico Sceptico, qvi A. 1578. Græcobarbaro Epistolio Crusii amicitiam ambivit, & paullo post ad Turcas accessit, pag. 504. Longus Catalogus aliorum virorum in Græcia tunc clarorum doctrina & dignitate occurrit pag. 506. sq. ex albo D. Stephani Gerlachii. P. 498. ex Gerlachii Epistola hæc brevis notitia librorum CPoli MStorum exhibetur:

Μεγάλη Βιβλιοθήκη (Photii, vide p. 512.) in insula Chalce.

Μέλισσα (Antonii Melissæ Loci Communes.)

Γρηγορίου τοῦ θεολόγου περὶ τῶν καθ' αὐτὸν: ἃ χρύσεα ἔπη καλοῦνται.

Νικηφόρου καὶ πρεσβυτέρου τοῦ Βλεμίδου ἐξήγησις εἰς τὸ Ψαλτήριον.

Τετραευαγγέλιον ἐξηγημένον, εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν δὲ εὐαγγελιστῶν, παρὰ Εὐσεβίου τοῦ παμφίλου, πρὸς Καρπιανὸν μοναχόν.

Χελιδόνου μοναχοῦ *libri tres contra Judæos.*

Josephi Monachi, cognomento πριεννίου, (forte Βρυεννίου) *orationes Theologicæ: quas temporibus Manuelis Regis plerasque in palatio Regio, & templo Apostolorum, habuit: de S. Trinitate, de processione Spiritus S. tantum ex Patre, contra Latinorum sententiam.*

Joan. Damasceni κεφάλαια ν. περὶ τῶν αἱρέσεων.

Γρηγορίου πάπα τῆς παλαιᾶς ῥώμης, μετὰ καὶ πέτρου τοῦ φιλοσόφου διάλογοι.

Ἐκκλησιαστικὸς διάλογος τοῦ ταπεινοῦ Συμεὼν, ἀρχιεπισκόπου θεσσαλονίκης, κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων: καὶ περὶ τῆς μόνης πίστεως τοῦ θεοῦ.

Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας, τῆς ἐν ἱεροσολύμοις ἁγίας λαύρας, τοῦ ὁσίου πατρὸς Σάβα.

In

In Patriarchatu, maximum opus, titulo: Συναγωγὴ ἐξηγήσεων ἀπὸ διαφόρων ἁγίων πατέρων καὶ διδασκάλων (*Athanasii, Cyrilli, Basilii, Chrysostomi, Theodoreti, Greg. Nysseni, Isidori, Eusebii, & aliorum*) εἰς τὴν βίβλον τῶν ψαλμῶν; συλλεγεῖσα παρὰ τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου ἡρακλείας Νικήτα τοῦ Σερρῶν.

Pandecta, continens summas, seu argumenta, canonum Apostolicorum: septem Synodorum universalium, & provincialium, Epistolarumque Synodalium: Acta vero sexta & septima Synodi, perfecta. Cui addita est ἐξήγησις τῶν θείων κανόνων τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ τοπικῶν: ποιηθεῖσα ἰωαν. μοναχοῦ ζωναρᾶ.

Εξηκοντάβιβλος, *liber Juris civilis, precio aliquot centuriarum Aureorum.*

Historici Laonicus Chalcondyles, Michael Glycas, Ἀγαθίας, Εὐνάπιος.

Fragmenta quadam historia Turc. de expugnatione Constantinopoleos, lingua vulgari.

Επιστολαὶ Πηλουσιώτου (Isidori) ἀνδρὸς σοφιστοῦ.

P. 510. narrat CPoli missos hosce libros MStos, emtos 37. thaleris: *Demosthenem* ab edito multum differentem, (adde p. 503.) additis nonnullis vitis *Plutarchi*, *Thucydidem*, *Theodoreti* ἐρανιστὴν cum explicatione *Epigrammatum* inedita, & Κεράμεως (*Theodori*) λόγους Θεολογικοὺς tunc adhuc ineditos. Deinde *Librum Canonum*, cui Acta Conciliorum Patrumqve auctoritates plurimæ insertæ, pro pretio duodecim thalerorum. *Testamentum Novum* pulcherrimum cum iconibus, Psalterio adjuncto, ex libris Mich. Cantacuzeni, pro decem thaleris, qvod Græci qvindecim ducatis redimere voluerunt. *Manassem* (*Constantinum*) Historicum tum nondum editum, pro tribus thaleris. *Festorum Græcorum canones* cum explicatione libri Psaltici, qvi usitatissimus Græcis ὀκτώηχος dicitur, qvatuor thaleris. Librum sermonum Theologicorum. Orationes *Gregorii* (*Naz.*) Theologi cum expositione (*Niceta*) τοῦ Σερρῶν Metropolitæ Homeliæ, duodecim thaleris, ac deniqve *Theodosium Melitenum* Historicum pro duodecim Venetis Ducatis sive Zechinis qvorum unus sex & viginti baciis sive grossis valet. His p. 503. addit *Greg. Nyssenum* in Canticum Canticorum Bibl. Tubingensi inferendum. Prognostica Astrologica Annorum 1577. & 1578. exhibet Græce p. 499. & 501. narrat *Halepo sive Hierapoli CPolin vocatum esse Astrologum quendam, qui Sultanum de fortuna*

sua

sua ex astris præmoneat. Ideo ex Galatensi colle exstruxit profundam detectamq; turrim, cujus summo imposuit astrolabium, & multos circulos ex orichalco magnos, inde prædicturus scilicet quas gentes amicas quas inimicas habiturus sit Murates. Operi perficiendo septennium sumsit, quotannis stipendio trium millium ducatorum, ejus duplum finito opere à Rege accepturus. Adjutor ei fuit Judæus quidam Thessalonicensis, qui ambo Cometam A. 1577. Arabiæ & Persiæ bellum minari dixerunt. Exitus tandem hic fuit, quod sphæricum illud opus mense Januario A. 1580. spatio unius horæ omne solo æquatum est, quod vulgo crederetur id omnis hactenus mali, bello in Persis infeliciter gesto, causam fuisse. Etiam Græce exstare libellum τὰ τοῦ Σολομῶντος κλαβίκυλα, cognosces ex pag. 503. Tituli qvatuor Patriarcharum, CPol. Alexandrini, Antioch. & Hierosol. nec non qvatuor CPolitano Patriarchæ non subjectorum ArchiEpiscopum, Tornobi Bulgariæ, Pecii Serviæ, primæ Justinianæ, & Iberiæ sive Georgianæ leguntur Græce pag. 507. seq.

Libro Octavo deniqve cum versione & notis occurrunt Epistolæ Græcæ XVIII. à Crusio scriptæ ad *Franciscum Portum* Cretensem, ejusqve filium *Æmilium Portum:* ad *Gabrielem Philadelphiensem* ArchiEpiscopum (Venetiis A. 1580. seq. degentem,) ad *Meletium* Cretensem, Alexandriæ Ægypti Protosyngelum & Hieromonachum, ad *Joannem Morzinum* Cretensem: & vicissim à *Porto* utroqve (Geneva & Lausanna) à *Constantino Patricio* Chio (Patavio) à *Gabriele Philadelphiensi*, *Joanne Medico* è Peloponneso Epidaurio & ab *Andronico Cublide*, Oeconomo & Procuratore fraternitatis ad S. Georgium Græcorum, (Venetiis,) ad Crusium, Pars Epistolæ Crusii ad *Emanuelem Margunium* Cretensem p. 527. qvi idem est Margunius auctor Epigrammatis p. 538. qvod commentario Danielis Furlani in Aristotelem de partibus animalium præmittitur. Propinqvi ejus, *Maximi Margunii*, Cytherorum Episcopi Epistolam Hœschelius Photio suo præfixit.

XXIX. In LEONIS ALLATII * συμμίκτοις varia etiam leguntur, ad res CPolitanas facientia, itaqve & hujus collectionis bre-

* Obiit Allatius Romæ 19. Januar. 1669. octogenario major. Catalogum scriptorum suorum ipse texuit in Apibus urbanis. Alius legitur ante librum de templis Græcorum edit. Coloniensis, & ad calcem scripti de mensura temporum antiqvorum. Videndi etiam Elias du Pin T. XVIII. Bibliothecæ scriptor. Eccles. sub init. Prosper Mandosius in Bibl. Romana, Petrus Bayle in Dictionario Historico Crit. Christophorus Hendreich in Pandectis Brandenburgicis &c.

brevem recensionem præsenti loco inserendam existimavi. Prodierunt itaqve curante Bartoldo Nihusio Amstelodomi A. 1653. 8. licet titulus Coloniam Agrippinam præ se ferat, atqve distributa sunt in libros duos, in qvorum priore exstant

1) *Joannis Phocæ* Cretensis ** Monachi qvi Matthæi Monachi in Patmo filius fuit & A. C. 1185. Palæstinam lustravit, *de locis Antiochiam inter & Palæstinam* nec non Syriæ, Phœniciæ & Palæstinæ, Græce & Latine p. 1-46. Hæc descriptio etiam Latine ex Allatii versione præmittitur Tomo secundo Act. Sanctorum Maji, cui Papebrochius subjunxit fabulosum Itinerarium Antonini Placentini è MS. Tornacensi, cum suis animadversionibus.

2) *Epiphanii* Monachi ac presbyteri Hagiopolitæ sive Hierosolymitani incertæ ætatis, *Syria & urbs sancta*, Græce è Codice Vaticano, cum Feder. Morelli versione per Allatium multis locis interpolata p. 48-63. Ejusdem scriptoris *de vita S. Deiparæ* laudat Allatius de Simeonum scriptis p. 106. & ad Eustathii Hexaëmeron pag. 285. seq. *Homiliam de S. Andrea Apostolo*, idem de Simeonibus p. 90.

3) *Perdiccæ* Protonotarii Ephesini *Hierosolyma* versibus Politicis cum metaphrasi ejusdem Morelli carmine Jambico, pag. 65-68. Cangio hic idem videtur Perdicca de qvo pseudoSynodus Palamitarum A. C. 1347. habita pag. 171. & Pachymeres VI. 24. Hist. Ac Synodo illi CPolitanæ interfuere bini hoc nomine, unus *Theodorus Perdicca*, magnæ Ecclesiæ à supplicationibus: & *Georgius Perdicca*, scevophylax Imperatorii cleri, ab utroqve tamen horum Ephesius diversus fuisse videtur.

4) *Anonymi de Locis Hierosolymitanis*, lingva Græca vulgari, cum Allatii versione p. 80-102.

5) Eugesippus de distantiis locorum terræ sanctæ, Latine, p. 104-120. è Codice Caroli Moroni. Scripsit hic Eugesippus A. C. 1040.

6) Willebrandi de Oldenburg Canonici Hildesheimensis qvi A. C. 1211. Palæstinam adiit, Itinerarium terræ sanctæ. Latinè, p. 122-152.

** De primis sex scriptis in priore hoc συμμίκτων volumine comprehensis confer si placet qvæ dixi libro IV. cap. 2. §. 18.

7) Leonis Allatii dissertatio de solea veteris Ecclesiæ, sive loco in qvo solium Imperatoris p. 154-174.

8) Ejusdem Epistolæ sive dissertationes tres ad Bartholdum Nihusium, *prima* pro γνησιότητι Liturgiæ S. Jacobo Apostolo tributæ pag. 176-203. *secunda* pro Græcorum communione sub specie una p. 204-223. & *tertia* de reliqviis S. Crucis p. 224-235.

9) Rituale Ecclesiæ Ægyptiæ sive Cophtitarum, Latine ex versione Athanasii Kircheri, S. I. qvi eam A. C. 1647. jussu Cardinalium Congregationis de propaganda fide ex lingva Copta & Arabica transtulit p. 239-267.

10) Conradi Marpurgeri de Miraculis S. Elisabethæ viduæ, Thuringiæ Landgraviæ, Latinè p. 269-293.

11) Gabrielis Sionitæ Epistolæ binæ ad Nihusium de nonnullis Maronitarum ritibus p. 295-302.

Tomo sive libro posteriore occurrunt Græce & Latine 1) *Constantini Porphyrogeniti* Imp. liber *de vita & gestis* avi sui *Basilii Macedonis*, Imperatoris CPol. p. 1-178. Vide qvæ supra p. 349.

2) *Joannes Cameniata de excidio urbis Thessalonicæ* A. C. 904. pag. 180-316. Vide qvæ supra p. 351. & Allatium ad Georgium Acropolitam p. 224.

3) *Joannes Anagnosta* Thessalonicensis *de capta Thessalonica* A. C. 1430. pag. 318-380. Vide supra p. 486. & Allatium de Simeonibus p. 188.

4) *Theodori Gazæ* Epistola ad Franciscum Philelfum *de Origine Turcarum* p. 382-392.

Hisce Latine subjiciuntur 5) Melchioris Inchoferi S. I. dissertatio de Evnuchismo ab antiqva Ecclesia improbato, ad Leonem Allatium p. 382-392.

6) Allatii confutatio fabulæ de Joanna Papissa, ex monumentis Græcis. Editio qvarta ex duabus primis recognita pag. 415-434.

7) Lucæ Holstenii ad Nihusium Epistola de usitata etiam Abassinis communione sub una specie p. 436. seq.

8) Ejusdem & Anonymi de Sabbatio flumine p. 439-441.

9) Ca-

9) Catalogus operum *S. Joannis Damasceni*, Jo. Auberto qvi post Cyrillum Alex. recensitum novam eorum editionem meditabatur, suppeditatorum ab Allatio & Lutetiam transmissorum pag. 448 - 453.

XXX. *Catalogus Episcoporum Byzantinorum qui ante Constantinum M. fuisse incerta fide feruntur.*

1. ANDREAS * Apostolus, confer Lambecium lib. 3. p. 56. & 154. Philippum Cyprium p. 3. Nicephorum CPol. in Chron. & Nicephorum Callisti II. hist. c. 39. & VIII. 6. Codini Origg. CPol. n. 124.
2. *Stachys* (cujus mentio Rom. XVI. 9.) *per annos XVI.* Martyrolog. & Menolog. 31. Octobr. pseudoDorotheus pag. 431. seq. post Chronicon Paschale Cangii, Jus GræcoRom. Leunclavii pag. 296. Codinus loco laudato & Matthæus Cigala, qvi ex LXX. discipulis fuisse annotat. Vide & Bandurium p. 731. ad Antiqvitates CPol.
3. *Onesimus*, ** *per annos XIV.*
4. *Polycarpus* (apud Lambecium III. p. 56. male Πολύκαρπος) *per annos XVIII.* Hic à Matthæo Cigala omittitur.
5. *Plutarchus*, *per annos XVI.*
6. *Sedechias* (apud pseudoDorotheum p. 432. Philippum Cyprium in Bandurii Imperio Orientali T. 1. p. 218. & Lambecium III. pag. 56. & in jure GræcoRom. Σεδεκίαν) *per annos IX.* male in latina pseudoDorothei versione *novemdecim.* Omittitur à Matthæo Cigala.
7. *Diogenes per annos XV.*
8. *Eleutherius per annos VII.* Hic à Matthæo Cigala omittitur.
9. *Felix per annos V.*
10. *Athenagoras per annos IV.* hic à PseudoDorotheo & Cigala omittitur. Philippo Cyprio & in jure GræcoRom. p. 297. *Athenogenes:*

Uuuu 2 11. Poly-

* Non ab Andrea sed à *Petro* Apostolo primos Byzantio datos Episcopos contendit Baronius ad A. C. 44. n. 12. ex fide Agapeti Papæ.

** Hunc cum Onesimo Philemonis servo confundunt PseudoDorotheus, Philippus Cyprius & Matthæus Cigala. Sed illum Onesimum Ephesi Episcopum tradunt veteres. Vide Baron. & Acta Sanctor. 16. Februar.

11. *Polycarpus* (secundus) *per annos XVII.* Cigala XVIII. qvi interponit *Eleutherium* , aitqve sedisse *per annos VII.*

11. b. *Athenodorus* PseudoDorotheo p. 433. post Polycarpum memoratus. Cigalæ *Athenogenes* , qvem ait sedisse annos IV. Idem alium hic interponit *Polycarpum* , *annis XVIII.*

12. *Euzoius* , *per annos XVI* (PseudoDorotheo VI.)

13. *Laurentius per annos XI. menses 6.*

14. *Alypius per annos XIII.* menses 6. à Cigala ponitur post Pertinacem.

15. *Pertinax* (Magister militum & Consulatu functus) *per annos XIX.*

16. *Lempianus per annos XI.* PseudoDorotheo & Cigalæ rectius *Olympianus*. ita & Philippus Cyprius Bandurii.

17. *Marcus per annos XIII.*

18. *Cyriacus per annos XVI.* Pseudo Dorotheo *Cyrillianus*.

19. *Castinus* (qvi templum S. Euphemiæ † in Petrio CPoli condidit) Philippo Cyprio Κηςῖνος *Cestinus* , in Nicephori Callisti Codicibus *Constantinus*, *per annos VII.*

20. *Taratus per annos XXXV. menses 6.* PseudoDorotheo *Titus*. Philippo Cyprio Τάραχος ὁ Κιτιτης.

21. *Demetrius* * frater vel filius potius Probi Imp. A. C. 282. defuncti, *per annos XXXIV. menses 6.* Confer Acta Sanctorum T. 1. Junii p. 391.

22. *Probus* , ejusdem Demetrii filius , per annos XII.

Exiguam fidem mereri qua de successione Episcoporum jam commemoratorum traduntur , recte notat Papebrochius in Actis Sanctor. Tom. 1. Junii pag. 392.

(Cedreno hi tres modo ante Metrophanem memorantur Episcopi Byzantini :

22. b. *Presbyter* qvidam , *per annos VIII.*

22. c. *Philadelphus* , *per annos III.* imperante Antonino Caracalla.

22. d. *Eugenius* ab anno tertio Gordiani *per annos XXV.*)

22. e In Chronico MS Simeonis Magistri & Logothetæ celebratur *Rufinus* qvi per annos novem præfuerit Ecclesiæ Byzantinæ.

CON-

† Vide Cangii CPolin Christianam libro IV. pag. 146. & Bandurium pag. 649. seq. Sed Tito Episcopo Byz hoc tribuit PseudoDorotheus post Chronicon Paschale Cangii p. 430. licet & ipse p. 432. hoc referre videtur ad Constinum Imp.

* PseudoDorotheo p. 434. & Philippo Cyprio *Domitius* , Cigalæ *Domitianus*.

CONSPECTUS CHRONOLOGICUS HISTORIÆ CPOL.

Imperatores CPolitani.		A. C.	Patriarchæ CPol.	
Flavius Valerius CONSTANTINUS	1	306		
Magnus, Constantii Chlori F. à	2	307	*Metrophanes* de qvo Me-	
25. Jul. De rebus hujus Imperatoris	3	308	næa 4. Junii.	1
Bemarchius Svidæ & Praxagoras,	4	309		2
Photio memoratꝰ periere. Exstant	5	310		3
Græci, Eusebius, Zosimus, Svidas &	6	311		4
atini Eutropius, Aurelius Victor,	7	312		5
Anonymus post Ammianum edi-	8	313		6
tus, Rufinus, Anastasius Bibliothe-	9	314		7
carius, aliiqve Hist. Eccles. atqve	10	315		8
Chronicorum scriptores.	11	316		9
	12	317	*Alexander* Metrophani	
	13	318	succedit. Vide Bas-	2
	14	319	nagii Annales T.	3
	15	320	2. p. 666. & Ban- durium ad Anti-	4
	16	321	qvitates CPol. p.	5
	17	322	888 seq. Acta San-	6
	18	323	ctor. Junii T. 1.	7
In hoc año desinit Eusebii Hist. Eccles.	19	324	p. 387. seq.	8
In vicennalibus Constantini desinit	20	325	Concilium Nicæ-	9
Eusebii Chronicon	21	326	num	10
	22	327		11
	23	328		12
	24	329		13
dedicata CPolis, ex veteri Byzantio	25	330		14
instaurata à Constantino. *Vide*	26	331		15
præter Annalium & Originum CPol. scri-	27	332		16
ptores, Ez. Spanhemium ad Orat. 1. Ju-	28	333		17
liani p. 96. sq. Cangii CPolin Christianam	29	334		18
lib. 1. p. 26.	30	335		19
	31	363		20

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
CONSTANTIUS Constantini M. Filius à 22. Maj. cum	1	337		21
fratribus Constantino juniore & Constante. De his	2	338		22
Zosimus, Eutropius, Victor, Amianus, Rufinus & cæteri Hist. Eccles. ac Chronicorũ scriptores Græci ac Latini.	3	339		23
Constantinus junior interfectus	4	340	*Paulus*, eoq; non diu post	1
	5	341	remoto *Eusebius Nicomediensis*. Vide Socratem l. 2.	2
	6	342	c. 7. Vitam Pauli apud Photiũ	3
	7	343	Post Eusebium extinctum	1
	8	344	restitutus *Paulus* à Catho-	2
	9	345	licis, ab Eusebianis *Macedonius* electus, Sed Pau-	3
	10	346	lum iterum Constantius	4
	11	347	deposuit, Ariani plane ob-	5
	12	348	truncarunt. Vide Bandu-	6
	13	349	rium p. 890. Acta Sancto-	7
	14	350	rum T. 2. ad VII. Junii p. 13. seq 24.	8
	15	351		9
	16	352		10
	17	353		11
	18	354		12
	19	355		13
	20	356		14
	21	357		15
	22	358		16
	23	359		17
	24	360	Macedonio deposito, die 15. Mensis Peritii (h. e. Februarii)	1
Flavius Claudius JULIANUS, à 3. Nov. qvi ipse de se in suis scriptis tum Eunapius, Zosimus, Libanius, Eutropius, Victor, Ammianus, Orosius &c.	1	361	ut testatur Chronicon Alex.	2
	2	362	successit *Eudoxius* Antiochenus hactenus Episc. Arianus. Vide Socratem, Sozom. &c.	3
Flavius JOVIANUS à 27. Jun. In hujus morte desinit Eutropii Historia & Sexti Rufi breviarium. De eodem Zosimus, Ammianus, &c.	1	363	Macedonium postea è diptychis erasere Patres Concilii CPol. secundi A. 381. Confer	4
Flavius VALENTIANUS Gratiani F. à 25. Febr. & Fl. VALENS Frater à 29. Mart.	1	364	Henricum Noris de qvinta Synodo cap. 5.	5
	2	365		6
	3	366		7
Fl. GRATIANUS Valentini F. Aug. declaratur 24. Aug.	4	367		8
Gratiani annus 2	5	368		9
3	6	369		10
4	7	370	Eudoxio *Demophilus* successit Arianus. Vide Philostorgium	1
5	8	371	IX, 10. & 14. Bandurium p. 891.	2

Imperatores CPolitani.		A. C.	Patriarchæ.	
Gratiani annus 6 Valentiani & Valentis	9	372	Orthodoxi qvidem *Evagrium* elegerant, sedis depositus est à Valente Imp.	3
7	10	373		4
8	11	374		5
Obiit Valentinianus Senior 17. Nov. VALENTIANUS filius, qvadrimus Imperator pronunciatur.	12	375		6
Gratiani annus 10 Valentiniani jun. 2	13	376		7
11 3	14	377		8
Obiit Valens. Gratiani annus 12 4 in hoc anno desinit Ammianus, & Hieronymi Chron.	15	378		9
Fl. THEODOSIUS Magnus à 19. Januar.	1	379		10
Gratiani annus 14 Valentiniani jun. 6	2	380		11
15 7	3	381	*Gregorius Naz.* per paucas hebdomades. Huic *Nectarius* eod. año qvo Concilium CPolit. inter generalia secundum celebratum est, successit.	1
16 8	4	382		2
Gratianus occiditur die XXV. Augusti. Fl. ARCADIUS à Patre Theodosio Consors & Collega in Imperio adsciscitur 16. Januar.	5	383		3
	6	384		4
Arcadii annus 3 Valentini jun. 11, Theodosii M.	7	385		5
4 12	8	386		6
5 13	9	387		7
6 14	10	388		8
7 15	11	389		9
8 16	12	390		10
9 17	13	391		11
10 strangulatus Valentinianus junior, 15. Maj.	14	392		12
11	15	393		13
12	16	394		14
Theodosius M. moritur 17. Januar. Arcadii annus De his Imperatoribus Zosimus, Claudianus Poëta, Paulus Diaconus, & Hist. Eccles. atqve Chronicorum scriptores cæteri. In Theodosii M. morte desinit Rufini Histor.a.	13	395		15
	14	396		16
	15	397		17
	16	398		18
	17	399		19
	18	400	Nectario successit *Joannes Chrysostomus*, Antiochenus hactenus presbyter.	1
	19	401		2
	20	402		3
	21	403	Chrysostomus throno pulsus in Synodo ad Qvercum	4
	22	404	Iterum depositus in Synodo CPol. in ejus locum ordinatus *Arsacius* presbyter Nectarii frater, 26. Junii.	
	23	405	Obiit Arsacius 3. Id. Novemb. Vide Socratem VI. 20. Palladium in vita Chrysost. p. 94.	

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	24	406	Arsacio *Atticus* successit de qvo Theodorus Lector lib. 2.	1
	25	407	p.568. Socrates VI.20. Sozom.	2
Arcadius moritur Calendis Maji. Successore relicto THEODOSIO juniore, Filio, de qvo Olympiodorus apud Phot. Procopius lib. I. Persicor.		408	VII.26. & Acta Sanctor. ad VIII. Januar. T. 1. p.473. sq.	3
	2	409		4
In hoc tempore Zosimi Historia desinit.	3	410		5
	4	411		6
	5	412		7
	6	413		8
	7	414		9
	8	415		10
	9	416		11
In hoc tempore desinit Orosius.	10	417		12
	11	418		13
	12	419		14
	13	420		15
	14	421		16
	15	422		17
	16	423		18
	17	424		19
In hoc anno desinit Philostorgii Historia.	18	425	Attico defuncto *Sisinnius* ordinatus prid. Calend.	1
	19	426	Martii. Vide Socratem VII.26	2
	20	427	Obiit Sisinnius 9. Cal. Januar.	3
	21	428	*Nestorius* ordinatus Cal. April. Vide Liberatum c. 4. Brevia-	1
In hoc anno desinit Idatii Chronicon & Historia Ecclesiastica Theodoreti.	22	429	rii & Antonium Pagi in Critica Baroniana.	2
	23	430		3
	24	431	In Nestorii mense Junio depositi locum ordinatur *Maximianus*.	1
	25	432	25. Octobr. Vide Socratem VII 37. Henschenium ad	2
	26	433	21. April. T. 2. p. 847.	3
	27	434	Maximiano prid. Id. April.	1
	28	435	mortuo succedit *Proclus*, de qvo vide Acta Sanctor. ad	2
	29	436	Acta Flaviani (18. Febr.) n. 29.	3
	30	437	& Tom. 2. Martii X. pag. 29. Theodorum Lectorem lib. 2.	4
	31	438	p.568. Socratem VII. 40. Co-	5
In hoc anno desinunt Historiæ Socratis & Sozomeni.	32	439	dini Origenes CPol. n 25. edit. Lambecii.	6
	33	440		7
	34	441		8

Impe-

Imperatores CPolitani.		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	35	442		9
	36	443		10
In hoc anno desinit Chronicon Prosperi Tironis	37	444		11
	38	445		12
	39	446	Proclus XXIV. Octobr. obit. Succedit *Flavianus*. De qvo	1
	40	447	Acta Sanctor. 18. Febr.	2
	41	448		3
	42	449	Synodus Ephesina λῃςρικὴ in	1
Theodosius junior obit 28. Jul. succedit in Oriente Fl. Valerius MARCIANUS, Arcadii gener.	1	450	qva occisum Flavianum refert Gregoras lib. X. cap. 5 Hist. In	2
	2	*451	Flaviani locum successit *Anatolius* presbyter & Apocrisia-	3
	3	452	rius Alexandrinus, qvem ordi-	4
	4	453	navit Dioscorus Protogene &	5
	5	454	Asterio COSS. hoc est A. C. 449. Vide Theodorum Lecto-	6
	6	455	rem p. 550. 553. Primus hic à	7
	7	456	Theophane vocatur nomine Patriarchæ p. 89.	8
Marciano qvi obiit CPoli 26. Januar. successit LEO Magnus, Græcis etiam ὁ Μακέλλης.	1	457	Leonem Imp. coronavit Anatolius, teste Theodoro Lectore p. 568.	9
	2	458	Anatolio *Gennadius* successit.	1
	3	459	Vide eundem Theodorum p. 553. 554 & è recentioribus Til-	2
	4	460	lemontii memoriis Hist. Ec-	3
	5	461	cles. T. XVI. Theodorus nar-	4
	6	462	rat qvorundam suffragiis pro Gennadio Acacium electum	5
	7	463	fuisse, hinc à Georgio Cyprio	6
	8	464	& in Nicephori Callisti Catalogô Acacius bis, semel ante	7
	9	465	atqve iterum post Phraitam	8
	10	466	memoratur.	9
	11	467		10
	12	468		11
	13	469		12
	14	470		13
	15	471	Gennadio *Acacius* successit	1
	16	472		2
	17	473		3
Leoni Magno mense Januar. extincto succedit LEO junior, Zenonis F. & mense Nov. Pater ZENO Isaurus.	1	474		4

* Hoc anno 451. Concilio Chalcedonensi Anatolius interfuit.

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
Zeno à Basilisco tyranno pulsus, post viginti mensium exilium restituitur. De his Candidus Isaurus apud Photium, Procopius lib. 1. Vandal. Evagrius, Theodorus Lector, Victor Tunnunensis &c. Ne dicam de perditis Malcho Philadelphiensi, Joanne Ægeate, Basilio Cilice, Eustathio Epiphaniensi, Hesychio Milesio, aliisqve.	2	475		5
	3	476		6
	4	477		7
	5	478		8
	6	479		9
	7	480		10
	8	481		11
	9	482		12
	10	483		13
	11	484		14
	12	485		15
	13	486		16
	14	487		17
	15	488		18
	16	489	Acacio cum ut hæreticorum fautor deponendus esset mortuo succedit *Phraitas* qvem alii *Flavitam* vocant, Victor Tunnunensis *Flavianũ*: & huic post tres menses itidem extincto *Euphemius* Evchaita, curator mendicorum Decapolis, de qvo Theophanes, Theodorus Lector p. 558. sq. Tillemontius T. 16. Memor. Eccles.	1
	17	490		2
Obiit Zeno Imp. mense Aprili. successit Fl. Valerius ANASTASIUS, Dyrrhachenus, cognomine Dicorus. De hoc Procopius c. 19. Anecdot. Codinus Origg. CPol. n. 151. Jornandes, Historia Miscella &c.	1	491		3
	2	492		4
	3	493		5
	4	494		6
	5	495		7
	6	496	Euphemio in exilium pulso succedit Macedonius de qvo Henschenius ad 25. April. T. 3. p. 369. seq.	8
	7	497		9
	8	498		10
	9	499		11
	10	500		12
	11	501		13
	12	502		14
	13	503		15
	14	504		16
	15	505		17
	16	506		18
	17	507		19
	18	508		20
	19	509		21
	20	510		22

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	21	511	Macedonio itidem dejecto & in exilium pulso, sub huj⁹ anni finem succedit *Timotheus* presbyter & Scephylax Vide Theodorum Lectorem p. 563.	23
	22	512		1
	23	513		2
	24	514		3
	25	515		4
	26	516		5
	27	517	Timotheus V. Aprilis obiit.	1
Anastasius obiit X. Julii. Successit Fl. Anicius JUSTINUS senior sive Thrax.	1	518	ordinatus in Timothei locum *Joannes Cappadox*, XVII. April. Vide Bandurium p. 895. qvi notat primum hunc Joannem usum titulo Patriarchæ Oecumenici.	2
	2	519		3
In Justino seniore desinit Theodori Lectoris Historia.	3	520	Johanni Cappadoci defuncto succedit 25. Februarii *Epiphanius*, de qvo Allatius p. 446. de consensu utriusqve Ecclesiæ.	1
	4	521		2
	5	522		3
	6	523		4
	7	524		5
	8	525		6
	9	526		7
Justino 1. April. extincto successit Fl. Anicius JUSTINIANUS Magnus, Justini sororis F. De qvo Procopius,& qvod in Justiniani obitu desinit Jo. Malalæ Chronicon, tum Agathias, ac Jornandes: ut omittam Theophanem Byz. & Nonnosum Photio laudatos.	1	527		8
	2	528		9
	3	529		10
	4	530		11
	5	531		12
Hoc anno desinit Petavii Chronologia, libro XIII. Doctrinæ Temporum.	6	532		13
	7	533		14
In hoc anno desinit Marcellini Comitis Chronicon.	8	534		15
Belli Gothici, qvod Procopius describit, initium.	9	535	Epiphanio V. Junii defuncto succedit *Anthimus* aliis *Anthemius*, hæreticus, Episcopus antea Trapezuntinus.	
	10	536	Anthimo intra mensem Martii deposito succenturiatur *Mennas*, XIII Martii ordinatus De hoc Cangi⁹ p. 60. ad Zonarã. Eodem anno celebratum celebre Concilium CPoli adversus Acephalos Eutychianos.	1
	11	537		2
Encænia prima templi Sophiæ sub Justiniano celebrata. Vide Bandurium p. 770 templum illud pridem jam conditum sub Constantino M. Lambec. VIII. p. 465. & sub Constantio. Bandur. p. 766.	12	538		3
	13	539		4
	14	540		5
	15	541		6
	16	542		7

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	17	543		8
	18	544		9
Vandali domiti, de qvibus Procopius.	19	545		10
Induciæ cum Persis.	20	546		11
	21	547		12
	22	548		13
Obiit Theodora Justiniani conjux.	23	549		14
	24	550		15
	25	551		16
Belli Gothici finis, in qvo desinit etiam Jornandis liber de regnorum successione.	26	552	Mennæ intra mensem Augustû extincto succedit *Eutychius*, de qvo Papebrochius ad VI. April. T. I. p. 548. sq. ubi Vitam ejus ab Eustachio scriptam exhibet.	1
	27	553	Concilium Generale Qvintum CPoli celebratum.	2
	28	554		3
	29	555		4
	30	556		5
	31	557		6
Hoc anno Anecdota sua scripsit Procopius.	32	558		7
In hoc desinit Agathiæ Historia.	33	559		8
	34	560		9
	35	561		10
Encænia secunda templi Sophiæ, 24. Dec. Vide Bandurium p. 776. & Pauli Silentiarii poëma, de qvo supra p. 279.	36	562		11
	37	563		12
	38	564		13
In hoc anno desinit Chronicon Victoris Tunnunensis	39	565	Pulso sede Eutychio XXII.	1
Justinianus obiit 13. Nov. successit Fl. Anicius JUSTINUS junior, Curopalates, Justiniani Nepos, de qvo Menander Protector, Corippus Poëta, &c.	40	566	Jan. succedit *Joannes Scholasticus* de qvo præter Theophanem, Cedrenum &c. vide vitam Simeonis Stylitæ junioris, n. 188. seq. in Actis Sanctor. T. 5. Maji p. 377. 378.	2
Ab hoc tempore incipit Chronologia Marqv. Freheri, Juri Græco Romano præmissa.	1	567		3
	2	568		4
	3	569		5
	4	570		6
	5	571		7
	6	572		8
	7	573		9
	8	574		10
	9	575		11

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	10	576		12
	11	577	Post Joannem, XXXI Augusti mortuum, restituitur iterum *Eutychius* (de qvo supra) III. Octobr.	1
Justino Juniore V. Octobr. extincto , Imperium solus obtinuit FL. TIBERIUS Anicius Constantinus, Thrax. cum Augustus declaratus à Justino fuisset XXVI. Sept. De hoc vita Eutychii Patriarchæ, Evagrius &c.	1	578		2
	2	579		3
	3	580		4
In hoc anno desinit Chronicon Marii Aventicensis apud Andream du Chesne T. 1. scriptor. Francic.	4	581		5
Tiberius Fl. MAURICIUS socero Tiberio successit 15. August. De hoc Menander Protector & Theophylactus Simocatta.	1	582	Eutychio VI. April. defuncto succedit Diaconus *Joannes Nesteutes* sive *Jejunator*, XII. April.	1
	2	583		2
	3	584		3
	4	585		4
	5	586		5
	6	587		6
	7	588		7
	8	589		8
	9	590		9
	10	591		10
	11	592		11
In hoc tempore Evagrii Historia desinit, & Chronicon Joannis Biclariensis.	12	593		12
	13	594		13
	14	595	Joanni Septembr. II. defuncto succedit *Cyriacus*,	14
	15	596		1
	16	597		2
	17	598		3
	18	599		4
	19	600		5
	20	601		6
Mauricio 27. Nov. occiso, FL. PHOCAS, coronatus à Cyriaco Patriarcha Imperator 23. Nov. de qvo Theophylactus Simocatta VIII. 7. seq. Nicephorus CPol. sub init breviarii.	21	602		7
	1	603		8
	2	604		9
In Phocæ initio desinit tomus tertius Annalium Samuelis Basnagii.	3	605		10
	4	606	Cyriaco XXIX. Octobr. defuncto succedit *Thomas Diaconus*, de qvo Acta Sanctor. ad 20. Martii. Ab illo conditum CPoli in πατριαρχείῳ triclinium qvod ab ipso dictum Θωμαΐτης, in qvo Patriarchæ Bibliotheca. Vide Nicephorum Callistum XVIII. 44. Cangium CPoli Christiana p. 143. & ad Zonaram p. 73 Hunc Thomam male inter Patriarchas Philipp' Cyprius omittit.	11

Imperatores CPolitani.		A. C.	Patriarchæ.	
	5	607		1
	6	608		2
	7	609		3
Phocæ V. Octobr. occiso Fl HERACLIUS succedit, qva in re desinunt libri Nicephori Callisti Hist. Eccles. qvos habemus. De Heraclio videndum Nicephori CPol. breviarium, Theophanes Byz. & ex eo Anastasius Bibl. & Miscella, aliiq; Annalium scriptores. Nam Georgii Pisidæ libri de qvibus supra p. 228. nondum viderunt lucem.	1	610	Thomæ 20. Martii defuncto succedit 18. April. *Sergius* Diaconus. De qvo Nicephorus in breviario, inter alia Heraclium ab eo coronatum referens. Hunc Sergium tacito nomine laudat Simocatta in proœmio Historiæ. Monothelitis favit. Vide Combefisii Historiam Monothelitarum, Allatium de consensu p. 451.	1
	2	611		2
	3	612		3
	4	613		4
	5	614		5
	6	615		6
	7	616		7
	8	617		8
	9	618		9
	10	619		10
	11	620		11
	12	621		12
	13	622		13
In hoc anno desinit appendix ad Chronicon Marii Aventicensis.	14	623		14
	15	624		15
	16	625		16
	17	626		17
	18	627		18
	19	628		19
In vicesimo anno Heraclii desinit Chronicon Alex.	20	629		20
	21	630		21
	22	631		22
	23	632		23
	24	633		24
	25	634		25
	26	635		26
	27	636		27
	28	637		28
	29	638		29
	30	639	Sergio defuncto succedit *Pyrrhus* Presbyter, Monothelita, mense Januario. Vide Nicephori breviarium p. 18.	1
FL. Heraclius CONSTANTINUS * Patri Heraclio 2. Mart. defuncto succedit, sed	1	640		2

Impe-

* hunc Constantinum qvem è priore conjuge Eudocia suscepit, jam Augustum appellaverat Pater 22. Dec A. 612.

Imperatores CPolitani		A.C.	Patriarchæ CPol.	
post 130. dies veneno à Martina noverca extingvitur 22. Jun. substituto FL. HERACLEONA Constantini fratre, qvem Martina pepererat. Sed hæc sub extremum anni una cum filio Heracleona in exilium pellitur Imperiumqve traditur FL. Heraclio CONSTANTI, Constantini Filio. Vide Nicephori CPol. breviarium, Theophanem &c.	1	641	Pyrrhus mense Octobri dejectus cui *Paulus Presbyter* successit. Idem Niceph. pag. 21. editionis primæ. Etiam Paulus hic Monothelitis favisse visus est.	1
	2	642		2
	3	643		3
	4	644		4
	5	645		5
	6	646		6
	7	647		7
	8	648		8
	9	649		9
	10	650		10
	11	651		11
	12	652		12
	13	653		13
	14	654		1
	15	655	In Pauli defuncti locum iterum restituitur *Pyrrhus* post menses qvatuor & dies XXIII. defunctus, successore dato itidem Monothelita *Petro* Diacono, Oeconomo & Visitatore.	1
	16	656		2
	17	657		3
	18	958		4
	19	659		5
	20	660		6
	21	961		7
	22	962		8
	23	663		9
	24	664		10
	25	665		11
	26	666	Petrus obiit. Vide Antoniũ Pagi ad A. 656. n. 5.	12
	27	667	Post sex menses & dies undecim eligitur *Thomas* Diaconus, secundus hoc nomine, de qvo Acta Sanctor T 3 April p 58. & Antonius Pagi ad A. C. 656. n 6 ubi eum Catholicum non Monothelitam fuisse probat	1
Idibus Julii occiso Syracusis in balneo Constanti succedit filius CONSTANTINUS *pogonatus*, De qvo Nicephorus CPol. in breviario.	1	668		2
	2	669	Thomæ defuncto *Johannes* Presbyter & Protecdicus sive primus Defen-	1
	3	670		2

Imperatores CPolitani.		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	4	671	for Ecclesiæ CPol. succe-	3
	5	672	dit. Hunc Johannem Philippus Cyprius in Catalo-	4
	6	673	go Patriarcharum male omittit.	5
	7	674	Johanni succedit *Constan-*	1
	8	675	*tinus* Cancellarius.	2
	9	676	Constantino succedit *Theo-*	1
	10	677	*dorus* presbyter.	2
	11	678	Theodoro dejecto succes-	1
	12	679	sor datus *Georgius Cyprius*. Vide Theophanem p.301. sq. Cangium ad Zonaram p.71. sq.	2
	13	680	Concilium CPolit. in Trul-	3
	14	681	lo, inter Oecumenica sextum ,	4
	15	682	adversus Monethelitas.	5
	16	683	Georgio pulso sive defun-	1
	17	684	cto succedit iterum *Theo-*	2
Fl. Heraclius JUSTINIANUS, sedecim annos natus, (deinde dictus *Rhinotmetus*) Patri Constantino Pogonato succedit mense Septembri.	18	685	*dorus* presbyter, de qvo paullo ante.	3
	1	686	*Paulus* è Laico succedit	1
	2	687	post mortuum Theodo-	2
	3	688	rum. Vide Theophanem	3
	4	689	p. 302. 303. Bandurium	4
	5	690	p. 902.	5
	6	691	Concilium Qvinisextum	6
	7	692	Trullanum CPoli habitum , adversus qvod disputat Allatius lib. 1. c. 27. de consensu utriusqve Ecclesiæ.	7
	8	693	*Callinicus* Presbyter Paulo	1
	9	694	succedit. Vide Nicepho-	2
FL. LEONTIUS Patricius Imperium sibi rapit, Justiniano naribus resciſſis relegato in Chersonesum.	1	695	rum p 25. & 28 breviarii,	3
	2	696	Theophanem p. 302.	4
	3	697		5
FL. TIBERIUS Apsimarus Constantini Pogonati frater Leontium naribus multat & in Monasterium Dalmati detrudit, imperatqve.	1	698		6
	2	699		7
	3	700		8
	4	701		9

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	5	702		10
	6	703		11
	7	704		12
JUSTINIANUS Rhinotmetus restituitur, qvi Tiberium captum fratremqve illius Heraclium & Patricium Leontium supplicio afficit.	1	705	Callinico dejecto privatoqve oculis successor datur *Cyrus* Monachus Amastrianus & Presbyter, de qvo Bollandus T. 1. Januarii p. 531. seq Nicephorus CPol. Breviarii p. 28. Theophanes p. 302.	1
	2	706		2
	3	707		3
	4	708		4
	5	709		5
	6	710		6
Fl. PHILIPPICUS Bardanis F. Justinianum ejusqve filium Tiberium interficit, & Imperium obtinet.	1	711	Cyro dejecto *Johannem* Diaconum Monothelitã successorem dat Philippicus Imp. Vide Theophanem p. 302-320. Nicephori breviarium p. 31.	1
	2	712		2
Philippico 3. Jun. excœcato successit ANASTASIUS II, *Artemius* antea dictus.	3	713		3
	1	714		4
THEODOSIUS τῶν χάλω, *Adramytrenus*, Philippico Thessalonicam relegato suffect⁹ invit⁹ est.	2	715	In Johannis dejecti locum substituitur XI. Augusti *Germanus* Cyzici Metropolita, de qvo Henschenius ad XII. Maji T. 3. p. 155. seq. Combefisii Auctar. nov. T. 1. p. 1462. sq.	1
	1	716		2
Idem mox cessit LEONI *Isauro*, qvi & *Conon* & *Iconomachus* dici solet. In hujus qvoqve potestatem mox venit qvem Imperatorem alii nuncupaverant *Basilius*, Gregorii Onomagali F. novo nomine *Tiberius*. Vide Nicephori CPol breviarium, Paulum Diaconum, Theophanem, Anastasium Bibliothecarium &c.	1	717		3
	1	718		4
	2	719		5
	3	720		6
	4	721		7
	5	722		8
	6	723		9
	7	724		10
	8	725		11
	9	726		12
	10	727		13
	11	728		14
	12	729		15
In hoc anno desinit liber XVIII. Pauli Diaconi.	13	730	Germano succedit XXII. Januar. *Anastasius* Iconoclasta. Vide Nicephori breviar. p. 38. 41. & Theophanem p. 302. Bandurium p. 904.	1
	14	731		2
	15	732		3
	16	733		4
	17	734		5
	18	735		6

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	19	736		7
	20	737		8
	21	738		9
	22	739		10
	23	740		11
Leoni Isauro 18. Jun. aqva intercute extincto succedit filius Fl. CONSTANTINUS *Copronymus* sive * *Cabalinus*. Eqvidem *Artabazus* qvi Constantini sororem duxerat, Tyrannidem invadere fuit aggressus, atqve imagines restituere cœpit, & *Nicephorum* Constantini F. Imperatorem coronavit. Sed à Constantino una cum Niceta Artabazi F. victus, captus & obtruncatus est. vide Nicephori CPol. breviarium, & Codini Origines CPol. n. 99. Theophanem, Cedrenum, Zonaram &c.	24	741		12
	1	742		13
	2	743		14
	3	744		15
	4	745		16
	5	746		17
	6	747		18
	7	748		19
	8	749		20
	9	750		21
	10	751		22
	11	752		23
	12	753		24
	13	754	Anastasio mortuo succedit *Constantinus* Iconomach⁹ & Episcopus Syllæi, VIII. August. cum sedes per aliqvot menses vacasset. Vide Bandurium p. 904 seq. ubi ex Nicephori CPol antirrheticis MSS. notat Concilium Copronymianum illo Anno habitum fuisse sede vacante, & sub finem demum Concilii Constantinum à Mamona EpiscopumCPol creatum	1
	14	755		2
	15	756		3
	16	757		4
	17	758		5
	18	759		6
	19	760		7
	20	761		8
	21	762		9
	22	763		10
	23	764		11
	24	765		12
	25	766	Constantinus XXX. Augusti dejectus, eiq; XVI. Nov. datus successor *Nicetas* Slavus evnuchus, Ecclesiæ SS. Apostolorum presbyter. Vide Niceph. breviarii p. 48. & Theophanem p. 302.	13
	26	767		1
	27	768		2
In hoc tempore, qvo Irene Leoni Chazaro nubsit, desinit breviarium Historicum Nicephori CPol.	28	769		3
	29	770		4
	30	771		5
	31	772		6

* Καβαλλίνη ἡ ἱππεία κόπρος. Crus. p. 273. TurcoGræc.

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	32	773		7
	33	774		8
Constantino Copronymo 14 Sept. mortuo successit filius LEO *Chazarus* sive è Chazara natus.	34	775		9
	1	776		10
	2	777		11
	3	778		12
	4	779		13
Leonem Chazarum 8 Sept. extinctum excepit filius CONSTANTINUS V. A. 771. natus, sub tutela matris suæ IRENES.	5	780	Nicetæ VI. Febr. defuncto succedit *Paulus Cyprius*, Lector, secunda jejuniorum Dominica. Vide Codini Origines CPol n.123.	1
	1	781		2
	2	782		3
	3	783		4
	4	784	Paulus in Flori Monasterium secessit, XXX. Aug. successoremqve habuit *Tarasium*, XXV. Dec. Vide de eo Acta Sanctor. 25. Febr. & T. 1. Martii pag. 788. Vitam Tarasii scripsit Ignatius discipulus, deinde Svida teste Episcopus Nicænus.	5
	5	785		1
	6	786		2
	7	787	Concilium Nicænum secundum pro Imaginibus.	3
	8	788		4
	9	789		5
Irene matre in ordinem coacta, Constantinus filius solus imperat.	10	790		6
	1	791		7
	2	792		8
	3	793		9
	4	794		10
	5	795		11
	6	796		12
Constantinus oculis 16. August. jussu matris effossis non diu post obiit, hinc sola imperium gerit IRENE mater.	7	797		13
	1	798		14
	2	799		15
	3	800		16
	4	801		17
Irene 30. Octobris in Lesbum deportata & paulo post defuncta Imperium sibi vindicavit NICEPHORUS Patricius ὁ ἀπὸ γενι-	5	802		18
	1	803		19
	2	804		20

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
κῶν sive Generalis Logotheta & anno post mense Dec. STAVRACIUM filium, consortem Imperii adscivit.	3	805		21
	4	806	Tarasio XXV. Febr. defuncto succedit XII. April. die festo Paschatos *Nicephorus*, de quo supra pag. 295 seq. 640. seq. Vide & Acta Sanctor. T. 2. ad XIII. Martii. Cangium ad Zonaram p. 74.	1
	5	807		2
	6	808		3
	7	809		4
	8	810		5
Nicephoro dum bellum cum Bulgaris gerit 26. Jul. occiso, & Stavracio in monasterium se abdente Imperium datur Nicephori genero Fl. MICHAELI, Curopalatæ, cognomine *Rancabe*, 5. Octobr. In hujus initiis desinit Theophanis Chronicon. Incipit ab eo Joannes Scylitzes.	9	811		6
	1	812		7
Michaël cum filio Theophylacto abdicare se Imperio coactus successorem habuit 11. Jul. LEONEM *Armenium*, Bardæ F. Iconomachum, qui à brevi statura dictus etiam Chamæleon. De hoc Anonymus ad calcem Theophanis editus, scriptores post Theophanem de quibus supra pag. 349. seq. Anonymus alter quem Leontium quidam volunt, & Simeon Magister ac Georgius Monachus, præterea Jo. Scylitzes, & Genesius MS.	2	813		8
	1	814		9
	2	815	Nicephoro XIII. Martii in exilium misso ab Iconomachis statim succenturiatus *Theodotus* Melissenus, cognomento *Cassiteras*, 1. April. festo Paschatos, & eodem mense sub eo Concilium habitum. Vide Cangium ad Zonaram p. 76.	1
	3	816		2
	4	817		3
	5	818		4
	6	819		5
In hoc tempore desinit liber XXIV. Hist. miscellæ. Leoni occiso 25. Dec. succedit Thomamque Constantinum, æmulum vincit MICHAEL ὁ τραυλὸς sive *Balbus* ex Amorio Phrygiæ opido. De hoc Imperatore Scylitzes, Genesi MS. & scriptores post Theophanem.	7	820		6
	1	821	Theodoto defuncto (cui Philippus Cyprius *Theodorum* Spatharocandidati filium subjicit) successit *Antonius* Sylæi Episcopus, quem byrsodepsam alii, alii Cassimatam cognomine appellant. Vide Bandurium p. 908.	1
	2	822		2
	3	823		3
	4	824		4
	5	825		5
	6	826		6
	7	827		7
	8	828		8
Mich. Balbo 1. Octobr. extincto succedit filius THEOPHILUS, de quo videndi continuator Theophanis Anonymus libro tertio, Simeon Magister, Georgius Monachus, Scylitzes, Svidas. Genesius MS. & de ejus nuptiis Anonymus à Martino Crusio ad calcem Epitomes Heliodori editus.	9	829		9
	1	830		10
	2	831		11
	3	832	Antonio defuncto succedit XXI. April. *Joannes* ab hostibus Jannes magus appellatus & Lecanomantæ filius. Vide Continuatores Theophanis p. 75. 96. Simeonem Magistrum p. 403. &c.	1
	4	833		2
	5	834		3
	6	835		4
	7	836		5
	8	837		6
	9	838		7
	10	839		8

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	11	840		9
Theophilo 20. Januar. mortuo succedit filius MICHAEL cognomine μέθυσος sive μεθυσής, adhuc puer, sub tutela matris suæ THEODORÆ, qvæ imagines restituit. Vide Anonymum continuatorem Theophanis libro IV. sive ultimo & Simeonem Magistrum, Georgium Monachum ac Scylitzen, Genesium MS.	12	841		10
	1	842	Joanni Iconomacho deposito succedit XII. Febr. *Methodius*, Cyzici Episcopus. Vide Cangium ad Zonaram p. 79.	1
	2	843		2
	3	844		3
	4	845		4
	5	846	Methodio XIV. Junii defuncto *Ignatius* Michaelis Curopalatæ Imperatoris, cognomine Rancabe filius succedit IV. Jul. Vide vitam ejus scriptam à Photii hoste Niceta Paphlagone, & editam cum Actis Concilii antiPhotiani & scriptores post Theophanem, Baronium ad Martyrolog. 23. Octobr.	5
	6	847		1
	7	848		2
	8	849		3
	9	850		4
	10	851		5
	11	852		6
	12	853		7
	13	854		8
Theodora cœnobio inclusa, hinc solus deinceps Michaël imperat.	14	855		9
	15	856		10
	16	857	Ignatio XXIII. Nov. depulso succedit *Photius* Tarasii Patriarchæ nepos, hactenus Laicus die XXV. Dec. Multa adversus Photium Allatius de consensu lib. 2. cap. 4. seqq. & libro de Synodo Photiana.	11
	17	858		1
	18	859		2
Barda Imperatoris avunculus Cæsar creatus, feria IV. Paschatos.	19	860		3
	20	861	Concilium CPol. adversus Ignatium	4
	21	862		5
	22	863		6
	23	864		7
	24	865		8
Barda interfecto, † 21. April. in Imperii consortium 26. Maj. adscitus BASILIUS Macedo.	25	866		9
	1	867	Photio XXV. Sept. deposito *Ignatius* iterum restitutus, XXIII. Nov.	10
Post Michaelem 24. Sept. interfectum solus Basilius imperat, de qvo Constantinus Porphyrog. †† in hujus Basilii vita, Georgius Monachus, Simeon Magister ac Scylitzes, & Genesius MS.	2	868		1
	3	869	Concilium CPol. AntiPhotianum.	2
	4	870		3
	5	871		4
	6	872		5

† Vide scriptores post Theophanem p. 128. 148.
†† Vide supra p. 349. & de Basilii hujus capitibus paraeneticis p. 572. sq.

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	7	873		6
	8	874		7
	9	875		8
	10	876		9
	11	877	Ignatio XXIII. Oct. defun-	10
	12	878	cto *Photius* restitutus ite- rum succedit XXVI. Octob.	1
	13	879	Concilium pro Photio,	2
	14	880	qvod Græcis est Octavum	3
	15	881	Generale.	4
	16	882		5
	17	883		6
	18	884		7
	19	885		8
	20	886	Photio in Monasterium	1
	21	887	Armeniacorum Bordi di-	2
		888	ctum relegato succedit *Stephan9* Leonis sapientis	
Basilio I Martii extincto succedit filius LEO, co-	1	889	Imp. frater. De qvo Acta	3
gnomine *sapiens* de qvo Simeon Magister, Georgius Monachus, Anonymus alter conti-	2	890	Sanctor. T. 4. ad 17. Maj.	4
nuator Theophanis p. 217-237. Scylitzes	3	891	p. 36. seq.	5
&c. De hujus Leonis scriptis supra p. 363. sq.	4	892		6
In morte ejusdem desiit olim liber XXIII. Hi-	5	893	Stephano defuncto mense	1
storiæ Ecclesiasticæ Nicephori, cujus hodie soli XVIII. libri exstant, cæterorum qvinqve tantum argumentis brevibus superstitibus.	6	894	Majo succedit *Antonius Cauleas* cujus vita scripta à Nicephoro Philosopho. Vide supra p 300 Continuatorem Theophanis p. 220. Allatium de consensu p. 614. &c.	2
	7	895	Antonio defuncto XII.	1
	8	896	Febr. successit *Nicolaus Mysticus* sive Senator se-	2
	9	897	cretioris Consilii, de qvo	3
	10	898	Acta Sanctor. ad 15. Maji	4
	11	899	T. 3. p. 509. Continuat.	5
	12	900	Theophanis p. 224. 228.	6
	13	901	229 &c. Allatius de Con-	7
	14	902	sensu p 604.	8
	15	903		9
Excilium Thessalonicæ, qvod describit Johannes Cameniata. supra p. 351.	16	904		10

Imperatores CPolitani		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	17	905		11
	18	906	Nicolao qvod qvartas Im-	1
	19	907	peratoris nuptias impro- baret depoſito ſucceſſit	2
	20	908	*Euthymius* Syncellus. Vi	3
	21	909	de Continuat. Theopha-	4
	22	910	nis p. 228. 231. &c.	5
ALEXANDER Leoni Fratri ſuccedit xi. Maj.	1	911	Euthymio pulſo per Leo-	1
CONSTANTINUS PorphyrogenitusLeo-	1	912	nem & Alexandrum *Ni- colaus Myſticus* reſtitui-	2
nis Sap. filius Alexandro Patruo 6. Junii ex-	2	913	tor. Vide Bandurium p.	3
tincto ſuccedit ſeptennis, imperatqve ſub tu	3	914	910. ſeq.	4
tela ZOES Matris. De his videndi Anony- mus Theophanis continuator, Simeon Magi-	4	915		5
ſter, Georgius Monachus & Scylitzes. De	5	916		6
Conſtantini Porphyrogeniti ſcriptis dixi ſu-	6	917		7
pra p. 486. ſeq.	7	918		8
Zoë in ordinem coacta, cum Conſtantinus He-	8	919		9
lenam ROMANI Lacapeni filiam duxiſſet,	9	920		10
menſe Aprili, cujus ipſius anni menſe De-	10	921		11
cembri coactus idem eſt Romanum ſocerum ſuum una cum filio CHRISTOPHORO in	11	922		12
Imperii conſortium adſciſcere. Chriſto-	12	923		13
phorus non ita multo tempore poſt obiit.	13	924		14
	14	925	Nicolao xv. Maj. defuncto	1
	15	926	ſuccedit Auguſto Menſe *Stephanus* AmaſeæMetro-	2
	16	927	polita. Vide Continuat. Theophanis p. 254. 256. 258.	3
	17	928	Stephano xvIII. Jul. defun-	1
	18	929	cto ſuccedit xiv. Dec. *Try- phon* Monachus de qvo Acta	2
	19	930	Sanctor. T. 2. April. 19 p. 619. ſeq. Continuatores Theophanis p. 258. 261. 487 ſeq.	3
	20	931	Tryphone intra menſem	
	21	932	Auguſtum depoſito, ſedes vacavit annum unum menſes qvinqve.	
	22	933	*Theophylactus* Romani La-	1
	23	934	capeni Imp. filius ordina-	2
	24	935	tus 2. Febr. Vide Conti- nuatores Theophanis.	3

Imperatores CPolitani.		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	25	936		4
	26	937		5
	27	938		6
	28	939		7
	29	940		8
	30	941		9
	31	942		10
	32	943		11
Romanus exauctoratus Monachi habitum induit 16. Dec. Mox etiam filii ejus *Stephanus* & *Constantinus* ab Imperio prohibiti. Sic soli Constantino Porphyrogenito Imperium mansit.	33	944		12
	34	945		13
	35	946		14
	36	947		15
	37	948		16
	38	949		17
	39	950		18
	40	951		19
	41	952		20
	42	953		21
	43	954		22
	44	955		23
	45	956	Theophylacto XXVII. Febr. defuncto succedit 3. April *Polyeuctus*, forte antea in Monachatu dictus *Epiphanius*, ut ita fuerit ille de qvo multa Nicephorus in vita S. Andreæ τῦ σαλῦ apud Herschenium 28. Maji, T. VI. Vide etiam Continuatores Theophanis p. 269. 270. 277.	1
	46	957		2
	47	958		3
Constantino Porphyrog. 17. Nov. extincto succedit filius ROMANUS II, sive junior, jam A. 948. à Patre, ipso Paschatos festo coronatus.	48	959		4
	1	960		5
	2	661		6
	3	962		7
Romano 15. Martii defuncto successit filiis prælatus & 16 Augusti coronatus NICEPHORUS II. PHOCAS, qvi Theophanonem viduã à Romano relictam uxorem duxit. De hoc Simeon Magister in Annalibus & Scylitzes: è Latinis Luitprandus in Legatione ad hunc Imperatorem qvam vulgavit Canisius Ingolstad. A. 1600. Hic etiam est Nicephorus cujus meminit Constantinus Porphyrog. in Basilii Macedonis vita p. 192.	1	963		8
	2	964		9
	3	965		10
	4	966		11
	5	967		12
	6	968		13

Impe-

Imperatores CPolitani.		A.C.	Patriarchæ CPol.	
Nicephoro 11. Dec mortuo succedit JOHANNES TZIMISCES, coronatus 25. Dec. De hoc Scylitzes, Cedrenus, Zonaras & reliqvi Annalium scriptores.	7	969		14
	1	970	Polyeucto xv. Jan. defuncto succedit *Basilius* Scamundrenus, Dominica Orthodoxiæ XIII. Febr.	1
	2	971		2
	3	972		3
	4	973		4
	5	974	Basilio deposito successor datur Antonius Studii Abbas, initio anni.	1
Post Tzimiscen anno hoc exeunte sublatum veneno, succedunt BASILIUS II. Bulgaroctonus fraterqve ejus CONSTANTINUS, Romani junioris filii. Vide præter Scylitzen & Annalium scriptores, qvæ Acropolita cap. 11. & 13. & Basilii hujus Epitaphium in Cangii notis ad Zonaram p. 109. & apud Bandurium p. 179. 868.	6	975		2
	1	976		3
	2	977		4
	3	978		5
	4	979	Anno ineunte abdicavit se Patriarchatu Antonius. Sedes Vacavit per annos qvatuor & dimidium.	
	5	980		
	6	981		
	7	982		
	8	983	Paullo post medium anni ordinatur *Nicolaus Chrysoberges.*	1
	9	984		2
	10	985		3
	11	986		4
	12	987		5
	13	988		6
	14	989		7
	15	990		8
	16	991		9
	17	992		10
	18	993		11
	19	994		12
	20	995		13
	21	996	Nicolao defuncto succedit *Sisinnius Magister.*	1
	22	997		2
	23	998		3
	24	999	Sisinnio defuncto succedit *Sergius* Monachus (Photii ἀνεψιός.) Vide Continuatorem Theophanis pag. 269. Allatium de consensu p. 606. seq. & Bandu-	1
	25	1001		2
	26	1002		3
	27	1003		4
	28	1004		5
	29	1005		6

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	30	1006	rium p. 923. ex qvo	7
	31	1007	discesSergium non(ut	8
	32	1008	Pagius) fuisse bino- minem, nec ante Ser-	9
	33	1009	gium fuisse Johannem	10
	34	1010	nescio qvem, sed *Jo-*	11
	35	1011	*hannem Patriarcham*	12
Basilii Bulgaroctoni ejusqve fratris Constantini Imperii annus	36	1012	cujus in Epistola Petri	13
	37	1013	Antiocheni ad Mich Cerularium mentio,	14
	38	1014	fuisse Patriarcham An-	15
	39	1015	tiochenum non CPo-	16
	40	1016	litanum. Vide Cotele-	17
	41	1017	rii monum. Ecclesiæ	18
	42	1018	Græcæ T. 2. p. 148.	19
	43	1019	Sergio defuncto suc-	1
	44	1020	cedit *Eustathius* Pres-	2
	45	1021	byterorum Palatinæ	3
	46	1022	ædis princeps.	4
	47	1023		5
	48	1024		6
Basilio mense Dec extincto solus deinceps imperat Constantinus Romani F. Basili frater.	49	1025	Eustathio paucis die-	7
	50	1026	bus ante Basilium Bul-	1
	51	1027	garoctonum extincto	2
Constantino Romani F. defuncto 9. Nov. succedit FL. ROMANUS *Argyrus* sive *Argyropulus* Constantini gener. De hoc Scylitzes, Cedrenus, Zonaras, Glycas, Manasses.	52	1028	succedit *Alexius* Studii Abbas mense De-	3
	1	1029	cembri.	4
	2	1030		5
	3	1031		6
	4	1032		7
	5	1033		8
Romanus Argyropulus 11 April. veneno à Zoë conjuge extinguitur, succeditq; MICHAEL Καταλλάκτης, *Paphlago* in torum non minus qvam in Imperium. De hoc Scylitzes & Annalium scriptores.	1	1034		9
	2	1035		10
	3	1036		11
	4	1037		12
	5	1038		13
	6	1039		14
	7	1040		15

Impe-

Imperatores CPolitani.		A. C.	Patriarchæ CPol.	
Michaële Paphlagone Monachi induente habitum & paulo post 10. Dec. mortuo succedit MICHAEL CALAPHATES Paphlagonis sororis filius à Zoë adoptatus, sed qvam mox cum Joanne Paphlagonis fratre exauctoravit.	1	1041		16
Calaphati post effossos oculos exauctorato 21. April. detrusoqve in Monasterium succedit CONSTANTINUS *Monomachus*, 12. Jun adminiculo Zoës, qvam deinde duxit. Vide Scylitzen, Cedrenum, Zonaram, Manassem, Glycam.	1	1042		17
	2	1043	Alexio XX. Febr. defuncto succedit *Michael Cerularius*, festo Annunciationis XXV. Mart. De hoc intelligendus Jo. Scylitzes p. 808. seq Eum ut Latinæ Ecclesiæ adversarium insectatur Allatius de consensu p. 616. seq.	1
	3	1044		2
	4	1045		3
	5	1046		4
	6	1047		5
	7	1048		6
	8	1049		7
	9	1050		8
	10	1051		9
	11	1052		10
	12	1053		11
Constantino 30. Nov. mortuo succedit THEODORA, Zoës jam defunctæ soror.	1	1054		12
	2	1055		13
MICHAEL *Stratioticus*, à Theodora consors imperii adsciscitur, qvæ obiit 22. Aug.	3	1056		14
In hoc tempore desinit Cedreni Chronicon	1	1057		15
ISAACUS *Comnen'* exauctorato Michaele & in Monasteriũ abdere se permisso Imperator eligitur 31. Aug. Vide Scylitzem, & Nicephorum Bryennium libro I.	1	1058		16
Is. Comnenus in Studii Monasterium se recepturus Imperatorem pronunciat CONSTANTINUM DUCAM, mense Decembri. Vide eosdem scriptores.	2	1059	*Michaeli Cerulario*, festo Michaelis, qvod Junii VIII. Græci celebrant, deposito successit *Constantinus Lichudes*. Vide Scylitzem pag. 809.	1
	1	1060		2
	2	1061		3
	3	1062		4
	4	1063		5
	5	1064	Lichudi circa initium Januarii defuncto succedit *Joannes Xiphilinus*. Vide Scylitzem p. 817. 860. Annam Comnenam pag. 75. Alexiados.	1
	6	1065		2
	7	1066		3
Duca 5. Junii extincto imperat EUDOCIA vidua cum liberis, qvæ proximi anni die 13. Januarii nubsit ROMANO DIOGENI, eumqve Augustum fecit.	8	1067		4
	1	1068		5

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	2	1069		6
	3	1070		7
Ex infelici adversus Turcas expeditione reversus Romanus Diogenes à Constantini Ducæ liberis mense Octobri excæcatur, & in insulâ Protem relegatur, Imperium vero sibi vindicat ejusdem Ducæ filius MICHAEL *Parapinaceus*, cum Matre *Eudocia*, sed qvæ paullo post Monacha esse jussa est. De hoc Scylitzes & Nicephorus Bryennius fuse lib. 2. & 3.	4	1071		8
	1	1072		9
	2	1073		10
	3	1074		11
	4	1075	Joanni Xiphilino 2. Augusti defuncto successit *Cosmas* Hierosolymitanus. Vide Scylitzem pag. 860. Alexiadem Comnenæ p. 68. 75. 79. Forte & apud Niceph. Bryennium lib. 3. pag. 84. pro Θωμᾶς legendum Κόσμας.	1
	5	1076		2
	6	1077		3
Deposito 7. April. & in Monasterium detruso Michaële, Imperium obtinuit NICEPHORUS BOTANIATES, de qvo Nicephorus Bryennius lib. 3. & 4. Zonaras, Glycas, & qvi in hoc definit Scylitzes.	1	1078		4
	2	1079		5
	3	1080		6
Dejecto Botaniatæ 1. April succedit FL. ALEXIUS COMNENUS, de qvo fuse Anna filia in Alexiade, Nicephorus Bryennius ejus maritus libro qvarto, Nicetas Choniates libro 1. & qvi in morte hujus Imperatoris desinunt Zonaras & Glycas.	1	1081	Cosmæ qvi 8. Maji se Patriarchatu abdicavit, succedit *Eustratius Garides*, Evnuchus, Itali errorum suffragator. Vide Annam Comnenam p. 75. 79. 148. Antonium Pagi ad A. C. 1086 n. 9. Lambecium T. 4. p. 324.	1
	2	1082		2
	3	1083		3
	4	1084	Eustratio deposito succedit mense Septembri *Nicolaus Grammaticus*. Vide Annam Comnenam p. 273 & Pagium ad A. C. 1089 n. 8.	1
	5	1085		2
	6	1086		3
	7	1087		4
	8	1088		5
	9	1089		6
	10	1090		7
	11	1091		8
	12	1092		9
	13	1093		10
	14	1094		11
	15	1095		12
	16	1096		13
	17	1097		14
	18	1098		15
	19	1099		16
	20	1100		17
	21	1101		18
	22	1102		19

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
Alexii Comneni annus Imperii	23	1103		20
	24	1104		21
	25	1105		22
	26	1106		23
	27	1107		24
	28	1108		25
	29	1109		26
	30	1110		27
	31	1111	Nicolao defuncto succedit *Joh. Hieromnemon*, Chalcedonensis Episcopus. Vide Bandurium p. 915.	1
	32	1112		2
	33	1113		3
	34	1114		4
	35	1115		5
	36	1116		6
	37	1117		7
In hoc anno (qvo desinunt Jo. Zonaræ & Mich. Glycæ Annales,) Alexio Comneno successit 15. Augusti, filius JOANNES COMNENUS, ob morum probitatem χαλὸϊωάννης dictus. De hoc videndi Jo Cinnamus libro primo, Nicetas Choniates, libro 1. & è latinis Otto Frisingensis, Gvil. Tyrius &c.	1	1118		8
	2	1119		9
	3	1120		10
	4	1121		11
	5	1122		12
	6	1123		13
	7	1124		14
	8	1125		15
	9	1126		16
	10	1127		17
	11	1128		18
	12	1129		19
	13	1130		20
	14	1131		21
	15	1132		22
	16	1133		23
	17	1134	Joanni Hieromnemoni defuncto succedit *Leo Styppiota*, ὁ Στυπῆς de qvo vide Allatii consensum p. 644.	1
	18	1135		2
	19	1136		3
	20	1137		4
	21	1138		5
	22	1139		6

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	23	1140		7
	24	1141		8
	25	1142		9
Joanni Comneno 8. April. extincto successit MANUEL COMNENUS, Filius, de qvo Joannes Cinnamus libris 2. 3. 4. 5. & 6. Nicetas Choniates libris septem.	1	1143	Leoni Styppiotæ succedit *Michael* Ὀξείτης Monachus, cognomento Curacuas. Vide Nicetam Choniatem p 58. 59. & 88. & Jo. Cinnamum lib. 2. p 33.	1
	2	1144		2
	3	1145		3
In hoc anno desinit Chronicon Ottonis Frisingensis.	4	1146	Leoni se abdicanti successit *Cosmas Atticus*, patria Ægineta qvi cum per decem menses fuisset, XXVI Februar. ob Bogomilorum hæresin jure an injuria ei impactam expulsus est. Vide Nicetam p. 88 seq. Cinnamum lib 2. p. 67. seq. Allatium de consensu p 683 seq. ubi formula depositionis & apud Bandurium p. 916 seq. Sedes inde per decem menses vacavit.	1
	5	1147	Die XXVI. Decembris Patriarcha creatus *Nicolaus Muzalus*. Vide Cinnamum lib 2. p 88 seq. Banduriū p. 920. Lambecium lib. VI. p. 302.	
	6	1148		1
	7	1149		2
	8	1150		3
	9	1151	Nicolao se circa mensem Aprilem abdicanti successit *Theodot⁹* Monachus & præfectus Collegii S. Resurrectionis, qvem *Theodosium* pauci qvidam appellant.	1
	10	1152		2

Imperatores CPolitani		A.C.	Patriarchæ CPol.	
	11	1153	Theodoto successisse ajunt Catalogi qvidam *Neophytum* ἔγκλειστον sive Monachum ex claustro Evergetidis. Vide Philippi Chronicon Ecclesiæ Græcæ cum notis Henrici Hilaridis p. 193. & Bandurium pag. 920. qvi hunc Neophytum pro commentitio habet. Nicephor9 Callistus successisse Theodoto ait *Constantinum Chliarenum* Diaconum, mense Aprili.	3
	12	1154		4
Manuelis Comneni annus Imperii	13	1155	Constantino Chliareno successit *Lucas Chrysoberges*, de qvo Cinnamus libro V.	1
	14	1156		2
	15	1157		3
	16	1158		4
	17	1159		5
	18	1160		6
	19	1161		7
	20	1162		8
	21	1163		9
	22	1164		10
	23	1165		11
	24	1166		12
	25	1167		13
	26	1168		14
	27	1169	Lucæ Chrysobergæ defuncto successit *Michaël Anchiali*, Diaconus, sacellarius & Princeps Philosophorum.	1
	28	1170		2
	29	1171		3
	30	1172		4
	31	1173		5
	32	1174		6
	33	1175		7
	34	1176		8
	35	1177	Sub initium anni extincto Michaeli succedit *Charito* Monachus, eodem anno exeunte mortuus.	1

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	36	1178	Hunc excipit *Theodosius* Boradiotes Monachus collis S. Auxentii, vide Nicetam p. 265. 285. & Bandurium p. 921.	1
	37	1179		2
Manueli 24. Sept. defuncto succedit ALEXIUS *junior* COMNENUS, Porphyrogenitus, de qvo Nicetas Choniates libro singulari, & è Latinis Gvil. Tyrius.	38	1180		3
	1	1181		4
	2	1182		5
Alexio mense Octobri strangulato rapit Imperium ANDRONICUS Comnenus Isaaci F. Alexii senioris nepos. De hoc Nicetas libris duobus, Gvil. Tyrius libro XXII.	3	1183	Theodosio in Insulam Terebinthum secedenti successor datur *Basilius Camaterus.*	6
	1	1184		1
	2	1185		2
Andronico 12. Sept. interfecto succedit ISAACIUS secundus ANGELUS COMNENUS, de qvo idem Nicetas tribus libris.	1	1186	Dejecto Camatero sufficitur *Nicetas Muntanes*, magnus Sacellarius,	1
	2	1187		2
	3	1188		3
	4	1189		4
	5	1190	Nicetæ dejecto sufficitur *Leontius* diaconus, dictus *Theotocites* qvod per Θεοτόκον qvam Imperator apparuisse sibi dicebat electus & post septem menses iterum dejectus est, succedente *Dositheo* Patriarcha Hierosol. qvi post anni & sex mensium spatium cessit locum *Georgio Xiphilino* magno Scevophylaci. Vide Bandurium p. 922-925. Allatium de Georgiis pag. 341. seq.	1
	6	1191		1
	7	1192		1
	8	1193		2
	9	1194		3
Isaacio in carcerem conjecto & excæcato 10. April. ALEXIUS Angelus *Commenus* frater Imperium eripit. *Alexium* Isaaci filium carceri includit, qvi elapsus Latinos ad evertendum imperium sollicitat.	1	1195		4
	2	1196		5
	3	1197		6
In hoc anno desinunt Cæsaris Baronii & Antonii Pagi Annales.	4	1198	Post Xiphilini mortem vacat sedes duobus mensibus, deinde eligitur *Joannes Camaterus*, Diaconus & Chartophylax de qvo Allatius de consensu p. 723. & ad Acropolitam p. 222.	7
	5	1199		1
		1200		2
		1201		3
		1202		4
ALEXIUS IV. Isaaci Augusti F. à Latinis 25. Jul. una cum Patre ISAACO restitutus, sed post sex mensium intervallum strangulatus est ab ALEXIO V. *DUCA*, cognomine *Murzuflo* * qvi in Imperio successor post 70. dierum spatium misere periit. Gustavit etiam Imperium NICOLAUS CANABUS, de qvo Nicetas p. 610. & MANUEL Isaacii Angeli filius, qvem ad breve tempus Balduinus Imperatorem renunciavit.		1203		5
Capta CPolis 12. April. à Latinis, Francis Venetisq; in qva desinit Joelis Chronicon compendiariũ de qvo supra p. 456.		1204		6

* qvasi supercilioso; vide Nicetam p. 608. Dousam & Acropolitam p. 288. seq. Cangium ad Villeharduinum p. 307.

Per annos LVIII. qvibus * Latini CPolin tenuerunt.

Imperatores CPol. è Latinis		A. C.	Imperat. Græci Nicææ in Bithynia		Patriarchæ CPol. è Latinis		Patriarchæ Græci Nicææ	
BALDUINUS I. Flandriæ Comes, coronatus 31. Maj. de qvo Nicetas, extremo lib. XX. & toto XXI. Villeharduinus &c.	1	1204			*Thomas* Maurocenus nobilis Venetus, in qvem invehitur Nicetas.			7
	2	1205	FL. THEODORUS LASCARIS Alexii Angeli, cujus filiam Annam duxerat gener, de qvo Nicetas lib. ult. Niceph. Gregoras lib. I. Acropolita c. 6. seq. & 18.			1		8
HENRICUS Balduino fratre occiso succedit, coronatus 20. August. de qvo Nicetas lib. ult. cap. ult.	1	1206		2		2	abdicanti se Camatero successit 20. Mart. *Michael Autorianus* sive *Saurianus*, Diaconus.	9
	2	1207		3		3		1
	3	1208		4		4		2
	4	1209		5		5		3
	5	1210		6		6		4
	6	1211		7		7		5
	7	1212		8		8		6
	8	1213		9		9		7
	9	1214		10		10	Michaeli defuncto succedit post vacationem decem mensium *Theodorus Irenicus* cognomine *Copas* Diconus & Chartophylax ὕπατος φιλοσόφων, 8. Sept.	
	10	1215		11	*Gervasius* Tuscus creatus à Pontifice Rom.	1		1
PETRUS *Curtiniacus* Comes Antisiodoriensis	1	1216		12		2		2
	2	1217		13		3		3
Petro defuncto	3	1218		14		4		4
	1	1219		15		5		5
	2	1220		16		6		6
ROBERTUS Curtiniac. coronatur 25. Mart.	3	1221			*Matthæus* sive *Matthias*, à qvo Robertus coronatus est.	1		7
	4	1222	FL. JOANNES DUCAS, cognomine BATATZES sive DIPLOBATAZIUS,	17		2	Theodoro 3. Jun. exstincto succedit *Maximus* Acoemetarum Abbas, qvi JoannemDucam † teste Acropolita coronavit, sed	1
	5	1223		1		3		2
	6	1224		2		4		3
	7	1225		3		5		4

* Hanc partem Historiæ singillatim illustravit Cangius in Historia Imperii CPolitani sub Imperatoribus Francis, edita Gallice ad calcem Villeharduini, ejusdem argumenti scriptoris, de qvo infra. Paris. 1657 fol.

† Exinde apparet falli Clariss. Bandurium (qvem alioqvi in hac Chronologia libenter seqvor) cum p. 987. Maximum refert ad A. C. 1215.

Imperatores CPol. è Latinis		A. C.	Imperat. Græci Nicææ in Bithynia	Patriarchæ CPol. è Latinis		Patriarchæ Græci Nicææ.	
			Theodori Lascaris, cujus filiam *Irenem* duxerat, gener. Vide Acropolitanr c. 18. ad 52. Gregoram lib. 2.			post sex menses mortuus successorem habuit *Manuelem Sarantenum Charitopulum* cognomento Philosophum.	
	8	1226	4	Joanne recusante *Simon* Archiepiscopus Tyri, creatur Patriarcha à Pontifice Rom.	6	Manueli sub extremum Augusti mortuo successit *Germanus* II. *Naupli*ᵘˢ, Monachus, de quo Allatius in consensu p. 211.	5
	9	1227	5		1		1
Roberto defuncto succedit JOANNES BRYENNIUS Hierosolymæ Rex, tutorio nomine pro Balduino secundo pupillo suo.	1	1228	6		2		2
	2	1229	7		3		3
	3	1230	8		4		4
	4	1231	9		5		5
	5	1232	10	*Nicolaus* Episcop. Spoletinus.	6		6
	6	1233	11		1		7
	7	1234	12		2		8
	8	1235	13		3		9
	9	1236	14		4		10
Joanne Bryennio defuncto BALDUINUS II imperium suscipit vix octo & decem annos natus	10	1237	15		5		11
	11	1238	16		6		12
	12	1239	17		7		13
	13	1240	18		8	Post Methodium defunctum sedes vacat ultra triennium.	
	14	1241	19		9		
	15	1242	20		10	Sub extremum anni succedit *Manuel* Archipresbyter, à ManueleCharitopulo diversus, licet à Philippo Cyprio confunditur.	
	16	1243	21		11		
	17	1244	22		12		1
	18	1245	23		13		2
	19	1246	24		14		3
	20	1247	25		15		4
	21	1248	26		16		5
	22	1249	27		17		6
	23	1250	28		18		7
	24	1251	29		19		8
	25	1252	30		20		9
	26	1253	31		21		10
	27	1254	32		22		11

Imperatores CPol. è Latinis		A. C.	Imperat. Græci Nicææ in Bithynia		Patriarchæ CPol. è Latinis		Patriarchæ Græci Nicææ	
	28	1255	FL. THEODORUS junior LASCARIS sive Ducas & Constantinus à qvibusdam dict', Johannis F. De hoc Gregoras lib. 3. c. 1. 2. Acropolita c. 52. seq.	33		23	Manueli paullo ante Imperatorem Ducam defuncto succedit post ejusdem mortem *Arsenius* Monachus *Autorianus*, Nicephoro Blemida dignitatem illam respuente. Vide Acropolitam, c. 53. Gregoram, Pachymerem &c. Allatium de consensu pag. 724.	1
	29	1256		1		24		2
	30	1257		2		25		3
	31	1258		3		26		4
	32	1259	JOHANNES LASCARIS Theodori F. vix sexennis, Imperium administrante qvi mox illud sibi plane vindicavit MICHAELE *Comneno* PALÆOLOGO. Vide Gregoram lib. 3. c. 3.	1		27		5
	33	1260		2		28	Arsenio profugo succedit *Nicephorus* Ephesi Episcopus, qvi eodem anno, mense Nov. obiit. Vide Gregoram IV. 1.	1
25. Jul. CPolis à Michaele Palæologo recuperata, atqve Imperium Francorum, Balduino secundo pulso, finem habuit.	34			3	Pantaleonis Zustigani annus	29		

Post recuperatam à Græcis CPolin, *titulo tamen Imperatorum CPolitanorum* adhuc usi è Francis sunt *Philippus* Curtiniacus filius unicus Balduini II. ab A. 1272.

Carolus Comes Valesius, Philippi Pulchri, Galliæ Regis frater, qvi duxit *Catharinam* Philippi filiam A. 1300.

Catharina Valesia Caroli filia, ab A. 1308.

Philippus II. Princeps Tarentinus, qvi Catharinæ nubsit, filius Caroli II Siciliæ Regis ab A. 1326. ad 1332. qvo obiit, titulum Imperatricis retinente uxore Catharina Valesia.

Robertus II. Princeps Achajæ & Tarenti, ab A. 1346.

Philippus III. Princeps Tarentinus ab A. 1352.

Jacobus Baucius Andriæ Dux, ab A. 1374.

Similiter Pontifices Romani subinde suffecerunt qvi *titulum Patriarchæ CPolitani* post Pantaleonem Zustiganum gererent, ut notatum à Cangio in Historia CPolitana sub Francis Imperatoribus p. 244. Fuerunt itaqve

Hugolinus Malebranchius Cardinalis, defunctus A. 1281.

Petrus ab Honorio IV. confirmatus, mortuusqve A. 1301.

Leonhardus Ecclesiæ S. Bartholomæi Venetiis presbyter, à Bonifacio VIII.

Nicolaus Nigroponti Episcopus, qvi fuit A. 1314.

Petrus, A. 1323.

Gotio Ariminensis, Cardinalis, A. 1331.

Robertus A. 1341.
Henricus A 1345. occisus
Guilelmus Mediolanensis ArchiEpiscopus A. 1362.

Petrus Thomas Carmelita, ArchiEpiscopus Cretensis ab Urbano V. constitutus Patriarcha CPol. & defunctus A. 1366.

Paulus A. 1367.
Philippus, præfectus Avenionensis A. 1368.
Jacobus Vitsius Cardinalis, ArchiEpiscopus Hydruntinus A. 1375.

Post captam à Turcis CPolin *Isidoro* Cardinali Rutheno dignitatem illam recusante * suscepit oblatam à Pio II. *Bessario*, Episcopus Sabinus Cardinalis Nicænus, qvi Patriarcha CPolitanus vocaturetiam in titulo Panegyrici, qvo Baptista Platina eum A. 1462 15. Nov. defunctum condecoravit.

Post receptam CPolin à Græcis

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
MICHAELIS *Comneni* † PALÆOLOGI ann°	3	1261	Recuperata CPoli *Arsenius*	
De illo Imperatore fuse Nicephorus Gregoras & Georgius Pachymeres. Addendus etiam Phranzes.	4	1262	15. August. restituitur. Confer Bandurium p. 931.	1
	5	1263		2
	6	1264	Arsenius qvi sacris Imperatori ob excoecatum Joannem interdixerat à Concilio deponitur. Hinc sedes per aliqvod tempus vacat.	
	7	1265		
	8	1266		
	9	1267	*Germanus* Episcopus Adrianopolitanus Festo Pentecostes 5 Jun. creatus abdicat se 14. Sept. ejusdem anni.	
	10	1268	Calendis Jan. ordinatus *Josephus* Galesii Abbas de qvo	
	11	1269	Gregoras IV. 8. V. 2. VI. 1.	
	12	1270	Pachymeres &c. Allatius de	3
	13	1271	consensu p. 753.	4
	14	1272		5
	15	1273		6
	16	1274	Deposito Josepho succedit	7
	17	1275	*Johannes* Βέκκος sive *Veccus*, ordinatus 2. Junii, de qvo	1
Hoc tempore filium Andronicum à patre Michaële jam in consortium Imperii adscitum	18	1276	Gregoras V. 2. VI. 2. Hic est	2
	19	1277	qvi multa scripsit pro Lati-	3

Impe-

* Ita de Isidoro Phranza III. 20. p. 200. Sed Odericus Raynaldus ad A. C. 1473. n. 58. Isidoro mortuo Bessarionem surrogatum scribit.

† Coronatus hic sub init. mensis Sept. & Joannem Lascarim oculis orbari jussit 25 Dec. ejusdem anni.

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
patet ex subscriptione Codicis MS 291. Re-	20	1278	næ Ecclesiæ dogmatibus,	4
gis Christianissimi: ἐν ἔτει ϛπφδ' ἐπὶ τῆς βα-	21	1279	qvam cum Græca conciliare	5
σιλείας τοῦ τε Κυροῦ ΜΙΧΑΗΛ Δούκα Ἀγ- γέλου Κομνηνοῦ τοῦ Παλαιολόγου καὶ νέου Κων-	22	1280	volebat.	6
σταντίνου, καὶ ΘΕΟΔΩΡΑΣ τῆς εὐσεβεστά- της Αὐγούστης, καὶ τοῦ Κυροῦ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ Κομνηνοῦ τοῦ Παλαιολόγου, καὶ ΑΝΝΗΣ τῆς εὐσεβεστάτης Αὐγούστης.	23	1281		7
Michaeli defuncto succedit filius ANDRONI-	24	1282	Vecco 26. Dec. dejecto, re-	8
CUS PALÆOLOGUS *senior*, de qvo Gre-	1	1283	stituitur *Josephus* Galesii Ab-	1
goras, Pachymeres, Joannes Cantacuzenus & Georgius Phranzes. Huic Andronico	2	1284	bas de qvo paullo ante: Huic autem paullo post cedenti	2
Nicephorus Callisti Historiam suam Eccle-	3	1285	atqve deinde mortuo succe-	3
siasticam inscripsit.	4	1286	dit *Georgius Cyprius*, de cu-	4
	5	1287	jus scriptis supra p.603. sq.	5
	6	1288		6
	7	1289	Abdicare se mense Jun. coa-	7
	8	1290	cto Georgio succedit 14. Octobr. *Athanasius Macedo*	1
	9	1291	de cujus scriptis supra pag.	2
	10	1292	532 seq.	3
	11	1293	Athanasio coacto se abdicare	4
	12	1294	16. Octobr. succedit *Joan-*	1
	13	1295	*nes* (antea *Cosmas*) Sozo- politanus, ordinatus Cal.	2
	14	1296	Jan. anni proximi. Vide	3
	15	1297	Gregoram VI. 7. & 11.	4
Ab hoc tempore incipit Laonicus Chalco-	16	1298		5
condyles.	17	1299		6
	18	1300		7
	19	1301		8
	20	1302	Pulso 3. Aug Johanne, Atha-	1
	21	1303	nasius iterum restituitur.	2
In hoc tempore desinit Catalogus Patriarcha-	22	1304	Vide Gregoram VII. 9.	3
rum CPol. adornatus à Nicephoro Callisto.	23	1305		4
	24	1306		5
	25	1307		6
	26	1308		7
	27	1309		8
	28	1310	Post Athanasium secundâ vi- ce se coactum abdicare sedes	
	29	1311	vacat per biennium.	

Impe-

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	30	1312	Initio anni Patriarcha creatur *Nipho*, Cyzici metropolitanus.	1
	31	1313		2
	32	1314	Niphoni ob varia male gesta pulso succedit post anni qvo sedes vacavit spatium *Joannes, Glycys*, cursus publici Logotheta. Vide Bandurium p.986. Gregoræ VII 11.	3
	33	1315		
	34	1316		1
	35	1317		2
	36	1318		3
	37	1319		4
	38	1320	Joanni successit *Gerasimus* è monasterio Manganorum Monach⁹. Post Gerasimum 19. April. 1321. defunctum sedes vacat per triennium.	1
Obiit Michaël Palæologus junior, Andronici senioris filius, qvem consortem Imperii Pater fecerat. Hinc incipit Cantacuzeni Historia.	39	1321		
	49	1322		
	41	1323	Patriarcha creatus *Esaias*, prid. Cal. Dec. Vide Gregoram VIII. 14. IX. 3. 6. 7. 9. 10. X. 6. 7.	
	42	1324		1
	43	1325		2
Andronico seniori 19. Maji abdicare se coacto & in Monasterium ubi Antonii nomen adscivit detruso, Imperium rapit ANDRONICUS PALÆOLOGUS *junior*, senioris ex filio Michaële nepos. De hoc Gregoras, Cantacuzenus, Phranzes, Chalcocondylas.	44	1326		3
	45	1327		4
	1	1328		5
	2	1329		6
	3	1330		7
	4	1331		8
	5	1332		9
	6	1333	Esaiæ fatis functo succedit *Joannes Calecas, Aprenus*. Vide Boivini notas ad Gregoram p. 774.	10
	7	1334		1
	8	1335		2
	9	1336		3
	10	1337		4
	11	1338		5
	12	1339		6
	13	1340		7
Andronico Palæologo juniori 15. Junii defuncto succedit filius JOANNES PALÆOLOGUS novennis, 19. Nov. coronatus, sub tutela JOANNIS CANTACUZENI, qvi res suas & pupilli fuse descripsit, cui jungendi Gregoras libro ad XVIII. Ducas, Chalcocondylas & Georgius Phranzes. Vide supra p.469. seq.	1	1341		8
	2	1342		9
	3	1343		10
	4	1344		11
	5	1345		12
	6	1346		13

Impe-

Imperatores CPolitani.		A. C.	Patriarchæ CPol.	
Cantacuzenus Januar. 8. CPolin occupat Imperiumq; sibi vindicat: coronatur 13 Maj. & Joanni Palæologo pupillo suo filiam *Helenam* dat in matrimonium.	1	1347	depositus 8. Jan. Joannes Calecas, cui datus successor *Isidorus Buchiras*, Monembasiæ Episcopus. Vide Bandurium p. 987.	1
	2	1348		2
	3	1349		3
	4	1350	Isidoro sub extremum anni superioris defuncto succedit *Callistus* Galata ex Monte Atho Monachus, qvi Georgii Palamæ favit, vide Gregoram XVIII. 1.	1
In hoc anno desinit liber XXIV. Nicephori Gregoræ, ex editis ultimus.	5	1351		2
	6	1352		3
	7	1353		4
	8	1354	Callisto dejecto *Philotheus* Heracleæ Episcopus substituitur, qvi & ipse cum Palama fecit. Vide Cantacuzenum extremo Historiæ.	
Joanne Palæolo CPolin & Imperium recipiente Cantacuzenus in Monasterium se abdit & *Joasaphi* nomen induit. Hoc tempore desinunt Nicephori Gregoræ libri Historiarum hactenus inediti.	1	1355	Initio anni restitutus *Callistus*.	1
	2	1356		2
	3	1357		3
	4	1358		4
	5	1359		5
	6	1360		6
	7	1361		7
	8	1362	Sub extremum anni defunctô Callisto *Philotheus* restituitur. De ejus scriptis vide Bandurium p. 988. seq.	8
	9	1363		1
	10	1364		2
	11	1365		3
	12	1366		4
	13	1367		5
	14	1368		6
	15	1369		7
	16	1370		8
	17	1371		9
	18	1372		10
	19	1373		11
	20	1374		12
	21	1375		13
	22	1376	Philotheum fatis functum excepit *Macarius*.	14
	23	1377		1
	24	1378		2

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	25	1379	Philotheus obiit.	3
	26	1380	initio anni succedit *Nilus*,	1
	27	1381		2
	28	1382		3
	29	1383		4
	30	1384		5
	31	1385		6
	32	1386		7
	33	1387		8
	34	1388	Anno ineunte Nilus obiit successoremqve nactus est *Antonium*.	1
	35	1389		2
	36	1390		3
Joanne Palæologo extincto MANUEL PALÆOLOGUS solus deinceps imperat, de qvo Ducam vide & Phranzem atqve Laonicum Chalcocondylem & Historiam Politicam CPoleos in lib. 1. Turco Græciæ.	1	1391		4
	2	1392		5
	3	1393		6
	4	1394		7
Manuelem fugat JOANNES secundus *Palæologus* Andronici fratris filius, Imperiumqve sibi rapit. De qvo iidem scriptores.	1	1395	Antonii defuncto succedit *Callistus* II. & huic itidem post tres menses extincto *Matthæus*.	8
	2	1396		
	3	1397		1
	4	1398		2
	5	1399		3
	6	1400		4
	7	1401		5
	8	1402		6
Restituitur MANUEL Palæologus, Joannemqve victum in Insulam Lemnum relegat. Vide Phrancem Ducam, Chalcocondylem, & Hist. Politicam in Crusii TurcoGræcia.	1	1403		7
	2	1404		8
	3	1405		9
	4	1406		10
	5	1407		11
	6	1408		12
	7	1409		13
	8	1410	Matthæo mortuo succedit *Euthymius*, de qvo Allatius p. 173. contra Hottingerum.	1
	9	1411		2
	10	1412		3
	11	1413		4
	12	1414		5
	13	1415		6

Impe-

Imperatores CPolitani		A. C.	Patriarchæ CPol.	
	14	1416	*Josephus* II. Ephesi Metro-	1
	15	1417	polita, Euthymio fatis	2
	16	1418	functo succedit 21 Maj. Vide Bandurium p. 989.	3
Defuncto Manueli succedit filius JOAN-	1	1419	sq. ex Syropuli Hist. Con-	4
NES PALÆOLOGUS. De qvo iidem	2	1420	cilii Flor. sect. 2. c. 4.	5
scriptores.	3	1421		6
Ad hunc annum refer Jo. Canani narratio-	4	1422		7
nem de irrito Turcarum in urbem CPolin	5	1423		8
conatu, de qva supra p. 456.	6	1424		9
	7	1425		10
	8	1426		11
	9	1427		12
	10	1428		13
	11	1429		14
	12	1430		15
	13	1431		16
	14	1432		17
	15	1433		18
	16	1434		19
	17	1435		20
	18	1436		21
	19	1437		22
Concilium Florentinum pro concilianda	20	1438		23
cum Latinis Græcorum Ecclesia. Inter-	21	1439	Joasaphus 9 Jun. Florentiæ	24
fuit ipse Joannes Imperator, * & Josephus	22	1440	in Concilio moritur, hinc	1
Patriarcha, in illo fatis functus.	23	1441	succedit anni proximi ve- re *Metrophanes* Metropo-	2
	24	1442	lita Cyzicenus. Nam Bes-	3
	25	1443	sario qvem aliqvi ele-	4
	26	1444	ctum scribunt, Romæ hæsit. Vide Bandurium pag. 992. & Allatium de consensu III. 3.	5
	27	1445	Metrophani succedit *Georgius* sive *Gregorius Mam-*	1
	28	1446	*mas* Melissenus, Impera-	2
	29	1447	toris confessarius.	3

* Confer Icones exhibitas à Lambecio VIII. p. 504.

Imperatores CPolitani		A.C.	Patriarchæ CPol.	
Joanni defuncto 31 Oct. succedit ejus frater CONSTANTINUS PALÆOLOGUS.	30	1448		4
	1	1449		5
	2	1450		6
	3	1451	Gregorius Melissenus Romam se recipit, futurum Urbis excidium prævidens. Neqve ei alius Patriarcha substituitur.	7
	4	1452		8
CPolis capta die Martis 29 Maj. festo Pentecostes, à Mahomede II. Turcarum Imperatore, & Constantinus fugiens oppressus.	5	1453		9

Vide Chalcocondylam, Phranzam, Ducam, Turcogræciamqve Crusii pag. 53. & 101. 102 & p 76 seq ubi Matthæi Camariotæ lamentatio. His adde Leonhardi Chiensis Mytilenes Archiepiscopi Historiam captæ urbis editam separatim latine Norimb. 1543. 4. & à Bzovio insertam Annalibus ad A. C. 1453. n. 6. Isidori Cardinalis Rutheni Episcopi Sabinensis, legati Pontificis Epistolam ejusdem argumenti apud Odoricum Raynaldum ad A. 1453 n. 6.

Patriarchæ CPolitani post captam à Turcis urbem.

A. C.

1454 *Georgius Scholarius*, postea *Gennadius* dictus, per annos qvinqve & aliqvot menses. Vide Manuelem Malaxum in TurcoGræcia Crusii pag 107. & Philippi Cyprii Chronicon Ecclesiæ Græcæ p. 336. seq. Hujus Georgii, qvi in duos à multis discerpitur, plura scripta exstant, de qvibus alibi.

1460 *Isidorus Hieromonachus.* TurcoGræc. p. 120.

Joasaphus Hieromonachus.

Marcus Hieromonachus CPolitanus, cognomento Xylocarabes. TurcoGræc. p. 124.

Simeon Hieromonachus Trapezuntius, primus qvi Sultano pescesium sive munus obtulit ut Patriarchatum conseqveretur. id. p. 125.

Dionysius Philippopoleos Metropolita, sedit per annos octo, ac deinde se abdicavit. id. p. 127.

Hoc loco Marcum Ephesium *male inter Patriarchas CPol. recenset Philippus Cyprius.*

Simeon restitutus sedit per triennium. TurcoGræc. pag. 129. Vide & p. 139. ubi de ejus obitu.

Raphaël Hieromonachus Servius. id. p. 130. Hic primus Sultano solvit charatzium sive annuum tributum.

Maxi-

A. C.

1480 *Maximus* (ante *Manuel*) per ſex annos. id. p. 131. 138. hic vir doctiſſimus appellatur à Philippo Cyprio, qvi Symboli explicationem ab eo conſcriptam memorat pag. 365. Hoc Maximo Patriarchatum tenente obiit Muhamedes II. Imperator Turcarum A C. 1482.

Nipho Metropolita Theſſalonicenſis. TurcoGræc. p. 138.

Dionyſius reſtitutus ſedit per annos duos & aliqvot menſes. id. pag. 141.

Maximus (ante *Manaſſes*) Serrarum Metropolita, Patriarchatum tenuit per ſexemium. id. p. 142.

Nipho reſtitutus, & per annum unum functus patriarchatu, iterum dejectus eſt.

Joachimus Dramæ Metropolita. TurcoGræc. p. 143.

Nipho tertium electus, Patriarchatu fungi renuit. id. p. 144. ſq.

Pachomius, Zichnarum Metropolita. id. p. 145.

Joachimus reſtitutus. id. p. 146.

Pachomius reſtitutus, qvo Patriarchatum obtinente obiit Imperator Turcarum Bajazetus A. C. 1512.

Theoleptus Metropolita Joanninorum, per annos octo & menſes 6. TurcoGræc. p. 152.

Jeremias Sophiæ Metropolita. id. p. 153.

Joannicius Sozopoleos Metropolita. id. p. 154. Hoc tenente Patriarchatum obit Selimus Turcarum Imperator A. 1520.

Jeremias reſtitutus; Patriarchatum geſſit per annos XXIII. & menſes aliqvot. id. p. 156. 164.

Dionyſius Nicomediæ Metropolita. id. p. 166.

Joaſaphus ſive *Joſaphatus* Adrianopoleos Metropolita. id. p. 169. ſeq. Hic qvod bina palatia ſibi condidiſſet ſuperbi nomen tulit, & per Synodum dejectus eſt. Vide Henr. Hilarii notas ad Philippum Cyprium p. 407. ſeq. ubi nomina Epiſcoporum qvi dejectioni ejus ſubſcripſere, petita è Manuele Malaxo.

Metrophanes Cæſareæ Metropolita. TurcoGræc. p. 175. Hoc Patriarchatum tenente obiit Selimus ſive Solimannus II. Turcarum Imperator A. 1566.

A. C.

1572 5. Maj. *Jeremias* cognomento Tranus, Metropolita Larissæ. Vide Manuelem Malaxum (qvi sub hoc Jeremia scripsit) in Turco Græcia Crusii p. 179. Hic est Jeremias cujus exstant & Tubingensium Theologorum mutua scripta.

1581 *Metrophanes* restitutus, post menses novem decessit.

1582 *Jeremias* iterum.

1584 *Pachomius* Lesbius cognomento Batistas. Vide Philippi Cyprii Chronicon p. 427.

1587 *Theoleptus* Philippopoleos Metropolita.

Jeremias tertium restitutus.

1594 *Matthæus* Joanninorum, Patriarchatu per dies 19. (al. 16.) functus se abdicavit. Vide Bandurium p. 1000.

Gabriel Thessalonicæ, per menses V.

Theophanes Athenarum, per menses VII.

Meletius Πηγᾶς, Alexandrinus Patriarcha ἐπιτροπικῶς sive vicario nomine pro more administravit vacantem Patriarchatum CPol.

1595 *Matthæus* restitutus, cum qvatuor annos functus esset, iterum pellitur.

1599 *Neophytus* Athenarum, post anni Patriarchatum pulsus in exilium.

1600 *Matthæus* tertium restitutus, post paucos dies decessit.

1600 *Raphaël* Methymnæ, post annos qvinqve & menses sex dejectus.

Neophytus restitutus, annos qvinqve.

Cyrillus Lucaris, Alexandrinus Patriarcha, vicario nomine.

Timotheus Patrarum veterum, annum unum.

1621 *Cyrillus Lucaris*, (qvi vicario nomine jam functus Patriarchatu fuerat) per annum unum.

1623 *Gregorius* Amaseæ, menses tres

Anthimus Hadrianopoleos, dies 3.

1624 *Cyrillus Lucaris* restitutus, annos octo

1632 *Cyrillus Contari*, *Berrhoënsis* dies octo

1632 *Cyrillus Lucaris* tertio restitutus, annum unum & menses duos.

1633 *Athanasius* Patellarius dies 22.

1633 *Cyrillus Lucaris* qvarto restitutus, annum unum.

1634 *Cyrillus Berrhöensis* restitutus, annos duos.

Neo-

A.C.

1636 *Neophytus* Heracleæ, annum unum. In hoc desinit Catalogus Matthæi Cigala, apud Bandurium p. 218.

1637 *Cyrillus Lucaris*, qvintum restitutus sed post annum unum strangulatus est.

1638 *Cyrillus Berrböensis* tertium restitutus, post annum itidem conjectus in carcerem eodem fata periit. Confer Jo. Aymonii librum, Monumens avthentiqves p. 311. sq. Et qvæ pro Cyrillo Lucari Hottingerus, Tho. Smithus aliiqve, qvos contra scripsere Allatius, Rich. Simon, Eusebius Renaudotus &c.

1639 4. Jul. *Parthenius* Adrianopoleos, (qvi prius Anchialensi Ecclesiæ præfuerat) annos qvinqve, menses duos. In hoc desinit Philippi Cyprii Chronicon Ecclesiæ Græcæ, apud Bandurium p. 229.

1644 Alius *Parthenius* Adrianopoleos, cognomine Κεσκίνης, annos duos mensesqve totidem.

1646 *Joannicius* Heracleæ, annum unum, menses undecim.

1648 *Parthenius* posterior restitutus, annos duos, menses sex.

1651 *Joannicius* restitutus, annum unum.

Cyrillus Tornobi, cognomine Σπανὸς, dies viginti.

Athanasius Patellarius restitutus, dies qvindecim.

1654 *Paisius* Larissæ, undecim menses.

Joannicius tertium restitutus, menses totidem

Cyrillus Tornobi restitutus, dies 14.

Paisius restitutus, per undecim menses.

1656 *Parthenius* Chii, menses octo. Ob literas in Moscoviam missas suspensus.

1657 *Gabriel* Gani, dies duodecim. Suspensus qvod baptizasset Judæum qvem Judæi Turcam fuisse causabantur.

1657 *Parthenius* ὁ Κυμκύμης, Prusæ Metropolita, annos tres.

Dionysius Larissæ, ὁ σπανὸς,

Parthenius Cumcumis, restitutus.

1662 *Clemens* Iconii.

Hoc loco ante Methodium Dionysius Larissæ A. 1666. restitutus ponitur in Catalogo Patriarcharum post Cyrillum Lucarem, qvi exstat in libro perpetuité de la foi

A.C. touchant l'Eucharistie T. 3. lib. VIII. p. 449. Sed illum omittit Catalogus Græcus apud Bandurium p. 1002.

Methodius Heracleæ.

Parthenius Cumcumis, tertium restitutus

1671 *Dionysius Muselimes.*

Gerasimus Tornobi.

Parthenius qvartum restitutus.

Dionysius Muselimes, restitutus.

Athanasius Rhaidesti, qvi post dies duodecim iterum ejectus.

Dionysius Muselimes, tertium restitutus.

Parthenius qvintum restitutus

Jacobus

Dionysius Muselimes qvartum restitutus.

Jacobus restitutus.

Callinicus Prusæ,

Neophytus Hadrianopoleos.

1687 *Callinicus* restitutus per annos qvindecim.

1702 *Gabriel* Chalcedonis à 30. Sept. per annos qvinqve, menses duos.

1708 *Neophytus* Heracleæ Metropolita. Vide Bandurium p. 1003.

Omitto titulares & nominetenus Patriarchas CPol à Latinis venditatos qvos nonnulli memorant, A. 1400. Angelum Cornarium, 1474. Hieron. Laudum, 1485. Joannem Michaëlem, 1503. Marcum Cornarium, 1524. Ægidium Viterbiensem, 1532. Franciscum Pisarum, 1545. Marinum Grimani, 1546 Ranucium Farnesium, 1550. Fabium Columnam, 1565. Scipionem Rebibam, 1577. Prosperum Rebibam, 1590. Bonifacium Bevilaqvam, 1599. Bonaventuram Calatagironem.

Catalogus Imperatorum CPol. ordine Alphabeti compositus.

Inserta sunt currentibus literis nomina aliorum Imperatorum Romanorum & Occidentis.

ABsimarus Tiberius A. C. 698-705.

Achilleus Tyrannus sub Dioclet.

Adolphus Nassovius 1292-1298.

Adrianus 117-138.

Æmilianus 253.

Æmilia-

Caro-

Mi-

Cata-

Catalogus Patriarcharum CPol, ordine Alphabetico compositus.

L. *Latinos.* **T.** *titulares denotat.*

Ma-

Pe-

Timotheus Patrarum Epiſcopus, poſt 1610.
Trypho 928-931.
Joannes Veccus 1274-1282.
Joannes Xiphilinus 1064-1075.
Pantaleo Zuſtiganus L. 1253-1260.

XXXI. Hæc de Hiſtoria CPolitana, ejusqve Græcis ſcriptoribus dixiſſe ſufficiat, qvibus unicum ſubjungere juvat Gallum *Godfridum de Villehardiun* * ſive *de Villa Harduini*, Campaniæ Gallicæ Marescalcum (Marechal de Champagne & de Romanie) qvi Hiſtoriam CPolis à Francis Venetisqve A. 1204. captæ, cui ipſe interfuit, fideliter deſcripſit ab A. 1198. ad 1207. Gallico illius ætatis ſermone, qvi cum ab hodierno uſu in non paucis abhorreat, *Blaſius Vigenerius* qvi primus eam novem libris arbitratu ſuo diviſam edidit, recentiorem Gallicam interpretationem per ſingulas paginas appoſuit, Pariſ. 1584. 4. Hinc ſine ejusmodi interpretatione, ſed ex emendatiore MS. Veneto prodiit Lugd. 1601. fol. diviſa in ſectiones CCLVII. Deniqve *Cangius* Pariſ. 1657. fol. utramqve harum editionum cum MS. membranaceo Regio contulit, Petri qvoqve Pithoei notulis ineditis uſus, qvas marginibus ille Vigenerianæ editioni alleverat ex MS. Codice, & ex primis foliis editionis Villeharduini qvæ juſſu Reip. Venetæ A.C. 1573. imprimi cœpit, ſed poſtea ſuppreſſa eſt. Adjunxit Cangius varias Lectiones in margine, & Vigenerii exemplo interpretationem recenti idiomate Gallico: ſectionum diviſionem ſervavit ex editione Lugdunenſi, ſubjunxitqve è Bibl. Regia Hiſtoriam brevem Imperatorum CPolitanorum Latinorum ab urbe capta usqve ad 1243. petitam ex Hiſtoria Galliæ, ſcripta verſibus Gallicis à *Philippo Muskes* Epiſcopo Tornacenſi (qvi A. 1282. obiit) & hactenus inedita. p. 212-229. Deniqve p. 230. 231. *appendicem latinam* Villeharduino in MS. Regio à Veneto aliqvo temporibus Andronici Palæologi ſubjectam annexuit. Poſt Obſervationes Cangii, qvibus Villeharduinus & Hiſtoria illius ætatis ex omni genere ſcriptorum erudite illuſtratur, & Rhamnuſii, Outremanni aliorumqve recentiorum hallucinationes ſubinde caſtigantur, ſeqvitur ejusdem gloſſarium veterum vocum Gallicarum, qvibus Villeharduinus utitur pag. 354-370.

Non

* A Græcis ſcribitur Βιλαρδουΐν, ut apud Acropolitam c. 47. ubi Achajæ & Peloponneſi Princeps hoc nomine memoratur. Confer Elogium Villeharduini & Genealogiam ejus familiæ, notis à Cangio præmiſſam.

Non minoris momenti eſt, qvæ Villeharduino ſubjuncta alteram Voluminis partem conſtituit, & tota Cangii induſtriæ debetur, Gallice itidem ſcripta & ſingulari ſtudio ex fide dignis monumentis ordine temporum digeſta Hiſtoria Imperii CPolitani ſub Imperatoribus Gallis ab A. 1198. usqve ad tempus captæ urbis à Turcis. *Hiſtoire de l'Empire de Conſtantinople ſous les Empereurs François, contenant ce qui s'eſt paſſé de plus memorable dans cet Empire, depuis que les François s'en rendirent maiſtres, jusques a ce que les Turcs s'en ſont emparez: dans laquelle la ſuite des Empereurs François, des Patriarches de Conſtantinople Latins, des Roys de Theſſalonique, des Princes de la Morée & d'Achäie & d'Epire, des Ducs d'Athenes, de Duras, de Nicſia, des Seigneurs de Négrepont, de Metelin, & autres ſont decrites,* (pagg. 326.) *avec un recueil de pluſieurs titres & autres pieces non encore publiées, tirées tant du Treſor des Chartes du Roy, que d'allieurs, pour ſervir de preuves à cette Hiſtoire* (pagg. 85.) Pariſ. 1657. fol. pagg. Raro obvium eſt hoc opus, in illa qvidam Hiſtoriæ parte neceſſarium, qvod licet unico modico volumine conſtat, & nullis iconibus ære deſcriptis ſuperbit, tamen venit pretio qvinqvaginta amplius marcarum Lubecenſium.

XXXII. Villeharduino jungere juvabit Innocentii III. Papæ Epiſtolas, & *Guntherum* Monachum Pariſienſem, Ord. Ciſtercienſis, eorundem temporum ſcriptorem, qvi latine tradidit Hiſtoriam captæ à Latinis CPoleos, editam in Henrici Caniſii T. V. Lectionum Antiqvar. p. 358. Monachii, 1604. 4. tum alios plures qvi Chriſtianorum Europæorum expeditiones in terram ſanctam ab A. C. 1080. ad 1291. (qvo Syria & Palæſtina amiſſa eſt) deſcripſerunt, imprimis volumina duo hortantibus Franciſco Pithœo & Paulo Petavio collecta à Jacobo Bongarſio, & Hanoviæ 1611. fol. edita ſub titulo: *Geſta DEI per Francos*, in qvibus ſcriptores latini illius vel paullo ſeqvioris ætatis præter Anonymos, Robertus Monachus Hieroſolymitanæ Hiſtoriæ & belli Chriſtianorum adverſus Saracenos ſcriptor, Baſil. 1533. fol. pridem vulgatus: tum Baldricus, Raimundus de Agiles, Albertus Aqvenſis, Fulcherius Carnotenſis, Gauterius, Gvibertus Abbas qvem habeo ſcriptum ante CCC. annos in membrana, Gvilelmus Tyrius ſcriptor præcipuus, & Jacobus de Vitriaco, cujus Hiſtoria Orientalis & Occidentalis prodierat Duaci 1597. 8.

Benedicti de Accoltis de bello à Chriſtianis contra Barbaros geſto, pro CHriſti ſepulchro & Judæa recuperandis. Venet. 1532. 4. Baſil. 1544. 8.

 An-

Annalium ſcriptores, Baronius, Bzovius, Pagius, Odoricus Raynaldus, Spondanus: Lexicorum item Hiſtoricorum concinnatores ut Morerius in *Croiſſade.* Cangii gloſſar. in *Crux.*

Hiſtoire des gverres des Chrêtiens contre les Turcs, par Aubert. Pariſ. 1559. 4.

Belli ſacri Hiſtoria, edita à Johanne Mabillonio, Muſei Italici T. 1. p. 131. ſeqq.

Jac. Benzelii Palæſtina, ſive de terra Promiſſionis & Sveonum Gothorumqve expeditionibus ſacris diſſertationes duæ Geographico-Hiſtoricæ. Upſal. 1703. 8.

Jo. Henr. Bœclerus in diſſ. de paſſagiis, T. 1. diſſertationum Academicarum p. 581. ſqq. ad Æneæ Sylvii Orationem ſuper hoc argumento Romæ A.C. 1452. habitam ad Nicolaum V. Pontificem nomine Friderici III. Imperatoris, pro ſvadenda in terram ſanctam expeditione.

Jo. Franciſcus Buddeus in ſelectis Juris Naturæ & Gentium, diſſertatione 2.

Jac. Gretſerus in Apologia cruciatarum expeditionum Tom. 3. de Cruce, lib. 2.

Commentarii duo Hiſtorici, antea inediti, alter de Regibus vetuſtis Norvvagicis, alter de profectione Danorum in terram ſanctam circa A. 1184. ſusceptam, eodem tempore ab incerto auctore conſcriptus, & primum editus à Bernh. Caſpare Kirchmanno. Amſtelod. 1684. 8. Confer etiam Janum Bircherodium lib. de Ordine Elephantino cap. VIII. ſeq. p. 51. ſeq.

Joannes Leunclavius ſcriptor præclariſſimus in Annalibus, Hiſtoria & Pandectis Turcicis, qvæ ſæpius excuſa latine & in alias etiam lingvas translata ſunt.

Stephanus Luſignanus in Hiſtoria regnorum Hieroſolymorum Cypri & Armeniæ, Pariſ. 1613. 4. Gallice.

Lud. Maimburgii, S.I. Hiſtoire des Croiſades pour la delivrance de la terre ſainte, Pariſ. 1675. & Amſt. 1682. 12. qvatuor Volum.

Jo. Molani de ſacra militia Ducum & Principum Brabantiæ, cum notis Petri Louvii, Sylvæducenſis. Antvverp. 1592. 8. Confer Clariſſ. Burchardi Gothelf Struvii Bibliothecam antiqvam T. 1. p. 214. ſeq.

L'im-

L' imprese & espeditioni di Terra santa, & l'acqvisto fatto del Imperio di CPoli dalla Republica di Venetia, doppo l'anno 1198. insino al 1205. da Andrea Moresini. Venet. 1627. 4.

Passage d'outremer de Godefroy de Boullion. Paris. 4.

Passages d'outremer par les François. Paris. 1518 fol.

Petri d'Outremanni CPolis Belgica, sive de rebus à Balduino & Henrico Imperatoribus CPol. ortu Belgis libri V. addito libro singulari de excidio Græcorum, cum notis uberioribus. Tornaci 1643. 4.

Adami Rechembergii Exercitatio de prima expeditione Cruciata, in ejus diss. Historico politicis T. 2. p. 474. seq.

Pauli Rhamnusii de bello CPolitano & Imperatoribus Comnenis per Gallos & Venetos restitutis, qvo in opere Villeharduini vestigiis insistit. Venet. 1603. & curante Jac. Gaffarello, ibid. 1634. fol. & Italice 1604. 4.

Chronicon Hierosolymitanum, sive de bello sacro Historia, libris XII. edita à Reinero Reineccio. Helmst. 1584. 4. Auctor est Albertus Aqvensis, in Gestis DEI per Francos iterum recusus.

Frid. Sylburgii Saracenica pag. 107. seq. ubi duodecim expeditiones cruciatæ recensentur.

Hermannus Witsius in Dodecade Exercitationum Tom. 2. Miscell. Exercitatione duodecima, qvæ est Hierosolymæ Historia §. 41-47.

XXXIII. Præter Villeharduinum & Historiam CPolitanum sub Imperatoribus Gallis, *Carolus Fraxinetus* (DU FRESNE) *Dominus* DU CANGE, Regi Galliæ à Consiliis & Franciæ apud Ambianos Qvæstor, etiam aliis multis nominibus de Historia, rebus, & antiqvitatibus CPolitanis ita præclare promeruit, ut ad earum lucem unus industria sua plus videatur contulisse, qvam cæteri universi. Nam ne de Chronico Paschali, cui immortuus est, atqve de Zonaræ Annalibus ab eo recensitis & illustratis dicam, de qvibus supra p. 142. & 156. commemini: neqve repetam qvæ de ejus notis in Pauli Silentiarii descriptionem Templi Sophiæ pag. 279. & de observationibus in Nicephorum Gregoram p. 321. & in Nicepho-

rum Bryennium, Annæ Alexiadem & Cinnamum pag. 344. 392. & 398 dicta à me ſunt, qvibus deſcriptionem CPoleos ex *Chriſtophori de Bondelmontibus* Florentini opere inedito ad Cardinalem Jordanum A. 1422. compoſito adjunxit: his omnibus veluti cumulus qvidam accedunt duo opera pulcherrima & elaboratiſſima, qvibus in lectione ſcriptorum Hiſt. Byzantinæ cum fructu verſatur9 carere nemo poteſt. Unum eſt *Hiſtoria Byzantina duplici Commentario illuſtrata*, qvorum prior *familias* ac *ſtemmata Imperatorum* CPolitanorum, cum eorundem Auguſtorum *nomiſmatibus* & aliqvot Iconibus, præterea familias Dalmaticas & Turcicas complectitur: alter continet *Conſtantinopolin Chriſtianam* ſive deſcriptionem Urbis celebriumqve ejus ædificiorum ac monumentorum, qvalis extitit ſub Imperatoribus Chriſtianis, ex omni ſcriptorum genere ſummo ſtudio qvatuor libris contextam & adornatam. Pariſ. 1680. fol. Additamenta & emendationes ad hoc opus ſubjunxit Cangius notis ſuis in Zonaram T. 2. ad calcem *diſſertationis de hebdomo CPolitano* p. 145. ſeq.

Alterum eſt * *Gloſſarium ad ſcriptores Mediæ & infimæ Græcitatis*, in qvo laudatiſſima *Joannis Meurſii* induſtria, qvi primus in hoc genere elaboraverat, vulgatoqve Gloſſario Græcobarbaro Lugd. Bat. 1610. & cum bis mille fere vocabulorum acceſſione 1614. 4. egregiam facem hiſce literis accenderat, plura vero omiſerat & inexplicata reliqverat, innumeris partibus vincitur, & Græca vocabula novatæ ſignificationis, aut uſus rarioris, Barbara, Exotica, Eccleſiaſtica, Liturgica, Tactica, Nomica, Iatrica, Botanica, Chymica explicantur, eorum notiones & originationes reteguntur: complures ævi medii ritus & mores, dignitates Eccleſiaſticæ & Monaſticæ, Palatinæ, & qvamplurima alia obſervatu digna & ad Hiſtoriam præcipue Byzantinam ſpectantia ex editis atqve ineditis monumentis recenſentur & explicantur. ** Lugd. 1688. fol. Præmiſſa *Simonis Portii* Romani Doctoris

* *Ingens ingentis opus* dicitur Cotelerio notis ad monumenta Eccleſiæ Græcæ Tom. 3. p. 655. Cangius ipſe *vir ad miraculum doctus* T. 1. p. 733. Obiit ex dyſuria (qvæ Patrem qvoqve ejus abſtulerat) Pariſiis X. Cal. Nov. 1688. de cujus vita & ſcriptis videndus Carolus Peraltus in elogiis illuſtrium Galliæ virorum T. 1. pag 160. & Stephanus Baluzius Epiſtola ad V. C. Euſebium Renaudotum, qvæ Chronico Paſchali præmittitur.

** Auctor in præfatione, *ab hoc opere*, inqvit, *edendo lingua minus publici hodie saporis rationem Pariſienſes typographos deterruit. Tamque dixeram cum Terentiano Mauro*, hoc domi clauſum manebit: *Cum ecce vir rei Literariæ perquam ſtudioſus* Joan-

ctoris Grammatica lingvæ Græcæ vulgaris, inscripta Richelio: & ad calcem operis subjuncta Cangii appendix ad Glossarium suum mediæ & infimæ *** Latinitatis (Paris. 1678. fol. 3. Vol. editum & Francof. 1681. atqve 1713. recusum, & nunc auctius etiam Parisiis sub prælo sudans) qvod vel ideo etiam hoc loco commemorari à me convenit, qvoniam annexam habet auctoris dissertationem *de Imperatorum CPolitanorum nomismatibus*, de qvibus qvemadmodum & de variis CPolitanis Antiqvitatibus egregium nuper spicilegium accepimus à doctissimo Viro *Anselmo Bandurio*, in cujus Imperio Orientali (de qvo supra p. 569. sq.) præclara inprimis ad Chronologiam & Geographiam CPol. Imperii subsidia continentur. Idem jam molitur aliud Opus hoc titulo: *Imperatorum Romanorum à Trajano Decio ad Palæologos Augustos, Nomismata Latina, Græca, Ægyptiaca, omnis metalli ac moduli, distincta per classes, & quam diligentissime descripta, ac notis brevioribus illustrata, ad quindecim ferme millia, & in iis quamplurima inedita, ex quibus rariora ad tria millia in ære incisa repræsentantur, & in fronte Nomismatum, cujusque Imperatoris vita proponitur*, Paris. 2. Tomis in fol.

XXXIV. De Scriptoribus Historiæ Byzantinæ Græcis qvinqvaginta, insignem & accuratum Commentarium consignavit præclarus Vir *MARTINUS HANCKIUS*, Gymnasii Elisabethani apud Uratislavienses * nuper Rector, deditqve excudendum Lipsiæ 1677. 4. in qvo vitas singulorum exponit copiose, scripta etiam & de scriptis judicia distinctiorem in modum recenset, eadem usus methodo, qva de Romanarum rerum scriptoribus libros duos concinnaverat, excusos ibi-

Joannes Anissonius, Lugdunensis *qui artis Typographicæ, quæ sub Gryphiis, Tornæsiis, Rovilliis, aliisque pridem ea in urbe floruit, reparanda gloria, dum paternis insistit vestigiis, sedulus incumbit, Glossarii nostri Græcanici typis suis elegantissimis edendi provinciam ultro in se recepit.* Cæterum typographi Parisienses injuriam sibi hac qverela fieri rati, ediderunt scriptum cui titulus: *les Imprimeurs & libraires de Paris à Messieurs les Gens des lettres*, in qvo negant sibi Glossarium Græcum à Cangio unqvam serio oblatum, sed ab Anissonio potius prævertente extortum è manibus. *Mais Mr. Anisson s'étant trouvé dans le meme tems à Paris, nous enleva cet ouvrage.*

*** Pauca & levia sunt qvæ in hoc opere notat Hadr. Valesius in Valesianis.

* Obiit B. Hanckius Uratislaviæ A. 1709. Ejus elogium habes in Actis Eruditorum illius Anni p. 331. in Novis Literariis Hamburgensibus p. 373. & in appendice ad Lexicon universale Historicum editum Germanice cura Rev. D. Jo. Francisci Buddei.

ibidem 1669. 1675. 4. *Id in Belgio & Anglia pro merito æstimari honorifice, Nobilissimus vir Nicolaus Heinsius index mihi fuit, cui placuit admodum, & vel uni placuisse satius est quam multis aliis minoris commatis*, inqvit Christianus Daumius ** Epistola ad Jo. Gebhardum, data Cygneæ 10. Febr. 1678. E Gallis vir itidem eruditissimus Joannes Boivinus in Nicephori Gregoræ vita: *Gregoræ Vitam accurate enarratam non ita pridem vulgavit Martinus Hanckius vir doctus, & in Historiis Græcis Latinisque haud mediocriter versatus.* Merito etiam idem Daumius reprehendit malignum nescio cujus de Hanckii opere judicium, qvi Vossio eum plura debere scripserat. *Id tamen Tibi dissimulare non possum, quidam nuper istud egregium opus in programmate publico non vituperare quidem ausus est, sed satis frigide laudavit, maxime eo nomine, quia multa deberet Vossio. Hinc cum Vossio nostrum Hanckium majore cura contuli, moxque sum expertus id male dictum. Exemplo sint Eusebius & Photius. De his quid Vossius? de priore quidem unius folii paginam, de posteriore autem ne paginam quidem dimidiam. At quam insignem de Eusebio & Photio confecit Hanckius commentarium - - Ad hæc scriptores non adeo paucos habet, de quibus vix ullum verbum Vossius, quos etsi Græcos nondum tamen editos, in MStis obvios penitus ignoravit. Igitur absit, ut actum egisse judicetur, ego certe non satis mirari possum Viri diligentiam, judicium, ordinem, styli elegantiam & parsimoniam, quæ ubivis in hoc opere animadvertas, cui nondum vidi laborem aliquem in hoc scribendi genere parem, quo superavit suos ipse scriptores Romanos. Nam his equidem etsi laudem non parvam merentibus præpono Græcos istos, in quibus multa nobis mysteria præsertim in Photio Historica revelavit, vulgo & doctissimis etiam credita & honorata, quæ figmentis esse accensenda primus nobis monstravit* &c. Hujus Hanckii, qvemadmodum Vossii qvoqve monumentis ita usum me profiteor, ut spicilegium Tibi post illorum messes dare, benigne lector, & scriptores ab illis omissos supplere fuerim conatus, qvod pro æqvitate tua boni ut consulas rogo.

XXXV. Deniqve ut constet qvid libri sit qvod Hamburgi A. 1686. 4. prodiit ex schedis *Rudolphi Cappelli* τοῦ μακαρίτου † Professoris in Gymnasio hujus Urbis bene meriti, sub titulo *Byzantina: Sche-*

** In Epistolis Philologico Criticis A. 1709. 8. Cygneæ editis p. 137. Vide etiam pag. 88.

† Obiit vir optimus A. 1684. 20. April. De cujus vita consules ubi lubebit Elogia Germanorum qvorundam Theologorum à Rev. D. Georg. Henrico Gœzio in lucem data Lubecæ A. 1708. p. 180.

Schema Corporis Historiæ Byzantinæ sive CPolitanæ, à Constantino I. & Magno ad Constantinum ultimum & miserum: monere juvat nihil aliud esse qvam Catalogos Imperatorũ ex Calvisio, Goltzio, aliisq; recentiorib⁹, tum icones ac descriptiones Constantini M. & Constantini Palæologi, & de capta per Turcas CPoli narrationem ex Crusii TurcoGræcia, hinc Catalogos Scriptorum Historiæ Byz. ex Labbeo, Hanckio, Vossio & Caveo: deniqve vitam Constantini Magni è Calvisio, Petavio, Christiano Matthiæ & Jo. Ludovico Gothofredo.

XXXVI. INDICULUS SCRIPTORUM *Græcorum hoc & superiore capite recensitorum.*

Asteriscum qvi nullum præfixum habent, de illis tantum obiter dictum est. Latini scriptores *currentibus* qvas vocant *literis* expressi.

Alii

Da-

Hesy-

Pan-

Theo-

Varus

CAPUT VI.

De HELIODORO *& aliis Scriptoribus Græcis Eroticis, editis, ineditis, deperditis.*

Heliodorus Æthiopicon scriptor. 1. *ejus editiones.* 2. *Imitatores & Epitome.* 3. *Carmen ineditum de arte Chemica.* 4. *alii Heliodori.* 5. *liber de vero amore perperam tributus Athenagoræ.* 6. *Achillis Tatii de amoribus Clitophontis & Leucippes.* 7. *Longi Pastoralia.* 8 *Eustathius sive Eumathius de Ismenii & Ismenes amoribus.* 9. *Theodori Prodromi de amoribus Rhodantis & Dosiclis.* 10. *Alia Theodori Prodromi scripta.* 11. *Alia scripta Erotica edita,* 12. *inedita,* 13. *deperdita.* 14.

1.

HELIODORUS * Theodosii F. Phœnix Emesenus, Imperatorum Theodosii M. Arcadii atq; Honorii temporibus cla-

* Auctor in extremo libri X Æthiopicon: τοιόνδε πέρας ἔχει τὸ σύνταγμα, τῶν περὶ Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν Αἰθιοπικῶν, ὃ συνέταξεν ἀνὴρ Φοίνιξ Ἐμεσηνὸς τῶν ἀφ' Ἡλίου γένος, Θεοδοσίου παῖς Ἡλιόδωρος. Photius cod. LXXIII. hanc ipsam clausulam referens non habet verba τῶν ἀφ' Ἡλίου γένος, & pro Ἐμεσηνὸς legit Ἀμινδηνός. Meminit iterum Heliodori Cod. LXXXVII. XCIV. & CLXVI.

clar⁹, homo Christianus composuit admodũ juvenis ** Ἀιθιοπικά, † fabulam disertam, elegantem & amœnam, scriptam prosa, complexamq; amores castos & varias jactationes *Theagenis* & *Charicleæ*, libris X. Postea, teste Socrate, factus Episcopus Tricensis in Thessalia, auctor fuit moris, ut Clericus qvi post susceptum sacrum munus cum uxore ante Clericatum legitimo matrimonio juncta cohabitaret, deponeretur. Qvod vero Nicephorus XII. 34. Hist. Eccles. addit Synodum provincialem †† statuisse, ut qvoniam lectione ejus librorum juvenes multi in periculum pudoris conjicerentur, ipsos vel igni abolendos daret vel Episcopatu cederet; atq; Heliodorum Episcopatu excidere, qvam scripta sua abolere maluisse: Hoc merito fabulosum videtur viris doctissimis, Valesio p.72. ad Socratem, Petavio apud Vavassorem & Vavassori ipsi pag.149. de ludicra dictione, Sorello in observationibus ad librum XIII. Pastoris sui insanientis (berger extravagant) p. 685. Huetio p. 36. libri de origine fabularum Romanensium, & Petro Bælio in Dictionario Historico Critico Tom. 2. p. 1499. Meminit Helidori hujus Ἀιθιοπικῶν scriptoris, Photium præter & Socratem ac Nicephorum, Elias Cretensis ad Orat. 17. Nazianzeni &c. Michaëlis Pselli judicium ineditum de Historiis Charicleæ

** Socrates V. 22. p. 237. Ἀλλὰ τῦ μὴν ἐν Θεσσαλίᾳ ἔθυς ἀρχηγὸς Ἡλιόδωρος Τρίκκης τῆς ἐκεῖ γενόμενος Ἐπίσκοπος, ὗ λέγεται ποιήματα ἐρωτικὰ βιβλία ἃ νέος ὢν συνέταξε καὶ Ἀιθιοπικὰ προσηγόρευσε. Totum hoc de Heliodoro omittit Historia Tripartita, Socratis locum latine efferens IX. 38. Photius autem cum Helidori Æthiopica recensuisset Codice LXXIII. Τῦτον δὲ, inqvit, καὶ Ἐπισκόπυ τυχεῖν ἀξιώματος ὕστερον φασίν. Dubium qvidem hoc videtur Valesio, *neque enim satis constat*, inqvit, *utrum libri illi de amoribus Theagenis & Chariclea ab Heliodoro Episcopo scripti sint, an ab alio quopiam*. Sorellus plane falsum esse hoc non dubitat. At saltim certum est Socratis & Photii temporibus hoc ita traditum fuisse. Et alia exempla Ecclesiasticorum, qvi Erotica scripserunt, collegit Ægidius Menagius in AntiBailleto.

† Alio sensu Ἀιθιοπικὰ scripserat Bion Solensis, de qvo Laert. IV. 58. & Philo, cujus rerum in Æthiopia & per Æthiopes gestarum historiam laudat Antigonus Carystius hist. mirab. c. 160. Sed Heliodorus Ἀιθιοπικὰ scripsit ut Jamblichus Βαβυλωνιακὰ, Aristides Μιλησιακὰ, i. e. fabulam sive drama prosarium de amoribus Charicleæ Æthiopum Regis filiæ & Theagenis Thessali. Pro numero librorum decem in qvibusdam est capitum XXIX.

†† Severitatem Synodi majorem qvam opus erat fuisse notat Vossius IV. de Hist. Gr. pag. 487. Certe multum abest ut alii scriptores erotici pudorem Heliodori imitati semper fuerint,

ricleæ & Leucippes laudat & ex eo nonnihil profert Leo Allatius c. 4. de patria Homeri p. 79. Æthiopica Heliodori anteqvam ederentur legit & locum è libro ipsius decimo sub *scriptoris non diluta auctoritatis* elogio latine attulit Politianus cap. 3. Miscellaneor.

II. Lucem vidit Heliodorus primum *Græcè* Basileæ 1534. 4. ex officina Hervagiana, cum præfatione *Vincentii Obsopæi*, qvi ex Bibliotheca Matthiæ Corvini Hungariæ Regis à milite * qvodam direptum redemit. Hæc editio cum MSS. codicibus ab Andrea Schotto ni fallor vel G. Cantero, diligentissime collata fuit in Bibliotheca Marqvardi Gudii.

Latine ex versione non ineleganti & cum argumentis *Stanislai Warschewiczki* nobilis Poloni. Basil. 1551. fol. apud Oporinum. Versionem subinde præter Bourdelotium in notis castigat Caspar Barthius III. 2. V. 20. Adversar. qvi judicat Heliodoro opus esse nova interpretatione, qvam etiam promisit sed non dedit Janus Bourdelotius. Porro fallitur Clariss. Bælius, qvi in lexico affirmat Heliodori editionem in folio esse Græcolatinam. Separatim versio latina Heliodori recusa est Lugduni Bat. 1637. 12. Inter libros ab Oporino excusos memoratur Heliodorus Græce innumeris locis emendatus à Gvil. Cantero, & latine à Warschevvickio versus in 8. Sed illam editionem nunqvam vidi.

Græce & Latine cum eadem Warschevviczii versione & *Hieronymi Commelini* castigationibus, qvi Heliodorum contulit cum qvatuor MSS. Palatino, Vaticano, Gvil. Xylandri & Basileensi. Heidelb. 1596. 8. & Lugd. 1611. 8.

Cum ejusdem Warschevviczii versione & notis eruditis *Jani Bourdelotii* Paris. 1619. 8.

Cum

* Opsopœus in præfat. *Devenit ad me servatus ex ista clade Ungarica, qua serenissimi quondam Regis Matthiæ Corvini Bibliotheca omnium instructissima superioribus annis* (A. 1526.) *à barbarie Asiatica vastata est. Hunc cum aliis nonnullis miles quidam plane gregarius* (*Gregorius perperam excusum est in Mich. Neandri præfat. ad Gnomologiam Stobæi p. 27.*) *& ab omnibus tam Græcorum quam latinorum disciplinis abhorrentissimus jam apud nos tinctorem agens, tunc vero illustrissimum Principem Casimirum Marchionem Brandenburgensem laudabilis memoriæ comitatus in Ungariam fortuna non sine mente reor, nec sine numine divûm sustulit, quia auro exornatus nonnihil adhuc exsplendescebat, ne scilicet tam bonus auctor & visus & lectus paucissimis, interiret.*

Cum versione eadem & annotationibus Davidis *Parei*. Francof. 1631. 8. Gilberti qvidem Gaulmini notæ in Heliodorum qvarum spem facit pag. 480. & 530. ad Theodorum Prodromum, nunqvam editæ sunt.

Gallicè Heliodorus translatus est auctore *Jacobo Amioto* Paris. 1549. & 1559. fol. & 1575. 12. 1583. 12. qvæ versio ipsi Abbatiam ** conciliasse dicitur, licet auctor, qvem transtulit, hoc ipso opere Episcopatu feratur excidisse.

Alia Gallica versio paulo nitidior nescio qvo auctore cum pluribus nec inelegantibus imaginibus in æs incisis prodiit Parisiis apud Samuelem Thiboust, 1623. 8. Metaphrasin *Melipi SanGelasii* (de Saint Gelais) Episcopi Engolismensis qvi carmine Gallico *** partem Heliodori transtulisse traditur, haud vidi.

Hispanice è latino, per *Ferdinandum de Mena* Toletanum, recensente Cæsare Oudino, Paris 1616. 12. *La Historia de los dos leales amantes Theagenes y Chariclea, transladada de latin en Romance por Fernando de Mena, vezino de Toledo: vista y corregida por Cesar Oudin.* Aliam versionem ineditam *Jani Vergeræ* memorat Nic. Antonius in Bibl. Hispana.

Anglico carmine Hexametro Heliodorum reddere conatus est *Abraham Fraunce*, cujus initium videbis ubi lubebit in Actis Eruditorum Anni 1687. p. 580.

Germanice prodiit per *Johannem Zschorn* Westhofii in Alsatia ludimagistrum, Francof. 1580. 8. qvæ altera & denuo recensita est editio.

Belgicè Amstelod. 1669. 12.

Polonice, Vilnæ 1606. 8.

 III. Ve-

** Baillét jugemens de Savans T. 1. p. 557. *Quelques uns disent qu' Amiot eut l' Abbaye de Bellosane aprés la mort de Vatable pour une traduction assez mauvaise qu'il fit du Roman d' Heliodore & qu'il ne raccommoda qu' aprés son voyage au Concile de Trente.* Mr. Teissier elog. T. 2. p. 152. *Revillard dans son Histoire de Melun dit qu' Amiot exercea à Bourges la charge de Professeur en la langué Grecque & en la latine pendant dix ans avec beaucoup de reputation: que ce fut durant ce temps la qu'il fit sa traduction de l' Histoire Ethiopique de Theagene & Chariclee, dont il ne connoissoit pas l' Auteur, & qu'étant allé à Rome il apprit de Romulus Amasée, Bibliothecaire du Pape, qu' Heliodore Eveque de Trica dans la Thrace étoit l' Auteur de cette Histoire* &c.

*** Sorel remarqv. sur le XIII. livre du Berger extravagant p. 685. Mr. Bayle Dictionnaire p. 1499.

III. Veram esse historiam qvam Heliodorus descripsit, licet subinde instar Herodoti paradoxis refertam, sensit Opsopœus & Philippus Melanchthon & auctor præfationis ad Germanicam versionem. Sed hoc non magis assensum nostrum meretur, qvam qvod affirmantem G. Calixtum inducit C. W. Eybenius ad Eponymologicum Criticum Magiri pag. 426. licet nihil tale habet Calixtus vir doctus libro de conjugio Clericorum p. 419. Heliodorum libros suos conscripsisse lingva Æthiopica. Vel qvod Menagius Tom. 2. Anti Bailleti p. 334. Heliodorum primo loco recensens inter eos qvi officio sacro functi amatoria vulgare non dubitarunt, scribit Æthiopica eum sua composuisse cum jam esset Episcopus. Vel qvod Sorellus à Clariss. Bælio * confutatus negavit auctorem Æthiopicorum fuisse Christianum. Cæterum in locorum descriptione fide haud indignus esse videtur scriptor certe venustissimus, licet non satis Atticum observet Clarissimus Grævius notis ad Luciani Soloecistam pag. 746. Ita qvoqve de Heliodoro Salmasius præfat. ad Erotica Achillis Tatii: *Veteres scholiastæ aliquando scriptum hoc Achillis Tatii citant nomine* Λευκίππης, *ut Heliodori Æthiopica sub titulo* χαρικλείας. *Hi duo sunt optimi ac præstantissimi* Ερωτικῶν *auctores qui hodie exstent & terantur manibus hominum otiosorum & elegantiæ inertiæ studiosorum. Reliqui omnes, Eustathii & Prodromi, nugæ sunt præ istis, vix digni qui legantur. Heliodorus Achille disertior, & in operosiore dicendi genere eloquentiam quam promittit ac præstat, etiam venditans. Certe abundantior est, & tractatu limpido & amœno diffusæ orationis, lectorem allicit & tenet. Iste* (Achilles) *simplicioris & magis inaffectatæ elegantiæ sectator, ut plane in eo agnoscas petuliares Alexandrinis vernulis argutias, & delicias nativi sermonis miro sale ac suavitate conditi. Succinctior ubique est, & vibrantes sententias ex abrupto intorquens. Argumenti varietas & accidentium mutatio in Heliodoro mirabilior* (qvandoqve etiam citra necessitatem & nodum vindice dignum interveniente Deo ex machina) *quamvis nec Achilles hac in parte sibi defuerit. Sed* Ἐπισόδια *intermiscuit paulo lasciviora, cum semper sit castus Heliodorus.* Bourdelotius p. 18. ad Heliodor. *Achillem Tatium esse Heliodori simiam, si Gaulmino meo morem geram ad Achillem Tatium declarabo.* Prætereo qvæ de Heliodoro erudite ut solet & eleganter illustris Huetius libro de origine fabularum Romanensium p. 36. sq. post alia deniqve observans à seqventium temporum fabulatoribus Heliodorum tanqvam exemplum propo-

* Mr. Bayle in *Heliodore*, nota (E)

propositum sibi ad imitandum, perinde ut à Poëtis fere Homerum. Qvod de recentioribus etiam non paucis fabularum Romanensium scriptoribus verum esse constat, ut in Gasperis Gilli Hispani Diana latine à se sub Erotodidascali nomine edita observavit Casp. Barthius, in Gvarini Myrtilo & Ursæi Sylvandro Huetius. Confer Claudii Qvilleti Callipædiam libro III. p. 43. edit. Paris. 1556. 8. Elegans epitome nec minus perspicua qvam brevis librorum Heliodori concinnata est à *Gvil. Cantero* lib. 1. novar. lect. c. 19. Idem loca nonnulla ejusdem scriptoris castigat in libro de ratione emendandi Græcos auctores ** & novar. lect. lib. 3. cap. 9. probans judicium viri docti, qvi Epicis poëtis diligenter legendum Heliodorum, & licet prosa decurrat, pro optimo exemplari illis proponendum svasit. Epitomen Æthiopicorum Heliodori edidit etiam cum qvibusdam observationibus & narratione de parentibus suis *Martinus Crusius* Francof. 1584. 8. Sed & *Johannes Scholvinus* Lubecensis Æthiopissam Tragicocomœdiam vulgavit versibus latinis, cujus argumentum fatetur se ex Heliodori Æthiopicis petiisse. Francof. 1608. 8.

IV. Tribuitur præterea huic Heliodoro, incerta fide, Poëma Chemicum versibus Jambicis. Chronicon MS. in Bibl. Regis Christianissimi: Ἡλιόδωρος γράψας τὰ λεγόμενα Αἰθιοπικὰ Ἐπίσκοπος ἦν τῆς Τρίκκης ἐπὶ Θεοδοσίου. Γράφει δὲ διὰ στίχων ἰάμβων τὴν τοῦ χρυσοῦ ποίησιν πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδόσιον. Vide Cangii glossarium Græcum in vocabulo ποίησις, Conringium de Hermetica Medicina p. 25. Bartholinum de Medicis Poëtis p. 103. seq. Exstat adhuc illud poëma sub Heliodori nomine in variis Bibliothecis manu exaratum, qvod interpretabor infra, ubi Chemicos scriptores recensebo libro VI. Nunc Græcum repræsentabo, qvale ex apographo Codicis Parisiensis, sed valde inemendato potui exsculpere, ut si non omnia restituerim ac correxerim, lector æqvus mihi facile hoc sit condonaturus.

Ἡλιο-

** Gvil. Canterus præf. ad librum suum de ratione emendandi Græcos autores: *Secundo vero loco Heliodori historiam adducemus ex duobus antiquis Codd. mirum in modum à nobis emendatam. Etenim primum cum Vaticano Codice collatum hoc opus à quodam fuit, deinde ex alio in Italia scripto libro G. Falkenburgius idem emendavit. Ex utriusque porro libri notis in unum collectis Heliodorum correximus, nostris etiam conjecturis interjectis.*

Ἡλιοδώρου Φιλοσόφου * πρὸς Θεοδόσιον τὸν μέγαν Βασιλέα, περὶ τῆς τῶν Φιλοσόφων Μυστικῆς τέχνης, δι' Ἰάμβων.

Σκῆπτρα γαίης μέδοντες, ὡς πανέμφρονες
Μυστιπόλοι ἔποντες ἄκρῳ δακτύλῳ,
Καὶ πανσόφων ἐπῶντι τὴν γνῶσιν πᾶσαν
Ποθοῦντες ἀψαῦσαι μὲν, ὡς μυούμενοι
Ἐγκυκλίου παιδείας ἐννοίας σοφὰς
Αἰνιγμάτων δὲ καὶ παροιμιῶν λόγους
Μαθεῖν σκοπὸν θέλοντες καὶ ἄκρως ἰδεῖν
Σοφιστικῶν τε κεκαλυμμένων φράσιν
Καὶ γνῶσιν ὧν ἔφησαν οἷα δὴ ἐπῶν,
Πάσης τιμῆς κρίνουσιν ἀξίους τέλειν
Τοὺς ἐμπόνως φήσαντας αὐτῶν σὺν πόνοις,
Καὶ δωρεῶν πλείστων τε παντίμων χάριν
Νέμουσι, καὶ τιμῶσιν εὐκλεῶς πάνυ,
Μάλιστα σὺν ἄγοντας αὐτοῖς γνησίως
Ἐννοίας οἷον πρακτικῆς σοφιστικῆς
Ἐννοίας ἀρχαίων τε ῥητόρων σοφῶν
Ἠσκημένων μύησιν εἰς γνῶσιν πᾶσαν.
Ἐπεὶ σὺ Θειότατε καὶ σώφρον μέδων
Πόθησας ὥσπερ γνῶσιν εἰδέναι πᾶσαν
Ἐπιστήμην καὶ πρᾶξιν ἔμπειρον δέχου
Ἔντεχνον ὡς ἔχουσαν εἰσαγωγικὴν
Τελείαν ἐκμάθησιν εἰς δόξαν κλέους,
Γυμναστικῆς παιδείας ἔνθεον τέλος
Φέρουσαν, ἄρρητόν τε κέρδος καὶ κράτος.
Ἐς ὠφέλειαν καὶ λύπης ἀπαλλαγὴν
Τὸν πλοῦτον ἀξίοις τε πέμπουσαν βροτοῖς,
Πενίας ἄχθος ἐκδιώκουσαν βίου
Εὐκλείας ἐμπιπλῶσαν ἀλήκτου, φρένας
Τέρπουσαν, ἡδύνουσαν εὐνούσων φίλων,
Ἐχθρῶν δὲ εἰσάγουσαν ἐκ λύπης φθόνου
Ἄπαυστον ἄλγος καρδίας ἕως τέλους.
Σὺ οὖν ἄναξ πανέμφρον, εὐσεβέστατε

Ἀγαλ-

* Latinam versionem nescio qvo auctore compositam audio exstare MS. in Codice Regis Christianissimi 311. Apographum Græcum nescio à qvo descriptum pervenit ad me beneficio illustris viri Pauli Vindingii, τοῦ μακαρίτου.

Ἄγαλμα παιδείας τι θεοποίκιλον,
Πρόσεξον εἰς καθέδραν οἰκειούμενος.
Παιδευτὰς ἔμφρονάς τε καὶ ἄνδρας σοφοὺς
Μύησιν ὡς ἔχοντας ὧν ζητεῖς ἐπῶν,
Κλῖνον τὸ οὖς σου θᾶττον ἀκροώμενος,
Ὁμιλίας τε ὥσπερ ἐξηγήσεως
Τούτων τὰς εὐελπείας ἀσμένως δέχου.
Ἄκουε ὧν λέγουσιν μὲν πρὸς ῥήτεων
Αἰνίγμασι προσδέχεσθαι καὶ ῥήμασιν
Οὗτοι γὰρ ὄλβον προσφέρουσί σου βίῳ
Κοσμοῦντες εὐπραγείᾳ τῆς βιώσεως
Κρείττων σὺ εὐφραινο[illegible] εὑρήσει λόγων
Μύσται σοφισταὶ ὄντες [illegible] ἐχέφρονες
Μηδὲν φθονοῦντες τοῖς θέλουσι μανθάνειν
Ἐγκειμένην μύησιν αὐτῶν ἐν λόγοις,
Ἀλλ᾽ ἀφθόνως ἁπλοῦντες ἀξίοις ἔπος.
Κεκρυμμένης ἐννοίας ὥστε πλουτίειν
Καὶ ποιεῖν ἄριστον ἐκ πόνων λόγον
Καρποὺς Θεῷ ἱλασμὸν εἰς ὀφλημάτων.
Πρόσελθε γοῦν Σοφιστὰ τοῖς ἐμοῖς λόγοις
Τοῖς ἐμπόνως ῥηθεῖσιν ἐκ πλείστων πόνων
Καὶ συνεχῶς ἄκουε ῥημάτων πλοκὰς
Καὶ συνθέσεις ἐννοιῶν ὡς μυσταρχικῶς
Ἐχούσας εὔληπτον ἀρρήτων λόγων
Ἔκφανσιν εὐγνωσθέντα τοῖς φιλεμπόνοις
Ζητοῦσι καὶ πονοῦσι νυκτὸς, ἡμέρας,
Μυσταρχικῶς τέχνης τε θείας ἱερᾶς
Τεχνουργίας τὴν πεῖραν ἐκ θείας ῥοπῆς
Ἄριστον ἐκπληροῦσαν ἀρχὴν καὶ τέλος.
Οὕτως πρόσεστί μοι γὰρ ἄρξασθαι λέγειν
Ἀρχὴν λόγου πάρειμι δ᾽ ὁ σκοπῶν ἔπος.
Τεύξεται τὴν σύνταξιν ἐξ εἴδους ἑνὸς
Φέροντος εἰς δήλωσιν ὡς οὐκ ἄλλοθεν
Ἀλλ᾽ ἐκ μιᾶς τε φύτλης τὸ κοσμούμενον
Τῆς ἐνθείσης ἐκ θαλάσσης εἰς θέαν
Βασταζομένης ὥσπερ ἀτμὸς εἰς νέφος.
Ψυχοῦ τε θερμοῦ ἑνώσει καὶ συμπλοκῇ

Ἐν-

Ἑνωμένοιν ἀμφοῖν μὲν εἰς μίαν κρᾶσιν
Ταύτης φυλαττούσης δὲ τῶν ἄμφω γένος
Τοῦ ἄρρενος πρὸς θῆλυ καὶ τερπομένων
Ζεύξεις θελόντων εἶδος ἀλλοῖον θέας
Γάλακτι τοῦ πυρρῶτε γλυνάπῃ γόνος
Συλλαμβάνουσα μὲν βρέφος συνουσίας
Ἐξ ἄρρενος θήλεια τίκτουσα κλέος
Τέρας βροτοῖσι πλῆρες ὄλβου καὶ κράτους
Ἀεὶ ξένον, πάμπλουτον, ἠγαπημένον
Ποθούμενον, φιλητὸν ὡς ζητούμενον
Καὶ μηδόλως τῇ πείρᾳ πρὶν ἀναξίοις
Ἐκφαῖνον αὐτοῦ ὄψιν, ἀλλ' ὅτως μὲν εἰ
Κρυπτὸν πρόσωπον γαστρὸς ἐστὶ μητέρος
Τῇ λευκότητι, τῆς δὲ φαιδρᾶς οὐσίης
Θησαυρὸς ὡς ποικίλος ἐκφεύγει χεροῖν
Ἀφήν, ὁρᾶν δὲ κάλλος οὐδεὶς ἰσχύει
Ἐκ κοιλίας τῆς μητρὸς ἀλλ' αὐτὸς βοᾷ
Πάρειμι τοῖς ζητοῦσιν ἐν μέσῳ πύλων.
Ὁρῶντες ἀγνοοῦσιν ὅνπερ τοῖς κόποις
Ζητοῦσι καὶ μοχθοῦσιν ὡς πλανώμενοι,
Ἐκεῖσε ὧδε ἀσχολοῦνται εἰς κενόν.
Ἐγὼ δὲ ὡς ὑπεργὸς ἀτιμώμενος
Δοῦλός τι πάντων οὐδαμοῦ ἀφίσταμαι
Κτηνῶν γάρ εἰμι δοῦλος, εὑρήσεις δέ με
Ὅπου δ' ἂν οἰκήσωσιν ἄνθρωποι ὅλοι,
Μὴ οὖν πορευθεὶς μακρὰν ἐκτέμνων ὁδόν
Οὐ γὰρ πλέω εἰς πόντον, εἰ ἐκεῖσε μέν,
Ἐκ τῆς θαλάττης εἰς νέφος εὑρίσκομαι,
Βαίνω γάρ, ὥσπερ ἀτμὸς, ἐκ πόντου μέσου,
Νέφη ἔχων χιτῶνα καὶ καλύπτομαι
Σκότος ὀμίχλης καὶ μέλασσίς με σκέπει,
Ἀνέρχομαι δὲ καπνὸς ὡς λεπτὸς πάνυ
Ἀὴρ ἔχει με κρύπτων ἐν αὐτῷ ὅλον,
Εὑρίσκομαι δ' ἔκλαμπρος ἔκστιλβος λίαν
Πλύσει ὅταν με ἐκπλυνεῖς θείῳ πυρί
Ἐψῶν παροτῶν καὶ ὕδωρ τὸ πόντιον

Μί-

Μέτρῳ χέων μου εἰς πρόσωπον αὖ πάλιν
Διχῶς μερίζομαι γὰρ εἰς τρεῖς γίνομαι
Κάτω ἄνωτε πατρὶ καὶ τῇ πεζάσῃ
Αὐγή με λευκὴ γεννᾷ τῶν σπλάγχνων μέσον
Πατὴρ φύσεως δὲ πυρὸς ἐξελεύσεται
Θνήσκων βίου ἐγὼ γὰρ αὐτὸν ὡς φονεὺς
Κτείνω ἐῶν ἔξοικον ὄρφανον πάλιν
Ὕλης ἐν ᾗ ὑπῆρχεν ἴχνος μὲν φέρειν
Λαβὼν δ᾽ ἀπ᾽ αὐτοῦ σθένος ἀρεθήσομαι
Κρείττων, ἔχων τῆς σφῶν τε μορφῆς εἰκόνος.
Ξανθὸν φέρων τὸ εἶδος, ἀλλὰ πρὸς βραχὺ
Ὀφθήσομαι μέλας δὲ ποικιλοχρόους
Βρύων χρυσόσπερμόν τε καὶ χρυσοζώμιον
Ὃ καὶ χρύσανθον εἶδος ἐκ μετάλλου χρυσῆς
Ποικιλόμορφον ὤχρεαν ἀργυρόχρυσον
Χρυσάργυρον ξανθόχρουν αὖθις πορφυροῦν
Ὡς κυτρινόπρασόν τε πυῤῥοφεγγίτης
Χρυσοῦ κόραλλός εἰμι πάντας ἐκφέρων
Τὰς χρόας, ἄνθη πάντα καὶ χλοηφορῶ.
Ὅταν δὲ ἴδῃς ταύτας εἰς τὸ ἐμφανὲς
Μορφῆς ἐμῆς τὰς χρόας ἐκμορφουμένας,
Πρόσελθε γεννηθέντι παιδίῳ νέῳ
Ἐμοὶ μέλανι ὄντι καὶ κεκρυμμένῳ
Σκότει ἀφαίστῳ εἴσω καὶ τῇ ἀχλύϊ
Ἀλλ᾽ ἔνδον ἐκστίλβοντι καὶ κεκασμένῳ
Γάλακτι ἐκθήλαζε μαστῶν μητρόων
Θηλῆς γάλα πρὸς ὀλίγον πότιζέ με
Θρέψον με μικρὰ μικρὰ νήπιος πέλω
Ἕως ἂν ἔλθῃ ἰσχὺς ἐκτρέφουσά με
Ἄγουσα εἰς ἀνδρεῖον εὔρυθμον μελῶν.
Εἰς σχῆμα δ᾽ αὖ τέλειον εὔμορφον πάνυ
Ἐγὼ γὰρ ἀνδρωθεὶς μὲν λεπτυνθήσομαι
Τραφεὶς λίαν ξιφικῶς ἀκμάσω νέος
Τῇ ποιότητι τεσσάρων τῶν στοιχείων·
Καὶ ἐν νέφει ὡς λεπτὸς ἀτμὸς ἵζομαι
Ἀὴρ γὰρ εἰς κόλπους με θάλπων βαστάσει

Hhhhh Ἔνδον

Ἔνδον δέ μου ἔχων πῦρ ὑψωθήσομαι
Ἀρθεὶς ἕωσε ὕψος, ὄμβρος ἔσομαι
Ὅντε γαίᾳ ξηρᾷ θεῖον μου νᾶμα
Φύτλης ἐμῆς γεννηθεὶς ὡς ὑπερφυῶς
Τῶν στοιχείων τὴν ποιὰν εὐκράτως ἔχειν
Κατακλῦσαι ἀρδείᾳ γῆν ἐκβλαστάνειν,
Χλοηφόρους παντοίας ἀνθῶν εἰδέας,
Πυκνούμενος γὰρ ἀτμὸς ἐκ γῆς εἰς νέφος
Ἐξ ὑγρᾶς οὐσίας τε θᾶττον γίνεται
Ὕδωρ βρέχον τὴν γαῖαν ἐκβλαστάνειν γένη
Τῶν ἀνθέων παντοῖα καὶ καρποφορεῖ,
Ὅτως γὰρ ἡ τῆς ξηρᾶς ἐκλυθήσεται
Φύσις πρὸς ὑγρὰν ἐκρέουσα καὶ νᾶμα
Ὑπερφυῶς εἰς θεῖον ἐκτραπήσεται
Καὶ τὴν μέλανσιν λευκότητα ποιεῖ,
Αὕτη γὰρ ἡ λεύκωσις ἔσται δευτέρα
Ἥνπερ ποθοῦσι τῶν σοφῶν ἀνδρῶν γόνος
Ἰδεῖν ὅταν μέλανσις ἐκ γαίας τραφῇ
Τῆς ὥσπερ οὔσης νεκρᾶς ἐξ ὕλης πάχους
Εἰς φαιδρὸν ὄμμα λευκότητος ὡς χιὼν
Τὸ θεῖον ἐκβλύζουσα νέκταρ ἐκ μέσου
Πηγαίας ὡς φέρουσα τὸ ζητούμενον
Ἀφροσελήνης ξανθὸν ἐντὸς γαστέρος
Τὸ κάλλος ἐξαστράπτων αὐγὰς ἐκφέρει
Λευκὴν μὲν ὄψιν δεικνὺς ἔκστιλβον πάνυ
Χρυσάνθιον κόραλλον, ἀλλ᾽ ἀσώματον
Εὐειδὲς εὐέκλαμπρον ἀστραπήχροον
Ζώνας χρυσιζούσας τε καὶ χλοηφόρους
Πέμπων σέλας καὶ λάμψιν αὖθις ἡλίου
Λεύκωσιν ὡς κάλυμμα ἔξωθεν φέρων
Ἔνδον δὲ τοῖς βλέπουσιν ὥσπερ πυρφόρος
Λαμπτὴρ φλογηφόρος τε φεγγίτης μέλας
Τὰς τῶν λίθων ποικίλας ἐκπέμπων χρόας
Ὡς ἄμπελον χλωρὸν τὸ εἶδος τῶν φύλλων
Ὡραῖον, εὐειδὲς μὲν ἄνθος βλαστάνων
Ἐκ τεττάρων κλάδων δὲ συνηνωμένων
Ὁμοῦ μίαν πρὸς ῥίζαν εὔκαρπον φέρει

Πέπει-

Πέπειρον ἀρδευθέντα βότρυν ὡς μέλι
Τὴν ποιότητα γεύσεως κεκτημένον
Λευκὸν πάνυ πρόσχημα καὶ μορφὴν ἔχει.
Οὗτος δὲ λευκὸς βότρυς εὐθαλὴς πέλων
Λειούμενος ταῖς χερσὶν οἶνον βλαστάνει
Πυῤῥὸν μὲν ὥσπερ αἷμα γεύσει εὔκρατον
Εὔοσμον ἐξ οὗ βάπτεται ἡ πορφύρα
Τῇ κογχύλῃ μιχθεῖσα πόντου ἐκ μέσου
Ἐρυθρὰ ὥσπερ ἀτμὸς εἰς νέφος θέσει
Ἀνέρχεται γὰρ ἐκ θαλάσσης ἐκφάναι
Νυμφοστολούσης παρθένου φαιδρὸν γάλα
Βρέφους νέου τεχθέντος εἰς διατροφήν
Ἀνδρωθὲν ἔσται γὰρ τεκούσῃ ὡς υἱός.
Ζευχθεὶς δὲ ταύτῃ αὖθις ὡς νικηφόρος
Ὀφθήσεται τὸ θῆλυ ἐκκαλούμενος
Πρὸς συμπλοκῆς ἕνωσιν εἰς συνουσίαν.
Ταύτης ἑνωθείσης δὲ φαιδρῶς ἄῤῥεν
Πρὸς δευτέραν πλοκήν τε καὶ μίξιν πάλιν
Ἔσται ὅλη ἔκστιλβος ἀχλὺν τοῦ σκότους
Ὕλην γεώδη ἐκβαλοῦσα εἰς τέλος
Καὶ μίγνυται εἰς ζεῦξιν οὐκ ἀφίσταται
Τῇ δευτέρᾳ πλοκῇ τε θᾶττον ἐκτελεῖ
Πρώτης κλειδὸς πλήρωσιν ὡς καὶ τὸ στέφος
Λευκώσεως πληροῦσα ἔργον δευτέρας
Χρήζουσα μηδὲν εἰς τελείωσιν πάλιν.
Τὸ σῶμα λευκαίνουν πᾶν οἷον καὶ θέλει
Τῶν τεσσάρων βάπτουσα σωμάτων φύσιν
Λευκὴν φέρουσα καὶ διώκουσα σκότους
Τὸ ἐμφωλεῦον ὡς κάλυμμα ἀχλύος
Ἔκστιλβον ἔκλαμπρόν τε δείκνυσι πλέον
Φωτὸς σελήνης ταῦτα λευκαίνει ὅλα
Νικῶντα λευκότητι λεύκωσιν πᾶσαν.
Ἑξῆς τε δευτέρα κλεὶς ἄρχεται πάλιν
Ξανθώσεως λεύκωσιν εἰς ξανθὸν φέρειν
Ξανθόν τε δεικνύουσα τῆς μορφῆς ὅλην
Ἐργάζεται γὰρ αὖθις ὥσπερ καὶ πάλαι.
Οὕτως γὰρ ἡ ξάνθωσις εἰς πέρας φέρει

Ἄριστον ἐκπλήρωμα καὶ κεκοσμένον
Πληρωμένων τῶν βαθμῶν εἱρμὸν καὶ τέλος,
Ὥσπερ γὰρ ἡ λεύκωσις, οὕτως γίνεται
Ξανθώσεως τὸ ἔργον ἐκπληρούμενον
Εἰς κέρδος ὀλβιόντε τὸν κόπον φέρει,
Καὶ χαρμονὴν πάμπλουτον ἐξάγει κόπου
Πάροιθεν οὓς ἔπειρας, ὥστε πλουσίως
Τῶν τούτου δραγμάτων πλέον μὲν ἐκφέρειν
Φέρους καὶ δεικνύει τὸν μισθὸν ἀφραδέστατον
Εἰς ἐκβολὴν πενίας αὖθις εὑρεῖν
Πλούτου τε καὶ ὄνησιν ἔνθεον βίῳ
Οὕτω γὰρ εὐπραγοῦντες ἐφθάμεν σοφοί
Χρήζοντες ὧδε μηδὲν ἔκ τινος βροτοῦ
Μὴ ἀσχολούμενοι δὲ πάμπαν ἐν βίῳ
Ἀλλὰ Θεῷ λατρείας αἶνον προσφέρειν
Στέργειν πιθεῖντε τρυφᾶν ἡτοιμασμένον
Ἄπονον χαρὰν καὶ δέξαν ἔνθεον χάριν
Πτωχοῖς νέμειν δέοντα καὶ πάντας θέλειν
Σώζειν τε καὶ λύτρωσιν ἐξ ὀργῆς νέμειν
Καὶ χεῖρας συμπαθείας ἐκτείνειν πᾶσιν
Καὶ εὐπραγεῖν καὶ μηδὲν ἔκφαυλον λέγειν
Ἢ τεκταίνεσθαι σκάνδαλόν τι εἰς πέλας
Ἀλλ᾽ εὐφρονεῖν εἰς πάντας εὐπροσηγόρους
Εἶναι θέλοντας, κλῆρον ὄλβιον μέγαν
Ζωῆς ἔχειν μιμητὰς ἔργοις ἐνθέοις
Τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ θείῳ ἐν λόγῳ
Πράξει τε φωσφοροῦντας εἶναι ὡς σέλας
Μηδὲν λέγειν εἰς πρᾶξιν ἀλλ᾽ εἴτι φρονεῖν
Πένητας εὐποιΐᾳ συμπαθεῖν ὅπως
Τὸν πλοῦτον ἐκκενοῦντες εἰς αὐτοὺς ῥᾷον
Εὕρωμεν ἔργων μισθὸν ἡτοιμασμένον
Ἐντεῦθεν ἐκδημοῦντες ὡς ἄνδρες σοφοί.
Οὗτος γάρ ἐστιν εὐσεβείας ἔνθεος
Ἀγὼν πόθος τε θερμὸς εἰς θεότροπον
Ζῆλον τελούμενος, ἀνδρεία φρενῶν
Καὶ σώματος κάθαρσις ὥσπερ καὶ ψυχῆς.
Οὕτως γὰρ εὐπραγοῦντες ἀξιόκλεοι

Ἐσό-

Ἐσόμεθα πρὸς Χριςὸν ὡς καὶ τῷ ςέφει
Στεφηφορῦντες αὖθις ἐσθλῶν πράξεων
Σκηπτυχίας τῶν κλήρων ἀξιώμεθα
Ἐκλάμψεως εἰς δόξαν αἴγλης καὶ φάους
Τιμῆς σέβας εὔκλειαν εὐσεβεςάτοις
Ἄναξι πιςοῖς προσφέροντες ἐντίμως
Τοῖς τὸ κράτος καὶ σκῆπτρα γῆς πιςευμένοις
Ὡς χριςολάτραις ὖσι δόξης ἐμπλέοις,
Ὑμνῦτες, εὐλογῦντες, αἰνῦντες Θεὸν
Ὑπέρθεον τὸν φωτὸς ὄντα αἴτιον
Ζωῆς χορηγὸν καὶ θέλοντα τοῖς βροτοῖς
Λύτρωσιν εὑρεῖν ὥσπερ ἀμπλακημάτων
Ὅυτως τυχεῖν μέλλυσαν εὔκλειαν πάλιν,
Καὶ προσφέρειν λατρείαν αὐτῷ τῷ μόνῳ
Θεῷ Λόγῳ σὺν Πατρὶ θείῳ Πνεύματι
Εἰς κυκλικὺς αἰῶνας αἰώνων, ἀμήν.

V. Fuere & alii Heliodori, qvos præſenti loco ſuccinctè perſeqvar. Nonnulli qvidem *noſtro antiquiores*, ut 1) Heliodorus γαζοφύλαξ Seleuci Regis, juſſu ejus, templum Hieroſolymitanum ſpoliaturus, de qvo 2. Maccab. III. Vide Jo. Valentem ad Annum Imperii Seleucidarium 136. Olymp. 150. 4. 2) Heliodorus Athenienſis, qvi Athenæo & Harpocrationi ὁ περιηγητὴς & 3) Heliodorus alter Athenienſis Tragicus Galeno memoratus. De utriusqve ſcriptis agit Meurſius in Bibl. Attica & Voſſius pag. 372. de Hiſt. Gr. 4) Rhetor Heliodorus, Græcorum longe doctiſſimus, cujus meminit Horatius lib. 1. Sat. 5. 5) Heliodorus Stoicus, qvi L. Junium Silanum diſcipulum ſuum teſtimonio apud Neronem oppreſſit. Schol. Juvenal. Sat. 1. verſ. 33. & 35. 6) Heliodorus Philoſophus & Rhetor qvi Adriano Imp. ab Epiſtolis fuit. Spartian. Adriano c. 15. & 16. Dio lib. 69. p. 789. Neſcio an diverſus 7) Heliodorus Syrus, Avidii Caſſii Pater, Rhetor, & præfectus Ægypti. Xiphilin. pag. 810. 8) Heliodorus Caſſii filius ſub M. Antonino deportatus Jul. Capitolin. in M. Antonino c. 26. 9) Heliodorus Alexandrinus ὀλυμπιονίκης Olymp. 248. 10) Heliodorus fatorum interpres ſive Mathematicus (h. e. Aſtrologus) cujus meminit Ammianus XXIX. 1. Neſcio an ab hoc vel qvinto diverſus ſit 11) Heliodorus Stoicus qvi

recenseturinter Scholiastas Arati. 12) Heliodorus Arabius Sophista sub Antonino Caracalla, de qvo Philostratus 2. de Sophist. pag. 620. Huic Æthiopica tribuenda suspicantur auctor Græci scholii qvod Hervagianæ librorum Heliodori editioni subjicitur, Sorellus & alii, parum certa conjectura, & Socratis, Photiiqve testimoniis adversante. 13) Lucius Aurelius Heliodorus ejusqve filius 14) Aurelius Valerius Heliodorus, Palmyreni, in Inscriptione Palmyrena XIII. 15) Heliodorus Prusaënsis 16) Heliodorus Medicus Chirurgus cujus mentio apud Juvenalem VI. 373. 17) Heliodorus metricus sive qvi de metris Comicis scripsit, laudatus Hephæstioni, Rufino & Prisciano. Idem forte qvem allegat Eustathius ad Homerum. 18) Heliodorus Martyr sub Aureliano, de qvo Martyrologia 21. Nov. 19) Heliodorus presbyter qvi contra Manichæos scripsit teste Gennadio c. 6. de Scriptor. Eccles. 20) Heliodorus qvi martyrium obiit Antiochiæ sub Diocletiano. Martyrolog. 28. Sept. 21) Heliodorus libertus & Procurator Vibiæ Aureliæ Sabinæ, Marci Antonini filiæ, in Veteri inscript. apud Begerum T. 2. thesaur. Brandeb. p. 676.

Alii æquales nostri 1) Heliodorus de qvo sæpius meminit Hieronymus in Epist. eum Episcopum appellans. Confer Baronium ad Martyrolog. 3. Julii. Hunc eundem cum Æthiopicon scriptore viri docti faciunt, sed qvia est res incerta, illum h. l. separatim memorare volui. 2) Heliodorus Monachus ad qvem Nilus in Epistolis lib. 1. Epist. 41. & lib. 2. Epist. 46. 3) Alius u. puto Heliodorus Silentiarius ad qvem idem Nilus IV. 61. Nescio qvisnam ex hisce vel diversus ne ab omnibus sit Heliodorus ad qvem exstant Epistolæ Synesii, alius certe cujus in Epistolis Libanius meminit.

Alii juniores nostro Heliodoro 1) Heliodorus Martyr in Africa, de qvo Martyrolog. 6. Maji 2) Heliodorus Antiochenus presbyter circa A. C. 440. cujus de virginitate libellum memorat Gennadius c. 29. de Scriptoribus Eccles. 3) Heliodorus de qvo Honoratus Massiliensis in vita Hilarii Arelatensis p. 111. *In his profectibus constitutum subditus ardor accendit, ut Heliodori matrem hæresis Arianæ vinculis colligatum expeteret* (leg. expediret) *illuminaret, attraheret.* 4) Heliodorus qvem filium suum vocat Sidonius Apollinaris IV. Epist. 10. 5) Heliodorus Alexandrinus Hermeæ F. Ammonii frater. Prætereo 6) Heliodorum presbyterum, qvi puer cum disciplinam subterfugi-

fugiturus ad concavam fluvii cujusdam ripam lateret, ab homunculis qvibusdam in terram pygmæorum delatus, & post longam temporis moram matri suæ restitutus est, qvam fabulam ex Silvestri Giraldi itinerario Cambriæ lib. 1. c. 8. plura ttansscribens qvam credens refert V. C. Jo. Christoph. Becmannus Histor. Orbis terrarum Geographica & civili p. 364. seq. 7) Heliodorum præfectum, Cassiodori consangvineum, lib. 1. Var. Epist. 4.

Alii denique incertæ ætatis, ut Q. Sosius Heliodorus in Vet. Inscript. apud Fabrettum p. 253. Heliodorus, cujus Epitaphium Græcis scriptum literis in Ægypto testatur se reperisse Vanslebius p. 374. relat. de Ægypto. Tum ille, cujus Epitaphium legitur ad Gades Hispaniæ in hanc sententiam:

D. M. S.

Si lubet, legito.

Heliodorus insanus Carthaginiensis ad extremum orbis sarcophago, testamento me hîc jussit condier, ut viderem si quispiam me unquam insanior ad me visendum ad hæc usque loca penetraverit.

Omitto qvod apud Themistium Orat. 2. p. 30. (Orat. 14. edit. Petavii) ubi Philo & Heliodorus Sophismatum κυριεύοντος & κερατίνε inventores memorantur, pro Heliodoro Diodorum (Cronum) non absurde legit vir doctissimus Joannes Harduinus.

Superest unus adhuc dicendus HELIODORUS Larissæus * sub cujus nomine Optica sive κεφάλαια τῶν Ὀπτικῶν paucis foliis constantia edita sunt Græce & Latine Florentiæ apud Juntas 1573. 4. & ibidem Italice *Ignatio Dante* interprete, una cum Opticis Euclidis 4. Ad editionem Florentinam hunc libellum Græ-

* Diu post Tiberium scripsisse ostendit se ubi narrat eum de nocte qvoqve visu valuisse, Τινὰς καὶ νύκτωρ ὁρᾷν, οἷος ἐκεῖνος ὁ Τιβέριος γέγονεν ὁ Ῥωμαίων βασιλεύς. Confer qvæ viri docti ad Sveton. Tiberio cap. 68. Laudat & Ptolemæi Ὀπτικὴν πραγματείαν, ut Platonem qvoqve & Euclidis στοιχεῖα Optica, atqve Heronem Mechanicum ἐν Κατοπτρικοῖς. Multis idem argumentis contendit videre nos non per solam immissionem radiorum ex objectis, sed & per προβαλλόμενον ἀφ' ἡμῶν φῶς sive per lucem ex oculo nostro emissam, qvod multis hodie præter rem absurdum videtur.

Græce & Latine Hamburgi curavit recudi Frid. Lindebrogius Anno 1610. 4. & Tho. Galeus Cantabrigiæ cum Opuſculis Mythologicis Phyſicis & Ethicis A. 1670. 8. Prodierunt etiam Heliodori Lariſſæi Optica ſed pleniora & in duos diſtincta libros cum interpretatione & animadverſionibus *Eraſmi Bartholini* Pariſ. apud Cramoiſium 1657. 4. Κεφάλαια illa qvæ Florentiæ edita dixi in qvibusdam Codd. MSS. inſcribuntur: Δαμιανȣ̃ Ἡλιοδώρȣ Λαρισαίȣ περὶ ὀπτικῶν ὑποθέσεων. Vide Labbeum Bibl. nov. MSS. pag. 119. Damiani Heliodori nomen invenio etiam in codicibus Iſ. Voſſii, Galei, & Gudii: tum in eo qvi exſtat in Johannea noſtra cod. 56. MS. fol. Inter MStos codices Iſ. Voſſii eſt etiam Heliodorus de menſuris ac ponderibus. Et Labbeus Bibl. nov. MSS. pag. 117. memorat Domni ſive Domneni Lariſſæi Philoſophi enchiridion introductorium in Mathematicam, & Enchiridion Arithmeticæ.

VI. De fabula erotica qvæ ſub ATHENAGORÆ nomine prodiit, alibi dixi: tamen non poſſum non in præſenti cum Lectore communicare qvæ de eadem nuper ad Collegam meum conjunctiſſimum ſcripſit vir ſupra laudes, & legiſſe te non pœnitebit.

Eruditisſimo viro Jo. Chriſtophoro Wolfio, Sacrarum litterarum Profeſſori, S. P. D. Maturinus Veyſſierius LaCroze.

Actum forte agere tibi haud ab re videbor, Amicorum cariſſime, in haecce quam tibi nuper pollicitus ſum ἐπικρίσει fabulæ illius amatoriæ, quam viri quidam eruditi Athenagoræ Philoſopho Chriſtiano adſcripſerunt. Poſt illa enim quæ Vir Illuſtris Gisbertus Cuperus eam in rem annotavit, in quibus conſentientem habuit amicum noſtrum communem, a) *– – vix quemquam fore cenſeo, qui ei ſententiæ tuendæ, in quam Guillelmus Cave* b) *præter alios propendere videtur, animum deinceps adjiciat. Perpenderam id quidem apud me, cum ſcribebam me neſcio quid eam in rem habere aliis indictum; unde etiam ita lis mota inter eruditos dijudicari poſſet, ut in poſterum nihil futurum eſſet ea in re controverſiarum. Nimirum τὸ πρῶτον ψεῦδος deprehendiſſe mihi videbar, potiſſimam*

a) Biblioth. Græcæ L. V. pag. 88. & ſeq.
b) Hiſtor. Litterar. p. 87. ed. Gen.

mam videlicet causam, qua Fumaeum illius libri scriptorem impulerat, ut eam fabulam ederet in vulgus, nonnullaque alia observaveram, quibus novitas illius scriptionis liquido demonstraretur.

Ea autem editione usus sum, qua Anno 1599. Parisiis prodiit apud Michaëlem Sonnium, quo Typographo c) *Martinus Fumaeus Genilliacus saepius alias usus est. Ejusdem namque Michaëlis Sonnii typis editi sunt tum Procopius de bellis Gothicis & Vandalicis, tum Agathias in Gallicam linguam à Fumaeo conversi, Anno Christi, 1587. Item eodem anno ejusdem versio Gallica Historiae Indiae Occidentalis, à Gomara Hispanice scripta, quibus addi potest Historia motuum Hungaricorum Fumaeo auctore, apud eumdem Sonnium edita A.C. 1594. Hinc haud agre conjeceris ipsum Fumaeum, hunc quem Athenagorae foetum supposuerat, sua sponte Typographo edendum dedisse, nec esse usum nisi in fraudem nomine Bernardi nescio cujus Sanjorriani,* d) *cujus cura liber editus esse fertur. Illius autem Sanjorriani Praefatio Athenagorae praefixa, Castri in Occitania scripta est A.C. 1596. quod quidem vix intelligi posse videtur, cum Fumaei liber nonnisi triennio post Parisiis sit editus, etsi triginta annis antea scriptus, si qua tamen fides haberi potest ejusdem Fumaei Epistolae quae libri nuncupatoria est, & Marliaco* e) *A. C. 1569. ad Lamanaeum Protonotarium missa fuisse fingitur. Haec sane omnia nescio quid fraudis & doli mali prae se ferre videntur, nec immerito in memoriam revocant dictum illud veteris Poetae,* Ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ.

Quicquid tamen de iis censendum putes quae modo legisti, liber sane accurate & jucunde scriptus est, nec multum varietate & festivitate argumenti Heliodori Aethiopicis concedit. Sunt plane quaedam quae haud ita attentum lectorem fallere possint, & memet ipsum initio fere fefellerunt; etsi ea legeram quae Doctissimus Huetius de hoc opere scripsit in Dissertatione de origine fabularum Eroticarum. Primo autem fraus quae jam nonnihil subolebat, manifesto apparuit, cum Libro secundo pag. 64. haec legi de Periandro Corinthiorum Tyranno : Periandre - - - fit prendre trois cens enfans des meilleures maisons de Corcyre, et les fit embarquer dedans des vaisseaux Corinthiens, pour les mener à Sardis vers Haliates, afin de les faire circoncire. *Quae cum apud Herodotum legere meminissem, miratus sum ecquid castrationis loco*

Iiiii Fu-

c) Martin Fumeé S. de Genillé.

d) Petrus Faber in fine Epistolae Nuncupatoriae Agonistici : *E Sanjoriano Suburbano, a. d. Kalend. Mart. Anno CHristi M. D. XC.*

e) Marly.

Fumaus circumcisionem posuisset, περιτομὴν *pro* ἐκτομῇ, *meque vix è difficili loco extricassem, nisi venisset in mentem Herodoti versionem antiquam Gallicam extare, quam forte Fumaus neglectis fontibus expressisset. Nec me conjectura fefellit. Ubi enim Herodotus Libro tertio, c. XLVIII. p. m. 180. hac habet:* Κερκυραίων γὰρ παῖδας τριηκοσίων ἀνδρῶν τῶν πρώτων, Περίανδρος ὁ Κυψέλου ἐς Σάρδις ἀπέπεμψε παρὰ Ἀλυάττεα ἐπὶ ἐκτομῇ. Periander enim Cypseli filius trecentos optimatum Corcyræorum filios Sardis ad Alyatten castrandos mittebat. *Hac verba Petrus Saliat* a) *vetus Herodoti Gallicus interpres sic vertit:* Car envoiant Periandre filz de Cypsele trois cens enfans des meilleures maisons de Corfou à Sardis vers Haliatte pour les circumcir &c. *Vel hinc intelligi potest Fumaum haud eum fuisse qui priscos Graca lingua scriptores nonnisi ope parum emendata Gallica versionis intelligebat.*

Post hanc observationem se se complures alia aperuerunt, quas mihi fere omnes praripuit Illustris Cuperus, proindeque à me ut par est pratermittentur, si unam aut alteram excipias, haud, puto, inutiles fraudi de qua hic agimus, arguenda. Libro quinto Pseudo-Athenagora, pag. 169. Manethyssa cujusdam Historia refertur tragica plane & lugubris, verum ita similis ei quam de Eponina Julii Sabini uxore narrant Plutarchus in Erotico, Tacitus IV. Libro Historiarum, & Xiphilinus in Vespasiano, ut facile agnoscas Manethyssa illius lugubres casus ex Eponina calamitatibus fuisse expressos. Libro septimo Slavones sive Slavos ad mare Adriaticum prope Epidamnum collocat, quo sane nondum migrarant ex avitis sedibus, qua atate Theogenes & Charide vixisse finguntur. Jovis Hammonis templum ita describitur Libro sexto à pagina 204. ut mirandum plane artis architectonica specimen ibi haberi omnes eruditi fateantur, doctissimusque Blondellus Tomo primo Systematis b) *Architectonici Athenagoram propterea inter eos auctores recenseat, quorum lectione Architectonica artis studiosus adjuvari possit.*

Adhuc velitationem habuisti & levem pugnam: nunc accedo ad illud argumentum in quo hujus Epistola initio τὸ πρῶτον ψεῦδος *latere tibi narrabam. Prater Architectonicen, aliam artem habuit quam jactaret in hoc opere Fumaus, nimirum vanissimam, sic enim censeo,* τῶν χρυσοποιῶν ματαιοτεχνίαν. *Id miror neminem vidisse eruditorum qui hunc librum manibus sedulo versarunt, ne quidem Doctissimum Huetium, qui se bis Athenagoram legisse profitetur. Ego vero id*

a) Edit. in fol. Anno CHristi 1566.

b) Cours d'Architecture.

id non solum Fumaeum intendisse mox docebo, verum & poëtam quemdam haud valde elegantem, cujus hoc Epigramma Latinum initio Libri adscriptum est:

De Interprete.

Dum Gallis Graios flores felicis olivae
Detegit, & lingua lucidiore parat:
*Quae fuerant * nullis monumenta ambagibus arcta,*
Non mirum si non lucidiora refert.
Haud etenim indignis praestanda scientia, quae vult
Legitimis tantum pabula digna suis.
Qualiacumque tamen sunt haec quae scripserit Author,
Hinc poterunt omnes carpere grata sibi.

Nosti procul dubio adeptorum, *quos vocant mirandam taciturnitatem & aenigmaticum dicendi genus. Eo alludit Epigrammatis scriptor:* indignis, *inquit*, haud est praestanda scientia, *quae* legitimis *tantum*, *id est* adeptis *& filiis artis revelanda est. Quo haec spectent, intelliges ex fabula quam primo Gallice lib. IX. mox Latine describam ex Pseudo-Athenagora, fol. verso 344.*

Entre autres devis Theogenes racompta à Charide une cer-" taine fable, qu'un des principaux de la Cour du Roy Damasdes," estant pour lors en l'armeé, où il estoit, feit representer en un" soir dedans sa tente pour donner plaisir à plusieurs autres Seigneurs" qu'il avoit conviez chez soy à soupper. Du nombre desquels j'estois," disoit Theogenes, & ceste fable fut à ce que je pouvois congnoistre" exterieurement seulement par les personnages qui estoient repre" sentez, ne pouvant au reste bien entendre leur langage: que le" Dieu Apollo se presenta en place, beau & bien peigné, ayant sa tres-" se blonde, qui lui pendoit sur les espaules, proferant quelques" paroles, que je ne pouvois entendre. Et un peu apres je vey un" Daimon se manifestant à nous soubs un voile blanc, palpable ce" sembloit-il: mais toutefois ne se pouvoit il arrester. En moins de" rien ce Daimon s'aprochant d'Apollo, je ne sçay quelle illusion" brouilla mes yeux. Car je perdis de veue ce Dieu, & le Daimon" sembla demeurer seul. Puis vint Vulcan, voulant ce m'estoit ad-" vis, venger Apollo, usant de grande violence contre ce Daimon," lequel ne pouvant supporter cet effort, je fus estonné que je ne le"

* Forte legendum est, *multis.*

„veis plus : & Apollo nous apparut comme devant. Je ne ſçay ſi „ces Scythes trouvoient ces changemens & diſparutions eſtranges. „Mais j'en eſtois ſi esmerveillé, que je ne ſçavois quaſi qui j'eſtois. „Je regardois fort attentivement & obſervois de l'oeil autant qu'il „m'eſtoit poſſible, & neantmoins il m'eſtoit impoſſible d'y remar-„quer aucune ſubtilité ou tour de main, encor que cela ſe feiſt cinq „ou ſix fois. Car auſſi toſt que Vulcan s'eſtoit retiré penſant avoir „bien vengé Apollo, & l'avoir remis & rendu en ſa premiere forme, „ce Daimon ne failloit à revenir, & ſe ſaiſiſſant promptement du Dieu „le rendoit esvanouy comme devant. Vulcan revenoit derechef „faiſant pareils effects qu'à la premiere fois. Mon esprit eſtoit en „grand peine voyant des actes ſi eſtranges : parceque je n'entendois „rien de ce qu'ils proferoient, & ſe diſoient l'un à l'autre. Ce „que ſi j'euſſe peu entendre, la merveille peut eſtre n'euſt eſté ſi „grande, & euſſe receu quelque contentement, & aprins quelque „choſe de nouveau, qui n'eſt commune en la Grece. Or à la ſixiesme „fois, & Vulcan & le Daimon s'eſtans abſentez, Apollo nous parut „fort debile, encor que ſon teint ne fuſt diminué, & ſe pleignoit „d'avoir eſté tout caſſé, & corrompu par ce Daimon, ainſi que ſes „geſtes me le donnoient à cognoiſtre. Ce Daimon non content de „l'avoir tant tourmenté, revint encor un coup vers luy, amenant „avec ſoy un ſien compagnon repreſenté avec un veſtement blond, „qui le couvroit entiérement. Ces deux envahirent enſemble „Apollo & le reduirent à telle extremité q'uil ne paroiſſoit plus, & „ce dernier Daimon plus fort que l'autre ſembloit paroitre ſeul. Vul-„can ne faillit à venir ſecourir le Dieu, & ſe monſtrant plus robuſte „contraignit ces deux Daimons de gagner le haut. Apollo ſe mon-„ſtra, lors encor plus corrompu qu'il n'avoit eſté, & ne ſe pouvoit „plus ſouſtenir, demeurant tousjours couché. Æſculape le medecin „le vint viſiter. Je penſe bien que c'eſtoit ſeulement pour conſerver „la regle, qui veut qu'un Medecin en ſa maladie doive s'aider du ſe-„cours d'un autre Medecin. Car il eſt ſans doute qu'Apollo eſt plus „ſçavant, & expert en cette ſcience que n'eſt Æſculape. Iceluy or-„donna un bain que je veis faire, composé de certaines drogues „qu'on apporte des ſablons de la region Cyrenaicque, purgées & net-„toyées de leurs immondices ſablonneuſes. De ce bain devant un feu „fut oint & frotté Apollo par pluſieurs fois, le ſechant autant de fois

qu'on“

qu'on le frottoit. Puis fut remis en un bain froid fait des excremens“
de Bacchus durant quelque espace de temps. Je ne ſçay ſi Æscula-“
pe eſtoit bien entendu en ſon art : mais nous voyons que ceſt Apol-“
lo diminuoit, & ſe fondoit en ce bain, comme la neige au ſoleil,“
& en toute l'eau du bain ſembloit ſa ſubſtance eſtre diſſipée. Tou-“
tefois Æſculape ne faiſoit point ſemblant de s'en eſtonner, ains“
eſtoit aſſez reſolu en ſon fait. Il feit eſcouler l'eau du bain, laquel-“
le il mettoit à part, & lui en rebailla de pareille, le baignant ainſi“
ſouventefois, & quaſi autant comme il l'avoit frotté & lavé & ſe“
ché de l'autre. Apres pour le rechauffer apposa à ces eaux qu'il avoit“
tirées du bain, un petit feu, au devant duquel l'humidité qui rendoit“
Apollo tout mouillé, s'evapora, & eſtant ſec il ſembloit encor“
avoir eſté rendu plus debile par tous ces bains, onctions, & lave-“
mens. Je l'eſtimois de ma part tout perdu, & m'eſtonnois com-“
me en ce pays on repreſentoit devant un peuple la mort de quelque“
Dieu, eſtant ainſi que nous devons croire les Dieux eſtre immortels.“
Mais je me trompai comme entendrez. Car ce Medicin invoc-“
quant le fils de l'air & de la Lune que je veis ſe preſenter devant luy,“
iceluy donna à Æſculape du plus beau & du plus precieux qui fuſt en“
ſoy, le quel il bailla ſoudainement à avaller à Apollo, qui apres cet-“
te prinſe, ſemble eſtre reſuſcité reprenant un teint vif, & beau à“
merveilles avec une telle plenitude de vie, qve ſe communiqvant en“
tel eſtat aux malades & decrepits, il les remettoit en meilleure diſ-“
poſition qu'ils n'avoient eſté. Voila la fin de ceſte fable, laqvelle“
je n'ai peu vous reciter plus appertement que comme je ferois la de-“
ſcription de certaines figures que j'aurois vuës en un tableau, ſans“
ſçavoir le ſujet du peintre.“ *Hactenus Pſeudo-Athenagoras quem jam La-
tine dicentem audies.*

Theogenes (è captivitate Scythica redux) inter alias nar-“
rationes Dominæ ſuæ Charidi hanc fabulam narravit, qvam qvidam“
ex Optimatibus Aulæ Regis Damasdis, qvi tunc in exercitu verſa-“
batur, in ſcenam protulerat in tabernaculo ſuo, qvo multos alios“
proceres qvos ad cœnam invitarat, hujus ſpectaculi voluptate dele-“
ctaret. Ipſis intereram, inqvit Theogenes, fuitqve hæc fabula“
hujusmodi, qvantum qvidem ex perſonis intelligere potui, nec“
enim eorum lingvam ſatis aſſeqvebar. In medium proceſſit * “
Apol-

* Aurum.

,,Apollo egregia forma, eleganter comptus, flava coma in humeros
,,pendente, qvi voces qvasdam protulit, qvas minime intellexi.
,,Paulo post alius nobis Dæmon * apparuit velo candido tectus,
,,qvi qvidem palpari posse videbatur, etsi nunqvam uno loco consi-
,,steret. Cum ad Apollinem is Dæmon accessisset, statim illusio-
,,nis nescio qvod genus oculos meos ita fascinavit, ut Apollo ab
,,aspectu evanesceret, solusqve postremus ille Dæmon remansisse vi-
,,deretur. Tum prodiit ** Vulcanus, ulturus Apollinem, sic
,,enim mihi videbatur. Is magna vi eum Dæmonem aggressus, eum,
,,ut pote sibi imparem, ita fugavit, ut plane discederet, unusqve
,,Apollo, ut antea cerneretur. Haud eqvidem dixero an Scythis
,,hæ mutationes & fugæ mirabiles visæ fuerint: ego vero eas ita ad-
,,mirabar, ut fere meimet ipsius immemor essem. Qvam atten-
,,tissime poteram oculis & animo omnia lustrabam, nec qvicqvam
,,fraudis aut præstigiarum subesse animadverti, id licet qvinqvies vel
,,sexies peragеretur. Ubi primum Vulcanus exierat, egregie ulto,
,,ut putabat Apolline, restitutoqve in pristinum decus, haud mo-
,,ram faciebat hic Dæmon qvin rediret, & arreptum Deum, ut antea,
,,evanescere cogeret, qvi tamen Vulcano redeunte pristinam de-
,,nuo formam recipiebat. Eqvidem anxius hærebam mirabili inso-
,,litarum mihi rerum spectaculo eo vehementius perculsus, qvod ni-
,,hil eorum intelligerem, qvæ inter se fabulabantur; qvorum si non-
,,nulla asseqvi licuisset, minor forte animum meum incessisset admi-
,,ratio; mihiqve aliqva in re satis factum esset, cum novi qvidpiam
,,didicissem, apud nos in Græcia haud ita obvium. Itaqve cum jam
,,sexies res processissent, Vulcanusqve & Dæmon ille abiissent ex ocu-
,,li[illegible] Apollo nobis valde debilis apparuit, utpote qvi, licet nihil
[illegible]imenti in colore passus esset, se tamen ab eo Dæmone fractum
,,& luxatum esse qverebatur, qvod qvidem ex ejus gestu intellige-
,,bam Atqvi hic Dæmon qvasi parum profecisset Apolline ita cru-
,,ciando, iterum rediit adducto secum comite qvodam suo † fla-
,,vam vestem induto qva totus tegebatur. Ambo ergo Apollinem
,,unanimiter adorsi ad eas angustias adduxerunt, ut jam nullo loco
,,appareret, solusqve postremus hic Dæmon, socio videlicet suo for-
,,tior, cerneretur. Nec tamen defuit Vulcanus qvin opem ferret
,,Apollini, & robustior effectus utrumqve Dæmonem fugaret Tum
vero"

* Mercurius, sive Argentum vivum. ** Ignis. † Sulphur.

vero Apollo magis qvam antea vitiatus apparuit, fractus enim jace-" bat, nec jam poterat consistere. Tunc ad eum Æsculapius acces-" sit, moris puto illius servandi causa, qvi jubet medicos, si qvan-" do ægrotaverint, alterius Medici ope uti. Qvis enim dubi-" taverit Apollinem & doctiorem & peritiorem esse illius artis" qvam Æsculapium? Jussit ergo Æsculapius lavationem Apolli-" ni parari qvibusdam mercimoniis constantem * qvæ è Cyre-" naica regione afferuntur, purgatis tamen antea à sordibus suis" arenosis. In eo lavacro prope ignem unctus fuit & imbutus" Apollo, totiesqve exsiccabatur, qvoties antea unctus erat. Su-" binde vero, per aliqvod temporis spatium in lavationem frigidam" immersus est qvæ Bacchi excrementis † constabat. Eqvi-" dem nesciebam an Æsculapius artem suam rite calleret: Apollinem" enim minui videbam, & in lavacro diffluere, qvemadmodum nix" in sole liquescit; ita ut tota ejus substantia in ea aqva, qva lavatio" constabat, dissipata & dispersa videretur. Nihilo secius id Æscula-" pium nihil curare credidisses, ita interritus id qvod moliebatur" peragebat. Lavationis aqva ejecta & seorsim posita, similem ei" subinde aqvam addebat Æsculapius, sæpiusqve lavabat Apollinem" qvoties fere eum antea unxerat, imbuerat & siccarat. Tum ve-" ro ut eum calore recrearet, iis aqvis qvas è lavatione tulerat," ignem exiguum apposuit, coram qvo in vapores solutus est omnis" ille humor, qvo Apollo madefactus fuerat. Jam vero exsicca-" tus longe debilior hic unctionibus & lotionibus effectus fuisse vide-" batur. Itaqve Apollinem periisse judicabam, & mirabar qvi in" illis regionibus alicujus Dei interitus in scena exhiberetur, cum" certe Deos immortales esse arbitrari debeamus. Allucinabar ta-" men, ut mox audies. Nam medicus ille advocavit aëris & Lunæ" filium, a) qvem ipsi obviam venientem vidi. Is Æsculapio dedit" qvicqvid sibi inerat egregium & pretiosum, qvod ille statim Apol-" lini bibendum dedit, qvi ex potione recreatus, qvasi nova vita do-" natus est, resurgens vegetiori colore insignis, b) ea pulcritu-" dine & vi sanitatis, ut eo in statu manens, si qvos decrepitos &" morbo laborantes adeat, seque cum iis communicet, in longe" meliorem statum eos restituat, qvam is fuerit, in qvo antea ver-"

,,saban-

* Sal Hammoniacus.

† Tartarum sive fecula vini.

a) Ros defecatus.

b) Lapis Philosophicus.

„ſabantur. Is eſt fabulæ iſtius finis: eam autem non potui enarra„re apertius, qvam figuras qvasdam & imagines in tabella pictas de„ſcriberem, ſi quidem ignorarem qvidnam in animo habuerit ille „artifex, à qvo depictæ fuerunt„

Jam puto aliquam gratiam inivero à lapidis Philoſophici ſectatoribus: vix enim crediderim tum in Bibliotheca Chemica Curioſa Jacobi Mangeti, tum in iis voluminibus quibus Borellus omnes fere hujus artis ſcriptores collegit, ullum proceſſum, *ut vocant, clariorem aut expeditiorem legi. Interim dum ipſi hoc tentabunt, & pro theſauro, ut ſolent, carbones nanciſcentur, id ſaltem habebimus, Fumaum hujus libri ſcriptorem Chemicæ vanitati fuiſſe obnoxium, nec poſſe antiquo ſcriptori Græco hanc fabulam tribui, quæ novitatem ſuam manifeſtiſſime prodit. Haud ſane ſum neſcius Democriti, Zoſimi, Syneſii, Olympiodori & aliorum jactari codices Manuſcriptos miræ antiquitatis, quibus arcana artis Chemicæ continentur; at video viros eruditiſſimos horum librorum novitatem ex ipſius Græci Sermonis corruptelis arguiſſe. Unum novi inter paulo antiquiores Æneam Gazaum, ſæculi quinti exeuntis ſcriptorem, qui de transmutatione metallorum aliquid attigiſſe videatur, pag. 67. edit. Barthianæ.* Ἐπεὶ καὶ παρ᾽ ἡμῖν οἱ περὶ τὴν ὕλην σοφοὶ ἄργυρον καὶ κασσίτερον παραλαβόντες, καὶ τὸ εἶδος ἀφανίσαντες ἐπὶ τὸ σεμνότερον μεταβαλόντες τὴν ὕλην χρυσὸν κάλλιστον ἐποίησαν. „Sic namqve apud nos qvoqve mate„riarii talium periti, argentum ſtannumqve accipientes, ſpeciem „priorem delent, in excellentiorem rem tranſigunt, aurum efficiunt „pulcherrimum.“ *Hæc ex verſione Barthii, cujus notas adi ſis in hunc locum. Hoc, inquam, mihi teſtimonium unum in tota antiquitate occurrit, quo Chemici in arte ſua tuenda abuti poſſint, niſi quis eo trahendum putet locum Platonis in Euthydemo p 289. & 290. edit. Stephani.* ὥστε οὐδ᾽ εἰ τὰς πέτρας χρυσᾶς ἐπισταίμεθα ποιεῖν, οὐδενὸς ἂν ἀξία ἡ ἐπιστήμη εἴη. εἰ γὰρ μὴ κεχρῆσθαι ἐπιστησόμεθα τῷ χρυσίῳ, οὐδὲν ὄφελος αὐτοῦ ἐφάνη ὄν. „Qvin etiam ſi lapides „qvidem aureos facere noſſemus, nihili æſtimanda eſſet ſcientia. „Niſi enim ſciremus auro uti, nulla ſane ex illo rediret ad nos uti„litas.„ *Sane pleroſque Chemicæ artis ſtudioſos ita credulos expertus ſum, ut ne dubitem fore qui his verbis Platonem ad artem ſuam digitum intendiſſe arbitrentur.*

Verum redeo ad Athenagoram, à quo tantiſper digreſſus ſum. Vides in hac Scythica fabula Apollinem & Mercurium pro metallorum nominibus uſurpari, quemadmodum id hodie fit, ex veteri certe uſu, neſcio tamen an ita antiquo ut ad Athenagoræ ætatem referri poſſit. Euſtathius quidem in primum Iliadis, id vel remo-

remotissimæ antiquitati tribuit p. 25. edit. Romana. Τὸ δὲ σκῆπτρον χρυσοῦν ἐνταῦθα πλάττει ὁ Ποιητὴς τῷ Ἀπόλλωνι, τούτεστι τῷ ἡλίῳ, διὰ τὸ καὶ τὸ μέταλλον τοῦ χρυσοῦ, ἡλίῳ παρὰ τῶν παλαιῶν ἀνατίθεσθαι, ὡς τῇ σελήνῃ τὸ ἄργυρον, καὶ ἑτέρῳ τῶν πλανήτων ἄλλο τι, καθάπερ ἐν τοῖς τοῦ Πινδάρου φέρεται. "Sceptrum aureum hic fingit Poëta & Apollini, id est So-" li, adscribit, eo qvod metallum auri Soli ab antiqvis attributum" sit, ut Lunæ, argentum, & alii Planetæ aliud metallum, ut fer-" tur in Scholiis Pindari." *Hac Eustathius, qui παρεκβάσεις suas* * *in Pindarum innuere videtur, qua non tota perierunt: earum enim Præfationem longam satis & eruditam Manuscriptam vidi in Bibliotheca Academia Basileensis. Erunt forte & alii* ** *Eustathio antiquiores, qui de metallorum affinitate cum Planetis eadem dixerint: certe aliquid ejusmodi olim observavi, nec tamen auctoris aut loci in memoriam redeo, - - Interim nonnihil hanc in rem invenies in Commentario Erasmi Schmidii in Odam V. Isthmiorum Pindari, p. 93.*

* Potuit etiam respicere antiqviora in illum Poëtam scholia, qvæ hodie in manibus doctorum sunt, & in qvibus ad Isthm. Od. V. leguntur hæc verba: ἑκάστῳ δὲ τῶν ἀστέρων ὕλη τις ἀνάγεται, ἡλίῳ μὲν χρυσὸς, σελήνῃ δὲ ὁ ἄργυρος, Ἄρει σίδηρος, Κρόνῳ μόλιβδος, Διὶ ἤλεκτρος, Ἑρμῇ κασσίτερος, Ἀφροδίτῃ χαλκός.

** Olympiodorus in 3. Meteorolog. p. 59. b. ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ θεῖος Πρόκλος ἐν τοῖς εἰς Τίμαιον ὑπομνήμασιν ἀνάγει τὰ μέταλλα εἰς τοὺς ἑπτὰ πλανωμένους, λέγων ἀνακεῖσθαι τὸν μὲν μόλιβδον τῷ Κρόνῳ διὰ τὸ βαρὺ καὶ συγνὸν καὶ ψυχρόν. Τὸ δὲ ἤλεκτρον τῷ Διὶ διὰ τὸ εὔκρατον καὶ ζωογόνον τοῦ ἀστέρος, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μίγμα τιμιώτερόν ἐστι χρυσοῦ καὶ εὔκρατον. Τῷ δὲ Ἄρει τὸν σίδηρον, διὰ τὸ τμητικὸν καὶ ὀξύ. Ἡλίῳ δὲ τὸν χρυσὸν, ὡσανεὶ πηγῇ φωτὸς ὄντι. Ἀφροδίτῃ δὲ τὸν χαλκὸν διὰ τὸ ἀνθηρὸν, καὶ ὅτι πλησίον ἐστὶ τοῦ ἡλίου, ὥσπερ καὶ χαλκὸς τοῦ χρυσοῦ. Ἑρμῇ δὲ τὸν κασσίτερον διὰ τὸ διαφανὲς καὶ στιλπνὸν, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ πλησίον εἶναι τῆς σελήνης, ὥσπερ ὁ κασσίτερος τοῦ ἀργύρου. Τῇ δὲ Σελήνῃ τὸν ἄργυρον, ἐπειδὴ καὶ ὁ ἄργυρος παρὰ χρυσῷ τιθέμενος δοκεῖ καταλάμπεσθαι ὑπὸ τοῦ χρυσοῦ καὶ φωτεινότερος γίνεσθαι, ὥσπερ ἡ σελήνη ὑπὸ τοῦ ἡλίου καταλάμπεται. Constantinus Manasses, sed Eustathio junior p. 3. Annalium:

Ὁ Κρόνος ἦν μελάντερος, μολιβδινὸς τὴν χρόαν.
Ἔλαμπε Ζεὺς ὡς ἄργυρος, Ἄρης φλογώδης ὤπτο,
Ἐστιλβεν ἥλιος λαμπρὸν ὡς εὔροιζον χρυσίον,
Ἀντηύγει δ' ὡς κασσίτερος σφαῖρα τῆς Ἀφροδίτης,
Ὡσεὶ χαλκὸς ἐρυθραυγὴς Ἑρμῆς ἐλαμπτηρύχει,
Διαφανὴς ὡς ὕελος ηὔγαζεν ἡ σελήνη.

Quicquid sit, nihil peribit Chemicis si Athenagoras ipsis decesserit. Vidi quosdam & novi, homines, quod mireris, non ignaros bonarum litterarum, qui in Metamorphosibus Ovidii, in Apuleio, in Heliodori Æthiopicis &c. nihil aliud agi † *contendebant, quam ut ars conficiendi auri ænigmatice describeretur. Quid dicam de Midæ fabula, quam totam eo libentius & facilius ad artem suam trahunt, quod manifesta transmutationis aureæ mentio ibi occurrat. Ego vero quando jam Athenagoram absolvi, & ad Chemicos digressus sum, etsi vereor ne te adeo prolixa loquacitate obtundam, nonnulla addere constitui ex Plutarchi Parallelis Græcis & Romanis, quorum mihi memoriam Midæ fabula in mentem revocavit.*

Scis in obscurissimo Poëmate, Ara Dosiadæ, versum septimum parum emendate legi

Ἐς γὰρ βωμὸν ὁρῇς με μήτε * ταγχούρου
Πλίνθοις, μήτ' Ἀλύβης παγέντα βώλοις.
Vides enim me aram nec auri
Lateribus, nec argenti glebis compactam.

Ibi τάγχουρον, *vocem nihili, probabiliter emendavit Cl. Salmasius, qui sic legit:* Ἐς γὰρ βωμὸν ὁρῇς με μήτε γ' αὐροῦ. *Ego vero olim ex historia sive fabula Anchuri filii Midæ locum Dosiadæ satis commode interpretabar, ita ut codicis Manuscripti lectio constaret. Nimirum hæc refert Plutarchus ille, quisquis est pag. 306. edit. Francofurtanæ. Cum ad Celænas Phrygiæ, multæ domus in hiatum terræ absorberentur, oraculique responsum Midas accepisset, tum demum hiatum coiturum, cum res omnium pretiosissima in eum injiceretur,* Ἄγχουρος υἱὸς τοῦ Μίδα, *Anchurus Midæ filius, cum ejus pater nequicquam profecisset, injecta magna vi auri & argenti, se ipsum eques in hiatum injecit nihil anima humana pretiosius existimans.* συνελθούσης δὲ τῆς γῆς, χρύσεον βωμὸν ἐποίησεν Ἰδαίου Διὸς ἁψάμενος τῇ χειρί. οὗτος ὁ βωμὸς περὶ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐν ᾧ τὸ χάσμα συνέβη γενέσθαι, λίθος γίνεται, τῆς δὲ ὡρισμένης προθεσμίας παρελθούσης, χρύσεος ὁρᾶται. *„Cum jam terra coivisset, ibi Midas auream „aram fecit Idæi Jovis, manu admota (qua scilicet lapides aræ in aurum mutati sunt) „Hæc ara circa tempus quo hiatum fieri contigit, lapidescit, post illud „vero tempus aurea apparet„.* * *Jam intelligis versum commode legi potuisse* μήτ' Ἀγχούρου πλίνθοις, neqve lateribus aræ Anchuri similibus. *At duo obstiterunt quominus ei sententiæ inhærerem, quæ initio valde arridebat. Versus*

† Multa in hanc sententiam Jac. Tollius vir doctus in fortuitis.

* Is. Vossius legit μήτε Γάγγυ. Alias conjecturas vide in Clariss. Viri Hadr. Relandi parte 2. diss. Miscell. p. 247. 248.

*sus enim Phalacius est qui cum Spondæo in quarto pede stare non potest. Deinde illius Pseudo-Plutarchi, qui Parallela Græca & Romana scripsit, auctoritas valde vacillat apud eruditos, & videntur hæc Parallela Græculi alicujus recentioris esse figmentum; quam in rem adeas velim Dodwelli Dissertationem quartam præfixam volumini secundo Geographorum Minorum, Oxoniæ studio Cl. Hudsoni editorum; cui velim addas Josiæ Merceri notas ad Fulgentii Expositionem sermonum antiquorum. Jam vero merito suspicari licet Parallelorum scriptorem Anchuri fabulam commentum esse, * ut pravam Dosiadæ lectionem, aliquis aliquando ex Parallelis tanquam ex Plutarcho interpretaretur.*

Quod autem Holobolus Rhetor, qui Scholia erudita in hanc aram scripsit, τάγχουρον *vocem esse Persicam affirmavit, quæ aurum significaret, id minime credendum est, & vero valde simile videtur deceptum fuisse Holobolum ex male intellectis locis Cosmæ Indico-Pleustis, qui* τάγχαραν *lingua Axumitarum, vel Afrorum Barbarorum aurum significare dixit, edit. Montfauconii pag. 139. D. & 143. versu 4. ante finem. Haud sic dimittam aram Dosiadæ quin tibi rem aperiam, quam mirum est latuisse Salmasio & Liceto, qui operosis commentationibus hoc poëma illustrarunt. Nimirum* Ἀκροστιχὶς *est in eo carmine, & litteræ quæ versuum initia constituunt, si ordine legantur, hanc sententiam efficiunt:*

Ὀλύμπιε πολλοῖς ἔτεσι θύσειας.

Olympie multis annis sacrifices.

Hinc conjicio hanc Aram dono missam fuisse Olympio cuidam, sive in die suo natali, sive Saturnalibus, pro more Græcorum qui Romanos mores induerant, quod vel Lucianus in Epistolis Saturnalibus, sive Κρονικαῖς *luculenter docet. Eum Olympium Poetam fuisse, ostendunt hi Dosiadæ versus:*

Σὺ δ' ὦ πιὼν κρήνηθεν ἣν
Ἶνις κόλαψε Γόργονος.

Tu vero bibens è fonte, quem
Fœtus exsculpsit Gorgonis.

Quæ autem ætate Olympius ille vixerit quis eruet? - - Hactenus Vir doctissimus Mat. Veissierius la Crose. Nunc alios scriptores Græcos Eroticos persequamur.

VII. ACHILLES TATIUS (velut Tatii libertus vel filius, ut Salmasio placet) apud Svidam Στάτιος, Alexandrinus, Ethnicus primum, post Christianus ac si eidem Svidæ credimus Epi-

* Hoc, fateor, mihi non videtur esse verisimile, qvi puto parallelorum qvoqve librum argumentis non plane certis Plutarcho eripi. Vide qvæ supra lib. IV. c. 11. num. 69. & Dodwellum libro laudato p. 109.

ſcopus, incertæ admodum ætatis, præter librum περὶ σφαίρας cujus pars hodieqve exſtat * ſub titulo *Iſagoges in Phænomena Arati*, ſcripſit etiam *libros VIII.* Ἐρωτικῶν τῶν περὶ Λευκίππην καὶ Κλειτοφῶντα, ſive *de amoribus Clitophontis & Leucippes*, Laudatur à Photio Codice LXXXVII. & XCV. & CLXVI. Mich. Pſello apud Allatium c. 4. de patria Homeri, p. 1753. & à Johanne Phoca in Allatii συμμίκτοις p. 10. cui dicitur ὁ τὴν Λευκίππην γράψας. Exſtat & MS. in Bibl. Jo. Mori Elienſis Epiſcopi n. 219. Photii (vel Leonis Philoſophi potius) jambos decem in hos Tatii libros ex inedita Epigrammatum Græcorum Anthologia Salmaſius ſuæ Tatii editioni præfixit. Latine primum lucem viderunt *Annibale Crucejo* Mediolanenſi interprete Baſil. 1554. 8. apud Hervagium. Deinde Græce è codice Palatino vulgavit, Crucejiqve translationem adjunxit *Jo. Commelinus, Heidelbergæ* Anno 1601. 8. Emendatiorem ab eo tempore editionem debemus *Claudio Salmaſio* Lugd. Bat. 1640. 12. qvi uſus codice Thuanæo, & collatione duorum exemplarium Bibliothecæ Chriſtianiſſimi Regis, tum Codice Caſauboni qvi eſt in Bibliotheca Reg. Angliæ, atqve comparatione codicum Romani ac Florentini, tantam in illis varietatem reperit, ut non dubitet duas olim ἐκδόσεις hujus ſcripti ab ipſo Achille prodiiſſe. Idem Salmaſius Græcis à ſe recenſitis adjunxit jam dictam Cruceji (qvi male Cruccius apud Voſſium p. 315. de Hiſt. Græcis) verſionem, & in calce libri breves notas, in qvibus varias lectiones perſeqvitur & interpretem ſubinde caſtigat. *Si plus otii*, inqvit, *adfuiſſet, novam verſionem adjunxiſſem. Hoc cum non potuerim, melius judicavi relinquere integram quæ jam prodiit, quamvis infinitis locis vitioſam & à mente Græci auctoris longiſſime recedentem, quam eam interpolare. Nunquam probavi hujusmodi interpolatores alienarum curarum - - Sive bene ſive male alicui ceſſerit ſtudium auctoris alicujus Græci in latinum convertendi, cur ignorare poſteros hoc nolumus, quid quisque in eo genere recte an ſecus ediderit. Si plura bona malis in verſione erunt, ita illa cenſeo laudanda, ut de his admonere lectores rudiores putem neceſſarium, non tamen ut licentiam hanc mihi permittam qua unum opus de meo & alieno, pæne rem monſtro ſimilem componam. - - Si autem plura vituperanda laudandis interpres aliquis dederit, quid reliquum eſt niſi ut nova alia ſubrogetur in locum ejus quæ peſſima ſit, modo quis id poſſit aut velit.* Gothofredus qvoqve Jungermannus novam Tatii editionem verſionemqve molitus fuiſſe cognoſcitur ex literis Gruteri

qvæ

* De hoc libro dixi lib. 3. c. 5. §. 23. Utrumqve opus anteqvam Chriſtianus fieret ab Achille ſcriptum notant viri docti, ut Ricciolus in Alamageſto.

qvæ leguntur inter Gudianas pag. 210. *Gallice* Anonymo(Francisco Belleforesto forte, vide A. Verdier Bibl. Gallicæ pag. 5. & Crucimanium p. 9.) interprete. Parif. 1568. 1575. 8. Deniqve *Anglice* qvoqve prodierunt Eroti[illegible]Tatii Oxon. 1638. 8. Alia fcripta deperdita hujus fcriptoris à Sv[illegible]memorantur Ἐτυμολογίαι, & ἱςορία σύμμικτος in qva mentionem fecit de viris infignibus ac clariffimis.

VIII. LONGUS incertæ & ipfe ætatis fcriptor, & vix cuiqvam veterum memoratus, in Jungermanni codice vocatur Σοφιςής, & poft Heliodorum fcripfiffe videtur, eumqve locis qvibusdam imitatus effe. Exftant ejus *libri quatuor* Ποιμενικῶν τῶν κατὰ Δάφνιν καὶ Χλόην, *Paftoralium de Daphnide & Chloë*, qvos Politiano pridem laudatos c. 2. Mifc. & à *Jac. Amioto*, *Gallice* verfos Parif. 1559. 8. primus Græce in lucem edidit ex *Aloyfii Alemanni* Bibliotheca Florentiæ apud Philippum Juntam A. 1598. 4. cum variis Lect. *Raph. Columbanius.* Opus hoc profa amœna Græca fcriptum, latino carmine in *expofitis* fuis reddidit *Laurentius Gambara* jam tum fenex, * *fed libere adeo, ut fape vix Longum agnofcas, adeo multa addit, demit, mutat, ut taceam quod fape nec mentem Longi fuerit affecutus, quippe Poëta melior quàm Græcè intelligentior*, ut ait Voffius pag. 517. de Hift. Græcis, & ante eum Jungermannus præf. ad Longum: *Non eo fine Gambara fuos expofitos cecinit, quod voluerit interpretem Longi agere. Quin fuo fibi modo immutat, mutilat, confundit Longiana. Et de ipfius peritia* Ἑλληνισμοῦ *ne quid odiofe protuliffe videar, dicant tibi doctiffimi illi quos laudis & honoris gratia nomino, Stephanus & Vulcanius.* Ex hac Gambaræ Metaphrafi factum eft ut Mallincrotus pag. 39. paralipom. de Hiftoricis Græcis & poft eum Morerius in Lexico perperam tradiderint Longum carmine Heroico de amoribus Daphnidis & Chloës fcripfiffe, cum profa opus fuum Græca contexuerit. Græce & Latine cum verfione *Gothofredi Jungermanni* editus eft Longus Hanoviæ A. 1605. 8. additis ad calcem voluminis brevibus interpretis fed eruditis notis, in qvibus præter Florentinam edit. codices MSS. Fulvii Urfini Romæ collatos confuluiffe fe teftatur. Cum *Laurentii Gambaræ* liberiore (de qva fupra dixi) Metaphrafi Longus etiam prodiit ex Commelini officina Heidelbergæ A. 1601. 8. Poft Gallicam qvam memoravi Amioti translationem *Anglice* vertit *Georgius Thornley*

Kkkkk 3 Lond.

* Apud Voffium pro *ante annos CLXX*, haud dubie legendum *ante annos LXXX*. Gambaræ poëmata & in his expofiti ejus lucem viderunt Antwerpiæ A. 1569. 8. Voffii liber excufus eft A. 1649.

Lond. 1657. 8. Jungermanni vero interpretationem ignorans *Petrus Moll* Snecanus, Profeſſor Græcæ L. in Academia Franeqverana aliam verſionem Longi latinâ adornavit, qvam cum abſolviſſet, demonſtrata licet ipſi poſtea ab amico Jungermanniana edi[illegible], noluit labores ſuos ſibi perire, ſed Longum cum nova verſione [illegible]berioribꝰ notis edidit Franeqveræ 1660. 4. In *Italicam* lingvam transtulerat Longum *Annibal Carus* teſte Gaddio de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis T. 1. p. 122. ſed edita non eſt qvod ſciam illa verſio. Illuſtris Huetius libro de fabulis Romanenſibus p. 67. *Cum puer eſſem*, inqvit, *Longum latine interpretandum ſuſcepi, cum nondum haberem exploratum quid in eo laudabile eſſet, quid vitioſum, & quantum ejus lectio pueritiæ damnoſa ſit, quam parum etiam ætati provectiori decora.* Qvæ porro in Longo laudentur vel etiam reprehendantur, tum apud eundem Huetium tum apud Clariſſ. Baylium in Lexico ubi voles videbis. A Barthio qvidem II. 8. Adverſar. celebratur his verbis: *Jucunda ſane commentatio Longi Sophiſtæ, ſimplicitate cum rerum natura certans, fortuna vero ludibriis & inopinatis eventibus cum cothurno & ſocco quibusvis.*

IX. EUSTATHIUS, ſive ut in Codicibus qvibusdam vocatur EUMATHIUS * auctor *XI. librorum* qvi exſtant *de Iſmenia & Iſmenes amoribus*, ſive dramatis ** proſa Græca ſcripti καθ' Ὑσμινίαν καὶ Ὑσμίνην, patria Macrembolites fuit ſive Parembolites urbe Ægypti, ut obſervavit Iſ. Caſaubonus qvem conſule Epiſtolâ CCCCXXIII. ad Jungermannum. In codice Mediolanenſi teſte Voſſio p. 491. de Hiſt. Græcis, vocatur *Eumathius Macrembolites Protonobeliſſimus*, ita enim legendum pro *Protonobeliſarius*. In Codice Cardinalis Barberini etiam Eumathius Macrembolites dicitur, teſte Holſtenio annotationibus ad Ortelium p. 111. In alio codice qvem memorat Cangius in Gloſſario Græco, vocabulo νωβελίσιμος: Ποίημα Εὐςαθίου Πρωτονωβελισίμου καὶ μεγάλου χαρτοφύλακος τὸ καθ' Ὑσμινίαν δρᾶμα, βιβλία περιέχον ιά. Vix dubitandum adeo mihi videtur, auctorem iſtum diverſum eſſe ab Euſtathio ArchiEpiſcopo Theſſalonicenſi, de qvo dixi nonnihil lib. 2. c. 3. §. 9. Qvo tempore autem vixerit, adhuc reqviro.

* Vide Mauſſacum ad Harpocration. pag. 177. Jungermannum ad Longum p. 210. 213. Allatium de ætate & interſtitiis ordinum apud Græcos p. 186.

** Iſmenias ipſe in extremo libri XI. Κλῆσις δὲ ἔςω τῇ βίβλῳ τὸ καθ' Ὑσμίνην δρᾶμα καὶ Ὑσμινίαν ἐμέ.

qviro. Primus Græce vulgavit cum eleganti verſione vir doctiſſimus *Gilbertus Gaulminus*, Molinenſis. Pariſ. 1617. 8. cui editioni anno proximo 1618. acceſſere ejusdem Gaulmini præfatio ac notæ, in qvibus pag. 21. qvatuor Codicibus MSS. uſum ſe fuiſſe teſtatur, Regio, Mauſſaci, & aliis duobus qvorum unum ſuum ſubinde appellat. Latina verſio ſola cum Parthenii eroticis recuſa eſt Lugd. Bat. 1618. 12. Editionem hujus Euſtathii molitus etiam fuerat *Jungermannus*, † ſed morte præventus eſt Hanoviæ A. 1610. Exſtat præterea in *Italicam* translatus lingvam à *Lilio Curani* atqve ex Italico in *Gallicam* ab *Hieronymo d'Avoſt de Laval* Pariſ. 1582. teſte Franciſco Crucimanio Bibl. Gall. p. 168. & 238. præter verſionem Gallicam *Joannis Loveau* Aurelianenſis Lugd. 1559. 8. & *Germanicam*, neſcio qvo interprete, Lipſ. 1663. 12. Laudavit etiam hunc ſcriptorem, anteqvam à Gaulmino ederetur, Rigaltius ad Onoſandrum &c. Salmaſius præfat. ad Tatii amores: *In Germania cum eſſem, animus fuit in unum corpus omnium ἐρωτικῶν ſcripta concludere. Et habui tunc plura quæ eo tempore edita nondum erant, ut Euſtathium ex codice Auguſtano mihi deſcriptum & Cyrum Prodromum ex Palatino.* Cum ſuperioribus neutiqvam conferendum hunc Euſtathium, ſed admodum rudem Heliodori, Tatii, Longiqve imitatorem nec veriſimilitudine fictionis nec inventionis diſpoſitionisve elegantia lectiori ſe probantem notat Huetius p. 62. ſq. libri de origine fabular. Romanenſ. Iſaacus vero Caſaubonus in Caſaubonianis pag. 13. teſtatus hoc opus legiſſe ſe in Codice MS. H. Stephani (qvo etiam Palladii liber de Brachmanibus continebatur) *Eſt ſane ejusmodi*, inqvit, *quem legiſſe me non pœnitet, non legiſſe haud magni faciam. Inventiones frigidiuſculæ, narrationes fere ὁμοειδεῖς καὶ πιθανὸν οὐκ ἔχουσαι. Dictio negligens ſæpe, interdum affectata putidiuſcule. Verbis quibusdam & phraſibus ad ſatietatem ſcriptor utitur. Vix aliquot periodos reperias ſine nomine ὅλος.*

X. THEODORUS PRODROMUS, ſive ut in MStis Codicibus freqventer, Cangio teſte, appellatur, PTOCHOPRODROMUS, inter Monachos *Hilarionis* cognomen adeptus, claruit circa ſæculi à CHriſto nato duodecimi initia Alexio & deinde Joanne * Comneno imperium tenentibus ſcripſitqve *de Rhodantes & Doſiclis amoribus* libros IX. verſu jambico, qvos cum verſione ſua proſa & verſibus mix-

† Vide Epiſtolas Gudianas p. 210.

* Vide Allatium de conſenſu Eccleſiæ Orientalis & Occid. p. 629. & adverſus Creyghtonum p. 9.

mixta notisq; præclaris edidit Vir reconditæ eruditionis, à qvo Eustathium vulgatum jam dixi, *Gilbertus Gaulminus* Paris. 1625. 8. Edidit autem è Salmasiano Codice, à Peirescio etiam nactus unde lacunas ejus suppleret, qvi per Barclajum Erotica è Codice Vaticano describi curaverat, ut testatur Gassendus in vita Peirescii lib. 3. ad A. 1619.

XI. Alia Theodori hujus scripta, qvi honoris causa subinde * *Cyrus*, hoc est *κυρὸς* sive *κύριος*, *Dominus* Theodorus (ὁ φιλόσοφος κυρὸς Θεόδωρος) à Græcis dicitur, scripta non pauca exstant, qvæ breviter commemorare non fuerit à præsenti loco alienum.

2. Ἀμάραντος ἢ γέροντος ἔρωτες. *Amarantus sive senilis amor*, dialogus prosa scriptus, cum IX. amorum libris modo memoratis à Gaulmino latina versione donatus, & primum utraqve linqva editus.

3. Ἀπόδημος φιλία, *Amicitia exulans*, Dialogus versibus jambicis, cum *Conradi Gesneri* versione sæpius vulgatus ad calcem Stobæi. Tiguri 1543. 1559. &c. fol. Græce primum prodierat inter alia, de qvibus mox, Theodori poëmatia Basil. 1536. 8. Latine vertit præter Gesnerum & *Hieron. Erardum*, *Jo. Laëtius*, Paris. 1559. 4. Exstat & Gallice hoc titulo: *Amitié bannie du monde: par Cyre Theodore, Poëte Grec, & traduit en vers François par* Jean Figon *de Monteilimar en Dauphiné, à Tholose* 1558. 8.

4. Poëmatia cætera ex Sim. Grynæi codice à Jo. Hontero & Hieronymo Guntio recensita, junctimq; Græce (parum emendate) edita Basileæ 1536. apud Jo. Bebelium in 8. & cum versione latina, argumentis & notis *Hieron. Erardi*, Lips. 1598. 8. hæc sunt:

Τετράστιχα ἰαμβεῖα καὶ ἡρῷα εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα ἐν τῇ γραφῇ, *Argumenta sive capita librorum sacrorum, tetrastichis jambicis eademque Heroicis scripta in Pentateuchum, Josuam, Judices, quatuor libros Regum, totidem Evangelistas & Acta Apostolorum.* Prodierunt hæc emendatiora separatim Græce & Latine sub titulo: *Cyri Theodori Prodromi Epigrammata*

* Falluntur itaqve qvi Cyrum pro nomine proprio Theodori Prodromi habent. Vide Barthium XXIX. 19. Adversar. Gaulminum in limine notarum, Antonium Borremansium p. 8. vesperarum Gorinchemensium, & Cangium in Κῦρ. Nec minus fallitur Kœnigius, qvi Prodromum A. C. 444. floruisse scribit in Bibliotheca. Idem ait *Cotyai* in Phrygia fuisse *Episcopum*, qvo auctore vel teste antiqvo, nescio.

mata nunc primum latinitate donata, cura & interpretatione Gvidonis de Sovvigny, *Blesensis, Congregat. Oratorii Domini JESU Presbyteri.* Juliomagi 1632. 4. addita ad calcem plurium locorum castigatione. Non tamen primus hæc Epigrammata Sovignius transtulit, nam multis ante annis *Joannis Ribitti* versionem Genevæ excudisse traditur Crispinus, qvanqvam ipse fateor in hanc nunqvam incidi. Tetrasticha illa cum Anonymi commentario Græco Grammatico exstant MSS. in Bibl. Vindob. teste Lambecio VI. pag. 32. seq. Epigrammata tria cum versione & notis exhibet Gretserus Tomi tertii de Cruce, libro qvarto.

Τετράστιχα ἰαμβεῖα καὶ ἡρῷα εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα ἐν τῷ βίῳ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τοῦ μεγάλου Βασιλείου καὶ τοῦ ἁγίου χρυσοστόμου. *Argumenta sive capita precipua de vitis sanctorum trium Hierarcharum, Gregorii Naz. Basilii Magni & Jo. Chrysostomi, tetrastichis jambicis & Heroicis comprehensa.*

Προσφωνητικοὶ *elegi quibus Paulum Apostolum, tres jam dictos Hierarchas, nec non Gregorium Nyssenum & S. Nicolaum alloquitur.*

Ἴαμβοι σχετλιαστικοὶ εἰς τὴν πρόνοιαν, *Carmen jambicum querulum & expostulatorium de providentia, quod malis bene, bonis male sit.* Emendavit *Eustathius Swartius* lib. 1. Analectorum c. 11. & latinis Jambis reddidit c. 12. Lugd. Bat. 1616. 4.

Εἰς τὸν Βαρέα τὸν καταφλυαρήσαντα αὐτοῦ τὸ τοῦ αἱρετικοῦ ὄνομα. *In Baryn* * qvi per calumniam illi qvod humanioribus litteris paullo largius se imbuisset, nomen *haeretici* impegerat, *invectiva versibus jambicis.* Ex hac non omittendus locus, qvo de se & parentibus suis avoqve & avunculo Episcopo loqvitur:

Ἐγὼ, κάκιστε, δυσσεβὴς εἰς τὸν λόγον;
Ὃς πατέρων μὲν ἐξέφυν θεοφρόνων
Τὴν πίστιν ἔκ τε πραγμάτων πιστουμένων
Καὶ κλήσεων μάλιστα χριστωνυμίας.

* Gesnerus *in Bareum*, Gaulminus *Baream*, sed nomen hominis Βάρυς, ad qvod alludens Theodorus: ὄντως βαρύς σὺ, καὶ γενεᾷ καρδία.
& mox ait componi ex βὰρ qvod filium denotat (non Græcis qvidem sed Syris) & ὗς qvod suem,

Τὸ βὰρ γὰρ υἱός ἐστιν Ἑλλάδι φράσει
Τοῦ δ' ὗς πρόδηλός ἐστιν ἡ σημασία.

Πάντως γὰρ ἀμοίρηκα Προδρομωνύμου
Καὶ θεῖον ἔσχον χριστὸν ὠνομασμένον
Γῆς Ῥωσικῆς πρόεδρον ἁβρὸν ἐν λόγοις,
Ὑφ' οἷς ἀναχθεὶς εὐσεβῶς ἀνετράφην.

Ait vero, si ad hæretici nomen sufficiat litterarum humaniorum pleniores haustus mente imbibisse, hæreticos fore etiam Basilium, Gregorios, Chrysostomum, Maximum.

Ἆρ' αἱρετικὸν ὡς λόγοις τεθραμμένον
Καλεῖς λόγων ἄμοιρε, τοῖς ἐξωτέροις·
Ὡς συγκαλύψῃς τὴν ἑαυτοῦ μωρίαν,
Κάλει τὸ λοιπὸν αἱρετικὸν, εἰ θέλεις,
Τὸν Γρήγορον νοῦν, τὴν Βασιλείου χάριν,
Τὸ χρύσεον μέλισμα τοῦ χρυσοστόμου,
Τὸ Γρηγορίου φθέγμα τοῦ Νυσσαέως,
Τὸν Μάξιμον, τὸ θαῦμα τῆς ἡσυχίας,
Οἷς εἰς τόσον μέτεστι τῶν ἔξω λόγων
Ὡς καὶ Πλάτωνας ἐκτρέπειν καὶ Σωκράτας.
Εἰ μὲν τὸ λεχθὲν αἱρετικίζειν λέγεις,
Συναιρετικίζοιμι τοῖς λελεγμένοις.

Εἰς εἰκονισμένον τῷ βίῳ, *In imaginem vitæ*, versus politici.

Νουθετικοὶ κατὰ φθονούντων, jambi *ad invidos*.

Jambi ἀνεπίγραφοι *in hortum*.

Exstant in eodem volumine adjuncta etiam aliorum auctorum qvædam carmina ac poëmatia, de qvibus alibi: *Rhetoris* nescio cujus in S. Chrysostomum, Pselli in tres Hierarchas & sanctas septem Synodos, Emanuelis *Phile* (Φιλοῦ) ὅτε ἐπὶ χρονογραφίᾳ μεταβληθεὶς ἀπῃτήθη ὅρμον περὶ ἀσφαλείας, Jambi ad Imp. Michaëlem Palæologum, qvibus nihil se adversus illum scripsisse testatur, & propter ea qvæ in Chronographia scripserat pulsus in exilium, veniam ac securitatem postulat. *Calliclis* jambi in sacram crucem ab Augusta porphyrogenita Anna Alexia ornatam, in CHristum in Cruce, & in S. Georgium ex saxo candido sculptum. *Nicephori* deniqve *Callisti Xanthopuli* synopsis S. Scripturæ & alia carmina de qvibus supra p. 132. seq.

Extra illud volumen, prodiit

5. *De sapientia dissertatio* sive invectiva in illud Poetæ, *ἡ πενίη σοφίην ἔλαχεν, sors pauperum, sapientia*, Græce è Bibl. Regis Christianissimi vulgata à *Federico Morello*, qvi latinam qvoqve versionem addidit. Paris. 1608. 8.

Inedita Theodori Prodromi scripta.

6. *Lexicon*, qvod allegat Meursius in glossario Græcobarbaro.

7. Ἐξήγησις sive *expositio in Hymnos festis Dominicis* * *consecratos à Cosma Episcopo Majuma & Jo. Damasceno.* MS. in Bibl. Vaticana, Cæsarea, Mutinensi aliisqve. Vide Lambecium lib. V. pag. 276. 277. Montfauconi Diarium Italicum p. 32. & Labbei Bibl. nov. MSS. p. 97. Fragmenta exinde proferunt Gretserus Tomi III. de Cruce libro IV. & Allatius de libris Ecclesiasticis Græcorum p. 74. seq. Ab hoc opere Theodorus qvi illud Orphanotropho cuidam inscripsit, *ὁ τῶν ἱερῶν κανόνων πρῶτος σαφηνιστής* dicitur Nicephoro Blemmidæ Orat. 1. de processione Spiritus S.

8. *Epitome commentariorum Theodoriti in Psalmos.* Labbe pag. 78. Bibl. novæ MSS.

9. De processione Spiritus S. λόγος adversus Latinos. Incipit: *Φανερόν ἐστιν, ὅτι ὥσπερ ὁ υἱός, οὕτω καὶ πνεῦμα τὸ ἅγιον οὔπω ἐκ Πατρὸς μόνου ἔχειν ὕπαρξιν.* Allatius p. *619*. seq. de consensu utriusqve Ecclesiæ.

10. *Grammatica quædam* ad calcem Demosthenis obvia in Bibl. Vindobonensi, ut notavit Nesselius parte IV. p. *61*. Codice philologico CV.

11. *Poëma Astronomicum*, versibus Politicis ad Sebastocratorissam Irenem. Vide Lambecium VII. p. 83.

12. *Poëma in duos libros distinctum*, versibus itidem politicis. Horum priore libro paupertatem suam deplorat ad Imp. Manuelem Comnenum, altero invehitur in Abbatem suum sive ἡγούμενον. MS. in Regis Galliæ Codice 1334. & laudatur à Cangio in Græco glossario.

* Δεσποτικαὶ ἑορταὶ Græcis appellantur Annunciationis B. Virginis, Nativitatis CHristi, Purificationis B. Virginis, Epiphaniæ sive baptismatis CHristi & transfigurationis, resuscitationis Lazari, festum Palmarum, Ligni seu Crucis, Resurrectionis, ascensionis, missionis S. Spiritus, & assumtionis B. Virginis.

13. *De Mure*, ex codice Regio laudat idem Cangius.

14. *In posteriora Analytica Aristotelis*, & περὶ ἀποδεικτικῶν Romæ in Bibl. Vaticana, teste Gesnero.

15. *De pauco & multo, magno & parvo, quod non sint relativa sed contraria.* Labbe p. 115.

16. *Ad quæsita Sebastocratorissæ Irenes, brevis enarratio*, in Bibl. Regis Galliæ. id. p. 90.

17. *Epistola ad Gregorium* Monasterii Insulæ Oxiæ Abbatem. Incipit ἅμοι θεασπέσιε καὶ σοφέ μου πάτερ. Vide Lambecium lib. V. p. 233.

18. Aliæ *Epistolæ* in Bibl. Bodlejana, inter Codices Baroccianos n. 131. teste Caveo.

XII. BARLAAM & JOASAPHI sive JOSAPHATI *vita, historia ex interiori Æthiopia seu Indorum regione in S. urbem translata per* JOHANNEM *Monachum de contubernio S. Sabæ.* Hic est titulus libri (dramatibus eroticis utiqve, sed castis ac piis adscribendi) in codice Palatino. Vide Sylburgii Catalogum MSS. p. 115. Prodiit latine separatim Antvverpiæ in 12. & sæpius inter scripta *S. Johannis Damasceni*, è versione non Gregorii Trapezuntii ut habet titulus, sed Trapezuntio antiqviore, qva Vincentium Bellovacensem jam usum observat Allatius libro de Georgiis p. 376. Sunt qvi *Johannem Sinaitam* qvi sub Thedosio vixerit, alii *Johannem Climacum* qvi & ipse monachus Sinaita circa A. C. 564 claruit, libri Græca prosa compositi auctorem esse volunt, cui etiam tribuitur in Codicibus MSS. Bibl. Paulinæ Lipsiensis. Vide Joach. Felleri τοῦ μακαρίτου Catalogum p. 157. 163. Latinam versionem veterem nonnulli adscribunt *Anastasio* Bibliothecario, circa A. C. 870. celebri. Confer Casp. Barthii notas ad Hermæ pastorem p. 910. & ejusdem Adversaria p. 2951. Labbei Bibl. nov. MSS. p. 192. Ab eo tempore latine denuo transtulit *Jacobus Billius* Paris. 1577. & Gallice Paris. 1578. 8. Damasceni esse post Bellarminum non abre pleriqve eruditi dubitarunt, ut notavit Rob. Cocus censuræ scriptor. vet. p. 428. seq. Græce è Codice Bibl. Regiæ se editurum inter dubia scripta Joh. Damasceni tomo tertio recepit, qvi jam duobus Voluminibus genuina illius monumenta præclaro studio expolivit vulgavitqve, vir doctissimus Michaël Le Qvien Monachus O. P.

NAR-

NARRATIO EORUM QVÆ APOLLONIO REGI CONTIGERUNT, è Græco versa ab homine Christiano, * ante mille annos, exstat Latine, è MS. Bibl. Augustanæ vulgata à Marco Velsero Augustæ Vindel. 1595. 4. atq; inter ejusdem Opera junctim curante Christophoro Arnoldo edita ibid. 1682. fol. pag. 681-704. *Casus suos*, ut in extremo narrationis illius legitur, *Apollonius ipse descripsit, duo volumina perfecit, unum in templo Ephesiorum, alterum in sua Bibliotheca collocavit.* Eandem narrationem latine, sed multis locis ab impressa discrepantem habuit MStam Theodorus Canterus, ut testatus est litteris ad Joannem Meursium. Gallice etiam prodiit Roterdami 1710. 8. hoc titulo: *Les avantures d' Apollonius le Tyr, par Mr. le Br.* Et carmine politico Græcobarbaro, Venet. 1696. 8. apud Nicolaum Glycem, διήγησις ὡραιωτάτη, Ἀπολλωνίου τοῦ ἐν Τύρῳ ῥημάδα.

De aliis qvæ edita Græce supersunt scriptis Eroticis, alibi jam in hoc opere dicere me memini, sunt autem *Anacreontis*, *Sapphonis*, *Alcæi* aliorumqve Lyricorum poëmatia amores spirantia, de qvibus lib. II. cap. 15.

Platonis Philosophi ἐρωτικὸς, Phædrus & Epigrammata lasciva de qvibus lib. III. cap. 1.

Demostheni tributa oratio qvæ ἐρωτικὸς inscribitur, de qva lib. II. cap. 26.

Parthenii Nicæni amatoriæ narrationes, de qvibus lib III. cap. 27.

Plutarchi ἐρωτικὸς & amatoriæ narrationes de qvibus lib. IV. c. 11. num. 97. & 98.

Luciani Samosatensis Λούκιος, ἔρωτες ad Theomnestum, & dialogi meretricii; de qvibus lib. IV. cap. 16.

Epistolæ Eroticæ *Aristæneti*, *Alciphronis*, aliorumqve de qvibus lib. II. cap. 10.

Musæi carmen de amoribus Heronis & Leandri, de qvo lib. I. cap. 16.

XIII. *Ineditos* hujus argumenti scriptores Græcos hosce octo observavi, qvi à viris doctis aliqvando, si tanti videbitur, in lucem protrahentur.

* *Symposio* versionem illam, incerta conjectura, tribuunt Jo. Meursius, & Casp. Barthius lib. LVIII. cap. 1. Adversariorum. Nempe in illa p. 699. & 700. ejusmodi ænigmata legi observavit, qvalia Symposii habemus, de qvibus dicere me memini in Bibliotheca Latina.

I. JAMBLICHI liberti Marco Antonino imperante clari *Babylonica de Sinonidis & * Rhodanis amoribus* memorata Svidæ qvi libros *XXXIX.* & Photio cod. XCIV. qvi libros XVI. numerat & argumentum eorum compendio recenset. Meminit Jamblichi iterum inter scriptores eroticos Photius codice CLXVI. Svidas in γάρμος & Φάσμα & Theodorus Priscianus sive Octavius Horatianus lib. 2. de re Medica c. 11. apud qvem pro *Sirii aut Amblii* legendum *Syri Jamblichi*, ut notant Reinesius p. 514 Var. lect. & Vossius pag. 548. de Hist. Gr. Fragmentum qvoddam illius operis Leo Allatius cum versione sua edidit in Græcorum Rhetorum & Sophistarum excerptis Romæ A. 1641. 8. sub falso nomine Rhetoris *Adriani*, inter cujus declamatiunculas nihil declamationis simile habens qvarto loco legitur. Sed in codice Bibl. Florentinæ, unde exscripsit Is. Vossius, inscribitur: Ἐκ τῶν Ἰαμβλίχου ἱστοριῶν Βαβυλωνιακῶν, περὶ Πρώδου ** Βαβυλωνίων βασιλέως, teste Colomesio pag. 16. Opusc. Opus integrum fuit manu exaratum in Bibliotheca Scorialensi, si Catalogo MSS. fides (non edito illi Alex. Borvoëtii sed Martini Lafarinæ Abbatis & Philippi IV. à domesticis sacris & consiliis, qvem ἀνέκδοτον habuit Isaacus Vossius.) Verum Bibliotheca illa periit incendio Anno 1671. Dicuntur Jamblichi Babylonica edere voluisse 1) *Aloysius Alemannus* de qvo Joh. Wovveranus II 10. Epistolar. (in literis datis Florent. Cal. Sept. 1601.) *Aloysius Alemannus is qui Longi pastoralia vertit, *** nescio quæ Jamblichi inedita parat.* 2) *Gothofredus Jungermannus* de qvo Scaliger in Scaligeranis secundis pag. 222. *Jungermann donnera amatoria de Jamblichus, qui à esté du temps de Commodus.* Jungermannus ipse præf. ad Longum: *si mihi favebis - - dabo operam ut alium mox scriptorum amœnissimum hactenus ἀνέκδοτον publice habeas.* 3) *Gilbertus Gaulminus* qvi in notis ad lib. de vita & morte Mosis, illa citat p. 283. & pag. 216. *Ad Jamblichum ἐν Βαβυλωνιακοῖς plura dicemus.* Qvo tamen in loco non inte-

* Ῥοδάνης, Svidæ Ῥοδάνος viri nomen, Σινωνὶς virginis, non contrà, ut Maussacus p. 156. ad Harpocrat. notatus eo nomine à Reinesio p. 363. Var. lect.

** Vossius Pater pag 548. de Hist. Gr. legit περὶ προόδου *de progressu Regis Babyloniorum.* Sane apud Photium Regis nomen Γάρμος, non Πρώδης.

*** Non vertit sed tantum edidit Longum Alemannus, itaqve recte Colomesius in Wowerii verbis exhibet *dedit.* Addes hunc Aloysium Alemannis qvos singulari libro descripsit vir Rev. Urbanus Gotfridus Siberus. Lips. 1710. 4.

integrum opus Jamblichi ſed tantum Epitomen ejus à Photio concinnatam promittere Gaulminus videtur Colomeſio p. 264. Galliæ Orientalis. Diverſus fuit hic Jamblichus & antiqvior Jamblicho itidem Syro, Chalcidenſi qvi ſub Conſtantino Imp. claruit, de qvo dixi ad Eunapium & ſupra lib. IV. c. 28. Confer ſcholion græcum ab Hœſchelio editum p. 937. ad Photium, è qvo diſces Jamblichum Babylonicorum ſcriptorem genere Syrum, Babylone â nutritio ſuo educatum fuiſſe captumqve inter alios, cum Trajanus Imperator Babylonios bello invaſiſſet: ex qvo Svidas forte Jamblichum iſtum ἀπὸ δύλων ſive mancipium fuiſſe ſcribit. Alioqvi Babylone ſcribam Regis geſſit hic Jamblichus, lingvæ Syriacæ & Babylonicæ peritus & poſtea Græcam etiam ita edoctus ſub Trajano (Jonſius ſub M. Antonino, Scaliger ſub Commodo vixiſſe affirmant) ut Rhetor non ineptus illa qvoqve lingva evaſerit.

2. XENOPHONTIS Epheſii *Epheſiaca* de qvibus Svidas: Ξενοφῶν Ἐφέσιος ἱστορικὸς Ἐφεσιακά, ἔστι δὲ ἐρωτικὰ βιβλία ι' περὶ Ἀβροκόμου καὶ Ἀνθίας. Hujus operis erotici libri qvinqve habentur Græcè in Monaſterio S. Virginis, Florentiæ, teſte Bernhardo de Montfauçon, diarii Italici p. 365. & ſpes eſt brevi in lucem edenda eſſe.

3. CHARITONIS Aphrodiſienſis *de Charea & Callirrhoë amatoriarum narrationum libri VIII.* etiam hoc opus eodem in loco manu exaratum occurrere teſtatur Montfauconius. Sed & in Vaticana Bibl. exſtat teſte Huetio pag. 69. & Mallincrotio in paralipom. de Hiſt. Græcis, ex Dithmaro Mullero Tremonienſi, editore eroticorum Andreæ Capellani.

4. ANONYMI *de amoribus Callimachi & Chryſorrhoës* Verſibus politicis, laudat Meurſius in gloſſario græcobarbaro vocabulo βάνειν & alibi paſſim.

5. NICETÆ EUGENIANI Poëſis *de Charicellis & Droſillæ amoribus* ad imitationem Prodromi † Philoſophi, vide Labeum Bibl. nov. MSS. p. 220.

6. ANO-

† Theodori Prodromi, de qvo ſupra §. 11.

6. ANONYMI ποίημα ſcriptum ante Annos 400. *de Amoribus Lybiſtri & Rhodamnes*, MS. in Cod. Colbertin. 4384. Allegat Meurſius gloſſario græcobarbaro in χαϊτάνιον & alibi. Cruſius TurcoGræcia p. 489. 490. Cangius in Βιτζία &c. Argumentum & ſpecimen ex Cruſio adſcribere placet: *Conſtat verſibus politicis: id eſt, bina dimetra jambica (quorum poſterius, catalecticum) habentibus. Ut cum Rhodamne, quæ adhuc repugnarat amanti Lybiſtro, jam benigne reſpondet, ipſe gaudet:*

Ψυχὴ γὰρ ἐρωτότρωτος, ὅσα ψυχοπονέσῃ:
Χάνει τοὺς πόνους, ἂν γλυκὺν μάθῃ τοῦ πόθου λόγον.
Anima enim amore vulnerata, qvamvis multum doluerit:
perdit dolores, ubi dulce perceperit de amore reſponſum.

In talium vero dimenſione, συναίρεσις fit:

πόσους κινδύνους ἔπαθα, καὶ ἀνάγκας ὑποφέρθω;
Τί πράγματα ἐσυνέβησαν διεσέναν εἰς ἐμέναν;
πέτρας ἀνάχες ἔθησιν, καὶ σιδηρὶν καρδίαν:
ναμετὰ συντοπάχησες, τὰ ἐπάχησα δι' ἐσέναν.
O qvot pericula adii, qvot neceſſitates ſuſtinui?
O qvæ acciderunt propter te (chara Rodamna) mihi?
Saxeum ſi habuiſſes ſenſum; & ferreum cor:
certè in his condoluiſſes, qvæ paſſus ſum propter te.

Addam ſanè totius fabulæ hujus argumentum: quantum ex mutilo, & transpoſita hinc inde folia habente, fragmento, colligere potui: ordinans hoc modo narrationis ſeriem.

Lybiſtrum, ingenio formaque præſtantem juvenem, Chriſtianum, Regem latinum, ſolum triſtiſſimè vagantem (quia magico dolo ſuam chariſſimam uxorem Rhodamnam amiſerat, eamque requirebat) invenit quidam, nomine Clitophon, & ipſe amore triſtis. Hi una amicitiam juramento ineuntes firmant. Huic Lybiſter narrat: quomodo initio amorem contemnens, poſtea occaſione venationis & ſomnii, in eum inciderit. Itaque centum Miniſtris comitatus, in regionem ethnici Regis Chryſi venerit: ac poſt multos totius biennii labores, ſpecioſiſſimam illius filiam conſilio amici; multis literis ſagitta in arcem ejus, nomine Argyrocaſtrum, conjectis, operaque Eunuchi adhibita, concilians) nomine Rhodamnam (victo Ægyptio Rege Friderico, qui rivalis ejus erat) in matrimonium duxerit: ſucceſſorque Regni, à Socero deſignatus fuerit. Deinde dolo

Fride-

Friderici (sicut à vate ei prædictum fuerat) magia cujusdam anus, sibi sua chara Rhodamna erepta fuerit. Exiverat ergo mœstissimus, cum centum Ministris, quærens ipsam per mille pericula: Ministris in varia loca quærendi causa dimissis: qui, biennio exacto, ad eundem locum redirent. Tunc invenerat eum ille Clitophon: qui Lybistro poscenti, vicissim de sua fortuna exponit: sibi nomen Clitophontem esse: ex Regia familia Armenia descendisse: & quod filiam patrui sui, nomine Myrtanam, deperisset, metu sponsi profugisse. Proficiscuntur dehinc unà per loca difficilima: somnium Lybistri de aquila & perdice, ut faustum, Clitophon exponit. Reperiunt Friderici anum, ignorantes scelus ejus: & ab ea decipiuntur. Tandem Clitophontis fideli prudentia, Rhodamna reperitur: & Lybister (quem ipsa, scelere anus necatum esse putaverat) ad eam cum summo gaudio reducitur. Redeunt ad locum, ubi initio Lybister à Clitophonte inventus fuerat. Reperiunt & in loco constituto centum illos Ministros.

Summa cum lætitia ad Argyrocastrum redeunt: ubi Clitophonti, gratitudinis ergò, Lybister sororem Rhodamnæ, nomine Melanthiam, uxorem dedit.

Ita biennium Lybister consumpsit in concilianda sibi & ducenda Rhodamna: biennium in eadem reperienda consumpsit, & domum reducenda. Πολὺ, τὸ ἐλέους πάθος, *ubique: & alicubi*, τὸ τῆς ἡδονῆς. *Loci communes præcipui: 1. De vi amoris. 2. de bono veræ amicitiæ. 3. quod industria & constantia omnia vincat. Omnia, castissima & honestissima. Vetustum autem esse eum libellum (cui non pauca initio, medio & fine, deerant) colligo non modo ex chartarum carie & attritu: sed etiam ex iconibus, ubi nulli sclopi apparent: sed arcus & sagittæ, & musicæ testudines. Fortasse illo tempore extitit, quo Germani, Galli, & Veneti, Constantinopolin (ante 370.* * *annos) per Flandrenses comites rexerunt. Nomen enim Frederichi, Germanicum est. Item* σκέλπε, *schelm. In concursu equestri, Lybister ad Fridericum:* κὴ ἐγὼ τὸν ἀπεκρίθηκα: τώρα ἀποθνήσκεις σκέλπε. *Ego ei respondi: nunc moreris, scelesté.* Hæc Crusius.

7. ANONYMI διήγησις ἐξαίρετος ἐρωτικὴ καὶ ξένη τοῦ Ἡμπερίου θαυμαστοῦ, *Narratio amatoria de quodam Hemperio*, versibus politicis græcobarbaris, MS. in Bibl. Cæsarea. Incipit: Καὶ πῶς νὰ γράψω τὴν ἀρχὴν &c. Ἀρχὴ τῆς διηγήσεως τῆς χώρας τῆς Πρεβέντζας. Ἄνθρωπος μέγας θαυμαστὸς αὐθέντης τῆς Πρεβέντζας. Vide Nesselium I. p. 342. Lambecium V. p. 262.

8. Anonymi διήγησις ἐξαίρετος ἐρωτικὴ καὶ ξένη Φλωρίου τοῦ πανευτυχοῦς καὶ κόρης Πλατζαφλώρης. *Narratio versibus politicis græcobarbaris*

Mmmmm

* Crusii liber prodiit A. C. 1584.

Libri 5ti Pars Altera.

ris de amoribus Florii & Platzaflora. Incipit: Εἰς Καβελάρης ὠγγενης ὀρμώμενος ἐκ Ῥώμης. Exstat MS. in eadem Bibl. Cæsarea. Vide Nesselium I. p. 343. & Lambecium V. p. 264.

XIV. Restant Scriptores erotici deperditi, qvos literarum ordine strictim recensere juvat:

Agathiæ Δαφνιακὰ de qvibus dixi supra in Agathia lib. V. c. 5. p. 263.

Ammonius, *Antiphanes*, * *Apollodorus*, *Aristophanes* Byz. *Gorgias* & *Lynceus* Samius scripserant de meretriculis Atheniensibus teste Athenæo, qvi & ipse de illis non pauca narrat libro XIII. Ex qvo multa qvæ de scortis famosioribus collegit Jo. Textor in officina sua, non longe ab extremo libri. Dixere olim in laudem Naidis meretricis *Alcidamas*, pro Phryne *Hyperides*.

Antonius Diogenes de Diniæ ac Dercyllidis amoribus & qvæ ipsis in ultimam usqve Thulen & ulterius oberrantibus & jactatis acciderunt, admirandarum atqve incredibilium narrationum libri XXIV. Isidoræ sorori inscripti, qvorum argumentum recenset Photius Cod. CLXVI suspicans auctorem non diu post Alexandri M. ** tempora vixisse, Lucianoq; & Lucio atq; aliis qvi dramata ejusmodi & commenta erotica scripserunt, occasionem & materiam præbuisse. *Antiphanes*, cujus ibidem meminit, fuit Antiphanes Bergæus, de qvo Scymni Chii locum attuli lib. 1. c. 22. §. 4. cui adde Strabonem lib. 2. p. 102. ubi Pytheæ, Evemeri & Antiphanis ψευσμάτων mentionem facit.

Aristides Μιλησιακῶν impudicorum libellorum scriptor, qvos latine verterat *Sisena* teste Ovidio 2. Trist. V. 443. Mentio illius operis apud eundem v. 413. Plutarchum in Crasso, Appianum Parthicis, Lucianum amoribus aliosqve. Vide Politianum c. 16. Misc. & Vossium de Hist. Gr.

Aristo

* Forte apud Athenæum XIII. p. 586. pro Ἀντιφάνης legendum Ἀριστοφάνης.

** Longe junior videtur Francisco Vavassori lib. de ludicra dictione p. 148. *nam & duplex nomen*, inqvit, *insitata res veteri Græcia, & nomen Romanum in Græcum hominem nisi forte libertum minus cadit, neque quod gravissimum est: una nata gens Antonia aut facta vox aut audita temporibus illis. Suspicio quoque est nondum cognitam Thulen insulam de qua isti ferebantur inscripti libri.* Confer tamen, si placet qvæ contra Vavassorem disputat Bælius in Lexico T. 1. p. 163.

Aristo Julietes è Julide Cei insulæ opido Peripateticus, circa Olymp. CXL. clarus ἐν δευτέρῳ ἐρωτικῶν ὁμοίων laudatur ab Athenæo IV. 15. XV. p.674. Sed & Aristoni Chio Stoico ἐρωτικὰς διατριβὰς tribuit Laërtius VII. 163.

Aristotelis ἐρωτικῶν libri. Vide qvæ supra III. 6. in scriptis hujus Philosophi deperditis.

Astyanassa περὶ σχημάτων συνουσιαστικῶν. Svid.

Botrys Siculus lascivus & obscœnus scriptor, cujus meminit Timæus apud Polybium in excerptis Peiresc. p. 52. qvem locum describit Svidas in Δημοχάρης. Adde eundem Svidam in Βοτρυσαγῆ ἔρνη & Athenæum VII. pag. 322. ubi Botrys παιγνίων qvorundam apud Messanenses repertor memoratur. Fuit & Botrys Medicus Atheniensis Plinio laudatus & Galeno qvi ejus compositiones Medicas memorat III. 1. de medicam. κατὰ τόπους.

Cadmus Archelai F. Milesius, qvem juniorem Svidas vocat, scripsit eodem teste λύσιν ἐρωτικῶν παθῶν libris XIV.

Capito Alexandrinus ἐποποιὸς ἐν δευτέρῳ ἐρωτικῶν. Athen. X. p. 425.

Cleanthis Stoici περὶ ἔρωτος & ἐρωτικὴ τέχνη. Laërt. VII. 175.

Clearchi ἐρωτικὰ laudat Athenæus XIII. p. 573. πρῶτον ἐρωτικῶν id. XV. p.669. & aliis in locis.

Cleomachus pugil, mollium & cinædicorum scriptorum auctor, ut colligas è Strabone XIV. p. 648.

Cleomenis Laminthii & Sapphonis ἐρωτικὰ μέλη memorat Athenæus XIII. p. 605.

Damascium cum Achille Tatio, Heliodoro aliisqve hujus commatis scriptoribus conjungit Photius cod. CLXVI. propter libros qvatuor παραδόξων διηγημάτων de qvibus cod. CXXX. Incertum an idem hic sit Damascius Damascenus de qvo infra inter Philosophos.

Diogenes Cynicus ἐρωτικὸν scripsit teste Laërtio VI. 80. & inter lascivorum auctores scriptorum refertur ab Apulejo in Apologia.

Elephantis (sive ut Svidæ in Ἀστυάνασσα dicitur Ἐλεφαντίνη) fœmina lascivorum poëtria carminum, de qvibus vide qvæ viri docti ad Priapeia, Martialem XII. 43. & Svetonium Tiberio c.43. Ez. Spanhemius diss. IX. de usu numismatum p. 771 seq. Ejus περὶ κοσμητικῶν memorat Galenus libro & capite 1. de medicamentis

κτ' τόπυς. Male *Cleophantis* in qvibusdam Plinii editt. ut notatum Tiraqvello. Emplastrum Elephantinum, incertum an ab hac Elephantide, laudat Celsus.

Epicurus inter alia περὶ ἔρωτ☉ scripsisse traditur à Laërtio X. 27.

Eubius. Ovid. 2. Trist. versu 416. *Eubius impuræ conditor Historiæ.*

Evenus ἐν τοῖς εἰς Εὔηνον ἐρωτικοῖς allegatur ab Artemidoro lib. 1. c. 5. ubi ex eo profert notationem nominis cameli qvod dicatur qvasi κάμμηρ☉, *curvans femora*, ut legas etiam in Etymologico Magno. Perstringit idem opus Arrianus IV. 9. Epictearum: ἀντὶ χρυσίππυ καὶ ζήνων☉ Ἀρισείδην ἀναγινώσκεις καὶ Εὔηνον, ἐδὲν ἀπώλεκας; *In locum Philosophicorum scriptorum Chrysippi ac Zenonis jam lectitas impudicas fabulas Milesias Aristidis, & Eveni amatoria: nonne plurimum inde perdidisti?* Confer qvæ de Eveno utroqve supra lib II. c. XI. §. 7.

Hemitheon de cujus Sybaritider sive Sybariticis libellis Politianus c. 15. Misc. & Nic. Heinsius ad Ovidii 2. Trist. 417.

Heraclidis Pontici ἀκύσι☉ ἐρωτικὸς ἢ Κλεινίας. Laërt. V. 87.

Herodianus. Theodorus Priscianus sive Octavianus Horatianus lib. 2. Logico cap. 11. p. 85. *Utendum sane lectionibus animum ad delicias pertrahentibus, ut sunt Amphipolitæ Philippi, aut Herodiani, aut certe Syri Jamblichi, vel cæteris suaviter amatorias fabulas describentibus.*

Lucius Patrensis (ex Patris Achajæ urbe) in *libris Metamorphoseon* è qvibus Lucianus Asinum suum expressisse videtur Photio cod. CXXIX. qvanqvam prius subdubitanti utrum Luciani διήγησιν amplificaverit potius Lucius. Lucium hunc Patrensem græcum scriptorem cum Apulejo Madaurensi (cui Lucii prænomen ex ejusdem Lucii imitatione vulgo perperam tribuitur) latino fabularum Milesiarum scriptore perperam confundit Hendreichius in pandectis Brandenburgicis T. 1. p. 234. Ab hoc Lucio Tertullianus c. 3. Apologetici Lucium dixit pro homine amoribus perdito: *Qui juvenis quam Lucius, quam amasius.*

Lysiæ Rhetoris Epistolæ ἐρωτικαί. Svid.

Melesermi Atheniensis Sophistæ Epistolarum amatoriarum libri XIV. Svid.

De Menandri Ἀφροδισίοις dixi lib. II. c. 22.

Misthonis Sybaritæ, hominis impuri meminit Lucianus in Pseudologista T. 2. p. 434. sed scriptorem fuisse non innuit, non magis qvam

qvam Ariphradem & Bastam Chium. Unde notandus Nic. Heinsius ad Ovidii 2. Trist. 417.

Mnaseæ ἐρωτικά Ælian. XVII. 46. hist. animal. sed legendum Εὐρωπιακά cum Reinesio p. 71. Epist. ad Daumium, ubi promittit eroticos se scriptores vir doctus recensiturum in sexto Variarum libro, sed qvi lucem non vidit. Apud Plutarchum in libro qvod non liceat svaviter vivere secundum Epicurum p. 1101. Xylandri versio exhibet: *Scripsit in Amatoriis poëta.* Sed in Græco aliter est, & conjungenda sunt verba ἀφίησιν ἑαυτὴν ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς, tum seqvitur: ὡς ὁ ποιητὴς εἴρηκε.

Pamphila Epidauria scripserat inter alia qvæ memorat Svidas, etiam περὶ Ἀφροδισίων.

Paxamus δωδεκάτεχνον composuerat teste eodem Svida, ἔστι δὲ περὶ αἰσχρῶν σχημάτων. Ita leg. pro ἔτι δὲ. Confer eundem Svidam in δωδεκαμήχανον & Schol. Comici ad ranas.

Persei Stoici περὶ ἐρώτων. Laërt. VII. 36.

Phanoclis Poëtæ Elegiaci ἔρωτες sive καλοί allegantur à Clemente Alex. protreptico p. 24. & lib. 6. Strom. p. 627. ubi Demosthene juniorem docet. Vide & Stobæum Grotii p. 262. & Scaligerum ad Euseb. p. 41 seq.

Philænis. Vide infra in Polycrate, & Adr. Junium adagio *Philænidis commentarii.* Svid. in Ἀστυάνασσα.

Philippus Amphipolita Rhodiacorum libros valde obscœnos teste Svida scripsit. Hunc ipsum allegat in Ἀποσιμῶσαι. Adde & Theodori Prisciani locum supra in Herodiano.

Polycharmi Naucratitæ librum περὶ Ἀφροδίτης *de Venere Dea* allegat Athenæus XV. p. 675.

Polycrates Atheniensis Sophista turpissimum opus περὶ σχημάτων Ἀφροδισίων (consimili scelere qvo parentum nostrorum memoria nebulo qvidam impudentissimum librum edidit sub nomine Aloysiæ * Sigææ) vulgaverat sub nomine *Philænidis*, Leucadiæ Matronæ honestissimæ, ut testatur Æschrion apud Athenæum VIII p. 335 Confer Epitaphium Philænidis Samiæ auctore Dioscoride qvod ex Anthologia inedita primus vulgavit illustris Ez. Spanhemius p. 764. diss. 9. de usu numismatum, & emendatius

Mmmmm 3

* Vide V. C. Joh. Molleri Homonymoscopiam p. 35. Tentzelii Monatliche Unterredungen A. 1693. p. 166. seq.

tius Gvil. Fleetvvood p. 338. Vet. Inſcription. Memorat ὑπομνήματα Φιλαίνιδ☉. Timæus apud Polybium p. 53. excerpt. Peireſc & Svidam in Δημοχάρης. Adde Clementem Alex. pag. 40. protreptici, Athenæum X. p. 457. Svidam in ἀςυάνασσα, Lucianum amoribus T. 1. p. 894. Meminit Philænidis inter meretrices etiam Cleomedes lib. 2. p. 477. Athenæus V. p. 220.

Protagoridæ Cyziceni ἀκροάσεις ἐρωτικὰς allegat Athenæus IV. p. 162.

Pythonicus Athenienſis. Vide Athenæum V. p. 220.

De *Sophoclis* ἐρασαῖς dixi lib. II. c. 17.

Sotades mollium & laſcivorum auctor carminum de qvo dixi lib. II. c. 22. ut & de aliis cinædologis.

Sphærus Stoicus ſcripſerat διαλόγυς ἐρωτικὺς. Laërt. VII. 178.

Sphodrias Cynicus in τέχνη ἐρωτικῆ allegatur ab Athenæo IV. p. 162.

Θεοδωρὶς, εἰς ἔρωτα μέλος. Athen. XIV. p. 475. num Anacreontis?

Theophraſti ἐρωτικος ſive περὶ ἔρωτ☉ liber. Vide ſupra III. 9. in ſcriptis hujus Philoſophi deperditis.

Xenophon Babylonius, Βαβυλωνιακά, ἔςι ὃ ἐρωτικά. Svid.

Xenophon Cyprius, Κυπριακά. Ἔςι ὃ αὐτὰ ἐρωτικῶν ὑποθέσεων ἱςορία, περί τε Κινύραν καὶ Μύῤῥαν καὶ Ἄδωνιν, Svid.

Zeno Stoicus inter laſcivorum ſcriptorum auctores refertur ab Apulejo in Apologia. Ejus ἐρωτικὴ τέχνη. Laërt. VII. 34.

Zonei Epiſtolæ ἐρωτικαί. Svid.

INDEX HOMONYMORUM

in ſex Voluminibus hujus Bibliothecæ diſtinctorum.

Aga-

EMENDANDA ET ADDENDA QVÆDAM.

Pag. 3. *v.* 8. *poſt verba,* prodiit hoc reſcriptum etiam ſeparatim Pariſ. 1598. *adde:* apud Federicum Morellum, cum latina verſione è Baronii Annalibus ad A. C. 319. n. 8. ſeq. licet verſionis auctor non ſit Baronius, ut ſcribit Morellus, ſed Petrus Morinus, teſte ipſo Baronio.

Pag. 8. *v.* 8. *à fine, lege* Manilius, IV. 547. *pro* Mamilius.

10. v. 17. Conſtantius Chlorus *pro* Conſtantinus

13. *poſt verba:* ut ait Joh. Damaſcenus in Synodica ad Theophilum p. 112. *adde:* Nullum ejusmodi numum reperiri notat Clariſſ. Bandurius in Imperio Orientali p. 796. qvi p. 633. è vetuſto Codice Nazianzeni exhibet deſcriptam ære iconem Conſtantini M. Maxentium ad pontem Milvium, vincentis, appicto Crucis ſigno illiqve inſcriptis verbis ἐν τούτῳ νίκα.

Pag. 20. *poſt verba:* ſole in occaſum vergente, *adde:* περὶ δειλινὸν, in Originibus CPol. Combefiſii p. 26.

P. 25. *à fine, poſt verba,* & hanc plurimi homines conſpexerunt, *adde:* Nicephorus Gregoras in extremo libri VIII. ἐφάνη δὲ μετὰ βραχὺ καὶ ἕτερον ἐν οὐρανῷ σημεῖον. Περὶ γὰρ σταθερὰν μεσημβρίαν τοῦ ἡλίου τυγχάνοντος, ἐφάνη περὶ τὰ ἑσπέρια μέρη τοῦ οὐρανοῦ νέφος εἰς τύπον σταυροῦ, πολὺν ἐπέχοντος τόπον τοῦ οὐρανίου σώματος, τοῦ λευκοῦ καὶ μέλανος ὥσπερ συγκεκραμένον χρώματος.

Pag. 30. *v. ult. in notis poſt verba,* uterqve à fratre, *adde:* In jure Græco Romano p. 295. Ἐυσέβιος ὁ Παμφίλου ab interprete male redditur: *Euſebius Pamphilides.*

Pag. 35. *v. ult. in notis poſt verba:* Cornelius Tollius, *adde:* Bochelli obſervationes MSS Chronicas ad Euſebium laudat Berneggerus ad Juſtini lib. XVIII. cap. 6.

Pag. 36. *ad verba:* Anonymi ἐπιτομὴ χρόνων *addendus aſteriſcus, & in ima pagina, ponenda hac nota:* Alia brevior ἐπιτομὴ χρόνων ab Adamo usqve ad Alexium Comnenum, qvam ad calcem Zonaræ edidit Cangius & in cujus titulo legitur: ταῦτ' ἱστορεῖ ὁ Καισαρεὺς Ἐυσέβιος ὁ Παμφίλου ἐν τῷ λόγῳ ὃς ἐκλήθη βασιλικός.

Pag. 63

*Pag.*63. *pro* (Rufino) Abdias, *lege* (Rufino Abdias)

Pag. 91. *in notis v.* 5. *à fine post verba*: Acta illa Martyrum selecta, *adde*: recudit emendatius nec sine insigni ab ipso Ruinarto accessione, & cum auctoris vita H. Wetstenius. Amst. 1712. fol.

*Pag.*94. *adde*, Eusebii argumenta in Psalmos edita etiam à Grabio in præfatione ad Tomum tertium versionis Græcæ LXX. Interpretam, Lond. 1709. fol & 8.

Pag. 101. *delenda verba*: Undecim libris constitisse *usque ad*: à Combefisio editus, *& pro eis ponenda hæc*: Duobus librorum decadibus, sive viginti libris constitisse illud opus, tradit scriptor Actorum S. Silvestri apud Lambecium T. VIII. p. 321, 322. Verba scriptoris illius sunt: Ὁ ἡμέτερος ἱστοριογράφος Εὐσέβιος, ἡνίκα τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἔγραφεν ἱστορίαν, παραλέλοιπεν ἐκεῖνα ὧν μνήμην ἐποιήσατο ἐν ἑτέροις αὐτοῦ ὑπομνήμασι. Καὶ γὰρ ἐν εἴκοσι λόγοις, τουτέστιν ἐν δύο δεκάσι, σχεδὸν τῶν ἐν ἁπάσαις ἐπαρχίαις Μαρτύρων, Ἐπισκόπων, Ὁμολογητῶν καὶ ἁγίων γυναικῶν καὶ παρθένων παρεσκεύασε τὰ πάθη φέρεσθαι. Miror Caveum huic operi tribuere libros non *viginti* sed *undecim*, ejusqve rei auctorem laudare Acta Silvestri à Combefisio edita.

Pag. 102 *v.*6. *post* impugnata, *adde*: Ex eadem Nicephorus Gregoras XIX. 3. Hist. ubi Eusebium τὸν τότε λογίων τὸν πρῶτον appellat p. 591.

Ibid. v. 9. *post* de incarnatione *adde*: Sed recte auctori illa suo vindicatur à Clarissimo Boivinio.

Ibid. v. 20. *ante* Hebed JEsu, *adde*: Non assentior Bartholomæo Germonio, qvi lib. de hæreticis Codicum Ecclesiasticorum corruptoribus pag. 305 seq. nullas Pamphili partes in Apologia pro Origene fuisse contendit, sed meram hanc fuisse Rufini fraudem, qvi Eusebii opus sub Pamphili nomine venditaverit.

Pag. 104. *ad Eusebii scripta inedita, adde*: Clariss. Caveus ait in Bibliotheca Bodlejana Cod. Barocc. 148. exstare *novem Homilias* sub Eusebii nomine in memoriam Sanctorum, sed spurias. Exstat vero ibi unica tantummodo, qvæ nona inscribitur.

Ibid. v. 16. *adde*: Allegatur Eusebii Ἐκκλησιαστικὴ ἀπόδειξις in Jure GræcoRomano lib. IV. p. 295.

Pag. 105. *Eusebiis variis adde* Eusebium Historicum, qvem ab Octaviani, Trajani & Marci Antonini rebus gestis usq; ad obitum Imperatoris Cari, telam Historiæ suæ produxisse scribit Evagrius lib. V. cap ult.

Pag. 107. *v.* 4. *à fine*, *post verba* à Jo. Gagnejo, *adde*: latinè.

Pag. 109. *v.* 6. *à fine*, *adde*: Vitam S. Philippi Presbyteri Argyriensis ab Eusebio Monacho scriptam edidit Papebrochius T. 3. Maji, sub initium statim voluminis.

Pag. 110. *lege*: Eusebius *Officiorum Magister* sub Anastasio Imp.

Pag. 112. *de Philippo Sidete adde*: Anno XXII. Theodosii junioris scripsit, teste Theophane p. 75.

Pag. 114. *lege*: MSS. Bibl. Scoriacensis. *Mox adde* per Theodori Metochitæ Historiam Ecclesiasticam forte intelligenda pars Annalium Michaëlis Glycæ, qvam sub Theodori Metochitæ nomine edidit Jo. Meursius.

Pag. 124. de Theodoriti Historia Ecclesiastica, qvæ ab A. C. 325. res annorum centum & qvinq; usqve ad mortem Theodori Mopsvesteni & Theodoti Antiocheni A. C. 429. complectitur, videndus Antonius Pagi prolegomenis ad diss. Hypaticam §. 33. seq. & in Critica Baroniana ad A. C. 427. n. 9. seq. qvi n. 16. observat admodum incertum esse an Theodoritus post Socratem & Sozomenum scripserit, eosqve supplere, ut putabat Valesius, & emendare voluerit. Potius omnes tres circa idem tempus scripsisse videri, postremis Theodosii junioris annis: & Socratem ac Sozomenum cum CPoli degerent, scriptis prodidisse potissimum qvæ in CPolitana Ecclesia contigerunt: Theodoritum autem utroq; longe doctiorem & in Oriente versantem errores plurimos in qvos uterq; incidit vitasse, & in rebus Orientis fusiorem ac diligentiorem fuisse, licet de Socrate & Sozomeno ne qvidem cogitaret.

Ad Pag. 128. Titulus Epitomes Hist. Eccles. Theodori Lectoris in MS. Veneto hic est: *Θεοδώρυ ἀναγνώςυ ἐκλογὴ ἐκ τῶν ἐκκλησιαςικῶν ἱςοριῶν.* Incipit: *Καὶ τοῖς ἐντυγχάνυσι χρήσιμον κ̀ λαμπρὸν Φανεῖται.* Finis: *Καὶ τὸ μὲν ὧδε γέγονεν ὃ οἱ προφῆται. Καίπερ πρὸ πλείςων γενεῶν ὑπὸ γῆν κείμενος σῶος ἀνεφάνη ἐν χρῷ κεκαρμένος, ἐυθυρις, γενειάδα μετρίως καθημένην ἔχων, τὴν δὲ κεφαλὴν - - - καὶ τὺς ὀφθαλμὺς ὀλίγῳ ἐν βάθει τοῖς ὀφρύσι καλυπτομένυς.*

Pag. 132. *v. ult. lege*: lib. VIII. pag. 54. seq.

Eadem pag. adde qvod Lambecius VIII. p. 63. scribit se apographum syntagmatis Nicephori Callisti de templo & miraculis S. Mariæ ad fontem, communicasse ut ederetur cum Reinoldo Dehnio, S. I.

Ad pag. 145. De Dorotheo Tyrio vide Theophanis Chronicon p. 19. & 41. ex qvo hausit Anastasius Bibliothecarius qvæ de eodem refert in Historia Eccles. p. 27. seq. Scripta qvæ sub hujus Dorothei nomine ambulant, edidi Græce & Latine hoc ipso A 1714. 8. ad calcem monumentorum variorum de Mosis, Prophetarum & Apostolorum vita.

Pag. 155. *pro verbis*: è Joanne Scylitze Curopalata qvi Cedrenum exscripsit, *lege* qvem Cedrenus exscripsit. *Deinde dele totam notam à verbis*: fallitur Labbeus usqve ad Psellum, &c. *atque loco illius repone hac verba*: Vide qvæ de Scylitze infra p. 387.

Pag. 157 *de Constantini Manassis scriptis adde*: In MS. Codice Leonis Allatii fuerunt ejusdem Manassis sed à tineis blattisqve misere admodum habita, 1) *Ἔκφρασις εἰκονισμάτων κατὰ μέσον μὲν ἐχόντων τὸν Κύκλωπα τὺς Ὀδυσσέως ἑταίρυς διασπαράσσοντα*

σοντα καὶ ἐσθίοντα, τὸν δὲ Ὀδυσσέα οἴνου ἀσκὸν προφέροντα καὶ δεξιούμενον πόσει τὸν Κύκλωπα. Incipit: Οὐδὲν ἄρα φιλοκάλου ψυχῆς ὀλβιώτερον, εἰ δ' ἅμα καὶ φιλολόγος εὑρεθῇ. 2) Ἐπικήδειος πρὸς τὸν ἀποιχόμενον ἐπὶ τῶν δεήσεων Κύριν Νικηφόρον τὸν Κομνηνόν. Incipit: Ἀράβων γῆ πιωτάτη, καὶ μήτηρ γονίμων χυμῶν, ἀέρες δὲ εὖ κεκραμμένοι. His adde 3) qvod è Constantini Manassis libro tertio Hodœporici, rsibus Iambicis scripti locum affert idem Allatius p. 201. ad Georgium Acropolitam.

Pag. 169. *adde:* Malchus τὰ περὶ τοῦ Ζήνωνος καὶ Βασιλίσκου συγγραφόμενος. Z. b. 52.

Pag. 170. *dele* Metasthenes, *nam Megasthenes solum rectum est.*

Pag. 190. *post* Hesychius presbyter, *dele verba*, & Episcopus.

Pag. 204. *lege:* Zeuxippus ἱστορεῖ. 177. forte Dexippus.

Pag. 240. *v.* 6. *post* omissa sunt, *adde:* Huic Nonnoso Lambecius V. pag. 131. tribuit Gregentii disputationem cum Herbano Indæo, & VIII. pag. 387. Martyrium Arethæ & sociorum.

Pag. 241. *post* Bessarionis Cardinalis Epistolam scriptam Græco vulgari sermone, *adde:* servatamqve à Georgio Phranza & à Jac. Pontano editam Græce in notis ad Phranzam p. 309.

Pag. 251. *ante notam* 1) *adde:* Locum ultimi libri Procopii de origine Gothorum primus è MS. Græce edidit, latinamqve versionem addidit Petrus Pithœus ante Codicem Legum Wisigothorum. Paris. 1579. fol.

Pag. 279. *lege:* anno Imperii sui XXXVI. 24. Dec. CHristi anno 562.

Ad p. 287. *adde:* Commentarios Theophylacti in Prophetas, Græce è MS. Argentinensi proferet latinamqve versionem addet V. C. Jo. Henricus Lederlinus, Lingvar. Orientalium in illa Academia Professor.

P. 322. *nota* Bryennium sacello præfectum in MS. meo codice vocari Joannem Bryennium, habeo enim & ipse illius aliorumq; ad Nicephoram Gregoram Epistolas scriptas in charta ante annos circiter trecentos.

P. 341 *post verba*, Epistolam ejus Encyclicam, *adde:* de pellice Imperatoris Mich. Palæologi Marcesina, in Gregorii Thaumaturgi monasterium irrumpente, & ab Blemmyda Abbate repulsa.

P. 342. *nota*, qvod separatim deinde utraqve latine etiam Wegelinus vulgavit, Physicam qvidem Blemmidæ A. 1606. & Physicam 1607. 8.

P. 348. *v.* 4 *à fine*, *lege* ætatis 74, *pro* 47.

P. 364. *post verba:* in appendice Historiæ de vita & rebus gestis Muhamedis, *adde:* Latine qvoqve eodem anno 1597. 4. Francofurti apud eosdem de Bry, fratres, cum actis Mahomedis I. Saracenorum Principis. Qvod autem illa vaticinia ibidem tribuuntur *Severo* & Leoni Imperatoribus, nullam aliam ob causam factum est, qvam qvod Svidas in ξηρόλοφος scribit Xerolophum à Severo fuisse conditum CPoli, in illoqve fuisse θεμάτιον τρίπουν, in qvo sæpius sacra Severus fecerit. Deinde subjungit: ἔνθα καὶ χρησμοὶ πολλοὶ τῷ τόπῳ γεγόνασι. Ex his autem verbis neutiqvam colligas Severum oraculorum ibi editorum fuisse auctorem, nedum oracula illa fuisse eadem cum his qvæ sub Leonis nomine habemus. Martinus Crusius in TurcoGræcia p. 17. *Meminit Chiensis & Laonicus tabularum Leonis, in quibus Catalogus fuerit omnium secutorum Constantinum M. Imperatorum & Patriarcharum, usque ad Constantinum ultimum & Patriarcham Josephum qui Florentiæ mortuus est, non ulterius. Unde fatale fuerit, ipsorum tempore Imperium Orientis aboleri. Illas tabulas in Monasterio S. Georgii Manganio, ab antiquo asservatas fuisse.* Aliud vaticinium de Imperii CPol. ruina memorat idem Crusius p. 494.

Ad pag. 366. Oraculum de Turcarum Imperio & fine ejus, cum Gennadii Scholarii expositione legitur in Dorothei Monembasiensis Chronico pag. φμδ. edit. Venetæ 1684 4 atqve inde in Clariss. Bandurii libro VII. Antiqvitatum CPol. addita latina versione. Vide sis etiam ejus notas p. 872.

Pag. 395. *Post* ὁ μελωδὸς, *dele verba:* forte Cosmas. Certo certius enim David intelligitur, ad cujus Psalmi XII. 6. Anna respicit, ut notatum Clariss. Collegæ meo Jo. Christophoro Wolfio, diss. de Bogomilis p. 28.

P. 402. *pro* frater Germanus *lege* germanus.

P. 409. *in fine extrema nota adde:* Scribitur tamen Lysimachus etiam in Nicetæ Alexio Angelo Comneno lib 3. c.4. p.335. ubi de eadem Herculis imagine sermo est.

Ad pag. 459. Icon Pachymeris (qvi ὑπομνηματογράφος dicitur in MS. apud Lambecium VIII p. 385.) occurrit ante Nicephorum Gregoram Hieron. Wolfii, & apud Lambecium VII. post pag. 70.

Ad p. 473. Primam Apologiam ait se scribere Cantacuzenus Anno post CHristi σάρκωσιν 1360.

Pag. 493 *adde:* aliud opus Constantini Porphyrogeniti Jussu digestum qvod MS. in Bibl. Regis Christianissimi exstat teste Clariss. Boivino ad Julii Africani cestos p. 360. In illo excerpta ex Africano & aliis scriptoribus.

Pag. 510 ante nomen Abercii ponendus asteriscus.

Ibid. v. 10. *à fine pro* 20. April. *lege* 22.

v. 3. *à fine pro* 11. Nov. *lege* 2. Nov.

Pag. 511. ante Alexii nomen asteriscus tollendus.

Pag. 515. *leg.* ad Acropolitam, *&* Athenogenis.

Pag. 537. *leg.* iterum furit Herodias, πάλιν ἡρωδιὰς μαίνεται T. 7. Chrysost. edit. Savilianæ p. 745.

Pag. 559 *v.* 5 *à fine, verba* in easdem reliqvias *& quæ sequuntur, non pertinent ad Stephanum Papam sed protomartyrem.*

Pag. 568. *v.* 4. *post* Anonymum, *tolle* alium, *idem enim est haud dubie.*

Pag. 571. *v.* 5. *post* Basil. 1574. 12. *adde:* & Venetiis apud Antonium Bartoli, 1709. 8.

Pag. 572. *v.* 11. *post* Francof. 8. *adde:* cum Ottonis Casmanni systemate Doctrinæ Vitæqve politicæ.

Pag. 582. *v.* 13. *à fine, post* Alphabeta Slavonica, *adde:* & Græce ac Latine p. 182 seq. Anonymus de conversione Gentis Russorum ad fidem Christianam tempore & svasu Basilii Macedonis facta.

Pag. 628. *in fine nota extrema post* πανηγύρις, *adde:* sed male, nam infra p. 635. κυριακὴ παγανὴ iterum occurrit pro nomine solennis diei.

Pag. 629. *in fine pagina adde:* Exstat ille tomus unionis in Jure GræcoRomano pag. 104.

Pag. 738. in serie Patriarcharum CPol. è Latinis ad A. 1253. ponendum nomen Pantaleonis Zustiniani, & pro annis Patriarchatus 21. 22 &c. reponendi numeri 1, 2, usqve ad 9.

F I N I S.

